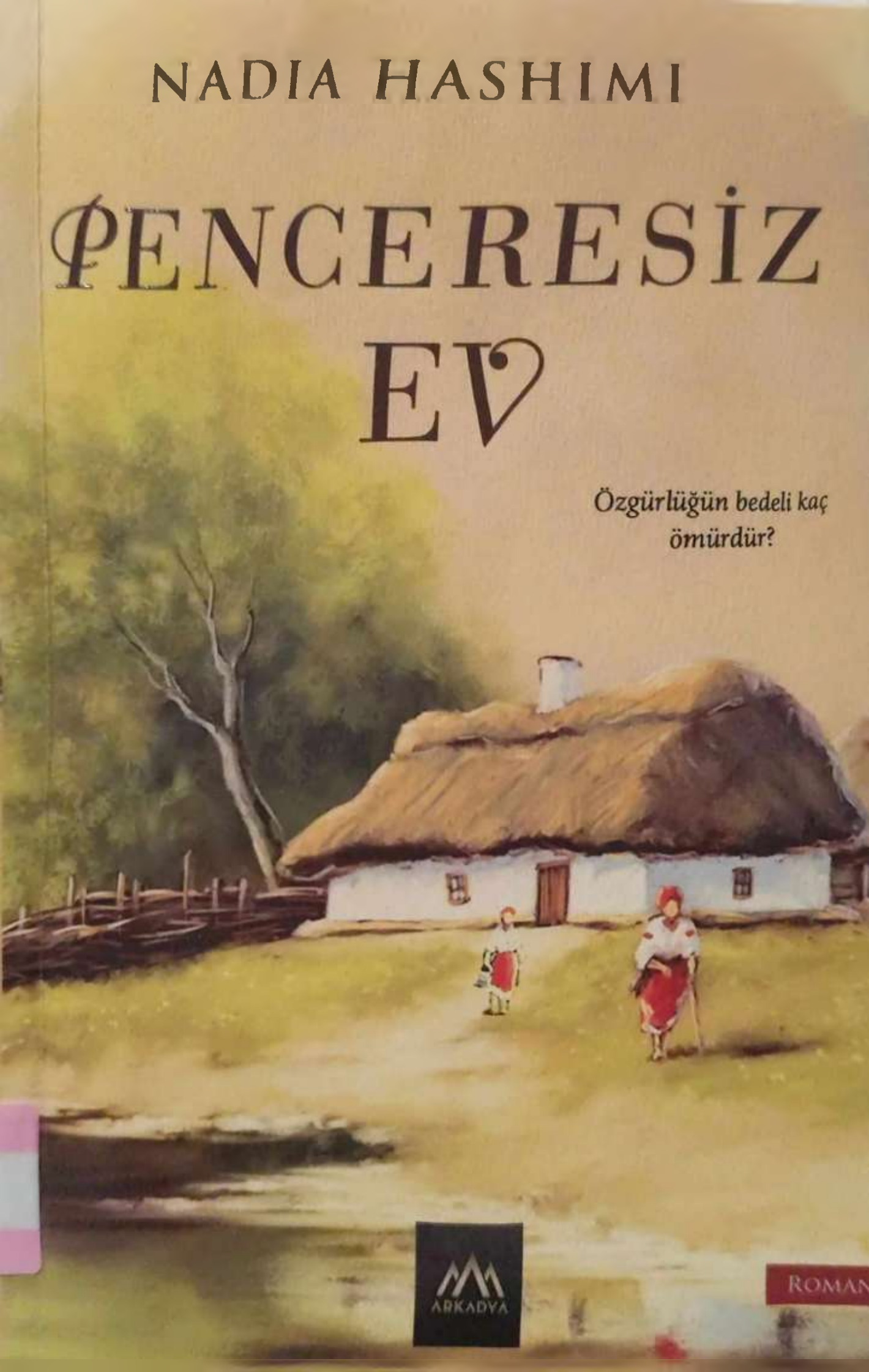
NADIA HASHIMI

PENCERESİZ EV

Özgürlüğün bedeli kaç ömürdür?

ARKADYA

ROMAN

"Onursuz erkeklerin arasında yaşayan yaralı ama onurlu kadınların hikâyesi."

Kirkus Reviews

"Kırık bir aşk hikâyesi, adı konulmamış acılar ve kadınlıkla değersizliğin eş anlamlı olduğu topraklarda bir var olma mücadelesi. Hashimi, okuyucuyu bir kez daha can evinden vuruyor."

Library Journal

"Yüreğinizin tam orta yerine asla sönmeyecek bir ateş düşüren karmaşık, güzel, hatta umut dolu bir hikâye."

Star Tribune

PENCERESİZ EV

NADIA HASHIMI

ARKADYA YAYINLARI

Penceresiz Ev
Nadia Hashimi
Özgün adı: The House Without Windows

Yayın Yönetmeni: Bülent Oktay
Editör: Çağla Dirice Çakır
Çevirmen: Yasemin Büte
Sayfa Tasarım: Kübra Yeşilyurt Çakır
Kapak Tasarım: Ayşe Çalışkan

EKOSAN MATBAACILIK
Maltepe Mah. Hastaneyolu Sok. No: 1 (Taral Tarım Binası)
Zeytinburnu - İstanbul

Cilt: My Matbaacılık, İstanbul

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 49238
MATBAA SERTİFİKA NO: 47939

1. Baskı: Kasım 2020
Yeni Baskı: 2023
ISBN: 978-625-44310-0-5

©Nadia Hashimi, 2016
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif ve Lisans Hakları Ajansı Ticaret Limited Şirketi aracılığıyla The Marsh Agency Ltd.'den alınmış olup Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi'ne aittir. Yayınevinin izni olmaksızın kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ARKADYA YAYINLARI
Ömerli Mah. Harmantepe Cad.
No: 17 Kat: 4 Arnavutköy / İstanbul
Tel.: 0212 – 544 41 41
Faks: 0212 – 544 66 70
info@arkadya.net

Arkadya Yayınları, Beyaz Balina Yayınları'nın tescilli markasıdır.

PENCERESİZ EV

NADIA HASHIMI

İngilizceden Çeviren

Yasemin Büte

Name ve yağmur ve nur,
Hakikatimden gelir penceremden içeri düşer.
Penceresi olmayan ev cehennemdir,
Ey kul, dinin aslı hakikate pencere açmaktadır.
Her kuytu köşede baltanı kaldırma, gel,
Baltanı bir pencere açmak için kaldır.
Bilmez misin o gün ışığı,
Perdenin arkasında görünen güneşin yansımasıdır.
-Mevlana, Mesnevi III. Cilt, 2403-2406

Bu uğursuz olay kısmen de olsa benim hatam olsa gerek. Nasıl olmasın ki? Ben onunla aynı hayatı paylaşıyordum. Yemeğin tuzunu onun damak zevkine göre ayarlıyor, sırtını bile ben keseliyordum. Kendini mutlu bir eş, iyi bir koca gibi hissetmesi için elimden ne gelirse yaptım.

Aynı şekilde o da benim için elinden geleni yapardı. Ne zaman kızgın olsam bana şarkı söylerdi, şarkıyla özür dileme arasında bir şeydi işte. O zaman o deli öfkem çok uzun sürmezdi. Şarkı söylerken kaşlarını oynatması ya da başını bir aşağı bir yukarı hareket ettirmesi beni güldürürdü. Ben ateşsem o da buzdu. Ensemi okşayan nefesini hissedebilmek için ona iyice sokulurdum.

Her şeyin karı koca olarak bir araya geldiğimiz yerden sadece birkaç metre ötede sona erdiğini, kocamın kanının etrafa saçıldığı yerden sadece birkaç adım ötede olduğumu düşünmek... Bir köşesinde gül ağacının bulunduğu, hemen karşısında çamaşır ipinin gerildiği küçücük avlumuz o dehşet dolu sahneye tanıklık edeli bir yıl olmuştu. Şu güller nasıl olup da hâlâ açmaya cesaret edebiliyordu?

O kıpkırmızı gülleri gördükçe mezarın üzerinde ne kadar güzel duracaklarını düşünmeden edemiyordum. Ne kadar da tuhaf bir düşünce!

Eminim birçok kadın kocalarının öleceği günü hayal ediyordur. Bu genellikle ya korkudan ya da beklentiden kaynaklanır. Ölümün er geç herkesin kapısını çalacağını bildiğimizden ne zaman ya da nasıl olacağını tahmin etmeye çalışırız.

Ben de kocamın çok farklı şekillerde öldüğünü hayal ediyordum: Çocukları başına toplanmışken yatağında uzanan yaşlı bir adam olarak, isyancılar tarafından başından vurularak, kalp krizi yüzünden eli göğsünde dizlerinin üstüne çökerek ya da gitmemesi gereken bir yerde yıldırım çarptığı için... Allah, bu renkli hayal dünyam yüzünden beni affetsin ama yıldırım çarpması her zaman en sevdiğim seçenek olmuştu. (Bu güzel miras yüzünden annemi suçluyorum desem yeridir.)

Aslında yıldırım çarpması herkes için en kolay yoldur. Göklerden gelen şok edici ve şiirsel bir mızrak... Can yakıyordur elbette ama sadece bir anlığına...

Herhangi bir şeyin acı çektiğini görmekten her zaman nefret etmişimdir.

Hayır, o renkli hayal dünyama rağmen kocamın bu şekilde öleceğini hiç hayal etmemiştim. Ama elimden ne gelirdi ki? Yıldırımlar ihtiyacınız olduğunda düşmüyor ne yazık ki...

Etrafımdaki dünya ne kadar boş olursa olsun, genç kızlığımdan bu yana kelimeleri kafiyeye uydurarak, zihnimde düzen ve ritim oluşturarak kendimi bir arada tutmayı başardım. Hatta şimdi, bu sefil hâlimde bile zihnimde bir mısra beliriverdi.

Benim heybetli, sevgili eşim hiç görmedi bize doğru
gelen felaketi,
Çünkü o budala bana sırt çevirmeye cesaret etti.

Birinci Bölüm

Eğer Zeba sıradan bir kadın olmasaydı Kamal bu felaketi öngörebilirdi. İçini kemiren bir his veya tüylerinin diken diken olması gibi... Ancak Zeba farkına varmasını sağlayacak hiçbir şey yapmamıştı. Kamal'ın, karısının son yirmi yıldır olduğundan farklı birine dönüştüğüne inanmak için hiçbir nedeni yoktu. Sevgi dolu bir eş, sabırlı bir anne, yaşadığı köyde dost canlısı bir komşuydu. Dikkatleri üzerine toplamak için hiçbir şey yapmamıştı.

Değişim nedir bilmeyen köylerini değiştiren o gün, Zeba için öğleden sonraki saatler fazlasıyla sıradan geçiyordu. Çamaşırlar evlerinin önündeki ipte asılıydı. Bamya alüminyum tencerede kaynıyordu. Evin etrafında emeklemekten tombul ayakları kararan Rima, birkaç adım ötede uyuyor, esmer, nemli dudakları örtülere değiyordu. Zeba kızının inip şişen sırtına baktı ve dudaklarını hafifçe büktüğünü görünce gülümsedi. Parmağını bir avuç taze kakulede gezdirdi. Tatlı ve yatıştırıcı koku parmak uçlarına sinmişti.

Zeba iç çekerek omuzlarına dökülen beyaz başörtüsünün uçlarını düzeltti. Kamal'ın nerede kaldığını merak etmemeye çalışıyordu çünkü böyle olunca kocasının ne yaptığını da merak etmeye başlıyordu ve bugün bu tür düşüncelerle uğraşacak hâlde değildi. Bugünün sıradan bir gün olmasını diliyordu.

Basir ve kızlar okuldan eve gelmek üzereydiler. Zeba'nın büyük oğlu olan Basir, sadece on altı yaşındaydı ama yaşıtlarına göre daha zorlu bir çocuktu. Ergenlik çağına girdiğinden beri anne babasını gördüğü pencerenin önündeki sis kalkmış, onları oldukları gibi görmeye başlamıştı. Ev onun için artık bir sığınak olmaktan çok uzak, kırık dökük bir yerdi; kırık tabaklar, kırık kaburgalar, kırık ruhlar...

Sorunun kaynağı ise Kamal, yani Zeba'nın kocasıydı. Yıllardır her şeyi kırıp döken adam... Basir, birkaç dakika içinde ortalığı yıkıp döken o adama değil de, günün diğer saatlerinde yaptıklarını telafi edecek olan adama inanarak hayata tutunmuştu.

Zeba tencerenin altındaki kıvılcımları izliyordu. Belki de Kamal bugün eve bir parça et getirirdi. Bir aydır ağızlarına et sürmemişlerdi. Geçen hafta bir çuval soğan getirmişti, öyle taze ve tatlıydı ki Zeba onları görür görmez gözleri yaşarmıştı. Günlerdir pişirdiği her şey için şükür gözyaşları döküyordu.

Rima uykulu bir şekilde kımıldandı, battaniyesinin altında bacaklarını bükmüş, kollarını iki yanına koymuştu. Küçük kızı birazdan uyanacaktı. Zeba kakuleyi küçük bir kavanoza ufaladı. Kapağını kapatmadan önce bir kez daha koklayarak o aromanın ciğerlerini doldurmasına izin verdi.

Bazı günler cidden çok zor geçiyordu. Yiyecek şeyleri olmuyor, çocuklar da sık sık hastalanıyordu. Zeba çoktan iki yavrusunu toprağa vermişti, Tanrı'nın sevdiklerini kolayca elinden alabileceğini çok iyi biliyordu. Kamal'da da Zeba'nın anlamlandıramadığı bir hâller vardı ama tıpkı fırtınalı havada yolunu bulan tecrübeli bir pilot gibi onlarla nasıl baş edeceğini biliyordu. Kızlar okula gidiyordu. İlk ve tek oğlu Basir, akıllı

bir çocuktu, evde ona yardımcı olması büyük bir lütuftu. Bebeği Rima, ondan öncekileri alıp götüren hastalıktan kurtulmuştu ve pembe yanakları Zeba'nın ruhunu canlandırıyordu.

Rima... O gün tarihin akışını değiştiren, hane halkının en küçüğüydü. Çoğu çocuk böyle bir şey yapmadan önce en azından yürümeye başlardı.

Eğer Rima o an bacağını oynatmasaydı, kakulenin kokusu Zeba'nın zayıf ciğerlerine nefes olmasaydı, etrafta onu görecek veya onu durduracak biri olsaydı kerpiç duvarlarla çevrili o küçük avlularındaki hayat, bir on sene daha veya sonsuza dek sürüp giderdi. Ancak tam o sırada hafif bir esinti açık pencereden içeriye süzülünce Zeba, Basir ve kızlar okuldan gelmeden önce çamaşırları toplamanın iyi olacağına karar verdi.

Çamaşırları toplamak için arka kapıdan avluya çıktı, birkaç dakikadır oradaydı ki bir ses duydu.

Kimsenin duymak istemediği türden bir sesti bu. İnsanların duyduğunda koşup kaçmak istediği bir ses...

Zeba'nın göğsü sıkıştı. Tamamen sıradan bir şekilde geçirmek istediği böylesi bir günde öfkeden yüzü kıpkırmızı kesildi, çenesi kasıldı. Zeba karar vermeden önce bir an durup düşündü. Gördüğü manzara karşısında bir eş miydi, bir kadın mıydı, yoksa bir *anne* miydi?

Basir'le kız kardeşleri, evlerini sokaktan ve komşu evlerden ayıran kerpiç duvara gömülü kapıdan içeri girdiler. Rima'nın feryat figan ağlama sesini duyan Basir'in yüreği korkuyla çarpmaya başladı. Kızlar hemen eve koşturdular. Shabnam, Rima'yı

kucakladığı gibi kalçasına dayadı, küçük kızın yüzü ağlamaktan kıpkırmızı olmuştu. Kareema iri iri açtığı gözleriyle kız kardeşine bakıyordu, yanık bamyanın acı kokusu havayı doldurmuştu. Annelerinden ise eser yoktu. Ters giden bir şeyler vardı.

Basir kızlara hiçbir şey demedi. İki yatak odasıyla mutfağa göz attı. Arka kapıya ulaştığında elleri titriyordu. Pantolonlar, başörtüler ve gömlekler çamaşır ipinde uçuşuyordu. Avlunun köşesinden duyulan bir mırıltı Basir'in dikkatini çekti, komşularının duvarının olduğu yerden geliyordu.

Basir bir adım attı. Sonra bir adım daha... Her şeyin normal ve sıradan olduğu sabah saatlerine dönmek için neler vermezdi ki... Eve geldiğinde annesini tencere başında bezelye karıştırırken, sadece çocukları yeterince yiyemeyecek diye endişelenirken görmek için can atıyordu.

Fakat hiçbir şey sıradan değildi. Basir bunu avlunun köşesini döndüğü an anlamıştı. Bildiği, tanıdığı o hayat kanlı bir felakete dönmüştü. Annesi başını kaldırıp ona baktı, yüzündeki kan çekilmişti, gözlerine boş bir ifade hâkimdi. Sırtını duvara yaslamış, öylece oturuyordu. Hava fazlasıyla ağırdı. Elleri kan içindeydi, omuzları titriyordu.

"Anne," dedi Basir. Bakışları biraz ötede iki büklüm yatan figüre kaymıştı.

"Oğlum," diye yanıt verdi Zeba titrek bir sesle. Hızlı hızlı nefes alıp veriyordu. Başını bacaklarının arasına gömüp hıçkırarak ağlamaya başladı.

"İçeri gir, oğlum... İçeri gir... Kardeşlerin, kardeşlerin... İçeri gir..."

Basir göğsünün sıkıştığını hissediyordu. Tıpkı babası gibi, o da bu anın geleceğini öngörememişti.

İkinci Bölüm

Yusuf genç bir delikanlıyken günün birinde bir avukat olacağını, hatta Amerika'da bir avukat olacağını hiç hayal etmemişti. O da diğer çocuklar gibiydi, yarından sonraki günleri pek düşünmezdi.

Büyükbabasının bahçesindeki nar ağacının etrafında koşturduğu öğleden sonraları hatırladı. Kırmızı toplar dallardan yere kadar sarkardı. Bu üç gururlu ağaç, Bobajan'ın çocuklarının ve torunlarının sonbahar boyunca kırmızı lekeli parmaklarla dolaşmasını sağlayacak kadar meyve verirdi. Yusuf, ulaşabildiği daldan en ağır, en yuvarlak narı koparır, büyükannesinin mutfağından aldığı bir bıçakla deriyi andıran meyvenin kabuğunu soyardı. Yuvarlak meyveyi ikiye ayırırken yakut rengi mücevherlerin her birini dikkatle eline alırdı. Parmak uçlarıyla her bir tohumu beyaz kısmından ayırırdı. Bu işi öyle dikkatle yapardı ki... Bazen o incileri tek tek yer, dilinin üstünde o tanelerin patlamasının tadını çıkarırdı. Bazen de bir avuç dolusu narı ağzına atar, dişlerinin arasında lifleri ezmeden önce meyvenin suyunun keyfini çıkarırdı.

Yusuf, kabukları, büyükbabasının bahçesini sokaktan ayıran kerpiçten duvardan atardı. Bunu narları yemesi yasak olduğundan değil, kardeşleri veya kuzenleri kaç tane nar yediğini öğrenmesin diye yapardı.

Dört çocuktan en küçüğü olan Yusuf, ondan altı yaş büyük, yakışıklı ve kendinden fazlasıyla emin olan en büyük ağabeyine hayrandı. Elbette, iki kız kardeşini de severdi. Ellerinin arasında bayat ekmekleri ufalayıp kırıntıları, minnettar güvercinler yesin diye evin dışına atarken onların yanında otururdu. Yusuf, özellikle ürkütücü ve şaşırtıcı hikâyeleri çok severdi. Uyuduğunda kendisini cinleri ormanlara kadar kovalayan veya bir kuyunun dibinde hazine bulan bir kahraman olarak hayal ederdi. Bazen de rüyalarında ailesini zalimlerden kurtaran bir cesur yürek olduğunu görürdü. Yine de çoğunda o çocuk korkusuyla yatağını ıslattığını kabul etmeliydi.

Yusuf on bir yaşına bastığında babası Afganistan'dan ayrılmaya karar verdi. Bulundukları kasaba son on yıldır nispeten zarar görmemiş olsa da roketler artık onlara da çok yakındı. Okullar kapanmadan önce bir yıl kadar öğretmen olarak çalışan Yusuf'un annesi, gidecekleri için çok mutluydu. Yeni hayatları için yanına sadece birkaç eşya almıştı: Bir avuç fotoğraf, annesinin ördüğü kazak ve kocasının evliliklerinin ilk yılında Hindistan'dan getirdiği tavus kuşu mavisi şalı... Kıyafetleriyle birlikte bakır kupaları, kırmızı el örmesi kilimleri ve gümüş düğün tepsisinin hepsini geride bırakmıştı. Eğitimli bir pilot olan Yusuf'un babası, yıllardır uçmuyordu çünkü hava yolları kapalıydı. Çocuklarınkiyle birlikte kendi diplomasını ve sertifikalarını yanına almıştı. Mantıklı bir adamdı, bu yüzden geri kalan şeyleri arkada bıraktığı için ağlayıp dövünmemişti.

Afganistan'dan Pakistan'a olan yolculuk oldukça korkutucuydu. Bazen karanlıkta dağların arasından geçmiş, onlara yardım etsinler diye şüpheli görünen adamlara bir sürü para

ödemişlerdi. Yaşları birbirine yakın olan dört kardeş, kamyonun arkasında karanlıkta birbirlerine sokularak kayaları tırmanmıştı. Vadilerden silah sesleri duyduklarında tir tir titremişlerdi. Ayağı sürekli *Burka*'sının eteklerine takılan annesi devam etmeleri için onları teşvik ederken, silah seslerinin çok çok uzaklardan geldiği konusunda ısrar etmişti. Ancak Yusuf, annesinin sesinin az da olsa titrediğini fark edebiliyordu.

Yusuf'un ailesi Pakistan'da bir sığınma kampına yerleştirilmişti. Afganistan'dayken de varlıklı sayılmazlardı ama kamp şartlarının dehşetiyle kıyaslanamazdı bile. Pakistan polisi sadece bağırmış, soruları da eliyle savuşturmuştu. Yemek, barınak ve hiçbir zaman hazırlanmayacak gibi duran belgeler için sıraya girmişlerdi. Açık arazide çadır ve ölüden farkı kalmayan ruhlarla dolu bir toz kâsesinde yaşıyor gibiydiler. Yine de yan yana uyurken mal mülk, kayıp ve fakirliği umursamamaya çalışıyorlardı. Yusuf'un annesi çocuklarını, "Şeytan boş insanlara musallat olur," diye uyarırdı. Bu yüzden dillerini tutup kamptakilerle sonsuz bekleyiş ve berbat sıcaktan şikâyet etmek dışında bir şey konuşmadılar. Bu sığınma kampı geçiciydi, Yusuf'un anne babası söz vermişti, çok yakında Amerika'daki akrabalarının yanına gideceklerdi.

Ancak haftalar haftaları kovalasa da bekledikleri haber gelmedi. Yusuf'un babası iş aramaya başlamış ama hava yolu ofisi başvurularını kabul etmemişti. Tamirci ya da yardımcı olarak bile iş bulamamıştı. Ümidini kaybetmiş bir şekilde elindeki az parayla tuğla üreticisi olarak bir işe girişti.

"İtibar yaptığın iş değildir," demişti onu çamur ve toz içinde görmeye alışık olmayan karısıyla çocuklarına. "O işi nasıl yaptığındır."

Yine de ellerindeki kili yıkarken omuzları düşüktü. Çadırlarının sağladığı o incecik mahremiyetin ardında Yusuf'un annesi dudaklarını ısırmış ve elini kocasının koluna koymuştu. İtibar, kampta bulunması zor bir erdemdi. Ellerinden geldiğince kendilerini korumuş ve kamp alanında yaşanan olaylardan uzakta durmuşlardı: Horoz dövüşü, afyon bulutları, yıkanmamış bedenlerin ağır kokusu ve hastalığa yenik düşen bir çocuğun inlemeleri...

Yusuf'un ağabeyi de babasıyla birlikte işe gidiyordu. İki ablası anneleriyle kalırken Yusuf ise yerel bir okula gönderiliyordu. Üstü kütükle kaplı, geri kalan üç tarafı açık olan bir barınakta yirmi erkek çocuğu yan yana oturuyordu. Eski bir yazı tahtası ve defter niyetine zımbalanmış pelür kâğıtlarını dağıtan bir öğretmenleri vardı. Yusuf'un Amerika'daki akrabaları onları Amerika'ya getirtmek için ellerinden geleni yaptıklarına dair yeminler etmişlerdi. Formları doldurmuş, banka hesaplarını göstermiş, hatta bütçeleri el verdiğince bir avukat bile tutmuşlardı. Fakat konsolosluktaki görevli. Yusuf'un babasına başvurunun hâlâ değerlendirme aşamasında olduğunu söyleyip duruyordu.

"Padar-*jan*, ben de çalışmak için sen ve Fazil'a katılabilirim," demişti Yusuf bir akşam. "Artık çocuk değilim. Ben de para kazanabilirim." Alacakaranlık çökerken çadırlarında oturmuş, annelerinin dışarıdaki ateşte pişirdiği çorbayı içiyorlardı.

Yusuf'un babası, sanki kâse elinden düşmüş gibi yere bakmıştı.

"Baba?"

"Yusuf'um," diye araya girmişti annesi usulca. "Bırak da baban yemeğini yesin."

"Ama anne, yardım etmek istiyorum. Okul çok kalabalık ve çocuklar da..."

"Yusuf." Annesinin sesindeki o yok sayılamayacak tını onu susturmuştu. Yusuf'un babası o akşam tek kelime etmeden yatıp uyumuştu.

Haftalar aylara karışırken zaman geçip gidiyordu. Bu sırada kamp yeni ailelerle doluyor, içlerindeki umutsuzluk da giderek artıyordu. Sonunda Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmelerini sağlayacak vizenin çıktığını söyleyen mektubu aldıklarında, annesi hıçkırıklarını bastırmak için yüzünü kocasının göğsüne gömmüştü. Kaka Rahim'in ısrarı karşılığını vermişti. Bu kampa sırtını dönecek birkaç şanslı kişinin arasındaydılar. Öte yandan Amerika'da yaşadıkları yıllar boyunca o izi hep taşımışlardı. En ağır yükü taşıyansa babasıydı; işsiz bir pilot olarak bir daha asla köyünde yürüdüğü kadar başı dik bir şekilde yürüyememişti.

Yusuf'un ailesi, New York'a, çoğunlukla Afganların bulunduğu Queens bölgesine yerleşmişti. Gördükleri her şeyi benimsemişlerdi: Asansörlü binaları, yürüyerek işe giden insan kalabalığını, içilebilir musluk suyunu, kaldırımlara düşecek kadar bol meyve sebzeyle dolup taşan marketleri... Akrabalarıyla bol kucaklaşma, gözyaşı ve et yemekleri dolu sofralarla bir araya gelmişlerdi. Kendi dairelerine çıkacak kadar çalışıp toparlanana kadar amcası ve ailesiyle birlikte üç yatak odalı dairelerinde kalmışlardı. Yusuf ile kız kardeşleri okula yazılmış, babası ve Fazil da Kaka Rahim'in pizzacı dükkânında işe başlamıştı.

Yusuf'un büyük ablası Sitara, liseyi bitirdikten sonra âşık olmuştu. Aynı apartmanda oturan Afgan bir çocukla tanışmıştı. Asansördeki kaçamak bakışmalar, bodrum katındaki nemli çamaşırhanede yaşanılan kaçamak anlara dönüşmüştü. Yusuf'un anne babası, banka memuru olarak çalışan ve ailesi farklı bir etnik gruba mensup olan o çocuktan uzak durmaları konusunda kızlarını uyarmıştı. Evde her gün kapılar çarpılıyor, telefonlar kesiliyor, öfkeli bakışlar atılıyordu. Hâl böyle olunca genç âşıklar birbirlerine daha büyük tutkuyla bağlanmıştı. Ne zaman buluşsalar metroda kucaklaşmaya başlıyor, kınayan bakışları önemsemiyorlardı öyle ki aileler bu uygunsuz hâllerini öğrendi.

Nihayet dedikodu çıkmasın diye iki genci evlendirmeye karar verdiler. Öğleden sonra gerçekleşen sade bir törenin ardından Sitara eşinin, ailesi ve kardeşleriyle birlikte yıllardır oturdukları iki kat üstteki dairesine taşınmış oldu. Öte yandan Yusuf'un küçük ablası Sadaf okula devam etmeye karar vermişti. Uzun zamandır kitaplardan uzak kalan ağabeyi ise televizyon programlarındaki diyalogları tekrarlayarak İngilizcesini geliştirmeye çalışıyordu. Restoran masalarında hızla kendini göstererek barmen oldu. Yusuf'un annesi yerel kütüphanede İngilizce sınıfına yazılıp bir mağazada kasiyer olarak çalışmaya başladı. Kendi ayakları üstünde durabilmelerine yardımcı olan Kaka Rahim'e minnet duyan Yusuf'un babası, işle aileyi birbirine karıştırmamanın daha güvenli olacağına karar vererek bir daha asla uçamayacağını kabul edip taksi sürmeye başladı. Yusuf ise neredeyse bir gecede İngilizce

dilinde ve kalabalık metrolarda ustalaşan bir delikanlıya dönüşmüştü. Okulda başarılıydı, öğretmenleri bir bursa başvurup üniversiteye gitmesi için ısrar ediyorlardı.

Gündüzleri gayet iyiydi ama geceleri, en az haftada bir kez uykusundan soğuk terler dökerek uyanıyordu. Kardeşlerini uyandırmamaya çalışarak panik yüzünden ter içinde kalmış tişörtünü ve yastık kılıfını değiştirmediği bir hafta olmamıştı.

Aile mütevazı ama rahat bir hayat yaşıyordu. Önceleri bir, sonra iki adet televizyonları olmuş, dolapları yeni kıyafetlerle dolmuştu. Arkalarında bıraktıkları eşyaların yerlerini artık yenileri dolduruyordu. Bir gün babaları neredeyse düğün tepsisinin aynısı olan gümüş bir tepsiyle eve gelince annesinin gözleri yaşarmış, kahkaha atmıştı. Televizyonu birlikte izledikleri için aktör ve aktris romantik bir sahneye imza atacaksa birinin parmağı kumandada hazır bekliyordu. Yusuf'un babası Afganistan'ı gazete ve televizyondaki haberlerden takip ediyordu. 11 Eylül saldırılarından sonra hepsi tetikteydi. O felaketin ardından onları yolda görenler bağırmaya başlayınca şaşırıp kalmışlardı. Her ne kadar Yusuf'un babası Afganistan'a dönmeyi umut etmese de Amerika'nın orayı ele geçirme kararına sevinmişti.

Sadece aptallar yanan binalara koşar, diye takılmıştı.

Yusuf, New York Üniversitesi'nde birinci sınıftayken Afganistan'la ilgili haberler her yerdeydi. Hepsi de fazlasıyla can sıkıcıydı. Afganistan intihar saldırıları, şiddet gören kadınlar ve yolsuzlukla anılır olmuştu. İkinci senesinde Yusuf, bir hevesle insan haklarıyla ilgili bir ders almaya karar verdi; not ortalamasını yükseltmek için kolay bir yol olacağını düşünmüştü. İkinci dersinde ise fitilin ucu ateşlenmişti. Yusuf

anılar selinde sürüklenerek âdeta yeniden Afganistan'a dönmüştü. Ölü sayıları... Küçük çocukların nalbant olarak çalışması... Söz sahibi bir gazetecinin karısı ve çocuklarıyla birlikte öldürülmesi... İnsanlık dışı sığınma kampları... Haşhaş ekin borcunu ödemek için bir genç kızın satılması... Kimsenin dokunamadığı ağalar...

Tüm bu olup bitene nasıl sırt çevirirdi?

Diğerleri de sırt çevirmemişti. Diğerleri cesurdu. Diğerleri sessizlerin sesi olmuştu.

Yusuf, bir kişinin bile bir fark yaratabileceğini savunan Amerikan inancıyla iç içe yaşamıştı. Öğrenci birliğindeki broşürler ve profesörlerin iyimser söylemleri içine işlemişti. İlk protestolarına katıldığında kalabalık ile bir arada olmak ona kendini iyi hissettirmişti. Sesini yükseltmişti. Kavganın ve içinde biriken öfkenin tadını almıştı. Öfke duymak korku duymaktan daha iyi hissettiriyordu.

İki sömestir geride bıraktıktan sonra bir gün, haftalardır kan ter içinde uyanmadığında fark etti.

Yusuf bölüm olarak hukuku seçmişti çünkü doğru ve yanlış arasındaki farka işaret ediyordu. Hukuk, zayıfı korumanın ve saldırganları yok etmenin tek yoluydu. Haftalarca çalışmış, hukuk sınavlarını geçebilmek için tüm kitapları neredeyse yutmuştu. En sonunda da sınava girip yüksek bir puan almıştı. On iki tane tercih yapmıştı ama New York'taki bir programı kazanmak istiyordu. Columbia'dan gelen kalın dosyayı açarken içi içine sığmıyordu. Beklediği güzel haberi almıştı fakat annesiyle babası başlarını hayal kırıklığı içinde iki yana salladılar.

"*Doktor olmak istemediğine emin misin? Doktorlar her gün hayat kurtarıyor*," diye hatırlattılar.

...n sadece hayat kurtarmak istemiyorum," dedi Yusuf. "*...ollar var.*"

Ebe...ynleri omuzlarını silkip daha iyisini ummaktan başka bir şey yapmadı. En azından o bir profesyonel olacaktı, üniversiteye gitme hayali bile kurm...leşlerine göre daha başarılı sayılırdı. Öte yandan eğer Yusuf'un ne yapacağını bilselerdi belki de onu durdurmak için daha çok çaba sarf ederlerdi.

Yusuf insan hakları ve göç yasası alanında dersler aldı. Gönüllü tercüman olup ana dili olan Daricesini iyice geliştirdi. İnsan hakları organizasyonlarından burs alabilmesi için hocalarından kendisi adına konuşmalarını rica etmişti. Fırsatların bol olduğu New York'a yerleştikleri için ailesine minnet duyuyor, başını kitaplardan kaldırmıyordu.

Bir keresinde annesi, "Böyle giderse otuzunu göremeden kör olacaksın," demişti. Oğluyla gurur duysa da onun için endişeleniyordu. Bazı haftalar Yusuf doğru düzgün uyuyamıyordu bile.

Nihayet hukuk bölümünden mezun olduğunda ise hiç vakit kaybetmeden iki yıl staj yaptığı avukatlık bürosunda işe başlamıştı. Onun bu azminden etkilenerek onun için bir pozisyon açmışlardı. Şirketlerde işe başlayan sınıf arkadaşları kadar iyi olmasa da ailesinde hiç kimsenin yapmadığını yapmıştı ve bir amacı olduğu için çok heyecanlıydı. Çok çalışıp hiçbir projeyi geri çevirmedi.

Sosyalleşebilmek için zaman ayırmayı da ihmal etmiyordu. Ancak dışarıda olduğu zamanları bile çevresini genişletmek için fırsat olarak görüyor, böylece boşa vakit harcıyormuş gibi hissetmiyordu.

Klimalı bir ofisten çıktıktan sonra bir şeyler içmek için güzel bir saatti. Yusuf zamanla bira içmeye alışmıştı. Ellerinin arasındaki soğuk bira iş arkadaşlarıyla bir bağ kurduğunu hissettiriyordu. Hayatının bu kısmını ailesi ve kardeşlerinden gizliyordu. Hayatlarını birbirlerine anlatsalar da Yusuf günahlarını kendine saklamayı tercih ediyordu. Anlaşıldığı üzere niyeti onları kandırmak değil, ailesinin görüşlerine saygı göstermekti.

Bu iş arası mutlu saatler Yusuf'un biriyle görüşmeye başladığı zamanlardı. Yıllardır etrafındaki kızlar onu bir yabancı veya alt tabakadan biriymiş gibi görmüşlerdi, yani o böyle hissediyordu. Lin adındaki Asyalı bir kız bar masasına yaslanıp elini samimi bir şekilde onun koluna koyunca Yusuf da kendine güvenmeye başlamıştı. Birkaç kızla görüştü ama beş ya da altı görüşmeden ileriye gitmesine izin vermedi. Kızlar daha fazlasını istiyormuş gibi göründüğünde uzaklaşarak telefonları yanıtsız bırakıyor veya herhangi birine bağlanmak istemediğini açıklıyordu.

Bunun olgun bir davranış olmadığının farkındaydı ama ailesinin, ağabeyinin birçok kızla görüştüğü hakkındaki konuşmalarını dinledikten sonra onların seveceği birini bulmaya karar vermişti. Ailesiyle Darice konuşabilecek, birlikte zeki çocuklar büyütebileceği ve hem Afgan hem de Amerikan kültürünü benimseyen birini istiyordu. Yapılacak en mantıklı ve saygıdeğer şey buydu.

Ancak sonra Elana ile tanıştı... Güzel ve karşı koyulmaz Elena, küçük yaşta ailesiyle birlikte Peru'dan Amerika'ya göç etmişti. Çikolata rengi saçları, güldüğünde ki bunu sık sık

yapardı, yanaklarında beliren gamzeleri vardı. İş arkadaşının bir arkadaşıydı ve onları bir kafede bira içerken görünce yanlarına uğramıştı. Çalıştığı muhasebe firmasından çıkmış, evine gidiyordu. Fırfırlı beyaz bir bluzla lacivert bir pantolon giymişti.

Tatlı ve akıllı bir kızdı, dahası Yusuf ailesiyle birlikte Afganistan'dan geldiklerini söylediğinde hiç olumsuz tepki vermemişti. İlk görüşmelerinde Central Park'taki ücretsiz Peru müzik dinletisine katılmışlardı. İkinci görüşmelerinde East Village'da ev yapımı dondurma yemişlerdi. Yusuf ellerini Elana'nın beline dolamaktan kendini alıkoyamıyordu ve her seferinde genç kadını kendine çekiyordu. Elena, Yusuf'tan on ikim santim kısaydı, yani sarıldıkları zaman delikanlı genç kadının saçlarının kokusunu içine çekebiliyordu. Elena, Yusuf'u kendine hayran bırakacak kadar ilgi gösteriyor, tuzağa düşürülmüş gibi hissetmeyecek kadar da mesafeli davranıyordu. Aynı anda hem yaptıkları bir ticaret anlaşmasından hem de One Direction'ın yeni şarkılarından bahsedebiliyordu. Yusuf'un arkadaşları birlikteliklerini duyduklarında kaşlarını kaldırmış ve bu güzel haber şerefine bira kupalarını tokuşturmuşlardı. Elena güzel kızdı.

Yusuf onunla tanıştığında insanlığa karşı işlenen suçlara odaklanan, kâr amacı gütmeyen bir kuruluşta çalışmak için Washington'a taşınmaya karar vermişti. Buradan ayrıldığında hem kendisinin hem de Elena'nın, bu ilişkinin bittiğini anlayacağı konusunda kendisini ikna etmişti. Elena planlarına uymuyordu. Yine de onunla alakalı birçok şey Yusuf'u mutlu ediyordu: Güldüğünde burnunun kırışması, parmağını yakasında dolandırması, iyi geceler öpücüğü verdikten sonra onu aramak veya mesaj atmak istemesi...

Aslında pek fazla ortak özellikleri yoktu. Dil, din, iş alanları... Birbirlerine neredeyse akademik bir ilgiyle yaklaşıyorlardı.

Elena, dikkatini çeken konu başlıklarını anlatırken Yusuf'u dinliyordu: Bosna soykırımında idam edilen binlerce Müslüman erkek ve çocuk cesedinin ortaya çıkarılması, Suudi Arabistan'da muhalif bir gazeteciye düzenlenen suikast, Malezya yolcu uçağının ortadan kaybolması... Elena dirseklerini masaya dayamış, gözlerini kocaman açarak onu dinlerken internetteki haberleri okuyor gibiydi. Yusuf'un planını sorgulamasına neden oluyordu. Belki de kendini kadınlardan uzak tutmasına gerek yoktu. Belki de ortak kültür ve dil her şey demek değildi.

Belki de Elena her şeydi.

Elena ile Yusuf kaldırımda durduklarında arkadaşlarıyla birlikte yedikleri akşam yemeğinin ardından metro istasyonuna gidiyorlardı. Yusuf ondan yana dönüp genç kadının boynuna doladığı şalını düzeltti. Mevsimlerden sonbahardı ve akşamları serin oluyordu.

"Yeğenimin vaftiz töreni bu hafta sonu olacak. Benimle birlikte geleceksin, değil mi?" diye sordu Elena.

Trafik lambasındaki kırmızı el, beyaz bir çubuk figürüne dönüşerek yürümeleri gerektiğini gösteriyordu. Yusuf hemen hareket etmedi. Elena onun dirseğinden tutmak zorunda kalmıştı.

"Belki. Bu hafta işleri yetiştirebilecek miyim bir bakalım."

New York'un İpek Yolu versiyonu olan 7 numaralı metroya binip iki boş koltuğa oturdular. Elena, Queens'e geldikten sonra inecekti, Asyalıların bulunduğu bölgeye varmadan

hemen önceydi. Yusuf ise Flushing'e varmadan önce dokuz durak daha gidecekti.

"Seni çoktan özlediğimi biliyorsun, bebeğim," demişti Elena, metronun sarsılmasıyla birbirlerine yakınlaşırlarken. "Washington'da seni her hafta sonu ziyaret etmek istiyorum."

Yusuf da Elena'yı aynı derecede özleyeceğini göstermek adına onu uzun uzun öptü. Ancak içinde bir şeyler, özellikle de vaftiz gibi ona yabancı gelen bir şeye gideceğini düşününce harekete geçti ve kendini geri çekti. Durak anons edildiğinde Elena ona gülümseyip trenden indi. Yusuf yapmak zorunda olduğu şey yüzünden fazlasıyla üzgündü ama başka yolu yoktu. Ne yazık ki Elena'yı artık sadece olduğu hâliyle değil, olmadığı hâliyle de görüyordu.

Yusuf kalbinde büyük bir pişmanlıkla Washington'a taşındı ve Afrika'da soykırımla suçlanan milis subaylarına karşı dava açan bir avukat ekibi ile bir yıl geçirdi. Elena'yı düşünmemek için elinden geleni yapıyordu. Onu özlediğinde ki bu hep oluyordu, kendini ya araştırmaya veriyor ya da Elena'nın zaten ailelerine uymadığını hatırlatan annesini arıyordu. Annesiyle yaptığı konuşmalar her zaman aynıydı. Onunla kardeşlerinin sevinçlerini paylaşıyor, kuzenlerinin dedikodusunu yapıyordu. En sonunda da ilgisi Yusuf'a yöneliyordu.

Okulu bitirdin, işin var. Evlenmenin vakti geldi. Sendeki yakışıklılığın ya da zekânın dörtte birine bile sahip olmayan adamların iyi kızları kapmasını mı bekliyorsun?

Yusuf bu konuşmalardan kendini bir şekilde sıyırıyordu. Yanında *birinin* olmasını özlese de henüz evlenmeyi

düşünmüyordu. Her gece eve gelmesini bekleyip nerede kaldın diye soracak birini hayal etmiyordu. İkinci bir aileyle, akrabalar, kuzenler ve amcalarla uğraşmak istemiyordu. Baba olmak gibi bir düşüncesi de yoktu. Gelecek yıl evliliğe daha çok hazır olacağı konusunda ailesine söz vererek onları kandırmıştı.

Ancak Yusuf'un farklı planları vardı. Takip etmesi gereken yolu takip edebilmesi için fedakârlık yapması gerekiyordu. Bu yüzden Elena'dan ayrılmak zorundaydı.

Yüreğindeki o garip sancıyı hissetmeseydi Elena'dan uzaklaşması daha zor olacaktı.

Bu tuhaf his kil ve dağlar diyarından geliyordu. Bir siren sesi gibi rüyalarında yankılanıyor, onu, kendi kendisinden kurtarması için Yusuf'a âdeta yalvarıyordu. Adını radyo programlarında duymuş, yüzünü magazin dergilerinde görmüştü. İnternet sayfaları acılarını haykırırken topraklarında haksız yere dökülen kanın, hapsedilenlerin ve zulmün hikâyesini anlatıyordu. Tanık olduğu her adaletsizlik, tek umut oymuş gibi Yusuf'u çağırıyordu.

Afganistan...

Yusuf telefonu eline aldı. Özenle hazırladığı e-postaları gönderdi. Bu çağrıya Yusuf yanıt vermezse kim verirdi ki? Kararı kesindi.

Yusuf kalabalık kaldırımda yürürken en son ne zaman kan ter içinde uyandığını hatırlamadığını fark etti. Kendi kendine gülümsedi. Onu, bu çağrının sahibini düşünerek büyümüştü. İncinmiş olsa bile hâlâ güzeldi. O, Yusuf'un eviydi.

Üçüncü Bölüm

"Kadının kocası öldürüldü! Böyle saçma sorular sormanın zamanı değil! Şerefiniz nerede sizin? Bu adamın yıkanıp defin için hazır edilmesi gerekiyor. Anne babası, ailesi... Biri onlara haber verdi mi?"

Zeba ellerini birbirine kenetledi. Şu ellerinin titremesi bir geçse belki o zaman neler olduğunu anlayabilirdi. O zaman durumu açıklayabilirdi. Fakat başı mengeneye sıkışmış gibiydi. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Kamal'ın bedeni hâlâ dışarıdaydı. Sinekler başına üşüşmüştü belki de.

"Bu adam kendi evinde öldürüldü! Burada neler olduğunu öğrenmek zorundayız!"

Basir ve kızlar ikinci yatak odasındaydılar. Sekiz yaşındaki Kareema ve dokuz yaşındaki Shabnam cesur olmaya çalışıyorlardı. Anneleri sonunda eve geldiğinde koşarak onun yanına gitmişlerdi ancak gözlerindeki bakış ve âdeta düğüm düğüm olan ellerinin titremesi kızları rahatlatmamıştı. Bu yüzden annelerinin yanından çekilip Rima ile ilgilenmelerini isteyen Basir'e sokulmuşlardı.

"Lütfen, sevgili komşular ve dostlar, lütfen. Annem, ailem, hepimiz bugün yeterince acı çektik. Amcalarıma ve ailenin geri kalanına haber vermek zorundayım."

"Ama polise haber vermek gerek."

"Zaten haber verildi."

"Kim aradı?"

"Ne önemi var? Amir birazdan burada olur, o ne yapılması gerektiğine karar verir."

Atılan çığlığın duyulmasıyla komşular bir bir evlerinden çıkmıştı. Bu olay tam bir skandaldı. Kimin çığlık attığı belli değildi, Basir ve Zeba bu konuya açıklık getirememişlerdi. Basir yanağının içini ısırarak avlunun ön kısmında duruyordu. Gözyaşları akmasın diye uğraşırken başını yerden kaldırmıyordu. Kadın erkek herkes toplanmış, bu korkunç olay âdeta suya damlatılan mürekkep gibi kerpiç duvarlı evlerden oluşan mahallede hızla yayılmıştı. Basir tanıdığı tüm bu insanların yüzlerine baktı. Başörtülerini düzgün bir şekilde çenelerinin altında bağlayan kadınlar, dillerini şaklatıyorlardı. Erkekler başlarını iki yana sallayıp omuz silkiyorlardı.

"Biri mollaya, hocaya haber versin."

"Evet, mollayı çağıralım!"

"Allah aşkına, önce biri şu adamın zavallı ailesine haber versin! Rafiqi-*sahib*, oğlunu gönder."

"Ama karısı neden konuşmuyor? Burada ne oldu, hanım? Kocanı sen mi öldürdün?"

"Elbette, o yaptı! Arkasında balta var! Adam kendi kendine mi öldü sanıyorsunuz?"

Zeba ile Basir balta lafını duyunca irkildiler. Basir, evin kerpiç duvarına yaslanmış bir vaziyette oturan annesinin yanına çömeldi.

Delikanlı gergin bir ses tonuyla fısıldamaya başladı.

"Anne, ne yapacağımı bilmiyorum... Onlara burada neler olduğunu anlatabilir misin? Biri buraya mı girdi?"

Zeba yalvaran gözlerle oğluna baktıysa da hiçbir şey demedi.

Basir elini yumduğu gözlerine bastırdı, baskı bir an için görüşünü kapatsa da hâlâ kan görüyordu.

"Biz şimdi ne yapacağız?"

Basir sessizce ağlarken Zeba başındaki başörtüsüyle yüzünü kapattı. Tüm gözler üstündeydi, bunu hissedebiliyordu. Üç kızı da korkudan duvarların arkasına sinmişti. Derin bir şekilde nefes almaya çalıştı.

"Basir, *bachem*, oğlum, içeri gir de kardeşlerine bak. Çok korkmuşlardır."

Etraftaki gözler kısıldı, kulaklar dikkat kesildi. Yaslı dul konuşuyordu. Herkes bir itiraf bekliyordu. Basir ise hiç kıpırdamadı. Öfkeli bir şekilde elinin tersiyle gözlerini silerek annesinin yanında duruyordu.

Başka ne söyleyecek? diye geçirdi aklından.

"Ah, Tanrım, bu derdi neden başımıza getirdin? Bu kaderi hak edecek ne yaptık? Biz şimdi ne yaparız?" diye inledi Zeba, etraftakilerin duygulu bir şekilde başlarını sallamasını sağlayacak kadar yüksek bir sesle. "Burada... Bizim evimizde böyle bir şey nasıl olur?"

Kadınlar önce etraflarındaki adamlara, sonra birbirlerine baktılar. Zeba bir kadının olabileceği kadar ölüme yakındı. Nihayet onun ağıdına eşlik etmeye başladılar.

"Ah, zavallı kadın... Dul kadın... Allah'ım, sen bu kadını ve şu garip yetimleri koru!"

Polis amiri Hakimi Ağa, kırklı yaşlarının başındaydı. Daha fazla adam, daha fazla silah ve daha fazla parayla başka bir savaş ağası tarafından yerinden edilen bir savaş ağasının torunuydu. Acizlik ve başarısızlığın yaşayan bir örneğiydi. Köy de ona o şekilde davranıyordu.

Hakimi avluya girdiğinde hemen evin arka tarafına yöneldi. Kamal'ın cesedini görür görmez başını iki yana sallayıp gözlerini kıstı. İğrenmiş gibi değil de düşünceliymiş gibi görünmeye çalışıyordu. Kamal'ın boynu yarılmıştı. Kemik ve beyin parçaları, kan gölü... Cesedin arkasında pembe, kırmızı ve beyaz renklerde etrafa saçılmıştı.

Polis amiri her kafadan çıkan sözleri dinlerken gözleri cesetten duvara yaslı bir hâlde duran dula, ardından ona beklentiyle bakan kalabalığa kaydı.

Zeba usulca inleyip ağlıyordu.

Hakimi önünde duran kadına sert bir ifadeyle bakıyordu. Kadının gözleri donuktu ve elleri de hâlâ titriyordu. Amir kadınla konuştuğu zaman kadın boş bir ifadeyle başını iki yana salladı, sanki amir onunla farklı bir dilden konuşuyor gibiydi. Hakimi bezgin bir tavırla kalabalıktan yana döndü.

"Burada neler olduğunu bilen biri yok mu? Allah'ım sen yardım et! Kamal'a ne oldu? Siz onun komşularısınız. Kimse bir şey duymadı mı?"

Kalabalığa sessiz olmalarını işaret etmek için bir elini havaya kaldırdı. Rafiqi'den yana döndü. Rafiqi Ağa'nın sakalı iyice ağarmıştı ve evi Zeba'nın evinin hemen yanındaydı.

"Rafiqi Ağa, senin duvarın bu aileninkine bitişik. Yıllardır bu aileyi tanırsın. Ne duydun?"

Aslında Rafiqi Ağa yıllar boyunca Zeba'yı avluya çeken ses dışında da çok şey duymuştu ama diğer sesleri adlandırmak daha kolaydı. Yaşlı adam, kafese tıkılmış ürkek bir kuş gibi titreyen kadına baktı.

"Ben... Ben bu aileyi yıllardır tanırım. Kamal, Allah günahlarını affetsin, bana hiç sıkıntı çıkarmadı. Ailesine baktı, o şeydi... Nasıl desem? Şimdi dul eşi de burada oturuyor. Şu kadının bakması gereken dört çocuğu var. Eşim bu kadını daha iyi tanır. Ben onun böyle korkunç bir suç işleyeceğine inanmıyorum."

O an avlu homurdanmalar, bağırışlar ve havaya savrulan yumruklarla doldu.

"Yeter!" diye bağırdı Hakimi, kan ter içinde kaldığını hissediyordu. Çete gibi toplanmış bir grubun önerebileceği herhangi bir şeye nasıl tepki vereceğini düşünürken nefesi kesilmişti. Bu insanların kendisinden nefret ettiğini biliyordu. Niye bu işe bulaşmıştı ki?

"Rafiqi Ağa'nın söyleyeceklerini dinlemek istiyorum." Yeniden yaşlı adama döndü. Rafiqi Ağa, her şeyin ona bağlı olduğunu görünce kendini huzursuz hissetti.

Boğazını temizleyip dikkatle konuşmaya başladı.

"Ben yargıç değilim ama... Ben... Olay ortaya çıkana kadar kadının burada kalıp çocuklarına bakmasının uygun olacağı kanaatindeyim."

Kadınlar onaylarcasına mırıldandılar.

Hakimi de otoriter bir şekilde başını salladı. Komşular da Rafiqi'ye saygı duyup yaşlı komşularının görüşlerini sorgulamadılar. Suçlayıcı bağırışmalar homurtuya dönüştü. Hakimi boğazını temizleyip kemeriyle oynayarak Zeba'dan uzaklaştı.

"O zaman cenazeyi kaldırma olayına gelelim..."

"Bedenini kefenleyip evin arka kapısında bir yere götürelim. Ailesi cenazeyi yıkayacaktır," dedi bir adam.

Basir midesinin kalktığını hissetti. Hakimi evde uygun bir yer var mı diye etrafa bakınıp küçük avluyu inceledi. Yanında iki memur daha vardı. İkisi de Basir'den yaşça büyüktü, gür saçlı, eli yüzü düzgün çocuklardı.

Birisi çamaşır ipinden bir çarşaf çekti. Elleri kalçalarında duran Hakimi, başını olumlu anlamda sallayarak bu yardıma teşekkür etti. Adam, Zeba'nın bakışlarından kaçınıyordu.

Basir komşuların kanlı sahneye çok da ilgi göstermediklerini görebiliyordu. Kadınlar saygı göstermek adına tek tek dışarı çıksalar da sokakta durup meraklarından başlarını öne eğerek kapıdan içeri bakmaya başlamışlardı. Gerçekten insanların dediği kadar kötü müydü?

Tüm bunlar Fareed'in soluk soluğa öfkeli bir şekilde içeri girmesiyle son buldu. Fareed, Kamal'ın genç kuzeniydi. Aynı anda hem sövüp hem de memnuniyetini dile getiren bir adamdı. Fareed'in üstünde tuniği vardı ve yüzü kıpkırmızıydı. Hakimi Ağa şaşkınlıkla neredeyse not defterini düşürüyordu.

"Burada ne oldu? Kuzenim nerede?"

Fareed gözlerini dört adamın taşıdığı kanlı çarşafa çevirdi. Çiçek deseni gittikçe koyu kırmızıya bulanıyordu.

"Demek doğruymuş? Bu o mu? Bırakın kuzenimi göreyim! Ona ne oldu?"

Fareed biraz daha yaklaşmak istediyse de üç adam, bir yandan da taziyelerini dile getirerek onu uzak tuttu.

"Biri bana burada ne olduğunu anlatsın!" diye gürledi Fareed.

Herkes Hakimi'ye bakıyordu. Polis amiri omuzlarını doğrultup bu zamana kadar ne öğrendiyse onu anlattı.

"Kuzenin avluda bulundu. Şu an onu kimin öldürdüğünden emin değiliz. Zeba Hanım çığlık atarak dışarı çıkana kadar kimse bir şey duymamış. Kocasının cesedini bulduğunu düşünüyoruz. Bu olayı araştırırken Zeba'nın da bu gece çocuklarıyla ilgilenmesine karar verdik."

Fareed kuzeninin karısına baktı, genç kadının titremesi onun içeri girmesiyle daha da şiddetlenmişti. Gözleri yarı kapalı bir hâlde resmen sallanıyordu. Fareed etrafındaki insanlara göz gezdirdi, kimisi maruz kaldıkları o suçlayıcı, acı dolu bakışlar yüzünden geriledi. Delikanlı öfkeden burnundan soluyordu.

"Aklınızı mı kaçırdınız... Hepiniz?" Komşular birbirine baktı.

Fareed bir yanıt beklemiyordu. Aniden Zeba'ya doğru atıldı ve kimse onu durduramadan ellerini kadının boynuna doladı.

Dördüncü Bölüm

Zeba, o kara saatlerde âdeta ateşler içinde yanan küçük bir bebek gibi hissediyordu. Annesinin yanında olması için neler vermezdi... Ancak onu çağıramazdı. Söylenen o ağır sözlerden sonra annesini arayacak kadar umutsuz değildi henüz. Bekleyebilirdi.

Yine de bu durum gerçekten utanç vericiydi. Bir zamanlar Zeba ile annesi Gulnaz, birbirlerine aynı daldaki çiçekler kadar yakındı. Zeba âdeta ışık saçıyor, babasının ona verdiği ismin hakkını veriyordu. Babasının kucağından atlayıp annesinin yanına gidiyor, ebeveynleri onu gıdıklayıp başından öperken ya da havaya atarken kıkırdıyordu.

Zeba'nın erkek kardeşi Rafi, ondan beş yaş büyüktü ve yapısı gereği fazla ciddiydi. Ebeveynlerinin ne övüneceği ne de şikâyet edeceği sıradan bir çocuktu.

Gulnaz'ın etrafındaki çoğu kadın, çocukları yürüyene kadar diğer bebeklerini kucaklarına alırken Gulnaz farklıydı. Kontrol sahibi bir kadındı; duygularını, bedenini ve ailesini kontrol edebiliyordu. Kocası, onun isteklerini yerine getirmekten memnundu. Bu yüzden etrafındaki insanlar tarafından çok kıskanılıyor, bu da kontrollü olmasını gerektiriyordu.

Gulnaz sadece istediği zaman bir çocuğu olurdu. Bunu kocasının dikkatini kendisinden uzaklaştırarak mı yoksa bir

miktar şifalı otla mı yaptığı kesin olarak bilinmiyordu. Akrabaları sormaya çalıştığında ise yüzünü buruştururdu.

1979 yılıydı, Sovyet birlikleri ülkeye girmeye başlamıştı. Yirmi yıl önce Gulnaz doğduğunda başlayan, Afganistan ile büyük güç arasındaki flörtün sonuna yaklaşılmıştı.

İlk çocuğu olan Rafi, banyo yapıp kıyafet giyecek ve kendi yemeğini yiyecek kadar büyümüştü; bu yüzden Gulnaz, ikinci çocuğunu doğurmaya hazırdı. Bu isteğini dile getirdikten dokuz ay sonra Zeba dünyaya geldi. Gulnaz, Zeba'yı çok seviyordu çünkü bu nur topu gibi bebeğin varlığı Gulnaz'ın kendi gemisinin kaptanı olduğunun kanıtıydı.

Öte yandan Afganistan o yıl çok değişmişti, bir başkan gidiyor yenisi geliyordu. Giden başkanlar ya doğal yollarla ölüyor ya da öldürülüyordu... Gerçek hiçbir zaman ortaya çıkmayacaktı. Kaos kaosu doğurduğundan yeni başkan yıl bitmeden yerini başka birine devretmişti. Yeni bir hayatı dünyaya getirmek için doğru bir zaman değildi. Gulnaz, Zeba'nın bir hata olup olmadığını merak etmeye başlamıştı.

Bir yılda üç farklı reis tarafından yönetilen bir ev hayal et, diye düşünmüştü kendi kendine. Hayır, bu şekilde ne bir ev ne de ülke hayatta kalabilirdi.

Artık daha fazla çocuğumuz olamaz, demişti Gulnaz kocasına ve ailesine. Öyle olacağından kimsenin kuşkusu yoktu. Bunu gerçek kılmak için doğayı bile atlatabileceğini biliyorlardı.

Gulnaz tıpkı büyükannesi gibi büyüden anlayan, yetenekli bir falcıydı. Gulnaz büyükannesinin ona hiçbir hile öğretmediğini

söylemişti ancak bu doğru değildi. Gulnaz'ın uyguladığı şey, herkesin kolayca öğrenemeyeceği, nesiller boyunca harmanlanmış karmaşık bir sanattı.

Bir şeyler hazırlarken mırıldanması kocası ve çocuklarına fazlasıyla doğal geliyordu. Ne de olsa onun yeteneklerinden hepsi yararlanıyordu. Çocuklar ateşler içinde yandığında, ağızlarına kutsal sudan damlatır, koltuk altlarına bezler koyardı. Rafi, kaynayan domatesle dolu bir tencerenin baldırına dökülmesiyle yandığında Gulnaz göle gitmişti. Bir kurbağa bulup kesmiş, bir kumaş parçasına kestiği parçaları koyup çocuğun baldırına sarmıştı. Rafi bir saat içinde yüksek sesle bağırmış, kabarcıkları patlayan yara çocuğun bacağından akmaya başlamıştı. Gulnaz kurbağayı dışarı atmış, çocuğun bacağı da iki gün içinde iyileşmişti. Gulnaz her eş ve annenin olduğu kadar sevecen, kendini adayan biriydi, sadece biraz daha güçlüydü. Çocukları, canları yansa bile annelerinin bu sihirli dünyasını seviyordu.

Rafi altı yaşına geldiğinde bacağını kırmıştı. Bu, tam da halasının uzun boylu olacak bu çocuk demesinden sonraki gün gerçekleşmişti. Gulnaz söverek bir dikiş iğnesini ateşe tutup Rafi'nin kulak memesini deldi. Çocuk kıvranıp çığlık atarken genç kadının da gözleri yaşarmıştı. Rafi on dört yaşına gelene kadar çocuğun ensesindeki bir saç tutamını hiç kesmemişti, tutam neredeyse beline geliyordu.

"Seni nazardan korumak için," demişti Gulnaz, oğluna. "Kötü gözler güçlüdür. Böyle şeylerin yapılması gerek."

Ailenin geri kalanı da Gulnaz'dan medet umuyordu. Kuzenler, görümceler, eltiler, teyzeler, halalar dillerini ısırıp sanki panzehirmiş gibi kadının dualarına yapışıyorlardı. Yeşil gözlü bu güzel kadın onları biraz endişelendirse bile...

Zeba annesinin yanına oturur, annesi şüpheli gördüğü kapıların önüne bırakacağı bir yığın sıcak iğneyi hayvan yağına veya kaynayan yumurtaya batırırken onu izlerdi. Bu alışkanlıklar Zeba'ya annesinin yatak çarşaflarını yıkamasını veya haşlanan patatesin kabuğunu soymasını izlemek kadar doğal geliyordu. Bu, Gulnaz'ın hayatıydı. Zeba yaşıtlarıyla birlikte çarpım tablosunu saymaya başlamış ama Gulnaz ona, atılan beş düğümün iki öfkeli kadın arasındaki sürtüşmeyi bir evi bile yakabilecek ateşe dönüştürme konusunda beş kat daha güçlü olduğunu gösterdiğinde matematiği daha iyi anlamıştı.

Yine de Gulnaz bu güçlerini ihtiyaç olduğunda veya onu yardıma çağıranlar için kullanıyordu. Bu konuda dikkatliydi çünkü kocasının yasak koymasa da bundan hoşlanmadığının farkındaydı. Hayatındaki her şey gibi onun bu numaracı hâlleri de kontrolü dâhilindeydi, uygun gördükçe bunu kullanabilirdi.

Fakat tüm bunlar Zeba'nın babası ortadan kaybolunca değişti. Gulnaz annesi gibi olmaya başlamıştı, sürekli çenesini sıkıyordu.

Babası, tam da Zeba okumayı söktüğünde ortadan kaybolmuştu. Zeba, o olayı sadece bir dizi harfin küçük evindeki olaylardan daha anlamlı olduğu bir zaman olarak hatırlıyordu. Gulnaz, çocuklarına babalarının dinsiz komünistlerle savaşmaya gittiğini söylemişti. Çocuklar babalarının hemen geri dönmesini istiyordu fakat bunun anneleriyle tartışılacak bir konu olmadığını çabucak öğrenmişlerdi. Akrabalar sürekli adamın ani gidişinden bahsedince Gulnaz günün çoğunu halıları silkelemek ya da yerleri ovalamakla geçirmeye başlamıştı. Babalarının yokluğu kışın soğuğunda camı açık bırakmak anlamını taşısa bile bundan bahsetmemek en iyisiydi. Savaş her

geçen gün şiddetini daha da artırıyordu, çok geçmeden şehit sayısı hayatta kalanlardan daha fazla olacaktı.

Gulnaz, kocasının ailesinden uzaklaşıp yuvasına çekildi ve terk edilmiş eş rolüne bürünerek çocuklarına sokuldu. Zaman geçip birileri ondan dul diye bahsetmeye başlayınca Gulnaz, bu varsayımlara da uyum sağladı. Siyaha büründü, perdeleri çekti ve kısık sesle konuşmaya başladı. Çocuklar uyuduğunda onları mum ışığında izler oldu. Çocuklarıyla birlikteyken neşeli ve sevecendi, tabii sadece yalnız olduklarında... Çocuklar babalarını seviyorlardı ve onu çok özlemişlerdi. Rafi, babasının yokluğundan dolayı iyice sessizleşmişti. Zeba ise çocuk aklıyla babasının geleceğine inanıyordu. Birçok gece babasının kalp atışlarını dinleyerek uykuya dalmıştı, bir daha babasının göğsüne başını yaslayamayacağını düşünemiyordu bile.

Öte yandan Gulnaz ve çocuklar etrafın dikkatini çekmeye başlamıştı. Bazen sempatik, bazen de şüpheli bakışlardı bunlar. Gulnaz dikkatlice inceleyip her birini düşman listesine yazıyordu. Hepsine bunun bedelini azar azar ödetecekti. Annesinin kanatları altında olan Zeba, dışlanmaya alışmıştı. Her ne kadar sessiz, sakin olsa da Rafi onun en yakın arkadaşıydı. Şu dünyada Gulnaz gibi bir anneye sahip olmanın ne demek olduğunu anlayacak tek kişi oydu.

"*Bir adamın canına tak ettiyse her şeyden bıkmış demektir*," demişti Zeba'nın halası hafta sonu bir akşam yemeğinde. Havadan sudan konuşurlarken sohbetin konusu, tartışmaları sokaktan duyulan komşu çifte dönmüştü. Kadınlar sofrayı

temizlerken kocanın, sokak ortasında bir güzel dövülmeyi hak eden, inatçı bir adam olmasını tartışıyorlardı. Zeba'nın halası diğer ihtimalleri de düşünüyordu. "*Kusursuz kadın veya erkek yoktur. Gerçek hikâyeyi sadece o ikisi bilir.*"

Zeba bu sohbetin içeriği hakkında pek düşünmemişti. Gulnaz da sadece başını olumlu anlamda sallayıp gülümsemişti. Ama Ferei'nin her zaman mantığın sesi olduğunu düşünürdü fakat kendi evlerine çekilip perdeleri kapattıklarında her şey değişti.

"Halanız babanızın bıktığını düşünüyor," dedi Gulnaz hemen. "Elbette, bıkar. Ne korkunç bir kadın!"

"Ne oldu, anne?" diye sordu Zeba merakla. O zamanlar henüz on iki yaşındaydı, çocuklukla ergenlik arasında gidip geliyordu. O ve aynı yaştaki kuzenleri vakitlerini diğer kadınlarla geçirerek dedikodu adabını öğreniyorlardı.

"Halan her zaman kendisi sanki soylu bir kadınmış da asla dedikodu yapmazmış gibi bir tavırla aklındakini söyler. Hangisi daha kırıcı bilmiyorum gerçekten... Babanı evden uzaklaştırdığımı ima etmesi mi yoksa onun gerçekten ne düşündüğünü anlayamayacak kadar aptal olduğumu sanması mı?!"

Rafi, anneleri böyle açıklamalar yaptığında nasıl davranacağını asla bilemezdi. Çaresiz hissetmekten nefret ettiğinden kendini evin dışında bir işle oyalardı. Bu kez de sarı, plastik bir bidon aldı ve kuyudan su çekmek için kapıya yöneldi. Zeba onun gidişini izliyordu. Kendisinin böyle kaçma şansı yoktu, özellikle de akşam saatlerinde...

"Madar-*jan*, ben halamın babamız hakkında böyle bir şey dediğini duymadım," diye itiraz etti Zeba dikkatli bir ifadeyle. Duysaydı fazlasıyla gücenirdi. Babasını hâlâ özlüyordu, yüzü artık anılarında silikleşmeye başlamış olsa bile...

"Duymadın mı? Ah, Zeba," diye iç çekti Gulnaz. "Kızım, üç santimlik akrep bile koca bir kaplan kadar ölümcül olabilir. Dikkatli olmayı öğrenmek ve gelecek her tehdidi sezmek zorundasın. Seni nasıl izlediğini bir görsen! Onun kızından daha uzun boylusun ve daha açık bir ten rengine sahipsin, bu yüzden seni kıskandığına eminim. Kuzenin tatlı ama senin gibi güzel değil, halan da bunun farkında."

Zeba kendini kuzeninden daha güzelmiş gibi hissetmiyordu. Aslında kuzeni bir yana, kendini herkesten daha çirkin buluyordu. Diğerlerine kıyasla kendi görünüşü hakkında yanıldığını düşünmek ona iyi gelmişti.

"Bu akşamki yemek için mantı yapacağım diye tam iki günümü harcadım çünkü halan benden yapmamı istedi... Geçen hafta yatak döşek hasta yattığında pişirdiğim yemekleri saymıyorum bile. Senin halan bunların hiçbirini hatırlamıyor, tabii. Erkek kardeşini dağlara gönderdiğimi düşünmekle meşgul. Sanki adamı ben kontrol ediyormuşum gibi! Ne konuştuğunun farkında değil, başka bir şey demeden önce o dilini tutmalı."

Zeba o an annesinin babasından bir yabancıymış gibi bahsettiğini fark etti. Babası altı yıldır ortalarda yoktu ama Zeba günün birinde geleceği umudunu hâlâ yüreğinde taşıyordu. Onunla birlikte çarşıya giderken caddelerden geçmeyi hayal ediyordu. Acaba birbirlerini tanıyacaklar mıydı? Babası ona doğru koşup kızını başından öpecek miydi? Zeba bazen kötü düşüncelere de kapılmıyor değildi. Belki de babaları birkaç adım uzaklıktaydı ve onu fark etmesinler diye saklanıyordu. Düşüncelerinin tamamen kederle dolduğu anlar da oluyordu. İşte öyle zamanlarda Zeba'nın dünyası yalnızlık, endişe ve şüpheyle boyanıyordu.

Belki de Gulnaz haklıydı. Halasının hem onu hem de annesini tuhaf bir şekilde incelediğini kendisi de yakalamıştı. Daha

geçen hafta annesinin pişirdiği çorbayı onları götürdüğünde Ama Ferei, annesinin ona ve ağabeyine iyi bakıp bakmadığını sormuştu. Zeba bu soruyu hiç önemsememiş, eve geldiğinde de bundan bahsetmemişti ama bu sorunun altında düşündüğünden fazlası olabilirdi.

Dört hafta sonra annesi bir yılan derisini küçük parçalara ayırıp harlı ateşteki ıspanak ve pırasayla dolu tencereye katarken, Zeba annesinin yanında oturuyordu. Yemeği evin arka tarafındaki çatısız alanda pişiriyorlardı çünkü burada duman ve yemek kokuları dışarıdaki havaya karışıyordu. Tüm o süre boyunca Gulnaz kızıyla sohbet ediyor, Zeba'nın her geçen gün ne kadar da güzelleştiğinden, bir anne olarak Tanrı'nın ona böyle muhteşem bir kız göndermesini sağlamak için ne yapmış olduğundan bahsediyordu. Zeba annesinin sözleri karşısında mutlu olmuştu, o yeşil gözlerinde gurur pırıltısı hâkimdi.

Gulnaz ev yapımı peyniri ayrı bir yerde kızarttı ve güzelce eriyen ıspanağın içine kattı. Yılan derisi tamamen kaybolsun diye yemeği güzelce karıştırdı.

"Bunu ne yapacaksın, anne?" diye sordu Zeba, tencereye bakarken.

"O gözleriyle bizi âdeta yiyip bitirdiği için halanızı bu tarz şeylerden uzaklaştırmaya yarayacak bir şey. Bu onu öyle meşgul edecek ki bir daha bizim hakkımızda kötü cümleler kuramayacak."

Gulnaz tencerenin kapağını kapattı ve sıcak kalması için bir örtüyle sardı. Ardından Zeba ile birlikte Ama Ferei'ye gittiler.

"Ah, Gulnaz-*jan*, benim için mi? Niye zahmet ettin?" diye sordu kadın, tencereyi dikkatle inceleyerek.

Zeba bir şeyden şüphelenip şüphelenmediğini merak ederken nefesini tutuyordu.

"Sen benim kardeşimsin, Ferei-*jan*. Son zamanlarda seni biraz solgun gördüm. O yüzden ıspanak iyi gelir diye düşündüm."

"Son haftalarda kendimi pek iyi hissetmiyorum. Tanrı kocanı korusun, bana her zaman senin sebze ve bitkilerle ilaçlar yaptığını, doktordan farkın olmadığını söylerdi. Söyle bana. Sebze olarak ne kullandın?"

Gulnaz hayretle kaşlarını kaldırdı.

"Bunu kocam mı söyledi?" dedi mütevazı bir tavırla. "Ah, biraz abartmış. Dürüst olmak gerekirse biraz taze zencefil koydum. Annem her zaman bana zencefilin iyileştiremeyeceği hiçbir şey yok derdi."

"Ben de aynı şeyi duydum," dedi Ama Ferei, başını olumlu anlamda sallayarak. Elinden geldiğince şakacı bir ifadeyle konuşmaya çalışıyordu. "Açıkçası niyetim dedikodu yapmak değil ama herkes senin hilelerini bilir, hayatım. İçine başka ne koydun?"

Gulnaz ellerini dar kalçalarına dayadı. Omuzlarını doğrultup derin bir nefes aldı.

"Yani Ferei, ben şurada seni düşünüyorum," dedi oflayarak. Mavi başörtüsünün ucu esintide uçuşuyordu.

Halası dikkatini Zeba'ya vermeden önce kahkaha attı.

"Canım Zeba," dedi, suçlayıcı tavrına rağmen sesinde tatlı bir tını vardı. "Annen bunun içine gerçekten ne koydu? Sen onun gibi hilekâr olmayacaksın, değil mi? Ailemizin bununla baş edebileceğini sanmıyorum."

Zeba annesinin gülümseyip halasının koluna dokunuşunu izledi. Zeba'nın yüzü hem utanç hem de öfkeden kızarmıştı.

"Canım, iyi olmadığını biliyorum. Böyle şeyler söylemene gerek yok, özellikle de henüz genç bir kız olmayan kızımın yanında... Daha iyi hissedeceksen ıspanağı köpeklere ver. Ben sadece yardım etmeye çalışıyorum."

Gulnaz kızının kolundan tuttuğu gibi arkasını dönüp evden uzaklaşmaya başladı. Ama Ferei elinde tencereyle kalakalmıştı.

"Anne, halam neden öyle..."

"Sus, Zeba. Oluruna bırak." Gulnaz, Zeba'nın başka bir soru sormasına izin vermedi.

Ay dolunaya döndüğünde bütün aile bir kez daha toplandı. Başka bir hala bir ay önce doğum yapmıştı. Aile bebeğin kırkını uçurmak için bir araya gelmişti. Zeba ile Gulnaz, davet edildikleri eve giderken yolda Ama Ferei ile karşılaştılar.

Zeba derin bir iç çekti.

Ama Ferei'nin yüzünde gergin ve öfkeli bir ifade vardı. Burnuyla dudağının çevresi çatlamış, soyulmuştu. Derisi pul pul dökülüyordu.

Havadan sudan konuştuktan sonra içeri girdiler, Gulnaz ile Zeba odanın karşı tarafına gidip oturdu.

Yer sofrasında yenen yemekler yüzünden sohbet doğru düzgün duyulmuyordu. Evde bayram havası hâkimdi ama Zeba bunun tadını çıkaramayacak kadar düşünceliydi.

Zeba akşamın çoğunu halasının kollarını öfkeli bir şekilde ovalayıp kaşımasını izleyerek geçirdi. Ne zaman bir akrabası onunla konuşmaya çalışsa kadın kaşınmayı bırakıyor, ardından yeniden devam ediyordu. Zeba, halasının pamuklu elbiseyle kaplı vücudunun tamamının bu şekilde olduğunu düşündü.

O akşam evlerine giderken Zeba annesinin ay ışığında parıldayan yüzüne baktı. Yeşil gözlü büyücünün kızı olmak bazen kesinlikle harika hissettiriyordu.

Beşinci Bölüm

Yusuf, Kennedy Havalimanı'ndan Dubai'ye seyahat ederken başını uçağın camına dayayarak tam on üç saat geçirmişti. Şatafatlı avizeler ve lüks salon mobilyalarıyla döşeli, mermer zeminli bir otele girişini yapmıştı. Günün yarısını bitkin bir hâlde uyuyarak geçirmiş, sadece beyaz tenli turistlerle beyaz elbiseler giyen yerel halkın arasına karışıp biraz gezmek için uyanmıştı. Dükkân sahipleri neredeyse esmer tenli yabancılardan oluşuyordu ve dükkânlarında Hindistan'dan getirdikleri malları satıyorlardı. Vitrinler on sekiz karatlık altın bilezik ve kolye setleriyle ışıl ışıl parlıyordu. Yusuf bu şatafattan hemen sıkılmıştı. Bir kafede döner yerken hasretle evini düşündü.

Kabil'e olan uçak yolculuğu iki saat sürmüştü. Yusuf meraklı bir ifadeyle uçaktan indi. Çocukluğunun geçtiği bu topraklar yara almamışa benziyordu, sanki geçmişte yaşanılanlar kötü bir rüyadan ibaretti. Dağlar kesinlikle anılarındakiyle aynıydı.

Terminale çabucak varmıştı, fosfor yeşili üniforma giyen havalimanı çalışanları yolu göstermişti.

Yusuf taşıma bandından bagajını alıp binanın önünden bir taksiye bindi. Kabil şehir merkezi ile havalimanı arasındaki

mesafe fazla değildi. Yusuf yolda giderken camdan dışarıyı izledi. Havalimanından uzaklaşırken binanın ana girişine bir göz attı.

Koca cam kapıların her iki tarafında birer poster vardı. Sağ tarafta Ahmad Shah Massoud, Taliban'a karşı savaşta Kuzey İttifakı'na öncülük eden şehit Panjshir Aslanı yer alıyordu. Massoud, kalın, dalgalı saçının üzerine oturtulmuş yuvarlak pakol şapkasıyla uzaklara bakarken resmedilmişti. Sakalı ve bıyığı düzgün, görünüşü sağlamdı. Bu hâliyle de hemen hemen her fotoğrafta olduğu gibi, Taliban'a bir saldırı stratejisi düzenliyormuş veya ulus ruhunu tanımlayan şiirin dizelerini tersine çeviriyormuş gibi görünüyordu.

Sol tarafta ise 2001 yılında Taliban'ın kovulmasından sonraki Afganistan'ın ilk başbakanı Hamid Karzai duruyordu. Diğerinin aksine Karzai'nin resmi kraliyet portresindendi. Geleneksel *chappan* -yeşil, altın ve kraliyet mavisi çizgilerinden oluşan yeleğimsi kıyafet- omuzlarındaydı, başında da kuzu yününden sivri bir şapka vardı. Gri renkli sakalı düzgün bir şekilde kesilmişti, küçük ama gururlu gözleri dışarıya, havaalanına giren insanların ötesinde dirilen Kabil'e doğru bakıyordu.

Taksi şoförü, Yusuf'a neden geri geldiğini sordu. Dönen birçok gurbetçi görmüştü ama tek başına seyahat eden delikanlıların aile ziyaretinden başka nedenleri de oluyordu.

"İş için mi buradasın?"

"Hayır, iş için değil."

"İş kurmak mı istiyorsun?"

"Hayır, meslek icabı buradayım."

"Mesleğin ne?"

"Bir avukatım."

"Avukat? Yabancı şirketler için mi?"

"Hayır, Afganlara avukatlık yapan uluslararası bir firmayla çalışıyorum. O insanlar adına çalışmak için buradayım." Yusuf, şoförün merakının altında başka bir şey yattığını hissetmişti... Ya şüphe ya da gücenme... Birçok Afganın savaş sonrası fırsatlardan yararlanmak için Kabil'e döndüğünü biliyordu. Şişirilmiş fiyatlarla arazi satmışlar, oteller inşa etmişler ve yabancı taşeronluk fırsatları elde etmişlerdi. Yusuf sohbetin seyrini değiştirmeye karar verip Amerika'nın çekilmesini sordu.

"Herkes gider," dedi şoför elini sallayarak. "Niye onların kalacağını düşünelim ki? Ama geri gelecekler."

"Ne demek istiyorsun?"

"Onlar gider gitmez burada büyük sorunlarla karşılaşacağız. Bunu hepimiz biliyoruz. Bazen evindeki karıncayı yok etmekle uğraşırsın ama köşede bekleyen fareyi fark etmezsin."

"Afganların kendi ülkesiyle ilgilenme vakti gelmedi mi sence? Kendi ayaklarımızın üstünde durmayı öğrenmek zorundayız."

Taksi şoförü bir araba yana kırınca korna çalarak kıkırdadı. Yollar sarı arabalar, Toyotalar, el arabaları ve yayalarla doluydu. Caddedeki arabalar birbirine öyle yakın park etmişti ki sürücüler camlarını indirip diğer araca kolaylıkla ulaşabilirdi.

"Bunu söylemek kolay," diye mırıldandı. "Burada yaşamıyorsun."

"Aslında şu an yaşıyorum."

Sürücü debriyaja uzanıp vitesi bire aldı. Başka bir şey söylememişti.

Yusuf dikkatini fazlasıyla tanıdık gelen sokaklara verdi. Yolun bazı kısımlarında deja vu hissiyatıyla ya da anılarla baş başa kalıyordu. Bir kavşağa gelince babasının elini tuttuğunu hatırladı. Parlak çelik çerçeveli ve büyük camlı yeni binalar onu şaşırtmıştı. Kırmızı renkli reklam panoları ev fiyatlarının düştüğünü bildiriyordu.

Yusuf şoförden onu, genelde yabancıların kaldığı zengin bir muhitte olan bir otelde indirmesini rica etti. Şoför haklı olduğunu görerek yapmacık bir ifadeyle gülümsedi.

Yusuf valizlerini açıp lobiden satın aldığı bir şişe suyu içtikten sonra ayaklarını uzatıp annesini aradı.

"Yolculuk nasıl geçti? Bir şeyler yedin mi?" Yaşlı kadının sesi endişeyle doluydu.

"İyiydi. Elbette, yedim madar-*jan*. Ben buraya iş için geldim, diyet yapayım diye değil."

"Bana şu kelimeden bahsetme," dedi kadın şakayla karışık sert bir ses tonuyla. "Son on beş senedir diyetteyim ama on kilo aldım."

"Diyet olmasaydı o kesin yirmi kilo olurdu. Bu da bir başarı," diye takıldı Yusuf.

"Her şeye bir cevabın var, değil mi? Dinle bak, oraya birkaç günlüğüne gittiğini biliyorum, o yüzden vaktini boşa harcama. Fırsat bulur bulmaz Kaka Siar'ın evine git. Bana söz verdin."

Yusuf homurdandı.

"Gideceğim! Eski komşularımıza bakmaya gitmeden önce seni aramamı istersin diye düşünmüştüm."

"O komşumuzun evinde bir fincan çay içmeye gittiğini söylemek için arasaydın bu konuşma daha anlamlı olurdu."

Kaka Siar aslında Yusuf'un gerçek amcası değildi. Yusuf'un ailesinin Pakistan'a gittiği dönemde, o da ailesiyle birlikte Irak'a gitmişti. Kaka Siar'ın üç kızı vardı. En küçük kızı yirmi dört yaşındaydı, adı da Meena'ydı. Ebeveynleri yemek tabaklarını elden ele uzatıp devam eden savaş hakkında konuşurken Yusuf da Meena'yla ilgilenirdi. O yıllarda Yusuf okula giderken Meena henüz bebekti. Yıllar geçtikçe kızın etrafında dolaşmasını hiç önemsemedi. Küçük kıza karşı her zaman kibar davranmıştı, öyle ki her ikisinin annesi de bununla gurur duyardı.

Yusuf, Kabil'den ayrıldıkları zamanı hatırladı. O yıl Meena'dan biraz daha uzaktaydı, on bir yaşında ve ergenliğe girmeye hevesliyken altı yaşında bir çocuğu eğlendirmekle daha az ilgileniyordu. Yine de Meena ona bir ağabey gibi yaklaşmış, Yusuf da onu hayal kırıklığına uğratmamıştı. Yere bağdaş kurarak oturur, ona hikâyeler anlatır ya da onu dinlerdi. Evlerinin dışındaki dünya acımasız olsa da Yusuf, bu ufaklığı güldürmeyi kendine görev edinmişti.

"O güzel bir kız ve iyi bir ailesi var," diye iç çekti Yusuf'un annesi. Yaşlı kadın, Yusuf yola çıkmadan dört hafta kadar önce bunu birçok kez dile getirmişti. "Senden tek isteğim onunla biraz vakit geçirmen."

Yusuf'un annesi, eğer oğlu nişanlı olarak geri dönerse bu seyahati başarılı sayacaktı. Artık itiraz istemiyordu. Yusuf, New York'taki çevrelerinden önerilen pek çok adayı reddettikten sonra bunu çok net bir şekilde ifade etmişti. Yusuf'u seçici olmakla suçluyor, bu tarz işleri geciktirmenin tehlikeleri hakkında onu uyarıyordu.

"Yok çok fazla makyaj yapıyor, yok eğitimli değil, yok boyu uzun, yok çok kısa. Kızlarda kusur aramak yerine doğru olanı bulmaya çalış. Böyle beklemeye devam edersen evlenecek kimseyi bulamayacaksın."

Öte yandan New York'taki Afgan kızları, Amerikalı kızlara benzemiyordu. Topluluk etkinliklerinde veya öğrenci derneklerinde pek çok kişiyle konuşmuş ve Afganistan ile ilgili herhangi bir şey yapmak isteyen birini bulamamıştı. Kültürel benlikleri, bir düğünde yılda bir kez geleneksel bir Afgan elbisesi giymek ve bir kına tepsisi taşımaktan ibaretti. Onları tanımak için çoğu zaman gizli telefon görüşmeleri yapmak ve nerede olduklarını ebeveynlerinden gizlemek için hikâyeler uydurmak zorunda kalıyordu, kesinlikle o kızlarla ortak hiçbir yanı yoktu.

Ancak Meena'nın farklı bir hikâyesi vardı. Annesi bu konuyu ilk açtığında Yusuf kahkaha atmıştı. Annesi ellerini kalçalarına dayamış ve Meena'nın annesinin buna karşı çıkmayacağını söylemişti. Meena evlilik çağındaydı, üniversiteyi de bitirmişti. Bilgisayar kursuna gidiyordu ve ailesi onun iyi biriyle evlenmesini istiyordu. Yusuf'un ailesini tanıyorlardı, Yusuf'un avukat olduğundan da haberdarlardı. Yusuf, kızları için iyi bir eş olacaktı, Meena'nın ailesi buna karar vermiş ve Yusuf'un annesine durumu çıtlatmışlardı.

Büyüdüğü topraklar onu âdeta mıknatıs gibi kendine çekerken Yusuf'un içinde Meena'ya karşı da bir merak vardı. Kızın bir fotoğrafını görmüştü ve güzel olduğunu biliyordu. Ancak onun hakkında bildikleri bu kadardı. Onu görmeyeli yıllar olmuştu. O minicik kıza hoşça kal derken Meena küçücük kollarıyla boynuna sarılmıştı. Meena yanaklarındaki gözyaşlarını silerken onu böyle üzgün gördüğü için Yusuf'un da yanakları kızarmıştı.

"Onları yarın sabah ararım ve gün içine de uğrarım. Yeterli mi?" dedi annesine, bunu annesini eğlendirmek için yapıyormuş gibi bir ses tonuyla konuşmuştu.

"İyi. Unutma, taşraya geçmeden önce Kabil'de geçireceğin birkaç günün var. Vaktini şu kızı tanımaya ayır."

Yusuf ertesi gün Kaka Siar'ın evine giderken ellerini uzatıp meraklı gözlerle ona bakan sokak çocuklarının arasından geçmişti.

"Bayım, bayım... Bir sadaka!"

"Merhaba, nasılsınız?" diye seslenirken yarım yamalak bir İngilizceyle konuşurarak kıkırdıyorlardı. Kıyafetleri eski püsküydü, tırnaklarının içi kirden simsiyahtı. Yusuf bu çocukların dar gelirli ailelerin çocukları mı yoksa öksüz mü olduklarını merak etmişti.

Yusuf da onlarla birlikte kahkaha atıp bir çocuğun saçını okşadı ve cebindeki tükenmez kalemi başka bir çocuğa verdi.

"Okula gidiyor musunuz bakalım?" diye sordu onlara.

"Ben gidiyorum!"

"Ben de!"

Bu çocuklar geleceğin pilotu, doktoru ve profesörüydü, ona öyle söz vermişlerdi. Bu konuda ısrarcıydılar ve hiç de çekinmiyorlardı, kalabalık oldukları için kendilerine olan güvenleri tamdı.

Yusuf, kimisi burka giymiş kimisi de kabarttığı saçlarını başörtüyle kapatmış, üzerlerinde pantolon, ayaklarında ise yüksek platformlu ayakkabılar olan kadınların yanından geçti. Bazı erkeklerin de üstlerinde geleneksel tunik, altlarında pantolon ve başlarında sarıkları vardı. Bazıları da kot veya kumaş pantolonla klasik tişört giymişlerdi. Bir adam dükkânının

kapısının önünde oturuyordu, girişinde sazdan yapılma kuş kafesleri asılıydı. Muhabbet kuşları, saka kuşları ve kanaryalar rengârenk mücevherler gibi kafeslerinde duruyorlardı.

Kaka Siar'ın ailesi akrabalarının terk ettiği evlerinde kalıyordu. Kendi evleri ve Yusuf'un bir zamanlar büyüdüğü ev, onlar buralarda değilken enkaza dönmüştü. Yusuf çaldığı kapının kapının açılmasını gergin bir şekilde beklemeye başladı. Elinde hepsini annesinin seçtiği bir çanta dolusu hediye vardı: Çikolatalar, Kaka Siar'a kıyafet ve eşi için parfümler...

Kapıyı açan Kaka Siar'ın kendisi oldu, gördüğü manzaraya inanamıyormuş gibi başını iki yana sallayarak Yusuf'u bahçeye aldı. Delikanlıyı kucaklayıp yanaklarından öptü. Yaşlı adam bir adım geri çekilerek yıllardır görmediği delikanlıya şöyle bir baktı. O sırada karısı Khala Zainab dışarı çıkıp Yusuf'u kucaklayarak anne şefkatiyle yanaklarını okşadı. Yusuf eğilerek yaşlı kadının ellerini öpmeye çalıştı ama kadın geri çekilip onu eve götürdü.

"Tıpatıp babanın aynısı olmuşsun," dedi Khala Zainab. "Onlar nasıllar? Erkek kardeşin, kız kardeşlerin iyiler mi?"

"Allah nazarlardan korusun, ne hoş bir adam olmuşsun! Seni yolda görsem tanıyamazdım," diye ekledi Kaka Siar.

İki büyük kızları da evlenmişti ama o akşam eşleri ve çocuklarıyla birlikte Yusuf'u görmek için gelmişlerdi. Onlar da çok değişmişti, tıpkı Meena gibi. Genç kadın içeri girince Yusuf ayağa kalktı. İşten yeni gelmişti. Yusuf'un annesinin dediğine göre Birleşmiş Milletler'le ilgili bir iş yapıyordu. Siyah pantolon ve kalçalarına düşen uzun, açık mavi bir bluz giymişti. Başörtüsünü gevşek bir şekilde bağlamıştı ve yüzüne sıcak bir gülümseme hâkimdi.

Yusuf o an Elena'yı hatırlasa da o düşünceden uzaklaştı. Meena iki kız kardeşinin ortasındaki bir yer minderine oturdu, bir yaşındaki yeğeni hemen kucağına tırmanmıştı. Meena küçük kızı karnından gıdıklayınca küçük kız itiraz edercesine başını iki yana sallarken atkuyruğu şeklinde toplanmış saçı Meena'nın yüzüne değiyordu.

Yusuf, Meena'nın gerçekten sevimli bir kız olduğunu kabul etmek zorundaydı, sürekli ona bakmamak için kendini zor tutuyordu. Bir aile dostu olarak buraya gelmişti, resmî olarak kıza talip değildi ama yaşları yakın iki bekâr kişinin aynı odada olması ortamdaki havayı biraz farklı kılıyordu. O an dikkatleri dağıtması için ailesinin de burada olmasını diledi. Ne yazık ki bütün gözler ve sorular ona yönlendirilmişti. O akşam birkaç kez Meena'nın da ona baktığını yakaladı ama bunu fark ettiği an, genç kadın saçını kulağının arkasına atıp dikkatini yeğenlerine verdi.

İki kör atı oynuyorlardı sanki... Yan yana olmalarına rağmen birbirilerinin varlığından haberleri yokmuş gibi davranıyorlardı. Fakat hiç konuşmazlarsa Yusuf onu nasıl tanıyacaktı ki? Sadece aynı odada yemek yiyerek hayatlarının geri kalanıyla ilgili bir sonuca varması mı bekleniyordu?

Meena'nın büyük kız kardeşleri ona sorular soruyorlardı. Yusuf'la aynı yaşlarda olsalar da kucaklarındaki çocuklar ve yanlarında oturan eşleri sayesinde uygunsuz bir durum oluşmuyordu. Ona sorular sorup şakalaşıyor ve küçük kız kardeşleri adına bilgi almayı umarak önemli konulara değiniyorlardı.

Kız kardeşinin kocası ne iş yapıyor? Ailene yakın mı oturuyorlar? Kardeşlerin, üniversitede hangi bölümü okudu?

Yusuf'un annesi oğlunun, kız kardeşinin bir bankacı ile evlenip onlara yakın oturmayı tercih ettiğini anlattığını duyunca gururlanacaktı. Ailesi gibi kız kardeşinin ve kocasının da aynı

apartmanda kirada oturdukları kısmını söylememişti. Bebek varken başka bir yere taşınmaya güçleri yetmiyordu. Diğer ablasının ise üniversitede muhasebe bölümünde okuduğundan bahsetti. Diğer öğrenciler üç dönemde bitirirken ablasının beş dönemde bitirdiğinden ve bir mağazada yarı zamanlı makyöz olarak çalıştığından bahsetmedi. Ağabeyine gelince Yusuf yönettiği restoranın yeterlilik belgesinin üstünde durdu.

Kaka Siar durumdan hoşnut bir hâlde başını olumlu anlamda salladı. Khala Zainab ise cesaret verircesine gülümsüyordu. Daha şimdiden en küçük kızları olmadan evlerinin nasıl olacağını düşünüyor, Amerika Birleşik Devletleri'ne gittiğini ve Yusuf'un ebeveynleri tarafından memnuniyetle karşılandığını hayal ediyordu.

Yusuf yemek tabaklarını toplayıp mutfağa götürmeye yeltendi. Meena ile konuşma fırsatı yakalamak niyetindeydi ancak Kaka Siar elini kaldırıp başını iki yana salladı.

"Sen bizim misafirimizsin," dedi kibar bir gülümsemeyle. "Onca yıldan sonra ta nerelerden gelmişsin, birkaç gün içinde işlerini halletmek üzere şehirden ayrılacaksın. Birkaç bulaşığı dert etme."

Doğruydu. Göreve başlamadan önce Yusuf, Kabil'de sadece birkaç gün kalacaktı. İşe başlamak için sabırsızlanıyordu.

Her ne kadar enerjisini yüksek tutmaya çalışsa da yol yorgunluğunu henüz üstünden atamamıştı ve göz kapakları neredeyse kapanıyordu. Kaba görünmemek adına esnemesini bastırmak için dilini ısırıp duruyordu, meyve ve tatlı da ikram edildikten sonra gitmek için ayaklandı.

"Burada kaç gün kalacaksın? Yine gel." Khala Zainab delikanlıyı kapıdan geçirirken elini koluna koydu.

Yusuf, giderken Meena'nın gözlerinde gördüğü üzgün bakışların, sadece hayal gücünün ürünü olmamasını umuyordu.

Altıncı Bölüm

Zeba'yı tutuklarken Hakimi'ye üç polis memuru yardım etmişti. Bu adamlar fazlasıyla kabaydı, eyalet başkentinde yer alan hapishaneye gidecek araca kadını ite kaka bindirmişlerdi. Herkes, Zeba'nın gidişine üzülmüştü. Kadının kurtulduğunu, gerçek adaletin ancak Fareed başladığı işi bitirebilmiş olsaydı sağlanabileceğini düşünüyorlardı. Ancak Hakimi köylülere Zeba'yı Kamal'ın kuzeninden kurtarmalarını söylemişti, zavallı kadın yerde nefes almak için çırpınıp duruyordu. Çocuklar ise o gün babalarını kaybetmeleri yetmiyormuş gibi annelerini de kaybedeceklerinden emin bir şekilde çığlık atıp bağırıyorlardı.

Chil Mahtab'a vardıklarında onu memurlardan teslim alan gardiyanlar ayağının dibine tükürmüşlerdi. Zeba koridorlarda ilerlerken, onu sert ve sevimsiz gösteren kızıl saçlarını atkuyruğu şeklinde toplamış bir kadın gardiyan kolundan tutarak Zeba'ya eşlik ediyordu. Yine de onu getiren erkek memurlara göre daha anaç biri olduğu ortadaydı. Zeba daha rahat nefes aldığını hissetti.

İsmi Asma olan gardiyanın uzun perçemi, sorunlu olan bir gözünü saklıyordu. Diğer gözü ise hapishane hücrelerinin açık kapısından, yanındaki mahkûmun morarmış boynuna kaydı.

Çini döşemeli geniş koridorda ilerlemeye devam ettiler. Çoğu gardiyan gibi Asma da gözetim altında tutulan kadınlara düzgün bir şekilde davranıyordu. Ne gülümseme ne de hoş karşılama vardı ama bağırıp çağırma ya da küçüksemeyen bakışlar da yoktu.

Gardiyanların hepsi kadındı, bileklerine kadar uzanan biçimsiz etek ve pantolonların üzerine zeytin rengi ceket giyip yine aynı renkte kemerler takmışlardı. Bazıları birilerinin üstünde olma, onları kontrol etme bilinci ve sahip oldukları otoriteyle üniformalarını gururla taşıyordu. Diğer gardiyanlar ise rahatsızdı, Zeba bunu görebiliyordu. Hem arkadaş canlısı hem de mesafeliydiler. Nihayetinde hepsi, otorite kendilerinin olsa bile hapse tıkılan mahkûmlarla birlikte olduklarının farkındaymış gibi duruyorlardı.

Zeba, gardiyanla birlikte girdiği küçük hücrede, onu baştan aşağıya süzen üç kadınla beraber kalacaktı. Son iki günde insanların ona tuhaf tuhaf bakmasına alışmıştı.

"Burası senin yatağın. Alt katta yatacaksın."

Zeba, kadınların gözleriyle işaret ettikleri yatağa geçti ve yerden bile sert olan yatağa oturdu. Hücrede iki ranza, köşede küçük bir televizyon, duvarda da Birleşmiş Milletler takvimi bulunuyordu. Zeba'nın karşısındaki ranzanın mor ve sarı çizgilerinin üzerinde toz yumakları seçilebiliyordu. Ranzayı kullanan hücre arkadaşı duvara plastik, şeffaf bir çanta asmış, içine de pembe bir oyuncak ayı koymuştu. Ranzanın üst tarafındaki duvarda ise Bollywood aktör ve aktrislerinin, hatta çizgi film karakteri olan bir kedinin posterleri asılıydı. Kedinin gözleri çay tabağı kadar büyüktü, patilerinin arasında da bir ayçiçeği buketi tutuyordu.

Hücredeki diğer kadınlar Zeba'ya bakıyor, boynundaki çürüğü ve ürkek bakışlarını inceliyorlardı.

"Ee, anlat bakalım, neden buradasın? Ne yaptın?"

Sorular sorulmaya başlayınca Zeba başını iki yana sallayıp gözlerini kapadı ve sırtüstü yatağına uzandı. Hücre arkadaşları kendi teorilerini kendileri yazacaklardı. Yeni gelen arkadaşın sıkıcı geçen günlerini renklendireceğini düşünmüşlerdi ama ifadesini bozmayan Zeba, onlara bu ayrıcalığı vermemişti.

Oynadıkları kart oyununa yeniden dönerlerken, Zeba öylece yatıp dinleyerek sohbetlerinden kimin ne olduğunu anlamaya çalıştı.

Nafisa otuzlu yaşlarının ortasında, sivri dilli bir kadındı. Bu tavrı yüzünden mahkeme ona merhamet etmemişti. Bir akrabası tarafından, demirci olarak çalışan dul bir adamla uygunsuz bir ilişki yaşadığına dair iftiraya uğramıştı. Aslında parkta bir akşam birlikte yemek yemişlerdi. Nafisa hiç evlenmemiş, bu tür dedikodular evlerine ulaşana kadar da ailesi bu konuyu dert etmemişti. Ancak olay duyulunca üç erkek kardeşi, aile şerefini ayaklar altına aldığı için öfkeden deliye dönmüştü. Nafisa aralarında arkadaşlıktan öte hiçbir şey geçmediğine yemin etse de bu hikâyeye çok az kişi inanmıştı. Hayatı boyunca sadık, sevgi dolu bir evlat ve kardeş olması durumu değiştirmemişti. Annesi, oğullarının aile şerefini kurtarmak adına Nafisa'nın canını alacaklarından korktuğu için kızını polise ihbar etmişti.

Sonunda da biricik kızını titreyen elleriyle gözyaşları içinde polis merkezine bırakıp gitmişti.

"*Ben bir şey yapmadım,*" diye ağlamıştı Nafisa. "*Yemin ederim, benim bir günahım yok!*"

"*Alın onu,*" diye fısıldamıştı annesi kısık bir sesle. "*Kızım namusunu kirletti.*"

Nafisa zina suçundan yargılanmış ve üç yıl hapsi istenmişti.

Annesi her hafta onu ziyarete geliyordu. Nafisa, annesini hiç suçlamamıştı çünkü bunu yapmasaydı hayatta kalamayacağını biliyordu. Tek umudu, otuzlu yaşlarda olan şu dul adamın onunla evlenmek istemesiydi. Yemeğe çıktıkları, telefonla görüştükleri ve küçük flörtleşmelerin olduğu doğruydu. Ancak aralarında filizlenen her neyse, şimdiye dek Nafisa'nın ahlaksız bir kız olarak düşünülmesinden başka bir şeye yaramadığı kesindi.

Bu adam onu gerçekten istiyorsa, kızın ailesini ikna edebilirdi; böylece Nafisa serbest bırakılır ve daha da önemlisi şerefi temizlenirdi.

"Ben çocuk değilim. Ne zaman istersem parkta yemeğe çıkabilirim. Ayrıca yanlış hiçbir şey yapmadık ki... Sadece yemek yiyorduk. Annem biraz *bolani* yapmıştı, ben de ona götürmek istedim," diye ısrar etti, sesinde tereddütten eser yoktu.

"Bahse girerim, o adamla bir tek *bolani* paylaşmamışsındır," diye kıkırdadı Latifa.

Ranzanın alt yatağını Zeba'ya bırakan Latifa, kalın sesli, iri yapılı yirmi beş yaşında yüzsüz bir kızdı. En neşeli hâlinde bile söyleniyormuş gibi bakıyordu. Latifa hiçbir zaman çocuk gibi olmamıştı, ailesi de ona öyleymiş gibi davranmamıştı. Artık yeter dediği güne kadar sürekli dayak yemiş, hakaretlere uğramıştı. Latifa, herhangi bir telaşa kapılmadan ya da plan yapmadan babasının sigarasından birkaç tane alıp ceketinin cebine atmış ve on beş yaşındaki kız kardeşinin elinden tutarak kapıdan öylece çıkıp gitmişti, özlenmeyi beklemiyorlardı.

Büyük şehre giden bir otobüse binmiş, oradan İran'a kaçabilmeyi umdukları Herat'a giden başka bir otobüse atlamışlardı. Ancak Latifa'nın parası çabucak bitmişti. Evden ayrılalı iki gün olmuştu ve kalacak yere ihtiyaçları vardı, bu yüzden marketteki bir kadınla arkadaş olmuş, kendisini dul, kız kardeşini de kızı olarak tanıtmıştı. Kadın gönülsüz de olsa bir geceliğine onları misafir etmeyi kabul etmişti.

Ertesi sabah Latifa ve kız kardeşi yollarına devam etmek için otobüs terminaline gitmişlerdi. Polisler kontrol noktasında ona soru sorarken kız kardeşinin endişeli bakışlarını görünce ondan şüphelenmişlerdi. Onu, kız kardeşini kötü yola düşürmeye çalışmakla suçladıklarında Latifa öfkelenmişti. Geceyi düzgün bir kadının evinde geçirdiklerini söylemişti ama bu sefer de ailesini sorgulamışlardı. Sonunda çocuk kaçırmak ve evden kaçmakla suçlanmıştı. Kız kardeşi eve geri gönderilmişti, kısa süre içinde de bir akrabalarıyla evlendirilmişti. Latifa ise bir avukat talep etmemiş, hâkim karşısında kendisini savunmak istemişti.

"*Hepsi benim yüzümden,*" demişti, elini göğsüne bastırıp başını kararlı bir şekilde sallayarak. "*O berbat evden kaçmayı ben istedim. Kendimi ve kız kardeşimi kurtarmak istedim.*"

Latifa, evden kaçtığı, çocuk kaçırdığı ve fuhuşa yeltendiği için yedi sene hapse çarptırılmıştı. Hayatı boyunca görmediği en iyi muameleyi gördüğü yer olan Chil Mahtab'dan ayrılmaya hevesli değildi. Hapishanenin böyle bir yer olduğunu bilseydi, kendini çok daha önce uygunsuz bir duruma düşürüp dikenli tel örgülerin ardına çekilirdi.

Mezhgan güvercin gibi gözleri olan on dokuz yaşında, hücre arkadaşlarına göre minyon bir kızdı ve cesaretten yoksundu.

Kız kardeşinin kaynıyla evlenmeyi reddedince damadın ailesi gücenmişti. Genç kızın komşusuna âşık olduğunu öğrenince de intikam almak için ona iftira atmış ve tutuklatmışlardı. Mezghan, tutuklanmasından iki hafta sonra bekâret kontrolü için bir sağlık kuruluşuna götürülmüştü. Küçük muayene odasında midesinde ne varsa çıkarınca bunu gören doktor, Mezhgan'ın suçunu kanıtlayan bir gebelik testi yapmıştı.

Genç kız günlerce ağlamıştı. Birkaç dakikanın nasıl olup da hamile kalmasına ve onurunun zedelenmesine sebebiyet verdiğinden emin değildi.

"En kötüsü de Haroon da hapishanede," diye sızlandı. "Onların yaptığımı söylediği şeyi yapmadığıma yemin ederim. Öyle bir şey değildi."

Mezhgan'ın ailesi, Haroon'un ailesine ikisini evlendirmek için yalvarmıştı ama çocuğun ailesi, onlar için kıllarını bile kıpırdatmayacaklarını söylemişti.

"Haroon'un da üzgün olduğuna eminim. Onun beni sevdiğini, ikimizi de buradan kurtarmak için elinden geleni yapacağını biliyorum. Ailesi onu dinlemek istemiyordur."

Latifa derin bir kahkaha attı.

"Ah, tabii. Neden sana hâlâ evlenme teklif etmediğinin başka bir açıklaması olamaz."

Mezhgan derin bir iç çekti.

"Edecek, bundan eminim fakat annesi zor bir kadın. Beni pek sevmiyor. Oğlunu tuzağa düşürdüğümü söyledi ama bu doğru değil ki... Haroon okuldan eve kadar beni takip ederdi. O beni gerçekten seviyor. Size hiç onun Radio Sabaa'yı arayıp dünyanın bizi ayırmaya çalıştığını söylediğinden bahsetmiş miydim?"

"Buraya geldiğinden beri her hafta söylüyorsun zaten. Kimse Radio Sabaa'ya ismini vermez. Onun aradığından emin olamazsın. Belki arayan başka biridir."

"Programı dinledim, Latifa. Sevdiğinin *elif* harfi kadar zarif, kaşlarının da şin harfi kadar mükemmel olduğunu söyledi. Ne kadar güzel değil mi?" Mezhgan yine iç çekti, duygularını kontrol etmeye çalışırken göz kapakları titriyordu. "Böyle bir cümleyi ancak o kurar, ayrıca aşkımın sesini de tanıyorum."

"Sesinden fazlasını tanıyorsun, seni küçük anne," diye kahkaha attı Latifa. "Bana sorarsan Radio Sabaa'nın yapımcıları ve sahipleri bu kadınların yerine hapiste yatmalıydı. Sanki buna imkân varmış gibi insanların aşktan meşkten konuşmalarına izin veriyorlar. Bazı zavallı kızlar da âşık oluyor çünkü programda onsuz yaşayamayacağından bahseden aptal bir çocuğu dinliyorlar. Sonra tahmin et o kızın sonu nerede bitiyor? Chil Mahtab'daki son yatakta, olan bu."

"İnsanlar radyoda duydukları şey yüzünden âşık olmuyor," diye itiraz etti Mezhgan, sesine öfke hâkimdi. Dudakları düşünceli bir ifadeyle büzülmüştü. Daha hamileliğinin başında olduğundan vücudunda hiçbir değişim olmamıştı. Zeba gelmeden bir hafta kadar önce sabah bulantıları kesilmişti, bu da yaklaşık üç aylık hamile olduğunu gösteriyordu. Annesinin son iki hamileliğine şahit olduğundan neler olacağını biliyordu. Genç kadın elini düz karnına koydu, yüzündeki ifadede özlem ve hüzün vardı. "Bağ hissetmek gibi bir şey. Her gün onlarla konuşmadan uyuyamamak ve tekrar bir araya gelene kadar nefesinizi tutmak gibi..."

"Karşı konulması zor bir adam sanırım şu delikanlı?"

"Ah, Latifa, ben bir şair değilim. Bunu anlatabilecek sözlerim yok. Tek bildiğim, onunla göz göze geldiğimiz an onun

o siyah saçları, o güzelim gözleri... Ölüp gitsem de yine de onu severim!"

Nafisa gülümsedi. Mezhgan onun adına da konuşuyordu sanki ama yüreğindeki tutkuyu itiraf edemezdi. Bu şekilde davranırsa nasıl suçsuz bulunmayı umut edebilirdi ki?

Zeba onlarla konuşmaya karar vermeden önce sözler dudaklarından dökülmeye başladı:

"*Ah, erkekler, ne kadar da zekiler, sığdırırlar bir ana sevgilerini*

Şu aptal kadınlarsa bir ömür taşırlar yüreklerinde aşklarını."

"Ne dedin sen?" diye sordu Nafisa.

Latifa ise kıkırdamaya başlamıştı. "İkinize de aptal dedi! Sizi kısa sürede tanıdı!"

Zeba sessizliğini bozmuştu, sesi sanki hayal âleminden, uzaklardan geliyormuş gibiydi. Penceresiz duvarlara, plastik sandalyelere, demir ranzaya ve ayağının altındaki yeşil halıya konuşuyordu. Ardından hücre arkadaşlarına baktı, belki o da onlardan biri olabilirdi, Chil Mahtab'da bir tutuklu...

"Bir tür alışkanlık sadece, uzun zaman önce güneyde yaşayan bir kadından öğrendiğim bir şey. Kadınlar bir evde ya da nehir kenarında gizli saklı buluşur, bu kısa şiirleri birbirlerine okurdu. Kalplerinde taşıdıkları yükten kurtulmaya çalışırlardı."

Mezhgan omzunu silkti.

"Ben beğendim. Bu seni şair yapar."

"Kalbi sızlayan herkes şair olabilir," dedi Zeba, ardından gözlerini yumdu.

Zeba sonraki birkaç hafta daha kendini diğerlerinden uzak tuttu. Kadınlar da en sonunda ondan vazgeçip kendi işlerine yöneldiler. Onların yanında kalsa da Zeba onlardan biri değildi. Kadınların sohbetlerini dinleyerek Chil Mahtab'daki mahkûm türlerini öğreniyordu: Ufak tefek şeyler çalan hırsızlar, uyuşturucu kaçakçıları ve katiller. Ancak Zeba'nın hücre arkadaşları hapse atılan birçok kadın gibi ahlak suçu işlemişti; ya âşık olmuş ya da evden kaçmışlardı.

Kadınlar, Zeba'nın kan çanağına dönmüş, boşluğa bakan gözlerinde gördükleri bir şey yüzünden, onun bu herkesten uzak hâllerini hoş görmüşlerdi. Kendi hikâyelerini anlatırken onun hikâyesini anlatacağı günü sabırla bekliyorlardı.

Hapishane küçük bir dünyaydı. Koğuşların çoğunun kapısı kilitli değildi ve kadınlar koridorlarda dolanıyor, açık alanlarda veya avluda toplanıyorlardı. Koca bir karpuzu alacak kadar derin tencerelerle dolu karanlık bir mutfak, bir tahtayla tebeşirlerin olduğu bir sınıf ve anneleriyle birlikte hapishanede yaşayan birçok çocuk için bir oyun odası vardı. Sınıf ortak alandı, bazen kadınlar, bazen de çocuklar için kullanılıyordu. Bir sandalyeyle ışıklı aynanın olduğu bir güzellik salonu da vardı. Aynanın önünde farklı renklerde far paletleri, rujlar ve cımbızlar bulunuyordu. Bazıları gardiyanlardan satın alınmıştı. Bazıları da kadınlar kendilerini iyi hissetsinler diye aile üyeleri, hatta adli yardım vekilleri tarafından getirilmişti. Chil Mahtab'ın çocukları, koridor duvarlarını âdeta bir tuval gibi kullanarak pastel boyalarla renklendirmişlerdi.

Can sıkıntılarını gidermek için sadece bir yol vardı. Kadınlar hücrelerinde oturup hikâyelerini anlatıyor, birbirlerini şampuan veya çamaşır deterjanı çalmakla suçlamış olsalar

bile öyküleriyle göz kamaştırıyorlardı. Hikâyelerinden bazıları, güzellik salonundan çıkan kadınlar kadar süslüydü. Koridorlar dedikodu kazanıydı. Saçının tepeleri simsiyah, uçlara doğru pirinç renginde olan bir kadın, Latifa'ya Zeba'nın hikâyesini anlatıyordu.

Latifa da bir akşamüstü, telle çevrili avluda fısıldayarak haberleri diğerleriyle paylaşmaya başladı.

"Yani geldiği ilk gün duyduğumuz şey doğruymuş. Kocasını başında bir baltayla bulmuşlar," dedi soğukkanlı bir ifadeyle. Sigarasını uzun uzun çekti, gözlerini kısmış, başını yana yatırmıştı. "Bunu yapmasına şaşırdım. Geldiğim yerde onu öldürmeleri ve ibret olsun diye bütün köylüye izletmeleri gerekirdi."

"Vaay," dedi Nafisa, gözleri cep telefonundaydı. Az önce dul âşığına mesaj atmıştı ve bir yanıt bekliyordu. "Bunu ona bakarak anlayamayız. Adam kadını çileden çıkarmak için ne yaptı, kim bilir?"

"Belki de onu dövüyordu," diye önerdi Latifa. "Belki de adamı başka bir kadınla yakaladı. Böyle şeyi hak eden bir sürü adam var."

Mezhgan ile Nafisa, başlarının baltayla gövdelerinden ayrılmasını hak etmeyecek kadar yürekli olan aşklarını düşünerek iç geçirdiler.

Genç kadın, Latifa'nın adamın bir şekilde bu kaderi hak ettiğine yönelik teorisine katılmıştı ama bazen, Zeba'nın soğukkanlı bir katilden başka bir şey olmadığı düşüncesine de kapılmıyor değildi. Bu düşünceler bazı geceler uykuya dalmasını zorlaştırıyordu, özellikle de gizemli arkadaşları doğru düzgün konuşmuyorken... Zeba onlara doğru bakınca ister

istemez huzursuz bir şekilde yer değiştiriyorlardı. Onun bakışına karşılık verdiklerinde de Zeba gözlerini kaçırıyordu.

Uyudukları zaman Zeba uyanık oluyordu. Chil Mahtab'ın koridorlarında titreşen ampuller, hücrenin karşısında garip gölgeler oluşturuyordu. Uykuda olan hücre arkadaşlarının siluetleri fazlasıyla tuhaf görünüyordu.

Yemekleri ortaktı. Diğerleri yemeklerini bitirdiğinde Zeba yeşil kilime serili sofra bezinin üzerinden yemeğini alıyordu. Karnını sadece guruldamayacak kadar doyuruyordu, midesini tıka basa doldurmak içinden gelmiyordu. Ne zaman sofraya otursa yemeği soğumuş oluyordu ama bunu dert etmiyordu çünkü burada ziyafet için kalmıyordu.

Birkaç gün içinde avukatıyla görüşeceği söylenmişti. Hapishanedeki kadınların avukatlar hakkında söylediklerine bakılırsa fazla beklentiye girmesine gerek yoktu. Ancak çocuklarını düşünmeden edemiyordu. Başının büyük dertte olduğunu bildiğinden, işini düzgün yapan bir avukata denk gelmek için Allah'a dua edip durdu.

Kızları... Kareema ve Shabnam...

"*Babanız ne yaptı?*" Zeba kızları yanıt versin diye yalvarmıştı. "*Bana söyleyeceksiniz, değil mi?*"

"*Anne, ne oldu?*" diye sormuşlardı hıçkırıklar içinde. Zeba korkunç görünüyordu, elindeki başörtüsü kırış kırıştı, daha ilk başta dikkat çeken elleri yeni kına yakılmış gibi kıpkırmızıydı. Küçük kızı Rima, Shabnam'in kucağındaydı. Shabnam annesinden defalarca gördüğü gibi küçük kardeşini hoplatıp yanağına öpücük konduruyordu. Rima'nın yanakları evde yalnız kaldığı için ağladığından hâlâ kıpkırmızıydı. Yumruklarını sıkmış, annesine üzgün, özlem dolu gözlerle bakıyordu.

Basir... Komşularla konuşurken nasıl da otoriter davranmıştı. Yine de annesine dokunduğunda fazlasıyla kırılgandı. Bu anları hatırladıkça Zeba'nın göğsü sıkıştı. Delikanlının tüm kasları gerilmişti, öz annesini itmemek için kendini zor tutuyordu. Zeba öyle bir bakış daha önce hiç görmemişti, en azından kendi oğlunun gözlerinde.

Acaba ne düşünüyorlardı? Anneleri hakkında neye inanıyorlardı?

Zavallı kadının kolları bomboştu. Tutunacak hiçbir şeyi yoktu. Başı dönüyor, kalbi hızla çarpıyordu.

Rima acıkmış olmalıydı. Zeba, götürülmeden önce son bir kez küçük kızını emzirebilmiş olmayı diledi.

O an Zeba'nın meme uçları sızladı. Chil Mahtab'daki ilk haftasında göğsünden sızan sütleri emsin diye sutyenini mendillerle doldurmuştu. Süt akışı kesilene kadar göğsü yanmış, sızlamıştı.

Kızları...

Basir onlara göz kulak olacak. Her zaman oldu.

Çocuklarını düşünmek ona ağır geliyordu, düşünmemekse daha da ağır... Bir hücre dolusu kadınla işledikleri suçları aklından uzaklaştırmak da zordu.

"En sevdiğin Ahmad Zahir şarkısı hangisi?" diye sordu Latifa bir savcının ciddiyetiyle.

"Bu kolay oldu," diye kahkaha attı Nafisa. Gözlerini kapatıp bir şarkının iki mısrasını okumaya başladı, bedeni ritimle hafifçe salınıyordu. "*Dudaklarının tadı dudaklarımda gezinir, tutkun dalgalar hâlinde kalp atışlarımı hızlandırır.*"

"Seni utanmaz!" diye gürledi Latifa. "Mezghan, sıra sende."

"Şarkılarını pek bilmiyorum," diye mırıldandı genç kız. Bir soru sorulduğu anda anında yanıt verebilen biri değildi, bunun onu fazla açık sözlü göstereceğine inanıyordu.

"Yalancı," diye takıldı Nafisa. "Erkek arkadaşınla birlikteyken onca zaman ne yapıyordunuz? Sana aşk şarkıları söylemiş olmalı. Yoksa elbisenin altına nasıl sokuldu ki?"

Mezghan homurdandı. Şimdiye kadar Nafisa'nın şakalarına alışmış olmalıydı.

"Babam bu şarkıları söylerdi," dedi Mezhgan. Babası, ülkedeki tüm kırık kalplerin şarkı söylemesini sağlayan bir şarkıcının döneminde yetişmişti. "Birkaç tanesini hatırlıyor gibiyim."

"Haydi söyle," dedi Latifa el çırparak.

Mezhgan'ın ince, tiz sesi hücrenin duvarlarında usulca yankılanıyordu.

"*Bu aşk yakıyorsa içimi... Bil ki günahtır kendisi... Elaahi elaahahi!*"

"Aferin, seni kahpe!" diye bağırdı Nafisa neşeyle.

"Bu da benden ikinize," diye bildirdi Latifa, şarkısına başlamadan önce boğazını temizledi. "*Dikkat et kalbim, âşık oluyorum, kalp ağrısı yakındır, uzaktan sesini duyuyorum...*"

"Sesin çok kötü, Latifa," diye inledi Nafisa. "Sen en iyisi âşık olmayı bekle. O zaman bu kadar kötümser olmazsın."

"Evet, her gece Allah'a ikiniz gibi lanetleneyim diye dua ediyorum."

"En azından bize buradan çıkmamız için umut oluyor. Düzgün bir evlilik yapabilirsek mahkemeden merhamet dileyebiliriz."

Mezghan, Latifa için üzülmüştü.

"Latifa'nın da başvurabileceği bir yol illaki olmalı. Daha önce denememişsin bile. Belki avukat istesen iyi olur. Niye istemedin ki?"

"Çünkü beni ailemin yanına gönderirlerse çok geçmeden cinayet suçundan yine buraya dönerim. Avukat istememekle onlara iyilik yapıyorum."

Zeba tepki vermeme konusunda dikkatliydi, hücre arkadaşları konuyu ona çevirmeden muhabbet ediyorlardı.

Aşk. Evlilik. Özgürlük.

Zeba'nın zihni melankoli ve öfke arasında gidip gelen düşüncelerle dolu bir renk cümbüşü gibiydi âdeta. Yumuşak bir melodi hücreyi doldurmaya başladı. Zeba'nın sesiydi bu...

"Yalnızım, öfke ve acıdan yoksun
Bugünüm ve yarınım için yeterince döktüm kanlı gözyaşı
Şimdi çiçek açma zamanı
Âşık bir serçeyim ben yalnızlığa
Tüm sırlarım kalbimde saklı
Haykırıyorum var gücümle: İşte, yalnızım sonunda!"

Kadınlar hücre arkadaşlarının şarkı söylediğini duyunca mutlu olmuşlardı. Zeba'nın söylediği şarkının duygusallıktan ve neşeden yoksun olduğunu ise çok sonradan anlamışlardı.

Yedinci Bölüm

Zeba başını boyası dökülmeye başlamış soğuk duvara yasladı. Zaten bozulmuş bir şeyi daha çok mahveden birinin ilgisizliğiyle soyulan yerleri kopardı. Dört gündür etrafındaki meraklı kadınları hayal kırıklığına uğratarak şu duvarları yok etmeye çalışmaktan başka bir şey yapmamıştı. Hapishanede fısıltılar dolaşıyordu, her fısıltı Zeba'nın yaptığı şeyi bazen küçük, bazen de büyük değişiklikler katarak aktarıyordu.

Şu kadın sevdiği adamı öldürmüş. Böyle bir aşk hayal edebiliyor musun?

Sevdiği adam değil ki, kız kardeşinin kocası ölen. Kadının kocası ve kendi karısı etrafta yokken Zeba ile birlikte takılıyormuş adam.

Eğer Zeba o adamı öldürdüyse kesinlikle bir nedeni vardır.

Ay, ne dedikoducusunuz... Ayrıca kadının, adamın başını gövdesinden ayırdığını ve kesik başla köyde koşturduğunu duydum.

Zeba evlenmeden önce Kamal'a karşı ne hayranlığını dile getirmiş ne de ondan utanmıştı. Nişanlanana kadar onun yüzünü görmemişti bile. Büyükbabasının tavsiyesiyle annesi ve erkek kardeşi, Zeba'yı daha on yedi yaşındayken evlendirmişlerdi. Fikrini dile getirememişti bile, her şey büyükbabası

Safatullah ve Kamal'ın büyükbabası tarafından evliliklerinden beş sene önce ayarlanmıştı. Safatullah köylerinde iyi bilinen bir *mürşit*, yani öğretmendi ve annesi, Kamal'ın büyükbabası saygın bir general olduğu için bu kararı onaylamıştı. İki büyükbaba birlikte satranç oynayan, dua eden ve aynı insanları küçümseyen iyi arkadaşlardı.

Bir mürşit olan Zeba'nın büyükbabası, yaratıcıya el açıp dualar eden dini bütün bir rehberdi. Kamal'ın büyükbabası ise ailelerine daha dünyevi bir fayda sağlamış, yeni hükümetteki tüm doğru insanlarla tanışmalarına vesile olmuştu. Zeba'nın ailesi geniş topraklara sahipti ve topraklarını korumak için iyi konumdaki dostlara ihtiyaçları vardı.

Bu kardeşlik bağının bir göstergesi olarak iki adam, ortak bir kan bağı oluşturmak adına iki aileyi birleştirmeye çalışarak bir evlilik düşünmüşlerdi.

Zeba'nın annesi Gulnaz, kararını tekrar düşünmesi için babasına yalvararak evliliğe karşı gelmişti. Kamal'ın ailesi ise mürşide hürmeten yılları önce bu öneriyi onaylamıştı bu yüzden bir yardımları da dokunmamıştı.

"*Kızım daha çok genç ve evlilik için iyi bir zaman değil,*" diye ısrar etmişti Gulnaz. "*Biraz daha bekleyelim.*"

Sovyetler Birliği yaklaşık on altı yıl önce geri çekilmişti ancak gerçek bir lider ya da hükümet olmadığından Afganistan'da iç savaş başlamıştı. Ülkenin kaderi hâlâ belirsizdi.

"*Eğer savaşın bitmesini beklersen,*" demişti mürşit, "*o zaman Zeba hiçbir zaman evlenemez. Tarih bize son Afgan'ın kanı da yere düşene kadar savaşın bitmeyeceğini öğretti.*"

Kamal ile Zeba 1996 senesinde, ülkenin bir bölümü henüz Taliban'ın eline düşmemişken evlendi. *Dhol* davulunun

ritmiyle tef seslerinin eşlik ettiği sade bir tören olmuştu. Gelinle damat birbirleri hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Zeba kocasının ailesiyle birlikte yaşadığı ilk seneyi düşünmek istemeyerek başını iki yana salladı. Ağabeyi, Zeba'nın ağabeyinin bütün ilgisini üzerine çektiği için sinir olduğu bir yıllık gelinleri ve annesinin yaşadığı o eve geri dönmeyi o kadar çok istemişti ki...

Evlendikleri zaman Kamal, Zeba rahat etsin diye elinden gelen her şeyi yapmıştı. Zeba'nın gergin olduğunu veya utandığını gördüğü zaman dikkatini çekmeye çalışırdı. Şakalar yapardı. Zeba ne pişirse yer, ikinci tabağı isterdi. Onunla her zaman sohbet eder, arada sırada ona hediyeler getirirdi. Ya tatlı olurdu ya da ayakkabı... Zeba kocasının ilgisi sayesinde kendini huzurlu hissediyordu. Kamal kendini iyi hissettiği zaman Zeba radyoda çalan romantik bir şarkının kahramanı olduğunu sanırdı. Aslında babasının ortadan kaybolmasından bu yana ilk defa kendini bu kadar iyi hissediyordu.

Zeba, kocasının erkek kardeşinin televizyon ve DVD çalar aldığı günü anımsıyordu. Ailedeki kadınlar bir araya gelip Hint filmi izleyebilecekleri bir akşam düzenlemeden önce bir ay boyunca bununla övünüp durmuşlardı. Zeba da davet edilmişti ve kadınlarla keyifli bir şekilde otururken, ekrandaki renk cümbüşü onu âdeta büyülemişti. Bir Hint elbisesi *sarilerin* içindeki kadınların kollarını ve göbeklerini şehvetle göstermeleri başını döndürmüştü. Gençlik filminde delikanlı sevdiği kızın etrafında dolanırken yumruğunu göğsüne vuruyor, aşkını ilan edercesine kollarını iki yana açıyordu. Diz çöküp kendini sevdiğinin önüne atarken herkes alkışlamış, sadece Zeba'nın dindar eltisi gözlerini kapatmıştı. Tüm gün boyunca

sevdiğine şarkı söylemişti. Oda, âdeta günaha davet eden bir aşka aç olan bir düzine kadının aynı anda çarpan kalp atışlarıyla doluydu. Zeba'nın yüzü kızarmıştı. Kamal bu şarkıyı ona daha birkaç gün önce söylemiş, Zeba evlerinin dar koridorundan geçerken cilveli bir şekilde poposunu okşamıştı. Zeba, düşünceler arasında kaybolmuşken parmaklarını oğlunun saçında gezdirmişti. O zamanlar henüz üç yaşında olan Basir'i ayağında sallıyordu, ufaklık babasının küçük bir kopyasıydı.

Baş döndürücü, zehirli, tutkulu bir aşk... Filmdeki genç kız kararsız bir şekilde delikanlıya doğru dans edip kendini geri çekerken işveli bir şekilde gülümsemişti. Çocuklar kıkırdayıp gördüklerini taklit etmeye başlamışlardı. Kadınlardan biri kahkaha atıp dört yaşındaki kızının omzuna vurmuştu.

"Baban gelmeden geç otur şuraya! Evin içinde böyle dans eden birini görmek ister mi sence?"

Zeba'nın en çok mutlu olduğu an o zamandı ama bu pek uzun sürmeyecekti.

Neyse ki köyleri, roketlere alışkın olan ülkenin geri kalanına göre fazlasıyla sessizdi ve hayat herkesin arzu edebileceği kadar sakindi. Zeba şanslıydı. Akrabaları, yıllar içinde hayatlarını kaybetmeden önce ona iyi davranmışlardı. Sadece Kamal'ın kız kardeşi Tamina, aralarına mesafe koymuştu. Zeba onu suçlamıyordu. O da kendi erkek kardeşinin karısına mesafeli davranıyordu.

Zeba ilk çocukları Basir'i dünyaya getirdiğinde Kamal sevinçten havalara uçmuştu. Tıpatıp ona benzeyen, babasının soyadını

taşıyan ve ailelerine onur getiren bir erkek evlat vermişti ona. Basir akıllı, sağlıklı ve sürekli gülümseyen bir çocuktu.

Ne yazık ki sonraki iki çocukları hayatta kalamamıştı ve o günlerden sonra Zeba ve Kamal için karanlık günler başlamıştı. Yedi aylık bir kızlarını toprağa vermişlerdi... O melek yüzüyle rüyalarına girerek Zeba'nın göğsünde bir ağrıyla uyanmasına neden oluyordu. İki sene sonra bir çocuklarını daha toprağa verdiler. Ailenin kırk gün bayram etmesine vesile olup Kur'an okunduğu günün ertesi hayata gözleri kapatan bir erkekti. Kamal ile Zeba o günden sonra çok konuşmadılar. Aralarındaki sessizlikte öfke yoktu, sadece sözleri tükenmişti.

"Kızımıza isim vermeyeceğim," demişti Zeba, üçüncü çocukları dünyaya geldiğinde. Kırk gün geçmesine rağmen bu çocuğun da yaşayacağına inanmıyordu.

"Ama Zeba, kızımızın bir adı olmalı. Eğer ona bir şey olursa... Bir adı olmalı."

Zeba kocasının haklı olduğunu biliyordu. Bu çocukları da ölürse gömüldüğünde bir ismi olması gerekecekti. Yine de bu ricayı reddetti.

Bebeğini sallarken, "Uyu, uyu, Küçük Kız," diye şarkı söylüyordu.

"Küçük Kız emeklemeye başladı," demişti bir gün Kamal'a gururla.

Zeba küçük kızı her ateşlendiğinde, her üşüttüğünde, her tatil günlerinde Allah onu da yanına alacak diye nefesini tutup bekliyordu. Ne zaman Shabnam ilk adımlarını atmaya başladı, aile o zaman ona bir isim verdi. Ancak küçük kız kendi adını kullanmalarını isteyene kadar alışkanlıktan ona *Küçük Kız* diye hitap etmeye devam etmişlerdi.

Kareema ise çok farklı bir çocuktu. Onun sayesinde kendilerine olan güvenleri yerine gelmişti. Mucizelere inanmalarına gerek yoktu. Her şey normaldi. Diğer çiftler gibi aynı kalp ağrılarını ve mutlulukları yaşayabileceklerdi. Bu yüzden Zeba, Kamal'ın değişken hâllerini, ona yumruk atmasını bile görmezden geldi. Kendi kendine bunun, onun normal olduğunun bir göstergesi olduğuna inanıyordu.

Üç sene önce çocukları nehir kenarına götürmüşlerdi. Bahar ekinoksu ve yeni yılın başlangıcı olan Nevruz yaklaşmıştı. Basir, Shabnam ve Kareema kayalara oturmuş, nehir kenarında oynuyorlardı. Birbirlerine su sıçratıp kıyafetlerini ıslatıyorlardı. Kamal, Zeba'nın serdiği örtünün üstünde uyurken Zeba da çocukları izliyordu. Kulak memeleri ve parmak uçlarındaki su damlacıkları güneşin altında kristal gibi parlıyordu. Eve döndüklerinde çocukların üstü başı sırılsıklam olsa da kalpleri mutlu bir günün mucizesi ile aydınlanmıştı.

İki sene sonra aile fotoğrafı çektirdiler. Kamal bir kolunda Shabnam'i, diğer kolunda da Kareema'yı tutuyordu. Babasının önünde duran Basir ise kameraya dikkatli bir şekilde bakıyordu. Zeba da sandalyede oturan kocasının arkasında durmuş, aileye birkaç ay içinde katılacak olan Rima'nın varlığını gösteren şiş karnını gizliyordu. Zeba'nın kalbi sevinçten şarkılar söylüyordu.

Bundan daha iyi ne olabilirdi ki?

Hücre arkadaşlarının sohbeti kulaklarında uğuldarken kendi düşüncelerine dalmıştı. Acaba çocukları ne yapıyordu?

Korkmuşlar mıydı? Onlara iyi davranıyorlar mıydı? Tek tesellisi çocuklarının bir arada olmasıydı.

Çocuklarının yetim olduğunu düşününce içi sızladı. Ama Basir, bir annenin güvenebileceği türden bir çocuktu.

Zeba götürülürken Basir hiçbir şey dememişti. Zeba evinden uzaklaştırıldığı zaman çığlık atmış, kolunu oğluna doğru uzatmıştı ancak Basir elini havaya kaldırırken tereddütlüydü. Delikanlının yüzüne, Zeba'nın görmezden geldiği bir gölge, bir karanlık çökmüştü. Bütün çocukları, özellikle Basir, babalarının nasıl bir insan olduğunu çok iyi biliyorlardı. Yine de öfkeli bir baba, ölü bir babadan daha iyiydi.

Zeba'nın boynu Fareed'in intikam ateşiyle yanan elleri yüzünden hâlâ ağrıyordu. Basir annesini rahat bıraksın diye iki komşusuyla birlikte babasının kuzenini çekiştirmişti.

"Götürün şu kadını!" diye bağırmıştı komşuları ve nihayet Zeba'yı Hakimi'nin ellerine bırakmışlardı.

Zeba gardiyanların gözlerini üstünde hissediyordu, geniş koridorda yürürlerken anahtarları şıngırdıyordu. Bunu biraz da gösteri amaçlı yaptıklarının farkındaydı. Bu da diğerleri gibi bir meslekti ve buradaki gardiyanlar, mahkûmlarla ilgilenmek için az da olsa özel eğitim almışlardı. Devletin verdiği maaş tatmin edici değildi ama hiç yoktan da iyiydi ve ürkütücü hikâyeler günleri ilginç kılıyordu.

Zeba'nın hikâyesi ise en ilginç olanıydı. Genelde kocalar eşlerini öldürürdü, tersine pek rastlanmazdı.

Fısıltılar... Gülüşmeler... Bilmiş bir şekilde havaya kaldırılan kaşlar...

Fısıldayarak konuşan kadınlar bile öyle yakındı ki Zeba onların sıcak nefesini kulağında hissedebiliyordu. Çocuklarını akılları karışmış bir hâlde birbirine sarılırken hayal edince, bazı sesler başının zonklamasına neden oluyordu.

Allah çocuklarına acısın. Eğer kız evladı varsa, kadının duruşmasını beklemeden evlendirirler gider.

Ne derler bilirsin. Kocan şeytanın ta kendisi olsa bile onu öldüremezsin.

Suçlamaları masaya yatırmak için yargıcın onu ne zaman çağıracağı belli değildi ama duruşma yakında olacaktı. Çocuklar, Kamal'ın kız kardeşi Tamina'nın yanında kalıyordu. Zeba, çocukların ağabeyinin evinde kalması için yalvarmıştı ama Fareed'in öfkeyle inen yumruklarını aklında tutan Hakimi, kadının bu isteğini geri çevirmişti.

"Hanım, senin aklında başın değil sanırım. Kocan öldü. Çocuklarını bir yabancının evini göndererek adamın şerefini daha da çok ayaklar altına alma."

"Bu şekilde olmamalı," demişti Zeba usulca. "Bizi kurtarabilirdiniz."

Hakimi ona yanıt vermemiş, evrak işleriyle ilgilenerek kadını götürmesi için başka bir memura işaret etmişti. Aslında Zeba, yüzü gözü mosmor bir hâlde bir ay önce polisin yanına gelmiş, köydeki bazı adamların şişede yaşayan yeni bir tanrıya taptıklarını söylemişti. Akşamları zil zurna sarhoş olup evlerine döndüklerinde âdeta terör estiriyorlardı.

Tanrı işledikleri günahlar için onları cezalandıracak, demişti Zeba. *Ama o zamana kadar çok geç olacak.*

Zeba yargıca ne diyeceğini merak ediyordu. Gözlerini yumduğunda, o günkü olay televizyonda yayınlanan bir program gibi zihninde canlanmaya başlıyordu.

Zeba akşam yemeğinin hazır olduğunu söyleyen gardiyanın sesini duydu. Aşağıdaki koridorda, ellili yaşlarındaki kilolu bir kadın, buharda pişirilmiş, kimyonlu pilav ile haşlanmış patatesleri tabaklara dolduruyordu. Her hücreden bir kadın, kendisi ve arkadaşları için bir tabak pilavla sebzeyi alıyordu. Kadınlar yere serilmiş sarı sofra bezinin üzerine oturup elleriyle yemeklerini yemeye başladılar. Kederle bakan gözlerini yerden ayırmayan Zeba da onlara katıldı ve kendi çocuklarını da bu kadar iyi besleyebilmeyi diledi. Kadınlar başlarını iki yana sallasalar da sessiz hücre arkadaşlarının sohbetlerini etkilemesine izin vermediler. Yağlı dudaklarıyla kahkaha atıp defalarca dinledikleri hikâyeleri başlarıyla onayladılar.

Zeba ikinci haftasında oğlu Basir'in onun hakkında ne düşündüğünü merak etmeden duramıyordu. Mahelleli evlerine doluşmadan önce, yüzlerini annesinin göğsüne gömen kızlarını düşündükçe kalbi cayır cayır yanıyordu. Biraz olsun nefes alabilmek için gece gündüz demeden yüzünü duvara dönerek uyumaya çalışıyordu.

Hücre arkadaşları genç kadının bu kibirli hâline takılmaya başlamıştı.

Suçlu olalım veya olmayalım hepimiz bir nedenden ötürü buradayız. Neden bize ne yaptığını anlatmıyorsun?

Bizimle konuşmayı kendine yakıştıramıyor musun?

Belki de kadın aklını kaybetti.

Haydi, kaç sene olduğunu Allah bilir ama bizimle yaşayacaksan kim olduğunu bilmek istiyoruz!

Hapishanedeki kimse Zeba'yı tanımıyordu. Kocası ya da zavallı çocukları hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı. Evinden ve köyünden kilometrelerce uzaktaydı ve burada bir yabancı olarak kalabildiğine şükrediyordu. Bir ya da iki hafta içinde avukatıyla görüşeceği söylenmişti. O gün yaşanan korkunç olay hakkında henüz kimseye bir şey anlatmamıştı. Ne kocasının başında bulduğu baltayı ne de evlerinden uzaklaşan ayak izlerini...

Sekizinci Bölüm

Yusuf, karşıdan gelen arabaların akşam ışığında parlayan farlarına gözlerini kısarak bakıyordu. Bisikletli bir adam el kornasını çalınca Yusuf, bisikletlinin arkasından çektiği yük arabası ayağını ezmesin diye kenara çekildi. Queens'teki Çin, Hint ve Afgan mahallelerindeki karmaşaya benzemesine rağmen bunu özlemişti. Tepesinde gürleyen metro hattı da olsaydı evinden birkaç blok ötede olduğunu sanabilirdi.

Gününü büyüdüğü şehri yeniden gezerek ve bir turist gibi görünmemeye çalışarak geçirdi. Ancak su şişesi ile bahçeler, anıtlar ve kuru nehir yatağının fotoğraflarını çektiği iPhone'u yüzünden yerel kalabalığa pek karışamamıştı.

Başka bir mahalle ve başka çocuklar...

"Amca, amca," diye seslendi içlerinden biri. "Amca, benim fotoğrafımı çeksene!" Küçük çocuk kollarını göğsünde kavuşturup kocaman bir şekilde gülümsedi, öndeki iki dişi yoktu. Beyzbol şapkalı başka bir çocuk da arkadaşının peşinden başını yana yatırıp göz kırptı.

Yusuf onların istediği şekilde fotoğraflarını çekip onlara gösterdi.

"Bunu Amerika'ya götürüp herkese göstereceksin, değil mi?"

Yusuf kahkaha atarak bunu yapacağına dair onlara söz verdi.

"Film yıldızları! Bizim gibi Kabil çocuklarını görünce böyle diyeceklerinden eminim."

Yusuf satın aldığı suyu yudumlarken cep telefonunun titrediğini hissetti. Arayan annesiydi.

"Uyumuyordun, değil mi?"

"Hayır, anne. Daha yeni akşam oldu. Her şey yolunda mı?"

"Evet, evet. Dinle bak, Khala Zainab birkaç dakika önce beni aradı ve seni gördükleri için çok mutlu olduklarını söyledi. Hediyeler için teşekkür edip senin ne kadar kibar ve muhteşem biri olduğundan bahsetti... Ah oğlum, seni öyle övdü ki ne diyeceğimi bilemedim."

"Kibarlık etmiş. Onları görmek de çok güzeldi," dedi Yusuf.

"Yanında kalem kâğıt var mı?"

"Neden?"

"Sana Meena'nın cep telefon numarasını vereceğim. Onu arayıp konuşabilirsin. Tanımış olursun."

"Meena'nın telefon numarasını mı?" diye sordu Yusuf şaşkınlıkla. "Sen nereden buldun o numarayı?"

"Annesinden, elbette. İkinizin konuşmasını istiyor. Siar amcanın bundan haberi yok. Meena ile annesi arasında."

Yusuf, Zeynep teyzenin sırf Meena'nın cep telefonu numarasını vermek için dünyanın bir ucundaki annesini aramasının geri kalmışlıktan mı yoksa ince fikirlilikten mi kaynaklandığını sorguladı.

"Onu aramak zorunda mıyım?"

"Evet!" diye inledi annesi. "Kızın seni aramasını beklemiyorsun, değil mi? Kulağını iyi aç, dinle beni. Kızı aradığın zaman nelerden hoşlanırmış bir sor. Kaç çocuk istiyormuş, çalışmak mı yoksa okumak mı istiyor? Bütün hepsini aynı anda sorma."

Yusuf başını arkaya atıp derin bir nefes aldı. Annesi şu anda ona gerçekten bir kızla nasıl konuşması gerektiğini mi öğretiyordu?

"Madar-*jan*, nasıl konuşmam gerektiğini biliyorum."

"Bu öyle sıradan bir sohbet değil, oğlum. Birbirinizi tanıyıp birlikte bir hayat sürebilecek misiniz görmeniz lazım. Bu önemli bir mesele, biliyorsun. Keşke babana da bu soruları sorabilseydim."

Yusuf babasının arkada bir yerde bağırarak konuştuğunu duyabiliyordu. Annesi kahkaha atıp sormak için çok da geç olmadığı hakkında bir şeyler söyledi. Ardından dikkatini yeniden Yusuf'a verdi.

"Baban her şeyi şakaya vuruyor. Ama Yusuf, cidden şu kızı bir ara."

Yusuf ertesi güne kadar beklemeyi tercih etti ama böyle yaparak kaba mı yoksa nazik mi göründüğünden emin olamamıştı. Öte yandan annesiyle konuşur konuşmaz kızı arasaydı kesinlikle aceleci görünmüş olacaktı. Ayrıca Meena'nın ailesiyle birlikte evde olduğundan ve rahatlıkla konuşmak için başka bir odaya geçeceğinden emindi.

"Ee, Meena," demişti, kız telefonunu açtığında. "Ben Yusuf. Nasılsın?"

"Yusuf? Ben... İyiyim, iyi. Sen nasılsın?"

"Ben de iyiyim, teşekkürler. Telefon numaranı annemden aldım... Yani senin annenden, sanırım. Umarım kötü bir zamanda aramamışımdır. Ben..."

"Annem numaramı mı verdi?"

Yusuf dudağını ısırdı.

"Evet, sorun yok değil mi?"

Birkaç dakikalık sessizlikten sonra Meena bunu bilmediğini söyledi. Yusuf gözlerini kapadı ve annelerin çocukların hayatlarına nasıl müdahale ettiğine inanamayarak derin bir nefes verdi. Bu sohbeti düzgün bir şekilde sürdürebilmek için çabalaması gerekiyordu ama sonra Meena konuşmaya devam etti.

"Hayır, zamanlaman harika. Ben de işyerinde moladaydım. Günlerin nasıl geçiyor?"

Yusuf genç kızın sesindeki özgüveni hemen fark etmişti. Sesi, eliyle ağzını kapatıyormuş ya da birisi onu dinliyor mu diye kontrol ediyormuş gibi gelmiyordu. Daha çok ayaklarını uzatmış da öyle konuşuyor gibiydi.

Sohbetleri normal bir şekilde devam etti. Yusuf'un annesi mutlu olacaktı. Yusuf, genç kadına işini sorunca Meena da Birleşmiş Milletler'de Cinsiyet Programı üzerine çalıştığından bahsetti. Yönetici asistanıydı, toplantılar ayarlıyor, departmanlar arası düzenlemeleri yapıyordu. Siar amcanın ailesi 2002 yılında Kabil'e geri dönmüştü, Taliban'ın çekilmesinin, huzur dolu bir Afganistan'a kavuşmanın umut edildiği seneydi. Meena mülteciyken bile İngilizce dâhil derslerine devam etmişti. Bir tanıdıklarının tavsiyesi ve dil hâkimiyeti sayesinde bu işe girebilmişti. İşinde yükselmek istiyordu, bu yüzden bilgisayar kursuna da gidiyordu.

"İşini seviyor musun?" diye sordu Yusuf. Kulağa ilginç bir meslekmiş gibi geliyordu, özellikle de düzgün bir şekilde okula gidememiş olmasına rağmen... Bu iş öz geçmişinde güzel bir izlenim bırakırdı, hatta Amerika'da bile iş bulabilirdi.

Elbette, Yusuf bunu yüksek sesle dile getirmedi. Meena'ya herhangi bir söz vermek bir yana, herhangi biriyle evlenmeyi istediğinden bile emin değildi. Yine de durumu mantık çerçevesinde değerlendirmek istiyordu.

"Seviyorum. Muhteşem insanlarla çalışıyorum. Gerek Afgan gerekse Amerikalı olsun. Hatta Avrupa'dan bile tanıdıklarım var. Hepsi çok akıllı insanlar."

"Hatırlıyorsundur, düşünüyordum da... Ailemle birlikte buradan gittiğimizde sen daha çok küçüktün. Beni hatırlayabildin mi? O zamanlar gerçekten çok küçüktün."

"Elbette, hatırlıyorum!" dedi Meena neşeli bir ses tonuyla. "En iyi arkadaşımın uzaklara gittiğini hatırlayacak kadar da büyüktüm. Ama görüşmeyeli ne kadar zaman oldu bilmiyorum. Bana karşı sabırlı olduğunu hatırlıyorum. Sen hiç sahip olmadığım ağabeyim gibiydin. Sanırım babam bu yüzden seni çok seviyordu. Onun için bir oğuldan farksızdın."

O zor günlerde bir çocuğun sanki iki ailesi varmış gibi hissetmesi bir ayrıcalıktı. Siar amca ile Zeynep teyze gerçekten de Yusuf'a kendi oğullarıymış gibi davranıyorlardı. Yusuf'un ailesi de onların çocukları için aynı şeyi yapıyordu. Hepsi Taliban'ın başkente ilerlemesiyle son bulmuştu, her iki aile de Afganistan'ın çok zamanının kalmadığının farkındaydı. Yusuf'un babası, oğullarının savaş uğruna ülkenin farklı yerlerine gönderilmesinden çok korkmuştu.

"Altı yaşındaki bir kıza katlanan dünyadaki tek çocuk sendin. Bana nasıl sabrettiğine inanamıyorum. Saçımı örüp bana hikâyeler anlattığını hatırlıyorum ama hikâyelerin içeriğini anımsayamıyorum tabii."

"Ah, beni hatırlamana memnun oldum. Benden kısa boylu birinin olması rahatlatıcıydı," diye takıldı Yusuf.

"Senin adına sevindim," dedi Meena, sıcak, samimi sözleri telefonun ucundan bile hissediliyordu. "Başarılı olmana, ailenin sıhhatinin yerinde olmasına ve yeniden buraya dönmene de memnunum. Burada iyi işler çıkaracağına eminim. Burada senin gibi insanlara ihtiyacımız var."

Yusuf parmaklarını saçlarının arasından geçirdi. Bunu gerçekten yapıyor muydu? Bu, çocukluk arkadaşları arasında geçen basit bir sohbet değildi. Telefonda geçen her dakika bunun ciddi bir şeyle, ailelerini bağlayacak bir şeyle sonuçlanma beklentisini derinleştiriyordu. Kız kardeşleri, Yusuf oradan ayrılmadan önce bu konuyla ilgili dalga geçmişlerdi ama Yusuf, hayatı boyunca onlarla yaşadığından Afgan kızları hakkında ciddi şüpheleri olduğunu söyleyerek bu ihtimali savuşturmuştu. Tabii, bunu duyan annesi delikanlının kulağına bir fiske atmıştı.

"Bir noktada birbirimize benziyoruz. Sen ne düşünüyorsun, Meena?"

"Evet," dedi Meena düşünceli bir şekilde. Yusuf, Meena'yı bir önceki akşam yaptığı gibi parmağıyla bir saç tutamını kulağının arkasına sıkıştırırken, Yusuf'un onunla flört ettiğini fark ettiği için kendi kendine gülümserken hayal etti. Meena heyecanlı ve enerjikti, Yusuf'un Afganistan'da yaşayan bir kızdan beklediklerinden çok farklıydı. "Evet, Yusuf. Sanırım öyle."

Dokuzuncu Bölüm

Zeba, her geçen gün o korkunç akşamüstünden uzaklaşıyordu. Zaman geçip de Kamal'ın anıları da yavaş yavaş silindikçe kendini daha çok bir dul gibi hissediyordu. Rahat ve özgür hissettiği anlar da olmuyor değildi. Sevgili çocuklarını özlemişti ama sahip olduğu özgürlük duygusuna kayıtsız kalamıyordu. Hücre arkadaşlarıyla birlikte kalkmak istemezse, onların sohbetlerine kulak vermeyip diğer tarafına dönüyor ve sabahı uyuyarak geçiriyordu. Mutfağa girip yemek pişirmesi gerekmiyordu. Yemeği düzenli bir şekilde ayağına geliyordu. Artık tek başına banyo yapıyordu, başka kimseye banyo yaptırmasına gerek yoktu. Rima'nın yanağına değen yumuşacık yanaklarını özlemişti fakat kalçasına dayadığı bir bebek, öfke nöbeti geçirirken havayı döven yumruklar, Zeba'nın ihtiyaçlarını önemsemeden sürekli göğsünü arayan minik bir ağız olmadan yürümek de huzurlu hissettiriyordu. Rima aç kalmasın diye kaç kere tuvalete gitmeyi ihmal etmişti? Rima son çocuğu, aslında hayata tutunabilen son çocuğuydu ama Zeba artık o anları düşünmemeliydi. Bu hafifliğin tadını çıkarmak istiyordu.

Çocuklarına sahip olduğu için asla pişman değildi ama bazen onlara gücendiği oluyordu. Tüm anneler kimi zaman böyle hissederdi değil mi? Tüm zamanlarını alan insanlara az da olsa kırgınlık taşımazlar mıydı? Ondan onca çocuğa tek başına bakmasını nasıl isterlerdi? Çocuklar hasta olduklarında veya yaramazlık yaptıklarında Kamal neredeydi?

Kamal, çocukları için bir şeyler yapacak türde bir baba değildi. Eğer çocuklarına doğru düzgün davranmayıp onları iyi beslemeseydi bütün hata Zeba'da olurdu.

Çocuklarını dünyaya getirmeyi istediğini, boş olan karnının çocuk hasretiyle sızladığını unutmak kolaydı. Kaybettiği iki bebeği için döktüğü gözyaşları, tuttuğu yaslar, yıllar içinde etkisini kaybeden bir anıya dönüşmüştü ama Zeba o yıllar içinde gittikçe yorulmuş, öfkelenmiş ve yıpranmıştı.

Zeba küçükken evde her zaman birden fazla annesi varmış gibiydi. Teyzeler ve büyük kuzenlerin olduğu kalabalık bir ailede büyümüştü. Zeba evlendikten sonra da aynı şeyin olmasını beklemiş fakat Kamal aileden uzakta yaşamayı tercih etmiş, Zeba da ses çıkarmamıştı. Yanlarında rahat hissetmediği akrabalardan uzakta yaşamak ona da iyi gelmişti. Kamal'ın büyük ablası Mariam, aceleci ve sırnaşıktı. Küçük kız kardeşi Tamina, Zeba'yı tanımaya yanaşmıyordu ve onlardan kaçınmak için her zaman bir bahanesi vardı. Kamal'ın babası saçına aklar düşmeden önce kalp krizinden ölmemiş olsaydı, muhtemelen Zeba'nın hoşlanmayacağı daha çok kardeşi olurdu.

Zeba bazen kayınvalidesinin de erken yaşta kocasının yanındaki yerini almasını diliyordu ama bu asla gerçekleşmemişti. O, ailesine ve kocasının anısına sadık bir kadındı. Kamal, tek erkek kardeşini bir mayın tarlasında, kız kardeşlerinden birini de

hekimlerin teşhisini koyamadığı bir hastalık yüzünden kaybetmişti. Bunun üzerine Kamal'ın annesi tamamen kendi kabuğuna çekilmiş, sürekli tespih çekerek yas hâlinden hiç çıkmamıştı.

Kamal, babasının ve ağabeyinin hayatlarını kaybetmesiyle ailenin reisi olup çıkmıştı ancak hak ettiğine inandığı saygıyı kazanamamıştı. Gün geçtikçe ruh hâli kötüleşiyordu. Çocuklarına iyi davranmıyor, ona yaklaşmaya çalıştıklarında çocukları itiyordu. Birçok kere Zeba'yı da sertçe ittiği olmuştu. Zeba o etraftayken susmayı, çocuklarını da tek bakışıyla susturmayı öğrenmişti.

Sadece kocanı mutlu et, demişti kendi kendine. *Yoksa daha kötü olacak.*

Kamal evden çıkıp gece geç saatlerde gelmeye başlamış, nerede kaldığını söylemeye tenezzül etmez olmuştu. Bazen eve günlerce gelmediği zamanlar oluyordu. Bir keresinde ondan bir hafta haber alamamıştı. Zeba bunu birilerine söylemeye utanmıştı. Kocasını bir daha göreceğinden emin değildi çünkü bir yerlerde ölüp kaldığını düşünüyordu.

Dokuzuncu günde Zeba, Kamal'ın en büyük kız kardeşini ziyaret etmek için erkenden uyanmıştı. Çocukları hazırlarken Kamal salınarak eve girmişti. Kıyafetleri buruşuktu, sakalı uzamıştı ve nefesi alkol kokuyordu.

Zeba çocukların önünde hiçbir şey sormamak için kendini zor tutmuştu. Bunun yerine akşam yemeğini hazırlamış ve kocası kükremeden önce yemeği önüne koymuştu.

Yaşananlar köyde yayıldıkça insanlar konuşmaya başlamıştı. Zeba komşulardan, hatta aileden bile uzaklaşmıştı. Yolda yürürken eşarbıyla yüzünü kapatır, çocuklara acele etmelerini söyleyerek dikkatli bakışlardan kaçınırdı.

"Kamal-*jan*," demişti bir keresinde dikkatli bir şekilde. Bir kış günüydü, yemek olarak sebze ve yoğurt çıkardığı için kendini şanslı hissediyordu. "Çocuklar günlerdir doğru düzgün yemek yiyemiyorlar."

"Yapabilsem eve yiyecek getirmez miyim sanıyorsun?"

"Ben sadece düşündüm ki..."

Fakat Kamal onun düşünceleriyle ilgilenmiyordu. Ayağındaki terliği kadına fırlatmış ama saçı yüzünden başını ıskalamıştı.

Kamal sonrasında Zeba'yı dövmeye başlamıştı. Ona acımadan vururken bir yandan da küfürler savuruyordu. Zeba tepki verecek gibi olursa onu şakayla karışık tehdit ediyordu. Karı koca olarak yakınlaştıkları anlar bile sevgiden yoksundu. Zeba da değişmişti. O güzel bakışlı gelin değildi artık, yine de aralarındaki sevginin varlığına inanıyordu. Tüm bu olanlar... Bunlar yanlıştı.

"Savaş, güçlükle geçen yıllar, mahvetti oğlumu. Bu onun hatası değil," demişti Kamal'ın annesi, ölmeden önceki aylarında. Sanki artık oğlunu savunamayacağını biliyordu. "Allah'a şükür en azından bizimle, hayatta ve sağlığı yerinde."

Zeba dilini zor tutuyordu. Taliban gitmişti. Batı, Afganistan'ı yeniden keşfetmiş, beyaz tenli erkek ve hatta kadınlar, ağır askeri teçhizatla köylerde dolaşmaya başlamıştı. Kamal'ın acı çekmesini gerektirecek özel bir şey yoktu. Kendisi ne askerdi ne de gaziydi. Kamal'ın demirci olarak yaptığı işle az çok geçiniyorlardı.

"*Hayır,*" demişti Zeba o gün kararlılıkla. "*Kamal kralların ve yükselişin görkemli günlerinde yaşamış olsa bile aynı aşağılık adam olurdu.*"

Zeba onunla anlaşabilmek için kendisini zorluyordu. Ne de olsa Kamal kapıdan çıkıp gitse ve geri dönmese işler daha da kötü olurdu.

Öte yandan kocasına acımıyordu. Kocası denen adam onu söylemeye bile dilinin varmayacağı şekilde utandırmıştı. Gulnaz böyle bir tavrı asla affetmezdi ama Zeba annesi gibi değildi. Maalesef yakınından bile geçmiyordu.

Zeba, Kamal'ın çarşıdayken burka giymeyen kadınlara nasıl baktığını görmüştü. Kadınlara bakarken yüzünde şehvetli bir gülümsemeyle o kadınları âdeta soyduğunu fark etmiş, onun yerine utanmıştı. Kamal geceleri yanına geldiğinde aklında yüzlerce kadın olduğunu, başka kadınları düşündüğünü biliyordu. Bazen ailesine harcaması gereken parayı yanına alıp farklı bir şehre gider, günlerce ortadan kaybolurdu. Bir yemek parasına bir erkekle beraber olabilecek kadınların olduğunu herkes bilirdi.

Ancak Zeba, kendi köylerindeki kadınlara gitmesindense uzaklardaki, hiç tanımadığı, bilmediği kadınlara gitmesini tercih ederdi. Kamal'ın, bir arkadaşının evinden çıktığını görenler Zeba'ya haber getirir, kocasının zil zurna sarhoş olduğundan, doğru düzgün ayakta duramadığından bahsederlerdi.

"Kamal hakkında duyduğum şeyin beni fazlasıyla şaşırttığını bilmeni isterim," demişti Fareed'in eşi Fatima utangaç bir ifadeyle. "Bu konudan kimseye bahsetmeyeceğimi bilmeni isterim. Bazı erkekler böyledir. Hiç anlamış değilim... Ailenin geri kalanını düşününce hepsi de düzgün insanlar. Sen bunu zaten biliyordun, değil mi? Bu haberi sana getiren bensem kendimden *nefret* edeceğim!"

Zeba'nın bir planı yoktu. Kocasının yaptıklarının aile içinde açıkça konuşulmayacağına inandığından, böyle bir yoruma

uygun bir yanıt düşünmemişti. Sanki günahkâr olan oymuş gibi kendisini aşağılanmış hissediyordu.

Alkol, Kamal'ın içindeki öfkeyi daha da açığa çıkarıyordu. Kan çanağı gözlerle eve geldiğinde çocuklar ondan uzak durmaları gerektiğini biliyordu. Kareema ve Shabnam, Rima'yı da yanlarına alır, ipteki kurumuş çamaşırları toplamakla oyalanırlardı. Sanki her saniye Kamal'ın öfkesine maruz kalıyorlarmış gibi başları önde yürüyorlardı.

İnsanlar sürekli kocasından bahsedip duruyordu. Zeba dükkân sahiplerinin kendisine olan bakışlarından bunu anlıyordu. Genç kadın içeri girdiğinde kaşları kalkıyor, onunla saygıdan yoksun bir ses tonuyla konuşuyorlardı. Zeba da asla gülmüyordu. Alışverişini hızlıca yapıyor, gözlerini aldığı undan ya da yerden ayırmıyordu. Kamal ne zaman köyde sarhoş gezse, Zeba'yı daha da berbat bir hayata mahkûm ediyordu. Ailesini, şerefini düşünmesi için kocasına kaç kere yalvarmıştı.

Sırf bunu söylediği için Kamal kadının burnunu, kaburgasını ve tabakların bir kısmını kırmıştı.

Ayık olduğu zamanlarda da sarhoş hâlinden bir farkı kalmıyordu. Sövmek, çocuklara bağırıp onları kendinden uzaklaştırmak ve "ilaca" ihtiyacı olduğundan yakınmak için her zaman bahanesi vardı. Böyle zamanlarda Zeba'nın dilinden dökülen dizeler içindeki öfkeyi ve umutsuzluğu biraz olsun yatıştırıyordu.

Bu adamın ilaç sandığı alkolün kendisi
Ne tuhaf ki onu hasta eden şeyde arıyor çareyi.

Zeba, evlendikleri ilk gün ona şefkatle fısıldayan, oğullarını dünyaya getirdiğinde gözyaşlarını tutamayan adamın aynı kişi olduğuna inanamıyordu. En sonunda Zeba o adamın asla var olmadığını düşünmeye başlamıştı. O hayal gücünün bir ürünüydü. Ancak bu sayede onurlu bir adamın karısı olduğuna inanabiliyordu.

Bir sabah Fatima kapılarını çalınca Zeba gönülsüz de olsa onu içeriye almıştı. Ona bir fincan yeşil çay koyarken Fatima ziyaretinin sebebini açıkladı.

"Fareed, Kamal aldığı borcu verebilecek mi diye sormam için beni gönderdi. Biz de zengin insanlar değiliz biliyorsun, kocan aylar öncesinden vereceğim diye bize söz verdi. Ah, şu Basir-*jan*'a bir bak. Babasına o kadar çok benziyor ki..." Basir bahçeden geçerken sesini alçaltmıştı.

O an Zeba'nın içi burkuldu. Kamal ve Basir'in birbirine bu kadar benzemesini kabul etmekten nefret ediyordu. Kocasının yüzünü oğlunda da görmek istemiyordu.

Zeba, oğluna baktığı zaman Kamal'ı görmemek için oğlunu değiştirecek yollar bulmayı bile denemişti. Önce saçını kazımıştı. Basir'in babasının kıyafetlerini giymesine izin vermemişti. Oğlunu öptüğü zaman yanaklarını iki yanından bastırıyordu, böylece Kamal'a benzemiyordu.

Basir farklı biri olacak, diye söz vermişti Zeba kendine. *O babasından çok daha iyi bir insan olacak.*

Basir onun en büyük çocuğuydu, diğerlerinden üstün gördüğü oğluydu. Yaşıtlarına göre hiç kötü bir şey yapmamış,

ailesine başkaldırmamıştı. Ama Zeba bazen oğlunun o masum yüzünde öfkeli bir ifade, içinde ortaya çıkmak için an kollayan karanlık bir taraf olduğunu sanıyordu. Sanki küçük bir Kamal doğurmuştu. Basir okuldan geldiği zamanlarda kollarını annesinin boynuna dolayıp yanağından öpüyordu. Öyle anlarda Zeba düşüncelerinden dolayı utanıyordu. Nasıl bir anneydi ki o?

Belki de Kamal'ı sevmeyi yeniden öğrenebilirdi. Belki de onun yine aşk şarkıları söylemesini sağlamanın bir yolunu bulabilirdi.

Bir kocadan nefret etmek de onu sevmek de zaman alırdı. Zeba bunu diğer kadınlarla yaptığı sohbetlerden biliyordu. Duygu dediğimiz olay ne düğün gecesinde ne de sonraki gecelerde kendini gösterirdi. Adını ister nefretle ister saygıyla ansın, bir kadının kocasına olan hisleri birlikte geçirdikleri yıllara göre şekillenirdi. Hazırlanan binlerce yemekten, dünyaya getirilen birkaç çocuktan, sevilen birini kaybettikten, ayrı geçen birkaç geceden ve mevsimler gibi bir sıcak bir soğuk olan ruh hâllerinden sonra ilişkinin rengi belli olurdu.

Evlilik âdeta bir spordu, hem aşk hem de nefret açısından. Kalp ise skoru tutardı.

Ay ışığında omuzlarını saran kocasının kolları... Kızlarının başından öpmesi... Zorlu bir günün ardından çamaşırlarına sinen ter ve demir kokusu... Tatillerde annesinin elini öpme şekli... Bunlar sevgi göstergesiydi.

Ancak geçen her gün Kamal birçok yönden değişmiş, farklılaşmıştı.

Evet, Zeba ona fazlasıyla bağlıydı ama bir kadının, kocasına bağlanmasından daha doğal ne olabilirdi ki? Bundan

böyle ona yaklaşmayacağına dair kendine söz verdi. Öyle ya da böyle artık ona karşı istek de duymuyordu zaten. Zeba soyunduğunda arkasını dönmesi, o hastayken horlayıp uyuması, ona babasız fahişe diyecek kadar ileri gitmesi... Tüm bunlar hiç doğru gelmiyordu. Evlilik oyunu olması gerektiği gibi iyi hissettirmiyordu.

Zavallı çocuklar, diye geçirdi aklından Zeba. Bu oyunun bir parçası olmamalarına rağmen her şekilde kaybeden taraf olmuşlardı.

Zeba çocuklarını bütün kalbiyle seviyordu, hatta bağrına doyasıya basamadığı yavrularını bile... Ya da belki de özellikle kaybettiklerini... Onlar *güzel* çocuklardı. Her ne kadar Kamal'ın payı olsa da onlar Zeba'nın canından can kattığı birer parçası, yavrularıydı.

Zeba, her yeni güne hayatlarının yeniden düzene girmesi, eski güzel günlere dönebilmeleri umuduyla uyanıyor, geceleri ise saflığına kızıyordu. *Keşke erkek kardeşi yerine Kamal ölseydi*, diye içinden geçiriyordu.

Allah sen daha nefes almaya başlamadan önce ne zaman doğup ne zaman öleceğine karar verir.

Zeba'nın babası ortadan kaybolmadan önce ona böyle söylemişti. Ancak akıllı Zeba daha ötesini de sorgulamıştı.

Peki, aradaki zamanlarda karar kimin... Allah'ın mı yoksa benim mi?

Kamal'ı öldürmüş müydü? Zeba bundan emin değildi. O birkaç dakikada çok şey olmuştu. Sahneler durumu kavrayamayacağı kadar çabucak canlanıyordu zihninde. Aslında

o sahneleri sakince düşünürse açıkça göreceklerinden korkuyordu. Eninde sonunda o anla yüzleşecekti ama şu an değil.

Belki de düşünmesi gereken konu bu bile değildi. Kendini onu öldürdüğüne inandırabileceği gibi, böyle bir şeyi yapamayacağına da kolayca inanabilirdi. Eşler, anneler, kızlar... Yani *kadınlar* böyle bir şey yapmazdı. Mideleri bunu kaldırmazdı.

Güneş batıp da hücresindeki kadınlarla yeniden akşam yemeği yediğinde Zeba, Kamal'ın karısı olmaktan bir adım daha uzaklaşmıştı. Alıngan ve öfkeli anne olmaktan bir adım daha uzaklaşmıştı. Tanrı'nın değişken oyunundaki bir piyon olmaktan bir adım daha uzaklaşmıştı.

Sabah olunca hücredeki arkadaşlarıyla biraz daha konuşabilirdi. Bu parmaklıkların ardında kendini biraz daha huzurlu hissedecekti. Sabah olduğunda iştahı biraz daha açılacak ve gözlerinin altındaki morluklar gidecekti.

Sabah olduğunda Zeba biraz daha kendisi olacaktı. Kendinden başka kimseye güvenmeyen Zeba, Kamal'ın görme şansına erişemediği bir Zeba...

Onuncu Bölüm

Zeba, hüküm giydiği suçun açıklamasını yapacak olan hapishane müdürüyle henüz görüşmüştü. Zamanının çoğunu çalışma masasının arkasında geçiren orta yaşlı, iri yarı bir kadındı. Zeba'nın yaşananları doğru düzgün hatırlamaması, onu ne etkilemiş ne de şaşırtmıştı. Zeba'nın adının yazılı olduğu dosyayı kapatırken kaşlarını çatıp genç kadını hücresine götürmesi için kızıl saçlı gardiyan Asma'ya başıyla işaret etmişti.

Zeba, kırık beyaz çiniler üstünde âdeta sürüdüğü ayaklarına bakmakla yetindi. Duvarlar da aynı renge boyanmıştı ama çocuklar ya da canı sıkılan birkaç kadın tarafından karalandığı için rengi seçilmiyordu. Hücre kapıları ise şaşırtıcı derecede canlı bir maviye boyalıydı.

Anaokulu çağında olan iki çocuk yanlarından koşarak geçerken Zeba'nın baldırına çarptı. Kahkahaları Zeba'yı huzursuz etmişti.

"Yavaş olun!" diye bağırdı Asma. Başını olumsuz anlamda sallayıp yana yatırdı. "Anneleri kadar kötüler."

Asma, Zeba'nın gardiyanlar kısmına geçmesine izin verdi, her iki taraftan uzun koridorları gören yarım ay şeklinde camdan bir bölmeydi. İçeride ahşap bir masa, üstünde anteni yana yatırılmış bir radyo ve üst üste konmuş küçük bir gazete

yığını vardı. Başka bir gardiyan içeride oturuyordu, onlar geçerken gözleri üstlerindeydi. Zeba yine bakışlarını ayaklarına çevirmişti.

Köşeyi döndükten sonra ikinci katın merdivenine ulaştılar. Muhtemelen Rima'dan bir yaş büyük olan küçük bir kız, iki kat arasındaki sahanlıkta oturuyor, ellerinin arasında bir fırıldak tutuyordu. Menekşe rengi elbisesi betonun üzerinde uçuşuyordu. Küçük kız başını kaldırıp Zeba'ya gülümsedi. Zeba da ona gülümsemek istedi ama bunun hiçbir anlamı olmayacaktı.

Merdivene yakın olan küçük odadan sesler yükseliyordu. Zeba önünden geçerken içeriye baktı ve makyaj masasının önünde bir sürü katlanmış sandalye gördü. Çekili çekmecelerde yuvarlak, yassı allık fırçaları, toplu iğneler, rujlar bulunuyordu. Masanın üstünde bir saç spreyi duruyordu. Sandalyede oturan saçı yeni yapılmış bir mahkûm, kimin geldiğini görmek için başını çevirip baktı. Kınayla parmak uçlarını süsleyen iki kadın ise oturan kadının etrafında duruyor, bir tanesi avuç içi büyüklüğündeki aynaya bakarken yanaklarına allık sürüyordu. Zeba geçerken ona bakmaya tenezzül etmemişlerdi.

"Sanki düğüne gidecekler, hâllere bak," diye mırıldandı Asma; gözlerinde rimel, yanaklarında allık yoktu. "Sıkıntı, henüz işlenmemiş bir suçtur."

Gardiyan, Zeba'yı koridorun ucuna yönlendirdi. Mavi kapıya geldiklerinde Zeba kapıda bir ayak izi fark etti, tam o noktaya öfkeyle tekme atılmış olmalıydı.

"Zeba, geri geldin!"

"Seni serbest bıraktıklarını sandım. Uzun zamandır yoksun."

Zeba oda arkadaşlarının sesini duyunca birden yorgun olduğunu hissetti. Geniş koridorlu, küçük odalı bu hapishanedeki

sıkıntılardan biri de yalnız kalmanın neredeyse imkânsız olmasıydı.

"Birbirinize iyi davranın," dedi Asma bir kaşını kaldırarak. "Sıkıntı çıkarmaya gerek yok, değil mi Latifa?" Gözlerini Latifa'ya dikmeden önce odadaki herkese baktı.

Latifa bezgin bir tavırla ofladı.

"Aramızdaki tek fark senin üniforma giymiş olman, Asma. Bunu sen de biliyorsun."

"Evet, bunda haklısın, Latifa," diye onayladı Asma dalga geçercesine. Son bir kez daha Latifa'ya baktıktan sonra arkasına dönüp gitti. Zeba, Asma'nın biraz önce kapıda gördükleri ayak izinin Latifa'ya ait olduğunu düşündüğüne karar verdi.

Hücreye geçip kendi yatağına oturdu.

Kadınlarla sohbet edecek havada değildi ama Asma'nın da dediği gibi sıkıntı henüz işlenmemiş bir suçtu. Zeba gittikçe sabırsızlanıyor, endişeleniyordu. Ömrünün geri kalan kısmını bu hapishane hücresinde geçirmeyi beklemese de aksini düşünmekte güçlük çekiyordu. Hâkim ona henüz duruşma gününü bildirmemişti. Erkek kardeşi bir avukat arıyordu. Onu savunmak isteyecek bir avukatı bulmak kolay olmayacaktı, farkındaydı.

"Yargıçla henüz görüşmedin, değil mi?" diye sordu Latifa, Asma'nın ayak sesleri yeterince uzaklaşınca.

"Hayır," dedi Zeba sadece. "Henüz değil."

"Mahkeme süreci başlamadan önce insanları böyle uzun süre bekletmeyi seviyorlar. Burada seni uzun süre tutup dosyana işledikleri her neyse o konuda insanların ve hatta senin bile kendini suçlu sanmanı sağlıyorlar."

Latifa, hücrenin köşesine yerleştirilmiş olan televizyonun karşısına geçip oturdu. Mezhgan'la Nafisa da paylaştıkları

ranzanın önünde, yerde oturuyorlardı. Darice seslendirilen bir Türk dizisini takip ederken gözlerini karıncalı ekrandan ayırmıyorlardı.

"Duruşmadan önce sen ne kadar bekledin?" diye sordu Zeba.

Latifa yanıt vermeden önce bir kahkaha attı.

"İki aydır buradaydım. Basit bir davaydı ama savcı dosyayı bekletiyordu. Ailemin evinden ayrıldığımı, hatta kız kardeşimi de götürdüğümü inkâr etmemiştim üstelik ama niye böyle yaptığını biliyorum. Babamdan bir şeyler koparmak için davayı beklettiklerine eminim."

İki ay... Zeba boğazına bir yumrunun oturduğunu hissetti. Başını öne eğdi.

"Bu sana da aynısı olacak demek değil, bana yaptığı şey bu. Öyle değil mi, hanımefendi?" dedi Latifa, başıyla başka bir gardiyanı göstermişti. Kahverengi başörtüsünün altından saçı görünen kırklı yaşlarında bir kadındı. Nöbet tutarken hücrenin önünde durmuş diziyi izliyordu.

"Haydi Latifa. Söylediğin her şeyi dinlemediğimi biliyorsun," dedi kadın.

Latifa kıkırdadı.

"Sen iyi bir dostsun, teşekkürler. Bu arada kızın nasıl? Okula gidiyor mu yoksa hâlâ hasta mı?"

"Daha iyi, teşekkürler. Dün okula gitmeye başladı, bu da işimin başına dönüp onun yerine seni gözetim altında tutacağım anlamına geliyor. Ne şanslıyım değil mi?"

Gardiyan bir sonraki sorusunu sorana kadar ortamda eğlenceli bir hava hâkimdi.

"Nafisa, yarına hazır mısın?"

Nafisa derin bir nefes alıp yeri incelemeye başladı. Mezhgan da destek olmak istercesine bir elini arkadaşının dizine koydu.

"İyi olacaksın," diye teselli etti onu.

"Çok saçma," dedi Latifa.

"Saklayacak bir şeyin yoksa bu durumun seni korkutmasına gerek yok," dedi gardiyan kibar ifadeyle.

Latifa, Zeba'nın yüzündeki karmaşık ifadeyi fark etmişti.

"Bu küçük kız yarın muayeneye gidecek," diye açıkladı Latifa, melodik bir tınıyla. Sanki bir radyo programı sunuyordu. "Akıllı doktorlarımız kızımızın bakire olup olmadığını söyleyecekler. Bu da herkesin bilmek istediği bir şey. Bakire mi yoksa değil mi? Hâlâ bir kız mı yoksa fahişe mi? Babasının şerefini ayaklar altına aldı mı?"

Nafisa'nın yüzü kıpkırmızı olmuştu.

"Kapa çeneni, Latifa!" diye tısladı.

Latifa ise konuşmaya devam ediyordu.

"Bırak da seni yarınki duruma hazırlayayım. İç çamaşırını çıkarıp eteğini kaldıracaksın. Doktor da bir erkeğin yanına yaklaşıp yaklaşmadığını anlamak için ışıkla bedenindeki bütün delikleri kontrol edecek. Ah, evet, arka tarafını da... Ama asıl mesele ön taraf. Kızlık zarın hâlâ sağlam mı diye hafifçe dürtecek. Eğer görmek istedikleri şu küçük zar orada değilse vay hâline. İşte o zaman başın belada. Camdan ya da bir ağaçtan düştüysen, bacaklarını açmadan önce söylesen iyi olur. On sene boyunca seni buraya tıkmamaları için bir şey söyleyemeyi planlıyorsan, tek umut bu. Bir ağaçtan düştün mü? İyi düşün, arkadaşım. Yani hayatın boyunca illa ki bir ağaçtan düşmüşsündür."

Mezhgan sempatik bir ifadeyle dilini şaklattı.

"Yeter, Latifa! Her şeyi şakaya alıyorsun. Yarın yeteri kadar utanacak zaten. Durumu daha da kötüleştirme."

"Ben sadece onu hazırlamaya çalışıyorum. Şu zavallı kızın yüzüne bak. Günlerdir doğru düzgün bir şey yemeyip uyuyamadığını fark etmedin mi? Fazlasıyla gergin. Kimse bacaklarının arasına parmaklarına sokacak bir adama senin kadar hazırlıklı değil."

Mezhgan saç fırçasını alıp Latifa'nın kafasına fırlattı. Latifa tam zamanında başını eğmişti. Mezhgan ayağa kalktı, hücreden dışarıya çıkacakmış gibi görünüyordu. Birden kapıya gitti ve kollarını göğsünde kavuşturarak orada durdu. Gardiyan yüzünde eğlendiğini belli eden bir ifadeyle ona bakıyordu.

"Umarım, avukatı benimkinden daha iyi biri olur," dedi Latifa, iç çekerek. "Bana verilen avukat, ailemi terk ettiğim için utanmam gerektiğini söylemişti. Yargıca da benim duyabileceğim kadar yüksek sesle bana acımasını çünkü pişman olduğumu söyledi... Ne savunma ama! Karşınızda geçirdiği muayene sonucu doktorun bir hafta içinde iki farklı erkekle yattığını iddia ettiği bir kadın duruyor."

"Bunu ona bakarak söyleyebilirler mi?" diye sordu Nafisa şaşkınlıkla.

"Ben doktor değilim. Belki de adamlar nüfus kâğıtlarını içimde unutmuştur. Keşke bir bilsem..."

Nafisa bunu komik bulamayacak kadar gergindi.

"Senin muayene sonucunda ne çıktı?" diye sordu Nafisa. Birlikte kaldıkları onca hafta boyunca Latifa muayene sonucundan, hatta muayene olduğundan bile bahsetmemişti.

"Muayene sonucum mu? Sen de onlar kadar aptal mısın acaba?" diye bir of çekti Latifa. "Bir adamla yatıp yatmadığımı bilmek istiyorsan bacaklarımın arasındaki zarı sormana gerek yok. Bana adam gibi sorarsın, ben de yatmadığımı sana söylerim, kaldı ki ailemdeki erkekler bile bana inanmadı. Sevgili ağabeyim bir fahişe olduğum için beni öldüreceğine yemin etti."

Latifa bir anlığına susup gözlerini kapadı. Sanki bir işaret veriyormuş gibi parmağını havada salladı.

"Buldum! Buldum!"

"*Madem şerefi bir erkeğin en büyük hazinesi,*

Neden onu bir kadının bacaklarının arasına saklar ki?"

"Çok zekice değil mi?" diye bağırdı Latifa. Zeba bu dizeleri takdir edemeyecek ya da arkadaşının yaratıcılığına ilham olduğununun farkına varamayacak kadar düşüncelere dalmıştı.

"Herkesi muayene ediyorlar mı?" diye sordu gergin bir ifadeyle.

"Hayır," dedi Latifa, ayağa kalkıp bacaklarını sallayarak. "Sadece zina yaptıysan. İçimden bir ses senin bu yüzden burada olmadığını söylüyor."

Latifa haklıydı. Evlilik dışı ilişki yaşamak şöyle dursun, Zeba kocasıyla bile birlikte olmayı pek istememişti.

"Ee, Zeba, bize neler olduğunu anlatacak mısın yoksa hâlâ tahmin mi etmek zorundayız?"

Zeba, Latifa ile göz göze geldi. Başını iki yana sallayıp derin bir nefes aldı.

Kanın kokusu nasıl da havayı doldurmuştu. Kocasının yüzünde gölgeler belirmişti. Acı mıydı? Yüzünde sanki şeytanın yüzüne bakıyormuş gibi şaşkın bir ifade vardı. İki büklüm

hâliyle Zeba'nın onu tutmasını istermiş gibi kollarını öne uzatmıştı. O an Zeba dünya başına yıkılıyormuş gibi hissetmiş, derin bir iç çekmişti. Kocasının başından sızan karanlık yere oluk oluk akıyor, ona doğru süzülüyordu. Zeba sadece geriye doğru sendelemiş ama sırtını ona çevirmemişti. Geri geri yürürken sırtı evin duvara çarpmış, olduğu yere çökmüştü. Zeba bir anlığına bakışlarını kaldırıp sadece tek bir kelimeyi haykırmıştı.

Git!

"Söyleyecek bir şeyim yok." Zeba yatağından yana dönüp kolundaki düğmeleri iliklemeye başladı. Diğerleri ellerinin titrediğini, dudağının büzüldüğünü görmüştü. Zaman zaman böyle oluyordu, birden o günün anılarını hatırlıyordu. Böyle anlarda konuşmak gerçekten çok zor oluyordu. Bazen nefes almak bile güçleşiyordu.

Latifa bunu fark etse de konuşmasına devam etti.

"Hiçbir şey mi? Yanlış mı anladım? Yoksa yakışıklı mı değildi? Yoksa..." diye devam etti şüpheli bir ses tonuyla, "belki sen de en az şu kızlar kadar aşk düşkünüsün. Belki de başka birini buldun, daha az buruşuk birini... Belki cebi derin olan birini... Haydi, söyle bana. Duymak istediğim böylesi bir hikâye olurdu doğrusu!"

Yine Kamal'ın yüzü... Kocaman açılan, öfkeli gözleri...

Latifa ceplerini karıştırıp buruşmuş bir sigara paketi çıkardı. Tombul parmaklarından biriyle paketin içini karıştırdı ama hayal kırıklığına uğradığı yüzünden belliydi. Boş paketi yatağının üstüne attı.

Zeba kesik kesik nefes alıp veriyor, parmakları titriyordu.

Git!

Çığlık mı atmıştı yoksa fısıldamış mıydı? Bunu hatırlayamıyordu.

"Yeter!" diye bağırdı Nafisa. "Latifa, tam bir budalasın."

Zeba o an kendini kaybetti, nefes alışverişi kesilmiş, zihni boşalmıştı. Buraya geldiğinden bu yana üçüncü kez baygınlık geçiriyordu. Mezghan'ın sinirleri bunu kaldırmıyordu. Eteğini sinirli bir şekilde çekiştirip Zeba ile aynı odada yalnız kalmayacağına dair yeminler ediyordu.

Nafisa da ertesi gün vermesi gereken sınavla ilgili endişesini bir kenara bırakmıştı. Buna aşkı için katlanacaktı. O aşka inanıyordu, yıldızları birbirine bağlı olan âşıklara, Tanrı'nın yazdığı kadere inanıyordu. Söz vermesine rağmen sevdiği adam evlilik teklifiyle ailesine gitmezse buradan nasıl kurtulurdu ki? Zeba'nın yüzünden okunan yoksunluğu anlayacak kadar aşkın ne demek olduğunu biliyordu. Chil Mahtab, Forty Moons hapishanesi zinadan çok daha karanlık suçlar işleyen kadınların yuvasıydı.

"Tanrı aşkına, Latifa, kör müsün? Bunun aşkla alakası yok," diye fısıldadı Nafisa, gözleri Zeba'nın titreyen ellerindeydi. "Bu çok daha berbat bir şey."

On Birinci Bölüm

Zeba göz kapaklarını usulca araladı, gözleri metal parmaklıktaydı. Başında bir ağırlık vardı. Önce bir parmağını, sonra elini kaldırdı. Yerinden kımıldayınca ayakkabılı ayağıyla çarşafı kırıştırdığını hissetti. Kendi yatağındaydı. Buraya nasıl taşındığı hakkında bir fikri yoktu ama hücre arkadaşları ayağındaki ayakkabıları çıkarmadan onu yatağına düzgünce yatırmış olmalıydılar. Gardiyanları çağırmaya gerek duymamışlardı.

Zeba bu son iki haftaya kadar hayatı boyunca hiç bayılmamıştı. Çocukken gökyüzünden yağan roketleri gördüğünde, sıcaktan cayır cayır yanan yaz aylarında hamileyken, hatta babası ortadan kaybolduğunda bile böyle bir şey yaşamamıştı. Zeba'nın içinde bir yerde bir şeyler değişmişti ve onun ne olduğunu biliyordu. Karanlık onu çağırıyordu.

Aslında bu felaketin gelmekte olduğunu çok uzun zaman önce anlamıştı. Öyle uzun zaman önceydi ki korkmadan yaşamanın ne demek olduğunu unutmuştu. Başlarda yavaş yavaş, kendini belli etmeden onu ele geçirmeye başlamıştı. Pencere ile duvar arasındaki küçücük boşluktan geçip bir duman gibi evlerine sızmış, hem Zeba'nın hem de çocukların dehşet dolu rüyalar yüzünden titreyerek uyanmasına neden olmuştu. Sonra kocasına yanaşmış, onun parmaklarına dolanmış, kollarını

sarmış ve en sonunda beyninin içine yerleşmişti. Çocuklar o karanlığı soluyor, masum bedenlerine hapsediyorlardı. Damarları bilmedikleri bir karanlıkla doluyordu. Ailece büyük bir odada yatıyorlardı. Zeba geceleri çocuklarının nefesini dinliyordu çünkü karanlığın gün doğmadan o küçük boyunlarına dolanıp onları boğmasından korkuyordu. Kızlar geceleri uykularından sıçrayarak uyanıyor, her seferinde annelerini yüzünde endişeli bir ifadeyle boğazlarını okşarken buluyorlardı. Zeba yeniden uyumalarını sağlamak için usulca omuzlarına dokunuyordu.

Zeba uyuduğunda rüyasında karanlığın yemeklerine sızdığını görüyordu. Şafakta varlığının kanıtını bulacağından emindi: Pirinç çuvalında kurtçuk, yeni fırından çıkmış ekmekte küf ve çürümüş elmalar... Sabah uyandığında çürümüş yiyeceklerin hepsini köpeklere veriyordu. Yiyecek başka bir şey bulacağını bilse o yiyeceklerin hepsini atardı. Zeba tabaklarında ve fincanlarında gri lekeler görüyor, sürekli sinek sesi duyuyordu. O tadı elinden geldiğince yok etmeye çalışsa da hâlâ alabiliyordu. Metal, taş ve deri... Bundan kurtuluşu yoktu.

Zeba gittikçe öfkelenmeye başlamıştı. Karanlık sık sık uğrar olmuştu, en az ayda bir kez yakasını bırakmıyordu. Sonra bu haftada bire dönüştü...

Öyle zamanlarda annesi yanında olsun istiyordu. Böyle gözle görülmeyen bir şeyle Gulnaz'dan başka kim başa çıkabilirdi ki? Gulnaz kendi özel yöntemiyle karanlığa yaklaşabilirdi. Ama Zeba artık annesine gidemezdi, özellikle söylediği onca şeyden sonra...

"Ne istiyorsun, anne? Çocuklarımın da bizim gibi babasız büyümesini mi? Hayatım boyunca utanç ve acı içinde olmamı mı?

Bunu yapmayacağım. Ben sen değilim. İnsanların bana sana baktıkları gibi bakmalarını istemiyorum!"

Hayır, annesi Zeba'yı kolay kolay affetmezdi. Bununla baş etmek için başka bir yöntem bulacaktı.

Zeba, Kamal'ı bu konu hakkında uyarmak istemişti.

"*Burada bir şeyler oluyor, Kamal. Bize zarar veriyor.*"

Hayatlarını karartıyor, yuvalarının üstüne âdeta bir gölge gibi çöküyordu. Bu konuyu ilk kez açtığında Kamal onu doğru düzgün dinlememişti bile. Zeba konuşmasını bitirdiğinde kocası ellerinin titrediğini görmesin diye arkasına saklamış, Kamal ise gözlerini devirip başını iki yana sallamıştı.

"Hayal görüyorsun. Şu büyücü annen gibi davranma."

Kamal'ın sözleri canını yaksa da Zeba biraz olsun rahat nefes almıştı. Kamal kendinden emindi, Zeba da ona inanmak zorundaydı.

İkinci kez korkularını dile getirdiğinde Kamal hiçbir şey dememiş, sadece kadının kulağını öyle fena bükmüştü ki Zeba'nın kulağı morarıp şişmişti. Çocuklar ne olduğunu sormasınlar diye kulağını saçı ve eşarbıyla kapatmıştı.

"Böyle saçma sapan, aslında var olmayan şeylere inanan aptal kadınlardan biriyle evli kalmak istemiyorum."

İyi ama Zeba buna inanıyorsa nasıl var olmayabilirdi ki?

O gün dudağını ısırarak hiçbir şey demeden dantelini örmeye devam etmişti. Kamal, Zeba'nın gördüğü şeyi görmüyordu. Penceresiz bir evde yaşadıklarını anlamıyordu.

Zeba çocuklarını dikkatle izlemeye başlamıştı. Onları yanından ayırmıyordu. Okuldan sonra doğruca eve geliyor, o yemek yaparken yanı başında oynuyorlardı. Çocukları sanki bir tabakmış gibi her gün keseliyor, sürekli ateşleri var mı diye

alınlarını kontrol ediyordu. Hissettiği karanlık her şekilde ortaya çıkabilirdi. Kamal'dan bir fayda yoktu. Ailesini korumak onun göreviydi.

Zeba görünmez ziyaretçilerini karşılamak ve defetmek için bir yol bulmaya çalıştığından geceleri de uyumuyordu. Karanlığı her zaman göremese de kokusunu alabiliyordu, tıpkı bozuk bir et gibi kokuyordu. O koku midesini bulandırıyordu. Fareler bile o kokudan kaçıyordu.

Zeba yemek pişirdiği zaman taze kişniş, sarımsak, zerdeçal ve limonun kokusunu içine çekiyordu. Duvarlarına sinen o berbat kokuyu burnundan bu şekilde kazımaya çalışıyordu.

Ancak gece çökünce o koku yine beliriyordu.

Çocukları da Zeba'nın gördüğü şeyin farkında değillerdi. Babaları etrafta yokken gün içinde her zamanki gibi davranıyorlardı. Basir'in kahkahası evlerinin arkasındaki sokakta yankılanıyordu. Top oynadığı için üstü başı kirli bir şekilde gelse de herhangi bir yeri kırılmış olmuyordu. Kızlar da evde şarkılar söylüyorlardı. Kareema ile Shabnam kuyudan su çekiyor, kovanın metal sapından tutarak birlikte taşıyorlardı. Rima da diğer bebekler gibi emekliyor, yerde sürünüyor, yürüyordu. Hiçbiri neler olduğunun farkında değildi. Zeba onların bu tavırları karşısında şaşkındı. Bazı zamanlar bunun için şükrediyordu. Bazı zamanlar da öfkeden deliye dönüyordu çünkü karanlığın o berbat ağırlığını hisseden tek kişi kendisiydi.

Zeba, Ramazan Bayramı'ndan iki günce önce salonun halısını havalanması için bahçeye çıkarmıştı. Kalın bir sopayla halıyı

döverken eşarbının ucuyla ağzını burnunu kapatmıştı. Kocası sabahın erken saatinde çıkıp gitmişti. İçinden işe gitmiş olması için dua etse de kazandığı azıcık parayla alkol ve sigara almaya gitmiş olması daha olasıydı.

Halının köşesinden başlayarak ortasına kadar yavaşça temizlemeye başladı. Halı her darbesiyle kabarıyordu.

Zeba halının alt kısmını da temizlemek için birkaç kere daha halıya vurdu. Sopası darbeden dolayı ikiye ayrılınca öfkeyle bağırdı, ardından süpürgenin sapını alıp yarım kalan işini tamamlamaya devam etti. *Pat, pat, pat...* Bunu yaparken homurdanıyor, çıkan yoğun tozdan dolayı öksürüyordu.

Halının tamamını iyice dövdükten sonra durdu. Soluk soluğa kalmıştı. Omuzları yanıyordu, bu yüzden dinlenmek ve ağrıyan kaslarını rahatlatmak için ters çevrilmiş olan bir kovanın üzerine oturdu.

Köyleri bu aralar çok soğuktu. Evin içinde bile çocukların parmakları buz kesiyordu. Bir süre sonra halıyı içeriye götürdü ve yerine serdi, onca çabasına rağmen rengi hâlâ parlak değildi. Nedenini açıklayamadığı bir sebep yüzünden gözleri yaşlarla doldu.

Zeba ellerine üfleyip gözlerini ovaladı. Kapının çalındığını duyunca açmak için arkasına döndü. Gelen Kamal'di. Siyah puşisini çıkarıp masanın üzerine ceviz ve kuru üzüm dolu bir torba bıraktı. Zeba'nın yüzünde hafif bir gülümseme belirdi, zamanlaması ancak bu kadar iyi olabilirdi.

"Harika," dedi Zeba, çaydanlığa su koymak üzere ilerlerken. "Basir de taze ekmek almıştı. Çay yapayım. İçimiz ısınsın."

"Bunlar onlar için değil. Dün akşamdan ne kaldıysa onları yesinler. Bunu kendime aldım," dedi Kamal.

Kamal'ın ses tonu Zeba'nın tüylerini ürpertmişti. Zeba hemen başını kaldırdı. Ondan yana döndüğü zaman Kamal gözlerini kaçırdı. Kamal'ın koridordaki askıya çantasını ve ceketini asışını dikkatle izledi. Çökük omuzlarını, çenesindeki oyuğu, gözlerinin altındaki morluğu... Bunlar ne zamandır vardı? Zeba güçlükle nefes aldı, boğazına bir yumru oturmuştu.

Genç kadının sesi titriyordu.

O sırada Kamal da göz ucuyla ona bakıyordu. Ne ondan uzaklaşıyor ne de ona yaklaşıyordu. Aralarında belli bir mesafe vardı, Kamal dakikalar önce temizlemeye çalıştığı halının ortasında duruyordu. Genç kadının saçına düşen birkaç akı görebilirdi. Zeba da dün gece tüm itirazlarına rağmen onunla zorla birlikte olan kocasının kirli sakallarını görebiliyordu. Zeba tozlu parmaklarını dudaklarına götürdü.

Ama o benim kocam. Bu nasıl olur?

Adını koyamadığı o şey, Kamal'ın içine sızmıştı. Bahsetmeye bile korktuğu o şey...

"Zeba," dedi Kamal, geniş sırtını ona dönerek. "Sakın sıkıntı çıkarma."

On İkinci Bölüm

Zeba hapishanenin idari ofisinin yanındaki bir odaya götürüldü. Oda, bir masa ve iki sandalyenin sığacağı büyüklükteydi. Büyük bir pencere tel örgülü avluyla boş duvarlara bakıyordu. Zeba, dosya çantası yerine okul çantası taşıyormuş gibi görünen kara gözlü, genç bir adamın karşısına oturdu. Kısa, kıvırcık saçları ve düzgün bir yüzü vardı.

Ah, Rafi. Aklından ne geçiyordu ki?

Genç adam kadınla konuşmadan önce boğazını temizledi. Elini göğsüne koyup kendini tanıtırken başını olumlu anlamda salladı.

"İyi günler. Adım Yusuf, sizin avukatınızım. Konuşacak çok şeyimiz var."

Zeba, erkek kardeşinin avukat diye bu çocuğu tuttuğuna inanamıyordu. Karşısındaki adam o kadar gençti ki ciddi konular bir yana ancak bir kaleyi savunabilirdi. Zeba hayal kırıklığına uğramıştı. Yaz sonuna kadar asılacağı kesindi.

"Tutanağı da polis raporunu da okudum. Ama ben sizi dinlemek için buradayım. Konuya nereden başlamak istersiniz?"

Zeba elini alnına dayayıp masaya baktı. Yusuf bu davayı nasıl değerlendireceğinden emin değildi.

"Belki de ben başlasam daha iyi olur?" diye önerdi genç adam.

Küçük odada yürümeye başladı. Zeba'nın köylüler ya da kocasının ailesi tarafından oracıkta öldürülmediğine şaşırdığını söyledi.

"Sadece bu da değil... Köyleri gerçekte kimlerin yönettiğini düşünürsek omuzlarını silkip sizi öylece polise teslim etmelerine de inanamıyorum. Beklenmedik ve daha önce görülmemiş bir şey. Buna odaklanmamız gerekiyor çünkü bu kısım önemli. Aslında eleştiriye açık..."

Zeba'nın köyü ne soylulara aitti ne de orada yaşayanlar aşırı merhametliydi ama bu konu hakkında hiçbir yorum yapmadı. Bu adam kocası ya da komşuları hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

Yusuf onunla bir görüşme ayarlamak için ne tür engellerle karşılaştığını anlatmaya başladı. Hapishane tutanağı ve polis raporunu iyice incelemiş, sonunda zorlu bir mücadelenin içinde olduğuna karar vermişti. Zeba'nın ailesiyle ya da onun adına konuşabilecek herhangi biriyle görüşmeye ihtiyacı vardı. Birçok prosedürün yerine getirilmediğinden bahsetmişti. Sanki konuşmasını engelliyormuş gibi bir parmağıyla kravatını gevşetti.

Zeba bir hata olup olmadığını merak ediyordu. Rafi gerçekten onun için böyle farklı bir avukat tutmuş olabilir miydi? Farklı bir mahkûm, zina suçuyla yargılanan başka bir kadın için gelmiş olabilirdi. Aşk meselelerine daha uygun biri gibi duruyordu.

Yusuf sandalyesini genç kadının karşısına yerleştirip gözlerinin içine baktı. Zeba içgüdüsel olarak başını diğer tarafa çevirdi.

"Neler olduğunu bilmem gerekiyor. O gün neler olduğunu, kocanızın nasıl bir adam olduğunu bilmek zorundayım."

Zeba genç adamın sorusuna sessizlikle karşılık verdi. Yusuf önce kibarca, ardından ısrarcı bir tavırla neden onunla iş birliği yapmak zorunda olduğunu açıkladı. Zeba hiçbir şey demiyor sadece eğer onu görmüş olsalardı, hücre arkadaşlarından hangisinin bu genç delikanlıya ilk önce âşık olacağını düşünüyordu. Mezghan mı yoksa Nafisa mı? Belki de buzlar kraliçesi Latifa...

Yusuf o ziyaretten sonra iki kez daha gelmişti. Zeba hâlâ tek bir kelime bile sarf etmiyordu. Dikkatini önündeki ahşap masaya veriyor, gözleriyle âdeta labirentteki bir fare gibi ahşap desenini takip ediyordu. Yusuf kadının yüzündeki ifadeden hiçbir şey anlayamıyordu. Bir cevap beklerken kravatının ucuyla gözlüğünün camını temizledi.

"Size yardımcı olmak için buradayım. Bunu anlamıyor musunuz? Size neler olacağını biliyor musunuz? Yani eğer bu *suçlama* yüzünden hüküm giyerseniz? Hanımefendi, birazdan yargıç karşısına çıkacağız ve siz bana işimize yarayacak hiçbir şey söylemiyorsunuz. Ne sizi savunmama ne de..."

Yusuf ellerini havaya savurdu. Bugün kahverengi takımını giymişti, müvekkilini ziyarete geldiği ilk gün de üzerinde bu vardı. Zeba takımın ön tarafındaki pensi, hatta dikişi bile fark etmişti. Bu yerel bir yerden alınmış bir takıma benzemiyordu. Yusuf, Zeba'nın köyündekiler gibi giyinen biri değildi. Konuşması, kıyafeti, ona olan bakışı... Ondaki her şey yabancıydı.

"Bir sorum var," dedi Zeba düz bir ses tonuyla. Yusuf'a bakıyordu.

Yusuf durdu.

"Nerelisiniz?" diye sordu Zeba. Yusuf sessizdi, müvekkilinin bu basit sorusu karşısında aklı karışmıştı. Erkek kardeşi avukata Zeba'nın iyi bir kadın, kibar, sevgi dolu bir anne olduğunu söylemişti. Onun bir katil olmadığından bahsetmişti.

"Hanımefendi, nereli olduğumun ne önemi var? Mezar-ı Şerif, Kabil, Pegman... Ne fark eder?"

"Bu dünyada çok şey fark eder, genç adam. Eğer benim köyümden değilsen, toprağımda yetişen meyveden de haberin yok demektir. Sokağıma portakal ağacı mı ekmek istiyorsun? Sen daha alnındaki teri silmeden ölüp gider o ağaç. Çünkü nereli olduğumu bilmiyorsun."

"Ben ağaç ekmekten bahsetmiyorum, hanımefendi. Ben cinayetten, mahkemeden ve ölümden bahsediyorum. Ciddi suçlamalar karşısında sizi savunmaktan bahsediyorum." Yusuf öfkelenmişti. Bu kadın durumun ciddiyetinin farkında değil miydi?

"Beni savunmak mı? Bu yerden çıkma umudumun olduğunu düşündüğün kanısına mı varmalıyım?" Zeba konuşurken başıyla duvarı göstermişti.

"Siz düşünmüyor musunuz?" Yusuf oturduğu sandalyede arkasına yaslandı, en azından Zeba artık konuşuyordu...

"Ben bir kadınım. Beni bulduklarında ellerimde kocamın kanı vardı. Kocamın cesedi evimizin arka tarafındaydı ve kimse ona ne olduğunu görmedi. Nereli olduğunu bilmiyorum, *sahib* ama geldiğim köyde bağışlanma söz konusu bile olamaz. Bu... Bu kan dökülmesi demek."

"Kan."

"Evet," diye onayladı Zeba.

"Ama o zaman sizi öldürmediler. Sizi buraya gönderdiler."

"Evet," diye onayladı Zeba. Polis amiri ellerine kelepçeyi vurmuş ve onu buraya göndermişti. Bir koca katilini gözaltında tutmak istemiyordu. İyi Hakimi, Kamal'ın ailesi gelmeden önce onu en iyi memurlarıyla hapishaneye göndermişti. Kamal'ın ailesi ise intikam peşindeydi, bunun için mutlaka bir yol bulacaklardı.

"Yani geldiğiniz yer hakkında hiçbir şey bilmediğimi sanıyorsunuz?"

"Bilseydin, vaktini burada boşu boşuna harcamazdın."

"Çocuklarınız hem annesiz hem de babasız kaldı. Onları bir daha görme şansını hak ettiğinizi düşünmüyorsanız o zaman lütfen bana söyleyin de çantamı toparlayıp gideyim. Kardeşinize de sizin için endişelenmemesini söyleyin. Haydi, hepimizi bu baş ağrısından kurtarın."

Zeba dudaklarını büzmüş, hiçbir şey dememişti. Yurt dışında yaşayan bir Afgan, bir yabancıdan bile daha kötüydü. Her şeyi bildiklerini sanarak buraya geliyor ve bunu kanıtlamak için uğraşıyorlardı.

Yusuf ayağa kalkmadan önce not defterini evrak çantasına koyup çantasını sertçe kapattı.

"O zaman tamam. Yargıçla görüşme zamanı. Bana yardımcı olacak hiçbir şey söylemediniz. Sizden tek ricam oraya gittiğimizde benimle iş birliği içinde olmanız. Durumu daha da zorlaştırmayın."

Yusuf, Zeba'yı koridordan dışarıya, hapishaneden sadece birkaç yüz adım ötede olan küçük bir yapıya götürdü. İçerisi karanlıktı ve kül kokuyordu.

Yargıç kapıyı açtığında Yusuf ona son kez öfkeli bir şekilde baktı.

Zeba'nın yüzünde ise hiçbir ifade yoktu. Sinirleri çoktan bozulmuştu ve avukatı, onu uçurumun kenarından atacakmış gibi duruyordu.

Yargıç ofisi en uçta meşe bir masanın olduğu dar, penceresiz bir odaydı. Diğer tarafta küçük bir sehpa ve çiçek desenli ikili koltuk bulunuyordu. Yusuf koltuklardan birine otururken Zeba kapının orada bekliyordu. Altmışlı yaşlarında, ince yüzlü olan *kazi*, tespihini çekerken Zeba'ya kaşlarını çatarak bakıyordu.

Savcı da Yusuf'un karşısındaki koltukta oturuyordu. Saçlarındaki aklara bakılacak olursa o da kırklı yaşlarındaydı. Yusuf'a göre çok daha rahat görünüyordu, adamın tavrı Zeba'yı rahatsız etmişti.

"Sen ve avukatının suçlamalar üzerinde düşünecek yeteri kadar vaktiniz oldu," dedi yargıç. "Suçlamanın ne kadar ağır olduğunun farkındasınızdır diye düşünüyorum."

Yusuf kucağındaki notlara baktı, kelimelerin altı gelişigüzel bir şekilde çizilmiş, yuvarlak içine alınmıştı.

"Sayın yargıç, aslında suçlamaların ne kadar ağır olduğunun farkındayız, bu yüzden konuyu müvekkilimle biraz daha konuşmak için zaman istiyorum. Onu hak ettiği şekilde savunmak, söz konusu olayı daha detaylı incelemek için biraz daha bilgi toplamam gerekiyor."

Savcı kahkaha attı. Önündeki sehpanın üstünde Zeba'nın adının yazılı olduğu ince bir dosya vardı. Zeba ona bakmamaya çalıştı.

"Bilgi mi? Ne bilgisi? Kimsenin müdahalesi olmadan onunla rahatça konuştun. Anladığım kadarıyla kocasının ailesi sizin yolunuza da çıkmadı."

Yargıç başını iki yana salladı. Yusuf gibi biriyle konuşmaya alışık değildi.

"Aslında, sayın yargıç, müvekkilim kocasının ölümünden dolayı son derece kederli ve..."

"Kederli mi?" Yargıç öne doğru eğildi, gözlerini Zeba'ya dikince kadın ister istemez yere baktı. Zeba ağırlığını bir ayağından diğerine verdi.

Savcı ise hiçbir şey demedi. Yargıç gereken tepkiyi göstermişken onun bir şey demesine gerek yoktu.

"Evet, efendim," diye devam etti Yusuf, Zeba'nın düzgün bir şekilde davrandığından emin olmak isteyerek omzunun üstünden bakmıştı. "Takdir edersiniz ki bu kadın kocasını kaybetti ve çocuklarından ayrı düştü. Sizden otuz gün daha rica ediyorum..."

"Saçmalık," dedi savcı. "Gerek yok. Apaçık belli olan bir şeyi aklamak için otuz güne ihtiyacın yok. Neden vaktimizi boşa harcıyorsun? Hepimiz gibi sen de o kadının suçlu olduğunu biliyorsun. İşini yap ve sadece merhamet dile."

Yargıcın gözleri Yusuf'un tıraşlı yüzünden, defterindeki karalamalara ve kravatına kaydı.

"Seni daha önce görmedim, delikanlı. Nerede olduğunu düşünüyorsun bilmiyorum ancak bu kadına bir iyilik yapmak istiyorsan, burada işlerin nasıl yürüdüğünü öğrenmeni tavsiye ederim. Müvekkiline yaptığı şeyden pişmanlık duyması için yardımcı olman gerekiyor. Savcıya katılmak zorundayım. Polise verdiği ifadeyi okumadın mı? Kadının suçlu olduğu gün gibi ortada. Saçmalıklarla vaktimizi harcayamayız."

Yusuf dudağını ısırdı.

Evet, ifadeyi okumuştu ama yalan olduğu ortadaydı. Kadının okuma yazma bilmediğini iddia eden bir polis memuru

tarafından yazılmıştı. Sayfanın en altında da Zeba'nın mavi renkteki parmak izi vardı.

"Sayın yargıç, o ifadede bazı sıkıntılar var."

"Ne gibi sıkıntılar varmış?"

"Öncelikle, o ifade bu kadın tarafından yazılmamış. Kendisi yazabilecek kadar okuma yazma bildiği hâlde bir polis memuru tarafından yazılmış."

Zeba gözlerini yerden ayırmıyordu fakat yargıcın gözlerinin üzerinde olduğunu hissedebiliyordu. Gözlerini ikili koltuğa dikip mavi gri çiçek desenlerini incelemeye başladı. Kumaşının önceden çok daha canlı olduğu belliydi. Zamanla canlılığını yitirmiş, renkleri solmuştu.

"Ee, onun adına yazmışlar. Ne fark eder? Belki de müvekkilin kalemi tutamayacak kadar *kederliydi*," dedi savcı, bacaklarını üst üste atarak.

Zeba ilk gece polis merkezinde bir saat ifade vermişti. İki polis memuru onu sorguya çekmiş, iş birliği yapmazsa dayak yemekle tehdit etmişti.

"*Kocanı öldürdün. Haydi, söyle.*"

"*Bundan kurtulamazsın. Eğer doğruyu söylersen senin için daha kolay olur.*"

"*O senin kocandı. Merhamet istiyorsan tek umudun işbirliği yapmak.*"

Zeba hiçbir şeyi kabul etmemişi. Doğru düzgün konuşamayacak kadar çok korkmuştu, sürekli aynı kelimeleri tekrarlıyordu.

"*Ben onu öldürmedim.*"

Kâğıdı önüne koyup mavi mürekkepli parmağını ona bastırdıklarında gözyaşları içinde tir tir titriyordu. Onu polis merkezinin arka tarafına götürüp vursalar bile şaşırmayacaktı.

"İkincisi, o ifadede yazanları bana açıklamadı. Bu geçerli bir ifade değil, sayın yargıç. Müvekkilimin aleyhine değerlendirilemez."

"İmzalı bir itiraf! Kocasını öldürmek istediği için baltayı eline alıp kocasının başına vurduğunu söylemiş. Parmak izi de kâğıdın altında."

Zeba, yargıcın onunla konuşma şekli yüzünden neredeyse Yusuf'a üzülecekti. Yargıcın sözlerinin etkisini, Yusuf'un çenesinin gerilmesinden görebiliyordu.

Yeni tanıdığı bir adamın zeki olduğunu düşünmesi fazlasıyla tuhaftı. Neden kocasıyla ilgili şeyleri de böyle kolayca fark edememişti? Yoksa ona karşı hep bu kadar kör müydü? Başka neyi görememişti?

"Sen, hanım, savunmana başka bir şey eklemek istiyor musun? Kocanın katili olmak, fazlasıyla ağır bir suç."

Zeba başını iki yana salladı, kulakları uğulduyordu. Oda kararıyordu sanki. Yine o ana hapsolmuştu. Kocasının gözlerini kapatmak istemesine rağmen cesedinin yanına bir türlü gidememişti. Dudakları griye dönerken açık gözleri intikam dolu bir ifadeyle parlıyordu. Titreyen bedeniyle geriye doğru sendelerken bile Zeba, kocasının yüzünde böyle öfkeli, şaşkın bir ifadeyle ölmesinin kötü olduğunu düşünmüştü. Bir zamanlar ne kadar da yakışıklı bir adamdı.

Savcı konuşuyor ama Zeba dinlemiyordu. Gözlerini dosyadan ayırmamaya dikkat ediyordu. O kâğıt parçası, onun için her an darağacının ilmeği anlamına gelebilirdi.

Koridorda bir merdiven vardı. Binanın tepesine çıkıp kendini aşağıya bıraksa dava burada sona ererdi. Onu Kamal'ın yanına gömerler miydi? Duyduğuna göre eşler öldükten sonra

diğer dünyada yeniden bir araya geliyorlardı. Ama Tanrı, bu kadar zalim olmazdı değil mi?

Sonsuza kadar benimsin, derdi kocam.

Ama Mahşer Günü'nde ayrılacak yolumuz.

Zeba günler önce söylediği şarkıdaki kuş olmayı öyle çok istiyordu ki... Şarkının melodisi zihninde yankılanırken, onu yeniden nefes almasını sağlayacak kadar sakinleştiriyordu. Yalnız olmak, özgür olmaktı.

Kamal o korkunç dakikalarda onun adını söylemeye çalışmış ama yapamamıştı. Zeba'nın adını son bir kez söyleyememişti bile. Zeba, bunun gerçekten üzücü olduğunu düşünüyordu.

O gün karanlığı çok net bir şekilde görmüştü. Parlak güneşe karşı buz gibi katıksız bir karanlık... Âdeta bir nehirmişçesine kocasının gözeneklerinden dışarı sızıp tek bir bütün hâline gelerek kolları ve bacaklarına dolanmıştı. Daha sonra aniden duran kara bulut çözülmeye başlamıştı. Kamal'ın bacaklarına, kalçasına ve daha yukarılara çıkıp ciğerlerindeki son nefesi de almıştı. Son olarak da kocasının yüzünde gezinmişti. Zeba bunu görmüştü, öyle gerçekti ki cesareti olsa onu eliyle tutabilirdi. Kamal'ın yüzü karanlığın ağırlığı altında yamulmuştu. Ardından yerde ilerleyerek evin dışına doğru çıkmış, toprakta eriyip yok olmuştu.

Acaba o karanlık kendisi için de gelecek miydi? Ya da çocukları için?

Rima ağlıyordu ama Zeba ayağa kalkamıyordu bile. Eli, yüzü kan içindeyken kızını kucaklayamazdı. Kocası cansız bir

şekilde öylece yatmasına rağmen Zeba, Kamal'ın ölüyken bile güvenilecek bir adam olmadığını biliyordu. Ona göz kulak olması, hayat belirtisi göstermediğinden emin olması gerekiyordu. Küçük kızı Rima'yı, mutfakta tek başına emekleyerek annesini ararken hayal edebiliyordu.

"Şişşt," diye fısıldamıştı Zeba evin arka tarafından. *"Tatlı kızım, ağlama. Canımın içi, ağlama. Çok kötü bir şey oldu ama ağlayamayız."*

Zeba karanlığı gözlüyordu. Evin köşesinde belirip Rima'nın olduğu yere, eve girmeyeceğinden emin olması gerekiyordu.

Tam o sırada avludan Basir'in sesi duyuldu. Ona sesleniyordu. Çocukları eve dönmüştü. Oğlu birazdan yanına gelirdi.

Allah'ın doksan dokuz ismi vardı. *Er-Rahmân* (Merhamet Eden), *Er-Râhim* (Lütfeden), *El-Müheymin* (Gözeten), *El-Hasib* (Kullarına Yeten, Hesaba Çeken), *El-Afüvv* (Bağışlayıcı) ve *El-Müntekim* (Zalimlerin Cezasını Veren). O ayrıca *El-Alîm* (Her Şeyi Bilen) ve *Eş-Şehîd* (Her Yerde ve Her Zaman Hazır Olan)'dı.

Zeba dilini ısırdı. Bu isimlerden hangisini kullanması gerektiğini bilmeden Allah'a dua edemezdi. Peki ya dua edemiyor olması çoktan lanetlenmiş olduğu anlamına gelir miydi?

"Hanım? Hanım! Beni dinliyor musun?"

Zeba kesik kesik nefes alıyordu. Ayakları bacaklarını taşıyamıyordu, yargıcın ofisinin duvarları sanki dıştan içe itiliyormuşçasına eğiliyor gibiydi. Bu nasıl olurdu?

Göğsünde bir şey uyanmış, dışarı çıkmak istiyor gibiydi. Hava almak için çırpınıyordu. Zeba biraz daha dayanabilmek, o hissi yok saymak için tüm kaslarını gerdi ancak nafileydi.

"Hanım, ne dediğimi duydun mu? Söyleyeceğin bir şey..."

Zeba'nın başı sanki uçuyordu. Yusuf ağzını, Kamal'ın son anlarında yüzünde beliren şaşkın ifadeye benzer bir ifadeyle açtı. Savcı da çay fincanını bırakıp kıstığı gözleriyle Zeba'yı izlemeye koyuldu.

Ayak uçlarında başlayan karıncalanma, Zeba'nın parmaklarından ellerine ulaştı. Omuzlarına vardığındaysa artık kendini kontrol edemiyordu. Ağzını açıp bulunduğu yere hiç de uygun düşmeyecek bir şekilde acıyla haykırdı.

On Üçüncü Bölüm

Zeba, zar zor sakinleştirildikten sonra kadınlar koğuşundaki hücresine geri götürülmüştü. Nafisa kapının açılma sesini duyunca yeniden el konulur korkusuyla cep telefonunu yastığının içine saklamıştı. Zeba'nın hücre arkadaşları, gardiyanların onu âdeta bir yığın hâlinde getirip yatağına bırakmasını şaşkınlıkla izlemişlerdi. Zeba yatağında yan tarafına kıvrılıp yatmış, yüzünü duvara dönmüştü. Gözlerini yumarak derin bir uykuya dalmıştı. O gün o öğleden sonrayı tamamen uyuyarak geçirmişti, öyle ki ertesi sabaha kadar gözlerini açamamıştı. Ne kahvaltı ne de öğle yemeği için uyanmıştı. Nafisa ile Mezghan yatağının kenarına oturmuş, onu uyandırmaya çalışmışlardı. Yuvarlak yüzlü Latifa, Zeba'ya doğru eğilmiş, meraklı bir şekilde kadını incelemişti.

"Ne yapıyorsun? Burnunun dibinden çekilsene!"

"Nefes alıp almadığını kontrol ediyorum. Ölü bir hücre arkadaşı burayı hemen kokutur," diye fısıldadı Latifa.

"Kadın uyuyor, inatçı keçi," diye tısladı Nafisa. "Bırak da istediği kadar uyusun. Zaten uyanıkken de pek bir farkı yok. Yargıç onun biraz üşütük olduğunu düşünüyormuş. Gardiyan söyledi."

Akşam vakti, hücre arkadaşları yemeklerini yemeyi bitirdiğinde Zeba ancak gözlerini açabilmişti. Kolları ve bacakları uyuşmuştu. Yatağında doğruldu, başı fırıl fırıl dönüyordu.

Latifa homurdandı.

"Arkadaşımız ölüm uykusundan uyandı. Akşam yemeği için biraz geç oldu ama şikâyetçi değilim," dedi ve ağzına bir pirinç köftesi daha attı. "Tam zamanında uyandın, muhteşem haberler duyacaksın. Sevgili Nafisa'mız testi geçti. Bekâreti onaylandı!" Latifa tombul kollarından tekiyle Nafisa'nın omzunu sararken zavallı kızın yüzü kıpkırmızı kesilmişti.

"Latifa!" diye itiraz etti, kadının kolunu omzundan itip ondan uzaklaşarak. "Bu konu hakkında konuşmak istemiyorum."

Mezghan başını iki yana salladı.

"Sen tam bir zorbasın, Latifa. Şu kızı rahat bırak. Şu aptal doktor için bacaklarını açarak yeterince zorlu bir süreçten geçti."

Latifa sırıtsa da bir şey demedi.

"Senin adına sevindim, Nafisa," dedi Zeba, uykulu bir ifadeyle.

"Evet," dedi Mezghan tatlı bir ses tonuyla. "Namusunu kurtardın. Artık bir umudun var."

"Zeba Hanım, sen de bunun keyfini çıkar. Bak, onun için iki dize yazdım!"

"*Masumiyet denen kelime sadece lafta*
Şu kızlık zarı bir kere bozulmuşsa."

Zeba gülmemek için dudağını ısırdı. Şiirler onun için daima bir kaçış yolu, tek başına yaşadığı, zevk aldığı bir dünya olmuştu. Başkalarının da o dünyaya katılması şaşırtıcı derecede eğlenceliydi.

"Bu kadar rahata alışma," diye uyardı Latifa. "Kim bilir? Belki de doktor hazır fırsat varken gerekeni almış olabilir."

Nafisa'nın gözleri yaşardı. Dosyasındaki doktor raporuna rağmen evlilik dışı ilişki yaşadığı için hapiste yatan kız olarak

anılacaktı. Sadece bir adamın hakkı olarak görülen bir yere el feneriyle bakıldıktan sonra, sevdiği dul onu eş olarak ister miydi? Nafisa kendini yatağına atıp battaniyesinin altında âdeta bir top gibi kıvrıldı. Kadınlar, onun hıçkıra hıçkıra ağlamasını dinliyorlardı.

Yusuf ertesi gün yine geldi.

"Kadınlar ve histerileri," diye mırıldanmıştı bir gardiyan, onu içeri alırken. Yusuf yüzünde hiç de eğlenmediğini gösteren bir ifadeyle kadına bakınca, gardiyan bir kalem alıp zeytin rengi ceketinin kemerini düzeltmek için arkasına döndü.

Herkes Zeba'nın geçirdiği krizi biliyordu. Yaklaşık yarım saat boyunca devam eden sinir krizinde saçlarını yolmuş, elbiselerini parçalamak istemişti.

Zeba kendini kaybeder kaybetmez Yusuf ayağa fırlamıştı. Eğer yargıcın ve savcının, müvekkilinin tavrı yüzünden şaşkınlığa uğradıklarını görmeseydi daha çok utanırdı.

Zeba avukatındaki değişimi görebiliyordu. Yusuf daha kontrollü bir şekilde konuşuyor, kelimelerini dikkatle seçiyordu.

"Bana söylemediğiniz şey ne?"

Zeba elini alnına dayayıp gözlerini kapattı. Sonucun iyi olacağını bilse tüm hikâyesini haykırarak anlatabilirdi.

"Hanımefendi, saygısızlık etmek istemiyorum ama bana o gün neler olduğunu anlatmak zorundasınız. Kocanızın nasıl bir adam olduğunu anlatın bana. Sizi dövdü mü? Sizi öldürmeye mi çalıştı? Çocukları mı dövüyordu? Uyuşturucu mu kullanıyordu?"

Ne umut dolu konuşuyorsun ama, diye geçirdi aklından Zeba.

"Bana çocukmuşum gibi bakmayın. Sakın bana bir yabancı olduğumu da söylemeyin. Ben de bu ülkede doğdum. Ben de bu topraklardanım. İşler nasıl yürür bilirim. Herkes için, öne çıkıp sizi savunacak bir şey söyleyecek olan *herkes* için bir mucize gerekiyor. Bana sizi savunacak bir şey söyleyin ya da savunulmamı gerektirecek bir şey yok diyin, ben de ağabeyinize durumu anlatayım ve gideyim."

Yusuf nefesini tuttu. Zeba'nın yanında vakit geçirip onun tuhaf tavırlarına daha çok maruz kaldıkça, bu kadının savunmaya ihtiyacı olduğuna giderek daha çok inanıyordu. Bu durum da Zeba'nın onu bir çocuk veya yabancıymış gibi görmesine daha çok neden oluyordu.

"Ağabeyim mi?" dedi Zeba boş bir ifadeyle.

"Evet, ağabeyin Rafi. Bana haksızlığa uğradığını söyledi. Şimdiye dek şahit olduklarıma bakarak bunu neden söylediğini anlamak zor. O günkü sahnenin neye benzediğini duydum. Kocanızın cesedinin yanında bulunmanızı hiçbir şekilde açıklamıyorsunuz. Belki de Rafi küçük kız kardeşinin başına bir şey gelmesini istemiyordu ama öyle görünüyor ki çok yakında büyük bir hayal kırıklığına uğrayacak."

Rafi, Zeba'dan beş yaş büyüktü. Babaları ortadan kaybolunca Rafi kız kardeşi için bir baba figürü olmuştu. Anneleri, karınlarını doyurmaktan cenazelerde ailelerini temsil etmeye varana kadar her şeyde büyük oğluna güveniyordu. Rafi, büyükbabası Safatullah'ın, Zeba'yı Kamal ile evlendirme planını da onaylamış, bunda bir sakınca görmemişti.

"Annem de orada mıydı?"

"Kim?"

"Annem. O da Rafi'nin yanında mıydı?"

"Hayır, neden?"

Zeba hiçbir şey demedi. Gözlerini kapattı ve annesinin güzel yüzünü, altın rengine çalan yeşil gözlerini, konuştuğu zaman dudaklarının köşelerinin yukarı kalkışını hayal etti. Birden annesinin yanında olmasını diledi, onu çok özlemişti. Annesinin ayak ucuna oturup yüzünü ellerine yaslamayı öyle çok istiyordu ki...

"Kim geldi?" diye sordu Zeba. "Köyümden birinin geldiğini söylediniz? Kimdi o?"

"Bilmiyorum. Yargıç bana bir isim vermedi. Sizinle herhangi bir bağlantı kurulup kurulmadığından da bahsetmedi. Komşunuz, arkadaşınız, bir aile üyesi olabilir. Belki kim olacağı hakkında sizin bir fikriniz vardır."

Zeba yanıt vermedi.

"Yargıcın bana söylediği tek şey, o kişinin masum olduğunuzu söylediği oldu. Kocanızın talihsiz bir şekilde öldüğünü, çocuklarınızın annelerine ihtiyacı olduğunu söylemiş."

Zeba çocuklarının bahsi geçince yüzünü ekşitti.

"Çocuklarımla ilgili herhangi bir şey duydunuz mu?"

Yusuf omuz silkip başını iki yana salladı. En azından kadın konuşuyordu. "Maalesef, çok şey duymadım. Akrabalarının yanında kaldıklarını biliyorum. Keşke size daha fazla bilgi verebilseydim."

Kamal'ın kız kardeşi... Aile hiç şüphesiz onun ölmesini istiyordu. Çocukları da ona karşı dolduruyor olmalıydılar. Hapishane yedi yaşından büyük çocukları kabul etmiyordu. Kamal'ın ailesi de çocukları istemişti ve Zeba, anneleri olsa bile onların taleplerine karşı çıkamıyordu.

"Onları görmek istiyorum."

"Bu mümkün mü bilmiyorum. Onlara ulaşmamın bir yolu yok."

Zeba bunun imkânsız olduğunu biliyordu. Her geçen gün masumiyeti için çabalamasının faydasız olduğuna daha da inanıyordu. Merhamet dileyip yargıcın vereceği cezayı kabul etmek en iyisi olacaktı. Çocukları olmadan yaşamanın da bir anlamı yoktu ki zaten. Hem özgür kalsa bile kocasının ailesi onu dışarı çıktığı an öldürürdü.

"Neden buradasınız? Beni gerçekten savunmanın bir yolu var mı?" Zeba bu soruyu Yusuf'a çok sakin bir şekilde sormuştu.

"Buradayım çünkü bu sorunun yanıtı, evet. Aramızdaki her şeyin dürüstlüğe dayanması gerekiyor. Kocanızın öldüğü günü bana anlatırsanız hâlâ bir şansımız olduğunu düşünüyorum."

Zeba gözlerini masadan ayırmadan başını iki yana salladı.

Kocanızın öldüğü gün.

Zeba, bu delikanlının onu bir suçlu gibi görmediğini fark etti.

"Buraya evrak çantası, belgeler... Doldurulan formlarla geldiniz. Elinizden düşürmediğiniz bir not defteriniz, başka ülkeden alındığı belli olan bir gözlüğünüz var. Belki genç yaşta çok şey gördünüz ki bunlar bir şeyler yapabileceğinizi düşündüren ciddi şeyler olabilir. Yargıçtan, Kur'an'dan, etrafımızdaki insanlardan daha üstün bir şeylerin olduğunu düşündüren şeyler... Ancak bence çantanızda olanları değiştirebilecek hiçbir şey yok. Bütün köy kocamın başına bir baltanın saplanmış olduğunu gördü. Onun kanını *benim* ellerimde gördüler, efendim."

Yusuf, Zeba'ya dikkatle bakıyordu. Zeba omuzlarını dikleştirip oturduğu sandalyede doğruldu. Sesi soğukkanlı bir tınıyla çıksa da çenesi titriyordu.

Yusuf, pahalı gözlüğünün metal çerçevesinin burun kemiğini sızlattığını fark etti. Gözlüğünü çıkarıp burun kemiğini ovalamamak için kendini zor tutuyordu. Ayrıca defterine bakmamaya çalışıyordu. Şu an bu kadını dinlemek zorundaydı.

"Hapishaneye götürüldüğüm zaman çocuklarımdan koparıldım. O gün... Yani kocamın... Her neyse, çocuklarım artık kocamın ailesiyle birlikte. Karınları doyacak, yeni kıyafetler giyecek ve annelerinin bir günahkâr olduğunu dinleyecekler. Üzerimdeki bu suçlamalarla onları mahvetmez miyim? Bütün gözler onların üzerinde. Onlar yetim. *Yetim*... Şu an onlara göz kulak olan insanlara sırt çevirmelerini mi isteyeyim? Çocuklarımı özledim diye onları hedef mi göstereyim? Benim gibi bir anneden çok daha iyisini hak ediyorlar. Onlar için yapabileceğim tek şey onlardan vazgeçmek. Oğlum güçlü ve akıllıdır. Allah ona yol gösterecektir!"

Zeba bitkin bir hâlde sandalyesinde arkasına yaslandı. Tüm geceyi sağa sola dönüp hikâyeyi en ince ayrıntısına kadar düşünerek geçirmişti. Kendisini, Kamal'ı ve çocukları... Her zamanki gibi ibadetini ettikten sonra ümitsiz bir şekilde ellerini açıp dua etmişti.

"*Merhametlilerin merhametlisi Allah'ım... Çocuklarımın kaderi senin elinde. Benim kaderim senin elinde. Sen ne dersen o olur, güzel Allah'ım. Ama... Sen zulmü hak görmezsin değil mi, her şeyi bilen Allah'ım?*"

Zeba başını iki yana salladı. Aptalın teki miydi? Gulnaz'ın kızı olarak onca yıl hiç mi bir şey öğrenmemişti? Bir mürşidin torunu olarak hiç mi bir şey bilmiyordu?

Yusuf, Zeba'yı inceliyor, âdeta onun zihninin içini görebiliyordu. Ona ilk kez müvekkil ya da sanık olarak bakmıyordu. O zamana dek kadının mücadele etmek istememesinden bezmiş, sanki bu hapishanede sonsuza kadar kalacakmış ya da muhtemelen çarptırılacağı ceza sonucu idam edilecekmiş gibi konuşması onu hayrete düşümüştü. Ancak şu an karşısındaki kadının savaştığını, muhtemelen bu zamana kadar karşılaştığı herkesten daha zorlu bir savaş verdiğini görüyordu. Yusuf'un aklı karışmıştı.

"Sizi savunmam için bana yardım etmeyecek misiniz?"

Zeba sakin bir şekilde nefes alıp vermeye devam etti.

Eğer Yusuf bu kadını savunursa bunu kendi başına yapmak zorunda kalacaktı.

"Sizi buraya ben çağırmadım. İş birliği yapmadığımı Rafi'ye söylersiniz. Parasını kendine saklayabilir."

Yusuf, Rafi ile olan en son konuşmasını hatırladı. Adamın çok parası yoktu ve kız kardeşinin davasının zorlu olduğunun bilincindeydi. Yusuf ona güvence vermişti. Yardım organizasyonu kadının dava masrafını karşılayacaktı. Hâlâ umut vardı.

Yusuf öne doğru eğildi.

"O zaman neden işimi kolaylaştırmıyorsunuz? Neden suçlu olduğunuz için merhamet dilemediniz? Yargıcı ziyaret edin ve hepimizi bu dertten kurtarın."

Yusuf'un ses tonu ne düşmanca ne de küstahtı, gidecek gibi de görünmüyordu. Meraklı bir ifadeyle kadına bakıyordu.

Zeba onun bakışlarına karşılık verdi. Yusuf, Zeba'nın binlerce kez kendine sorduğu soruyu soruyordu. Yargıç kararını vermeden önce neden son adımı atıp suçunu itiraf etmiyordu? Neden bu durumu uzatıyordu?

"Evet?"

Zeba, Yusuf'a baktı. Parlak gözlerine, kıvırcık saçlarına göz gezdirdi. Düzgün bir çocuktu. Yüzünde bu zamana kadar hiç kimsede görmediği bir ciddiyet hâkimdi ama genç kadın bunun nedenini anlayamadı. Bu da en az Yusuf'un taktığı yabancı markalı gözlük kadar ona yabancıydı.

Zeba bu soruya yanıt veremedi. Suçu itiraf etmek kötü hissettireceği için olabilir miydi? Çocuklarının duymasını istemediği için miydi peki? Ya da içten içe Yusuf'un ona yardımcı olacak bir çıkış yolu bulmasını mı istiyordu? Zihnindeki sorular bir tane değildi. Başını diğer tarafa çevirdi.

"Vazgeçmeye hazır değilsiniz," dedi Yusuf sonunda, başını aşağı yukarı sallayarak. Ofisteki bütün avukatlar vaktini boşa harcayacağını söylese de o bu davayı almıştı. "Nedenini bilmiyorum. Belki de yanıtı çok basittir ya da çok karmaşıktır. Ancak suçlu olduğunuzu söylemek istemiyorsunuz. Ve bu da şu an ihtiyacım olan tek şey. Bununla başa çıkabilirim."

Yusuf'un zihni çalışmaya başlamıştı. Fazlasıyla yaratıcı olmak zorundaydı. Hız kazanmak istermiş gibi ayağını sertçe yere bastırdı.

Zeba gözlerini yumdu. Bu çocukla ne yapacaktı? Karşısındaki adamı bu karmaşaya çekmekle hata mı yapıyordu? Bu kanlı kâbusun içine çekilemeyecek kadar gençti. Bu kâbus onu kesinlikle mahvedecekti ve tek suçlusu da Zeba olacaktı.

On Dördüncü Bölüm

Gulnaz, yokuşu tırmanırken adamın onu göreceğini biliyordu. Sandalyesini çınar ağacının altına yerleştirmişti, böylece türbeye gelen ziyaretçileri rahatlıkla seçebiliyordu. Uzun ve görkemli yapı, adamın sandıktan bozma ahşap masasının ardında tüm heybetiyle yükseliyordu. Gulnaz, adama yeterince -gözlerinin ona oyun oynamadığından emin oluncaya kadar- yaklaştığında adam çay fincanını masaya geri koydu, bu durum ilgisini çekmişti. Fakat Gulnaz'ın dükkânının önünden öylece geçip gitmesini bekliyordu.

Jawad kadının ağır adımlarını, saçını ve hoş omuzlarını saklayan gösterişli eşarbını incelemeye başladı. Dünyanın geri kalanı parçalanıp yok olabilirdi ama zaman denen şey Gulnaz'a dokunmaya cesaret edemezdi.

Gulnaz ellili yaşlarında olmasına rağmen hâlâ güzel kadındı. Jawad kadının süt gibi beyaz tenini, baştan çıkarıcı yeşil gözlerini düşününce çenesini sıktı. Başını iki yana salladı ve yine, belki de bininci kez şu nefsine yenildiği için pişman oldu.

Jawad deri cüzdanından kare şeklinde üç minik kâğıt parçası çıkardı. Diğerleri gibi Gulnaz da bir şeyler arıyordu.

"Selamünaleyküm," dedi Gulnaz, yürüdüğü için nefes nefese kaldığını belli etmemeye çalışarak. Omuzlarını doğrultmuş,

kendinden emin bir şekilde dursa da sürme çekilmiş gözleriyle arada sırada arkasına bakıyordu. Hiç şüphesiz, oğlu annesinin nerede olduğunu bilmiyordu.

"Ve aleykümselam," diye yanıt verdi Jawad. Gulnaz yıllardır onun kapısına uğramamıştı. Kasabanın en baştan çıkarıcı kadınını buraya getiren şeyin ne olduğunu merak ediyordu. Hafif esinti Gulnaz'ın başörtüsünün altındaki birkaç siyah saç tutamını havalandırıyordu.

Öğle vaktiydi, ikindi ezanının okunmasına daha vardı. Birkaç kişi kemerli yolla sarmal sütunlar arasında dolanıyordu. Kimse çok sevilen mürşitlerinin kızı Gulnaz'ı fark etmemişti. Jawad, mürşidi yakinen tanırdı ve ona tam anlamıyla bağlılık göstermeyen birkaç kişiden biriydi. Muhteşem Safatullah, kızının ayağına geldiğini görseydi ne derdi diye düşünürken ister istemez gülümsedi.

"Senin için ne yapabilirim, hanım?"

Caminin turkuvaz renkli çinileri gün ışığında parıldıyordu. Gulnaz gün ışığından dolayı ellerini gözlerine siper etti. Jawad'ın ona nasıl baktığını fark etmemiş gibi yapıyordu.

"Size bir şey danışmaya geldim."

"Elbette. Bu aciz adama sana nasıl yardım edebileceğini söyle yeter."

Gulnaz sanki ilk kez konuşuyorlarmış gibi mesafeli bir şekilde konuşmaya çalışıyordu.

"Bir muskaya ihtiyacım var," dedi dikkatle. Yokuşu çıkarken zihninde oluşturduğu senaryodan sapmak istemiyordu.

"Ne tür bir muskaya ihtiyacın var?" Kasabada en iyi muska yapan kişi Jawad'dı. İbadethaneyi ziyarete gelenlerin yanı sıra neredeyse kasabadaki herkese öyle ya da böyle bir muska

hazırlamıştı. Muskanın vadettiği şeylere kapılmamak zordu. Ayrıca Jawad'ın yaptığı tılsımların ünü kasabanın sınırlarını bile aşmıştı. Gulnaz, onca seneden sonra işte bu yüzden, her yedinci güvercinin bir ruh taşıdığına ve sürüye katılan gri bir güvercinin kırk gün sonra beyaza döndüğüne inanılan böyle kutsal bir yerde bu adamın karşısındaydı.

"Koruma amaçlı."

Jawad sessizliğini koruyordu.

"Koruma," diye tekrarladı bir süre sonra. İyice meraklanmıştı. Gulnaz'ı incelemeye başladı, yaşlı adamın kırışık yüzü güneş altında durmaktan iyice bronzlaşmıştı. Yaşı altmış beşe dayanmış olsa da başında tek bir tane bile gri saçı yoktu. Uzun zamandır muska yazıyordu ve birçok kez Safatullah ile çatışmışlardı.

Safatullah Kazimi kasabalarında söz sahibi bir mürşitti. Safatullah, genç yaştan itibaren kendini Allah'a adadığı, başkaları adına etkili dualar ettiği için ilgi çekmişti. Yirmi beş yaşına geldiğinde saçı tamamen beyazlamıştı, bu yüzden herkes ona saygı gösterir, hürmet ederdi.

Safatullah'ın ailesi türbeye, saygıdeğer bir dervişin mezarına bir kilometre uzaklıkta yaşıyordu. Kutsal bir yer olmasından mı dindar gezginlerin uğrak yeri olduğundandı bilinmez Safatullah önemli bir kişiye dönüşmüştü. Çocukları ölümcül hastalıklardan kurtarıyor, neredeyse hiç göremeyecek hâle gelenleri iyileştiriyor, bebek isteyen aileleri bebek sahibi yaptığı için ünü gittikçe artıyordu. Yaptığı iş için para istemese de insanlar ona gönüllerinden kopan hediyeler getiriyordu. Dileklerinin gerçekleşeceği kesin olmasa bile insanlar anlayışla yanından ayrılıyordu. İnsanlara moral veriyor, inançlarını pekiştiriyordu.

Jawad'ın yaptığı iş de benzerdi. Ücret konusuna gelince, tabii insanların parası yetmiyorsa ücret almıyordu. Hünerleri Kur'an'da yazmıyordu, bu yüzden herkes onun kapısını çalsa da kimse aldığı hizmetten bahsetmiyordu. Her şey ona gelen kişi ve harfleri, sayıları dikkatle küçük kâğıtlara yazan Jawad arasındaydı.

Safatullah müritlerine birçok kez Jawad'ın hizmetlerini kullanmamalarını tavsiye etmişti. Hiçbir muska, Allah'a adanmış bir kalpten daha iyi olamazdı. Safatullah, Jawad'ın para karşılığı hizmet sunmasından hoşlanmazdı ve Jawad'ın muska yazacak kadar dindar olduğunu hissetmiyordu. Öte yandan Jawad, Safatullah'ın kulağına gitmesi için yüksek sesle kendini savunarak küçük bir ücret almanın, fakir bir aileden kuzu beklemekten daha dürüst olduğunu söylemişti.

Jawad ayrıca Safatullah'ı, babasının izinden gidip İngilizlere casusluk etmekle de suçlamıştı. Safatullah'ın babası olan önceki mürşidin, Afganistan'ı İngiltere'nin boyunduruğundan kurtarmaya çalışan devrik lider Kral Amanullah'a yardım ettiği iddia ediliyordu. Kral Amanullah'ın tahttan çekilmek zorunda kaldığı zamanlarda Safatullah'ın hâlâ altı bezleniyor olsa da, parmağa sinen sarımsak kokusu gibi bu şüphe de kolay kolay silinmiyordu.

Yıllar sonra Safatullah, büyük mürşidin oğlu olarak ışığın ve doğruluğun bir parçası olmuştu. Jawad da dine uygun hareket etmeyen, sır saklayan ve kalplerindeki hüzün, imanlarını gölgelediğinde insanları kandıran biri olup çıkmıştı.

"Koruma için Jawad-*jan*. Her aile talihsizlikle karşılaşabilir. Dediğiniz gibi, bizim ailemiz çok saygın bir aile. Bütün gözler üzerimizde, ben de sevdiğim insanları gözetmek zorundayım. Onları korumam gerek."

"Anlıyorum. Peki, Safatullah-*sahib* bu işe ne diyor?" Jawad yeşil, siyah ve kırmızı olmak üzere üç tane kalem çıkardı. Her birini tutup uçlarını inceledi, ardından gözlerini Gulnaz'ın yüzüne çevirdi. Bu iki adam arasındaki davayı besleyecek bir şey yapmayacaktı.

"Ben buraya muska için geldim, Jawad-*jan*. Başka bir şey için değil."

Jawad kıkırdadı. Gulnaz, ona Jawad-*jan* demişti. Bunun saygı veya sevgiyle ilgisi var mıydı?

"İyi," dedi Jawad, ilk kâğıdı parmak uçlarında evirip çevirerek. "Tehdit altında olan kişi kim?"

"Bana bu zamana dek kimsenin, hatta senin bile görmediğin kadar güçlü bir muska yaz."

Yaşlı adam bir an duraksayarak gözlerini kapadı, başı öndeydi. Gulnaz her ne kadar büyüleyici olsa da her erkeğin hazmedeceği türden bir kadın değildi. Fazla cesur ve zekiydi. Belki de kocasının ortadan kaybolma nedeni buydu. Köyde onun bir anda yok olmasıyla ilgili türlü hikâyeler anlatılıyordu. Jawad'ın mescidin hemen dışındaki konumu, dualara karışan dedikoduları duymasını sağlıyordu. Kasaba halkı adamın hayatta olup olmadığını bile bilmiyordu. Jawad, Gulnaz'ın artık dul olduğunu öğrendiğinde rahatlamıştı. Ölü bir adamın karısına karşı şehvet beslemek daha kolaydı.

Öte yandan Gulnaz'ın zekâsı Jawad'ı korkutmak şöyle dursun, daha çok heyecanlandırıyordu. Ne de olsa hayatı engelleri aşmakla geçmişti. Parmaklarıyla hâlâ küçük kâğıdı tutan Jawad, kâğıdı masanın ortasına yerleştirdi. "Odaklanmam lazım."

Gulnaz adamın yeşil kalemi seçişini izledi. Mürekkebin rengi, sadece Jawad'ın bileceği detaylar kadar düşündürücüydü.

İnsanların istediği şey de buydu; Jawad'ın odaklanması ve asla çözülemeyen metoduyla küçük kâğıt parçalarına bilinçli bir şekilde harfler, ayetler, semboller veya bir dizi rakam karalamasıydı. Bu da onun uyguladığı büyüydü.

On beş dakika sonra muskalardan hoşlanmayan bir adamın kızı olan Gulnaz, Jawad'a katlanmış bir yığın banknot verdi ve kızı için yazdırdığı muskayı aldı. Muskayı elbisesinin cebine atıp memnuniyet dolu bir ifadeyle başını salladı. Yokuş aşağı inerken Jawad'ın kısık gözlerle kalçalarına baktığını hissedebiliyordu, yıllar sonra bile bir adamı kendine bu şekilde baktırabildiği için yüzünde kocaman bir gülümseme belirmişti. İkindi vakti yaklaşıyordu. Gulnaz adımlarını hızlandırdı. Her ne kadar küçük bir ihtimal de olsa Safatullah'ın bunu duymaması için dua etti.

Bir anne işini şansa bırakmaz, dedi kendi kendine...

On Beşinci Bölüm

Basir, nehir kenarında dolaşmaya çıkmıştı, kasaba halkının atıklarıyla dolu su köpürerek akıyordu. Delikanlı suda oynayan balıkları izlerken, bu pislikte nasıl hayatta kaldıklarını merak etmişti. Buradaki su, ailesinin evinin yanındaki küçük nehirden daha kirliydi. Golyan balıklarının çöp parçaları içinde boğulup gittiğini, plastik şişelerin içine sıkıştığını ve bu kirli suda oluşabilecek hastalıklara kapıldığını hayal etti. Oturduğu kayanın üzerinden, suyun birkaç santim altındaki belli belirsiz şekillerini seçebiliyordu. Sandığından çok daha fazlaydılar.

Basir bir çakıl taşını alıp balığa attı.

Kız kardeşleriyle birlikte Tamina halanın evine götürüldüklerinde, babasının kız kardeşi ne cinayetten ne de tutuklanmadan bahsetmişti. Bir şey söyleyemeyecek kadar dalgın görünüyordu. Kocası Mateen enişte, bu duruma çok daha fazla öfkeliydi.

Tamina hala gözlerini kurularken Mateen enişte, karısının yitip giden erkek kardeşinin ölümü hakkında hiddetle konuşuyor, Basir de başı önde o sözleri dinliyordu. Eniştesinin öfkesi Basir'e şaşırtıcı gelmişti çünkü Mateen enişteyle babasının arasında sürekli bir atışma olurdu. Para, politika ve hatta kart oyunlarında bile kavga ederlerdi.

Basir, sadece evlilik bağı nedeniyle babasıyla akraba olan Mateen enişte kadar öfkeli olmadığı için kendisini biraz suçlu hissediyordu. Basir o korkunç manzaraya şahit olan ilk kişiydi. Dağılıp giden kendi yuvasıydı, kendi ailesiydi. Annesi tutuklanıp hapishaneye götürüldüğünden beri onu ne görmüş ne de onunla konuşmuştu. Annesi ona âdeta onu anlaması için yalvarırcasına bakmış ama tek bir kelime bile edememişti. Eğer komşuları orada olmasaydı, Fareed amcası annesini oracıkta öldürecekti. Basir onu durdurabilir miydi, bilmiyordu. Kız kardeşleri üzgündü. Shabnam ile Kareema birbirlerinden ayrılmıyor ve akrabaları annelerine lanet okurken hiçbir şey demiyorlardı. Küçük kardeşleri Rima, geceleri anne sütü hasretiyle uyanıp ağlıyordu. Tamina hala yatarken onu yanına alsa da uyusun diye pışpışlamak dışında bir şey yapmıyordu. Tamina halanın dört tane çocuğu vardı ama hiçbiri bebek değildi.

Yargı bir tek Allah'a mahsustur, demişti Basir'e, kimse yanlarında yokken.

Tamina hala sabırlı biriydi ve çocuklara kızıyormuş gibi görünmüyordu. Bu da Basir'i şaşırtıyordu. Zeba'nın, Tamina'nın onu umursamadığını düşündüğünü biliyordu. Tamina halaya gittiklerinde ziyaretleri genelde kısa ve seyrek olurdu. Tamina'nın onlara olan ziyaretleri ise de çok daha kısa olurdu. Aslında bu ziyaretler, kimse ailelerin birbirinden uzaklaştığını düşünmesin diye formalite icabı gerçekleştirilirdi.

Basir'in büyük halası Mariam sık sık uğruyordu. Erkek kardeşinin ölümü hakkında daha çok konuşuyor, Tamina halanın yerine de yeterince yas tutuyordu.

"Sen doğduğunda ne yardımlar yaptım ben o annene, ne çabuk unuttu? Lohusayken, bir parmağını bile kaldırmaya

mecali yoktu da kırk gün yemek pişirip getirdim. Hem ona hem de yuvasına baktım. Seni nasıl kundaklayacağını ben gösterdim. Yüzünü çizme diye sana minik eldivenler yaptım. O annen bunlar nasıl yapılır bilmiyordu bile! Ailemize böyle mi teşekkür edecekti?"

Basir annesini nasıl savunacağını bilmiyordu, gerçi bunu yapmak istediğinden de emin değildi.

"Çocukları bu işe karıştırma, Mariam," diye araya girdi Tamina. "Zaten yeterince üzgünler."

"O kadının ne yaptığını bilmek zorundalar!" dedi Mariam, ağzından ateş saçarak. "Hayatlarını mahvetti! Bununla yaşamak zorundalar. Umarım o kadını asarlar!"

Basir, Mateen enişte de dâhil birkaç akrabasıyla kavga ettiği için babasının, kasabanın farklı yerine taşınma kararı vermiş olmasına minnettardı.

Köy ailelerin genişleyip büyümesine yetecek kadar büyük olsa da herkesin her şeyi konuşabileceği kadar da küçüktü. İnsanlar Kamal'ı köyde sarhoş bir hâlde dolaşan sorunlu kardeş olarak bilmişlerdi. Aileleri için kara bir lekeydi ama Mariam hala, biri babalarının işlediği günahlardan bahsedecek olsa hemen savunmaya geçiyordu.

Yine de kardeşinin ailesine karşı mesafesini koruyordu.

Basir, annesinin karanlık diye adlandırdığı bir şeyden bahsettiğini duymuştu ama buna inanmamıştı. Sadece ailesinin biraz farklı olduğunu biliyordu. Babasının nasıl bir adam olduğu hakkında saçma sapan şeyler işitmiş ve babasının adının çıkıp çıkmadığını merak etmeye başlamıştı. Annesini yüzünde endişeli bir ifadeyle sebzeleri koklarken görmüştü. Tüm gece uyumayıp sanki battaniyesini düzeltiyormuş gibi kocasının

göğsünü okşadığını da biliyordu. Kız kardeşlerini tenleri kızarıp tahriş olana dek dikkatle yıkadığını, ardından özür dileyerek mis kokulu yağlarla onları ovaladığını da görmüştü. Annesinin babalarına nasıl baktığını biliyordu. Kıyafetlerini inceler, hiç dile getirmediği bir şeyi arardı. Annesinin tavırları tuhaf olsa da Basir annesini çok severdi. Babaları öfkelendiğinde anneleri kendini onlara siper eder, çocukları yerine dayak yerdi.

Basir on bir yaşına geldiğinde babasıyla birlikte yeni kesilecek bir koçu almak için yakınlardaki bir çiftliğe gitmişlerdi. Kurban Bayramı'ydı. Bu bayram, İbrahim peygamber Allah için oğlunu kurban etmek istediği ve bunun yerine gökten bir kuzu gönderildiği için kutlanıyordu. Basir, çiftçinin koçu arka ayaklarından tutup kesimhaneye, yatay bir kirişte asılı metal kancaların, kanla kaplı bir kasap bıçağının ve kanın akıtılacağı toprağın olduğu kulübeye götürülüşünü izlemişti. Gözleri kocaman birer sabun köpüğü gibi yerinden fırlayan koç, başına gelecekleri biliyor gibiydi. Yüksek sesle melemiş, ön bacaklarıyla duruma itiraz edercesine havaya tekmeler savurmuştu.

Evdeki manzara da farklı sayılmazdı. Yaşananlar düşünülünce her gün evlerinde de bir kurban veriliyordu.

Gördüğü bu manzara karşısında Basir'in boğazı düğümlenmiş, elleri terlemişti. Hemen orada çıkmış, boş bir alanda kusmuştu. Babası onun yokluğunu neredeyse fark etmemişti.

Basir, annesinin onlar için yaptığı şeyin farkındaydı. Kahkaha atabilmesi, yiyebilmesi ve kız kardeşlerine göz kulak olmasının nedeni annesiydi. Annesi yara berelerini onlardan saklardı.

Zeba'nın yaşadıklarıyla baş etmekte zorlandığı günler de olurdu. O zamanlarda her şey onu ürkütürdü. Taş fırınlarına

öyle bir bakardı ki Basir annesini yalnız bırakmak isterdi. Babası evden gittiğinde hepsi rahat bir nefes alırdı ama uzun zaman ortadan kaybolduğunda evde büyük bir gerginlik olurdu.

Basir de kendinde bu ikilemi yaşıyordu; hem babasına kızıyor hem de bir şekilde ona çekiliyordu. Kamal'ı hem güçlü hem de yetenekli görüyordu. Babasının kendi çocukluğuna ait yaramazlık hikâyelerini dinlerken, geçmişe dönüp babasının arkadaşı olmayı ne çok istemişti. Basir, bir gün kendi ayakları da babasınınki kadar büyük, sakalı onunki kadar gür olacak mı ya da kendini babası kadar özgür hissedebilecek mi diye merak ederdi.

Annesi, babasının öfke krizlerini affetmiş gibi davranabildiyse, o neden aynı şeyi yapmamıştı? Eğer annesi, onun yüzünden üzgünse babası neden bir şey dememişti? Neden annesi bağırmamış ya da tepki vermemişti? Asla şikâyet etmemiş, sanki kocası tam da onun istediği türde bir adammış gibi davranmıştı.

Basir nehre bir taş daha attı. Balıklar farklı yöne dağılınca nedensiz bir şekilde öfkelendi.

Tamina hala ve Mateen enişte nin yanında kalmaktan nefret ediyordu. İnsanların annesi hakkında söyledikleri şeyleri duymaktan nefret ediyordu. Ne zaman biri onun lanetlenip asılacağını söylese dişlerini sıkıyor, bağıracak gibi oluyordu.

Bir sabah Mateen enişte evden ayrıldıktan sonra Basir kardeşlerini yanına çağırdı.

"Annemiz hakkında söylenen hiçbir şeye kulak asmayacaksınız, tamam mı?" diye fısıldadı Shabnam ve Kareema'ya. "Onlar ne konuştuklarını bilmiyorlar. Annemiz iyi olacak, o geri gelene kadar size ben göz kulak olacağım. Endişelenecek bir şey yok."

Basir bu söze inandığından değil, kardeşlerinin bunu duymaya ihtiyacı olduğunu düşündüğü için söylemişti.

Kız kardeşleri çok küçüktü ve korkmuşlardı, ellerinden geldiğince sakin olmaya çalışıyorlardı. Shabnam, olabildiğince Rima ile ilgileniyordu. Evdeyken de annelerine yardım etmeye alışkındı, aynı ses tonuyla ninni söylüyor, Rima uykulu bir hâlde gözlerini kapatırken onu izliyordu. Kareema getirdikleri birkaç çamaşırı beş kuzeniyle birlikte paylaştığı odanın köşesine katlayıp koyuyordu. Tamina halanın yanında duruyor, ne yapıyorsa ona yardım ediyorlardı.

Basir düz bir kayaya oturup dizlerini göğsüne çekti. Güneş batarken gökyüzünde mor ve turuncu izler bırakıyordu. Akşam yemeğinden ya da Mateen enişte sinirlenmeden önce evde olmalıydı. Sürekli kontrol ediliyormuş gibi hissetmekten, üzerinde baskı kurulmasından nefret ediyordu. Annesini ziyaret etmesine izin verilmemesine kızıyordu. Onun için bir avukat tutulduğunu duymuştu. Annesinin yargıç karşısına çıkıp çıkmadığını sorduğunda halası ve eniştesi annesinin davasından konuşmayı tamamen kesmişti. Başka bir şey sormasının yararı yoktu. Zaten gerçekleri değil, sadece ne söylemek istiyorlarsa onu dinleyecekti.

Basir ayağının altındaki yere bakarken parmaklarını toprağa batırdı, tırnaklarının arasına dolan toprağı hissetmek iyi hissettirmişti. Toprağı kaldırarak kazımaya başladı. Babasını gömmek için kaç avuç toprak atmışlardı?

Kaka Fareed lafını esirgememişti.

"Bak! Annenin ne yaptığına bak! Bu adam hayatta olabilirdi. Baban benim yanımda durmalıydı ama ben onun cesedini yıkıyorum çünkü senin o lanet olasıca annen başına bir balta sapladı."

Babasının gözleri kapalıydı, beyaz bir bez yüzünü çeviriyordu ve çenesi başına atılan bir düğümle bağlanmıştı. Dudakları sanki durumu küçümsüyormuş gibi aşağı doğru sarkıktı. Basir, annesine mi yoksa başka birine mi yöneltildiğini bilmediği bu aşağılama ifadesini görmeye dayanamamıştı. Babasının bir elini tutmuş ama elinin içinde o kaskatı parmaklarını hissedince sanki ateşe değmiş gibi bırakmıştı. Birden birkaç adım gerileyince babasının kuzenleri ona yarı hayal kırıklığı yarı anlayış dolu bir ifadeyle bakmışlardı. Başını ellerinin arasına alarak oturduğundaysa bir şey dememişlerdi.

Benim annem gerçekten böyle bir şeyi yaptı mı?

Basir bunu hayal bile edemiyordu. Öte yandan, o gün evde karşılaştığı o manzara için farklı bir ihtimal de düşünemiyordu. Kan, babasının yüzündeki bakış, kızları içeri götürmesini söylerken annesinin tir tir titremesi...

Basir bir elma büyüklüğünde küçük bir çukur açmıştı. Yumruğunu sıktı ve eklemlerini o çukura bastırıp ileri geri oynatmaya başladı, teni yanıyordu. Derin bir nefes aldı.

Belki de annesini sandığı kadar iyi tanımıyordu. Belki de babasının evden uzaklaşmasının farklı bir nedeni vardı.

Özellikle birinin hayatta olmadığı göz önünde bulundurulursa, ebeveynleri arasında bir tercih yapması gerektiği düşüncesi Basir'in başını ağrıtıyordu. Kimi suçlayacağını bilmiyordu. Tek dileği annesinin hayatta kalmasıydı.

Annesi bir keresinde ona en azından bir ebeveyne sahip olmanın, hiç olmamasından daha iyi olduğunu söylemişti.

On Altıncı Bölüm

Gulnaz oturduğu yer minderine bacaklarını uzattı ve sırtını duvara yasladı. Bütün gün kimse onu görmesin diye uğraşmıştı. Rafi ile konuşmak istiyordu ama o da henüz kasabadan gelmemişti. Gelini Shokria, yüzünde gergin bir ifadeyle onu izliyordu. Gulnaz, gelinine sert sert baktıktan sonra kafasını çevirdi. Shokria kız kardeşine birçok kez, kayınvalidesinin o yeşil gözleriyle ona dik dik, âdeta içine işlercesine baktığını, bu yüzden tüm kaslarının gerildiğini söylemişti.

Gulnaz, insanların onun hakkında neler düşündüğünü biliyordu. Güçlü bir mürşidin kızı olduğundan insanlar ona temkinli bir şekilde yaklaşıyorlardı. O yeşil gözleriyle karşılaştıklarında da sanki Gulnaz aldıkları nefesi lanetleyecekmiş gibi bir sonraki nefeslerini almakta tereddüt ediyorlardı. Daha küçük bir kızken bile halaları ve kuzenleri, ters giden bir şey olunca, bahçede bir taşa takılsalar bile sanki onun hatasıymış gibi onu suçluyorlardı. Ailede kimse yeşil gözlü değildi, bu renk de gözlerini daha etkileyici kılıyordu. İki yaşına geldiğinde aile kızlarının bir mürşit ruhuyla, şans ve uğurla değil de daha çok diş ağrısına sebep olacak ya da tarladaki ürünleri yok edecek türden güçlerle doğduğuna inanmıştı.

Gulnaz tek çocuktu, bu da o gizemli havasına başka bir tuhaflık katıyordu.

"Dokuz ay boyunca kaldığı annesinin rahmine bile nazar değdirmiş olsa gerek. Kadının ondan sonra başka çocuğu olmadı! Allah yardım etsin!"

Gulnaz doğduğunda Afganistan âdeta celladıyla dans ediyordu. Sovyetler Birliği, Kabil'de bir havalimanı yapılması için yardım etmişti. Bu küçük ülkeye iltifatlar yağdırıp onu mücevherlere boğarak para yatırıyordu.

Gulnaz'ın babasının tam anlamıyla kendini hak yoluna veremediği o zor zamanlarda, soğan tarlaları nadasa bırakılmıştı. Atlar hastalanıp ölmüştü. Dualar kabul olmamıştı. Mürşidin dış milletlere casusluk yaptığı yönünde dedikodular yayılmıştı. Kendi milletini sattığını söylemişlerdi. Ruslara, Amerikalılara ya da İngilizlere, kim isterse ona casusluk yapıyor, yerel yetkililerin ve mücahitlerin hareketleriyle ilgili bilgi veriyordu. Evinde yer alan parfüm şişeleri, dolmakalem, gümüş çaydanlık bunun kanıtıydı.

Öte yandan insanlar fazlasıyla üzgün olduklarında, hele de kursaklarına girecek bir lokma ya da bir çocuğun hayatı söz konusuysa, şüpheli bir casusa bile sarılıyorlardı.

Gulnaz babasının etkisini, kasaba halkının ilgisini gözlemleyerek anlamıştı. Ziyaretçiler elleri kolları dolu bir şekilde evlerine gelir, mürşide dert yanarlardı. Babası da onları dinler, onlarla birlikte el açıp yalvarırdı. Sonra da tıpkı kırık bir piponun onarılması gibi mürşidin duaları da bu insanların hayatlarını iyileştirir, onlara yeniden umut verirdi.

Bütün köyün sıkıntılarını sırtlanmasının ardından saçlarının birkaç ay içinde beyazlaması şaşırtıcı değildi. Gencecik delikanlı olmasına rağmen onu görenler öyle olduğuna inanamazlardı.

Babası, insanların yeşil gözlerle ilgili batıl inançları gerçekten umursayacaklarına asla inanmamıştı. Yüzünde bir gülümsemeyle kızının gözlerinin önüne düşen bir tutam saçı üflerdi.

"Bu gözler mi? Şu gözlerin neşeden başka bir şey getireceğine kim inanır ki? Nazar, inanç eksikliğinden gelir. Allah'ın varlığının kalpten hissedilmediği yerde var olur. Senin gözlerin nazardan böyle olmadı, Gulnaz. Kasabamızdaki herkes buna inanılmaması gerektiğini bilmeli."

Ama bilmiyorlardı. Gulnaz ve annesi, neredeyse her gün gelen ziyaretçiler mürşidi görmek istediklerinde ortadan kaybolurlardı. Gulnaz evlerinin bahçesinde durur, babasının sihrini izlerdi. Dokuz ya da on yaşındayken babasının, sanki omuzlarından bir yük kalkmış gibi hafiflemiş görünen insanlara ne yaptığını daha çok merak etmişti.

Bir gün bunu öğrenmek için bir ziyaretçiyi takip etti. Gulnaz'ın kuzenlerinden biri elinde yumurta sepeti olan bir adama eşlik ederken yol boyunca sohbet ediyorlardı. Bu arada evin arkasından başka bir kuzeni daha onlara katıldı, hemen arkasında da Gulnaz vardı. Safatullah'ın misafirlerini kabul ettiği odaya doğru yol alıyorlardı. Kuzeni nefes nefese kalmış bir hâlde mürşide bir sepet yumurtayla gelen ziyaretçiden ve hasta karısından bahsetti.

Adam içeriye davet edilince, sayı göstermek adına başını öne eğip elini kalbine götürerek odaya girdi. Mürşit adamla tokalaşıp onu yanaklarından öptü. Gulnaz oturma odasının arkasındaki koridordan babasının boğazını temizlediğini duyabiliyordu.

"Seni görmek ne güzel, arkadaşım ama keşke güzel haberler getirdiğini duysaydım. Seni üzen bir şeyler olduğunu hissediyorum."

"Çok haklısın, Safatullah-*sahib*," dedi adam, sesi hüzün doluydu.

"Aklındaki her neyse önemli bir sıkıntı gibi görünüyor. Allah'tan daha çok yemek ya da toprak istemek için burada değilsin. Hayır, kalbinde açgözlülük yok. Buraya çok daha önemli bir şey için gelmişsin."

"Ah, güzel mürşit! Sen ruhumu görüyorsun!"

"Gözlerin acını anlatıyor. Sevgili eşin nasıl?"

"İyi değil, efendim. Her geçen gün daha da zayıf düşüyor. Ateşi bir inip bir çıkıyor. Teni ve gözleri sararıp soldu. Ona yemesi için yalvarıyorum ama ağzına bir lokma bile süremiyor. Çocuklarım yakında annesiz kalacak diye ödüm kopuyor, ben de ne yapacağımı bilemiyorum. Yaşlılarımızın tavsiye ettiği her ilacı denedim."

"İnancını yitirme. Allah en iyisini, en hayırlısını bilir. Her ikiniz de dindar insanlarsınız Allah güzel eşini böyle acı içinde bırakmayacaktır. Allah merhamet sahibidir, güzel arkadaşım. Haydi, birlikte dua edelim..."

İki adam el ele tutuşup başlarını öne eğerek hafifçe sallanmaya başlamıştı. Kuzeni, Gulnaz'ın odaya baktığını görünce eliyle gitmesini işaret etti.

Gulnaz babasının sesine takılıp kalmıştı, her zaman duyduğu sesten çok daha farklı bir sesti bu. Mürşidin sesi daha sabırlı ve yatıştırıcıydı. Babasının sesi ise aceleci, bazen öfkeli, hatta neşeliydi. Sanki iki farklı adam barındırıyordu içinde, biri ailesi, diğeri de ondan mucize bekleyen kasaba halkı içindi. Gulnaz o günden itibaren babasından çok şey öğrenmeye başladı. Her zamanki yerine saklanıp sırtını duvara verir, dikkatlice her kelimeyi dinlerdi. Doğru ses tonunu, doğru

kelimeleri ve ne zaman susması gerektiğini öğrendi. Başını yana yatırıp el çırpmak gibi kendince bir şeyler de eklemişti. Geceleri uyumadan önce, kimse etrafta yokken sanki bir gün babasının yerini alacakmış gibi karanlıkta dua ederek o günün derslerini tekrarlıyordu. Bunu bir tek annesi fark etmişti, o da bu durumdan memnundu.

Gulnaz babasını izledikçe, neredeyse hiçbir şey yapmadan bu kadar saygı görmesine daha çok çok ilgi duymaya başlamıştı. İnsanlar duaları kabul olunca ona teşekkür etmek için daha çok hediye getiriyordu. Mürşit, o kadar şanslı olmayanların ise yüreklerine su serpecek açıklamalar yapıp üzüntülerine ortak oluyordu. Yumurta sepetiyle gelen adam, karısı hastalığa yenik düşünce kötü bir hâlde kapılarına gelmişti.

"Görüyorsun ya arkadaşım. Allah onun acı çekmesine izin vermedi. Allah her şeyin en iyisini bilir, çocuklarını gözetecektir. Haydi gel, çocukların için dua edelim..."

Hüzün dolu kalpler bu şekilde yumuşuyor, insanlar teselli buluyordu. Mürşit seviliyordu ve insanların ona ihtiyacı vardı, kasabanın güvenle yaslandığı bir dağ gibiydi. Gulnaz da bu hayranlığı ve gücü istiyor, âdeta açlık hissediyordu. Bir gün babasına ziyaretçiler geldiğinde onun yanında durmak istediğini söyledi ama babası reddetti. Ancak Gulnaz vazgeçmedi. Bu kez ondan bu mucizeleri nasıl gerçekleştirdiğini, insanların dualarını yüce Tanrı'ya nasıl ulaştırdığını ona öğretmesini istedi.

"Bu hafife alınacak bir mesele değil," dedi babası, başını iki yana sallayarak. "Yaptığım şeyi kendimi ya da başkalarını eğlendirmek için yapmıyorum. İnsanlar ayaklarıma kapansın diye de yapmıyorum. İnsanlar yardım istiyor diye yapıyorum.

Sunabileceğim şeye ihtiyaçları var ve Allah da bu ihtiyacı tamamlamamı istiyor. Bunu ben seçmedim. Bunun için seçildim."

Gulnaz babasının kalpten konuştuğunu biliyordu. Bunun farkındaydı çünkü sesi sert ve keskindi. Bu, babasının sesiydi, mürşidin sesi değildi.

Gulnaz, aile içinde yüksek sesle dua etmeyi denediğinde kuzenleri, halaları ve amcalarının tuhaf bakışlarına maruz kalmıştı. Hareketlerini sorgulamış, ilgi çekme çabasını hoşnutsuzlukla karşılamışlardı. Onu babası gibi dindar biri olarak görmüyorlardı. Genç kız ateşle oynuyordu.

Ama Gulnaz iyi olmak, tıpkı babası gibi insanlarla ilgilenmek istiyordu. Babasının dualarını ezberliyor, sözlerini taklit ediyordu. Akrabalarını ziyaret edip onlar ve çocukları için dua edebileceğini söylemeye karar verdi.

Ancak bir aile kızını evlendirmeyi istemediğinde, bir çocuk top oynarken bacağını kırdığında, bir kadının yüzünde kurdeşen çıktığında, Gulnaz'ın o sabah, o hafta ya da bir ay önce onlara uğradığını hatırlıyorlardı. Kimileri tarafından kibarca, kimileri tarafından da kaba bir şekilde geri çevriliyordu.

Bu insanlar, basit bir dua için mürşidin ellerini ayaklarını öpen aynı insanlardı. Gulnaz, iyi niyetli yaklaşımının neden böyle kabaca karşılık bulduğunu anlamıyordu.

"Bunun senin inancınla alakası yok," diye açıklamıştı annesi. "Bu, onların inancıyla alakalı."

Gulnaz on yaşına bastığında iyice hayata küsmüştü. Hiçbir şey yapmamasına rağmen insanlar yine de ters giden her şey için onu suçluyorlardı. Gulnaz ailesinin güvenli sınırları dışındayken mürşidin sevilen kızı değildi artık. O tehlike saçan yeşil gözleri olan Gulnaz'dı.

Fakat Gulnaz büyük işler yapmalıydı. O, insanları etkilemek için dünyaya gelmişti, bunu biliyordu. Neden insanlar görmüyordu ki?

Safatullah ona canını sıkmaması gerektiğini söyledi. Bazen insanlar, onlara neyin iyi geleceğini anlamaları için zamana ihtiyaç duyarlardı.

Hayal kırıklığına uğrayan Gulnaz, babasından miras kaldığına inandığı yeteneğini bastırmaya karar verdi. Öte yandan içinde bir yerde o enerji kaynamaya, farklı bir şeye dönüşmeye başlamıştı. Bunu saklayamıyordu.

Sonunda insanlara, onun hakkındaki düşüncelerini kanıtlayacak şekilde davranmaya karar verdi. Ruh hâli iyi değilse ona şüpheyle bakan gözleri korkudan titretiyordu.

Gulnaz bu gücü sevmişti. Kontrol elindeydi.

Ergenliğe girdiğinde yeşil gözlerinin insanlar üzerindeki etkisini kullanmaya başlamıştı. Birkaç tatlı, hoş sözle olayların seyrini istediği gibi değiştirebiliyordu. Gulnaz için bu âdeta bir oyuna dönüşmüştü. İnsanların onu hiçbir zaman masum olarak görmediğini bildiği için en azından bu konuda suçlu hissetmiyordu. Bu Gulnaz'ı, şüphelerinden, korkularından beslenen bu genç kadını onlar yaratmıştı. Akrabaları ona her zaman mesafeli yaklaşmış, onu uzaktan sevmiş, bakışlarının etkisinden kurtulmak için üzerlik tohumu yakmıştı. Annesi, ailesinin Gulnaz'a karşı olan tavrından dolayı gücense de, insanların korkularını onlara karşı kullanmayı öğrendiği için kızıyla gurur duyuyordu.

Gulnaz da her evlat gibi babasını seviyordu ancak annesine daha çok bağlıydı. Annesi onu anlıyor, koşulsuz şartsız seviyordu. Sabah gözlerini açtığı anda annesinin onu dikkatlice

izlediğini hissedebiliyordu. Annesi sayesinde ailenin geri kalanını umursamadan evin bahçesinde dolaşabiliyordu.

"Kızım, artık hünerlerini kendine saklasan iyi edersin. Genç bir kadınsın, yapabileceğin şeyleri göstermenin sırası değil. Böyle şeyler yetişkin kadınlar için daha uygun, genç kızlar için değil."

Gulnaz annesinin onu evliliğe hazırladığını anlamıştı. Saygın bir aileden geliyordu ve tartışılmaz bir şekilde güzeldi ama bir tutam baharat ve biraz kil hamuruyla evde işleri karıştırdığına dair dedikodu yayılırsa, hiçbir aile onu oğullarıyla evlendirmek istemezdi.

Gulnaz evliliği pek düşünmüyordu ancak annesinin hatırına ona söyleneni yaptı. Annesi, orada burada Gulnaz'ın o hayali güçlerini aştığını söyleyip duruyor, Gulnaz da kendi payına düşeni yaparak gözlerini yerden ayırmıyordu. Yüzüne doğal bir gülümseme takınıp çekingen kız rolüne bürünüyordu. İki sene sonra aile Gulnaz'a karşı daha ılımlı davranmaya başlamıştı. Gulnaz aile toplantılarında korku yaymayı özlemiş olsa da güçlerini dizginleyebildiğini bildiği için teselli buluyordu. Bu da onun kontrolündeydi.

Gulnaz on beş yaşına girdiğinde annesi onu festivallere ve toplantılara götürmeye başladı. Kadınlarla birlikte oturup annesinin yanında durabilecek yaştaydı. Bakışları son derece çarpıcıydı ve kadınlar bunun farkındaydı. Tüm gözler onun üzerindeydi. Kalın kaşlarına, düzgün dişlerine ve kıvrımlı kalçalarına herkes dikkatle bakıyordu. Kasabadaki delikanlılar, annelerinin anlattığı bu bilgileri dikkatle dinlemişlerdi.

"*Bir hanımefendi gibi davranmayı unutma,*" diye uyarırdı annesi evden çıkmadan önce. "*Sorulara kibarca yanıt ver ve yaşlıların elini öp. Tatlı bir sesle konuş, kelimelerin özenli olsun. Biz mürşidin ailesiyiz, insanlar bize saygı duyar.*"

Gulnaz da başını olumlu anlamda sallardı. Küçüklüğünden beri aynı sözleri defalarca duymuştu, bu yüzden nasıl davranması gerektiğini gayet iyi biliyordu.

Mevsimlerden sonbahardı ve Gulnaz'ın on altıncı yaş gününe birkaç ay kalmıştı. Mürşidin ailesi bir düğüne davet edilmişti. Damat kasabada iyi bilinen ailelerden birinden geliyordu. Aile, nişandan önce oğullarına ettiği duaya minnet duyduklarından, karısıyla kızını düğüne getirmesi için Safatullah'a ısrar etmişti.

Gulnaz heyecanlıydı. Daha önce bir düğüne katılmamıştı. Müzik, dans ve gösterişli elbiseler onu meraklandırıyordu.

Elbisesini düğünden aylar önce seçmişti. Gulnaz'ın annesi evden çıkmadan önce on sekiz ayar bir çift altın küpeyi mücevher kutusundan çıkarmış ve kızının avucuna bırakmıştı. Gulnaz da o küpeleri takıp başını iki yana sallayarak küpelerin tadını çıkarmıştı. Her zamanki hâlini düşününce kendini son derece zarif hissetmişti.

Annesiyle birlikte kadınların bulunduğu salona geçtiklerinde Gulnaz'ın ağzı açık kaldı. Müzik öyle yüksekti ki davulun ritmini göğsünde hissediyordu. Kırmızı güllerle dolu ince vazolar, pembe masa örtülü masaların üstüne yerleştirilmişti. Büyük bir perde salonu ortadan ikiye bölüyordu. Erkeklerin görmediği alanda duran kadınlar, müziğin ritmiyle omuzlarını ve kalçalarını oynatıyorlardı. Dans pistine çıkıp kendi etraflarında dönmelerini ve aniden durmalarını sağlayan hızlı ritim,

gerçek bir dans partneriymişçesine etkileyiciydi. Kadınların yüzü oynamaktan ter içinde kalmıştı. Birbirlerinin hareketlerine bakarak kahkaha atıp bağırıyorlardı.

Yaşlı kadınlar ve utangaç genç kızlar ise oturdukları yerden alkışlıyor ya da ilgiyle izliyorlardı. Bekâr oğulları olan anneler de güzel ama çok kibirli durmayan, iyi dans eden ama çok da kendini ön plana atmayan veya masumiyet, ahlâk ve doğurganlıkla parıldayan bir kız arıyorlardı.

Gulnaz ile annesi sıra sıra dizilmiş masaların arasından geçip sohbet edebilmek için orkestranın uzak bir köşesinde oturan akrabalarının yanına gittiler. Orgun keskin sesi, tanıdık ritimleri harmanlayan başka bir org ve yüksek tempolu şarkının melodisi odada yankılanıyordu.

Gulnaz salonu incelerken gürültünün içinde âdeta kaybolmuştu, daha önce hiç bu kadar yüksek sesli bir müzik duymamıştı. Alnına düşen bir tutam saçı geri iterken bileğine çarpan soğuk bileziklerinin şıngırtısı hoşuna gitmişti. O an annesinin elini sırtında hissetti, onu masaya yönlendiriyordu. Gulnaz gözlerini yere çevirip annesini memnun etmek için oyununu oynamaya başladı.

Egzotik ve zengin bir pamukla harmanlanmış olan elbisesinin rengi, bir tavus kuşunun tüylerini anımsatıyordu. Elbisenin dar kolları dirseklerinin hemen altında bitiyor, beline oturan dar kesim gövdesi ise yürüdükçe uçuşan uzun, geniş bir eteğe dönüşüyordu. Altın işlemeler ve küçük aynalar elbisenin üst kısmını süslüyordu. Omuzlarından inen tüller, koyu zümrüt yeşili satenden oluşan kol manşetlerinde bitiyordu. Elbise biraz fazla abartılıydı, bu yüzden bazı bayramlarda mürşit kızını azarlamaktan çekinmiyordu.

Gulnaz âdeta manken gibi salonda yürürken kadınlar başlarını çevirip ona bakıyordu. Siyah saçları omuzlarına dökülüyor, gözleri herkesi etkisi altına alıyordu. Dudaklarında dikkat çekici, utangaç bir gülümseme belirdi. Masaya vardıklarında Gulnaz güzelliğinin ilgi çekici, eşsiz ve en önemlisi de güçlü olduğunu fark etmişti.

Düğünden üç hafta sonra Safatullah'ın evi ziyaretçi akınına uğramıştı, bu saygın mürşit için bile olağanüstü bir durumdu. Dahası kapıyı çalanlar kadınlardı ve mürşidin karısını görmek istiyorlardı. Kadınlar ona selam verirken Gulnaz'ın annesi, keyiften dört köşe olan kızını ya yan odaya ya da dışarıya gönderiyordu.

Gulnaz kulağını kapalı kapıya ya da kerpiç duvara dayarken gülümsüyordu. Annelerin oğullarının yakışıklılığından, zekâsından ve espri anlayışından bahsettiğini duyunca kıkır kıkır kıkırdıyordu. Bazen kadınları etkilemek için yüzünde bir gülümsemeyle odanın önünden geçiyordu. Sadece şu muhteşem yüzünü göstererek kocaman kadınları bile etkileyebiliyorken neden büyüyle uğraşacaktı ki?

Talipleri çoktu ve ısrarcıydı. Gulnaz'la ilgili olumsuz düşünceler geçmişte kalmıştı, yalnızca bir geçiş dönemi, talipleri uzakta tutmak için dikkat dağıtıcı bir şeydi. Gulnaz'ın birkaç halası ve kuzeni tüm bu ilgiyi kuşkulu gözlerle izliyordu. Kendilerinden emin bir ifadeyle fısıldayarak şöyle diyorlardı: "Gulnaz bütün köyü büyülemiş."

Gulnaz, kasabada en çok sorulan genç kadın olmuştu ve ailesi, yanlış anlaşılma olmasın diye onu çok sürmeden

evlendirmeye karar verdi. Elbette, kibarca reddedilen aileler, hayal kırıklığına uğramıştı ve o kindar diller, Gulnaz'ı kalp kırmak ya da gönül çelmekle suçlayabilirdi.

Gulnaz'ın annesi kızına taliplerini anlatıyor, bir aile geçindirecek olan delikanlıların hangi işlerle uğraştığını söylüyordu. Gulnaz ise sadece omuz silkiyordu. Elleri demirden pas tutmuş ya da mürşidin peşinden gidecek biriyle pek ilgilenmiyordu. Orduda general olan bir delikanlıya da yüzünü ekşitmişti. Bütün gün bağırıp ona emirler yağdıracak bir adama tahammül edemezdi.

Gulnaz'ın annesi kızının olumsuz yanıtlarından bıkmıştı artık. Her gelen aileyi geri çevirmişlerdi, bu yüzden gittikçe daha çok endişeleniyordu.

Terzinin ailesi ise bir şanslarının olduğunu düşünmüyordu. Kasabadaki iyi bilinen ailelerin yanından bile geçmiyorlardı. Yirmi yaşlarında bir delikanlı olan en büyük oğulları, fazlasıyla yakışıklıydı, tatlı dilliydi ama iğne ve iplik tutmak dışında o ellerle ne yapılacağını pek bilmiyordu. Annesi iki kez onları ziyarete gelmişti. Oğluyla birlikte geldiğinde Gulnaz salonun penceresinden içeriye bakmak için avluya çıkmıştı. Delikanlının annesinin sırtı tüllere dönük olduğundan, Gulnaz'ın zümrüt yeşili gözleriyle tozlu pencere camından dikkatle onlara baktığını göremiyordu. Öte yandan Gulnaz'ın annesi, kızının camdan baktığını görünce dehşete kapılmıştı. Misafirlerinin fincanlarına sıcacık çayı doldururken kafalarını çevirip de onları izleyen kişiyi görmesinler diye dua ediyordu. Bağdaş kurmuş bir hâlde, gözlerini halıya dikmiş oturan delikanlı ise annesinin vaddettiği şekilde iyi huylu biri gibi duruyordu.

Gerçekten de yakışıklıydı. Gulnaz da böyle düşünüyordu. Gözlerindeki o ılımlı bakış ve ellerinin arasındaki fincanla oynaması hoşuna gitmişti. Kibar bir delikanlıydı. Ona ne yapması gerektiğini söylemezdi.

Bana bak, diye geçirdi içinden Gulnaz. *Bırak da gözlerini göreyim.*

Gulnaz'ın annesi kaskatı kesilmişti. Delikanlının annesi konuşurken başını nazikçe olumlu anlamda sallasa da kadının dediklerinin tek bir kelimesini bile anlayamamıştı. Terzinin karısı başını arka tarafa çevirirse, kızının bu tavrını nasıl açıklayacağını düşünüyordu.

Gulnaz elini cama bastırdı.

Haydi... Hayatımızın geri kalanı boyunca kocam olmayı gerçekten istiyor musun? Kim olduğunu görmeme izin ver.

Delikanlı omuzlarını doğrulttu. Başını yavaşça kaldırmıştı.

Bu manzara karşısında Gulnaz'ın gözleri iri iri açıldı.

Bu tarafa bak. Beni görmek istiyorsan işte buradayım. Bana bir kraliçe gibi davranacağını söyle, ben de senin sözünü dinleyip kendimi senin kollarına bırakayım.

Gulnaz neden bunu yapıyordu ki? Tanışmak için gelen en yakışıklı delikanlı değildi. Ne çok cesur ne de başarılıydı. Öte yandan delikanlının tavrı ve iğneyi ipliğe geçirmek, kusursuz bir etek dikmek adına kumaşı santim santim ölçmek için gösterdiği sabır onu etkilemişti. Onun kıymetini bilecek türden bir adamdı. Gulnaz'ın Gulnaz gibi davranmasına izin verecek biriydi.

Gulnaz derin bir iç çekti. Bunu anlamak için delikanlının gözlerine bakması gerekiyordu. Ömrünün geri kalanında onu dinleyeceğine inanması için delikanlının onu şimdi dinlemesi gerekiyordu.

Tüm kalbinle istediğin kişi ben miyim? Karı koca olmamız kaderimiz mi, buna inanıyor musun? Gerçekten birbirimiz için yazılmışsak bana bak.

İpliklerin efendisi görünmez bir el tarafından cama, bağlılığını göstermesi için onu çağıran son derece güzel, genç kadına doğru çekilmişti âdeta. Delikanlı bakışlarını halıdan kaldırdı, elleri rahatladı ve annesinin omzunun üzerinden arkasına baktı.

Gulnaz derin bir iç çekti ve sanki düşüncelerini sesli dile getirmiş gibi eliyle ağzını kapadı.

Delikanlı gülümsediğinde Gulnaz hemen camdan çekilip sırtını evin duvarına yasladı. Yeniden bakmak için başını hafifçe öne eğince hızlı hızlı nefes almaya başladı. Gözleri! Gulnaz'ın olmasını istediği gibi kibar bir ifadeyle bakıyordu, evet ama aynı zamanda o gözler, Gulnaz'ın adlandıramadığı bir parıltıyla ışıldıyordu. Bu gizem Gulnaz'ın içini kemiriyordu.

Gulnaz'ın annesi ise ellerini ovuşturuyor, delikanlının annesi kendisine bakmaya devam etsin diye elinden geleni yapıyordu. Bu tavır bağışlanamazdı.

Delikanlı gözlerini yeniden yere eğmişti ama bu sefer yüzünde muzip bir ifade hâkimdi.

Evet, diye geçirdi içinden Gulnaz. *Seni kabul ediyorum. Ben senin sevgilin, nişanlın ve hazinen olacağım.*

Altı ay içinde mürşidin kızı, genç terziyle önce nişanlanmış, sonra da evlenmişti. Yıllar sonra onu iki çocukla ve etrafındaki dünyadan nefret etmesine sebep olacak bir sürü sorunla baş başa bırakarak hayatından sonsuza kadar çıkıp gidecek olan genç terziyle...

On Yedinci Bölüm

Midesi delinmiş gibi hissetse de Zeba'nın ağzına tek lokma götürecek hâli yoktu. Hücre arkadaşları kahvaltı ve öğle yemeği zamanları geldiğinde onu dürtse de Zeba onları yok sayarak başından gitmeleri için zar zor bir şeyler gevelemişti. Bu akşamki tavırları da farksızdı. Sonuçta Zeba yetişkin bir kadındı ve canı yemek istemiyorsa diğerleri onun payını memnuniyetle ayırabilirlerdi.

Yusuf genç ve tecrübesizdi, Zeba bunun farkındaydı. Gerçekten asil, hatta Zeba'nın hayatında görüp görebileceği en asil amaçlara sahipti ama bu amaçlar, niyetler Afganistan'da pek başarıya ulaşamıyordu. Silahlar, para, güç, gurur... Bunlar bu ülkenin gerçeğiydi. En son konuştuklarında gözlerindeki bu ışıltı onu sadece müvekkilinin gözünde zayıf göstermişti, âdeta mayın tarlasında oyuncak bulmuş bir çocuk gibiydi.

Zeba onu kurtaramazdı. Zaten kendini bile kurtaramıyordu.

Yine annesi aklına gelmişti. Adı kötüye çıkmış olan Gulnaz. Gulnaz tam bir sene önce kapısını çalmış, delici gözleriyle evlerini incelemişti. Zeba'ya evlerinde tuhaf bir şey olduğunu fark ettiğini söylemişti. Korkunç rüyalar görüyordu, çocukları çatıdan yuvarlanıp yere düşüyor, Basir'in ayağı bir araba tarafından çiğneniyor ve Kareema bir *kuchi* göçebeleri kervanı

tarafından kaçırılıyordu. Gecenin bir yarısı kalbinde korkunç bir hisle uykusundan uyanıyordu.

"Anne, ben yetişkin bir kadınım. Gördüğün kâbuslardan korkacak değilim," demişti Zeba, ancak ikisi de bu söylediklerinde ciddi olmadığını biliyordu. Zeba sıradan bir ailede yetişmemişti. Büyücü Gulnaz ve mürşit Safatullah'ın gölgesinde büyümüştü. Kâbuslar sadece kötü rüyalar değil, ayrıca kehanetlerdi. Onun ailesinde hisler kutsal sayılırdı. Onlar armağan edilmiş bilgilerdi ve onları yok saymak günah olurdu.

Gulnaz, kese şeklindeki çantasını açıp içinden çıkardığı bir avuç dolusu üzerlik tohumunu kızının avucuna bırakmıştı.

"İzin ver de şu üzerlik tohumunu çocuklar... Ve senin için yakayım. En azından torunlarım için bunu yapayım."

Zeba annesinin tohumları küçük bir kabın içine atıp kabı ateşe koymasını, ardından duman çıkana kadar tohumları yakmasını izlemişti. Gulnaz tohumları ince bir sopayla karıştırıp dumanının daha çok çıkmasını sağlamıştı. Duman artınca tohumların yoğun kokusu evin arka odası ile avluya doğru süzülmüştü.

"Gördün mü?" demişti Gulnaz, bezgin bir tavırla dilini şaklatarak. "Şu dumanın yoğunluğuna bak! Yuvanda ve çocuklarının üzerinde ne çok kem göz var."

Duman, neredeyse nazarı tartacak gibi duran Gulnaz için önemli bir ölçüttü.

Ardından da, "Şuna bak!" diye işaret etmişti, bir parmağıyla yükselen bulutu göstererek. "Dumanın nasıl kıvrılıp büküldüğünü görüyor musun? *Be* harfi olduğuna yemine derim. Kareema için de *kaf*. Ve *mim* de var..."

Gulnaz çocukların adlarını oluşturan o kadar çok harf bulmuştu ki yaktığı tohumların dile geldiğini, torunlarının üstünde ne çok nazar olduğunu gösterdiğine inanmıştı.

"Anne, bu saçmalık. Alt tarafı bir tohum," diye itiraz etmişti Zeba.

"Çok inatçısın. Ben sadece sana yardımcı olmaya çalışıyorum. Bir şeylerin ters gittiğini biliyorum. Bunu damarlarımda akan kanda hissedebiliyorum. Senin hatırına, torunlarımın hatırına seni uyarmaya çalışıyorum."

"Evimde ters giden hiçbir şey yok. Biz iyiyiz. Çocuklar da iyi. Ne yapabilirim? Rüyaların için ne yapmamı istiyorsun benden, anne?"

Zeba başını iki yana sallamıştı. Küçük bir çocukken annesinin büyüyle uğraştığını görmüştü. Annesi kimsenin yapamayacağı şeyleri yapabilirdi. Erkek kardeşi matematik öğretmeninden kötü bir not aldığında, Gulnaz'ın okula yaptığı bir ziyaretle notlar yükseliyordu. Bir komşunun karısının, ailesi hakkında kötü şeyler söylediğini duyduğunda kapılarının önüne dövülmüş pul biber dökerdi. Ertesi gün komşunun ineği ölü olarak bulunduğunda ise Gulnaz kendini güvende hissederdi.

Zeba, topladıkları bitki yapraklarını yakarken annesinin dizinin dibine, ateşin yanına oturur onu izlerdi. Annesi birinin fotoğrafını o ateşin küllerine bularken de orada olurdu. Gulnaz'ın tarif kitabına ihtiyacı yoktu; onun numaralarının hiçbiri yazılı değildi. Zeba'ya büyülerini de öğretmemişti. Nazardan bahsedip büyü hakkında konuşarak Zeba'nın sadece meraklanmasını sağlamıştı. Nihayet kızını, bu gizli ve güçlü dünyaya girmesine izin vermesi için ona yalvarmasını sağlayacak hâle getirmişti.

Ailenin geri kalanıyla birlikteyken Zeba, diğer kadınların Gulnaz'ın yanında dilini tuttuklarını hissedebiliyordu. Kibar bir şekilde gülümseyip kendisiyle ağabeyine tatlı ikram ediyorlardı. Gulnaz eve dönerken başını sallayıp tüm bu iyi niyet gösterilerinin ardında gerçekte ne olduğunu iyi bildiği ve kendisinin aptal olmadığı hakkında bir şeyler mırıldanırdı. Küçücük bir şekerin bir çocuğu sevindirebileceğini biliyordu, bu yüzden sütlerine bir kaşık şeker katıyordu. Çok fazla katarsa ters etki oluşturabilir ve karakteri sonsuza kadar bozabilirdi.

Zeba annesinin fazlasıyla anlayışlı bir insan olduğunu düşünüyordu. İnsanlar onları gerçekten mahvetmeye çalışmıştı. Birinin kapısına bir demet kır çiçeği ektikleri günü hatırladı, köklerine o sabah köpek idrarı döktüklerini düşününce gülümsedi.

Zeba'nın babası kaybolduktan sonra Gulnaz, büyüyle daha çok uğraşır olmuştu. Öyle ki büyü işleri Zeba ve ağabeyinden daha önemli hâle gelmişti. Kocasının kaybolmasıyla Gulnaz'ın, ailesine başkalarının kem gözlerinin değdiği düşüncesi de kanıtlanmış oldu. Daha da kötüsü yuvasını koruyamadığını düşünerek başarısız olduğunu hissediyordu. Zeba, annesi tırnaklarını azar azar keserken mutfağın bir köşesinden onu izlediğini hatırladı. Görümcesine sinirlenmişti. Doğradığı tırnakları dana eti, soğan ve baharatlarla yaptığı köftelerin içine katarken öfkesi daha da artmıştı. Köfteleri halasının evine götüren kişi ise Zeba'ydı. Hem halasının yüzüne bakmaya utanıyor hem de annesinin talimatlarını yerine getirememekten korkuyordu. Halasının ekmek arası tırnaklı köfteleri yediğini hayal ederek geri döndüğünde, midesi korkunç bir şekilde bulanmaya başlamıştı.

Zeba, babasının aniden yok oluşunun annesine neler yaşattığını hiç anlayamamıştı. Annesiyle babasının birbirlerini nasıl

sevdiklerini ya da annesinin o gittikten sonraki günler, haftalar, aylar ve yıllar içinde onun için ne kadar endişelendiğini bilmenin bir yolu yoktu. Annesi yasını içinde yaşamıştı, kocasının hayatta olup olmadığını bilmeden yaptığı tek şey sessizce yas tutmaktı. Zeba, Gulnaz'a babasını sadece bir kez sormuştu.

"Benden daha kötü gözlü olan birinin işi bu," diye söylenmişti Gulnaz. Patlıcanların baş kısmını kesmeyi bırakmıştı. Elinde keskin bir bıçak tutuyor, çelik kısmına akşamüstü güneşi vuruyordu.

"Ama anne, babam gitmeden önce tuhaf davranıyor muydu? Khala Meeri onun tuhaf şeyler söylediğinden bahsetmişti..."

"Allah o Khala Meeri'yi baban hakkında böyle konuştuğu için kör etsin! Onun da kendince sebepleri var, bizi mutlu görmeye dayanamıyordu. Ah, o kadın... Bilseydim ona neler yapardım. Ona merhamet gösterdim ama bunu neden yaptığımı ben de bilmiyorum. On senedir başımda bir koca olmadan yaşıyorum. Ama o... Sokak çocuğu gibi etrafta koşturan çocukları ve yüzüne bakılmayacak bir adam olan sefil amcanla aynı evde yaşıyor."

Zeba genç bir kız olduğunda annesinin hilelerinin yeterince farkındaydı. Gulnaz hakkında konuşulanları biliyordu, onun büyülerinin bir parçası olduğu için de annesine karşı biraz öfkeliydi. İnsanların ona annesinin küçük bir kopyası, onun yardımcısıymış gibi bakmaya başlamalarına da sinirleniyordu. Zeba, annesi gibi korkarak ya da çekinerek yaşamaktansa tamamen sıradan olmak istiyordu. Ailenin bir parçası olmak istiyordu. Annesi herkese böyle şüpheli gözlerle bakmayı bırakırsa, insanların da bir şansı olabileceğini düşünüyordu.

Ben annem gibi değilim, demişti o zamanlar kendine.

Annesi yeni büyüleriyle uğraşırken artık onu izlemeyi bırakmıştı. İlk kez annesine karşı geldiğinde Zeba'nın sesi titriyordu. O zamana kadar hiç asi bir çocuk olmamıştı ve annesine karşı gelmek kolay değildi.

"Yapmayacağım... Yapmayacağım, anne! Bu kurabiyeleri Khala Ferooz'a götürmek istiyorsan o zaman kendin götür!" demişti, sesi giderek gücünü yitirdiğinden tam anlamıyla etkisini gösterememişti.

"Zeba! Şu kurabiyeleri onların evine götür hemen. Şu saçmalığı da kes!"

"Yapmayacağım, anne. Ben bunun bir parçası olmak istemiyorum. Bu kötülüğe artık dayanamıyorum!"

Zeba o an babasının kapıdan içeri girmesini öyle çok istiyordu ki... Eğer eve geri dönerse annesi de bu fırtınaya bir son verebilirdi. Böyle düşünmek kötü olsa da babasının, annesinin bu tavırları yüzünden evi terk edip savaşa katıldığını düşünüyordu.

"Kötülük mü? Benim kötü olduğumu mu düşünüyorsun? Orada nasıl bir kötülük döndüğünün farkında değil misin gerçekten? Bunu anlamak için yeterince çok şey görmedin mi?"

O andan sonra ilişkileri bir daha eskisi gibi olmamıştı. Zeba annesinin artık ona güvenmeyeceğini biliyordu. Gulnaz kızını dudaklarını kemirerek göz ucuyla izler olmuştu. Aralarındaki sessiz öfkeyi hissedebiliyordu. Her ne kadar annesinin onu sevdiğinden şüphe duymasa da Zeba ona da büyü yapıp yapmadığını merak ediyordu. Büyükbabası Safatullah ve babasının ailesi, Zeba'nın nişanını bildirmek için bir araya geldiklerinde Zeba, Gulnaz kadar öfkeli değildi. Kardeşini çok sevse de annesinin kanatlarının altındaki bir dünyada yaşamak zordu. Evlilik onun için bir kurtuluş olacaktı.

Şimdiyse Zeba annesini özlüyordu. Hapishane yatağının demirlerinin kaburgalarına battığını hissedebiliyordu, sanki zihninde dönüp duran düşünceyi kabul etmesini istiyor gibiydiler.

Orada nasıl bir kötülük döndüğünün farkında değil misin gerçekten? Senin hatırın ve torunlarımın hatırı için seni uyarmaya çalışıyorum.

Gulnaz'ı aklından çıkarmaya çalıştı. Göğsü sıkışıyordu, pişmandı.

Annesi karanlığı gördüğü zaman Zeba fazlasıyla kibirli bir şekilde davranmış, Gulnaz'ın yaptığı gibi kocasını evden uzaklaştırmamaya karar vermişti. Bir dulun ya da bir eşin saygınlığına sahip olmayan, tek başına yaşayan bir kadına dönüşmeyecekti. Dedikodular yüzünden annelerinin eve kapandığı o günleri unutmamıştı. Zeba öyle bir kadına dönüşmeyi reddetmişti.

Ancak annesinin ziyaretinin arından karanlık o uzun, korkunç parmaklarını Zeba'nın boynuna dolamaya başlamıştı. Keşke Zeba kapıyı annesinin yüzüne kapatmasaydı.

Zeba'nın yatağında diğer tarafa dönecek hâli yoktu. Kendini huzursuz hissetmeye, tenindeki o batma hissini özümsemeye ihtiyacı vardı. Başını iyice yatağa bastırdı, elinden geldiğince kendini tamamen yatağa gömmek istiyordu.

Tek istediği sıradan bir aileye sahip olmaktı. Hayattaki tek isteği, sevilmek, korkmamak ve hor görülmemekti. Hayatta ihtiyaç duyduğu her şeyi annesinden, baş döndürücü yeşil gözleri olan tehlikeli Gulnaz'dan öğrenmişti.

Harekete geçmeliydi. Belki hâlâ bunu yapabilirdi.

Zeba birden yatağında doğruldu, nabzı yeni bir heyecanla atıyordu.

On Sekizinci Bölüm

"Bugün annem geliyor," diye bildirdi Zeba, ekmek ve çaydan oluşan kahvaltılarını yaparlarken.

Nafisa yüzünde meraklı bir ifadeyle başını kaldırdı. Son iki gün içinde Zeba'daki büyük değişim onu etkilemişti. Zeba sanki farklı bir kadındı. Yemekte hücre arkadaşlarına katılmıştı ve yüzünde sıcak bir gülümseme vardı. Bu değişimin nedeni neydi, bilinmiyordu. Aniden olmuştu ve hücre arkadaşlarını fazlasıyla şüphelendirmişti.

"Annen mi? Daha önce annenden bahsetmemiştin hiç? Nereden geliyor?" Nafisa, Mezhgan'a baktı, genç kız ilgilenmiyormuş gibi görünüyordu.

"Erkek kardeşimle yaşıyor, buradan yarım gün uzaklıkta. O... Farklıdır, yani annem. Diğer kadınlara benzemez," diye itiraf etti Zeba, tereddütlü bir ifadeyle. Böyle bir yerde annesiyle görüşmenin nasıl olacağını merak ediyordu.

"Ne demek istiyorsun? Nasıl biri ki?" Latifa saçlarını sıkı sıkıya topuz şeklinde toplamıştı, bu hâliyle sert yüz hatları belli oluyordu. Zeba'nın ani değişiminden pek etkilenmeyen tek kişi oydu. Zeba'nın herkesi aptal yerine koymak isteyen bir şarlatan olduğunu söylemişti.

"O... O güçlü bir kadın. Hem de fazlasıyla güçlü."

"Hepsi bu mu?" dedi Latifa, başını iki yana sallayarak. Zeba'ya ne zaman kendini toparlama şansı verse, Zeba onu her zaman hayal kırıklığına uğratıyordu.

"Hayır, bu kadar basit değil," dedi Zeba usulca. "Bir şeyleri yaparken kendi özel yöntemlerini kullanır. Yıllardır öğrendiği şeyler..."

"Ne yapıyor ki?"

Zeba, hücre arkadaşlarının annesinin yeteneklerine nasıl tepki vereceklerinden emin değildi. Kelimelerini dikkatle seçiyordu.

"Küçüklüğümden beri annem bitkileri ve ona benzer şeyleri hep birbirine karıştırarak bir şeyler yapmıştır. İnsanların istediği şeyleri elde etmelerine yardımcı olmak için... Bir karışım gibi bir şey hazırlıyor."

"Bir büyücü!" diye bağırdı Latifa, elini baldırına vurarak. Kaşlarını kaldırırken yüzünde bir gülümseme belirdi. "Bir düşmanı yemeğini yerken boğulsun diye lanetleyen ya da karı kocayı birbirine düşüren şu kadınlardan biri!"

Mezhgan ile Nafisa birbirlerine baktılar.

"Hayır, hayır. Öyle değil. O yaptığı şeylerle... Kimseyi boğmaya kalkmadı. Onun yaptığı şey farklı." Zeba doğru kelimeleri bulmaya çalışsa da başaramıyordu.

"Ölü güvercin kullanıyor mu? Ah, böyle bir şey duymuştum!"

"Annen bunu mu yapıyor?" diye sordu Nafisa korkuyla karışık şaşkın bir ifadeyle.

Zeba bir anda arkadaşlarının merakını cezbetmiş, onların ilgi odağı olmuştu. Ve bu annesi sayesindeydi...

Zeba'nın hücre arkadaşları Gulnaz'ı gördüğünde yazdıkları senaryolar da doğrulanmış oldu. Hapishane avlusunun demir parmaklıklarının diğer tarafında oturan kadın, etkileyici birine benziyordu. Patlıcan moru rengindeki eşarbı hoş bir şekilde göğsüne kadar iniyor, bedeni dimdik duruyordu. Cildi düzgündü, öyle ki sadece göz kenarında küçük kırışıklıkları vardı. Yıllardır kocasının yasını tuttuğunu ya da hakkında söylenilenleri ispatlayan ufacık bir iz yoktu. Bahçenin karşısında bile o yeşil gözler gün ışığında etkileyici bir şekilde mücevher gibi parlıyordu.

Zeba, annesini avluya girer girmez görmüştü. Hücre arkadaşları da elinden geldiğince kadına dik dik bakmamaya çalışıyordu. Latifa ise göz ucuyla kadını izlerken zihninden geçenleri dile getirmek yerine kaşlarını kaldırmakla yetinmişti.

Zeba hücre arkadaşlarını ardında bırakıp annesine koşmak yerine yürümeye başlamıştı çünkü etrafında ondan cesur olmasını bekleyen bir dünya vardı. Hücre arkadaşları ahşap masanın ardındaki sıraya oturmuşlardı, Zeba omuzlarının üstlerinden annesiyle kendisini izleyeceklerini biliyordu.

Gulnaz kızının kendisine yaklaştığını görünce, özlemle dolan kalbi hızla çarpmaya başladı.

Otuz beş sene önce Gulnaz, yeni doğan Zeba'nın yumuşak başına zar zor dokunabilmişti. Göz açıp kapayıncaya kadar bir sene geçmiş ve Zeba artık yürümeye başlamıştı, alçak masalara tutunuyor, babası alkış yaptığında o da ellerini çırpıyordu. Sonra zaman yine hızla akmıştı. Saçları iki yandan örülmüş olan Zeba, annesinin kucağında şarkı söylerken sözleri karıştırıyordu. Beş yaşındayken küçük avucunun içinde tuttuğu

düşen dişini gururla gösteriyordu. Sadece bir kalp atışı kadar zaman sonra ise Zeba sekiz yaşındaydı ve iri kahverengi gözleriyle annesine bakıyor, bir hikâye anlatsın diye âdeta yalvarıyordu. Bir mumun titremesi kadar kısa bir anın ardındansa Zeba on iki yaşındaydı ve annesine, yanında oturan yaşlı kadının namazda gaz çıkardığını söylüyordu. Gulnaz elinden geldiğince kahkahasını bastırmaya çalışmış ve cenazeye üzülüyormuş gibi bir mendille yüzünü saklamıştı.

Zeba annesinin karşısına oturdu. İki kadını ayıran tek şey, tel örgü ve aralarından akıp giden iyi niyet nehriydi.

"Merhaba anne."

"Merhaba kızım."

"Uzun bir yoldan geldin."

"Çok daha uzun yolları da aşardım."

Zeba başını öne eğerken Gulnaz kızının yüzünü inceliyordu. Yorgun görünüyordu, en son gördüğü andan bu yana çok yaşlanmıştı sanki. Çocuklarından ayrı, hapishanede geçen birkaç hafta içinde gözlerinin altında mor halkalar belirmişti. Bir günlük yolu gelen Gulnaz değil de Zeba'ydı sanki.

"Torunlarımdan bir haber alabildin mi?"

Zeba başını iki yana salladı. Boğazına cam kırıkları batıyordu sanki. Konuşsa sesi çatlayacaktı.

Gulnaz konuşmadan önce kibar bir ifadeyle boğazını temizledi.

"Basir her zaman aklı başında, olgun bir çocuk olmuştur," dedi Gulnaz. "Babası gibi değil."

Zeba parmaklarını tel örgüye koydu. Çocuklarından iyi bir haber getirecek birini, herhangi birini görmek için can atıyordu. Derin bir iç çekti.

"En son haber aldığımda hepsi iyiydi. Basir kızlara göz kulak oluyor. Hepsi bir arada, şimdilik bu kadarını öğrenebildim."

"İyi bir başlangıç," dedi Gulnaz, kızının parmaklarına dokunarak. Kızının parmaklarını usulca tuttu. Kızı elini çekmediği için memnundu. "Bana neler olduğunu anlat, Zeba."

Zeba başını kaldırıp annesinin gözlerinin içine baktı.

"Ne fark edecek?"

"Çok şey fark eder."

"Korkunç bir andı."

"Bunu herkes biliyor."

Zeba elini tel örgüden çekmedi. Annesinin burada olması ona tahmin ettiğinden de iyi gelmişti, genç kadının yüreğine dokunuyordu. Sanki küçücük bir çocuğa dönmüştü.

"Anne, bunun nasıl gerçekleştiğini bilmiyorum."

"Bana bildiklerini anlat."

Zeba gözlerini yere çevirdi. Bu konuşmayı zihninde canlandırmıştı. Her seferinde konuşmanın seyri değişiyordu. Her seferinde daha dürüst oluyordu.

"Evime gelip bir şeylerin ters gittiğini söylediğin zaman biliyordum ama seni duymaya hazır değildim. Yuvamı, senin kendi yuvanı koruduğundan daha iyi korurum sanmıştım. Tüm bu... Bu şeylerden uzak durmak istedim ama oradaydı. Onu görmeye başlamıştım. Uyurken evime girip bana kahkaha attığını hissedebiliyordum. O gün sonunda onun ne için geldiğini anladım. Avlumuzda duruyordu, kötülüğün vücut bulmuş hâliydi. İnsanların senin duymadığını düşündüklerinde fısıldadıkları şeyler gibi... Anneleri geceleri uyutmayan bir şey... Ona yakın olduğunu düşündüğünde bile içinin çürümeye başladığını bildiğin bir şey... O öğleden sonrayı pek

hatırlamıyorum. Tek hatırladığım gözlerimi açtığımda onun artık yok olduğuydu. Sonra kendimi burada buldum, çocuklarım yanımda değildi. Şimdi onlar için endişelenmem gerekiyor mu emin değilim."

"Zeba..."

"Tek düşünebildiğim sadece seninle konuşmam gerektiğiydi, defalarca bu sonuca vardım," dedi Zeba düz bir ifadeyle. Gülnaz'ın bakışları yumuşamış, gözleri yaşarmıştı. Diğer elini de tel örgüye koyup parmaklarını kızının parmaklarına doladı. Zeba o eli sıkı sıkıya tutuyordu. "Düşünebildiğim tek şey buydu. Belki o zaman bir şeyler değişebilirdi. Yıllarca uğraştığın şeyi düşündüm. Yaptığın şeylerin karanlık ve kötü olduğuna inanıyordum ama artık gerçek kötülüğün ne olduğunu biliyorum. Beni affet, anne."

Gulnaz kızını kollarının arasına alıp yüzünü yüzüne bastırmak istiyordu. Keşke çok daha fazlasını yapabilseydi. Kızını zorlaması, o sıkıntılı rüyalarının ne anlama geldiğini bulması ve içgüdülerini dinlemesi gerektiğini biliyordu. Yapabileceği çok şey vardı.

"Zeba," dedi Gulnaz, derin bir iç çekerek. "Kalbim öyle kin dolu ki hâlâ ayağa kalkıp yürüyebilmeme şaşırıyorum. Ancak kendi kanımdan birine, evladıma kin tutmam söz konusu bile olamaz. Neyse şu an acıma ya da suçlama zamanı değil. Dediğim gibi sen ailen için en iyi olduğunu düşündüğün şeyi yaptın."

Zeba başını olumlu anlamda salladı. Boğazındaki düğüm çözülüyordu.

"Başın büyük dertte, Zeba. Cinayet basit bir suçlama değil. Önümüze bakmamız gerek. Rafi'nin senin için tuttuğu avukatla görüştün mü?"

"Evet."

"Ve?"

"Allah kardeşimi korusun," dedi Zeba, başını iki yana sallayarak. "Kardeşi olduğum için bana bakmak zorundaymış gibi hissediyor, şimdi de bir... Bir dulum. Tuttuğu avukat küçük bir çocuk, beni kurtarabileceğini sanan toy bir delikanlı. İntikam taşları yoluma döşenecek. Sadece an meselesi."

"Rafi o avukat hakkında iyi şeyler söyledi. Her ikisi de sana yardım etmek istiyor ama onlar erkek, erkekler de sadece ellerinde tuttuklarını görebilir. Dünya onlar için taştan, tahtadan ve etten ibaret. Bu onların hatası değil. Yaradılışları böyle," dedi Gulnaz iç çekerek. "Her şeyi erkeklerin eline bırakamayız. Ben bu hatayı bir kez yaptım, bir daha yapamam."

Zeba arkasına baktı. Latifa'nın masada öne doğru eğilip diğer iki genç kadına bir şeyler fısıldadığını gördü. Gulnaz hakkında çılgın yorumlar yaptıklarını hayal edebiliyordu. Birkaç saniye sonra Zeba annesinden yana döndü.

"Ya kadınlar?" diye sordu düşünceli bir ifadeyle. "Bize göre dünya nasıl?"

Gulnaz yüzünde mağrur bir ifadeyle gülümsedi.

"Bilmez misin, kızım? Bizim dünyamız taş ve et arasında. Gülmesi gerekirken gülmeyen yüzleri, ölü ağaç dalları arasından sızan gün ışığını görüyoruz. Zaman kadının bedeninde farklı akar. Mazi bizi kovalarken gelecek bizimle dalga geçer. Biz böyle yaşarız: Olmuş olan ve olacak olan arasında sıkışıp kalarak."

Zeba'nın gözleri buğulandı. Annesinin sesi hâlâ, neredeyse Zeba'nın beşiğinde uyuması için sallandığı zamanki kadar yatıştırıcıydı. Bu sözleri hafızasına kazıyıp sonrasında üzerinde

defalarca düşüneceğini biliyordu. O sırada Zeba'nın aklına Gulnaz'ın bir dakika önce söylediği bir şey geldi.

"Bir kez demekle ne kastettin? Ne hata yaptın ki?"

Gulnaz'ın yüzünde ciddi bir ifade belirdi. Doğruca kızının gözlerinin içine bakıyordu.

"Senden bir şey saklamama gerek yok. Artık bir çocuk değilsin."

Zeba bekliyordu.

"Baban. Evlendiğimiz zaman alışkanlıklarımı, rüzgârın akışını değiştirmek için yaptığım şeyleri biliyordu. Bunu ilgi çekici buluyordu. Yaptıklarımı gülümseyerek izlese de aslında endişelerimi abartılı bulurdu. Ateş yokken bile duman kokusu aldığımı söylerdi."

Zeba, annesiyle babasının karı koca ilişkileri hakkındaki bu sohbeti dinlerken kendini biraz huzursuz hissetti. Uygun gelmiyordu.

"O zamanlar daha gençtim, tabii. Babanı mutlu etmek istiyordum. Bir yanım bir muhafız görevi görmekten yorulmuştu. O zamanlar durumlar çok kötüydü. Ülkenin her yanında savaş ve kan vardı. Bizim de bir farkımız yoktu. Herkes gibi biz de mücadele ediyorduk. Eminim sen de o zamanları hatırlıyorsundur. Ağabeyinle senden o çirkinlikleri saklayamadık.

"Kendime sadece bizim değil, başına kötü şeyler geldiğini söyleyip duruyordum. Kem gözlerin hedefi olduğumu düşünmemeye çalıştım. Bunun için kendimi zorladım."

Zeba annesinin ellerine baktı. Tırnakları soyuluyordu ve üzerlerinde çay renginde lekeler vardı, Zeba bunları daha önce görmemişti. Gulnaz'ın yüzünden okunmayan yıllar, ellerinden belli oluyordu. Buna şahit olmak Zeba'nın canını yakmıştı.

"Aslında durumumuz diğerlerine göre çok da kötü değildi. Rafi ile senin karınlarınız acıkıyorsa, diğer çocuklar açlık çekerek ölüyordu. Babanın haklı olduğunu düşünmeye başlamıştım. Belki de ben çok hassastım ve kendi kendime sorun oluşturuyordum. Büyücülüğü bir kenara bırakınca ilk kez omuzlarımdan koca bir yükün kalktığını hissettim. Annem hayatını kaybettiğinde bile bocalamadım. Kimseyi suçlamadım. Kendime annemin yaşlı olduğunu ve er ya da geç hepimizin bunu yaşayacağını söyledim. Böyle yaşamaya devam ettim, hiçbir şeyi fark etmeyen, gözünün önünde olanları bile görmeyen babanıza uymuştum."

Zeba, annesinin hayatının bir kısmında büyülerle uğraşmadığını duyunca çok şaşırdı.

"Anne, ben senin büyüyle uğraşmadığın tek gün bile hatırlamıyorum. Sabah gözünü açar açmaz yaptığın ilk şey buydu."

"Her zaman değil. İhtiyaç duyduğum zamanlarda yaptım."

Zeba düşüncelere dalmıştı.

"Neden babam savaşa gitti? Ailedeki kimse gitmemişti."

Gulnaz dilini şaklatıp başını başka tarafa çevirdi. O anın hatırasıyla göz kapakları titreşmeye başlamıştı. Babası ne ölmüş ne de hayattaymış gibi konuşuyordu. Zeba'nın babası sanki hep Araf'ta kalmıştı.

"Babanın düşüncelerini açıklayamam. Bana gerçekten ne düşündüğünü anlatmadı. O adam -her neredeyse huzur onunla olsun- akıl almaz bir adamdı. Kendi pusulasını takip ederdi. Şu pirinç kadranlı ahşap radyoyu dinleyip gecenin bir yarısı sövüp dururdu. Sonra bir gün gitti. Kapıdan çıktı ve bir daha geri gelmedi."

Zeba öylece oturuyordu.

"Nereye gittiğini veya kiminle savaşacağını söylemedi mi? Kimse onu savaşırken gördüğünü de mi söylemedi? Birçok cenaze ailelerin yanına gömülsün diye gönderilmişti."

"Birçoğu da savaştıkları topraklarda yok olup gitti. Bunu hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz, Zeba ve düşünmenin de bir faydası da yok. İlgilenmen gereken çok daha önemli meselelerin var."

"Babamın bir gün geri döneceğini hiç düşünmedin mi?"

Gulnaz kaşlarını çattı.

"Eskiden kapıdan içeri gireceği günü beklerdim. Belki bir hafta sonra cuma namazı için gelecekti. Ya da iki hafta sonra... Sonra bir ay süren savaş ve oruçtan zayıf düşmüş bir hâlde Ramazan Bayramı için döner sandım. Ardından Ruslar gitti. Ben yine de bekledim fakat babandan hiçbir iz yoktu. Ve savaş yeniden başladı, bu sefer de kendime babanın o savaşa gittiğini söyledim."

İç savaş, Ruslar gitse bile huzur yok demekti. Afganistan'ın etnik çeşitliliği (dikenli tel örgüler ve kin) gün yüzüne çıktıkça nasıl olacaktı ki? Afganistan sanki kendi içinde sınırlara bölünmüş gibiydi. Dışarıdan bir düşmana gerek kalmadan kendi kendilerine düşman olmuşlardı.

"Sonunda acaba Rafi'nin düğününden önce gelir mi diye merak ettim. Rafi'nin düğününe kadar dönmezse o zaman ölmüş demektir diyordum. Savaş olsun ya da olmasın bir baba oğlunun düğüne gelirdi, değil mi?"

"Ama ya düğünden haberi yoksa..."

"O zamana kadar bahanelere sığınmaktan yorulmuştum. Onu öldü olarak kabul ettim, sen de öyle düşün."

Haklıydı. Ellerini açıp her dua ettiğinde Tanrı'dan kocasını cennet bahçelerine kabul etmesini isterdi. Savaştaki ölüm oranı düşünüldüğünde bu, en güvenli varsayımdı.

"Babanın kıyafetlerini evde sakladım. Belki bir gün geri döner diye ona hep yer ayırdım. Babanın sandalyesini boş gördüğümde gözyaşı döktüğüm anlar da oldu ama bizi daha kötü günler bekliyordu, sizi düşünmek zorundaydım. Bakmam gereken iki çocuğum vardı, tek amacım hayatta kalmamızı sağlamaktı. Amcaların içlerinden biriyle evlenmem gerektiğini ima etti ama onlara babanızın cenazesi eve gelene kadar bir daha evlenmeyeceğimi söyledim."

Zeba bu düşünce karşısında korkuyla olduğu yerde sinmişti.

"Bana hiç söylemedin."

"Söylemek için bir neden yoktu."

Zeba elini tel örgüden çekti. Kolları ağrımaya başlamıştı. Uzun süre o şekilde durmak zordu.

"Rafi biliyor mu?"

"Rafi neler olduğunu görecek kadar olgun ve akıllı bir çocuktu ama sadece çok az şeyin farkındaydı. Her ikinizin de bilmesini istemedim."

Zeba annesini tüm kalbiyle anlıyordu. Kendi çocuklarını yeni öğrendiği bir gerçeğin utancından kurtarmak isterken, bu sırrı sakladığı için annesini nasıl suçlayabilirdi?

"Büyükbabama gittin mi?"

Gulnaz başını iki yana saldı.

"Benim için ne yapabilirdi ki? Hem o zaman yaşlı bir adamdı, insanlar da onun İngilizler için çalışan bir casus olduğuna inanmıştı. Ben o evde büyüdüm. İnsanların inandığı kadar güçlü olmadığını biliyordum. Bugün bile bunu kabul etmez ama ben kimin büyü yapabildiğini anlarım."

Zeba gözlerini yere çevirdi.

"Zeba-*jan*, ailenin hep olmasını istediğin gibi melek ya da kurtarıcı olmadığını öğrenmek can yakar. Bunu ben de çok iyi bilirim."

Zeba konuşmak istiyordu. Annesine kızmadığını ya da onu hayal kırıklığına uğratmadığını söylemek istiyordu ancak kelimeler dudaklarından dökülmüyordu.

"Bunu da atlatacağız. Ailemiz hakkındaki gerçekleri öğrenerek hayata tutunuyoruz çünkü sonsuza kadar bir çocuk olarak kalamayız."

O an esen tatlı bir esinti Zeba'nın saç tutamlarını uçuşturmuş, ensesini ürpertmişti. Gulnaz ağırlığını diğer tarafa vererek eteğini silkeledi.

"Babamı kurtaramadın," dedi Zeba düz bir ifadeyle. Bacağını altına almıştı, elleri bir zamanlar beyaz renkte olan pantolonunun kenarıyla oynuyordu. "Şimdi bana yardım edebileceğini düşündüren şey nedir?"

"Sen benim kızımsın, Zeba. Benim büyükbabanın yaptıklarını izlemem gibi sen de mutfakta durup yaptığım her şeyi izlerdin. Birlikte ne kadar güçlü olduğumuzu biliyorsun. Bize zarar vermek isteyen insanlara neler olduğunu gördün. Ağabeyini ve seni kem gözlerden korudum, etrafımızda çok daha fazlası da vardı. Bunu kabul et ya da etme, sen benim bütün numaralarımı biliyorsun. Buna sırt çevirsen bile sırlarımı herkesten çok sen biliyorsun. Değişen hiçbir şey yok. Hepsi senin önünde."

Zeba'nın başı zonkluyordu. Güneşin alnında oturduklarından şakakları geriliyordu ama her nedense Gulnaz gözlerini kısmıyordu bile. Zeba'nın hâlâ annesi hakkında bilmediği çok şey vardı.

"Sana bir şey getirdim," diye fısıldadı Gulnaz. "Çok bir şey değil ama en azından bir başlangıç olur." Ardından iki parmağını elbisesinin kolunun içine sokup çekiştirdi. Zeba annesinin çıkardığı şeyin bir muska olduğunu hemen anlamıştı.

"Bunu Jawad mı yaptı?" Muska, Zeba'nın avucunun içindeydi. Ardından avucunu kapattı. Yıllar akıp gitmişti. Yıldızları bir şekilde kontrol etmenin yolunu bulan annesinden korkan bir çocuk oluvermişti yine. Aslında bu onun da istediği bir şeydi. Annesinin gelip onu kurtarmasını, bu kez onun için rüzgârın seyrini değiştirmesini istemişti. Umut etmeye cesaret edecekse umudunun şekillenmesini sağlayacak şey buydu.

"Elbette, Jawad yaptı. Muska istedim, bir kâğıt parçası değil. Bu anlamda yeteneği olan kişi Jawad."

Zeba gözlerini kapatıp Jawad'ı düşündü. Zeba genç bir kızken bile Jawad yanlarından geçerken Gulnaz'a bakardı. Zeba kalemini küçük bir kâğıt parçası üstünde dikkatle oynatırken onu hayal edebiliyordu. Yazdığı her muskayla büyükbabası Safatullah'ı çileden çıkarmıştı. Mürşit Allah'ın ışığıysa Jawad kara büyüydü.

"Onun yazdığı muskalara inanıyorsun."

"Çünkü işe yaradıklarını gördüm. Bu da onun yeteneği. Büyükbabanın kendine göre, benim de kendime göre yeteneklerimiz var. Birine ya da hepimizin yöntemlerine inanabilirsin ama bir şeye inanmak, ertesi sabah uyanmayı kolaylaştırır."

"Büyükbabamın hoşuna gitmeyecek..."

"Büyükbaban yıllardır mutlu değil. İnsanlar ondan şüphe duyunca kalbi zayıf düştü ve bir daha kendini toparlayamadı. Ben saygılı bir evladım, o yüzden işlerimi sessizce hallettim,

öte yandan ben senin annenim. Senin için yaptığım şey... Şu an ilgilenmem gereken tek mesele sensin."

"Anne, sana minnettarım ama kendimi şey gibi hissetmek istemiyorum... Yani bunun işe yaraması için bir neden yok," dedi Zeba dikkatli bir şekilde. Annesinin vereceği tepkiyi merak ediyordu.

Gulnaz yüzünü tel örgüye yaklaştırdı, Zeba bu mesafeden annesinin nefesini yanaklarında hissedebiliyordu. Yine birlikteydiler, annesinin dokunuşunu tenindeydi. Zaman hem ileriye sarıyor hem de geriye akıyor gibiydi.

"Kızım söyle bana, kaybedecek neyin var ki?"

On Dokuzuncu Bölüm

Kendini kör edeceksin.

Yusuf gözlüğünü çıkardı, zihninde annesinin sesi yankılanmıştı. Akşamın loş ışığında okuma yapmak gözlerini ağrıtmıştı. Ağrısını artıracağını bilmesine rağmen gözlerini ovuşturdu.

Üç katlı binanın en üst katında oturuyordu. Salonda katlanır sandalyenin sığacağı büyüklükte bir balkon vardı. Manzarası ise balkondan balkona çamaşır ipinin gerildiği perdeli pencereleri olan başka bir apartmandı. Uzunlamasına dar bir mutfağı ve hemen arkasında da banyosu vardı. Banyo kullanışlı ve çok sadeydi. İki yatak odalı derme çatma bir apartman dairesinde kardeşleri ve ailesiyle yıllarca yaşamış olan Yusuf için burası ihtiyaç duyduğundan çok daha fazlasıydı.

Yusuf salonun köşesine iki sandalye ile küçük bir masa koymuştu. Hem mutfak masası hem de çalışma masası olarak kullanıyordu. Salonda camdan bir sehpası ve döşemesi eski bir koltuğu vardı. Genelde boş olan duvarında sadece plastik çerçeveli bir Mekke fotoğrafı asılıydı.

İncil otelleri gibi, diye geçirmişti aklından Yusuf fotoğrafı ilk gördüğü zaman. Dini küçümsediğinden böyle düşünmemişti, aksine başka bir yerde yaşadığı için etrafındaki dünyaya karşı belirli bir tarafsızlık geliştirdiğine inanıyordu.

Koridordaki gömme dolapta duran deri bir çantayı eline aldı.

Geriye dört tane göz damlası kalmıştı. Daha fazla damla getirmediği için kendine sövdü. Rüzgârda uçuşan tozların gözlerini bu kadar etkileyeceğini tahmin etmemişti.

Kendimi buraların yerlisi sanmak da buraya kadarmış.

Küçük beyaz şişeyi sallayıp geri kalanı saklamaya karar verdi. Amerika'ya dönmesine aylar vardır ve hava da hemen düzeleceğe benzemiyordu.

Yusuf uykusuzluğa alışıktı. Ciddi davalar onu uyutmuyordu ve haftalarca uğraşır, gece sadece üç saat uyurdu. Yusuf da böyleydi. İncelemek için benzer davaların listesini yapar, olaylardaki eksikleri araştırır ve tamamlamaya ihtiyaç duyulan araştırmaları başlatırdı. Yasası yasasına, noktası noktasına... Bir narın tanelerini tek tek yerinden çıkarmaya benziyordu. Huzursuzluğu sadece Zeba'dan kaynaklanmıyordu. Meena ile dün yaptığı konuşma da onu fazlasıyla şaşırtmıştı. Elinden geldiğince o konuşmayı aklından çıkarıp işine odaklanmaya çalıştı.

Kendine bir fincan daha siyah çay koydu. Burada kahve yerini çaya bırakmıştı, bunun kahvenin bulunmamasıyla alakası yoktu, sadece Afganların çaya olan düşkünlüğü içinde bir yerde uyanmıştı.

O an hafif bir rüzgâr içeri süzüldü. Apartmanın altında bulunan kasap dükkânından belli belirsiz kan kokusu gelmişti.

Yusuf hapishaneden taksiyle on beş dakika uzaklıktaydı. Suskun müvekkili Zeba ile arasında sadece on beş dakika vardı. İstese onu görmeye her gün gidebilirdi ama bunu dert etmiyordu. Kendini geri çekerse Zeba ona ihtiyacı olduğunu anlar

diye düşünüyordu. Yusuf oyun insanı değildi ancak Zeba'yı savunmak her şeyden önce yaratıcılık gerektiriyordu. Suçlamalardan aklanma şansı fazlasıyla zayıftı.

Müvekkili ile sürekli görüşmediğinden günlerini, hukuk kitaplarını inceleyip hangi yasaları kullanabileceğini düşünerek geçiriyordu. Afganistan'ın yasal altyapısı yıllar içinde bozulmuştu ama uluslararası çalışanlar bunu yeniden yapılandırmaya çalışıyordu. Ülke için mantıklı bir yasa düzenlemesi, aslında daha çok göstermelik bir yasa kitabı hazırlamışlardı. Öte yandan gerçek adalet sistemi farklıydı. İnsanlar kuralına göre oynamıyordu. Bazı yüksek mahkemeler bile hukuk sistemine bağlı kalmadan yargılıyordu. Büyük şehirlerin dışında yasa diye bir şey de yoktu.

Ana ofisteki Yusuf'un arkadaşları onun öfkesini anlasalar da pek sabır gösteremiyorlardı. Bazen oflayıp poflaması o buraya gelmeden önce işlerini düzgün bir şekilde yapanları kızdırabiliyordu. Aneesa yasal yardım grubunun müdürüydü. Savaşın en kötü zamanlarında Avustralya'da yaşamış kırklı yaşlarında cesur bir kadındı. Taliban'ın düşmesinden sonra yurda geri dönmüş, yabancı hukuk eğitimini değerlendirmeye karar vermişti. Yusuf tanıştıkları ilk anda kadından etkilenmişti.

"Yusuf-*jan*," diye konuşmaya başlamıştı Aneesa resmî bir tavırla, "adalet sistemi, tabii eğer burada gerçekten öyle bir şey varsa, mollanın mantığına göre işliyor. Elimizdekilerle çalışma fırsatımız olsa da yaratıcılık ve sabır gerekiyor. Kapıdan içeri girdiğin anda bu ülkeden kusursuz bir yuva olmasını bekleyemezsin. Daha yapılacak çok şey var. Yapılmayan da çok... Evet, birçok yerde otorite beyaz sakallıların elinde.

Yaşlılar buna yasa diyor. Şanslısın ki müvekkilin bir hâkimle yüzleşecek, halk mahkemesiyle değil. Ve hâkimin davanı denetlemesi hakkında duyduklarıma sevinmelisin. Gerçekten birinin merhametine de kalabilirdin."

Yusuf yargıcı düşündü. Belki de Aneesa haklıydı. Hâkim henüz idamdan bahsetmemişti. Diğerleri şimdiye kadar bu sonuca varmış olurdu. Not defterinde yeni bir sayfa açtı ve hâkim hakkında daha fazla şey öğrenmesi gerektiği konusunda not aldı. Belki de dava için kullanabileceği bir şey bulurdu.

Yusuf ertesi sabah saat dokuzda herkesten önce ofisteydi, tabii Aneesa hariç. İçeri girince Aneesa oturduğu masadan ona el salladı ve başörtüsü ile döpiyesine uyumlu kahverengi peçesini düzeltti. Aneesa'nın hoş bir yüzü, kahverengi gözleri ve ince bir çenesi vardı. Aklında bir şey varken dudaklarını hafifçe büzerdi. Yasalar konusunda zekâsı keskindi, Yusuf bunu kısa sürede öğrenmişti. Hem şeriat hem de anayasa hukukuna hâkim olduğundan Dari ile Pashto arasında gidip geliyordu ve Afganistan'a döndüğünden bu yana şehrin en zorlu avukatlarından biri olarak ün salmıştı. Yusuf, kadının Avustralya'daki gücünü, vatanına dönmek için sırt çevirdiği maaşı ancak hayal edebiliyordu.

Yusuf da ona selam verdi ve ofiste karşı tarafta bulunan masasına yerleşti. Aralarında macun renginde iki dosya dolabı vardı.

Aneesa ona sert bir ifadeyle bakıyordu, öyle ifadeydi ki bu, Yusuf kendini huzursuz hissetti.

"Uykunu alabildin mi?"

Yusuf başını olumlu anlamda salladı.

"Bir sıkıntım yok. Sadece tozdan dolayı... Yoksa iyiyim."

"Dava nasıl gidiyor?" Aneesa onunla İngilizce konuşmaya başladı, sesinde sohbeti daha sıradanmış gibi gösteren belli belirsiz bir Avustralya aksanı hâkimdi.

"Gidemiyor," diye kabul etti Yusuf. Gözlerini ovuşturmamak için elini saçının arasından geçirdi. "Savunulmak istemeyen bir kadını savunmaya çalışıyorum. Bir savaş başlatmazsa çocukları için daha iyi olur diye düşünüyor. Deli gibi çığlık atmadığı zamanlarda da konuşmuyor. Devam etmemi sağlayacak hiçbir bilgi vermiyor. Ben onun lehine nasıl delil göstereceğim ki?"

"Elimizdekilerle çalışıyoruz," dedi Aneesa düz bir sesle. "Haydi, bana kadına karşı açılan davadan bahset. Belki birlikte bir çözüm buluruz." Sandalyesini öne doğru çekip dirseklerini masaya dayadı. Sandalyesi yamuk duruyordu. Aneesa hiç ses çıkarmadan yakınındaki gazeteden bir sayfa alıp katladı ve sandalyenin yamuk bacağının altına koydu. Yusuf bunu fark etmemiş gibi yapmıştı. Zaten kendisi de aynı şeyi yapacaktı. Boğazını temizledi ve cinayet günüyle ilgili bu zamana kadar ne öğrendiyse anlatmaya başladı.

"Polis, Zeba'da herhangi bir darp izine rastlamış mı? Zeba kocasının onu dövdüğüyle ilgili bir şey dedi mi?"

Yusuf başını iki yana salladı.

"Boynunda birkaç çürük var ama tutuklanmadan önce biri onu boğmaya çalışmış. Nereye varmaya çalıştığını biliyorum. Ben de bir şekilde bu savunmayı kullanmayı umuyordum ancak kadın kocasının ona korkunç davrandığına dair imada

bile bulunmadı. Öte yandan o konuyla ilgili bir şeyler olduğunu tahmin ediyorum." Yusuf, âdeta mezar taşı gibi donuk bir ifadeyle ona bakan Zeba'yı gözünün önüne getirdi. Kadın ağzından çıkacak her kelimeyi dikkatle seçiyordu. "Bu kadının hiçbir neden olmadan bir baltayı kocasının başına saplayabileceğine inanmıyorum. Bana böyle biriymiş gibi gelmiyor. Bunun için fazla kontrollü."

"Kontrollü? Yargıcın ofisinde saçını başını yolup hücresinde iki gün boyunca uyuyan kadın mı kontrollü?"

"Tamam, o en kontrollü olduğu zaman olmayabilir," diye kabullendi Yusuf. "Ama diyorum ya, kendini kolay kolay kaybeden bir kadın da değil."

"Belki de. Ailesi ne diyor? Kocası hakkında ne düşünüyorlar?"

"Ailesi görünürde yoktu. Erkek kardeşi Rafi, Zeba'nın kocası hakkında fazla bir şey söylemedi, sadece kız kardeşinin onunla evlenmemiş olmasını dilediğini belirtti, o kadar. O adamla evlenmesine izin verdiği için kendini suçlu hissediyordu. Özel bir şey anlatmadı. 'Kız kardeşimle konuş,' diyip durdu. 'Kocasını ondan daha iyi kimse tanımaz.' Kız kardeşinin hapishanede olmayı hak etmediğini, çocuklarının annelerine ihtiyacı olduğunu ve babalarının ailesinin yanında bulunmaktan hoşlanmadıklarını söyledi. Ona inanıyorum."

"Aileden başka kimse gelmedi mi?"

"Tutuklama kaydında başka bir bilgi yok," dedi Yusuf, kalemini not defterine vurarak. "Amir sadece cinayete kimsenin şahitlik etmediğini, komşuların olaydan sonra evin avlusuna girdiklerinde Zeba'yı cesedin yanında her yeri kan revan içinde otururken bulduklarını söyledi. Bu yüzden de şüpheye gerek yokmuş."

"Komşularıyla konuş. Birileri bir şeyler biliyordur. Güneş balçıkla sıvanmaz."

Yusuf dudağını ısırdı. Tutuklama kaydını ön değerlendirme olarak almıştı ama Aneesa haklıydı. Zeba'nın köyüne gitmekten başka çaresi yoktu. Neden olmasın, diye geçirdi içinden, cep telefonuna bakarken. Kimse aramamıştı.

Sessiz dairesi, penceresinden içeri süzülen trafik ve günlük hayatın sesleriyle dolmuştu. Haylaz çocuklar, tıpkı Yusuf'un bir zamanlar yaptığı gibi sokakta bir köpeği kovalıyordu. Gökyüzü puslu bir hâl alıp seyyar satıcılardan yükselen yemek kokuları akşam havasına karışırken çarşıdaki gürültü artıyordu. Yusuf gürültüyü önlemek için camı kapamayı düşünse de gelip geçen seslerin onu rahatlattığını, odaklanmasını kolaylaştırdığını fark etti.

Acaba Zeba'nın çocukları ne düşünüyordu? Oğlu evde ters giden bir şeylerin olduğunu anlayacak kadar büyüktü. Delikanlı babasından bahsetmek ister miydi? Zeba kocasını öldürmemiş olabilir miydi? Yusuf gözlerini kapatıp Zeba'nın kocasının başına bir balta indirdiğini hayal etmeye çalıştı. Kocası uzun boylu muydu? Zayıf mıydı, yapılı mıydı ya da şişman mıydı? Evleri komşularının evlerine yakın mıydı?

Yusuf odada dolaşmaya başladı. Aneesa bugün ona bazı fikirler vermiş, yönlendirmelerde bulunmuştu. Zeba'yı görmesi gerekiyordu. Konuşacak çok şeyleri vardı.

Sarı not defterini çıkarıp birkaç not aldı. Düşüncelerini evirip çevirip diğerlerinin üstünü çizdi. Yine gözlerini ovuşturdu.

O sırada telefonu çaldı. Numaraya bakınca ekranda Meena'nın adını gördü. Telefonu açmalı mıydı? Birkaç kere telefonda konuşmuşlardı, her konuşmaları bir öncekinden daha samimi oluyordu. Ancak üç gün önce Meena onu şaşırtmıştı. Ses tonu kibar ve çekimserdi. Yusuf ona ters giden bir şeylerin olup olmadığını sorunca Meena, bu şekilde telefonda konuşmaya devam etmenin doğru olup olmadığından emin olamadığını söylemişti. Duydukları karşısında âdeta şok olan Yusuf ona hemen nedenini sormuştu. Yoksa bu durum onu rahatsız mı ediyordu? Belki de niyetini öğrenmeye çalışıyordu. Ancak Meena, Yusuf'un sorusuna cevap vermemiş, tereddüt dolu bir sesle daha sonra aracağını belirtmişti.

Yusuf cevapla butonuna bastı.

"Yusuf," diye konuşmaya başladı Meena, sesine ciddi bir tını hâkimdi. "Benim hakkımda kötü düşünmeni istemem. Annemin telefon numaramı sana verdiğini bile bilmiyordum. Annem seni çok seviyor... Babam da öyle. Aslında tüm ailem seni çok seviyor."

"Meena, ne oluyor?"

"Sana bir şey söylemek istiyorum. Bir çıkış yolu bulmaya çalıştım ama bir çözüme ulaşamadım. Doğruyu bilmeyi hak ettiğini düşünüyorum."

Yusuf öne doğru eğilip dirseklerini dizlerine dayadı.

"Devam et, Meena," dedi, tatlı sözler kullanmalı mıydı merak ediyordu. "Bana ne olduğunu söyle."

"Ben... Ben bir senedir başka biriyle görüşüyorum. Ailem bu durumdan pek mutlu değil çünkü ailesinden hoşlanmıyorlar

ama... Ama bu durum ne onda ne de bende bir şeyi değiştirdi. Bunu sana anlattığım için çok utanıyorum."

Başka birine âşık... Yusuf gözlerini kırpıştırdı. Meena'nın ondan daha fazlasını beklediği için kendini geri çektiğini düşünmüştü.

"Ah, anlıyorum," dedi, öfke ve hüzün karışımı duygular arasında gidip geliyordu.

"Gerçekten üzgünüm. Bunun böyle tuhaf görünmesini istememiştim..."

"Dinle, Meena, açıklama yapmak zorunda değilsin."

"Annem seninle görüşmenin... Konuşmanın... Amerika'ya gitme ihtimalinin beni değiştirebileceğini ummuş. Ne demek istediğimi anladın mı?"

Yusuf, Khala Zainab'ın oyununda istenmeyen bir piyondu.

"Dinle Meena. Kalbinin sesini dinlemelisin," diye yanıt verdi Yusuf düz bir sesle. "Alınmadım. Bana bunu söylediğin için teşekkür ederim. Burada yapacak çok işim var... İyi geceler..."

"Ah, tabii. Affedersin, seni işinden alıkoymak istememiştim. Sadece... Tamam, iyi geceler."

Telefondan gelen klik sesiyle konuşma tamamlanmıştı. Yusuf sandığından daha fazla hayal kırıklığına uğramıştı. Sadece bir iki haftadır telefonda konuşuyorlardı. Ne el ele tutuşmuşlar ne bir fincan çay eşliğinde sohbet etmişler ne de yolda yürürken omuzları birbirine değmişti. Neden kendini birlikte olması gerektiği insandan uzaklaşmış gibi hissediyordu ki?

Yusuf öfkeyle inleyip kendini yüzüstü yatağına bıraktı ve yüzünü yastığına gömdü. Belki annesi haklıydı. Belki de evlenmesi gerekiyordu.

Yirminci Bölüm

Mezghan, Zeba'nın yatağının önünde bağdaş kurarak oturmuştu. Sabah erken uyandığı ender günlerden biriydi ama özellikle Gulnaz'ın ziyaretinden bu yana daha da huzursuzdu.

"Zeba-*jan*, seninle bir şey konuşmak istiyorum."

Zeba yanıt vermedi.

"Lütfen. Uyanık olduğunu biliyorum. Nefes alışverişinden bunu anlıyorum."

Zeba inledi ama öyle sessizdi ki Mezhgan bunu duyamamıştı. Yatağında doğrulup esnerken bu kızı güneşin doğumuyla birlikte uyandıran şeyin ne olduğunu merak ediyordu.

"Annen ne zaman gelecek? Ondan durumum için bana yardım etmesini isteyebilir miyiz? Yardım eder mi?"

"Annem bunun senin meselen olduğunu ve kendi başına halletmen gerektiğini söyleyecektir. Ailesi tarafından istenmediğin bir adama âşık olmanın bir hata olduğunu söyleyecektir."

Mezhgan soğukkanlılığını korumaya çalışıyordu. Gözlerini hızla kırpıştırıp ellerini belirginleşmeye başlayan karnına yerleştirdi, düşünceli görünüyordu.

"Senin bana yardım edebileceğine bahse girerim. Bu tür şeyleri nasıl yapacağını bildiğinden de eminim. Bana bildiğin

her şeyi anlat. Annen geçmişte buna benzer bir şeyi kesinlikle yapmıştır. Yemem gereken bir şey var mı? Belki nişanlımın annesine yedirmem gereken bir şey vardır?"

"Nişanlı mı?" dedi Latifa kahkaha atarak, o da uyanmıştı. Yatağından kalktı ve kollarını yukarı kaldırarak vücudunu esnetti. "O adam senin nişanlın olsaydı burada olmazdın. O muhteşem sevgilin ailene koşarak gidip seninle evlenmesine izin vermeleri için yalvarsın diye Zeba'nın annesinden sihirli değneğini oynatmasını istiyorsun. Şişşt, bana bak, eğer bu işte iyiyse evlenmek için seni babandan isteyecek bir sürü adam bulursun. Böylesi daha güzel olmaz mı? Sen ve *harami* bebeğin birlikte bir baba seçersiniz artık."

"Böyle konuşma, Latifa. O benimle *evlenmek istiyor* ama ailesi... Henüz bu fikre yanaşmıyor. Muhtemelen büyü hakkında hiçbir şey bilmiyorsun ama ben işe yaracağını düşünüyorum. Amcam başka bir zaman olsa yüzüne bakmayacağı gudubet bir kadınla evlendi çünkü o kadın ona büyü yaptı. Onu görmek bile istemezken bir anda onunla evlenmek için ailesine yalvardı. İşin içinde kesin büyü vardı."

Latifa yeniden yatağına oturup gözlerini ovuşturdu.

"Amcan da hamile bir kız kadar kulağa korkunç geliyor."

"Sen de çok meraklısın," diye lafa karıştı Nafisa. "Kadın ziyarete geldiğinde görebilmek için neredeyse tel örgüye tırmanacaktın!"

"Burada başka ne yapılır ki? Aynı kadınlarla aylardır şu kümes gibi yere tıkıldım kaldım ve sizin saçma hikâyelerinizi dinlemekten bıktım usandım. Mahşer Günü gelip Allah içinizden birini sorguya çekse önce beni çağırır. Ona sizin kimle ne halt ettiğinizi anlatacağım," dedi Latifa yüzünde keyifli bir ifadeyle kadınlara takılarak.

Nafisa ve Mezhgan da ağızlarını kapatıp kıkırdadılar.

"Latifa! Sözlerine dikkat et. Tanrı seni affetsin," diye karşılık verdi Nafisa, ardından yatağında oturup bacaklarını aşağıya sarkıttı. Tek bacağıyla Latifa'nın başına vurmuştu.

"Ama doğru," diye ısrar etti Latifa. Nafisa'nın bacağını bir kenara itip ayağa kalktı. "Haydi, Zeba. Şu kıza duymak istediğini söyle gitsin. Gizli tarifi ver ve onurlu bir hayata sahip olsun diye ona yardım et. Yeni bir *harami* bebek utancından dünyayı kurtar, lütfen, olur mu?"

Mezhgan dudağını ısırdı.

"Kapa şu çeneni, Latifa," diye söylendi Nafisa. Latifa'yı her hâliyle hoş karşılayabilirdi ama doğmamış bir çocuğa veledizina damgası yapıştırarak kırmızı çizgiyi geçiyordu. "Zavallı kızın bebeğine veledizina demeyi kes! Sanki sen yaptığınla insanları çok gururlandırmışsın gibi... Aileni gururlandırdığın için mi buradasın?"

Hava birden gerginlikten ağırlaşmıştı. Mezhgan gözlerini Zeba'nın yatağına çevirdi, söyleyeceği bir şeyin ortamı daha da germesinden korkuyordu. Nafisa oturduğu ranzanın tepesinden aşağıdaki Latifa'ya baktı, kollarını meydan okurcasına göğsüne kavuşturmuştu.

Zeba bu sessizliği şiiriyle bozdu.

"*Hayat bir sivilce gibi germiş kalbinizi,*
Sakın bulaştırmayın kardeşinize içindeki irini."

Latifa sinirli bir ifadeyle ayağını yere vurdu.

"Güzel, ona böyle demeyeceğim," diye kabullendi sonunda, ardından yüzünde bir gülümseme belirdi. "Evet, haklısın. Ailem yaptığım şeyle gurur duymadı ama en azından karnımda o suçun bir tanığını taşımıyorum."

Mezhgan belli belirsiz gülümserken Nafisa rahatlamıştı. Aksi takdirde bu tatsız şaka sonraki günlere de taşınabilirdi.

"Hayır, senin karnın boşu boşuna şişiyor, benim obur arkadaşım!"

Latifa kıkırdadı ve ateşkes göstergesi olarak eliyle karnını okşadı. Zaten iri yapılı birisiydi, hapishanede geçirdiği zaman boyunca da kilo almıştı. Balkabağı rengindeki elbisesi belini sıkıyordu. Yüzü her geçen gün tombullaşmış, bir dolunay gibi yusyuvarlak olmuştu. Her yemekte sanki dünyayı kıtlık saracakmış gibi yiyordu.

"Arkadaşın sorunu duymazdan geldi, Mezhgan. Zeba Hanım sana yardım etmekle pek ilgilenmiyor sanırım," diye takıldı Latifa.

Mezhgan, Latifa'nın haklı olduğunun farkındaydı. İlgisini yeniden Zeba'ya verdi.

"Bana yardım edeceksin, değil mi? İki aileyi saygın bir evlilik için bir araya getirmek yüce bir iş, değil mi? Bu çocuk için ne muhteşem bir şey olacak, bir düşün. Bunu nasıl reddedersin?"

Zeba gergindi. Bu kızlar, Gulnaz'dan öğrendiği büyü hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Annesine hangi konuda yardım ettiğini tahmin bile edemezlerdi. Zeba taşıdığı karışımı, yaydığı hastalığı, karıştırdığı kötülüğü düşününce utandı. Bu hileleri zarar vermeden kullanma ihtimali var mıydı?

Olabilir, diye geçirdi aklından Zeba. Annesinin konuşurlarken uzaklara dalıp gidişini hatırladı. Sırf iki parmağını tel örgüden uzatabilmek için ne kadar yol kat ettiğini hayal etti. Annesinde kesinlikle yeni olmayan iyi yanlar da vardı. Sadece Zeba'nın, annesine yeni bir gözle bakması gerekiyordu. Bu yeni anlayış için minnet duyacak kadar çok karanlığa şahit olmuştu.

"Annemin büyüsü bununla uyuşmaz," dedi Zeba kendinden emin bir sesle. "Annem aşkları başlatırken diğer yandan bitirir. İnsanları ölüm döşeklerinden kurtarırken diğerlerini ölüm döşeğine düşürür. Kimisini öfkeden delirtir, kimisini sevgiye boğar. Küçüklüğümden beri hep onun yanındaydım ve her ölçüyü, her akıl ermez karışımı öğrendim. Dahası onun büyülerinin neler yapabileceğini herkesten daha iyi biliyorum. Sen bu çocukla evlenmek istiyor musun, Mezhgan? Sizinki bir tencerede suyun kaynamasını beklerken düzeltilebilecek kadar basit bir sorun."

Zeba derin bir iç çekti. Sesinde gurur vardı, kendisi bile bu kadarını duymayı beklemiyordu. Hücredeki kadınlar dikkatle onu dinliyordu. Zeba ilgilerini çekmişti. Gözlerinin parıldayışını, nefes alırken yanaklarının şişmesini ve boynunu doğrultuşunu izliyorlardı. Latifa ne takılıyor ne de onunla dalga geçiyordu. Mezhgan ve Nafisa da her kelimeyi âdeta zihinlerine kazıyorlardı. Zeba havadaki saygı kokusunu alabiliyordu. Bu sessizliği bozup anı mahvetmek istemiyordu.

İlk konuşan Mezhgan oldu.

"Dediklerine inanıyorum, Zeba Hanım," dedi, titreyen sesi umut kırıntılarıyla doluydu. "Senden bana yardım etmeni istiyorum. Bana ne yapmam gerektiğini söyle!"

"Senin sıkıntılarına karışmalı mıyım bilmiyorum," dedi Zeba usulca. Dedikleri doğruydu.

"Lütfen Zeba. Sana yemin ederim o adam benim sevgilim, ben de onun âşığıyım. Biz birbirimiz için yaratılmışız, kader bizden yana. Sadece kader kilidimizi kırması için birine ihtiyacımız var."

Odanın karşı tarafında duran Nafisa, kaşlarını kaldırdı.

Hiç bu kadar saf ve temiz olabilmiş miydim, diye merak etti Zeba. Körlerin arasındaki bir kâhin olan Gulnaz gibi hissetti

kendini. Ancak karşısında oturup da onun yardımını bekleyen bu kızı hayal kırıklığına uğratamazdı, bu durum daha çok kalbini kırardı. Zeba bugünle yarın arasında geçip gidecek olan dakikaları düşündü. Ve önünde uzayıp gidecek olan günleri... Arkasına yaslanıp ellerini yatağına koydu.

Yatağım, diye geçirdi aklından Zeba. *Tanrı bilir, daha kaç gece burada uyuyacağım. Belki de ömrümün geri kalan tüm geceleri burada geçecek...*

Etrafını saran bu soğuk duvarlardan kurtulmanın bir yolunu bulamazsa onlar onu daha da sıkı saracaktı. Zeba etrafına baktı. Diğer kadınlar duvarlarına resimler, dergilerden kestikleri yazılar veya aile fotoğrafları asmıştı. Nafisa beyaz battaniyesine kırmızı ipten geometrik bir şekil dikmişti. Latifa yatağının ucuna yapay gülle dolu bir vazo koymuştu.

Hayatta kalabilmek için bu şartlara uyum sağlamaları gerekiyordu. Zeba'nın dikkatini çeken bir şey vardı. Hücre arkadaşları ya kendileri uyum sağlamış ya da yaşadıkları alanı istedikleri gibi şekillendirmişlerdi. Chil Mahtab'ın mahkûmlarından biri olacaksa kendisi de aynısını yapmak zorunda kalacaktı. Etrafındaki kadınlara baktı. Onların yardımıyla bunun üstesinden gelebilirdi. Buraya ait biri olacaksa yerleşebilirdi.

"Dikkatle dinleyin," diye konuşmaya başladı Zeba, bu kadınların ağzından çıkacak her sözü zihinlerine kazıyacağını biliyordu. Bu onlar için bir sınav, Zeba'ya ve annesinden miras kalan büyücülük hünerlerine ne kadar inandıklarına dair bir test de olacaktı. Büyünün sevgilisinin ailesini etkilemesini bekleyen Mezhgan'ın aynı zamanda sabrı da sınanacaktı.

Zeba, Mezhgan'a, sevgilisinin ailesinin kalplerinin ona karşı nasıl yumuşayacağını detaylarıyla anlattı. Ona kırmızı iple atılacak yedi düğümden ve üzerine damlatılacak üç damla

kandan bahsetti. Bu ipi bir beze koyup nasıl katlayacağını, yeni kesilmiş bir tavuktan alınacak üç tüyle birlikte bu küçük parçanın âşığının evinin bahçesine nasıl atacağını da söyledi. Sevdiği ona bağlansın diye yedi düğüm atılmış aynı ipten bir parçayı kendi bileğine de bağlaması gerektiğini söylemeyi de unutmadı.

Mezhgan tüm bunları dikkatle dinlerken parmaklarıyla Zeba'nın bahsettiği ipe düğüm atıyordu. Her talimatı başıyla onaylıyor, kadının sözünü kesmemeye çalışıyordu.

"Yapılması gereken tek şey bu," dedi Zeba. "Ama hızlı olunmalı, yoksa çözülmesi büyünün bozulmasını zorlaştırır."

"Ne kadar sürede işe yarar?"

"Bir süre veremem. Talimatların ne kadar doğru yapıldığına bağlı. Büyü değişken bir oluşum. Bir kere ondan medet umdun mu onun merhametine kaldın demektir."

Mezhgan kollarını Zeba'nın boynuna doladı. Zeba öylece kalakaldı, ardından ellerini çekimser bir ifadeyle genç kızın sırtına koydu. Mezhgan'ın kucaklayışı Zeba'nın gözlerinin dolmasına neden olmuştu. Günün birinde kendi kızları da bu kadar aptalca davranacak mıydı? Bu düşünceyi aklından attı ve her ne kadar bir hapishane hücresinde olsa da başka birinin kucaklayışının tadını çıkardı.

Bir hafta sonra Mezhgan'ın kızı yüzünden konu komşuya rezil olan annesi ziyarete geldi. Mezhgan, annesine Zeba'nın talimatlarından bahsetti. Yol haritasını harfi harfine takip etmesi konusunda ısrar etti. Evet, ip kırmızı olmak zorundaydı. Hayır, kanın taze olmasına gerek yoktu, Mezhgan'a ait olmasa

da olurdu. Evet, büyünün etkili olması için o küçük kumaşın âşığının evinin bahçesine atılması gerekiyordu.

Mezhgan'ın annesi, yüzünde endişeli bir ifadeyle kızını dinlese de temiz kalpli kızının ailesine sürdüğü bu lekeyi ortadan kaldırmak için her şeyi yapmaya istekliydi. Mezhgan'ın babası komşularının yüzüne bakamayacak kadar utanç içinde olduğundan üç haftadır evden dışarı çıkmamıştı. Evde gerginlikle dolu bir hava vardı.

Mezhgan'ın annesi eve yürüyerek giderken yolda durup bir terziden kırmızı bir yumak aldı. Yağ lambasının ışığında o boğumlu parmaklarıyla ipi düğümledi. Bunu yaparken her ihtimale karşı dua okumayı da ihmal etmemişti. Bütün talimatları yerine getirdiğinde salona döndü ve ellerinin arasına yeni demlediği çaydan bir fincan aldı. Fincanı dudaklarına götürürken buharının yüzünü nemlendirmesini dert etmemişti. Kocası başını kaldırıp ona nerede olduğunu bile sormamıştı, bu da iç rahatlatıcıydı.

Ya bu büyü işe yarayacaktı ya da kızı ikinci kez onu aptal yerine koymuş olacaktı.

On bir gün sonra Mezhgan'ın annesi hapishaneye yeniden geldi.

Mezghan tel örgüyü öyle sert sıkıyordu ki eklemleri beyazlamıştı. Hücre arkadaşları da onları, sözde mahremiyet sağlayacak kadar yakından izliyordu.

Tek bir kelime duymasalar bile tel örgülerin arasından geçen heyecanı görebiliyorlardı. Mezhgan sevinçli bir ifadeyle başını arkaya attı. Bir, iki ve üç kere ellerini çırpıp etrafında döndü.

Omuzlarını yukarı çekip elleriyle gülümsemesini gizlemeye çalıştı. Annesi de yüzünü ıslatan mutluluk gözyaşlarını siliyordu.

"Ya başı vücudundan ayrı oynuyor ya da iyi haberler aldı," dedi Latifa, Zeba'ya göz ucuyla bakarak.

Nafisa gözlerini Mezhgan'dan alamıyordu. Genç kadının neşeli hâli bu kasvetli hapishaneyi bile canlandırmıştı.

Mezhgan âdeta koşarak gelirken, eflatun rengindeki başörtüsü rüzgârda uçuşuyordu. Zeba omuzlarını dikleştirdi. Bu ana kadar kendi başına yapabileceği şeyler konusunda şüpheleri vardı. Gulnaz'ın zanaatıyla oynamayalı uzun yıllar olmuştu.

"Zeba-*jan*, başardın! Annesi beni istemeye gelmiş! Aşkımın beni sevdiğini biliyordum. Kısmetimi açtın. Sevgilimi bana geri getirdiğin için sana nasıl teşekkür edebilirim?"

Mezhgan ellerini birbirine kenetleyip Latifa'ya muzır bir bakış attı.

"Latifa, şaka yapmaya hakkın yok! Zeba'nın büyüsü, dik başlı bir hâkimi satın almaktan daha hızlı ve daha ucuza mal oldu!"

Mezhgan çömelip Zeba'nın elini minnetle öptü. Zeba şaşkınlıktan gözlerini iri iri açıp ellerini hemen geri çekti.

"Buna gerek yok," dedi hemen. "Delikanlının ailesinin gelmesine sevindim. Hem senin hem de bebek adına."

Mezhgan'ın gözleri parlıyordu. Annesi tel örgünün arkasından ona seslenip el salladı. Kızının şaşkın hâline sadece başını sallıyordu. Hâlâ yapılması gereken çok şey vardı. Resmî nikâh kıyılacaktı. Kızı Allah katında evli olana kadar hemen sevinmemeliydi. Erken sevinç sadece talihsizlik getirirdi.

Mezhgan'ın kaybedecek vakti yoktu. Annesi o gün bu kez kızının sıkı talimatlarıyla hapishaneden ayrıldı. Uygun bir gelinliğe ihtiyacı vardı. Hapishanede giydiği kıyafetler o

ölümsüz an için iyi olmazdı. Sevgilisi Haroon ile birlikte ilişkilerinin durumundan bahsetmek için hâkimi ziyaret ettiklerinde Mezhgan aşkına tatlı sözler fısıldadı.

"Birbirimize ait olduğumuzu biliyordum. Aklımda bir tek sen varsın, onca zaman sadece seni düşündüm," dedi Mezhgan. "Şimdiyse düğünümüzü planlamamız gerekiyor."

Büyülenmiş nişanlısı, parmaklıklar ardında gerçekleşecek olan bu önemli olay için gereken malzeme listesi ile hapishaneden gönderildi. Mezhgan'ın plan yapabilmesi için listeyi, alınanları mümkün olan en kısa sürede teslim etmesi gereken ebeveynlerine iletmesi gerekecekti. Nişanlısına, kargacık burgacık bir yazıyla karaladığı bir not defteri kâğıdını katlayıp verdi. Misafirler için çikolata, badem şekeri, pembe ruj ve diğer masraflar için annesine verilecek bir miktar para.

Mezhgan altınlarla süslenmiş bir kadının taşıdığı güvenle kendinden emin bir şekilde yürüdü. Latifa'nın canı sıkılmışa benziyordu. Nikâh vaadi bütün şakalarını bozguna uğratmıştı.

Haroon'un annesi ve babası, Mezhgan'ın gergin ebeveynleriyle birlikte genç çiftin nikâhlanacakları gün çıkıp geldiler. Birbirlerine selam verdilerse de tek bir laf etmediler. Mezhgan'ın babası hâlâ iki lafı bir araya getiremeyecek kadar öfkeli ve utanç içindeydi. Annesi de iplik ve tüyle yaptığı şeyle yüzleşmekten korkuyordu. Gergin bir ifadeyle elbisesinin kolunu yukarı çekiştirdi.

Aileler, gelin ve damat üç sıra ahşap sandalyelerle dolu olan küçük salona girdiler. Beyaz pantolon ve tunik giymiş olan damat, kalçalarında tabanca olan iki gardiyanla içeri girmişti. İkinci üç aylık dönemine yeni girmiş olan Mezhgan da hâlâ incecik duran belini saran zümrüt yeşili bir elbise ve gümüş

başörtüsü ile oradaydı. Elbisenin eteği kalçalarını ve fildişi rengindeki saten pantolonunu örtüyordu. Utangaç bir ifadeyle nişanlısına gülümsedi. Durumdan hoşnut olmayan kayınvalidesiyse başını öte yana çevirdi. Bu anlaşmaya sadece oğlunun on sekiz ay boyunca bu hapishanede kalmasını istemediği için yanaşmıştı.

Bir oğul yerine bir aptal yetiştirdiği için nasıl da hayal kırıklığına uğramıştı.

Onları karı koca olarak birbirlerine bağlayan evlilik belgesini imzalayabilsinler diye genç çiftin kelepçeleri çıkarıldı. O belge Mezhgan'ın hayatı boyunca dokunduğu en önemli belgeydi, ismini muhteşem bir imzayla atmanın tadını çıkardı. Kocası gardiyanlar tarafından götürülmeden önce Mezhgan, serbest bırakıldıkları anda yapacakları güzel düğünün hayalini kurdu. Haroon başını iki yana sallarken neşeyle derin bir iç çekti. Ancak Haroon götürülürken genç kadın kaşlarını çattı. Güzel karısı bu konuda gayet ciddiydi.

Mezhgan'ın nikâhının kıyıldığı haberi hapishaneye hareketlilik getirmişti. Fısıtılar, onaylamalar ve abartılı hikâyelerle hücreden hücreye yayılmıştı. Kimileri kaş çatmış, kimileri kıkırdamıştı ve bir kısmı da korkmuştu. Ancak bu kapalı kapıların ardında duran her kadın, aralarında bir büyücü olup olmadığını merak etmeye başlamıştı. Çok geçmeden hapishanedeki kadınlar, Zeba'nın hücre kapısında kuyruk oldular. Kadınların bu taptaze umutları, Zeba'nın Chil Mahtab'ın soğuk duvarları arasında yaktığı ateşi körüklüyordu.

Yirmi Birinci Bölüm

Gulnaz, hapishanenin kapısında durdu ve taksinin arka koltuğundan inip birkaç kâğıt parayı sürücüye verirken omzundaki çantasını düzelten genç adamı izledi.

Hapishaneye girmek için acele ediyor gibi bir hâli vardı. Sanki acele ederse bir anda daha çok şey kurtaracaktı. Genç adam taksinin kapısını kapadı ve ilgisini çoktan radyo istasyonuna vermiş olan sürücüye el salladı.

Ah, Rafi. Kız kardeşini kurtarmak için bir avukat mı yoksa oğullarına oyun arkadaşı mı tuttun?

Gulnaz, keşke Rafi'ye çocukken daha çok ilgi gösterseydim, diye geçirdi aklından. Niyeti güzel olsa da çabaları çocukçaydı.

Genç adam hızlı adımlarla yürürken çantası kalçasına çarpıyordu. O sırada saatini kontrol edince Gulnaz yeni bir hayal kırıklığıyla iç çekti.

Zaman sorun değil, evlat. Zaman bizim sahip olduğumuz tek şey.

Bu, bebek yüzlü avukat tam da Zeba'nın anlattığı gibiydi. Pahalı parfümü ve yeni kıyafetleri deneyimsizliğinin kokusunu maskeleyemiyordu. Zeba kendini assa yeri vardı.

Genç avukat gölgeli girişe adım atınca Gulnaz bir adım öne çıktı. Yusuf şaşkınlıkla bir elini göğsüne götürdü ve saygı dolu bir ifadeyle başını salladı. Ardından kapının koluna uzandı.

"Sen benim kızımın avukatısın," dedi Gulnaz.

Yusuf bir an duraksadı, hazırlıksız yakalanmıştı.

"Affedersiniz?"

"Sen Zeba'nın avukatısın."

"Evet, benim," dedi Yusuf dikkatli bir ifadeyle, eli hâlâ metal kapı kulpundaydı. "Çok üzgünüm. Siz..."

"Mahkûmun annesiyim."

Yusuf birden durdu, dönüp Gulnaz'a baktı. Kendini kristale benzeyen yeşil gözlere çekiliyormuş gibi hissediyordu.

Ne muhteşem, diye geçirdi içinden, o an kendini tamamen Batılı gibi hissediyordu. Bu gözler yabancı fotoğrafçıların dergi kapaklarında kullandıkları gözlere benziyordu. Birkaç saniye sonra Afgan yanı geri dönerken Gulnaz'ın ateş saçan gözleri iliklerine kadar ürpermesine neden olmuştu.

Büyüleyici. Annesi böyle bir gözün hapsinde olsaydı hemen usulca dua okumaya başlardı.

Yusuf düşüncelerini toparlaması gerektiğinin farkındaydı.

"Tanıştığımıza memnun oldum. Kızınızı ziyaret etmek için mi buradasınız?"

"Kısa bir süreliğine onunla görüştüm."

"Bugün nasıl?" Neden havadan sudan muhabbet ettiğini tam olarak açıklayamasa da sorulması uygun bir soru gibi gelmişti. Oysa Zeba'nın annesine sorulacak kesinlikle daha önemli sorular vardı.

Gulnaz anlamış olmalıydı. Bu soruyu duymazlıktan gelip daha alakalı bir soru sordu.

"Seninle konuştu mu?"

"Aslında bana pek bir şey anlatmaya yanaşmıyor," diye yanıt verdi Yusuf usulca. Aile onun hizmetleri karşılığında az da

olsa ödeme yapıyordu. Ancak maalesef bu ana kadar dava için Yusuf'un elinde pek bir şey yoktu.

"Bir bildiği vardır," diye onayladı annesi. "Damadımın cesedi kendi evinde bulundu. Bu da onun öldüğü anlamına geliyor... Kızımın öldürdüğü anlamına değil. Bana planından bahset."

Yusuf ağırlığını bir ayağından diğerine verirken çantasının askısını sol omzuna aldı.

"Öncelikle yaşadığı köye gitmeyi planlıyorum. Komşularıyla, onu ve kocasını tanıyan insanlarla konuşmam gerek. Kızınız çok bir şey söylemediği için olayın nerede yaşandığını görmeliyim. Ben işimi yapıyorum, hanım. Kızınız bunun boş bir çaba olduğunu düşünüyor ama ben olaya öyle bakmıyorum. Her zaman bir yol..."

"İnsanlar ölünün arkasından kötü konuşmaz. Gerçeği orada bulabileceğine inanıyor musun?"

"Önemli bir başlangıç."

"Bir planın yok," diye çıkarım yaptı Gulnaz.

"Dışarıdan bakıldığında karmaşık gibi durmasa da son derece karmaşık bir dava. Kızınızın masum olduğunu savunmak kolay olmayacaktır." Yusuf kendini savunurcasına konuşmuştu, bunun farkındaydı.

"Masumiyet herkesin satın alamayacağı bir lüks."

Gulnaz, esaretten kurtulan mahkûmlardan mı yoksa Kamal'ın ölümünde kızının rolü olmasından mı bahsediyordu? Yusuf emin değildi.

Gulnaz siyah-yeşil renkteki başörtüsünün uçlarını kaldırdı ve çapraz şekilde bir ucunu bir omzuna, diğer ucunu diğer omzuna attı.

"Benim için bir şey yapmanı istiyorum," dedi, bir araç hapishanenin önünden geçerken. "Yargıca Safatullah'ın kızının onu görmek istediğini söylemeni istiyorum."

"Anlıyorum. Safatullah'ın kim olduğunu sorabilir miyim?"

"Babam."

"Babanızın adını çıkaramadığım için üzgünüm. Hatırlamalı mıydım?"

"Hayır," dedi Gulnaz düz bir sesle.

Yusuf kaşlarını hafifçe kaldırdı.

"Bu yargıcı tanıyor musunuz?"

"Burada yargıçları tanımakla ilgilenmiyorum," diye yanıt verdi Gulnaz.

"Hayır, ben de öyle olduğunu düşünmemiştim."

Bir an her ikisi de birbirlerinin sözlerini tarttı.

"Yargıçla konuşacağım," dedi Yusuf. "Ama sizinle bir yerde oturup konuşsak nasıl olur? İçeri girip oturacak bir yer bulabiliriz."

"Hapishane içinde olmamasını tercih ederim. Burada konuşabiliriz." Gulnaz binadan birkaç adım uzaklaştı. Yusuf'un kadını takip etmekten başka şansı yoktu. "Ne hakkında konuşacağız?"

"Zeba'yı savunabilmem için onu anlamam gerekiyor. Onun nasıl biri olduğunu öğrenmeye ihtiyacım var. Nasıl bir anne olduğunu bilmeliyim. Kocasıyla olan ilişkisi nasıldı, bilmeliyim."

Gulnaz hiçbir zaman özel meselelerden bahsetmemişti. Mürşidin kızı olarak ketum bir dünyada büyümüştü. İnsanlar mürşidin biliyormuş gibi göründüğü şeyleri nasıl bildiğini anlayamıyorlardı. Ailede gözcü, kolcu, haberci ve elçilerin

olduğunu hiç öğrenememişlerdi. Safatullah mürşitti ama ailesi olmadan sağır, kör ve güçsüzdü.

Ancak bu durum ilerleyen yıllarda Gulnaz'a çok yardımcı olmuştu. Gulnaz'ın kocası ortadan kaybolduğunda insanlar bir sürü can sıkıcı soru sormuştu.

Hiç kimseye, çocuklarına bile onu bir şişeyi çayla doldururken ve paslı bir silahı kafasındaki sarığa sokarken izlediğini söylemedi. Küçük bir çantaya Gulnaz'ın eski elbiselerinden birini ve birkaç iç çamaşırı koymuştu. Karısını yanağından öpmüştü ve tüm dünyanın bir savaş alanına döndüğünü söylemişti.

Kocasının yüzündeki kararlılık, Gulnaz'a tartışmanın anlamsız olacağını söylemişti.

Kocası savaşı sonlandırmak için gitmişti ama Gulnaz'ın aklını yıllarca şu soru meşgul edip durmuştu: Ya gerçek böyle değilse?

"Kızım bana kocasından hiç bahsetmedi. Hem de hiç." Neden anlatacaktı ki? Zeba son birkaç yıldır annesinin suskunluğuna uyum sağlamıştı. Bu bir cezaydı.

"O zaman bana küçüklüğünden bahsedin," diye önerdi Yusuf. Yaşlı kadının söyleyebileceği yararlı birkaç şey olmalıydı.

Gulnaz başını hapishaneye doğru çevirdi, öğle güneşine karşı gözlerini kısmıştı. Zeba henüz küçük bir kızken... Hiçbir şey Gulnaz'ı kızını henüz küçük bir kız olarak düşünmek kadar sevindiremezdi. Kendine hâkim olamadan konuşmaya başlamıştı.

"Zeba bir yıldız gibi ışıldardı. Hep kahkaha atardı ve ağa-

beyi nereye gitse o da peşinden giderdi. Onu yanımdan ayırmazdım, ev işiyle ilgili ne biliyorsam ona öğretirdim. Dindar bir aileydik. Zeba dualarını okuyup ailesini onurlandırarak büyüdü. İyi bir evlattı, her zaman sadıktı."

"Babasıyla olan ilişkisi nasıldı?" diye sordu Yusuf kibarca.

"Doğduğu ilk andan itibaren babasının kollarının arasındaydı. Küçük kızı kucaklar havaya atardı. Babası gidene kadar birbirlerine çok yakındılar."

"Gitmek derken?"

"Ruslara karşı savaşmaya gitti," diye devam etti Gulnaz rahat bir ifadeyle. "Bir daha da geri gelmedi."

Yusuf anlayışlı bir ifadeyle derin bir iç çekti.

"Cesur bir adam. O zamandan bu yana bir haber almadınız mı?"

"Tek bir kelime, tek bir mektup bile yok."

"Peki, Zeba babasının yokluğuna nasıl tepki verdi? Onun için çok zor olmalı."

"Hepimiz için çok zordu. Zaman pek de kolay geçmedi." Gulnaz gözlerini Yusuf'a çevirdi. "O zaman henüz altı yaşındaydı. Çok ağladı. Hep babasını sordu ama insanlar hayatlarına devam eder, Zeba da hayatına devam etti. Babası bir savaşçı değildi. Zeba'nın babasını bir daha göremeyeceğini biliyordum. Kocamın ailesi, bir umuda tutunmak istiyordu. Her an kapıdan içeri girip savaş hikâyeleri anlatacağına inanmak istediler."

"Geri dönme şansının olduğunu bile mi düşünmediniz?"

"Eğer dönebilseydi çoktan dönerdi. Fakat dönmedi, bu da onun öldüğünü bildiğim anlamına geliyor."

"Anlıyorum."

Anlayamazsın, diye düşündü Gulnaz. Her aile yabancılar

için bir sır kapısıydı. Onlarla birlikte oturup birkaç soru sorarak bir baba ile çocuklarını veya karı koca arasındaki ilişkiyi anlamanın bir yolu yoktu.

"Bana evliliğinden bahsedin."

"Mutlu bir evlilik olması gerekiyordu."

"Mutlu değiller miydi?" diye sordu Yusuf. Ancak Gulnaz bunun, böyle genç bir delikanlı için tuhaf bir soru olduğunu düşünmüştü.

"Kamal'ın büyükbabası orduda subaydı, saygın bir adamdı. Babamla da çok iyi arkadaşlardı. Bir gün oturmuşlar ve çaylarını yudumlayıp sohbet ederken Zeba ile Kamal'ın karı koca olmasına karar vermişler. Torunlar vesilesiyle aile bağlarını kuvvetlendirmeyi düşünüyorlardı."

"Bu evliliği onayladınız mı?"

"Kimse bana sorma zahmetine girmedi."

"İtiraz ettiniz mi?"

Gulnaz delikanlıya yüzünde sabırsız bir ifadeyle baktı.

"Bu konu beni aşıyordu."

Yusuf kız kardeşini düşündü. Ailesi her zaman kızlarının, babalarının iyi bir arkadaşının oğluyla evlenmesini hayal etmişti ama kardeşi komşularına âşık olarak onların planını bozmuştu. Ablası evlendiğinde Yusuf daha küçüktü ama bağırışları, ablasının kapıları evi titretecek kadar sert bir şekilde çarptığını hatırlıyordu. Ailesi ablasına dediklerini yapması konusuna baskı uygulasaydı ablasına destek mi olurdu yoksa bu konu beni aşar mı derdi?

"Peki, Zeba bu evlilik için ne düşünüyordu? Yaşı küçük olmalı."

"On yedi yaşındaydı ve kendi hayatını yaşamaya hazırdı.

Yaşıtlarına göre pek de çocuk sayılamazdı... Çünkü babasını kaybetmişti."

"O zaman durumdan memnundu."

"Bir gelin ne kadar memnun olabilirse o kadar memnundu." Gulnaz, Zeba'nın babasıyla olan evliliğinin ilk haftasını düşündü. Kocası onu hediyelere boğuyordu ve ona öyle bakıyordu ki evde olsalar bile genç kadın utançtan kızaran yanaklarını başörtüsüyle kapatmak zorunda kalıyordu. Gulnaz, iltifatlar almaya başladığında kocasına ısınmaya başlamıştı. Kocası ailesine ondan o kadar çok övgüyle bahsetmişti ki zamanla ailede Gulnaz'a karşı bir kıskançlık oluşmuştu.

"Kamal'ın kibar, hoş bir adam olduğunu düşündük. Zeba bana hiç ondan dert yanmadı ama kızımla çok görüşemiyordum. Evliliklerinin ilk zamanlarında kocasının ailesiyle yaşadılar. Karışmak istemedim, sonra Kamal ayrı bir ev kiraladı. Karısının ailesinden uzak olmak istemişti. O ve oğlum Rafi doğru düzgün muhabbet etmemişlerdir bile."

"Ama Zeba ile Kamal kendi evlerine çıkmışlar. Bu tam olarak ne zaman oldu?"

"İkinci çocuklarının doğumunun ardından kendi evlerine taşındılar. Küçük Kız, en azından bir süre ona bu şekilde seslendiler."

"Taşınmaları için bir sebep var mıydı?"

Gulnaz başını iki yana salladı. "Vardıysa da bilmiyorum. Kimse kocası hakkında bir şey bilmezdi. Güvenilmez bir adamdı. Tek bildiğim bu."

"Böyle demenize neden olan şey nedir?"

"Bir keresinde Kamal, Zeba ile çocukları bir kuzenine ziyarete götürürken bize de uğradı. Ben de mantar güveci yapmıştım, tarif annemdendi, huzur içinde yatsın. Pilavla köfte

de yapmıştım. Rafi'nin eşi Shokria daha yeni doğum yapmıştı, lohusaydı. İyi beslenmesi gerektiği için ben de her gün taze yemek yapıyordum. Kamal arkasına yaslandı, tek lokma bile ağzına atmadı. Yemeği kokladı, ardından yüzünü buruşturdu. Herkes açlıktan ölüyordu, özellikle de çocuklar. En azından tadına baksın diye ona yalvardık çünkü bizimle birlikte yemezse içimiz rahat etmeyecekti. Gördüğüm en kaba hareketti."

"Belki karnı toktu," dedi Yusuf, bu hikâyede neye dikkat etmesi gerektiğini anlamamıştı.

Gulnaz uzaklara dalmıştı.

"Ardından tam iki ay sonra, Kamal'ın kız kardeşinin düğününe davet edildik. Bir yaz akşamıydı, hava sıcak ve kuruydu. Kamal bana başıyla selam verirken Rafi'ye doğru düzgün bakmadı bile. Rafi, enişteşi olduğu için Kamal ile konuşmaya gitti. 'Yine bize gelin. Sizi pek göremiyoruz.' Rafi böyledir. Kapımıza şeytan gelse onu bile geri çevirmez."

"Kamal ne dedi?"

"Ona köpek gibi davranılan bir eve kesinlikle gelmeyeceğini söylemiş. Onun gözünün önünde yemek yiyip bir lokma bile ikram etmeyerek ona saygısızlık etmişiz. Bu konuyu konuşmadan önce Zeba'yı ittirerek bizden uzaklaştırdı. Tüm ailesi söylediklerini duydu. Biz de düğünü terk ettik. O saatten sonra orada durmanın bir anlamı yoktu." Gulnaz'ın yüzünden hiçbir ifade okunmuyordu.

"Saygısızlık etmek niyetinde değilim, hanım ama bu, cinayet sebebi olarak ele alınabilecek büyük bir olay."

Gulnaz bir an gözlerini yumdu.

"Belki de haklısın," diye kabullendi usulca. "Belki de araştırman gereken çok şey var."

Yirmi İkinci Bölüm

Alışılmadık bir durum olsa da yargıç, Gulnaz'ı görmeyi kabul etmişti. Öte yandan Gulnaz zaten bunu bekliyordu. Yusuf talebi dile getirdiğinde yargıç, Safatullah'ın kızının bahsi geçince yüzünden herhangi bir ifade okunmasın diye çok çabalamıştı. *Safatullah'ın kızı*... Yani bu genç avukatın ofisine getirdiği kadın da Safatullah'ın torunu oluyordu. Baygınlık geçiren, gardiyanlar tarafından götürülen mürşidin torunuydu...

İnanılır gibi değildi.

Yargıç Najeeb, bu sahne karşısında büyüklerinin ne diyeceğini düşünerek başını iki yana salladı ama köyündeki büyükler çoktan hayatlarını kaybetmişti.

Yargıç en son olaydan beri Zeba'yı görmemişti ve doğruyu söylemek gerekirse onu çağırmaya da hevesli değildi.

Gardiyanlar Gulnaz'ı içeri getirdiğinde Yargıç Najeeb ister istemez ayağa kalktı. Gulnaz gibi biri şöyle dursun, kadınların onu görmek istemesine alışkın değildi. Gulnaz genç bir kızken kasabalarında neredeyse bir efsane olmuştu. Yetenekleri, büyü yaptığı ve bir bakışıyla insanların aklını başından aldığıyla ilgili dedikodular da duymuştu. Najeeb, Gulnaz daha gençken ailesindeki kadınların onun hakkında konuştuklarını hatırlıyordu.

Yargıç, Gulnaz'ı bir kere görmüştü. Rahatsız olan erkek kardeşi için mürşitten dua isteyen babasıyla birlikte Safatullah'ın evine gitmişti. Tüm kızları kıskançlıktan kendine düşman eden Gulnaz'ı görme ihtimali Najeeb'i cezbetmişti. Evlerinin dış kapısını çalan Najeeb'ti, babasının kolları gül sulu sıcak kek, ev yapımı peynir ve yeni toplanmış domatesle doluydu.

Kapıyı açan iki delikanlı, babasının taşıdığı hediyeleri almış ve onları meyve bahçeleri, gül ağaçlarıyla çevrili geniş avluya yönlendirmişlerdi. Mürşidin evi, kasabadaki diğer evler nasıl yapıldıysa öyle yapılmıştı ama biraz farklıydı. Ahşap kirişler daha sağlam, alçıpanlar daha düzgün ve pencereler daha parlak görünüyordu. Najeeb'in babası, dikkatli olması için ona sert bir bakış atmıştı. Evin estetik yapısı, mürşidin heybetiyle doğru orantılı gibiydi. Hasta kardeşini biri iyileştirecekse, böyle kutsal duvarlarla çevrili bir yerde yaşayan bir adam olmalıydı.

Najeeb, onları mürşidin bulunduğu salona götüren delikanlıyı takip etti. Odanın karşı tarafında minderlerin, yerde siyah beyaz iple örülmüş sekiz fil ayağı şekli olan bordo renkte bir halının bulunduğu sade bir odaydı. Mürşit, odanın tek penceresinden içeriye süzülen yumuşak bir ışığın üzerine düştüğü, misafirlerinin ise daha karanlıkta kaldığı bir yerde minderde oturuyordu. Yerde buğday, ceviz ve çamfıstığıyla dolu kavanozlar vardı. Misafirlerin dokunamayacağı bir yerde duruyordu. Najeeb ile babası mürşidi başlarını öne eğip elini öperek selamladılar. Safatullah kibar bir adamdı. Elini kendi göğsüne götürüp Najeeb'i başından öpmüştü.

Najeeb'in babası ricasını dile getirdi. Evdeki durumu açıklayıp en küçük oğlunun karın ağrısı, ateş ve hâlsizlik çektiğini

anlattı. Mürşit sabırla dinledikten sonra başını olumlu anlamda sallayıp cömert hediyeleri için teşekkür etti.

"Bu kuru havada yetişebilen tek domates sizinki," dedi Safatullah. "Bunu ailemle paylaşmanız da ne yüce gönüllü olduğunuzu gösteriyor."

Najeeb ve babası, domatesleri kapıdaki delikanlıya verdiklerinden mürşidin onların domates getirdiğini nereden bildiğini merak etmişlerdi ama bu soru yanıtsız kalacaktı.

Mürşit boğazını temizledikten sonra Najeeb ile babasına ona katılması için işaret ederek dua için ellerini havaya kaldırdı. Sesindeki yalvarış sanat doluydu. Ses tonu muhteşemdi. Najeeb babasının yüzünü incelemeye koyuldu, gözleri yarı kapalıydı ve odaklanmış vaziyette olduğundan alnı kırış kırıştı. Başını ritmik bir şekilde sağa sola sallarken bedeni de mürşidin dualarına uyum sağlayarak sallanıyordu.

Najeeb, başını saygı dolu bir ifadeyle öne eğip olanları izledi.

Mürşit başını aşağıya eğerek dua ederken kelimeler sanki defalarca söylenmiş gibi kolaylıkla dilinden dökülüyordu.

Najeeb başını biraz kaldırdı.

Mürşit öfkeli bir şekilde kulağını kaşıyıp kaşlarını çattı. Hemen sonra o sakin ses tonuyla duasına devam etti.

Hiçbir şey yoktu. Najeeb hiçbir şey görememeliydi ama görmüştü. Onun gönülleri fetheden sözleri basit bir kaşıntıyla kesilmişti. Dünyadaki herkes gibi kaşınıp duran bir adama nasıl saygı gösterebilirdi ki?

Duadan sonra babasıyla birlikte başları önde, elleri göğüslerinde geri geri giderek mürşidin odasından çıktılar.

"Vaktini ayırdığın için teşekkürler, Safatullah Ağa. Nezaketine minnettarız."

"Oğluna dua etmeye devam edeceğim. İnşallah, çok yakında iyileşecek ve bugün sana eşlik eden şu oğlun gibi güçlü ve sağlıklı olacak."

Delikanlılar yine ön kapıya kadar onlara eşlik etti, tam çıkıyorlardı ki Najeeb avluda ya da Safatullah'ın kabul odasında bir yerde takkesini düşürdüğünü fark etti. Babası dışarıda beklerken o koşarak avluya geri girdi. Küçük evlerden birinden köşeyi dönerken neredeyse genç bir kadınla çarpışıyordu. Genç kızla yüz yüze gelince birden şaşkınlıkla irkilerek geri çekildi.

O muhteşem gözleri görüp de dili tutulmasaydı ona çarptığı için özür dileyebilirdi.

Bu gözler ne renkti? İslam dininin rengi olan yeşilin en güzel tonuydu ama çok daha kutsal bir şey vardı bu gözlerde. Bu gözlerden dünyaya bakmak nasıl bir histi acaba?

Kalbinin hızla atmasını sağlayan kız Gulnaz'dı, biliyordu. Genç kız bir adım gerilese de gözlerini ondan çekmemişti.

Najeeb derin bir nefes aldı.

"Erkek kardeşinize dua istemek için gelmiştiniz," dedi usulca.

Najeeb ona yanıt vermek için yanıp tutuşuyordu ancak dili gitmiş de yerine bir tuğla konmuştu sanki. Sadece başını sallamakla yetindi.

"Ben de onun için dua edeceğim. Küçük ve masum olan herkes için her zaman dua ederim. Uzun ve hayırlı bir ömrü olsun diye dua edeceğim."

Gulnaz bir yanıt beklemeden genç adamın yanından uzaklaşıp gitmişti.

Najeeb takkesini almadan evden çıktı. Erkek kardeşi üç gün içinde gücünü ve iştahını yeniden kazanarak sağlığına

kavuşmuştu. Altı ay sonra kız kardeşleri Gulnaz'ın nişanlandığı haberini getirince Najeeb hiçbir şey dememişti. Ömrünün sonuna kadar Gulnaz'ı görmeyeceğini düşünürdü. Ancak Gulnaz ofisine geldiğinde yaşlı ama önemli bir adam olarak kadının karşısındaydı.

Beni hatırladı mı acaba? Beni hatırlayabileceğini düşünmek büyük bir beklenti olur mu?

"Benimle görüşmeyi kabul ettiğiniz için teşekkür ederim," dedi Gulnaz. Ses tonuna kayıtsızlık hâkimdi. Anımsama ya da huzursuzluktan eser yoktu.

"Genelde mahkûmların annesiyle görüşmem." Bu kısmen doğruydu ve Yargıç Najeeb'in sesi, tahmin ettiğinden daha suçlayıcı çıkmıştı. Yargıç koltuğuna geçerken Gulnaz da sandalyeye oturdu. Najeeb bir fincan çay koydu ve kadının önündeki sehpaya yerleştirdi. "Size pek bir şey ikram edemiyorum. Yargıç odası abartı için uygun değil."

"Bu yargıcına göre değişir," dedi Gulnaz, fincanına bir küp şeker atıp şekerin dibe çökmesini beklerken. Yargıç Najeeb kadının mahzun gözlerine, zarif elmacık kemiklerine baktı.

Yüce Tanrım, diye geçirdi içinden. *Bu kadın hiç yaşlanmaz mı?*

"Çok doğru," diye onayladı yargıç. "Yusuf yanınızda değil. Neden?"

"O zaten sizinle konuştu. Şimdi konuşma sırası bende."

"Anlıyorum," diye onayladı yargıç.

"Kadı efendi," diye konuşmaya başladı Gulnaz. "Kızım yüzünden buradayım. Onun davasına bakan yargıç sizsiniz.

Onun aldığı ilk nefesin sebebi ben olduğumdan, onu ölüm cezasına çarptıracak adamla konuşmamın uygun olduğunu düşündüm. İkimiz bu konuda inkâr edilemez bir bağı paylaşıyoruz. Öyle değil mi?"

Yargıç şaşkınlıkla kaşlarını çattı.

"Aslında bu oldukça tuhaf bir bakış açısı."

"Durumun kendisi de fazlasıyla tuhaf."

"Sizin düşündüğünüz kadar değil. Chil Mahtab'da kocasını öldüren tek kadın o değil. Bugünlerde erkeklerin arkalarını kollamaları gerek."

"Ne korkunç," dedi Gulnaz düz bir sesle.

Yargıç arkasına yaslandı, zihninde eski hatıralar dolaşıyordu.

Erkek kardeşimin hayatını sen mi kurtardın? Çünkü senin yaptığını düşünüyorum. Ah, bu soruyu sormak için yıllardır bekliyordum.

"Kadı efendi."

"Buyurun?" Najeeb boğazını temizledi ve fincanındaki çaydan bir yudum aldı. Gulnaz'ın, çocukları daha küçücükken dul kaldığını duymuştu, kocasına ne olduğunu merak ediyordu.

"Kızımın katil olmadığını söylüyordum. Ona merhamet etmenizi istiyorum. O dindar bir kadın, çocuklarına bağlı bir anne. Çocuklarının ona ihtiyacı var."

"Kocasını öldürdü mü?"

Gulnaz gözlerini kırptı. Bu usul usul göz kırpmalar sorduğu soru için adamı pişman etmeye yetmişti.

"Tamam, basit bir soru. Kızınızın nasıl bir eş olduğundan bahsetmediğinizi fark ettim. Kocasına iyi davranıyor muydu?"

Ancak bir erkek böyle saçma bir soru sorar, diye geçirdi içinden Gulnaz.

"Ben onun annesiyim, kadı efendi. Bu soruya vereceğim cevabın size yararlı olacağını düşündüren şey nedir? Orada neler yaşandığını görmedim. Orada olup Zeba'nın kendi elleriyle kocasını öldürdüğünü görmüş olsaydım bile ben sadece bir kadınım. Bildiğim kadarıyla öne çıkıp tanıklığımı tamamlayacak başka bir kadın da yok."

Doğruydu, yargıç başını olumlu anlamda salladı. Bir kadının sözü, bir erkeğin sözünün sadece yarısı kadar kıymetliydi. Bu onun kararı değildi. Bir kadının sözüne her zaman bu şekilde değer biçmişlerdi.

"Kızınızın kocası öldürüldüğü zaman orada olmadığınızı bildiğim için bu tartışmalı bir konu, hanım."

"Başka kimse yoktu ama dünya onu kınamaya hazır."

"Bu durumu incelemek zorundayız. Kızınız kocasıyla birlikte evdeydi ve bulunduğunda kızınızın üstü başı, elleri kan içindeydi."

"O adam onun kocasıydı. Kocası ölürken onu kucaklamış olabilir."

"Yine de onu kimin öldürdüğü sorusu yanıtsız kalıyor."

"Siz Allah korkusu olan birisisiniz, bu yüzden size tek bir şey söyleyeceğim, Yargıç Najeeb. O adamı tanısaydınız, siz de onu öldürürdünüz."

"Neden?" diye sordu Yargıç Najeeb, öne doğru eğilerek. "Niye böyle dediniz?"

Gulnaz başını iki yana salladı.

"Kızım, kocasını kaybetmeden önce aylardır pek iyi durumda değildi. Birkaç kez onu ziyarete gittim ama bana bile kapıyı zar zor açtı."

"Kendi öz annesine?"

"Yargıç Najeeb, gerçek şu ki gelenekler bir kadının sözü bir erkeğin sözünün yarısı eder derken, bir annenin sözü hikâyenin tamamı eder. Size Zeba'nın ciddi bir sıkıntı içinde olduğunu söylüyorum. Sebebi de o adamdı."

"Sizce kızınızda ters giden ne vardı?"

"Bunu söylemek zor ama onun aklına zarar vermiş olmasından korkuyorum."

"Anlıyorum," dedi yargıç, arkasına yaslanarak. "Akli dengesi bozuk bir kadın kocasını öldürebilir. Düşündüğünüz bu mu?"

"Kızımın kocasını öldürdüğünü düşünmüyorum, söylediğim şey bu değil. Durumun değerlendirmeye alınmasını istiyorum. O adamın kızıma karşı ne tür bir koca olduğunu düşünmenizi istiyorum. Size kızımla pek görüşemediğimi ama onu gördüğüm zamanlarda kızımın hayatı için endişelendiğini söyleyebilirim."

Najeeb başını olumlu anlamda salladı.

"Biraz daha çay alır mısınız?" diye önerdi yargıç, koltuğunun yanındaki ısıtıcıda duran çaydanlığı göstererek.

Gulnaz eliyle doğru düzgün içmediği fincanının ağzını kapadı.

Havada sessizlik hâkimdi. İkisi de konuşmak için birbirini bekliyordu.

Sessizliği bozan yargıç oldu. Bu şekilde davrandığını görseydi eşi ona lanet okurdu. Bu yaşta bu durum utanç vericiydi.

"Duruşma günü geldiğinde edindiğimiz tüm bilgiler tartışılacaktır. Ancak karısına el kaldırdıysa bile bu onun öldürülmesini haklı çıkarmaz ve köylü de bunu bilir. Şu insanlar, komşuları ve Kamal'ın ailesi hükmü bekliyorlar."

"Elbette, öyle. Cesedi buz kesilmiş bir hâlde toprağın altında ama ailesi hayatta ve sağlıklı. Torunlarımın kafasını türlü yalanlarla doldurduklarından eminim."

"Hanım, sizin gözünüzde sadece herhangi biri olabilirim ama benim de bildiklerim var ve bunu sizinle paylaşacağım; çocuklar her zaman annelerini affeder. Tanrı onları o fıtratta yaratmış. Onlara iki kol, iki bacak ve durana kadar 'anne' diye ağlayacak bir kalp vermiş. Kızınızın başında boynuz çıksa bile çocuklar onu bir taç olarak görecektir."

Gulnaz yargıca baktı, teni karıncalanmıştı. Affetmekle ilgili ne biliyordu ki? Tel örgünün arkasındaki Zeba'nın yüzünü hatırladı. Kızının ona dokunmak için parmaklarını tel örgüye koyuşunu düşündü. Bu bir bağışlama mıydı yoksa çaresizlik miydi? Chil Mahtab'da olduğu için mi annesinin dokunuşunu aramıştı?

"Size olan saygım sonsuz kadı efendi ama birçok çocuk kolsuz ve bacaksız doğar."

Yargıç kıkırdadı. "Çok doğru ama hiçbiri kalpsiz doğmaz. Söylediğimin arkasındayım. Bir anne sonsuza kadar annedir."

Gulnaz oturduğu yerde doğruldu. Bacağına batana kadar oturduğu sandalyede bir çivi olduğunu fark etmemişti. Yerinde kımıldansa da çivi onu takip ediyordu sanki.

Gulnaz gitmek için ayaklanıp kapıya doğru dönerken Najeeb de başka bir yana bakmaya çalıştı. Sanki okula giden bir çocuktu. İyilik istemek için ofisine gelmesini kendisi söylememişti. Hangi kadın bu kadar cesur davranabilirdi ki?

"Gulnaz Hanım," diye başladı konuşmaya, geleneksel sınırları çoktan aşmışlardı. "Sizinle konuşmak büyük bir zevkti. Avukatınızdan bu görüşmeyi ayarlamasını istediğiniz için memnunum."

Gulnaz ona baktı, Safatullah'ın gösterişli avlusunda yüz yüzeyken gördüğü aynı korkusuz bakışlardı bunlar.

"Ben adalet istemek için geldim," diye açıkladı Gulnaz düz bir sesle. "Bu ülkede bir deniz kabuğunu bulmak kadar zor olan gerçek adalet için... Tek umudum, kızımın Kamal'ın hayatından sorumlu olmadığı gibi ölümünden de sorumlu olmadığını anlamanız."

Ardından arkasına döndü ve yürümeye başladı. Böylece sohbetleri sona ermişti. Karşısındaki kadının öylece ofisinden çıkıp bir daha geri dönmeyeceğini düşününce Najeeb'in göğsü sıkıştı. Acaba Gulnaz onun hakkında ne düşünüyordu? Konuşmasından hiçbir şey çıkaramamıştı.

Tam o sırada Gulnaz durdu, eli kapıdaydı. Bir iki kez kapıyı tıklattıktan sonra arkasına döndü ve konuyla alakasız bir soru sordu.

"Bu arada kadı efendi, bunu sormadan gidersem kabalık etmiş olurum. Bu günlerde küçük kardeşinizin sağlığı nasıl?"

Yirmi Üçüncü Bölüm

Basir on yaşındayken önemli bir şeyi keşfetmişti. Her zaman güvendiği yetişkinler yalan söyleyebiliyordu. Aslında bu bir ihtimalden çok yatkınlıktı. Hayat değiştiren gerçekler kadar, küçük, önemsiz detaylar konusunda da dürüst değillerdi. Basir ilk yalanı fark ettiği an gözünü dört açacağına dair kendine söz vermişti. Üçüncü ve dördüncü yalanı anladığı zaman ise yetişkinlerin dudaklarından dökülen her şeye inanmasının imkânsız olduğuna karar vermişti.

Kaka Mateen, savaşa katıldığını iddia etmişti ama aslında İran'a kaçmıştı. Khala Shokria patates kızartmasını sırf onun için yaptığına dair yeminler ediyordu ama onu sokak satıcısından aldığını biliyordu. Annesi bütün çocuklarını eşit derecede sevdiğini söylüyordu ancak Basir, Shabnam'in onlara kıyasla annesinin kalbinde daha çok yer edindiğini görebiliyordu.

Basir yalanları yüzlerine vurmuyordu. Akrabalarıyla ters düşmektense yapacak daha iyi bir şeyi vardı. Sadece başını sallayıp saygısızlık etmemek için dudaklarına mühür vuruyordu.

Kimseye güvenmemek üzerine aldığı bu karar Basir'in hayatını karmaşıklaştırmıştı. Ona söylenilen her şeyi testten geçiriyordu. Bazen her şeyi daha çabuk kabul edebilmeyi diliyordu fakat ona anlatılan hikâyede boşlukları fark edince, her

küçük açığı anlayıp her şeyi gördükten emin olduktan sonra rahatlayabiliyordu. Gerçeği bilme dürtüsü takıntıya dönüşmüş, güven araştırması da kendi içinde bir baskı oluşturmuştu. Bu baskı, Ama Tamina ve Kaka Fareed'in küçük bahçesindeki ağaçların içinde bir kutu saklamasına neden olan şeydi.

Kendi evlerinde babasını başı yarılmış bir hâlde bulmadan aylar önce Basir, bir arkadaşından anne akreplerin en küçük yavrularını yediklerini duymuştu. Yavrularını burunlarıyla koklayan köpekleri ve civcivlerinin üstüne titreyen tavukları gören Basir için bu durum hiç doğal değildi. Akrepler genel olarak korkunç yaratıklardı ancak bu durum, Tanrı'nın düzenini neden bozduklarını açıklamıyordu. Anneler tüm enerjilerini bebeklerini doğurup onlara bakmakla tüketirlerdi. Anne akrepler bile küçük yavrularını yememeliydi. Bu, akıl almaz bir şeydi, doğru olamazdı.

Basir sırf kendi için bu gerçeği ortaya çıkarmaya karar verdi.

Taşların altına baktığı dokuz günden sonra hamile, sarı renkte bir akrep bulup onu kutuya koydu. Hayvan kutuda sağa sola çarparken kuyruğunu havaya kaldırmıştı ama gidecek başka bir yeri yoktu. Basir bulduğu akrep kaçmasın diye kutunun üstüne büyük bir taş yerleştirdi ve kutuyu ailesindeki kimsenin bakmaya bile cesaret edemeyeceği evin dışında bir yere sakladı. Bunun tehlikeli olduğunu bilse de merakı aldığı riske baskın çıkıyordu.

İki günde bir kutuya birkaç yemek kırıntısı atıyor ve akrebi uzun bir çubukla uzaktan kontrol ediyordu. Akrep kapana kısıldığı için ondan nefret ediyor olmalıydı. Basir bunu, kutunun kapağını kaldırdığında akrebin kuyruğunu dik tutuşundan, takındığı bu kinci tutumdan anlıyordu.

Acaba ona bir şans verse ilk fırsatta Basir'i öldürür müydü? Ama bebekleri ne olacaktı? Basir hâlâ bu konuda endişeliydi.

Her gün esirini kontrol ediyordu. Her seferinde onu inceliyor, kutunun kapağını kapatıyor ve akrebi içinde tutan taşı da üstüne yerleştiriyordu. Kutu dışarıdan görünmüyordu ayrıca önemsiz bir köşedeydi. Yine de onun varlığı sinirlerini geriyordu. Bir an önce akrebin bebeklerini doğurmasını istiyor, deneyini yakından izlemek için can atıyordu.

O gün evlerinin bahçesine girdiğinde Basir, ilk başta bu dehşet verici sahneye akrebinin sebep olduğunu düşündü. Sanki her zaman, akrep gibi tehlikeli bir şeyle deney yapma ihtiyacının günün birinde ailesindeki birinin hayatına mal olmasını beklemişti. Basir eve adımını attığında o gün ölümün ve yıkımın kokusunu almıştı. O yükün ağırlığıyla neredeyse dizlerinin üstüne düşecekti, buna kendisinin sebep olduğuna inanıyordu, ta ki baltayı görene kadar...

Basir ve kız kardeşleri Arna Tamina ile gönderildiğinde Basir'in akrebi hâlâ kutunun içindeydi.

Basir bir akşam Arna Tamina'nın evinden çıkıp kendi evlerine doğru yürümeye başladı. Bunu daha önceden planlamamıştı, ayakları sanki kendiliğinden hareket ediyordu. Hava neredeyse zifiri karanlıktı, bu yüzden hiç kimse bir delikanlının ön kapıdan içeri girdiğini fark etmemişti.

Bahçenin önünde öylece kalakaldı. Bir yanı annesinin veya babasının çaylarını yudumlarken kapıdan çıkıp eve hava kararıktan sonra geldiği için onu azarlamasını umuyordu. Ancak kimse yoktu. Basir eşikten adımını atınca onu çürümüş soğanların keskin kokusu karşıladı. Çok daha kötüsünü bekleyen bir çocuk için bu bile rahatlatıcıydı. Annesinin bakır

havanıyla tokmağı bir gazetenin üzerinde, bir avuç kakulenin yanında duruyordu. Rima'nın pembe örgü battaniyesi ise duvarın dibinde buruşuk bir hâldeydi.

Basir birkaç adım daha attı. Yıllarca bu duvarların arasında olması gerektiği söylenmiş, akşamüstleri dışarıda çok oyalandığı zamanlarda azarlanıp durmuştu. Şimdi ise bu duvarların arasında durmak tuhaf hissettiriyordu. Bir zamanlar annesiyle babasının paylaştığı odaya göz attı. Babasının yün takkesiyle atkısı, bir kulpu eksik olan şifonyerin üstündeydi. Üstlerine örttükleri yorgan soğuk zeminin üzerinde duruyor, yastıkları birer mezar taşını andırıyordu.

Basir evine eski bir fotoğrafa bakar gibi bakıyordu. Neden akrabalarından uzakta yaşamaya karar vermişlerdi ki? Basir annesiyle babasının kavga ettiğini duymuştu. Babasının öfkesine şahit olmuş ve annesinin, babasının darbeleriyle savrulduğunu görmüştü. Basir, annesinin uysal ama özverili, öfkeli fakat iyi niyetli olduğuna inanmıştı. Babası şiddete meyilliydi ancak neden annesi onca yıllık evliliklerinden sonra onun öfkesinden sakınamıyordu? Ürkek annesi sonunda isyan mı etmişti? Bu sefer kendini mi savunmuştu?

Basir ebeveynlerini gerçek anlamda hiç tanımamış olduğunu artık kabul ediyordu.

Arka kapıdan avluya çıktı, babasının cesedinin durduğu yerden iki metre ötedeydi. Başının bulunduğu toprağın rengi hâlâ koyuydu. Unutulmuş nane saplarıyla acı biberler kurumuş, yaprakları büzüşüp kahverengiye dönmüş ve kimi yerlerinden de kopmuştu. Kurumuş kırmızıbiberler küçük birer hançeri andırıyordu. Bahçenin köşesinde yer alan annesinin gül ağacı hayatta kalan tek şeydi. Olan biten her şeyden habersiz görünüyordu.

Basir başını hafif yana yatırarak bir şeyler duymak için kendini zorladı. Tek duyduğu uzaklardan bir yerden gelen komşularının televizyonunun sesiydi. En sevdikleri programı izlerken çaylarını yudumlayıp badem yediklerini ve kart oynadıklarını hayal etti... Sanki hiçbir şey olmamış gibi... Acaba o günle ilgili bir şey duymuşlar mıydı? Acaba ailesinin geçinemediğini ondan daha mı iyi biliyorlardı?

Basir babasının düşüp kaldığı yere basmamaya çalışarak dikkatli bir şekilde evin dışına çıktı. Evin arka duvarının orada küçük bir kutu vardı. Basir kapağı tutan taşı kaldırdı. Kutuyu eline alıp herhangi bir hayat belirtisi var mı diye dinledi.

Hiç hareketlilik yoktu.

Kutuyu ay ışığının düştüğü avlunun ortasına getirdi. Ardından kapağı kaldırdı, o an derin bir iç çekti.

Anne akrep hâlâ hayattaydı, sırtında da iki düzene açık renkli bebek akrep taşıyordu. Basir gül ağacından bir dal koparıp anneyi dürttü. Anne akrep hemen kıskaçlarını oynatıp savaşa hazır olduğunu belli edercesine kuyruğunu kaldırdı.

Hayır, diye geçirdi zihninden Basir, akreplerin bebekleri bile annelerinin sevgisine sahip olduklarından emin olabilirlerdi.

Şimdi her şeyi yok etmeliydi. Sadece kuyruğunu savurarak kocaman adamları öldürebilecek yaratıklar söz konusu olduğunda merhamete yer yoktu. Basir, anne akreple bebeklerinin üzerine yemeklik sıvı yağ döküp bir kibritle tutuşturmalıydı. Ateş akrepleri yok etmek için etkili bir araçtı ve yanan kabuklarının çıtırtısını dinlemek çoğu çocuğa göre büyük bir eğlenceydi.

Ancak Basir kendini suçlu hissediyordu. Sırf doğal görünen her şeye aykırı davranıp bebeklerini yiyecek mi diye

merak ettiğinden bu akrebi aylarca kapalı kutuda tutmuştu. Fakat yanılmıştı işte. Akrepler bile nasıl anne olacaklarını biliyordu.

Elinde kutuyla Tamina halanın evine uzun bir yürüyüş yaptıktan sonra kutuyu kuzenleri görmesin diye kil duvarların arkasındaki bir oyuğa koydu. Onu burada tutmak riskliydi. Ertesi sabah kutuyu köyün bitimindeki kayalığa götürecek ve akrepleri özgür bırakacaktı.

Kaka Fareed onu avluda bekliyordu. Zeba'nın davasında herhangi bir gelişme var mı diye Tamina halaya uğramak gibi bir alışkanlık edinmişti.

"Neredeydin?"

Basir göğsünün sıkıştığını, yüzüne ateş bastığını hissetti. Ön kapıdan koşup gitmemek için kendini zor tutuyordu. Kaka Fareed'in annesinin boğazını sıktığını daha dün gibi hatırlıyordu.

"Yürüyüşe çıkmıştım," diye mırıldandı Basir.

"Neden halan nerede olduğunu bilmiyor? Sen bu evde yaşıyorsun. İstediğin gibi gelip gidemezsin."

"Ondan özür dilerim," dedi Basir, kapıya doğru yürürken. Kaka Fareed daha fazla bir şey demeden oradan uzaklaşmak istiyordu. Basir ve kız kardeşleri halalarının evine geldiğinden bu yana evi üçüncü kez ziyaret ediyordu. Ne zaman gelse halası bile artık bezgin bir ifadeyle iç çekiyordu.

En son geldiğinde Zeba için hırsız ve katil demişti. Kamal'ın ona borcu vardı, Zeba da o parayı çalmak için kocasını öldürmüştü.

Bunun bir yalan olduğunu öğrenmek için Basir'in soruşturmasına gerek yoktu.

Kaka Fareed annesine düzenbaz dediğinde Basir dudağını ısırmıştı. Annesinin öyle bir insan olmadığını haykırmak istemiş ama yapamamıştı. Tek yapabildiği Kaka Fareed'e annesi hakkında bu şekilde konuşmaması gerektiğini söylemek olmuştu.

"Neredeydin?" diye sordu Kaka Fareed yeniden. Başını yana yatırıp dişlerini sıkmıştı.

"Hiçbir yerde, amca. Sadece yürüyüşe gittim. Biraz temiz hava almak istedim."

"Sen de o annen kadar yalancısın," dedi Fareed küçümser bir edayla.

Basir dilini öyle sert ısırdı ki ağzına kan tadı geldi. Fareed, Basir'in eve dönmesini beklerken öfkesi giderek artmış gibi bir ileri bir geri yürümeye başladı.

"Tıpkı annen gibi. Yalanlar, yalanlar, yalanlar... Kendine hâkim ol, yoksa sen de annen gibi suç işlersin. O fahişe ölmeyi hak ediyor. Tanrı, bütün gün hiçbir şey yapmayıp kıçlarının üstünde oturan yargıçlar ve mahkemeler yüzünden bize yardım etsin. Bu ülkede adalet diye bir şey vardı ama artık eser yok. Biz burada şu öksüzlere bakarken o pis fahişe hapishanede kıç büyütüyor. Annen babanı öldürdü. Elimde olsa ben de o kadını oracıkta öldürürdüm."

Basir o ana dek babasının kuzenleri, annesine hakaret ettiği zaman odayı terk etmek haricinde hiçbir şey yapmamıştı. O ve kız kardeşleri babasının ailesine bağlıydı. Annesini savunmaya kalkarsa kendini kardeşleriyle beraber sokakta bulmaktan korkuyordu.

Zaten amcasının annesine düzenbaz ya da katil demesini duymak yeterince zordu. Şimdi kulakları bir de fahişe lafını işitmişti. Basir'in gençlik gururu savunmaya geçti.

"Kendi pisliğinde boğul," dedi Basir sessiz ama duyulacak şekilde, tüm vücudu titriyordu. Fareed amca hiç tereddüt etmeden elinin tersiyle Basir'in yüzüne bir tokat indirdi.

"Seni orospu çocuğu seni!"

Tamina hala kuzeninin sesini duyunca koşarak avluya geldi. Basir eliyle yüzünü kapamış yerde yatıyordu. Fareed'in kan çanağı gözleri çocuğa öfkeyle bakıyordu, ona yeniden vuracak gibiydi. Tamina hala başörtüsünün bir ucunu omzuna atarak aralarına girdi.

"Fareed, ne oluyor burada?"

Fareed amca kadının sorusunu duymazlıktan gelirken gözlerini Basir'den ayırmıyordu.

"Hem Kamal hem o karısı benim paramın üstüne kondular. Şimdi de şu otlakçı çocukları burada yaşıyor, bu da kalkmış bana karşılık veriyor. Sana iyi bir ders vereceğim!"

Fareed, Basir'e saldırmak için atıldı.

Tamina hala ellerini iki yana açarak çocuğun önüne geçti.

"Ona dokunmayacaksın!" diye bağırdı.

Fareed öfkeliydi. Basir ayağa kalkmaya çalıştı. Halası, Fareed'in yarısı kadardı.

"Kuzen, çekil önümden! Bu benimle Kamal'ın oğlu arasında. Şu insanların erkek kardeşini öldürdüğünü ne çabuk unuttun?"

Sesi titrese de Tamina hala yerinden kımıldamadı.

"Sen buraya Kamal'ın şerefini savunmak için gelmiyorsun. Sen ondan nefret ederdin. İkiniz de zil zurna sarhoş olmadığınız sürece aynı odada bile durmazdınız."

"Kes sesini!"

"Gerçek bu. Şimdi buraya çocuklarından fi tarihinden kalma borcunu mu istemeye mi geliyorsun? Çık git evimden.

Kuzenim olman umurumda bile değil. Bir sarhoşun yeğenime eziyet etmesine izin vermem!"

Fareed yüzünü Tamina halaya yaklaştırdı. Tamina hala geri çekilmemek için tüm gücüyle savaşıyordu.

"Seni kaçık kadın," dedi usulca. "Sen benimle böyle konuşamazsın!"

Basir halasının yanında duruyordu. Her şey o kadar tanıdıktı ki... İçinde bir yerlerde binlerce kez hissettiği gerginliği yine yaşıyordu.

"Burası benim evim ve istediğim gibi konuşurum!" diye yanıt verdi Tamina.

Fareed'in bir sonraki hareketini tam olarak kestirmek mümkün değildi. Neyse ki o sırada Mateen enişte evden çıktı. Bağırışları duymuş, Fareed'in ufak tefek karısını tehdit edişini görmüştü. Fareed'i ensesinden tuttuğu gibi kapıya doğru ittirdi.

"Sen ne halt..." diye bağırdı Fareed, kelimeleri yuvarlayarak.

"Defol git evimizden!" diye kükredi Mateen âdeta. Fareed yenilgiye uğramış bir hâlde ellerini havaya savurdu.

"Şu it yavrularını hak ediyorsunuz."

Basir halasının kızgınlık ve öfkeyle dolu avlusunda öylece dururken annesini hiç özlemediği kadar özlemişti.

Fareed gitmişti. Kızlar kapıdan bakıyor, sorgu dolu yüzlerinin yarısı görünüyordu.

Tamina hala boğazını temizledi.

"Kızlar, içeri girin. Geç oldu, hem çoktan yatmış olmanız gerekirdi. Haydi bakalım." Kadın onları evin içine doğru kışkışladı. "Burada izleyecek bir şey yok."

"Ben... Ben özür dilerim hala," dedi Basir tereddüt dolu bir sesle.

Babasının kız kardeşi ondan yana döndü, dudakları öfkeden ip gibi gerilmişti. Onlardan nefret etmek için çok nedeni vardı. Fareed haklıydı. Erkek kardeşini kaybetmişti ve anneleri onun katili olmakla suçlanıyordu. Zeba'nın çocuklarına nasıl kızmasındı ki?

"Sus," diye homurdandı. "Bu akşamlık bu kadar yeter."

Mateen enişte ellerini kalçalarına dayadı.

"Bu çocuk ne yaptı ki?"

"Bu çocuk," dedi Tamina usulca. "Gecenin bu saatinde eve geldi ve nereye gideceğini söylemedi bile."

"Ben... Ben sadece yürüyüşe çıkmıştım," diye mırıldandı Basir. "Sana söylemem gerekirdi ama kimseyi rahatsız etmek istemedim."

"Fareed, Kamal'dan nefret ederdi. Şimdi öfkesini bizden çıkarmaya çalışıyor," diye iç çekti Tamina. Sesindeki titreme biraz azalmıştı.

Basir bir açıklama yapma gereği duyuyordu. Halası onu korumuştu, bu hareketinden dolayı ona minnet duyduğunu bilmesini istiyordu. Onu ve kız kardeşlerini yeğeni değil de Zeba'nın çocukları olarak görürse büyük bir sıkıntıya düşerlerdi. Kardeşlerine tek başına bakamazdı. "Tamina hala, ben... Sadece senden özür dilemek istiyorum. Benim yüzümden bunu yaşadığın için özür dilerim. Annem yüzünden üzgün olduğunu biliyorum ama..."

"Hiçbir şey bilmiyorsun," diye bağırdı Tamina öfkeyle. "Basit olduğunu sanıyorsun ama değil!"

Basir bir adım geriledi. Her şey tam da olmasından korktuğu gibiydi. Tamina hala onları yanına alan tek kişiydi ama onun nezaketinin bile bir sınırı vardı.

Mateen enişte elini karısının omzuna koydu.

"Bu konuyu büyütme, Tamina. Ben içeri geçiyorum."

Eşikte duran kızlar enişteleri geçsin diye iki yana ayrıldılar. Kendi kızlarının başlarını okşayıp hepsine yatmalarını söylemeden önce Shabnam ile Kareema'ya doğru düzgün bakmamıştı bile.

"Anlamıyorsun," dedi Tamina hala, sadece Basir'in duyabileceği kadar kısık bir sesle çünkü avlu tamamen sessizliğe bürünmüştü. "Annenin ne yaptığını büyük olasılıkla anlayamazsın."

Basir bekledi. Tamina hala eve girip gözden kaybolduğunda bile olduğu yerde kalakalmıştı. Halasının geri dönüp evden gitmelerini söylemesini umuyordu. Belki de onun eve girmesini bekliyordu. Gaz lambasının ışığının altında iki parça kıyafetlerini toplamakla meşgul de olabilirdi, böylece sabah onlardan tamamen kurtulurdu.

Basir avluda bulunan iki plastik sandalyeden birine oturdu.

Acaba annesi ne yapıyordu? Onu ya da kızları düşünüyor muydu? Durumlarının ne kadar berbat olduğu hakkında bir fikri var mıydı?

Neden herkese neler olduğunu söylemedin, anneciğim? Tüm bunların gerçek bir açıklaması olmalı.

Gerçek. Basir, babası hakkında itiraf edebileceğinden çok daha fazla şey biliyordu.

Anne, oğul hep birbirlerini kurtarmaya çalışmışlardı fakat onların çabası bolca çürük, bağırış ve küfürle karşılık bulmuştu. Bunun yersiz bir çaba olduğunu hatırlayan Basir, bazen babasının varlığının yarattığı o ürpertici rüzgârın evlerine girdiğini hissettiğinde ortadan kaybolmayı seçerdi. Çok onurlu bir davranış değildi belki ama zararı azaltıyordu.

Basir, babası öldürülmeden önceki yıl yeni taktikler denemişti. Annesini koruyup kollamak yerine babasına ulaşmaya çalışmıştı. Annesi, babasının öfkesini nasıl kontrol edeceğini bilemiyorsa belki annesine o gösterebilirdi. Basir, sanki babası demirci yerine şehirdeki bir ofise gidiyormuş gibi her sabah ayakkabılarının tozunu alırdı. Babasına bir fincan çay getirir ve Kamal eve gelmeden önce mutfakta lazım olabilecek her şeyi temin ederdi.

Planı işe yaramıştı. Ergenliğinin başında olmasına rağmen her huzurlu günü zafer kazanmış bir general gibi kutlamıştı. Annesine gülümsediğinde, annesinin neden gülümsemesine karşılık vermediğini merak ederdi. Nedense Zeba gözlerini kaçırırdı. Küçük evlerindeki hassas güç dengesinden bahsetmemişlerdi. Eli ağır babaların olduğu diğer evlerde de durum genelde böyleydi. Huzur mevsimleri iki fırtına arasındaki sakinlikte saklıydı.

Ancak bu da çok sürmedi. Kamal bir şeyler yapabildiğini kendine kanıtlamak için gücünü gösterme ihtiyacı duyan bir adamdı. Eşinin ve çocuklarının emirlerine itaat ettiklerini anlamak için varlığına verdikleri tepkiyi görmek istiyordu. Ona aksi gösterilmediği için buna hakkı olduğunu düşünüyordu. Kamal sırlarla dolu bir adamdı. Bunlar kirli, utanç dolu sırlardı. Sarhoş, kızgın veya bir şeyle meşgul olduğu zamanlarda kendi günahlarını affedebilirdi. Öte yandan ender de olsa derinlerde bir yerlerde içindeki merhametin uyandığı anlar vardı. Böyle anlarda Kamal'ın yüzü utançtan kıpkırmızı kesilir, içi korkuyla dolardı. Bu dayanılır gibi değildi. Kamal kusurlarını yüzüne vuran birine tahammül edemezdi çünkü onu savunmasız bırakacağına inanırdı. Bu tıpkı bir kazaktan sökülen

ipin çekildikçe o kazağı tamamen yumağa dönüştürmesi gibi bir şeydi.

Kamal sevilmesi kolay bir baba değildi, diye kabullendi Basir. *Ama değişebilirdi. Belki o zaman her şey daha iyi olurdu.*

Basir sabahın ilk ışıklarıyla uyandı. Puslu mor gökyüzü yerini turuncu sarı renge bırakıyordu. Kız kardeşleri ve kuzenlerinden ayrı uyuduğu salonda oturup bağdaş kurdu. Evde hâlâ uyku sesleri hâkimdi. Tıpkı şişip inen bir göğüs gibi duvarların da eğilip kalktığını hissedebiliyordu.

Basir evin dışında bıraktığı kutuyu hatırladı. Küçük kuzenlerini ve kız kardeşlerini düşününce, bebekleriyle beraber bir çıkış yolu bulmadan önce akrepten kurtulmanın en iyisi olacağına karar vermişti. Ön kapıdan çıktı ve evin arka tarafına doğru ilerledi. Biri onları bulmadan önce akrepleri özgürlüğüne kavuşturacaktı.

Kutu tam da Basir'in birkaç saat önce bıraktığı yerde duruyordu. Terlikli ayağıyla kapağına yerleştirdiği taşı ittirdi, ardından kapağı açtı. Kutuyu yana doğru çekiştirdikten sonra hemen geri çekildi. Acı gerçekle yüzleşirken korkuyla iç çekti.

Serbest kalan akrep hızla kutudan uzaklaşırken, iki düzine yarısı yenmiş yavruyu ardında bırakmıştı.

Yirmi Dördüncü Bölüm

Zeba annesine dik dik bakıyordu.

"Peki, yargıç ne dedi?"

"Pek bir şey demedi. Ama senin en büyük derdin o değil."

"Ne yaptın?" diye sordu Zeba, içinde bir yerde yine o eski endişeyi hissediyordu.

"Hiçbir şey. Daha çok çocuklarının sana ihtiyacı olduğu konusunda konuştuk." Zeba daha fazla soru sormadan önce Gulnaz başıyla bahçeyi işaret etti. "Neden şu kızlar bakıp duruyor?"

Zeba omzunun üzerinden annesinin gösterdiği yere baktı. Latifa hemen başını diğer tarafa çevirdi. Nafisa uzakta bir yeri gösteriyormuş gibi yaptı. Hapishanede olduğu ortadaydı. Durumu kurtarmak için yalan söylemeyecekti.

"Bakıyorlar çünkü onlara senden bahsettim," diye kabullendi Zeba. "Kadınların duymaktan hoşlandığı bir kişisin, özellikle büyük sıkıntısı olan kadınlar için..."

"Ah, öyle mi? Bu yaşta hâlâ ilginç olabildiğimi duymak ne hoş." Gulnaz keyifle kaşlarını kaldırdı.

"Elbette. Hep öyleydin. Kızın cinayetle suçlandığında bile en ilgi çekici kişi sensin."

"Bana baktıklarına emin misin?"

"Kesinlikle."

Gulnaz, kızındaki değişikliği fark etmişti. Daha dik duruyor, başını daha az öne eğiyordu. Dudaklarını birbirine bastırdı.

"Sen bir şey yapmışsın," dedi.

Zeba utangaç bir şekilde gülümseyince Gulnaz'ın önsezisi doğrulanmış oldu.

"Ne yaptın?" diye üsteledi Gulnaz.

Zeba başını iki yana sallasa da gözünde inkâr edilemez bir pırıltı vardı.

"Zeba!" diye fısıldadı Gulnaz.

"Tamam, anne, söyleyeceğim," dedi Zeba da yarı gönülsüz bir ifadeyle fısıldayarak. "Burada bir kız vardı; şaşkın, hamile, âşık bir kız. Ancak birçok yönden akıllı olduğunu kabul etmem gerek. Polise teslim olarak kendisini ve erkek arkadaşını hapse attırmış. Delikanlının serbest bırakılması için genç kızla evlenmesi gerekiyordu."

"Şaka yapıyorsun."

"Hiç de değil," dedi Zeba neşeli bir ifadeyle. "Çocuğun ailesinin kızı istemesi gerekiyordu, öyle de oldu."

"Keşke çiftler için de bir hapishane olsaydı. Gerçi evlilik de bir nevi hapishane, değil mi?"

Zeba bu sözler karşısında irkilmemişti. Babasının ortadan kaybolduğu yıllar içerisinde annesini, diğer kadınların yaptığı gibi babasının ölümü için ağıt yakarken görmemişti. Aslında daha çok rahatlamış gibiydi.

"Bana ne yaptığını anlat," diye ısrar etti Gulnaz.

Zeba alt dudağını ısırdı. Annesinin ayakkabısını giyip de yürümeye çalışan bir çocuk gibi hissediyordu kendini.

"Ona ip ve tavuk tüyünden bahsettim."

"Bahsettin?"

"Evet."

Gulnaz'ın yüzünde şaşkın bir ifade vardı.

"Peki, bunu nereden öğrendin?"

"Elbette, senden. Bunu Nooria-*jan* için yaptığımızda tavuk tüylerini bana toplatmıştın."

"Ah, ben onu unutmuşum." Gulnaz uzaklara dalıp gitmişti. Sanki yağmur yağacakmış gibi hava pusluydu. "Eğer ona yardım etmeseydik Latif'in onunla evleneceği yoktu. Nooria'nın hem onunla hem de kuzeniyle flörtleştiğine dair dedikodular çok korkunçtu."

"O durumu şu an yaşasaydı hücre arkadaşım olurdu. Zina için on sene hüküm yiyorsun. Şanslıymış ki daha iyi bir zamanda ahlaksız damgası yemiş. Bu arada o nasıl? Şimdi torunları olmuştur," diye takıldı Zeba.

"Yıllar önce hayatını kaybetti. Sevgili eşi de üç ay sonra yeniden evlendi."

"Üç ay sonra mı? Aşk ne kadar güzel, değil mi?" diyen Zeba'nın yüzünde yapmacık bir gülümseme vardı.

Gulnaz da belli belirsiz gülümsemişti. Zeba ne zaman böyle her şeyle dalga geçer olmuştu? Annesinin yüzüne kapıyı kapatırken bile gözyaşı döken o uysal kızına ne olmuştu?

"Neyse hücre arkadaşım ve annesi yapmalarını söylediğim her şeyi yaptı. Doğruyu söylemek gerekirse çocuğun ailesi kızı istemeye gidince ben de şaşırdım. Bunun gerçekten işe yaradığını bilmiyordum."

"Yedi düğüm mü attırdın?"

"Yedi düğüm," diye onayladı Zeba. Gulnaz kendini beğenmiş bir ifadeyle gülümsedi.

"O zaman işe yaramaması için bir neden yok."

"Yaramak zorundaydı. Daha çok genç, hayatının burada ziyan olmaması gerekiyordu. Bebekten bahsetmiyorum bile."

"Sen onun kıçını ateşten kurtarmasaydın hayatı ziyan olup gidecekti. Tüm bunları yaşamayı seçen bir kız düşün," dedi Gulnaz usulca. "Hepsi karanlıkta yaşanan tuhaf bir an uğruna..."

"Kız iyi iş çıkardı, anne," dedi Zeba kısık bir sesle. Gulnaz kaşlarını kaldırarak kızına bakıyordu. "Ama bir an olduğundan şüpheliyim ve karanlık olduğundan da emin değilim."

Gulnaz rahatlamış bir şekilde şen bir kahkaha attı. Gözlerini kapatmış, başını hafif arkaya atmıştı.

Bir an nefesini tutup bekledi. Tel örgü yoktu. Hapishane yoktu. Kızgın güneşin altında dedikodu yapan anne ve kız vardı sadece. Gulnaz'ın kemiklerinin sızısı hafiflemiş, boynundaki tutulma acısız bir şekilde kahkaha atmasını sağlayacak derecede geçmişti. Elleri ayakları iyice ısınmış, tırnak dipleri pembeleşmişti. Bu ender anda kendini yıllardır hiç olmadığı kadar canlı hissediyordu.

Zeba, bu durumun üstesinden annesini izleyerek gelmişti. Küçük bir kız gibi kıkırdıyordu.

Gulnaz'ın gözleri de mutluluk gözyaşlarıyla ıslanmıştı.

Kendilerini kahkahalarına bırakan anne kız birbirine baktı. Etraflarındaki dünya sanki yok olmuştu.

"Anne, iyi misin?" diye sordu Zeba tereddütle.

"Ah, Zeba, ne de olsa sen benim kızımsın işte."

Altı ay önce olsa Zeba bu yoruma kızardı. Şaşırtıcı olsa da şimdi bununla gurur duyuyordu. Gözlerini birkaç kez kırpıştırıp oturuşunu düzeltti. Hapishanenin zemini çakıllıydı, Zeba da üstlerine oturacakları bir battaniye getirmemişti.

"Hem yargıçla hem de avukatınla konuştum. Avukat şu an köyde, senin masum olduğuna inanan ya da sana yararı dokunacak bir şeyler bilen var mı diye insanlarla konuşmaya gitti."

"Kimse onunla konuşmayacaktır."

"Muhtemelen ama her zaman bir ihtimal vardır. Yusuf da küçük bir ihtimal kokusu aldığında peşinden gidecek bir tipe benziyor. Bu da senin için iyi bir şey."

"Sanırım daha kötü şeyler de var."

"Bana neler olduğunu anlatmaya hazır mısın?" diye sordu Gulnaz kibarca. "Durumu bilirsem belki sana yardımcı olabilirim."

"Avukatım gibi konuşuyorsun," diye iç geçirdi Zeba.

"Sanırım evet," dedi Gulnaz. Elini cebine atıp kırmızı bir folyo kâğıdına sarılı üç tane çikolata çıkardı. "Sana bir şey getirdim. Bu acı yerde ağzın tatlansın diye."

Çikolataları tel örgünün arasından itti. Zeba annesinin elinden çikolataları alırken onu tamamen kendine doğru çekmeyi istedi.

Gulnaz öne doğru eğilip alnını güneşten ısınmış tel örgüye dayadı.

"Seni tanıyorum, Zeba. Tanıdığımı düşünmüyor olabilirsin ama sen benim kanımsın, canımsın. Dudakların söylemese de ruhun konuşuyor. Her zaman öyleydi."

Zeba başını kaldırdı. Neden annesi her zaman böyle farklı şeyler söylüyordu?

"Neden bahsettiğini anlamıyorum, anne. Sana ne düşündüğümü söyledim, daha fazlası yok. Kulağına çalınan her neyse senin uydurman, ben sana bir şey söylemedim."

Zeba bir çikolatanın ambalajını çıkardı ve Gulnaz'ın vücut ısısından dolayı yarı ermiş yuvarlak çikolatayı ağzına attı. Ambalajı avucunda buruştururken çikolatanın dilinin üstünde eridiğini hissedebiliyordu.

"Zeba, sana bir faydam dokunsun diye buradayım. Güven bana, bir bildiğim var."

Annesi yanılıyordu. Zeba'yı hiç dinlememişti. Neden en iyisini onun bildiğini düşünmeliydi ki? Bu zamana kadar bütün kararları Gulnaz almış ve sırf paranoyaları yüzünden Zeba'ya nezaketle yaklaşan her aile üyesini kendilerinden uzaklaştırmıştı.

"Her zaman sen en iyisini bilirsin, değil mi?" dedi Zeba, alaycı bir ifadeyle.

Gulnaz dudağını ısırdı. Zeba fazlasıyla incinmişti. Nerede yanlış yapmıştı? Neden kendi çocuğuyla konuşurken dikkatli olmak zorundaydı?

"Zeba, ben buraya seninle tartışmaya gelmedim."

"O zaman neden geldin, anne? Beni hapishanede görmeye dayanamadığın için mi yoksa gözden düşmüş olsan da o güçlü büyücülük yeteneğinle beni buradan çıkaran kişi olmak istediğin için mi?"

Gulnaz derin bir nefes aldı.

"Zeba, yargıçla konuşmaya gittim çünkü onunla daha önce de konuşmuştum. Onunla yıllar önce, henüz sen dünyada yokken tanışmıştım. Bir keresinde babasıyla birlikte yüce Safatullah'ı görmek için gelmişti. Korkunç bir hastalıktan mustarip olan küçük erkek kardeşine dua istemek için... Hatırladığım kadarıyla çocuk ölüm döşeğindeydi."

Zeba'nın içi öfkeyle dolup taşıyordu. İçinde biriken otuz yıllık öfke gün yüzüne çıkmaya çalışırken Gulnaz'ı dinlemek zordu.

"Küçük erkek kardeşi, büyükbaban mürşidin yardımıyla iyileşti."

"Bunun benimle ne ilgisi var?" diye sordu Zeba.

"Bir can kurtuldu. İnsanlar bu tarz şeyleri unutmaz."

Zeba, Gulnaz'ı yarım yamalak dinlerken avlunun arka tarafına baktı. Latifa sırtını hapishane duvarına yaslamış, yerde

oturuyordu. Henüz yakmadığı bir sigara parmaklarının arasında duruyordu, zulası ona daha uzun zaman yetecek gibiydi. Latifa'nın gözleri bulutların arkasına gizlenmiş güneş yüzünden yarı kapalıydı, sanki uykusu vardı. Acaba hayatında huzur nedir bilmiş miydi? Ailesi hakkında anlattıklarına bakılırsa mümkün değildi.

Zeba ayağa kalkıp Latifa'nın yanına gitmemek için kendini zor tutuyordu. Omuz omuza, yan yana oturur, gökyüzüne bakarlardı.

Belki de Zeba annesine bir şans daha vermeliydi. İkinci çikolatayı da açtı. Tatları bayatlamış gibiydi, çikolatayı çok özlemese de şimdi yemek sonrasında hücre arkadaşlarıyla paylaşıp paylaşmamaya karar vermekten daha kolaydı.

Gulnaz hâlâ parmaklarını tel örgüden çekmemişti. Zeba bir keçi gibi inatçıydı. Parmaklarını orada tutarsa kızı ondan yana döner diye umut ediyordu.

Benim zavallı torunlarım, diye geçirdi aklından Gulnaz. *Bir daha annelerini göremeyecekler.*

"Babanla ben kötü bir çifttik," dedi tereddütlü bir ifadeyle.

Zeba sessizdi.

"Önceden iyiydik. Gençtik. Evli biri olmak bambaşka ve önemliymiş gibi hissettiriyordu. Ben onu umursamıyordum, o da beni... Karı kocalar ne yapması gerekiyorsa onu yapıyorduk. Ben yemek pişiriyordum, o da çalışıyordu. Bayramlarda büyüklerimizi ziyaret ediyorduk. Ancak özünde ikimiz de kişilik olarak farklıydık. Kavga ederdik. Sonra kavgalarımız yüzünden de kavga ederdik. Birbirimizi sinir etmek için elimizden geleni yapıyorduk sanki.

"Akşam yemeğinde onun pilav istediğini biliyorsam gidip çorba yapıyordum. O da sırf beni kızdırmak için ceviz kabuklarını

yere atardı. Aslında doğruyu söylemek gerekirse babanın kokusuna bile dayanamıyordum. Bazen birbirimizi boğazlamamıza ramak kalıyordu. Bunu şimdi söylemek korkunç olsa da gerçek."

Zeba'nın öfkesi dinmişti. Annesinin sesindeki titreme her zamankinden çok daha farklıydı.

"Neden birbirinizden bu kadar çok nefret ediyordunuz? Sana bir şey mi yapmıştı?"

Gulnaz omzunu silkti.

"Aslında özel olarak ondan nefret etmeme sebep olan bir şey yoktu. İlk önce hangimiz diğerimizin huzurunu kaçırmaya başladı, bilmiyorum ama bu his bir kez açığa çıkınca dönüşü yoktu. Etrafımdaki diğer çiftlere baktığımda birçok kişinin de bizim gibi olduğunu gördüm. Odanın farklı yerlerinde oturup birbirlerine laf sayıyorlardı. Biz de böyleydik ama daha cesurduk. Birlikte kötü bir çift olduğumuzu kabul edebilirdik."

"Kavgalarınız yüzünden mi savaşa katılmayı seçtiğini düşünüyorsun?"

"Kim bilir..."

"Bir fikrin vardır illa ki. Bana söylemediğin bir şey olmalı."

"Şimdi sen de herkes gibi hikâyeyi tam olarak anlatmadığımı mı düşünüyorsun?" diye söylendi Gulnaz.

Zeba dilini ısırdı.

"Neden bana daha önce babamdan bahsetmedin?"

"Ne faydası olacaktı ki? Baban artık yoktu. Yine de ilk zamanlar sana çok iyi babalık yaptı. Sonrasında zaten bir baban yoktu, o yüzden konuşulacak bir konu da yoktu."

"Ama ondan baban diye bahsediyorsun."

"Başkalarının sana piç demesindense benim onu bir baba olarak kabul etmem daha iyi."

Zeba bunun doğru olduğunu bilse de kabul etmeye cesaret edemedi. Uzun zamandır annesinin bilgeliğini inkâr ediyordu. İyileşmek zaman alacaktı.

Sırtını esnetti. Bütün vücudu kaskatı olmuştu. Peki, Gulnaz nasıl onca saattir rahatı yerindeymiş gibi durabiliyordu? Şu çakıltaşları Zeba'nın canını yaktığı gibi onun da canını yakmıyor muydu?

"Aranızdaki sorunları halledemediniz mi?" diye sordu Zeba, babasını düşündüğü kadar Kamal'ı da düşünüyordu. "Küçük bir kızken aranızdaki sorunları hallettiğinize inanırdım."

Gökyüzünde salınan bir bulut yüzünden Gulnaz'ın yüzü gölgelendi. Zeba bu sorusuyla eski ama derin bir yaraya tuz basmıştı. Neden Gulnaz bu kavgalar için bir şey yapmamıştı? Aslında bir keresinde denemişti. Kocası uyurken saçından bir tutam kesip bir çift iç çamaşırını parçalara ayırmıştı. Biraz kül, birkaç damla kan ile kocası farklı bir adam olabilirdi.

Ancak bu basit adımların ötesine geçmemiş, bunun yerine kocasının gitmesine izin vermişti. Bu, rüzgâra kapılan bir uçurtmanın ipini bırakmak kadar kolay olmuştu. Tek yaptığı şey hiçbir şey yapmamaktı.

"Zihinlerimizin vahşi hayvandan farkı yoktur. Tanrı ya da ceza korkusuyla zihnimizi eğitmeye çalışsak da bazen teslim olmayı reddeder. İşler de tam bu noktada çirkinleşir."

Zeba annesinin ne demek istediğini anlıyordu. Son birkaç aydır kocasıyla paylaşmak zorunda kaldığı her şey, kendini son derece çirkin hissetmesine neden olmaya başlamıştı.

Yirmi Beşinci Bölüm

Chil Mahtab'da akşam olmak üzereydi, bayrama günler kalmıştı. Hapishanedeki sıcaklık neredeyse yüz dereceyi geçmişti. Normal şartlarda Kurban Bayramı için hazırlık yapması gereken kadınlar, hapishanenin yüksek duvarları arasında solup gidiyorlardı. Aslında aşırı sıcaklığın kadınları hâlsizleştirmesi gerekirdi ama öyle olmadı.

Zeba'nın, Mezhgan üzerinde sağladığı başarı, hapishaneye âdeta bir umut gibi doğmuştu.

Kadınlar düzenli bir şekilde, Zeba'nın diğerleriyle paylaştığı odaya gelip gidiyordu. İlk başta gardiyanlar kadınların toplanmasını önlemeye çalıştıysa da çabuk vazgeçmişlerdi. Kadınlar ısrarcıydı, gardiyanlar ise meraklı...

"Benim konuşmama izin verir misiniz? Hepiniz konuştunuz!" Zeba'nın büyükannesi yaşındaki Bibi Shireen, kendine yol açarak sıranın önüne geçti. "Zeba-*jan*, sen bir annesin. Hâlden anlarsın. Oğlum bir kıza âşıktı. Birlikte kaçtıkları zaman kızın ağabeyleri onları bulup oğlumu öldürdü. Oğlum hayatını kaybettiği için beni tutukladılar çünkü birinin suçu üstlenmesi gerekiyordu. Oğlumun işlediği suça karşılık kızımın, oğlumun katillerinden biriyle evlenmesini istiyorlar. Üç senedir buradayım, yirmi yedi sene daha burada yatacağım.

Sarımsak gibi beyazlayan saçımı görüyor musun? Burada çürüyüp gideceğim! Benim için ne yapabilirsin?"

"Ne saçmalık. Bibi Shireen, yirmi yedi sene daha burada yatacağını bilmiyordum. Bu tamamen rezalet," dedi Latifa, yüzünde tiksinti dolu bir ifadeyle. Yatağının kenarında oturmuş kadınların yalvarışlarını izliyordu. Chil Mahtab'da geçirdiği on sekiz ay boyunca mahkûm arkadaşları hakkında öğrenemediği tüm gerçekleri öğreniyordu.

"Söyle bana, Zeba-*jan*. Ne yapmalıyım? Beyaz güvercin tüyünün merhamet getirdiğini duymuştum ama bunu bana söyleyen kişiye güvenmiyorum. Sen ne dersen onu yapacağım."

Zeba sessizce dinliyordu. Bu şekilde bir girdap oluşturmayı hiç düşünmemişti. Aslında bu bir denemeydi, ayaklarını çamura batırması anlamına gelse bile kendi başına bir şeyler yapabildiğinin kanıtıydı.

"Nine," dedi Zeba saygı dolu bir ifadeyle. "Senin durumunu baştan sona iyice düşüneceğim."

Kadınların türlü isteklerle iki ya da üç kez geldiği de oluyordu. Zeba, ailelerin sevdiklerini kabul etmesi için bir tarif isteyenlere hemen alışmıştı. Ancak hapishane talihsiz âşıklardan daha fazlasıyla suçlanan kadınlara ev sahipliği yapıyordu. Birçok kadın çeşitli uygunsuzluklarından ötürü zina, yani evlilik dışı cinsel ilişkiyle suçlanıyordu. Kimi zina yapmaktan, kimisi de başka bir kadını zinaya azmettirmekten hüküm giymişti. On sekiz yaşındaki bir genç kız, yaşlı kocasından kaçmıştı. Bir kadın, kocası para karşılığında on ve on iki yaşındaki kızlarını evlendirdi diye kocasını terk etmişti. Başka biri, bir yabancının, onu bir adamın özel ofisinden çıkarken gördüğünü iddia etmesiyle hapis yatıyordu.

Hepsi de Zeba'dan yardım bekliyordu. Hepsinin yargıcın merhametine ihtiyacı vardı. Ailelerinin de anlayışını ya da kocalarının onları boşamasını istiyorlardı. Hapishane seks, aşk ve şiddet hikâyeleriyle çalkalanıyordu.

Zina. Zina. Zina.

İki kadın birlikte Zeba'nın yanına geldiler.

"Haydi, sen anlat," dedi bir tanesi, ayağına kına yakmıştı. Zeba ilk başta onları anne kız sandı ama sonra yanıldığını anladı.

"Kocamız kuzenleri tarafından öldürüldü ama aile suçu bizim üzerimize attı. Onlar dışarıda özgür özgür dolaşırken biz içeriye tıkıldık. Biz hiçbir şey yapmadık ama kimsenin umurunda değil. Ne yapmalıyız?"

"İkiniz de o adamla mı evliydiniz?"

"Evet," diye açıkladı büyük olan. "Ben onun ilk karısıyım. Sonra eş olarak bunu da aldı. Hoş bir adamdı. Bir arazisi vardı, kuzenlerinin gözü yıllardır o arazideydi. O araziyi istedikleri için sonunda kocamızı öldürdüler. Üçü evimize gelip onu boğdu. Arazi üzerinde hak iddia edebilmek için de suçu bize atmak kolaylarına geldi."

Zeba dudağını ısırdı.

"Bir düşüneyim," dedi Zeba. "En iyi çözümün ne olduğundan emin değilim."

Aslında bununla ilgili hiçbir şey bilmiyordu. Gulnaz bu tarz bir konuyla ilgilenmemişti. Öte yandan bu, böyle bir konuyla baş edemeyeceği anlamına gelmiyordu. Sadece karşısına böyle bir fırsat çıkmamıştı.

Anne, hayatını böyle bir yerde geçirmen gerekirdi...

Zeba, Gulnaz'ın benzer durumlarda neler yaptığını hatırlayarak çocukluk anılarından hatırladığı tarifleri bir araya getirdi.

"Bu yer, bu suçlar... Burada yapılan her şey adaletsizlikten ibaret," dedi Zeba. Küçük hücrede toplanan herkes mırıldanarak ona hak vermişti. "Kadın olarak doğmak koca bir yük..."

Dile getiremediği şeyleri bazen şiirle söylemek daha kolaydı.

"*Erkekler Tanrı'nın en büyük lütfuymuş gibi erkekliklerine sarılırlar,*

Çünkü onsuz adalet acımasız ve hızlıdır."

Kadınlar kahkaha attı.

"Ne söyledi öyle?" Kadınlar âdeta bir zincirin halkaları gibi Zeba'nın bu dizilerini hücreden koridora, güzellik salonuna ve ötesine taşıdılar. Sanki hapishane tabelasının altında yazması gereken bir sözmüş gibi bu iki dizeyi unutmamak için sürekli tekrarlıyorlardı.

"Zeba, bir daha çamaşırlarını yıkamakla uğraşmazsın. Eğer bana yardım edersen senin çamaşırlarını yıkarım, hem de kendi deterjanımı kullanırım."

Önündeki kadının her iki yanında gözlerinde muzip bir ifade olan çocuklar duruyordu. Annelerinin kanatları altında saklanan yavru kuşlara benziyorlardı. Zeba'nın gözüne kadının sol bileğindeki sargı ilişti. Kadının sırtı dönük bir şekilde tuvalette sargısını çözüp yeniden bağladığını görmüştü. Kolunun ortasından bileğine kadar uzanan yaranın izini görebiliyordu.

"Çamaşırlarımı mı?" diye sordu Zeba şaşkınlıkla.

"Yani düşünmeye değer bir teklif. Ben olsam onu listenin en üst sırasına taşırdım. Ama bu sadece benim için böyle," dedi Latifa. Televizyonun karşısına geçmiş kanalları geziyordu. TOLO adlı kanala geldiğinde birden durup ellerini çırptı. Zeba ve onunla konuşmayı bekleyen üç kadın dikkatlerini televizyona verdi.

"Finaller! Bugün kazanan kişiyi açıklayacaklar," dedi Latifa. "Nasıl unuturum?"

İki delikanlı sahnedeydi ve ağırlıklarını bir ayaklarından diğerine verirlerken titreyen elleriyle mikrofonlarını tutuyorlardı. Afganistan'ın müzik dünyasındaki en büyük isimlerinin yer aldığı üç erkek bir kadından oluşan renkli bir jüri tarafından değerlendiriliyorlardı. Adamlardan biri takım elbise giyerken, diğer ikisi kelebek yaka tunikle ceket giymişti. Boyunlarında da sadece müzisyenlerin takacağı türden gümüş, kalın bir kolye vardı. Sürmeli gözlü kadın, bej renginde ışıltılı bir gömlek giymiş, boynuna da sıra sıra ince, altın kolyeler takmıştı. Mürekkep siyahı bukleleri omuzlarına düşerken, saçını büyük altın halka küpelerini göstermek istercesine kulağının arkasına atmışı.

Adı Fariha'ydı ve hapisteki kadınların sahip olamadığı bir konumdaydı. Takılarla bezeliydi ve bir oda dolusu erkeğin ortasında oturuyordu. Seyirciler kadının sesine saygı duyuyordu. Kadın, her iki yarışmacıya seslerine yansıttıkları duygu için teşekkür ederken rahat bir tavırla sandalyesinde arkaya yaslandı. Ellerini ovuşturup buğulu gözlerini aşağıya indirerek konuşmaya başladı: "Benim seçimim... Isah... Kazanan Isah!"

Kamera kıvırcık saçlı, yüzünde utangaç bir gülümseme olan genç delikanlıya döndü. Programın sunucusu zaferin ona ait olduğunu göstermek istercesine Isah'nın sol elini havaya kaldırdı. Yirmili yaşlardaki delikanlılardan oluşan seyirciler de ayağa kalkıp alkışladılar.

"Isah!" diye çığlık attı Latifa. "Onun kazanacağını biliyordum. Bu zamana kadar çok iyi iş çıkardı. Biliyor musun, o annemin köyünden."

"Ah, gerçekten mi? O zaman seni ve aileni tebrik ederim," diye mırıldandı Nafisa. Yatağının önünde bağdaş kurmuş, bir dergiyi karıştırıyordu.

"Zeba-*jan*," diye devam etti kadın. "Dediğim gibi çocuklarım yedi yaşına basıp benden koparılmadan önce bana yardım edersen senin çamaşırlarını yıkarım."

Her nasılsa çocukların ikiz olması onları daha da kimsesiz gösteriyordu.

"Şimdi yaşları kaç?" diye sordu Zeba, bir çocuğun başını okşayarak. Hapishanede o kadar çok çocuk vardı ki Zeba koridorlarda dolanırken kendini ilkokulda geziyormuş gibi hissediyordu.

"Beş ve gardiyanlar daha şimdiden onları diğerleriyle birlikte yetimhaneye göndereceklerinden bahsetmeye başladılar bile," diyen kadının sesi titriyordu. "Ben onlardan ayrı kalamam. Bunca zaman bu hayata onlar yanımda olduğu için katlandım."

"Altı yıldır burada mısın?"

Kadın başını olumlu anlamda salladı. Zeba'dan daha gençti ve hâlâ gençliğin verdiği o güzelliğe sahipti. Çocukların yaşından yola çıkarak hesap edecek olursa kadın yirmili yaşlarının başında olmalıydı.

"Neden buradasın?"

Latifa televizyonun başından ayrılmıyordu. Yarışmanın galibi Isah, ona zafer getiren şarkısını söylüyordu. Seyirciler onu alkışlıyor, tezahürat ediyorlardı. Fariha da müziğin ritmine ayak uydurarak sağa sola salınıyor, beğeniyle başını sallıyordu.

Genç anne önce çocuklarına, ardından odaya baktı. Ardından öyle kısık sesle konuşmaya başladı ki Zeba kadının acılı hikâyesini daha iyi duyabilmek için öne eğilmek zorunda kaldı.

"Kendi evimde kuzenimin saldırısına uğradım. Beni bir odada sıkıştırdı ve bağırırsam beni öldüreceğini söyledi. Ailem bana inanmadı, polise de durumu anlatınca beni tutukladılar."

"Seni tutukladılar mı?"

"Olanları gören ya da duyan olmadı. Polis zorla olsaydı bağırırdın dedi. Bağırmadığım için beni zina suçundan tutukladılar. Hamile olduğumu anladığımda zaten hapishanedeydim. Eğer ailem durumu öğrenirse çocuklarımı bir daha göremem."

Çocuklar vereceği tepkiyi görebilmek için Zeba'ya bakıyorlardı. Zeba zoraki de olsa gülümsemeye çalıştı. Anladığı kadarıyla çocuklar bu hikâyeyi dinlemeye alışıktı.

"Bağırmadın..." diye tekrarladı Zeba. Kelimeler canını yakmıştı. "Bağırmadın çünkü korkmuştun, öyle değil mi?"

"Elinde bıçak vardı," dedi genç kadın düz bir sesle. Zeba bu kelimelerin yüzlerce kez dile getirildiğini anladı.

Zeba gözlerini ovaladı. Bu hikâyeler ona çok ağır gelmeye başlamıştı. Büyücülük yeteneğinin bir hapishane dolusu kadını serbest bırakmaya yeteceğini sanmıyordu. Hiçbir büyü, bir kadının değerinin kanla ölçüldüğü gerçeğini değiştirmezdi. Bir kadın düğün gecesinde çarşafına akıttığı kan, her ay sancılarla yaşadığı kanama ve kocasının çocuklarını doğururken bedeninden akan küçük bir kan nehri kadar değerliydi. Bazı kadınlar ise kendi günahları ya da başkalarının günahlarının kefareti için damarlarında ne kadar kan varsa hepsini feda etmeye mahkûm edilirdi.

"Serbest kalmakla ilgili bir şey söylemedin," diye dikkat çekti Zeba. "Sadece çocuklarının yanında kalmasını mı istiyorsun?"

"Serbest kalmak mı?" Genç kadın hafifçe kahkaha atıp başını iki yana salladı. "Asla. Dışarı çıkarsam başıma ne

geleceğini bilmiyorum. Ailem beni istemez. Beni yanına alacak arkadaşlarım da yok. İki tane oğlum ve kimsenin ne duymak ne de inanmak istediği korkunç bir hikâyem var. Çocuklar yedi yaşına bastıkları an gönderilecek, onların dünyaya nasıl geldiklerini bilsem bile onlarsız olmayı hayal dahi edemiyorum."

Çocuklar irkildi. Genç kadının alt dudağı titriyordu.

Latifa yine kanalları dolaşmaya başlamıştı. Nafisa da derginin başka bir sayfasına geçmiş gibi yapsa da iki çocuklu kadına bakıyordu. Yüzünde onun yerinde olmadığı için rahatlamış gibi bir ifade vardı. Zeba yanına gelen her kadını sadece söz vererek göndermekten nefret ediyordu, bu yüzden elbisesinin göğüs cebine iğnelediği muskayı dikkatli bir şekilde çözdü. İğne parmağına batmış, az da olsa kanatmıştı. Ucundaki kanı eteğine silip annesinin kendisi için Jawad'a yaptırdığı muskayı genç kadının yakasının içine taktı.

"Şimdilik bunu al. Neler yapılabileceğine bir bakacağım," diye söz verdi. Daha kelimeler ağzından çıkar çıkmaz kulağa ne kadar sahte geldiklerinin farkına varmıştı.

Sonraki iki günde manzara aynıydı. Kadın seli gittikçe şiddetlenmişti. Ya Zeba'nın hücresine geliyor ya onu avluda buluyor ya da koridorda yanına yanaşıyorlardı. Zeba böyle bir ilgiye alışık değildi. Kadınlar Zeba'nın ellerini ellerinin arasına alıyorlardı. Ona küçük el aynaları ya da rujlar hediye ediyorlardı. Saçlarını yıkamayı öneriyor ya da isterse cep telefonlarını kullanabileceğini söylüyorlardı fakat bu onun pek işine yaramıyordu.

Kamal'ın kız kardeşinin telefonu yoktu, olsa bile onun telefonuna yanıt vereceğini sanmıyordu. Zeba bu hediyeleri reddetmeyi denese de kimisi haberi olmadan yatağına bırakılıyor ya da o daha itiraz edemeden eline tutuşturuluyordu. Dış dünyada rüşvet varsa, buradaki onun da ötesindeydi.

"Bende de benzer bir sıkıntı var ama kocam ve yeni karısıyla alakalı. Kocam onunla rahat rahat evlenebilmek için beni buraya tıktı. Bu akşam düğünleri var, onu bir erişte kadar işe yaramaz hâle getirmek istiyorum."

Tam o sırada başka bir kadın odaya geldi.

"Ben kimsenin hayatını mahvetmek istemiyorum. Sadece bir sorum var. Burada kaldığım günden itibaren saçlarım dökülmeye başladı. Şuna bakın, kardeşlerim. Şuna bakın!"

Kadın başını eğip Zeba'ya gösterdi, başörtüsünü boynuna kadar indirmişti. Parmaklarını saçının arasında gezdirerek derisindeki büyük, boş, beyaz kısmı gösterdi.

"Saçımı kırmızı çamurla yıkamayı denedim. Başıma çiğ yumurta sürdüm. Hatta kız kardeşim bana saç için Hindistan'dan bir şişe yağ getirdi ama işe yaramadı. Saçıma iyi gelecek bir şeyler kesin biliyorsundur... Lütfen!"

Zeba, Latifa'dan yana dönüp ağır bir şekilde iç çekti.

Latifa, Zeba'nın yardımcısı olmuştu. Zeba'nın yanında oturuyor ve her ziyaretçiye sırasıyla randevu veriyordu. Zeba kadınların ricasını dinleyemeyecek kadar bunaldığı zamanlarda Latifa'ya bakması yeterliydi. Latifa başını olumlu anlamda sallayarak kadınları hücreden çıkarmaya başladı.

"Gitme zamanı!" dedi tombul ellerini çırparak. Televizyonu kapattı ve bir elini kadının sırtına koyup onu hücreden çıkardı. "Tanrı senin gibi sıkıntıları olanlar için başörtüsü çıkarmış. Ne bilgelik, değil mi? Zeba Hanım ne doktor ne de eczacı. Bana sorarsan pek fazla dedikodu yapma derim. Kendi hücre arkadaşların hakkında söylediklerin... Ne ayıp! Biri kesin senin saçın için büyü yapmış olmalı. Hiç bunu düşündün mü?"

Kadın, Latifa'ya kaşlarını çatarak baktıktan sonra sırtındaki elini sertçe itti.

Aslında Zeba hepsine yardım etmek istiyordu ancak o kadar çok rica vardı ki Gulnaz'ın yeteneği bile işe yaramayabilirdi. "Bazen başka bir büyüyle çakışır," diye açıklamıştı Gulnaz, "bazen de Tanrı izin vermez." Zeba kendisinin bir Gulnaz olmadığını biliyordu. Zeba'nın gözleri kahverengiydi, teni de yaşını ele veriyordu. İnancı şüphe yüzünden zayıftı. Bu kadınların gerçek bir uzmana ihtiyacı varken o bir çıraktı.

Latifa hücrenin kapısını kapattı.

"Teşekkür ederim," dedi Zeba kibarca.

Latifa omzunu silkti. Ona verilen bu görevden gayet hoşnuttu. Zeba kadınların, sorunlarını büyücüye taşır umuduyla Latifa'ya da hediye getirdiğini biliyordu. Gardiyanlar, polis memurları ve yargıçlar da her zaman rüşvet alıyorlardı. Latifa içinse, sıranın ona gelmesi rütbe aldığı anlamına geliyordu.

"Biraz dışarıya çıkmam gerek," dedi Zeba, buruşmuş bir dergiyle kendini yelleyerek. Odalarındaki elektrikli fan bir haftadır çalışmıyordu. "Biraz temiz havaya ihtiyacım var."

"Tabii," dedi Latifa. "Ben aşağıya güzellik salonuna gideceğim, bakayım kadınlar neler yapıyorlar."

Muhtemelen yarın için yeni iş olup olmadığına bakacak, diye düşündü Zeba sıkıntıyla. Bununla mücadele edecek enerjisi bile yoktu.

Herkese hiç ayrım yapmadan yardım etmek, hücrelerinin kapısını açıp onları serbest bırakmak ya da çocuklarının sonsuza kadar yanlarında kalacağına dair söz vermek istiyordu. Ancak Zeba ne avukat ne de yargıçtı. Ona verilen rüşvetlerle bir şey yapamazdı, kendi çocuklarını bile bir daha görüp göremeyeceğinden emin değildi. Güzellik salonu, televizyonu ve pastel boyalı duvarlarıyla bu hapishane tam bir zindandı. Barındırdığı adaletsizlik bedenindeki bütün enerjiyi tüketiyordu. Zeba bir elini alfabeyi henüz söken bir çocuğun yaptığı kırmızı renkli karalamada gezdirdi.

"Anne!"

Zeba hemen sesin geldiği yöne baktı. Shabnam? Kareema?

"Anne!"

Bu soğuk koridorda yankılanan çocuk sesi, Zeba'yı mahvetmişti, başka bir kadının çocuğu olsa bile... Her seferinde duyduğu o sese dönüyordu ama uzun zamandır kimse ona "anne" diye seslenmiyordu.

Ayağında plastik terlikleri, üstünde renkli elbisesiyle altı yaşındaki bir kız koridordan aşağıya koşuyordu. El yapımı pantolonunun paçasına takılıp düşecekmiş gibi duruyordu.

"Yavaş, yavaş!" diye uyardı Zeba.

Küçük kız yavaşlayıp dikkatli bir şekilde Zeba'ya baktı. Gözlerinin yuvarlaklığı, perçeminin yüzüne düşüşü, çenesindeki gamzesiyle minik kız, Kareema'yı andırıyordu. Zeba'nın gözleri yaşarmıştı.

"Seni tatlı şey. Neden anneni çağırıyorsun? Onu mu özledin yoksa?"

"Hayır, ben... Sadece... Ona ihtiyacım var."

Zeba'nın başı dönmeye başladı. Kadınlar onu ziyarete gelince öğle yemeği yeme fırsatı olmamıştı. Latifa ona su getirmişti ama suyuna bile dokunamamıştı.

"Elbisen çok güzel."

Kareema da Kamal'ın öldüğü gün bu küçük kızın giydiği tarzda bir elbise giymişti. Birkaç ay öncesine kadar o elbise Shabnam'indi. Görmeyeli kızları kocaman olmuş olmalıydı. Rima muhtemelen birkaç kelime daha öğrenmişti, belki de artık koşuyordu.

Zeba bu düşünceleri zihninden uzaklaştıramıyordu. Tamina onlara gerçekten iyi bakabiliyor muydu? Rima geceleri ağladığında birileri onu sakinleştiriyor muydu? Kızlar evde hizmetçi olarak mı kullanılıyordu yoksa babalarının katilinden intikam almak için evlendirilecekler miydi? Daha onlar küçücük çocuktu. Kamal'ın ailesi oğullarının ölümü için onları suçlamasın diye yana yakıla dua etmeye başladı.

O an gözünün önüne o ikiz erkek kardeşlerin yüzü geldi. O yavrucaklar annesine yapılan suçlamayı duyunca nasıl da irkilmişlerdi. O küçük omuzlar ne ağır bir yük taşıyordu.

Zeba diz çöktü. Yüzünde şaşkın bir ifadeyle kızın ellerini tutup pembe avuçlarına baktı.

Çocukların elleri ne güzeldi. Çok yumuşaklardı ve onları sevecek birinin elini tutmaya hevesliydiler... Rima da halasının elini tutuyor muydu? Halasının göğsüne sokulup uyuyor muydu? Böyle davrandığında Zeba'yı unutması için onu kendine daha çok mu çekmişti, yoksa kendinden uzaklaştırarak küçük kızı sorularla baş başa mı bırakmıştı?

O sırada küçük bir erkek çocuğu yanlarına geldi. Çocuk, kız kardeşinin elini Zeba'nın tutuşundan kurtardı. Artık omuzları birbirine değecek kadar yakın duruyorlardı. Zeba, en fazla küçük kızdan bir yaş kadar büyük görünen çocuğun onun ağabeyi olduğunu düşündü.

"Sen çok iyi bir ağabeysin! Ne güzel, küçük kız kardeşine göz kulak oluyorsun. Böyle iyi bir ağabey olduğun için Tanrı seni ödüllendirecektir. Adın ne?"

İki çocuk da birbirine baktı.

"Adım Bashir," diye yanıt verdi çocuk usulca.

Zeba başını arkaya atıp kahkaha attı. Gözyaşlarını silip kendi hikâyesini anlatmaya başladı.

"Biliyor musun, benim oğlumun adı da Bashir. Ama o senden büyük. O da çok iyi bir çocuktur. Senin yaşındayken o da küçük kız kardeşlerine göz kulak olurdu. Kardeşinin elini hiç bırakma, anladın mı? İnsanlar onun hakkında ne derse desinler sakın o sözlere inanma. Ona fahişe, yalancı ya da katil deseler bile..."

İki çocuk, Zeba'nın arkasından gelen gardiyan ile Yusuf'a bakıyordu. Gardiyan ile Yusuf, Zeba'nın arkasında durmuş, onun akıl almaz laflarını dinliyorlardı.

Zeba ona seslenildiğini bile duymamıştı.

"İnsanlar bilmez. Onlar hep korkunç şeyler söyler ama aslında ne olduğunu asla bilmezler."

Çocuklar yavaş yavaş oldukları yerde gerilemeye başladılar.

"Benden korkuyor musunuz? Lütfen, lütfen benden korkmayın! Ben korkulacak biri değilim! Özür dilerim. Ben sadece sizinle konuşmak istedim!"

Birileri Zeba'yı dirseklerinden tutmuş, ayağa kaldırıyordu.

"Neden benden kaçıyorsunuz?!" diye bağırdı Zeba. "Kaçmanız gereken kişi ben değilim ki! Yemin ederim ben değilim!"

O sırada koridorda bağırışlar duyuldu, birileri yardım çağırıyordu. Zeba sağa sola tekme savururken daha çok kişi onu tutmaya çalıştı. Başörtüsü yere düşmüştü.

"Bırakın beni! Bırakın beni! Onu ben öldürmedim!"

Tam o sırada Latifa onun üstüne atıldı.

"Kes sesini, Zeba! Çocukları korkutuyorsun! Ne yaptığına bir bak!"

Ama Zeba bir şey yapmamıştı ki... Neden kimse bunu anlamıyordu? Neden herkes onu suçlamaya devam ediyordu?

"Zeba," dedi Yusuf. Asma ve bir gardiyan daha Zeba'nın dirseklerinden tutuyorlardı. Ayağa kalkamıyor, onu bırakmaları için kıvranıp duruyordu. "Kendine hâkim ol!"

Latifa, Zeba'nın yüzünü ellerinin arasına aldı. O boğumlu, tombul elleri Zeba'nın, Latifa'nın bacağına tekme atmasına neden olmuştu. Latifa acıyla gerileyip bağırdı.

Zeba'nın başı ağrıyordu. Başını duvara vurup o zehri dışarı çıkarmamak için kendini zor tutuyordu. *Nasılsa insanların kafası da yumurta kabuğu gibi*, diye geçirdi içinden. *Bir çocuk bile yumurtayı kırabilir.*

"Çek ellerini üstümden! Bu pisliği yuvamıza sen getirdin. Onu kokladım, tadını aldım, damarımda hissettim ama sen bana bir şey olmadığını söyledin! Seni daha önce öldürmeliydim!"

"Zeba Hanım, lütfen, bağırmayı kesin..."

"Onu görüşme odasına götürün ve sakinleşene kadar orada gözetim altında tutun. Böyle davrandığı sürece hapishanemden çıkamaz," dedi müdür, kollarını göğsünde kavuşturarak.

Sözleri, bağırışları âdeta bir bıçak gibi kesmiş, Zeba'yı olduğu yere çivilemişti. Zeba doğruldu, kendi başına ayaktaydı.

"Burası hapishane değil. Hapishane dışarısı," dedi Zeba, şarkı söyler gibi. "Ben kimsenin kölesi değilim. Tanrı şahidimdir ki ben özgürüm!"

"Uzun sürmeyeceğine eminim. Tanrım, Zeba... Zeba, sen tıpkı şüphelendiğimiz gibi delinin tekisin," dedi Latifa, Zeba'nın ona ulaşamayacağı bir mesafeden bağırarak.

Yusuf, müvekkilinin koridordan aşağıya götürülüşünü izledi. Genç kadın ancak delilerin hissedebileceği türden bir asaletle dik bir şekilde yürüyordu.

Belki de Latifa haklı, diye düşündü Yusuf. Belki de Zeba gerçekten de göründüğü kadar deliydi.

Yirmi Altıncı Bölüm

Yusuf, Amir Hakimi ile birlikte Zeba'nın evine gitti. Hakimi kapıyı itip açtı.

"Burası olay yeri," dedi etkili bir tonda. "Elimden geldiğince bütün kanıtları topladım. Kadının kocasını öldürdüğü ortada."

Birlikte avluya girdiler. Yusuf'u, ölümün gölgesinden ziyade evdeki hayat enerjisinin eksikliği etkilemişti. Burası bir yuva olmasına rağmen sadece sakinlerinin hayaletleri varlığını sürdürüyormuş gibiydi. Yusuf neredeyse avludaki günlük koşuşturmanın seslerini duyabiliyordu. Alüminyum tencerede pişen yemeği karıştırmak için kullanılan tahta kaşığın sesi, sarımsak ve soğan kokusu, kendi aralarında konuşan kız kardeşlerin kıkırdayışı, ayaklarının dibindeki çocuklarına söylenen bir annenin mırıldanışı...

Artık hiçbiri yoktu.

"Geldiğinizde Zeba Hanım neredeydi?"

"Tam şurada," dedi Hakimi, evin ön duvarını işaret ederek. "Yerde oturuyordu ve bütün komşuları da başına toplanmıştı. Çocukları... Korku içindeydi. Kadın korkunç görünüyordu. Ellerine bulaşan kan çoktan kurumuştu. Bebek ağlıyordu. Ne zamandır öyle oturuyordu bilmiyorum. Çok bir şey anlatmadı."

İyi ki konuşmamış, diye düşündü Yusuf.

"İnsanlar çok üzgündü. Ne düşüneceklerini bilmiyorlardı. Köyümüzde daha önce böyle bir şey hiç yaşanmadı. Kadınlar onun böyle korkunç bir şey yapacağına inanamadılar ama maalesef oldu."

"Ne oldu?" diye sordu Yusuf, başını polis amirinden yana çevirme gereği duymamıştı. Adamın gözlerinin içine bakmak onu rahatsız ediyordu, ayrıca Hakimi'nin kendi düşüncelerini duymak istiyordu.

"Kadınlar akıllarını kaybeder. Belki de kocası kadını çıldırttı. Bilmiyorum. İkisini de çok iyi tanımam ama ailenin geri kalanını bilirim. Bu onlar için çok büyük bir yük."

"Yani Zeba Hanım'ın öfkeden deliye dönüp kocasını öldürdüğünü mü düşünüyorsunuz?"

"Evet, öyle... Yoksa neden onu tutuklayayım ki?" diye yanıt verdi Hakimi kendini savunurcasına.

"Elbette. Sizin yerinizde kim olsa aynısını yapardı," diye güvence verdi Yusuf. Normal bir konudan bahsediyormuş gibi sevecen bir şekilde konuşmaya devam etti. "Tam da söylediğiniz gibi Zeba Hanım'ın kocasını öldürmediğini düşünmek için mantıklı bir neden yok ama şunu sormama izin verin: Komşuları ve arkadaşlarıyla birlikte buradayken o gün bağırış çağırış duyduğunu ya da tuhaf bir şeyler gördüğünü söyleyen olmadı mı hiç? Belki biri eve girmiştir ya da çıkmıştır? Yanlış bir şey yaptığınızı söylemiyorum, hikâyenin araştırılması gereken başka bir yüzü var mı diye merak ediyorum sadece."

Ancak Hakimi'nin duruşundan gerildiği anlaşılıyordu.

"Doğru şeyi yapıp yapmadığımı söylemenize ihtiyacım yok. Doğrusunu yaptığımı biliyorum. Ben burada polis amiriyim. Sormanız gereken sevgili Zeba Hanım'ın ne yaptığı... Benim ne yaptığım değil! Bu arada nerelisiniz?"

Bu sefer gerilme sırası Yusuf'taydı.

"Sizi sorgulamıyorum. Yanlış anladınız. Ben sadece işimi iyi yapabilmek ve Zeba Hanım'ı hakkıyla savunabilmek için hikâyeyi tam olarak bildiğimden emin olmak istiyorum."

"O zaman neye ihtiyacınız varsa onu yapın. Burada işinizi bitirmenizi bekleyeceğim," diye söylendi Hakimi, ardından avludaki ters çevrilmiş bir plastik sandalyeye oturdu. "Hiçbir şeye dokunmayın. Sadece bakın."

"Tabii, birkaç dakikada işim biter."

Yusuf derin bir nefes aldı. Bu konuşma nasıl bu kadar ters yöne sapabilmişti? Hakimi ile dost, müttefik olma niyetindeydi. Yusuf evde dolaşmaya başladı. Görünürde tuhaf bir şey yoktu. Sanki biri her an ortaya çıkıp işine kaldığı yerden devam edecekmiş gibi duran mutfağı dolaştı. Minderlerle ahşap kolçaklı bir koltuğun olduğu odalar küçük ve sadeydi. Oturma odasında bir termos, hemen yanında da üzerinde kahverengi lekeler olan cam bir çay fincanı duruyordu. Kahverengi-sarı renkli bir kilim duvarda asılıydı, geometrik şekli halının deseniyle uyumluydu. Arka kapıya doğru ilerleyip evin arka bahçesine çıktı. Rafi'nin ona anlattıklarından ve polis raporunda okuduklarından burayı hatırlamıştı. Evin dışındaki tuvalet bir armut ağacı gibi tam da umduğu yerde duruyordu. Gül ağacı avlunun diğer ucundaydı, sanki evden uzaklaşmak istiyormuş gibiydi.

Kamal'ın cesedinin bulunduğu yer burası mıydı? Cinayetin üzerinden birkaç hafta geçmiş, bir iki kere yağmur yağmış olsa da Yusuf toprağın üzerinde hâlâ kan lekesi olduğuna neredeyse inanacaktı.

"Görülmesi gerekenler bu kadar."

Hakimi'nin sesi, Kamal'ın cesedinin bulunduğu yere eğilmiş inceleme yapan Yusuf'u ürküttü.

"Evet, ilginç bir şey yok. Sadece kendi gözlerimle görmek istedim."

"O zaman haydi gidelim. Komşuların Zeba'nın avukatına gereksiz yere yardım ettiğimi düşünmelerini istemem."

"Tabii, ama ben onun masum olduğuna inanıyorum, bu yüzden onu savunmam için bilgi toplamam çok önemli. Siz adil bir insansınız... Bunu söyleyebilirim."

"Öyleyim," diye onayladı Hakimi, elleri kalçalarındaydı. "Bu yüzden bu unvanı taşıyorum. Bu büyük bir sorumluluk, ben de işimi ciddiye alıyorum. Benim konumumdaki çoğu kişi işine böyle yaklaşmıyor, bu da büyük bir sorun."

"Bundan eminim," dedi Yusuf, başını olumlu anlamda sallayarak. "Bir sorum olacak, Hakimi-*sahib*. Cesedi bulduğunuzda ceset yerde nasıl duruyordu?"

"Hareket etmiyordu. Ölmüştü."

Hakimi'nin ses tonundan Yusuf'un sorusundan pek etkilenmediği anlaşılıyordu.

"Onu bulduğunuzda ölmüş olduğunu biliyorum ama bedenin duruşu nasıldı? Tam olarak burada mıydı?"

Hakimi çenesini çekiştirerek gözlerini kıstı.

"O... Yüzüstü yatıyordu. Başı yana dönmüştü ve bize bakıyordu."

"Balta neredeydi?"

"Şurada," dedi Hakimi, evin arka duvarını işaret ederek, Yusuf'un az önce geçtiği kapıdan çok da uzakta değildi.

"Peki, başka delil var mıydı? Burada ya da evde yerinde olmayan başka bir eşya gibi bir şey bulundu mu?"

"Her şey bu şekildeydi. Şu an burada ne görüyorsan o gün de aynı böyleydi, sadece ölmüş bir koca, eşi ve balta yok. Bir sürü soru sorarak basit bir şeyi karmaşık bir şeye dönüştürmeye çalışıyorsunuz."

"Yapmak istediğim bu değil. Olayı kendi gözlerimle görmediğim için size soruyorum. Evin içinde kan var mıydı?"

"Hayır," dedi Hakimi, aslında bunu kontrol etmemişti. Hem ne fark edecekti ki? Zeba kan izlerini eve taşımış olsaydı bu yaptığı şeyin sonucunu değiştirecek miydi?

Yusuf derin bir iç çekti.

Afganistan'da adli bilimin gelişmesine daha çok vardı. Yusuf, DNA testi lüksüne sahip olamayacağını biliyordu. Parmak izi almak mümkün olsa da kimse bununla uğraşmazdı.

"Çocuklar nasıllar? Eniştelerinin yanında kaldıklarını duydum. Onlardan hiç haber aldınız mı?"

"Ne haberi? Zavallı çocuklar hem babalarını hem de annelerini kaybettiler. En azından gidecek yerleri var. Her aile bir katilin çocuğunu yanına almaz."

"Yine de onlar aynı kanı taşıyorlar."

"Evet, fakat şartlar farklı."

"Zeba Hanım'ın çocuklarıyla konuşma şansım olsun isterim. Anne ile babaları arasında gerçekten neler olduğunu bilen tek kişi onlar. Onlara nasıl ulaşabilirim?"

Hakimi hafifçe kahkaha attı ve başını iki yana sallayarak Yusuf'a kapıyı gösterdi.

"Komik oluyorsunuz. Onlar sadece çocuk. Ebeveynleri hakkında hiçbir şey bilmezler. Hem babaları öldürüldüğünde çocuklar burada değildi... Tanrı'ya şükür, o sahneye maruz kalmadılar. Fareed'in yeğenlerinin sizinle konuşmasına izin vereceğini sanmıyorum. Konuşacak başka birini bulsanız iyi ederseniz."

Hakimi yanından ayrılınca Yusuf araştırmalarına devam etti. Zeba'nın evinin sol bitişiğinde kalan evin kapısını çaldı. Kapı açılmadan önce koşuşturan minik ayakların sesini duydu. En fazla altı yaşında olan küçük bir çocuk, Yusuf'a bakıyordu.

"Selamünaleyküm," dedi çocuk.

"Ve aleykümselam," diye yanıt verdi Yusuf, gülümseyerek. Buraya döndüğünden beri küçük çocukların onun üstünde şaşırtıcı bir etkisi oluyordu. Sanki zamanda yolculuk yapmış da kendini bir çocuk olarak görüyormuş gibiydi.

"Sen kimsin?" diye sordu çocuk. Kapıda bir yabancının olması alışıldık bir durum değildi.

"Adım Yusuf. Baban evde mi?"

"Hayır, çalışıyor." Tam o sırada çocuğun annesi geldi, başörtüsüyle yüzünü kapatmıştı.

"Affedersiniz, kimsiniz? Ne istiyorsunuz?" diye diretti kadın, oğlunu kenara çekip kapıyı hafifçe kapatarak.

Yusuf bir iki adım geriledi.

"Bağışlayın beni, hanım. Yan komşunuzun yaşadığı korkunç olayı araştırıyorum. Siz ya da kocanız bana yardımcı olabilir misiniz diye merak etmiştim. Sadece birkaç soru soracağım, çok zamanınızı almayacağım."

Kadın gözlerini kısarak ona baktı.

"Hayır, bu konuyla ilgili konuşacak bir şeyim yok. Bu polisin ilgileneceği bir şey," diye yanıt verdi, kapıyı kibarca Yusuf'un yüzüne kapatarak.

Bir sonraki dört ev de ona aynı yanıtı verdi. Beşinci ev kapıyı açmamıştı bile. Yusuf, köye gelmekle vakit kaybedip

kaybetmediğini merak etmeye başlamıştı. Ev ziyaretlerinden bir şey elde edememişti. Neden herkes Zeba'nın ailesi hakkında konuşmaktan çekiniyordu? Tam ihtiyaç duyduğu anda dedikodu değirmeni neredeydi?

Zeba'nın evinden iki ev ötede Yusuf'un şansı döndü.

Kapıyı, normalde kendi başına kapıya yürüyemeyecek kadar yaşlı olan gri saçlı bir kadın açmıştı. Avluya nane toplamaya çıkmıştı ve konuşacak birini bulduğu için mutluydu. Yusuf başını yana yatırıp kadınla konuşmaya başladı.

"Evet, o aileyi tanırdım. Tanrı aşkına, hepimiz o aileyi tanıyoruz! İnsanların akşam yemeklerini yakıp yakmadığını bilecek kadar birbirimize yakınız burada."

Yusuf'un yüzünde koca bir gülümseme belirdi.

"Zeba Hanım nasıl biriydi? Sohbet eder miydiniz?"

"Siz kimsiniz? Siz bir polis değilsiniz. Neden bu kadar özel sorular soruyorsunuz?"

"Hayır, kendimi size tanıtmadığım için özür dilerim. Adım Yusuf. Davada avukat olarak çalışıyorum."

Yusuf hangi tarafta olduğunu söylememenin daha iyi olduğuna karar vermişti.

"Ah, bir avukat. O zaman şehirdensin," diyerek vardığı sonucu açıkladı yaşlı kadın. Ona daha yakından bakmaya başlamıştı. "Güzel. Evli misin? Ailen nereli?"

Yusuf potansiyelinin değerlendirildiğini hissetti. O an siyah saçlı bir kadının evden çıkıp onu incelemesini bekliyordu. Acaba bunu hayal mi etmişti yoksa perde mi kımıldamıştı?

"Nazik bir kadınsınız. Bana halamı hatırlattınız," dedi Yusuf, sohbeti yeniden yönlendirmeye çalışarak. "O da sizin gibi komşularına karşı sıcakkanlıydı. Herkes onu sever."

"Öldü mü?"

"Hayır, hayır... Allah korusun. Sağlığı sıhhati yerinde." Yusuf kadının yorumundan dolayı açıklama yapma gereği hissetmişti.

"Ah, bu iyi."

"Neden?"

"Ondan bahsediş şeklin yani... İnsanlar sadece ölüler hakkında iyi şeyler söyler, bu yüzden gerçeği hiçbir zaman bilemezsin. Hayattayken bir zalimin tekisindir ama öldüğünde tüm bunlar unutulur gider. Eskiden bu durum beni çıldırtırdı ama şimdi yaşlandım ve insanların benim hakkımda ne diyeceğini biliyorum, bundan da mutluyum."

"Eminim, insanlar sizin hakkınızda iyi şeyler diyecektir," dedi Yusuf kibar bir ifadeyle. "Peki, Zeba Hanım hakkında ne düşünürdünüz? Kendisi şu an hayatta tabii ki ama... İyi biri miydi?"

"Onu ara sıra görürdüm. Onun iyi bir kadın olduğunu bilecek kadar da tanırdım. Her zaman kibardı. Allah inancı olan biriydi."

"Ya kocası?"

"Eh, o bir erkekti. Başka bir özelliği de yoktu."

"Kavga edip etmediklerini ya da kocasının onu dövüp dövmediğini biliyor musunuz?"

Yaşlı kadın alaylı bir ifadeyle kıkırdadı.

"Delikanlı, ben buraya nane toplamaya çıktım," dedi, bir avuç yeşilliği Yusuf'un yüzüne sallayarak. "Bunu görüyor musun? Bunun yarısı yabani ot çünkü gözlerim aradaki farkı anlayabilecek kadar iyi görmüyor artık. O ikisini sarmaş dolaş görmüş olsam bile bunu aşkla mı yaptıklarını yoksa kavga mı ettiklerini söyleyemem."

"Sanırım her ailenin sırları vardır."

"Elbette. Ve o adam hiç iyi biri değildi. Bu yorgun gözlerle bile o kadarını görebildim."

"Neden böyle dediniz?" diye sordu Yusuf, meraklanmıştı.

"Öncelikle kendi ailesinden uzaklaşmak için bu mahalleye taşındı. Nedenini hiçbir zaman söylemedi ama ben biliyorum çünkü adamın annesini tanıyorum. Gelinimin kız kardeşi, o adamın kız kardeşiyle arkadaş. O ailedeki kimsenin o adama tahammülü yoktu."

"Nedenini biliyor musunuz?"

Yaşlı kadın başını iki yana sallayıp boş ver dercesine bir elini salladı.

"Kardeşlerin birbirini koruyup kollaması gerekir ama bazı insanlar ahmak olmakla o kadar meşgullerdir ki kardeş olduklarını unuturlar. Etraflarındaki herkese kötü davranırlar. Ben çocuklarımı farklı büyüttüm, çok şükür. Oğullarımla kızlarım gayet iyi anlaşır. Daha küçük birer çocuklarken onlara hep şöyle derdim..."

"Çocuklarınızın farklı olduğuna eminim," diye araya girdi Yusuf kibar bir ifadeyle. "Bu mahalleye taşındığında Zeba nasıldı? O zamanlar onunla konuştunuz mu?"

"Bu yıllar önceydi. Çok dost canlısı bir kızdı. Bana karşı hep nazikti. Bana bir keresinde annesini hatırlattığımı söylemişti."

"Gerçekten mi?" Yusuf bu kadınla Gulnaz arasında ufacık bir benzerlik bile göremiyordu.

"Evet ve böyle dediği için annesinin öldüğünü düşünüyordum. Ancak kızıyla torunlarını görmeye geldiğinde annesiyle tanıştım. Annesi benden daha gençti. Sanırım gözleri de iyi

görüyordu. Öte yandan ikimiz de kocamızı kaybetmiştik. Belki de bu yüzden ona annesini hatırlatmıştım. Başka türlüsünü hayal edemiyorum."

"Ben de onunla tanışma fırsatı buldum, o da sizin gibi hayran olunası bir kadın."

"Anlıyorum. Sen şu doğru sözleri söylemeyi bilen delikanlılardansın," dedi yaşlı kadın sırıtarak. "Sevdim bunu."

Yusuf hafif bir kahkaha attı.

"Umarım, doğru soruları da sorarım," diye karşılık verdi, konudan sapmamaya çalışıyordu. "Ne zaman Zeba Hanım'da bir değişiklik fark ettiniz? Bir şey mi oldu?"

Yaşlı kadının yüzündeki gülümseme silindi, kaşlarını çatmaya başlamıştı.

"Zeba artık katlanamadı, olan bu. Kocası sokakta karşılaştıkları zaman oğullarıma doğru düzgün selam bile vermezdi. Onları görmezlikten gelirdi ama ben buradan onu izlerdim, oğullarım arkalarına döner dönmez peşlerinden onlara bakardı. Sokaktaki herkese aynı şeyi yapardı, özellikle genç kızlara... Edepsiz. Hayır, o adam iyi bir adam değildi. Aradaki farkı anlarım çünkü iyi bir adamla evliydim. Allah onu benden alana kadar otuz iki sene aynı yastığa baş koyduk. Kasabadaki herkes onu tanırdı, o da herkesi tanırdı. Zeba'nın kocasından nefret ederdi. Bir keresinde bana eğer bir kadın kocasını sevmiyorsa, muhakkak iyi bir nedeni vardır demişti."

"Kocanız, Allah rahmet eylesin, bilge bir adama benziyormuş."

"Öyleydi."

"Sizce Zeba ile kocası arasında ne yaşanmış olabilir?"

"Hımm." Yaşlı kadın zayıf kollarını göğsünde kavuşturdu. "Tanrı, kaplumbağalara kalın bir kabuk vermiş. Bu kabuğa ihtiyacı olacaklarını bilerek dünyaya geliyorlar fakat kadınlar böyle değil. Kamal gibi kocalar, kadınları mahveder. O adam bir canavardı. Son zamanlarda kızcağızı çok görmemeye başladım, gördüğüm zamanda da eve doğru koşturuyor olurdu, dışarıda çok vakit geçirmekten korkuyormuş gibi bir hâli vardı. Hep gergindi. Ve kocası da..."

Tam o sırada, Yusuf bir soru daha sormadan evin içinden bir ses yükseldi.

"Anne, kiminle konuşuyorsun?"

Kadının oğlu bahçeye gelip şüpheli gözlerle Yusuf'u inceledi. Yusuf bu fırsatı kaybetmeden durumu kurtarmayı umarak elini uzattı.

"Selamünaleyküm, kardeşim. Adım Yusuf, ben sadece annenizle konuşuyordum..."

Bir dakika geçmeden Yusuf kendini yine sokakta bulmuştu, adamın yabancı bir casusla konuştuğu için annesine kızdığını duyabiliyordu.

Yusuf ağır adımlarla yokuş aşağı yürümeye başladı. Bir kapı daha çalacak gücü yoktu... En azından şimdilik. Hayır, Yusuf bugünkü işini tamamlamıştı. Zeba'nın kızlarının gittiği okulun önünden geçerken taze meyve, erik ve kuru üzüm satan bir satıcıyı durdurmamayı tercih etti.

Yirmi Yedinci Bölüm

Yusuf ertesi gün köyün çarşısına gitti. Benzinin keskin kokusu fırından yeni çıkmış ekmek kokusuna karışıyordu. Gri tunik ve pantolon giymiş bir adam tezgâhını düzenlerken şişeler tıkırdıyordu.

Genç avukat gördüğü her şeyi içine sindirmeye çalıştı. Bu fırsatın, yeniden doğuşun ve umudun kokusuydu. Yıllardır bu anın hayalini kurmuş, bunun gibi bir caddede dolandığını, becerilerini kontrol etmek için Afrika'daki saha hastanelerine giden maceracı doktorlar gibi burada adaleti sağlamaya çalıştığını düşlemişti.

Mesleğinin özüne inmişti. Hepsi cesaret gerektiriyordu. Hepsi heyecan vericiydi.

Savını hazırlamayı, savunma yapmayı ve iyi niyetli Afgan ceza kanununu, gerçek potansiyeline ulaştırmanın yollarını bulmayı hayal etmişti. Adaletsizlik ve yolsuzluktan oluşan yabani otları yok edip gerçek adaleti gün ışığına çıkaracaktı.

Öte yandan Afganistan'da geçirdiği zaman hayal ettiği gibi olmamıştı. Yine de bunu çok düşünmemeye çalıştı. Her şey bittiğinde tüm çabalarına değeceğini biliyordu. İlk fırsatta Afganistan'a gelmesini sağlayan bu zorlu görevdi. Kolay olsaydı başkası da bunu yapardı. Buradaki avukatlar mücadele etmek zorundaydı.

Kolay değildi. Bu yüzden Zeba'nın ona ihtiyacı vardı. Bu yüzden bu yer onu çağırmıştı.

Yusuf ismini duyurmak, bunu da Afganistan'da gerçekleştirmek istiyordu. Bu bir gösteriş miydi? Hayır, dedi kendine. Gösteriş, terzi elinden çıkma çizgili bir takım ya da gökdelende bir ofis demekti.

Bu bir onur meselesiydi, mirastı. Bu annesine, arkadaşlarına övünerek anlatacağı türden bir şeydi. Bu onu, hayatı altüst olan babası gibi hayal kırıklığına uğramaktan kurtaracaktı.

Yusuf yine de bu köye ziyaret işinin umduğu kadar verimli olmadığını kabul etmek zorundaydı. Polisin doğru düzgün delil toplamadığını doğrulamıştı. Bu ayrıntıyı kullansa bile yargıcın başını iki yana sallayacağını şimdiden hayal edebiliyordu.

Polisin delil toplamak için ya zamanı ya da kaynakları olmamıştı. Zeba'nın tutuklama kaydını incelerken Aneesa ona böyle demişti. Memurlar tutuklanan kişiden bir açıklama aldıkları sürece var olmayan veya bilimsel olarak yorumlanamayan kanıtlarla zaman kaybetmeye gerek duymuyorlardı.

Zeba'nın savcısı büyük olasılıkla Yusuf'un olayı incelemek için köye gittiğini duymuştu. Onun bu beyhude çabaları karşısında eğlendiğine şüphe yoktu. Savcılık davayı tuvalet kâğıdına yazıp yargıcın önüne koysa, Yusuf'un savunmasından daha güçlü olurdu.

Yusuf caddede yürürken karşıdan gelen iki adam yanından geçip gitti. Beyaz sakalı ve başında üçgen şeklinde karakul yününden şapkası olan kişi ona büyükbabasını hatırlatmıştı. Diğerinin ise kirli sakalı vardı ve ellerini arkasında bağlamış, öyle yürüyordu. Adamlar çarşıda sakin sakin yürürken, bir yandan da Yusuf'un uyumsuz görünüşünü inceliyorlardı.

"Selamünaleyküm," dedi Yusuf başıyla selam vererek.

Yusuf'un selamına karşılık verip ona dik dik bakmaya devam ettiler.

Yusuf bugün yine Zeba'nın mahallesine gitmek istiyordu. Komşularının cinayet mahalline geldiği gün evde olan birine denk gelirse bir şey öğrenme şansı olabilirdi. İşine yarayacak bir şeyler çıkmalıydı.

Yusuf düşünceler arasında kaybolmuşken ona doğru yaklaşan tekerleklerin sesini neredeyse duymamıştı. Dikkatini çekip durmasını sağlayan taze badem kokusu olmuştu. Üç tekerlekli bir arabayı iten seyyar satıcı yakınından geçiyordu.

"Ağa, bekle. Neler satıyorsun, bir bakayım," diye seslendi Yusuf.

Adam arabasını durdurdu ama kollarını iki yanına bastırmış bir hâlde, bükük dirsekleriyle arabanın sapını sıkıca tutmaya devam etti. Yüzünü az da olsa güneşten koruyan yün, yuvarlak bir şapka takmıştı. Sabahın geç saatleri olmasına rağmen adamın alnı sıcaktan terlemişti.

Yusuf arabaya birkaç adım yaklaşıp içinde bulunan uzun, kalın plastik kaplarda neler olduğuna başladı. Leblebi, yeşil kuru üzüm, badem ve ceviz.

"Selamünaleyküm," Yusuf adamın ona baktığını hissedebiliyordu.

"Ve aleykümselam," diye yanıt verdi adam. Konuşmaya devam etmeden önce bir süre durdu. "Bu üzümler çok tatlıdır, sanki üstlerine bal dökülmüş gibi. Yemin ederim daha önce böylesini yememişsindir."

"Güzel," dedi Yusuf, başını sallayarak. "O zaman bana biraz ondan, biraz da badem ver."

Satıcı bir kese kâğıdı açıp içine badem koydu. Sarımsı kahverengi elleri ve yüzü, kavurucu güneşin alnında dolaşmaktan kurumuştu. Adamın yaşını söylemek zordu. Kırklı yaşlarının ortalarındaymış gibi görünüyordu fakat Yusuf, Afganistan'daki herkesin normal yaşlarından on ya da yirmi yaş daha büyük göründüğünü fark etti. Ayrıca çok az kişi altmış beş yaşını geçebilecek kadar uzun yaşıyordu. Hayat hızlı ilerlemiş gibi dursa da kimse onun hızına yetişmeye çalışmıyordu sanki. Satıcı ikinci bir kese kâğıdını alıp açmak üzereydi ki duraksadı.

"Nerelisin?" diye sordu meraklı bir ifadeyle.

"Kasabadan geliyorum," dedi Yusuf, soruyu geçiştirdiğini umarak. Afganistan'da nerede doğduğunu söyleyebilirdi ama insanların bunu sormadığını biliyordu.

"Buraya niçin geldin?" Adam, sırtı güneşe karşı duran Yusuf'u incelerken gözlerini kısmak zorunda kalmıştı. Ayrıca Yusuf meyve satıcısından yaklaşık yirmi santim uzundu.

"Birkaç soru sormaya geldim," dedi Yusuf, kelimelerine gereksiz yere özen göstererek. "Kısa süre önce bir adamın evinde ölü olarak bulunduğunu duymuşsundur."

"Hımm."

"Ona ne olduğunu bulmaya çalışıyorum. Karısının onu öldürdüğü söyleniyor ancak kimse olayı görmemiş."

Adam sakalını kaşıdı.

"Bana Walid derler."

"Seninle tanıştığıma memnun oldum, Walid-*jan*," diye yanıt verdi Yusuf. Yakından bakınca Walid'in ondan çok da büyük olmadığını fark etti. "Benim adım da Yusuf."

Yusuf elini uzattı. Walid kendinden emin bir ifadeyle onunla tokalaştı.

"Polis memuru değilsin," diye yorum yaptı Walid. "Neden soru soruyorsun?"

"Hayır, bir polis değilim ama adalet yerini bulsun diye gerçeği ortaya çıkardığımızdan emin olmak istiyorum."

"Seni hükümet mi gönderdi?"

"Tam olarak öyle değil. Bir şirket. Adalet için çalışıyoruz."

Soruyu yine geçiştirmişti.

"Biri sana neler olduğunu anlattı mı?"

Yusuf başını iki yana sallayıp kaşlarını çattı.

"Henüz değil. Eğer anlatacak bir şeyin varsa duymayı isterim. Öldürülen adamı ya da karısını tanıyor musun?"

"Badem ve üzüm yiyen herkesi tanırım."

"Tanıdığına eminim. Adam nasıl biriydi? Allah rahmet eylesin," dedi Yusuf, adil olmaya çalışarak.

"Evet, Allah rahmet eylesin," diye tekrarladı Walid boş bir ifadeyle. "Şanslı bir adamdı. Bir karısı, çocukları vardı. Büyük oğlu iyi bir delikanlıdır. Annesi yokken bile ailesine göz kulak oluyor."

"Son zamanlarda çocukları gördün mü?"

Walid onu başıyla onaylayarak, "Onları iki hafta önce gördüm," dedi. "Babasının ailesinin yanındaydılar. İyi görünüyorlardı."

Yusuf bunu Zeba'ya iletecekti. Çok bir şey değildi belki ama çocuklarından haber aldığı için kadının mutlu olacağından emindi.

"Güzel. Çok şey yaşadılar, zavallı çocuklar. Şimdi hem anne hem de baba hasreti çekiyorlar."

Seyyar satıcı başını sallayıp el arabasının kolunu sıkıca tuttu. Arabasını itecekmiş gibi öne eğildikten sonra sanki aklına bir şey gelmiş gibi durdu.

"Sen nasıl bir gerçek arıyorsun?" diye sordu.

Bu soru Yusuf'u şaşırtmıştı.

"Sadece gerçeği. Kadının gerçekten kocasını öldürmekten sorumlu olup olmadığını bilmek istiyorum. Eğer yargıç onun suçlu olduğuna kanaat getirirse alacağı cezayı hak edip etmediğini bilmek istiyorum."

"Kadını öldürecekler, değil mi?"

"Belki."

"Nasıl belki diyebiliyorsun? Neden onu öldürmesinler ki?"

"Masum olduğuna dair bir ihtimal her zaman vardır diye düşünüyorum. Yapmış olsa bile farkında olmadığımız bir nedeni olabilir."

"Bir neden."

"Evet, bir neden."

"Ne gibi bir neden?"

"Bu soruları sormak için geldim çünkü bütün cevapları henüz bilmiyorum."

Bir sokak köpeği yanlarından koşturarak geçti. Uzaklardan bir yerden oyun oynayan çocukların sesi geliyordu. Köpek sesleri duyunca kulaklarını dikti ve işkence korkusuyla diğer tarafa doğru hızla koşmaya başladı. Yusuf sohbetin kontrolünü kaybettiğine dair bir hisse kapılmıştı.

"Elbette soruların var. Herkesin vardır. Hiç kimse ahlaklı bir kadının neden böyle bir şey yaptığını hayal edemez," dedi Walid, ağırlığını diğer ayağına vererek.

"Kesinlikle."

"Komşuları bu konuyla ilgili ne dedi?"

"Komşularının bu konuyla ilgili ne dediklerini bilmemen beni şaşırttı."

"Ben her şeyi duymam," diye kabullendi Walid, sanki bu bir eksiklikti.

"Çok bir şey demediler. Sanki kimse bu konuyla ilgili konuşmak istemiyor."

"Konuşacak birini bulacağına eminim. Onların evinin aşağısında yaşayan yaşlı kadının her zaman söyleyecek lafı vardır, konuyla alakası olmasa bile..."

Yusuf tüylerinin diken diken olduğunu hissetti.

"Sen beni dün gördün." Aslında bu, bir yorumdan ziyade bir soruydu.

Walid sessizdi. Yusuf'un gözlerine bakıyordu, o gözler tüm gerçeği anlatıyordu. Yusuf kese kâğıdını açıp içine baktı, ardından bademleri düzenlemek istercesine hafifçe salladı. İki tanesini çıkarıp avucuna aldı.

"Zeba'nın kibar bir kadın olduğunu söyledi. Aile olaylarının sokağa dökülmesinden rahatsız olmuşa benziyordu."

"Sokağa dökülmek mi?"

"Evet."

"Aslında doğruyu söylemek gerekirse sokak onların evine döküldü," diye yanıt verdi Walid hemen. Sesinde bir ima vardı.

"Ne demek istedin?"

Walid derin bir nefes aldı ve düşecekmiş gibi duran bir ceviz kutusunu düzeltti.

"Ah, hiçbir şey. Sadece... Gerçekten bir şey yok. Ama o çığlıktan sonra herkes o eve akın etti. Herkes ne olduğunu görmek için oraya gitti."

"O gün orada mıydın?"

"Evlerinde mi?"

"Evet. Çoğu kişinin oraya gittiğini duydum. Sen de orada mıydın?"

Walid başını iki yana salladı.

"İçeri girmedim. Benim işim sokakta, bu yüzden sokaktaydım. Ben durmam gereken yeri bilirim."

"Ne olduğunu merak etmedin mi?"

Walid elinin tersiyle alnını sildi.

"Yeterince duydum."

"Kendi gözlerinle görmek istemeyecek kadar mı?" diye sordu Yusuf.

Walid gülümsedi. İki adam birbirini inceliyordu.

"Kadının katil olmadığını düşünüyormuş gibi konuşuyorsun. Soruların farklı. Onun avukatı mısın?"

Yusuf gelişigüzel bir tavırla ağzına iki badem daha attı. Güneşte iyice kavrulmuş bademlerin tadı enfesti.

"Öyle," diye kabullendi Yusuf.

"Kadının kocasını öldürdüğünü itiraf ettiğini duydum."

"Ben öyle söylemezdim."

"Ne dersin peki?"

"Mantığa uymayan çok şey var ve kadınla ilgili bir şey beni endişelendiriyor. Hapishanede olduğu günden beri hiç iyi değil."

"İyi değil mi?"

"Dostum, bazen insanlar yoğun stres altındayken fazla hassas olabilirler. Bazen de duygusal anlamda mahvolurlar."

"Ne önemi var ki? Eğer onu öldürdüyse öldürmüştür. Kadının üzgün olması kimin umurunda?"

Walid gerilmeye başlamıştı. Nefes alışverişi hızlanmış, burun delikleri açılmıştı.

"Aslında şu an akıl sağlığının yerinde olduğunu sanmıyorum. Kocası öldürüldüğü zaman da böyle olup olmadığını merak ediyorum."

"O zaman onun kocasını öldürdüğünü düşünüyorsun."

Yusuf gülümseyerek başını iki yana salladı.

"Hayır, ben bunu söylemedim. Yapmış olsa bile doğru değil, eğer akıl sağlığı yerinde değilse birini cinayetten tutuklamak yasal olmaz."

Walid şüpheli bir ifadeyle ona baktı. "Söylediğin şeyler... Mantıklı değil."

"Yasa böyle," diye açıkladı Yusuf. "Bu ülkenin yasası eğer olay olduğunda kadın aklını yitirmişse onun suçlanamayacağını söyler."

"Bu doğru olamaz."

"Doğru. Bu ülkeyi yöneten yargı kurallarında yazılı. Hepimiz saygı duymak zorundayız. Walid Ağa söylesene, şu öldürülen adam... Ceviz mi yoksa badem mi severdi?"

Walid, genç avukatın hem yazılı kanunların bütün ülkeyi yönetebileceğine dair düşüncesine hem de tuhaf sorusuna kıs kıs güldü. Gülüşü öksürüğe dönüşmüştü. Yusuf, adamın nefesini toparlayıp konuşmasına devam etmesi için bir süre bekledi.

"Farklı bir damak tadı vardı. Ben ona hiçbir şey satmadım."

"Ne gibi farklı?"

Walid omzunu silkti.

"Sattığım şeylerle ilgilenmediği için bilmiyorum."

Walid yolun aşağısına baktı. Bir anne kucağında bebeğiyle yürüyordu. Çocuk kendi başına yürüyecek yaştaydı ama annesinin hızına yetişemezdi. Şimdilik annesinin kucağında güvenli bir şekilde taşınıyordu.

Walid, gördükleri hakkında konuşmanın bir işe yaramayacağını biliyordu. Bu küçük zavallı kız için yapılacak en iyi şey, neler olduğunu kimsenin bilmemesiydi, hatta ailesinin bile... Walid de ikisi kız olmak üzere beş çocuk babasıydı. Kızları o gün gördüğü kızdan daha küçüktü ama düşününce hâlâ tüyleri diken diken oluyordu.

O gün başka bir yoldan gitseydi şu an daha mutlu olabilirdi. Ancak hâl böyle olunca son zamanlarda doğru düzgün rahat bir uyku çekemiyordu. O gün olanları kocasının ağzından duyan karısı, başını iki yana sallamış ve yüzünde hayal kırıklığı ile kocasına bakmıştı. İki ve dört yaşındaki kızlarını yanına çekip bağrına basmıştı. Kocasına kızdığını bu şekilde gösteriyordu. Karısı, kızlarını ondan uzaklaştırıyor muydu? O tehlikeli biri değildi ki...

Ne yapmalıydım? O adam o kızla sadece konuşuyordu!

Walid. O küçük bir kızdı. Şimdi de şu zavallı kadın...

Walid kendisinin nasıl biri olduğundan gayet emindi. O fındık fıstık meyve satan basit bir adamdı. Ailesini geçindirmek için canla başla çalışıyordu, kendi yağlarında kavrulsalar onlara yeterdi. Herhangi bir yerden torpili yoktu. Söz sahibi biri değildi. Walid o korkunç günden beri vicdan azabı çekmesine rağmen karısının, isteseydi bir şeyler yapabileceğine dair imasına gücenmişti. Madem neler yaşanacağını bilmiyordu, o zaman o adamın küçük kızla konuşmasını duyunca neden tüyleri diken diken olmuştu?

Neden oradan çabucak uzaklaşıp gitmişti? Neden sanki kurtarılmaya ihtiyacı olanlar onlarmış gibi gözlerini fındık ve

üzümlerinden ayırmayıp arabasını hızlı bir şekilde yolun aşağısına doğru itmişti? O gün Tanrı onu o sokağa göndermemeliydi. Orada olması için bir neden yoktu. Birkaç aydır o yolda bir avuç kuruyemişten fazlasını satamamıştı. Bu kocaman bir hataydı.

Yusuf onu izliyor, sabırlı bir şekilde Walid'in suskunluğunu bozup konuşmasını bekliyordu. Bu sessizlik o kadar uzun sürmüştü ki bir şey söylemesi gerekiyordu. Sokaklar alışılmadık şekilde boştu ve tepede olan güneş arada sırada geçen bulutların arkasına gizleniyordu. Toz bile yoktu...

"Sana şu kadarını söyleyebilirim..."

Ama neyi söyleyebilirdi? O kızın kim olduğunu söylemesine gerek yoktu. Yusuf'u gün yüzüne çıkmaması gereken şeyleri eşelemesi için tekrar o eve yönlendiremezdi. O kadın... O kadına nasıl yardım edebilirdi?

"Kamal, Allah rahmet eylesin," dedi Walid tuhaf bir ifadeyle. "O doğru bir adam değildi. Bunu biliyorum. Diğer insanlar da bunu bilir. Karısının da bildiğine eminim."

Yusuf midesinde bir şeylerin çekildiğini hissetti. Heyecanlı görünmemeye çalışıyordu. Başını olumlu anlamda salladı, bu önemsiz bir hareket olsa da Walid'in devam etmek için ihtiyaç duyduğu şeydi. Sanki derin bir soluk verilmiş gibi hafif bir esinti etraflarındaki tozları havalandırdı. Ve parlak güneşin altında duran Walid, Zeba ve Kamal'ın hikâyesini anlatmaya başladı.

Yirmi Sekizinci Bölüm

Sarılmalar, öpüşmeler ve hapishane parmaklıklarının dışında yeniden görüşme vaatleri ile Mezhgan ailesine geri dönmüştü. Bir ay içinde gerçek bir düğün yapacaklardı ancak şimdilik sevgilisiyle ikisi arasında gerçekleştirilen resmî nikâh yargıç için yeterliydi. Mezhgan ayrılmadan önce yanağını Zeba'nınkine bastırmış ve kadının elini öpmeye çalışmıştı. Fakat elbette Zeba buna müsaade etmemişti.

"Ne kadar mutlu olduğumu kelimelerle anlatamam," dedi Mezhgan. "Bendeki değerini anlaman için ne yaptığımı görmeni istiyorum."

Mezhgan elbisesinin kolunu yukarı doğru kıvırınca Zeba derin bir iç çekti. Kolunda yeni bir dövme vardı, tenine kazınmış siyah yazının etrafı kızarmıştı. Bir çocuk çizimi gibi acemice yapılmış bir şeydi ama ne yazıldığı rahatlıkla okunuyordu. *Zeba...* Zeba şu kızın aptalliğına, başka bir mahkûm, şampuanla inceltilmiş sıvı kauçuğa batırdığı bir iğneyle o gencecik bedenine bu dövmeyi yaparken öylece oturduğuna inanamıyordu.

"Mezhgan, neden?" Zeba şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemiyordu. "Neden koluna bunu yaptırdın?"

Birçok kadın, Chil Mahtab'da dövme yaptırırdı; sevgililerinin isimleri, kalpler ya da başka semboller. Ancak Zeba başka birinin teninde kendi adını görmeyi hiç beklememişti.

"Hayatımda senin kadar güçlü bir kadın tanımadım," diye itiraf etti Mezhgan. "Sende özel olan bir şey var. Seni hücreye getirdikleri ilk günden beri böyle düşünüyorum. Bir sihrin var. Sen güçlüsün. Sadece benim için yaptığın şu şeye bak! Kocana her ne yapmış olursan ol, Tanrı seninleydi, biliyorum. Buradaki her kadın benimle aynı fikirde. Her kadın..."

Zeba, hücrede yere bağdaş kurmuş oturan iki arkadaşını izliyordu. Sabah saatleri olmasına rağmen kart oyunu için erkendi ancak Mezhgan, giderken ardında tahmin edemeyecekleri kadar büyük bir boşluk bırakmıştı ve hapishanede bu boşluğu doldurmalarını sağlayacak sadece birkaç yol vardı. Latifa, ikinci kattaki hücrede kalan bir kadından iskambil kâğıtlarını ödünç almıştı. Kadın, onu karnından bıçaklayan kocasını terk ettiği için hapisteydi. Birkaç yıldır tanıdığı, komşusu olan genç bir kız da onun kaçmasına yardım ettiği için hapisteydi.

"Hiçbir şekilde kartları dağıtmana izin vermiyorum," dedi Nafisa bezgin bir tavırla.

Latifa neşeli bir ifadeyle kaşlarını çattı. Hücre fazlasıyla sıcak ve boğucuydu.

"Hile yapmakla mı suçlanıyorum? Kendini iyi göstermeye çalışma! Bu oyunda seni yenmek için hile yapmama gerek yok. Sen Mezhgan'dan bile kötüsün."

Nafisa yelpaze gibi tuttuğu kartları kalbine bastırıp Mezhgan'ın boş yatağına dalgın bir ifadeyle baktı.

"Onun adına mutluyum," dedi. "Yakın zamanda sevgilisiyle evlenecek. Ama onu çok özleyeceğim."

Latifa bir kupa kızını Nafisa'nın kupa dokuzlusunun üstüne attı.

"Bu el de benim," dedi Latifa, öfkeli arkadaşına joker kartını atarak. "Onu özlemeyi dert etme. Onun bizi bir daha aklına bile getireceğini sanmıyorum."

"Ne kadar hainsin!" diye lafı yapıştırdı Nafisa.

"Ama doğru! Bugün serbest bırakılsan ne yaparsın? Sana ne yapacağını söyleyeyim," dedi Latifa, bir politikacının inandırıcılığıyla. "Bu yere ve içindeki herkese sırt çevirirsin. Bir daha ağzına Chil Mahtab'ın adını bile almazsın. Buraya gelmene neden olan şeyi inkâr ettiğin gibi burada olduğunu da inkâr edersin."

"Yapmam!" diye ofladı Nafisa aynı inançla. "Sana hiçbir zaman sırtımı dönmem, Latifa. Hoş bir insansan sana yazarım, seni ziyaret ederim, hatta yanımda çikolata bile getirebilirim. Sen bir hırsız gibi davransan bile seni unutmak istemezdim."

Latifa kaşlarını çattı ve yerde oturuşunu düzeltti. Gözleri kartta olsa da yüzündeki ifade yumuşamıştı.

Erkenden oynanan kart oyunu, Latifa'nın vaat ettiği gibi rahatlatıcı değildi. Hele ki elinden gelmeyen yardımı bekleyen bir hapishane dolusu kadın Zeba'ya bakıyorken... Bu kadar güçlü olsaydı önce kendine yararı dokunurdu. Ancak Chil Mahtab'ın kadınları bu küçük ayrıntıyı fark etmiyor gibiydi. Zeba'ya inanma ihtiyaçları o kadar büyüktü ki bütün şüpheleri yok sayıyorlardı. Zeba'nın aklına yine âdeta bir kan haracıymış gibi Mezhgan'ın koluna kazınmış kendi adı geldi.

Gardiyan Asma, kapılarını tıklattığında Zeba aslında tam anlamıyla hayal kırıklığı içerisinde sayılmazdı.

"Zeba, gel. Avukatın burada, seninle görüşmek istiyor."

Zeba, Yusuf'un bu kadar çabuk gelmesini beklemiyordu, en azından en son görüşmelerinin üzerinden bir hafta geçer diye düşünmüştü. Her görüştüklerinde Yusuf öfkeli ama daha kararlı bir şekilde hapishaneden ayrılıyordu. Yusuf'un ziyaretleri dışındaki zamanda ne yaptığını bilmiyordu, bilmek istediğinden de emin değildi.

"Avukatım mı? Emin misin?"

Asma kahkaha attı.

"Ayağa kalk, Zeba. Bu kadar yakışıklı bir adam bekletilmez."

Zeba içeri girdiğinde Yusuf odada bir ileri bir geri yürüyordu. Çantası sandalyenin arkasına asılıydı ve anlaşılmaz karalamalarla dolu sarı defteri masadaydı. İlk sayfa kırışmıştı. Zeba, Yusuf'un defterin üstünde uyuyakaldığına dair iddiaya girebilirdi.

Yusuf suratı asık bir ifadeyle ona baktı.

"Konuşmamız gerek, Zeba Hanım. Konuşmamız gerek."

Zeba, Yusuf'un çantasının asılı olduğu sandalyenin karşısındaki yerine geçti. Yusuf sert bir ifadeyle Zeba'yı görüşme odasına getirdiği için teşekkür edene kadar Asma da kapıda durmuştu.

Asma, Yusuf'un ses tonundan irkilse de kapıyı arkasından kapatarak koridordan birkaç adım uzaklaştı. Zeba, gardiyanın gidişini görüşme odasının cam penceresinden görmüştü, ardından dikkatini Yusuf'a verdi. Gözlerinin altında mor halkalar vardı.

"Neler oluyor? Bir şey mi oldu?"

Yusuf ona kibirli bir bakış attı.

"Senden sadece bana karşı dürüst olmanı istedim. Ta en başından bana izin verirsen, benimle her şeyi paylaşırsan sana yardım edebileceğimi söyledim. Bana en baştan güvenseydin ikimizi de büyük bir dertten kurtarmış olacaktın. İşe yaraması için..." Yusuf bir parmağını salladı "...sadece bu gerekli."

"Söylemek istediklerini söyle."

Yusuf bir an sustu. Zeba biraz daha rahat nefes alıyordu. Böyle yürümesi genç kadını her zaman geriyordu. Yusuf sandalyesini hızlı bir hareketle çekince sandalyenin bacakları yere sürtmüştü. Çantası yere düştü ama Yusuf onu yerden almakla uğraşmadı.

"Köyüne gittim," dedi Yusuf, doğruca Zeba'nın gözlerinin içine bakıyordu.

Zeba midesine bir taşın oturduğunu hissetti. Yusuf'un konuşmasını bekliyordu.

"Mahallene, evine gittim. Komşularının kapısını çaldım. Bitkileriyle ilgilenirken sen evinin önünden geçtikçe seni gören hoş, yaşlı bir kadınla konuştum."

Zeba, Yusuf'un kiminle konuştuğunu kesinlikle biliyordu. İki kez çocukları apar topar evden çıkarmak zorunda kalmıştı. Kamal'ın kan çanağına dönmüş gözlerle ağır aksak eve girdiği günlerdi. Öyle zamanlarda tamamen kontrolünü kaybettiğinden Zeba çocuklar için korkardı. Alkol Kamal'a sonrasında yorgunluktan sere serpe yatmasına neden olan geçici bir enerji veriyordu. Zeba, Kamal'ın onları kovalamakla uğraşmayacağını bildiğinden başına bir başörtü atıp o kadının evine gitmişti. Biri geliyor mu diye arkasına bakarken gözyaşları sel gibi akıyordu. Yaşlı kadını, sanki bir şeyin olmasını bekliyormuş gibi sokağı gözetlerken bulmuştu.

"Dahası da var," dedi Yusuf. "Kamal'ın öldürüldüğü gün evinizin önünde olan bir adamla konuştum. O öğleden sonra kapınızın önünden geçiyormuş. Neler olduğunu bildiğini söyledi."

Bir adam... Zeba o günü düşündü. Kim duvarların ardından olanları görmüş veya duymuş olabilirdi ki? Baltanın Kamal'ın başına indiğini görmüş olamazdı.

"Ne adamı? Kamal'ı benim öldürdüğümü mü söylüyor?" Zeba birden öfkelendi, onu kınayacak bir adamın daha ortaya çıktığı düşüncesi içindeki öfkeyi alevlendirmişti. "O adamın kim olduğunu bilmiyorum ama o tam bir yalancı!"

"O adam bir şey görmüş. Birinin evinize girdiğini görmüş, Zeba Hanım."

Zeba dudaklarını birbirine bastırırken oturduğu yerde öylece kalakaldı. Biri gerçekten onu görmüş müydü? Acaba başka birine daha anlatmış mıydı? Çocuklarından ayrı geçirdiği onca gün ve önünde onlarsız yaşayacağı daha niceleri... Tüm bunlar bir hiç olamazdı. Yusuf'un ya da artık her kimse o adamın, yaptığı fedakârlığı boşa çıkarmalarına izin veremezdi.

Zeba'nın yüzündeki sert ifade, Yusuf'un içinde Walid'in hikâyesine dair ufacık bir şüphe varsa bile hepsinin eriyip gitmesine neden olmuştu.

"Şu an kendimi konuşacak kadar iyi hissetmiyorum," dedi Zeba kararlı bir şekilde. Bacak bacak üstüne atıp ellerini birbirine doladı, zaten birçok şeyi açığa çıkarmışken bedeninin kendisini daha fazla açık etmemesi için çabalıyordu. Keşke Yusuf, Zeba'nın ona her şeyi anlatmak istediğini anlayabilseydi. Ancak bu gerçeğin bir yararı olmayacaktı, onun ifadesine değer vermeyen insanlar söz konusuyken bir anlamı yoktu.

İçindeki umutsuzlukla boğuşurken dizeler dudaklarından yine aniden döküldü:

"Ne yararı olur gerçeklerin, anlatan bir kadınsa
Ne yararı olur, zaten söyledikleri hiçe sayılacaksa?"

Yusuf yüzünde şaşkın bir ifadeyle ona baktı.

"Bunu nereden duydun?"

"Bu sözler bana ait," dedi Zeba, cesaretlenmişti. "Ama her kadın bu sözleri bilir."

Yusuf, Zeba'nın haklı olduğunu kabul etmek zorundaydı. Burada kadınların sözünün pek bir değeri yoktu. Kadınların kendisi bile değer görmüyordu ki... Ancak Yusuf şimdi vazgeçemezdi. Zeba'nın üstüne gidecekti çünkü tüm hikâyeyi öğrenmek istiyordu. Bu, davanın seyrini değiştirecek bir an olabilirdi. Zeba belki duygularını kontrol etmekten vazgeçip ona karşı dürüst olurdu. Yusuf da bu kasabada, belki de bu ülkede daha önce eşi benzeri olmayan bir şekilde onu savunurdu.

"Dinle, önümüzde yeni bir dava var artık. Ben..."

Zeba birden başını yukarı kaldırdı. Hiç duraksamamıştı.

"Onu gördün mü?"

"Kimi?"

"Oğlumu. Basir. Onu gördün mü?" Zeba avuçlarını masanın ahşap yüzeyine bastırarak öne eğildi.

"Hayır, onu görmedim. Ne dediğimi duydun mu?"

"Onunla ilgili bir şey duydun mu? Çocuklarım iyi mi? Biri sana oğlumdan ya da kızlarımdan bahsetti mi? İnsanlarla konuştuğunu söyledin. Nasıl olduklarını biliyor olmalılar."

Yusuf derin bir nefes alıp yavaşça verdi. Zeba, Yusuf'un sorusunu duymazlıktan gelse bile çocukları hakkında bilgi alma hakkına sahipti.

"Üzgünüm ama Kamal'ın ailesinin onları evde tuttuğunu düşünüyorum. Onlarla ilgili kimseden doğru düzgün haber almadım ama kimseden de kötü bir şey duymadım. Şartların izin verdiği ölçüde iyi olduklarına eminim."

"Evet, muhtemelen iyiler," diye mırıldandı Zeba.

"Zeba Hanım, bu ana odaklanmak ikimiz için de çok önemli," dedi Yusuf kibar bir dille. "Seni savunmamın bir yolunu bulduğumu düşünüyorum."

O an Zeba, birkaç dakika önce saçma bir kart oyununu izlediği anları düşündü. Öyle bir andan böyle bir ana nasıl geçmiş olabilirdi?

"Kızı biliyorum."

Zeba, masanın ahşap yüzeyi bulanıklaşana kadar gözlerini masadan ayırmadı. Yusuf'un sorularını duymazlıktan gelerek olası sonuçtan bahsetmeye başladı.

"Buradan çıksam bile çocuklarımı geri alamayacağım. Çocuklarım yanımda olmazsa bu yerden ayrılmamın da bir anlamı yok."

Yusuf oturduğu sandalyede arkasına yaslandı. Zeba haklıydı. Serbest kalsa bile Kamal'ın ailesinin, çocukları annelerinin yanına gönderme ihtimali çok düşüktü. Yusuf yeniden konuşmaya başladı.

"Hanım, kızı bildiğimi söyledim."

Küçük kız. Bütün bunlar, Kamal'ın eline geçebilecek kadar aptal olan o küçük kız yüzündendi. Zeba, Kamal'ın o küçük kızı bahçeye nasıl soktuğunu bilmiyordu ama başarmıştı işte. Zavallı yavrucak çok korkmuştu. Gözlerini kapadığında o küçük kızın gözlerini hâlâ görebiliyordu. Ürkekti ve utanç içerisindeydi. Kendi kızlarına o kadar çok benziyordu ki...

Shabnam ya da Kareema da olabilirdi. Hissetmek, düşünmekten daha az zaman ve çaba gerektirmişti. Zeba soru sormaya bile gerek duymamıştı. İhtiyacı olan her şeyi küçük kızın yüzünde, pantolonunu çaresiz bir şekilde tutuşunda görebilmişti.

Ve Kamal. Kamal hemen önünde duruyordu, sırtı akşam güneşine dönüktü. Bir siluetten farksızdı, zar zor fark ettiği karanlık bir şekildi. Pantolonunu silkeliyordu. Yüzü kızarmıştı. Bir şeyler mırıldanmaya başlamış olsa da Zeba kulaklarının uğultusundan ne dediğini anlamamıştı. Kulakları öyle uğulduyordu ki Kamal, Zeba'nın şahit olduğu o korkunç sahne için bir açıklama yaptıysa bile duymamıştı.

Kamal, Zeba'nın olmadığı bir şeye dönüşmesini istemişti. Sonsuza kadar her şeyi uzaktan sessizce izleyen bir kadın olmasını istemişti.

Ancak Zeba her şeyi görmüştü. Küçücük yavrusu Rima ise birkaç metre ötedeydi. Bunu kızlarına nasıl açıklardı? Böyle bir şeyi hiçbir zaman onlara anlatamazdı ki... Bu sır onunla toprağa gömülecekti.

Saniyeler içinde, düşünmeye fırsatı olmayacak kadar kısa bir sürede tamamen içgüdüleriyle hareket ederek kararını vermişti.

Ne zaman Zeba baltayı eline almıştı? Gözlerini kapadı. Bundan emin değildi. O baltayı evinin duvarına yasladığını bile hatırlamıyordu. Belki de Kamal onu orada bırakmıştı, gerçi Zeba, Kamal'ın o baltayı en son ne zaman eline aldığını bile hatırlamıyordu. Çocuklar kendilerine zarar vermesin diye kaç kere o baltayı başka yere koyması için Kamal'ı uyarmıştı?

Yusuf dikkatli bir şekilde müvekkilini izliyordu. İşine yarayacak bir şeyler söylemesi umuduyla Zeba'nın iyice düşünmesine izin vermişti.

"Kız, hanım. Tüm bunların nedeni o küçük kız."

Yusuf ona soru mu soruyordu yoksa doğrulama mı bekliyordu?

O masum kız böyle zarar görmeyi hak etmiyordu ki, o daha küçücüktü. O küçük kız Kamal'ın ilk kurbanı mıydı? Bunu Kamal'a sormak için artık çok geçti. İlk defa mı o kızın canını yakmıştı? Zeba küçük kızın ifadesinden öyle olduğunu anlamıştı.

"Kız falan yok," dedi Zeba düz bir sesle.

"Ne demek kız yok?"

"Kız falan yok," dedi Zeba bir kez daha, kelimelerinin üstüne basa basa.

Yusuf tam karşısında oturuyordu. Gözlerini meydan okurcasına birbirlerine dikmişlerdi.

"Ama vardı ve bu kız her şeyi değiştirir."

"Başka kiminle konuştun?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Köyümde başka biriyle konuştun mu?"

Yusuf bir parmağını masada tıkırdatmaya başladı.

"Kızın ailesiyle konuşmadım, eğer sormak istediğin buysa."

Zeba, sırf o kız için, böyle korkunç bir şeyi unutmanın ve hiç yaşanmamış gibi davranmanın mümkün olmasını umuyordu. Buna ihtiyacı vardı.

"Neden yargıcın neler yaşandığını bilmesini istemiyorsun? Bu kız senin için bir çıkış yolu..."

Zeba'nın yüzünde sert bir ifade belirdi. Yusuf'a bakarken kendinden emin bir şekilde konuşmaya başladı.

"O sadece küçük bir kız çocuğu, masum bir yavrucak. Bunu ona yapamam. Beni iyi dinle, Yusuf. Kız falan yok."

Yusuf sessizliğe büründü. Zeba'nın o kızı koruma çabasını anlıyordu ama böyle gereksiz bir şekilde karşısındaki kadının kendisini feda etmesine izin veremezdi.

"Dikkatleri onun üstüne çekmeyecek ya da ona zarar vermeyecek bir şekilde bu konuyu halledebileceğimize eminim. Onunla konuşmamıza bile gerek kalmaz. Fakat makul bir savunma hazırlayacaksak bu bilginin bir kısmını paylaşmalıyız. Seni buradan çıkarmanın başka yolu yok. Bir adam öldürüldü."

Zeba kaşlarını çattı.

"Dudaklarımdan dökülecek her cümle o küçük kızı mahveder. Ailesinin haberi var mı bilmiyorum. Ya bilmiyorlarsa? Ya o yavrucak şimdi iyiyse? Bu ihtimal benim için çok şey demek. Eğer durumu öğrenirlerse o kıza ne yapacaklarını biliyorum. Belki sen bilmeyebilirsin ama ben biliyorum. Chil Mahtab'daki her kadın biliyor. Afganistan'da yaşayan her kadın, her kız biliyor!"

Yusuf dudağını ısırdı. Zeba bu konuda haklıydı. Bu, ayağını bu topraklara bastığı anda anladığı bir gerçekti. Bu namus meselesiydi. İnsanların kızlarının, kız kardeşlerinin ve karılarının omuzlarının üstüne yükledikleri bir yüktü. Chil Mahtab'daki birçok hikâye bu gerçeğin kanıtıydı. Bu kız, Zeba'nın bahçesinde babasının şerefini lekelemişti. O baba kızının başına bir şey geldiğini öğrenirse... Detaylar çok da önemli değildi... Masum bir çocuk olsa bile bağışlanmazdı.

Kamal o kıza ne yapmış olursa olsun, çok daha kötüsü onu bekliyor olurdu.

Zeba gözlerini başka yöne çevirdi. Bir gardiyan ağır adımlarla görüşme odasının önünden geçti. Zeba gardiyanı izlerken gözleri yine buğulanmıştı. Bu yol onun için kolaydı. O an duruma uygun düşüyordu.

"O gün sadece Kamal'ın öldüğünü mü düşünüyorsun?" diye sordu Zeba, tek düze ve kısık bir sesle. "Hayır. Kocamın kanı her yere dağıldığında ben de öldüm. O yavrucak tek başına savunmasız bir hâlde onun yanında kaldığı an öldü. O

gün benim evimde üç ceset vardı ama sadece birinin cenazesi yapıldı ve ardından yas tutuldu. İnsanlar onun ardından dua etti, hâlâ da ediyorlar. Sanki özlenmeyi hak eden biriymiş gibi gömüldükten sonra kırkını okuttular. Başlarını iki yana sallayıp kardeşlerini, kuzenlerini, dayılarını, amcalarını erken yaşta kaybetmenin ne acı, ne utanç verici olduğu hakkında konuştular. Ama gerçekten utanç verici olan şey ne, hiçbir fikirleri yok. Bir insanı öldürmenin birçok yolu var, bunlardan haberleri yok."

Yusuf sessizliğini koruyordu. Dışarıdaki gardiyan köşede kaybolduktan birkaç dakika sonra yeniden göründü. İçeriye göz attı ve üniformasının kemerini düzeltmek için birkaç saniye duraksadıktan sonra yürümeye devam etti.

Yusuf, adı çıkmış kızların hiç değer görmediği konusunda Zeba'yla tartışamazdı. O minik kıza bir şey olursa Yusuf bunun sorumlusu olmak da istemezdi. Ancak ailenin farklı bir bakış açısına sahip olması ihtimali de vardı.

"Yaklaşık bir sene önce mahalledeki molla tarafından tecavüze uğrayan dokuz yaşındaki kızı duydun mu? Ailesi, kızlarına Kur'an'ı okumayı öğretsin diye ona ödeme yapıyordu. Anneyle baba, adamı bir sandalyeye oturtup burnuyla kulaklarını kesti. Sonra Kunduz'da bir dava daha vardı. Orada yaşayan on yaşındaki kız da mahkemede tanıklık etti ve tecavüzcüsüne yirmi yıl hapis verildi. Her aile bunu üstesinden gelemeyeceği bir utanç olarak görmez. Adalet olmalı."

"Bana milyonların yaşadığı ülkede iki davadan bahsediyorsun. Ben o minik yavruyu nasıl riske atayım?"

Yusuf ayağa kalktı, sinirlenmişti. Odada bir tur attı ve geri dönüp çaresiz bir şekilde yeniden sandalyesine oturdu.

"Başka türlü seni nasıl savunacağımı bilmiyorum," diye kabullendi. Parmaklarını saçının arasından geçirirken profesyonelliğinin eriyip gittiğini hissediyordu. Belki de Aneesa bu davayı alma konusunda onu uyarmakta haklıydı. Bu davayla belki de kimsenin uğraşamayacağı kadar çok uğraşmıştı fakat eline geçen tek şey kullanamayacağı bir bilgiydi.

"Uzun zaman hiçbir şey yapmadım," diye fısıldadı Zeba. "Dikkat etmem gerektiği zamanlarda gözlerimi, kulaklarımı tıkayıp öyle yaşadım. Daha önce anlamalıydım ama işte, açıkgözlü biri değildim. O zaman bir şey yapmadım fakat şimdi yapabilirim. Hiçbir şey yapmayacağım ve hiçbir şey söylemeyeceğim. Çocuklarımın daha fazla utanmasını istemiyorum."

Yusuf dirseklerini masaya dayayınca gömleğinin manşetleri yukarı sıyrıldı. Zeba'nın hiçbir şey yapmayacağını biliyordu ama bu kadını kendi başına bırakmaya henüz hazır değildi. O yavrunun başına gelenleri öğrendiğinden beri bu kadını savunmayı daha çok istiyordu. Küçük kızın neyle mücadele edeceğini ancak hayal edebiliyordu. Ne yazık ki dünya ayağa kalkıp Zeba'yı yaptığı şey için alkışlamayacaktı.

"Bana kocanı öldürdüğünü mü söylüyorsun?"

"Öyle görünüyor, değil mi? Herkes böyle söylerken sen neden şüphe ettin? Tutuklama kaydıma göre zaten bunu itiraf ettim. Bu davanın peşini bırakmalısın."

"Bunu yapmayacağım," diye karşı çıktı Yusuf. "Savcılık davasına karşı sunabileceğim bir savunma buldum."

"Allah büyüktür ve sen de çok gençsin Yusuf-*jan*," dedi Zeba, sandalyesini geriye itip görüşme odasından çıkmak için ayağa kalkarak. "Savunulmayı bekleyen daha çok masum var. Yol yakınken, bu suçluyla vakit kaybetme."

Yirmi Dokuzuncu Bölüm

"Bu zamana kadar hiçbir sanığın annesi yargılama sürecinde bulunmadı," dedi yargıç. Avuçlarını tuniğinin eteğine silerken ellerinin neden bu kadar terlediğini merak ediyordu. Savcı ona şüpheli bir bakış attı.

Gulnaz en az oturduğu sandalye kadar dik bir şekilde duruyordu. Gözleri sürmeliydi. Yargıç Najeeb o derin yeşil gözlere bakarken kadının yanağına dokunmamak için kendini zor tutuyordu. Boğazını temizleyip masasının üstünde duran amber taşlı tespihine uzandı.

"Eminim, kızının davasının nasıl sonuçlanacağıyla ilgili endişeleri olan tek anne ben değilimdir," dedi Gulnaz, çantasını yanına koyarak.

"Hayır, değilsiniz," diye onayladı savcı, ardından odanın ortasındaki masada duran kurabiyeden bir tane aldı. Bir ısırık aldığında kurabiyenin o tereyağlı tadı ağzına dolmuştu. Adamın başını aşağı yukarı sallamasına bakılırsa, Gulnaz onun kurabiyeyi beğendiğini söyleyebilirdi.

"Bunlar çok lezzetli olmuş, hanım," dedi savcı.

"Yusuf-*jan*, sen de bir tane almaz mısın?" diye sordu Gulnaz.

Yusuf başını iki yana salladı.

"Ben daha yeni yedim, hanım, teşekkür ederim," dedi Yusuf. Gulnaz'ın niyeti bu adamları ikna etmekse, bir tabak kurabiye rüşvet olmaktan fazlasıyla uzaktı.

"Belki sonra," diye önerdi Gulnaz.

"Bana sormanıza gerek yok," dedi Yargıç Najeeb, Gulnaz daha ona kurabiye sunmadan. Savcı tabağı uzatınca yargıç tabaktan iki kurabiye alıp önündeki peçeteye koydu. "Küçük bir çocukken Ramazan ayını çok severdim. Güneş doğmadan önce annem bana sütlü çay içirir, karnım tıka basa dolana kadar da yaptığı kurabiyelerden yememe izin verirdi. Bir yanım sırf bu yüzden Ramazan ayı çabucak gelsin diye dört gözle beklerdi."

"Ben de bu kurabiyeleri Ramazan'da ailem için yapardım. Bu kurabiyeler olmadan onca saat aç kalmanın zor olduğunu söylerlerdi."

Zeba'nın burada olmayacağı netleşince Gulnaz da görüşmeye katılmayı istemişti. En son Zeba'nın hapishane koridorunda fenalık geçirdiğini duyan yargıç, onun yargılama sürecinin dışında kalmasına karar vermişti.

"Umarım Zeba yakın zamanda kendini toparlar. Onun yokluğunda davaya devam etmek zorundayız. Kimsenin bu davanın daha fazla uzamasını isteyeceğini sanmıyorum."

"Zeba burada olmak istedi," dedi Yusuf. "Ama iki gün boyunca konuşmadı. Bu sabah onu yine kontrol ettim, hiçbir gelişme yoktu. Durumunun daha da kötüleştiğini düşünüyorum. Hapishane müdürü bana bu sabah hücresinde inleyip ileri geri sallandığını söyledi. Arkadaşları uyandıklarında onu kendi kendine mırıldanırken görmüş ve çok korkmuşlar."

"Neden korkuyorlarmış?" diye sordu yargıç, masasındaki kırıntıları eliyle silkeleyerek.

Yusuf, küçük kızla ilgili konuyu konuştukları gün Zeba'nın görüşme odasından çıkışını izlemişti. Her adımını sanki büyük

bir çaba harcaması gerekiyormuş gibi atmıştı. Duvardan destek alarak yürürken sanki bir şeye tutunmaya ihtiyacı vardı. Yusuf defalarca onunla konuşmayı denese de gözleri boşluğa bakmaya devam etmişti. Kadının sarf ettiği kelimeler anlamsızdı. O kelimelerden bir şeyler çıkarmak da saçmaydı. Hücre arkadaşları onu o şekilde görünce biraz korkmuştu.

"Korkuyorlar çünkü Zeba dengesiz. Efendim, ben de oradaydım ve size akıl sağlığının yerinde olmadığını söyleyebilirim. En son burada olduğunda neler yaşandığını hatırlatmama gerek yok diye düşünüyorum. Eğer o durumun kötü olduğunu düşünüyorsanız, eminim şimdiki hâlini görseniz korkarsınız."

Yusuf, onu dinlerken dudaklarını birbirini bastıran Gulnaz'a bir bakış attı. Yaşlı kadın başını öne eğmiş, ayaklarının altındaki küçük kilimin çiçek desenlerine bakıyordu. Kızının durumunu duyunca ne şaşırmış ne de üzülmüştü.

"Bu bir şeyi değiştirmez. Yargıcın da dediği gibi davaya devam edebiliriz," diye onayladı savcı bir elini havada savurarak. "Nasılsa çok sürmeyecek. Elimizde tutuklandığı gün imzalanan bir tutuklama raporu ve hayatını kaybeden bir koca var. Buna bir son verelim ve hükme geçelim."

"Ben bunun bu kadar kolay olacağını sanmıyorum," dedi Yusuf. Alacağı tepkiye karşı kendini hazırlamıştı. "Zeba Hanım'ın akıl sağlığının yerinde olmadığına inanıyorum, bu yüzden duruşmaya katılmaktan aciz."

"Sen neden bahsediyorsun? Akıl sağlığının bununla ne ilgisi var?" Savcı şüphelenmişti. Yargıç da sanki Yusuf'un dediklerini yanlış anlamış gibi öne eğildi.

"Bu duruşmayı yine ertelememiz gerektiğini mi söylüyorsun?"

"Sayın yargıç, sadece mahkeme karşısına çıkamayacak durumda olduğunu söylüyorum, bu da davayı bugün görüşemeyeceğimiz anlamına geliyor. Uygun şartların oluşmasına izin verdiği sürece bu gerçek bir erteleme sayılmaz."

"Uygun şartlar? Uygun şartlardan kastın nedir?" diye gürledi savcı.

"Zeba üzgün," diye onayladı yargıç. "Ama bu yaşananları göz ardı edeceğimiz anlamına gelmiyor."

"Zeba'ya üzgün demek az olur," diye açıkladı Yusuf. "Gördüğüm kadarıyla akıl sağlığında bir sorun var ve bu sorunun, Chil Mahtab'a getirilmeden önce başladığına inanıyorum. Kocasının öldürüldüğü günden önce de bu problemin var olduğunu düşünüyorum. Sanırım, aklî dengesi yerinde değildi, şu anda da pek iyi olmadığını hepimiz görüyoruz. Bence Zeba resmî bir değerlendirmeden geçip durumu için tedavi görmeli. Bunun gibi durumlarda dava süreci bu şekilde işler."

Aslında Yusuf, Zeba'nın tamamen aklını kaçırdığına inanmıyordu. Bunu, onu savunmak için kullansa da genç kadının yaşadıklarını düşününce neredeyse tamamen mantıklı davrandığını bile söyleyebilirdi. İçip içip onu döven bir adamla yaşamıştı. Çocuklarını hor gören o adamla dört çocuk büyütmüştü. Evinin arka bahçesine geçtiğinde ise kocası olacak rezil adamı, küçücük bir çocuğa cinsel istismarda bulunurken yakalamıştı. Belki bu ilk de değildi. Ve onların üç kızı vardı... Acaba kızlarına da böyle davranmış mıydı? İki kızı böyle bir muameleyi anlatacak yaştaydı. Bu düşünce Yusuf'un zihnini kurcalıyorsa kim bilir Zeba'yı ne kadar korkutmuştu.

Doğruyu söylemek gerekirse Zeba büyük ihtimalle kocasını öldürmüştü. Kadının davranışı ve suç mahalli göz önüne

alındığında, aksinin pek mantıklı olmadığını itiraf etmek zorundaydı. Hiçbir şey yapmaması için aklının yerinde olmaması gerekirdi. Onun yerinde kendisi olsaydı, Yusuf da büyük bir zevkle o baltayı adamın başına indirirdi.

Zeba'yı savunmak onun işiydi fakat cephaneliğinde pek fazla silahı kalmamıştı. Eğer bu durum ona az da olsa zaman kazandıracaksa elbette bunu kullanacaktı.

Gulnaz etrafındaki adamların yüzlerini inceledi. Hepsi odadaki varlığını unutmuş gibiydi ama bu onun için sorun değildi. Konuşulanları duyması yeterliydi.

"Kanun mu? Dinle, şu zamana kadar pek itirazım olmadı ama sen buraya şu Amerikan kurallarıyla gelmişsin."

Yusuf dişlerini gıcırdattı. Savcının dosyası, muhtemelen bir polis tarafından yazılmış Zeba'nın "itirafını" içeren el yazısı birkaç belgeden oluşuyordu. Dosya bile denemezdi. Dünyanın herhangi bir yerinde savcı avukatlığa soyunamazdı ama işte burada, oturduğu o saçma koltuktan Yusuf'u yabancıların kurallarını uygulamaya çalışmakla suçlayabiliyordu.

"Ben korkunç bir cinayetle suçlanan ve çocuklarından uzaklaştırılan bir kadını savunmak için buradayım. Buradayım çünkü Afgan yargı sisteminin doğru bir şekilde işlemesini istiyorsak yasalara uymalı ve sanıklara davayı bildirmeliyiz. Bu davaya pek önem vermediğinizi biliyorum ama bu önemli bir ayrıntı."

"Ben işimi yapıyorum. Benim işimi sorgulamak sana düşmez."

"Düşmez mi? Benim işim sizin işinizi nasıl yaptığınızı sorgulamak. Ve size soracak çok sorum var." Yusuf'un sesi âdeta kırılan bir bardağınki gibi odayı doldurmuştu. Gulnaz bile etkilenmişti.

"Ne sorusu?"

Savcı hâlâ sandalyesinde oturuyordu ama diken üstünde gibiydi. Sanki yerinden kalkmak istercesine ellerini sandalyenin kolçaklarına dayadı. Sandalyesinde arkasına yaslanıp bacak bacak üstüne atan Yargıç Najeeb'e bir bakış attı.

"Soracağın soruları ben de bilmek isterim," dedi Najeeb usulca.

Yargıcın araya girip bu tartışmaya bir son vereceğini sanan savcı, kibirli bir ifadeyle ofladı.

"Öncelikle gerçekten bir soruşturma başlatıp başlatmadığınızı merak ediyorum. Ceza Kanununun 145. maddesi şöyle der: 'Suç ve ağır suçlar için tam bir soruşturma gereklidir. Bu kanunun hükümlerine göre savcı tarafından sanığın savunma avukatının huzurunda yapılır.'"

"Soruşturma mı? Zeba Hanım'ın imzaladığı bir ifade var elimizde!" diye ısrar etti savcı, katlı kâğıdı havada sallayarak.

"O ifadeyi kendisi yazmadı. Okuma yazması olan bir kadın. Annesi bunu onaylayacaktır ve kendisi de bunu kanıtlayabilir. Eğer ifade ona ait olsaydı, kendi el yazısıyla yazılmış olurdu."

"Bana söylendiği kadarıyla Zeba histeri nöbeti geçiriyordu, bu yüzden onu tutuklayan polis memuru işini yaptı ve onun söylediklerini yazdı. Sayfanın en altında da onun parmak izi var," diye bağırdı savcı, parmağıyla mürekkep lekesini göstererek. "Madem onun ifadesi değildi neden imzaladı?"

"Tutuklandığında histeri nöbeti mi geçiriyordu? Histeri nöbetinden kastınız aklını kaybettiği mi? Bu tam da benim söylediğim şey, bunu onaylamanıza sevindim."

"Benim bahsettiğim şey bu değil. Lafı ağzıma tıkıyorsun!"

"Devam etmeme izin verin, 145. madde soruşturma için birkaç şarttan bahseder. Polis delil toplamak için olay yerini incelemeye gitti mi? Polis, komşularının ifadesini aldı mı? Bu suç için olası bir neden olup olmadığını araştırdınız mı? Akıl sağlığının yerinde olduğunu doğrulamak için Zeba Hanım'ın görüştüğü bir uzmanınız var mıydı? Var mıydı, Yargıç Najeeb?"

"Akıl sağlığının yerinde olup olmadığına bakılacak biri varsa o da sensin. Keşfi yapan zaten polisin kendisi. Bu, çok basit, siyah ve beyaz kadar açık olan bir dava. Yargıç Najeeb'in de böyle düşündüğüne eminim."

"Ben kendi adıma konuşabilirim!" diye araya girdi Yargıç Najeeb. Bugünkü davanın bu kadar hareketli geçeceğini düşünmemişti, özellikle Gulnaz buradayken... Öte yandan gördüğü kadarıyla Gulnaz bu bağrışmalardan sıkılmışa benzemiyordu. Olanları ilgiyle dinliyordu.

Yargıç konuşmasına devam etti. "Devam edelim. Bu tip davalarda nasıl soruşturma yapıldıysa bunda da aynı şey gerçekleştirildi. Müvekkilin cinayetle suçlanıyor. Suçun işlendiğini biliyoruz. Elimizde kocasını öldürdüğünü itiraf eden imzalı bir ifade var."

"Sayın yargıç, o bir parça kâğıt, kocasının başının tepesine baltayla vuran bir kadının itirafı."

"Evet?"

"Kamal başının arka kısmından aldığı balta darbesi yüzünden öldü, ensesinin bulunduğu yere yakındı. Eğer Zeba itiraf etmiş olsaydı, yaranın nerede olduğunu da bilirdi, değil mi?"

"Başının tepesi... Başının arkası... Varmak istediğin yer bu mu?"

"Neden bununla zamanımızı boşa harcıyorsun?" diye sordu savcı.

"Mesleğimi yapmamın boşa vakit kaybı olduğunu düşünmüyorum," diye tersledi Yusuf. "Belki de bunu kendinize söylemelisiniz, tabii işinizi yapıyorsanız..."

Yargıç Najeeb kısa sakalını okşayınca parmaklarının arasına birkaç kırıntının döküldüğünü hissetti. Elbette, *mürşidin* kızının da içinde olduğu bir dava rahat bir şekilde geçmeyecekti. Bu iki avukatın birbirine sataşmalarına izin verebilirdi ancak bunu itibarını zedelemeyecek şekilde yapmak zorundaydı.

"Devam et, Yusuf."

Savcı ofladı ve kollarını göğsünde kavuşturarak sandalyesine yaslandı. "Yabancılar işimize burnunu soktuğunda böyle oluyor," diye mırıldandı.

"Afganistan Ceza Kanunun 67. maddesi," dedi Yusuf, gözlerini savcıya dikerek, "bir kişi, mustarip olduğu delilik veya akıl sağlığı hastalığı sebebiyle duyu ve mantıktan yoksun bir şekilde bir suç işlerse o kişinin cezai ehliyeti yoktur ve cezalandırılmamalıdır.'"

"Ben böyle bir şey duymadım," dedi savcı kıkırdayarak.

Hem yargıç hem de Yusuf, Gulnaz'ın onları dikkatle izlediğinin farkındaydı.

"Ben de bu zamana kadar böyle bir dava yürütmedim," diye açıkladı Yargıç Najeeb. "Yusuf, bu duymayı beklediğim bir savunma şekli değildi. Belki yeniden düşünsen iyi olur. Zeba Hanım'ın perişan olduğu ortada ancak bu, baltayı kocasının başına indirdiği günü düşündüğü için olabilir. Kadınlar küçük meseleler yüzünden bile sinir krizi geçirebilir. Eminim, bunda hepimiz hemfikirizdir."

Yargıç çayından bir yudum aldı. Kurabiyeler lezzetli olmasına rağmen kuruydu ve boğazına takılmış gibiydi. Yine de bir tane daha almak için kurabiye tabağına uzandı.

"Çok lezzetli olmuşlar, hanım," dedi dalgın bir ifadeyle. "Allah rahmet eylesin, benim annem bu kadar iyi kurabiye pişiremezdi. İçine ne koydun?"

"Afiyet olsun, kadı efendi," diye yanıt verdi Gulnaz kibarca. "Pek bir şey yok, un, tereyağı ve şeker."

"Hımm, çok lezzetli." Yargıç konuşmadan önce ağzındaki kırıntıları temizledi. "Bu tuhaf durumu düzeltmek için bir fikrim var. Akıl sağlığına yönelik bir tedavi uygulayan çok iyi bir arkadaşım var. Ciddi derecede hasta olan insanları tedavi etmekte çok başarılı. Belki ondan Zeba Hanım'ı değerlendirmesini isteyebiliriz. Bu durumda hem yasaya uymuş hem de adımızı duyurmuş oluruz."

"Adımızı duyurmak mı? Sayın yargıç, ben bugün veya önümüzdeki hafta bu davayı sonuçlandıracağımızı düşünmüştüm. Avukatı, müvekkili bir anne olduğu için bizden merhamet isteseydi ya da olayın nefsi müdafaa olduğunu belirtseydi o zaman konuşmaya değer bir şeyler olurdu ama bu... Bu... Tamamen saçma bir bahane..."

"Bu yasa," dedi yargıç neşeyle. "Bunun üzerine tartışma olmaz."

Savcı şaşkınlıktan bakakalmıştı. İmkânsız olmasa da Yargıç Najeeb'in rüşvet almaya sıcak bakmadığı, tarafsız biri olduğu bilinirdi. Yine de bu beklenmedik bir davranıştı.

"Kadı efendi, bu muhteşem bir fikir!" dedi Yusuf heyecanlı bir şekilde. Zeba'nın şu anki ruh hâli devam ederse değerlendirmeden gelecek olan yanıt onların lehine olurdu. "Arkadaşınız bir doktor mu? Şehirdeki hastanede mi?"

"Doktorlardan daha iyi," dedi Yargıç Najeeb gururla. "Doktorlar, akıllarını kaybeden zavallı insanlar için bir şey

yapamazlar. Yaptıkları tek şey kırılan bacakları onarmak. Deliliği iyileştiren yetenekli bir molla. Onunla babamın evine yakın bir yerde oturduğum zaman tanıştım, birkaç sene önceydi."

"Anlamadım."

"Endişelenme. Bunun için en uygun kişi." Yargıç, sanki cinayetin gizemini çözmüş gibi keyifle bakıyordu.

"Saygıda kusur etmek istemem, kadı efendi ama istenilen değerlendirme böyle bir şey değil. O deli miydi? Kendi evlerinde kocasını öldürdü, elbette deli! Yine de bu onun suçsuz olduğu anlamına gelmiyor." Savcı ilgisini yeniden Yusuf'a yöneltti. "Onun deli olduğunu söylüyorsan kocasını öldürdüğünü mü söylüyorsun yoksa aksini mi düşünüyorsun?"

Yusuf derin bir nefes aldı. Bu, savcının sormamasını dilediği bir soruydu. Bu soruya tam yanıt verecekken yargıç araya girdi.

"Arkadaşımla konuşmayalı uzun zaman oldu. Bunun ona ulaşmam gereken bir işaret olduğuna inanıyorum. Allah büyüktür, dostlarım. Yakın zamanda bir sonuca ulaşacağız. Kurbanın ailesinin beklediğini ve doğru kararı vereceğimiz konusunda bize güvendiğini biliyorum."

"Kesinlikle!" diye bağırdı savcı. "Onlara ne söyleyeceğiz? Katilin sinir krizi geçirdiğini mi? Bir cinin onu kontrol ettiğini ve kana susamış bir koca katiline çevirdiğini mi?"

"Onlara hiçbir şey söylemeyeceğiz," dedi yargıç. "Zeba Hanım'ı türbeye, mollanın yanına götüreceğiz. Eğer molla onun deli olmadığına karar verirse yapacak bir şeyimiz yok. Zeba, Chil Mahtab'a geri getirilecek ve elimizdekilere göre onun durumuna karar vereceğiz."

Yusuf elinde not defteriyle kendisini yellemeye başladı. Savunmasında bir çeşit şamanın görüşüne yer verileceğini ummamıştı.

"Hastaneye ne dersiniz? Birlikte çalışacağımız akıl sağlığı uzmanları var. Saygıdeğer yargıç, bu ülkede bize bilmemiz gerekenleri söyleyecek doktorlar var."

"Daha önce böyle bir şey yapılmadı, ağa," diye açıkladı yargıç, lütufta bulunuyormuş gibi. "En yakın hastane buradan iki günlük mesafede ve her zaman tıka basa dolu. Cemaat mollaya güvenir. Onun görüşünü hemen alırız."

Yusuf, yargıca fazla baskı yapıp bu imkânı da kaybetmekten korkuyordu. Zeba'nın bir şansı olmasını istiyorsa bunu kabullenmek zorundaydı.

"Gulnaz Hanım, kızınızın çocukken zihinsel bir hastalığı var mıydı?"

Gulnaz ellerini ovuşturdu. Evden yargıcın ofisine yaptığı uzun yolculuk yüzünden üstü başı toz içinde kalmıştı.

Söyleyeceği her şeyi düşünmüştü. Zeba küçük bir çocuk gibi kendisiyle konuşmuştu. Bir keresinde gecenin bir yarısı çığlık atarak uyanmış, odasında bir cin gördüğünü söylemişti. Alüminyum tencereye değen alevlerde harfler gördüğünü iddia etmişti. Gulnaz'ın yıllarca ona öğrettiği her şeyi kullanabilirdi ama o gücü kullanmadan yaşamayı tercih etmişti. Şimdi bile o avluda gerçekten neler yaşandığını anlatamıyordu. Tüm bunlar zihinsel bir sorun değil miydi?

"Zeba düz, sıradan bir çocuktu, kadı efendi," dedi Gulnaz hüzünlü bir sesle. "Fakat artık öyle değil. Benim kızımın başına kötü bir şey geldi ve ne olduğunu hayal dahi edemiyorum. Sanki zihni zehirlenmiş gibi."

"Bunu gerçekten konuştuğumuza inanamıyorum. Zeba delirmişse ne olmuş, söyleyin bana?" diye sordu savcı.

Gulnaz yargıca baktı ve o bir şey demeden konuşmasına devam etti.

"Öte yandan bu yanlış. Onu bir hastaneye götürün. Babam size mollanın tedavi diye yaptıklarının dinimize uygun olmadığını söylerdi."

Yargıç, Gulnaz ile göz göze geldi, yine avuçlarının terlediğini ve içinin ürperdiğini hissetmişti.

"Molla değerli bir şifacı ve ben onun tedavisine güveniyorum. Zeba emin ellerde olacak."

"Zeba aklını kaçırdıysa ve molla da onu iyileştirirse o zaman yargılanıp suçlu bulunacak. Güzel. Davanın olacağı günü bana bildirirsiniz," dedi savcı sabırsız bir şekilde. "Bugün ya da gelecek ay olsun, fark etmez. Zeba eninde sonunda suçlu bulunacak."

Yusuf ve savcı ayağa kalktı. Gulnaz da çantasını yerden alıp omzuna astı. Yargıç sanki kadın çıplak omzunu örtecek bir elbise giyerken onu izliyormuş gibi yüzünün alev alev yandığını hissetti.

Saçı başı ağarmış, her yanı kırış kırış olan bir adam böyle düşüncelere kapılır mıydı hiç?

Yargıç Najeeb tespihini alıp çekmeye başladı. Terli avucunda hissettiği tespihin soğuk taşları rahatlatıcıydı. Karısının donuk bakışları ve çatık kaşlarını gördüğü zaman bu kadını yeniden düşüneceğini biliyordu. Yıllar önce Gulnaz onun gelini olsaydı hikâyesinin nasıl olacağını düşündü. Karı koca olarak nasıl da mutlu olurlardı. Saygın bir mürşidin kızı olan Gulnaz ve çalışkan bir adamın hırslı oğlu Najeeb. Yargıç oturuşunu düzeltti ve duvardaki saate bir göz attı, saniye çubuğu hız kesmeden ilerlemeye devam ediyordu. Zamanı geriye almanın hiçbir yolu yoktu.

Tüm çabalarına rağmen bu dünya çok da adaletli bir yer değildi.

Otuzuncu Bölüm

"Kuru üzüm, ceviz, badem! Kuru üzüm şeker hastalığı için faydalıdır, ceviz eklem ağrılarını hafifletir, badem karınızın öfkesini dindirir! Yerfıstığı, leblebi, kuru kayısı! Yer fıstığı öyle taze ki daha yok mu diye gecenin bir yarısı kapıma dayanacaksınız!"

Walid'in boğazı kurumuştu. Öksürüp ceviz kabının yanına koyduğu plastik şişeden bir yudum su içti. Yıllardır aynı sözleri bağırarak ürünlerini satmaya çalışıyordu ama artık kimseye eskisi kadar komik gelmiyordu. İnsanlar kıkırdamıyor ya da onunla sohbet etmiyordu. Artık kimsenin bu tarz şeylere tepki verecek gücü kalmamış gibiydi.

Walid, el arabasının tekerleri döndükçe havaya savrulan, dağlardan batıya doğru esen hafif rüzgârla oluşan bir toz bulutunun arasından ilerlemeye çalışıyordu. Bugün üçüncü kez evlerinin yakınından geçiyordu. Genelde bir sokaktan bir kez geçerdi.

"Ramazan geliyor! Fırsatınız varken aç aç dolaşmayın!"

Okul çağındaki iki çocuk bir futbol topunu birbirine atarak onun yanından geçti. Walid koluyla burnunu ve ağzını kapattı. Ciğerleri hiçbir zaman tam anlamıyla sağlıklı değildi. Annesi böyle demişti çünkü ona hamileyken tarihe geçen o berbat toz

fırtınasından birine yakalanmıştı. Sanki nefes almak için bir pipet kullanıyormuş gibi hissediyordu fakat özellikle bugün nefes almak gerçekten çok zordu.

Arabasını durdurdu ve ellerini kalçalarına dayadı. İşte, onların evinin önündeydi. Küçük kız neredeydi? Okulda mıydı? Ya da onun sesini duyacak kadar yakın mıydı?

Walid bir kez daha öksürdü, o an göğsünde bir şeylerin çözüldüğünü hissetti. Toz biraz yatışmıştı. Büzdüğü dudaklarının arasından derin bir nefes aldı.

Basit bir sokak satıcısı neden böyle bir sırrı saklıyordu ki? Zaten ailesini zar zor geçindiriyordu. Kendisi de kusurlu bir adamdı. Dedikodu yapıyordu, küfrediyordu. Karısına ve çocuklarına hemen sinirleniyordu. Kız kardeşi, ona işkence eden kocasıyla konuşması için ona yalvardığında hiçbir şey yapmamıştı. Köydeki hemen hemen herkesi kandırmıştı, ona olan bakışlarını beğenmediyse ya da uzun zamandır ondan bir şey almadılarsa müşterilerinden fazla para alırdı. Cevizlerinin geldiği yerle ve taze olduklarıyla alakalı yalanlar söylerdi. Kurtlu olan ürünleri bulduğunda toplar ama evde onları bekleyen aç karınları düşününce onları yeniden sepetlerine koyardı. Dua ederdi ve çocuklarına da aynısını yapmasını öğretmişti. Çabuk öğrenen bir adam değildi, bu yüzden ailesinin de böyle olmasından korkuyordu. Aslına bakılırsa işe yarayan bir adam değildi.

Karısı, hiç tanımadığı o küçük kız için ara sıra ağlıyordu. O küçük kız onların çocukları değildi. Neden buna kafa yoracaklardı ki? O küçük çatılarının altında kendilerince yeteri kadar dert çekmiyorlar mıydı zaten?

"Kuru üzümlerim var, peri kızının saçı gibi sapsarı, tatları büyüleyici! Yeşil üzümlerimin tadına doyum olmaz,

kocalarınız dert tasa nedir unutacak! Siyah üzümlerimi yerseniz film yıldızı gibi ortalarda dolaşacaksınız!"

O an sesi kısıldı. Çocuklarından birini yanında getirmeyi planlamıştı. Oğluna sokaklarda nasıl satış yapacağını öğretirse, kendisi arabayı iterken soluklanma fırsatı olacağını düşünmüştü. Ancak oğlu daha çok küçüktü ve Walid onun okula gitmesini istiyordu. Çocukları okuma yazma öğrenirse bir şansları olurdu, yaşlandığında ona bakarlardı. Görünüşe göre o günler yakındı. Mahşer Günü.

Walid'in Mahşer Günü'nde cevaplayacağı çok soru olacaktı. En düzgün kişi bile bu gerçek karşısında ne yapardı? Zavallı kızın kapısının önünde durup onu mahveden kuru üzümleri hatırlatmaktan daha iyisini yapabilir miydi?

Bu evden uzak durmalıydı. Bu sokakta bir daha kuru üzüm var, fındık var diye bağırmayacaktı. O küçük kız saçma lafları yüzünden o berbat günü hatırlamasın diye bu evi geçtikten sonra bile yüksek sesle bağırmayacaktı. Küçük kızın huzur bulmasını sağlayacaktı. Her şey yoluna girmese bile en azından iyi olacaktı.

Walid arkasındaki demir kapının açıldığını duydu.

Normal şartlarda sevinmeliydi. Bir çuval ceviz ya da yarım kilo üzüm satacağının işareti olan bu gıcırtı sesini duyma ümidiyle yıllarca bu sokaklarda yürüyüp durmuştu. Kahkaha atıp gülümser, kahverengi kese kâğıdına cevizleri koyardı. Birkaç kâğıt para alınca yarın ya da bir sonraki gün için pirinç, domates veya soğan alacağını bilirdi. Böylece ertesi sabah kalkıp sokak sokak gezerek bu ürünleri satması için bir nedeni olurdu. Bir kapının açılma sesi çoğunlukla şükür sebebiydi.

O yöne bakmasa da birinin kapıda durduğunu biliyordu. Birisi onun sırtına bakıyor ve ondan yana dönmesini bekliyordu.

Kapının yeniden gıcırdadığını duydu. Kapının kapandığını anlayınca rahat bir nefes aldı. Serbest kalmıştı. Bugün kimseyle sohbet etmek zorunda değildi. Geçmek bilmeyen o birkaç saniyede bir daha arabasını bu sokaktan geçirmeyeceğine dair binlerce kez kendine söz vermişti.

Walid kararlı bir şekilde omuzlarını dikleştirerek arabasını itmeye başladı. *Bırak o aile kendi meseleleriyle kendileri uğraşsın*, diye geçirdi içinden. Yapılacak en iyi şey buydu. Karısı durumu anlayacaktı. O yaşlı gözlerle ona ve kızlarına bakmaya bir son verecekti.

Arabasının tekerlekleri daha hızını yeni almıştı ki Walid yeniden durdu.

"Ağam, dur gitme."

Walid derin bir nefes alıp arkasına döndü. Demir kapı kapanmamıştı, aralıktı ancak Walid o küçük aralıktan konuşanın kim olduğunu göremiyordu. Sadece bir annenin kalbi, derinliklerinde barındırdığı acıyı o küçük aralıktan asfaltsız sokağa dökebilirdi.

Otuz Birinci Bölüm

Yusuf, aracın süspansiyonlarının bozuk yolda zorlandığını hissedebiliyordu. Her sarsıntıda türbeye gitmenin düşündüğünden daha da kötü bir fikir olduğuna inanıyordu.

Araba, mavi pencereleri ve kemerli girişi olan tek katlı, kilden yapılma küçük bir binaya doğru giden uzun toprak yoldan aşağıya ilerledi. Araba park edince bir adam dışarı çıktı.

Zeba, aracın camından dışarı bakıp hafifçe inledi. "Yusuf, neden beni buraya getirmelerine izin verdin?"

"Fazla seçeneğim yoktu," diye mırıldandı Yusuf. Başka bir yargıca yönlendirilmiş olsalardı burada olmayacaklarına dikkat çekti. Dava başka bir yargıçta olsaydı Zeba uzun zaman önce suçlu bulunmuş olacaktı.

"Hoş geldiniz," dedi adam, Yusuf, Zeba, savcı ve başka bir erkek gardiyan arabadan çıkarken. "Ben Molla Habibullah. Türbeye hoş geldiniz."

Zeba'nın el ve ayak bilekleri kelepçelenmişti. Etrafındakileri inceleyen Yusuf, Zeba'nın erkek gardiyandan ziyade ona yakın yürüdüğünü fark etmedi.

Savcı, Habibullah ile tokalaşıp bir elini adamın dirseğine koydu.

"Teşekkürler, Molla-*sahib*. Sevgili dostun Yargıç Najeeb'in sana durumu açıkladığından eminim. Bu kadının muayene edilmesi için buradayız," dedi, başıyla Zeba'yı işaret ederek. "Kocasını öldürdü ve davranışları normal değil. Kadının aklını kaçırıp kaçırmadığı konusunda senin görüşüne ihtiyacımız var."

Yusuf öne çıkıp elini Habibullah'a doğru uzatınca adam da resmî bir ifadeyle karşılık verdi.

"Ben bu kadının avukatıyım," diye açıkladı Yusuf.

"Öyle olduğunu düşünmüştüm," dedi Habibullah, hafifçe gülümseyerek. Adam ilgisini Zeba'ya çevirmiş, gözlerini yerden ayırmayan kadını incelemeye koyulmuştu. İnce bir yapıya sahip olan adam, bej renkte bir tunik ile pantolon giymişti. Tuniğinin üstünde cepleri fermuarlı asker yeşili bir yelek vardı. Küçük sarığının ucu, sol kulağından kır sakalına kadar uzanıyordu.

"Bağışla beni Molla-*sahib* ama bu kadını muayene etmen ne kadar sürer? Öğleden sonra ofiste olmam gerekiyor."

İlk kez Yusuf ve savcı aynı görüşteydi. Yusuf da müvekkilinin yerel bir türbede muayene edilmesinden memnun görünen Aneesa'ya rapor vermeye gidecekti.

"*Molla onu kurtarabileceğini düşünürse onun deli olduğunu söyleyecektir*," diye tahminde bulunmuştu Aneesa. "*Ancak hâlâ yargıcın herhangi bir delilik savunmasını onaylayacağını sanmıyorum. Senin gibi iyimser biri için bile bu büyük bir adım.*"

"Beyler, çekimserliğinizi hissediyorum. Size etrafı göstereyim, eminim kendinizi daha iyi hissedeceksiniz."

Habibullah ellerini arkasında birleştirip akasya ağacının gölgesinde duran tek katlı, küçük binaya doğru yürümeye başladı.

Avukatlar mollayı takip etmeden önce birbirine baktı.

"Kadını getirin," diye seslendi molla, başını arkaya çevirme gereği duymamıştı. Gardiyan derin bir iç çekti. Yere çöküp Zeba'nın ayak bileklerindeki prangaları çıkardı, ellerindeki kelepçeleri çözmemişti. İşini bitirdiğinde Zeba'ya diğerlerini takip etmesi için başıyla işaret etti.

Küçük kapıdan içeri girerlerken başlarını eğmek zorunda kalmışlardı. Türbenin tavanı yüksekti, odanın bir yanında kil duvara gömülü küçük bir sıra duruyordu. Tam ortada ise bir sanduka ve üstünde yaldızlı harflerle Arapça bir şeylerin yazılığı olduğu yeşil bir örtü vardı. Oda çok büyük değildi, hepsi ancak sığmıştı. Üçgen bir pencereden gün ışığı sızıyor, zamanla solmuş olan yeşil bayrağı aydınlatıyordu.

Zeba sandukadan uzak duruyordu. Bu küçük odada çok fazla ölüm vardı. Gözleri duvarlara yazılmış olan birkaç el yazısına takıldı.

Tanrı yok Allah var.

Allah, Her Şeyi Bilen ve Görendir.

"Dostlarım, bu sanduka Hazreti Rahman'ın mezarı. Akıllı ve bilgili bir adamdı, kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in gerçek bir öğrencisiydi. Hayattayken birçok kez Mekke'yi ziyaret etmiş. Bu köyün kurucusu olarak bilinir."

Yusuf, köşeden küçük pencereye doğru ilerleyen Zeba'ya baktı. Rengârenk kurdelelerin bağlandığı, kimisinin sert rüzgârdan ötürü çözülmeye yüz tuttuğu kafes işi tel örgüyü dikkatle inceliyordu. Tel örgünün ötesinde ucunda L şeklinde bir yapının olduğu bir bahçe vardı. Yusuf, Zeba'nın, içinde bir adamın bile rahatlıkla duramayacağı uzunlukta düz çatılı bir binaya gözlerini kısarak baktığını gördü. Kadının nefes alışverişinin hızlandığını seçebiliyordu.

"Şuradaki bina nedir, Molla-*sahib*? Tel örgünün diğer tarafındaki..."

Molla kapıyı işaret ederek, "Dışarı çıkalım da size söyleyeyim," dedi.

Zeba bu boğucu odadan çıktıkları için memnundu.

"Bana gelen, ciddi anlamda hem zihinsel hem de ruhsal sorunları olan insanları tedavi ettiğim yer," diye açıkladı molla, sesine gurur hâkimdi. "İnananlar için türbe en güçlü ilaçtır."

"Ne tür tedaviler uyguluyorsunuz?" diye sordu Yusuf, "tedaviler" kelimesini yutarak söylemişti.

Çoğu kişi muskalara, biblolara ve batıl inançlara inanır, diye düşündü Yusuf. Öte yandan bunu eleştirmeye bile çekiniyordu. Çocukken nefes alma problemi vardı. İki yaşındayken çok şiddetli bir atak geçirmişti, öyle ki anne ve babası hayatta kalamayacağından korkmuştu. Annesi onu bir doktora götürmüştü fakat doktorun verdiği şurup Yusuf'a pek etki etmemişti. Oğlunun şişen midesini, öksürük yüzünden hırıldayan göğsünü izleyen annesi, onu Kabil'deki bir türbeye götürmüş, oradaki molla ona dua edip bir muska yazmıştı. Annesi küçük bir bez parçasına konmuş küçük kâğıdı, Yusuf'un gömleğinin sol iç kısmına iğnelemişti. İki gün içinde Yusuf'un nefes alışverişi düzelmiş, sonraki yıllarda da astım krizleri yok denecek kadar azalmıştı. Annesi doktordan ziyade yazılan muskanın ona iyi geldiğine inanmıştı. Çocukluğundan bu yana birçok kere bu hikâyeyi dinleyen Yusuf da bu gerçeği kabul etmişti.

"Bizim duamız herhangi bir araç, ilaç veya silahtan çok daha güçlüdür. Hazreti Rahman'ın mezarına gelen, şu tel örgüye dileklerini asan yardıma muhtaçlara dua ederim. Allah, ona inananları her zaman dinler..."

"Peki, şurada ne var?" diye sordu Yusuf, güneşten korunmak için bir elini gözüne siper ederek. Zeba'nın türbenin içindeyken fark ettiği yapıyı gösterdi. Çitlerle çevrili avluda sıralanmış petek gibi duruyordu.

Zeba büyük bir kayaya doğru gidip oturdu. Başını dizlerine yasladı. Gardiyan ona şüpheyle baksa da bir şey demedi.

"Orası durumları daha ciddi olan insanları tedavi ettiğim yer," dedi molla, başını yana yatırarak. "Herkesin rahatsızlığı basit bir duayla tedavi edilmiyor. Bazen zihni ve bedeni arındırmak uzun sürüyor. Kimi hastaların rahatsızlığı yenmek için enerjilerini yönlendirebileceği bir yere ihtiyacı vardır, tamamen inzivaya çekilmeleri gerekir. Burası o yer."

"Orada kalan var mı?"

"Var," dedi Molla Habibullah. "Bazen bahçede dolaşırlar. Çoğu zaman uyur ya da kendi kendilerine konuşurlar."

"Peki, ne yiyip ne içiyorlar?" diye sordu Yusuf. Savcı dinliyordu. Her ne kadar daha önce gelmemiş olsa da bu tür türbeleri biliyordu.

"Bol su, ekmek ve karabiber ile besleniyorlar. Bunlar zihin sağlığını yerine getirdiğini bildiğimiz besinler. Diğer gıdalar iyileşme sürecini zehirliyor ya da iyileşmeyi geciktiriyor. Gerçek arınmaya ulaşmanın en iyi yolu bu."

"Ekmek ve karabiber? Bir tek bunlarla mı besleniyorlar?" Yusuf bu durumdan şüphelenmişti. "Böyle bir yer nasıl gerçekten var olabiliyor? Her büyük şehirde hastane var ve en yakın hastane bu türbeye çok da uzak değil. Neden aileler sevdiklerini oraya götürmüyor ki?"

"O hastanelerde tedavi bekleyen yüzlerce hasta var. Şüpheleniyor olabilirsin ama bu, buranın neler yapabileceğini

görmediğinden kaynaklanıyor. Seni temin ederim, bu türbeden çıkan hastalarla konuşsan burada tedavi gördükleri için ne kadar memnun olduklarını sana söyleyeceklerdir."

Yusuf dilini ısırdı.

"Molla-*sahib*," dedi savcı kibarca. "Bu türbeyi görmek ve yaptığın işi dinlemek beni çok mutlu etti. Yargıç hünerlerinizi çok methetti. Biz de bu kadını incelemeni dört gözle bekliyoruz. Onu muayene etmek için neye ihtiyacın var?"

"Evet, şu kadın." Molla ilgisini, kendisinden birkaç metre ötede duran erkeklere bakan Zeba'ya yöneltti. "Onunla konuşmama izin verin. İçeri girelim de oğlum ruhunuzu dinlendirecek bir sıcak çay ikram etsin size."

Yusuf çitlerin ötesindeki hücreye son kez bakarken mollanın tedavi ettiği hastalardan biriyle konuşmayı umuyordu ama hiç hareketlilik yoktu. *Molla boş konuşuyor olabilir*, diye geçirdi içinden Yusuf. *O hücrelerde kimse olmayabilir.*

Yerde fil ayağı desenli bordo renginde bir halının olduğu bir binaya girdiler. İçi yün dolu iki yer minderi duvara doğru yerleştirilmişti.

Savcı minderlerin üzerine oturduğu sırada en fazla on yaşında olan bir erkek çocuğu, elinde dört küçük çay fincanının olduğu gümüş bir tepsiyle arka odadan yanlarına geldi. Çocuk iki avukatın önüne birer fincan koyduktan sonra diğer ikisini Molla Habibullah ve karşısında oturan Zeba'nın olduğu plastik masa ve sandalyelerin bulunduğu yere götürdü. Gardiyan birkaç metre ötede duruyor, cep telefonuyla konuşuyordu.

"Bu yer hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu molla.

Zeba onun gözlerine bakmadı. Baktığı tek yer akasya ağacının dalıydı. Molla ilgiyle kaşlarını kaldırdı.

"Hangi suçtan tutuklandın?" Molla'nın gözlerinde rahatlatıcı bir ifade vardı.

Zeba'nın sesi boğuk çıkmıştı. Tozlu hava yüzünden boğazı kurumuştu ama şu önünde duran kehribar renkli, buharı üstünde tüten çayı yudumlamayı bile reddediyordu.

"Benden ne istiyorsun?"

Molla Habibullah kadının âdeta zehir saçan ses tonunu duyunca irkildi. Tamamen aklını kaçırmış bir hasta bile böyle küstahça konuşmazdı.

"Neden sordun?"

Zeba, sorduğu soru kendisinin de umurunda değilmişçesine uzaklara baktı.

"Neden hapishanedesin?" diye tekrarladı molla.

"Sana anlatmış olmalı."

"Ben senden dinlemek istiyorum."

Zeba küçümser bir ifadeyle gülümsedi.

"Çünkü Tanrı hapishaneye gitmemi istedi, ben de onun öğrencisiyim. Çünkü bazı erkekler aynı anda farklı şekilde konuşabiliyor. Çünkü annem ve büyükbabam sahip oldukları yeteneklere rağmen benim için bir şey yapmazken, avukatım beni kurtaracağını düşünüyor."

Molla gözlerini kısarak baktı.

"Annen ve büyükbaban mı?"

Molla öne doğru yaklaşıp Zeba'ya dikkatle bakınca Zeba oturduğu sandalyede yana döndü. Gözlerini yere çevirmişti.

"Büyükbaban kim?"

"Büyükbabam Safatullah, bir mürşit. Burada pek bilinmez. Burası bizim köyden çok uzakta."

Molla yavaşça başını aşağı yukarı salladı.

"Anlıyorum," diye fısıldadı. Ayağa kalktı ve birkaç adım öteye yürüdü. Akasya ağacının yayılmış dallarına bakarken sırtını Zeba'ya çevirmişti.

"Kocanı öldürdüğünü söylüyorlar. Öyle mi?"

Zeba kahkaha attı.

"Herkes ölmüş kocam hakkında konuşmamı istiyor... Benim haricimde herkes..."

"Kötü bir adam mıydı?"

"Onun hakkında konuşmak istemediğimi söyledim. Dinle, molla-*sahib*, ben deli değilim. Burada olmam için hiçbir sebep yok. Hapishanede olmam gerektiğini düşünüyorlarsa, lütfen beni oraya gönderin."

Molla, Zeba'dan yana dönmeden önce boğazını temizledi.

"Kocana ne olduğunu biliyorsundur. Ailene bir şey anlattın mı? Senin... Annene ya da büyükbabana?"

"Söyleyecek bir şeyim yok. Ellerinde polis tutanağı var."

"Bunu duyduğuma şaşırmadım," dedi adam, sandalyesine yürüyerek. Oturmadan önce sandalyesini Zeba'nın yanına koydu. Zeba, adamın yanına yaklaşmasından rahatsız olmamaya çalıştı. Nasılsa Yusuf ve savcı içerideydi.

"Ailen bu konuyla ilgili ne diyor? Senin masum olduğuna inanıyorlar mı?"

"Annem..." diye konuşmaya başladı Zeba. Annesinden bahsedince sesinin titremesine şaşırmıştı. "O, her zaman benim masum olduğuma inandı. Onun bir eşi benzeri yok. Erkek kardeşim benim için bir avukat buldu. Onlar benim ailem. Başka kimsem yok."

"Büyükbaban?"

"Büyükbabam masum olduğuma inansın ya da inanmasın, bir önemi yok. Benim için bir şey yapamaz."

"Sesinde nefret mi var?"

"Büyükbabam için mi?" Zeba mollanın yaptığı yoruma şaşırmıştı.

"Hayır, büyükbaban için değil. Kocan için," dedi molla dalgın bir ifadeyle. "Yanlış eş insanı deliye çevirir. Ya da en azından insanın çılgın şeyler yapmasına sebep olur."

"Sana söyledim," dedi Zeba, dişlerini sıkarak. "Ben deli değilim."

Delilik bir nehirdi. Önüne ne gelirse alıp götürürdü, bir kayaya tutunmaya çalışanları bile boğmuştu. Eğer Kamal'a olanları, Kamal'ın yaptığı şeyi, çocuklarına ne olduğunu ya da çocuklarının başına neler gelmiş olabileceğini uzun süre düşünseydi, Zeba o buz gibi suyun ayaklarından yukarıya tehditkâr bir şekilde tırmandığını hissederdi.

Zeba bununla savaşmıştı.

"Zümrütten bir yüzük gibi," diye mırıldandı.

"Ne dedin?" diye sordu Molla Habibullah.

"Eğer bir zümrüdü tavuğa yedirirsen tavuğun doğruca midesine gittiğini, oradan da hiçbir hasara uğramadan dışarıya çıkabildiğini biliyor musun? Tabii zümrüde bulaşan tavuk pisliğini temizlemen gerekir. Tek yapman gereken güvenmek, zümrüdün seni yeniden bulması için tavuğun bağırsaklarına güvenmek. O zaman onun gerçek zümrüt olduğunu anlayabiliyorsun."

Zeba'nın lanet okuduğunu duyan Molla kaşlarını çattı.

"Yani seni bir tavuğun bağırsaklarından geçirmemi mi öneriyorsun? Böylece o bağırsaklardan tertemiz mi çıkacaksın?"

Bir tavuğun bağırsaklarında sıkışıp kalma düşüncesi, Zeba'yı keyiflendirmişti. Gülümsemesini saklamak için

başörtüsünün ucuyla ağzını kapadı. İşte, delilik nehrinin suyunu bu şekilde uzakta tutuyordu. Mahzen gibi görünen bir yerden sadece birkaç metre uzaklıkta oturuyor olsa bile gülmek için bir neden buluyordu.

Molla, Zeba'nın gözlerinin etrafındaki kırışıklığı fark etmişti. Büyük bir merakla genç kadını izliyordu.

"Bana bakarak bunu söyleyemezsin, değil mi? Bunu gerçekten bu şekilde bilemezsin?" Zeba sandalyesini geri iterken adamla eğleniyordu. "Molla-*sahib*, ben zaten bir canavarın bağırsaklarından kurtuldum. Beni daha fazla test etmene gerek yok."

Molla, oğlunun bıraktığı termosu eline alıp fincanını çayla doldurdu. Binlerce açılmamış bayrağa benzeyen siyah yaprak girdap gibi dönmeye başladı. Bir zincir sesi, tepelere bakan Zeba'nın dikkatini petek şeklindeki hücrelere çektiğinde yapraklar daha fincanın dibine çökmemişti. Molla, genç kadının baktığı yere, ardından kadının yüzüne ve gözlerinin altındaki mor halkalara baktı. Yüzünün yuvarlaklığı, mürekkep gibi gözleri ve alnının tepesindeki saç bitiş çizgisiyle bir baykuşu andırıyordu. Esmer teni pürüzsüzdü ama son birkaç haftadır renginin solduğu anlaşılıyordu.

Birinin bağırdığı duyuldu, bu ses bir erkeğe aitti. Zeba önce ne olduğunu anlayamadı. Gözlerini kısarak o hücrelere bakmaya devam etti. Hücrenin ağzında bir hareketlilik dikkatini çekmişti ama öyle belirsizdi ki bunu hayal edip etmediğinden emin değildi. Tam o sırada yüksek ama bir o kadar yavaş bir inleme duydu.

"Allah'ım, ah Allah'ım, ben bunu hak edecek ne yaptım? Bana yardım edin! Lütfen, biri bana yardım etsin!"

Başka bir ses daha duymuşlardı. Biri bir zincirle mağaranın ağzından çekiliyormuş gibiydi.

"Kapa çeneni, kapa çeneni, kapa çeneni! Allah seni sevmiyor!"

Ancak o adam her kimse susmadı. Hücresinin eşiğinde öylece oturdu, gün ışığı bedenini rahatlıkla aydınlatıyordu. Zeba, eğri bir omurga, zayıf bir kol ve öne eğilmiş bir başı seçebilmişti.

"Yalnız kalmak istemiyorum! Lütfen, beni yalnız bırakmayın! Yemin ederim, ben iyileştim! Lütfen, beni dışarıya çıkarın... Burada ölüp gideceğim!" Bu bir insandı ama Zeba'ya, mezbahaya götürülürken ön bacaklarıyla toprağı kazan, can havliyle meleyen bir koyunu hatırlatmıştı.

Zeba'nın nefes alışverişi hızlandı, dilini ısırmıştı.

Molla dudaklarını büzüp höpürdeterek çayından bir yudum aldı. Öyle sinir bozucu bir ses çıkmıştı ki Zeba adamın elinden fincanı alıp akasya ağacının dibine atmamak için kendini zor tutmuştu.

"O adam hasta. Ailesi onu bana getirdiğinde kimsenin görmediği iblislerle sohbet ediyordu. Ne annesiyle ne de babasıyla konuşuyordu. Fakat burada geçirdiği yirmi dokuz günden sonra gözle görülür bir gelişme kaydetti. Benim yaptığım şey bu," dedi, başıyla onu işaret ederek. "Benim mesleğim de bu. Vazgeçtim... Bu işe kendimi adamak için çok şeyden vazgeçtim. Bazen gerçek nasibimizi bulmak için fedakârlık yapmamız gerekir, anlıyor musun? Allah benden bu işi yapmamı istedi. İtaat etmem gereken şey bu. Ben burada insanları iyi ederim."

Zeba midesinde bir şeylerin düğümlendiğini hissetti. Ürpermişti. Bu hücrelerde tamamen yalnızlık vardı. Açıklıktan bu dünyayı diğerinden ayıran dağ çizgisini görebiliyordu.

Zeba, mollanın gözlerinden çoktan kararını verdiğini görebiliyordu. Bu noktadan sonra ne dese bir şey fark etmeyecekti. Belki Yusuf şaşıracaktı ama Zeba zaten bunu bekliyordu. Yusuf'un sorunu buydu. Planlar yapıyor ve dünyanın bu plana uymasını bekliyordu.

O an şu cümleler döküldü dudaklarından:

Öfkeliyse bir kadın, kesin kaçırmıştır aklını.

İşte bu kibir yüzünden çekeriz tüm cefayı!

Bir süre sonra Yusuf ve savcı dışarıya çıktılar. Sabırsızlandıkları hâllerinden belliydi. Mollanın oğlu odanın bir köşesinde sessizce otururken sohbet etmek de işe yaramamıştı.

Savcı konuşmaya başlamadan önce boğazını temizledi.

"Molla-*sahib*, bölmek istemezdim ama..."

Molla onlara baktıktan sonra höpürdeterek çayından bir yudum daha aldı.

"Beyler," dedi gözlerini Zeba'dan ayırmadan. "Hapishaneye dönebilirsiniz ama bu kadın burada benimle kalıyor."

Otuz İkinci Bölüm

"Ama... Ama... Ama kırk gün?" Yusuf kekelemişti. "Kırk günden sonra biz o kadının o yerden ancak cesedini alırız! Onu bu şekilde mi cezalandırmayı planlıyorsunuz?"

Yargıç Najeeb şaşkınlıkla bakakalmıştı. Ensesini kaşırken dalgın bir şekilde masasında duran arazi tapusuna bakıyordu. Belgenin en altındaki imza listesini daha iyi görmek için gözlerini kıstı. Birkaç gün içinde bu mülkiyet anlaşmazlığını çözmesi gerekiyordu, yoksa önüne başka bir cinayet dosyası daha gelecekti.

"Delikanlı, sen benimle bu şekilde konuşamazsın."

Zeba'yı türbeye götüreli bir hafta olmuştu. Yusuf yedi gündür yargıcın ofisinin dışında dolanıp duruyordu. Bellerinde silahlarıyla yirmili yaşlarındaki uzun boylu iki gardiyan, yargıcın yolunu kesen Yusuf'u keyifle izliyordu. Bunu konuşabileceği başka bir yargıç yoktu, bu ricasını temyiz mahkemesine taşıma şansı da söz konusu değildi. Yusuf ses tonunu yumuşatarak konuşmaya devam etti.

"Lütfen, sayın yargıç. Müvekkilimin sağlığını düşünmenizi istiyorum. Kırk gün boyunca açlığa mahkûm edilip elleri ayakları zincirlenecekse adil bir yargıdan söz etmemiz mümkün değil."

"Kırk gün standart tedavi süresi. Molla Habibullah, Zeba'nın ilk hastası olmadığını sana açıklamıştır. Yıllardır insanları tedavi ediyor ve bölgede iyi bir üne sahip." Yargıç bu

konuyu soğukkanlılıkla karşılamıştı, sanki mollanın Zeba'yı tedavi etmeye karar vermesi onu şaşırtmamış gibiydi.

Savcı kaşlarını çattı.

"Senin istediğin de tam olarak bu değil mi?" diye sordu, oturduğu çiçekli koltuktan Yusuf'u suçlarcasına konuşarak. Arada bir bacak bacak üstüne atıyor, sonra oturuşunu düzeltiyordu. Elindeki manila dosyayı sehpaya bırakmak için öne eğilirken zayıf diz kapakları bir kuş gagası gibi görünüyordu. "Birinin onun deli olduğunu söylemesini istiyordun, işte oldu. Şimdi de tedavi ediliyor, tıpkı Amerika'daki sanıklara olduğu gibi. Eğer şu durumda üzülecek biri varsa o da benim."

Yusuf davanın bu hâle gelmesine inanamıyordu. Adalet sistemi kötü değilmiş gibi bir de görüş olarak köy şamanıyla aynı kefeye konmuştu. Oflayarak ellerini kalçasına dayadı, kravatını gevşetmişti.

Gulnaz da yargıca yapılacak ziyarette Yusuf'a eşlik etmişti. Yusuf, molla ile yargıcın Zeba konusundaki kararını kadına anlatmış olsa da Gulnaz, bu haberi delikanlının beklediğinden daha sakin karşılamıştı. Hapishanenin görüş odasında konuşmuşlardı. Kadın ellerini şakaklarına götürüp başını öne eğmişti. Sonunda başını kaldırdığında Yusuf, kadının gözlerinde gözyaşı yerine kararlılık görmüştü.

"Tanrı onun yardımcısı olsun," demişti Gulnaz odadan çıkmadan önce, odada başka kimse olmadığından kimden bahsettiği ortadaydı.

Öte yandan bugün daha bir konuşkandı.

"Kadı efendi, şu... Şu... Molla kızımın durumu hakkında tam olarak ne dedi?"

Yargıç ilgisini Gulnaz'a yöneltti. Kadının bu toplantıya gelirken özenle hazırlanıp hazırlanmadığını merak ediyordu.

Sutyenini takarken onu düşünmüş müydü? Kadın kaşlarını hafifçe çatınca yargıç hem boğazını hem de zihnini temizledi. Gulnaz, onun düşüncelerini okuyor olabilir miydi?

"İlk gün onunla görüştüğünden bu yana zamanını kızınızı gözlemlemekle geçiriyor. Bana yaptığı açıklama, elçisiyle buraya gönderdiği raporda da yazıyor." "Rapor" diye bahsettiği şey bir okul defterine yapılan karalamaydı ve "elçi" de mollanın avukatlara çay ikram eden oğluydu. "Düşüncesine göre kızınızın akıl sağlığı ciddi bir şekilde bozulmuş ve kocası öldürüldüğü zaman da aklı başında değilmiş. İyi haber şu ki, kızınızı iyileştireceğine inanıyor."

Yusuf arkasına yaslanıp derin bir iç çekti. Davayı tamamen savcının ellerine bırakmadan Zeba'yı o zindandan nasıl çıkarabilirdi?

"Saygıdeğer yargıç, o bir hekim değil ve bu değerlendirmeyi yapamaz. Zeba'yı tıp bölümünü okumuş birinin muayene etmesini istiyorum. Hastane oraya çok da uzak değil. Zeba'yı oraya yönlendirirsek orada bu konuda uzman, tüm ruh sağlığı rahatsızlıklarından mustarip hastaları tedavi eden iki hekim var. Hastaları tanınmış yöntemlerle tedavi eden yataklı bir birimleri bile var..."

Gulnaz avukatın lafını keserek, "Bu genç avukata katılmıyorum, ben molla-*sahibin* yeteneklerinden şüphe duymuyorum," dedi. Ses tonundan kararlılığı okunuyordu. Gözleri doğruca yargıcın üzerindeydi. "Aslında yeteneklerine öyle çok güveniyorum ki kızımın tedavisinin kırk günden daha az süreceğine inanıyorum. Bu düşüncelerimi lütfen kendisine iletin. Duyduğum kadarıyla orada tutulan tek kadın hasta kızımmış, tahmin edeceğiniz üzere onun bakımı konusunda endişeliyim. Bir kadın için şartlar oldukça zor olmalı."

"Oradaki şartlar bir hastanın tedavisi için ne gerekiyorsa o şekilde ayarlanmıştır," diye açıkladı yargıç kibar bir ifadeyle. "Birçok kişi için güvenli bir yerdir ve mollanın gözü kızınızın üzerinde olacaktır."

"Peki, bu davaya nasıl yansıyacak? Zaten kanunları incelemiştik. Güvendiğiniz bir kaynağın görüşüne göre Zeba'nın akıl sağlığının yerinde olmadığı ortaya çıktıysa bu suçtan yargılanmaması gerek," diye ısrar etti Yusuf.

"Şimdilik," diye düzeltti savcı. "Bu senin uydurman. Önce bir tedavi olsun, sonra yargılanıp suçu belirlenecektir. Bu gecikmeye rağmen suçlu bulunacak."

"Dostlarım, biz burada tarih yazıyoruz," dedi Yargıç Najeeb gururla. Odaya, yeni bir bileşeni sunan bir kimyager edasıyla baktı. "Yasada belirtildiği gibi gerçek adaleti sağlamaya çalışıyoruz. Yargı sistemi için bu yeni bir çağ demek. Bunu kendi gözlerimle görebileceğimi düşünmezdim. Biz bunun öncüsüyüz, üçümüz!"

Gulnaz olanları dikkatle dinlerken son görüşmede getirdiği kurabiyeleri düşündü. Yargıç zayıf bir adamdı ve onun bu kadar çok kurabiye yiyeceğini hiç tahmin etmemişti. O gün eve boş ellerle dönmüş, bunun akıllıca bir karar olup olmadığını düşünüp durmuştu.

"Konuşmamız gereken başka bir konu var," dedi yargıç, oturduğu sandalyede öne doğru eğilerek. Dirseklerini masaya dayadı ve konuşmasına devam etmeden önce sakalını okşamaya başladı. "Zeba Hanım'ın köyündeki amirden bir rapor aldım. Birkaç kişi polis amiri Hakimi'ye Zeba hakkında ifade vermiş."

Yusuf tüylerinin diken diken olduğunu hissetti. Gulnaz'ın sol gözü seğirince yaşlı kadın bunun iyiye işaret olduğunu düşündü.

"Ne ifadesi?" diye sordu savcı.

"Aslında birkaç kişi ama sanıkla hiçbir bağlantısı olmayan farklı kişiler. Kocası öldürülmeden önceki haftalarda takındığı tavırlar hakkında. Şunu belirtmem gerekir ki bu rapor oldukça ilginç"

"İfadelerde ne diyor?" diye sordu Yusuf, meraklanmıştı.

"Kısım kısım okuyacağım," dedi yargıç, okuma gözlüğünü burnunun ucuna yerleştirerek, ardından bir dosyadan bir kâğıt aldı. "İlkini okuyorum. Sanığa yakın bir yerde oturan bir kadından. Şöyle diyor: 'Bu kadının birkaç kez evime kadar beni takip ettiğini fark ettim. Dikkatimi çekti çünkü kocam birkaç sene önce öldüğü için çocuklarımla birlikte evde yalnızım. Kapım aralık mı diye bakmaya çalıştı, bunu diğer komşuların evinde de yaptığını gördüm. Kendi kendine konuşuyor gibiydi. Ona gitmesini söylediğimde beni duymazlıktan geldi.'"

Yusuf şaşkınlıktan bakakaldı.

"Başka bir ifadeye geçiyorum, 'Evimden birkaç blok ötede oturduğu için bu kadını pek tanımıyorum ama zaman zaman onu çarşıda görürdüm. Birkaç kere de onun markette yağ tenekeleriyle unlara fısıldadığına şahit olmuştum. Benim onu izlediğimi bilmiyordu, ben de bunu yapmak niyetinde değildim ancak benim yaşlarımda genç bir kadındı. İster istemez dikkatimi çekti.'"

"Gerçekten bu durumu davaya dâhil etmeyeceğiz, değil mi?" diye sızlandı savcı.

"Neden olmasın? Yasal bir sürecin parçasıysak bu da delil olarak eklenmeli. Bu soruşturmanın bir parçası. Bunlar şahitlerin ifadesi. İlerleyen günlerde Afganistan'da sistem bu şekilde işleyecek, biz de buna bugün başlıyoruz!"

Yargıç kendisini kariyerinin sonunda değil de daha başında olan bir delikanlı gibi hissediyordu. Gulnaz tek kaşını kaldırarak ona baktı. Gulnaz'ın dikkatini çektiği için Yargıç Najeeb'in göğsü kabarmıştı.

"En çok dikkatimi çeken bu oldu. 'Zeba Hanım'ı iki kez kasaba sokaklarında bir şeyler sattığım sırada gördüm. Her ikisi de kocasının ölümünden önceydi. Sokaktan aşağıya iniyordu, birkaç adım sonra durup eline küçük bir taş ve bir avuç toprak alıp ağzına götürdü. Niye böyle yaptığını sorduğumda da başıboş bir köpek gibi bana hırlayıp daha ben bir şey diyemeden koşturdu. O gün gözlerinde deliliği gördüğümden eminim. Bunu göremeyen kesin kördür.'"

"Yani tüm bu insanlar Zeba'nın deli olduğunu mu söylüyor?" diye sordu Yusuf. O köyde ne olmuştu? Köydeki ziyaretlerini düşününce, onca kişinin Zeba'nın garip davranışlarından bahsetmeye neden bu kadar istekli olduklarını merak etti.

Gulnaz eline bir mendil alıp alnındaki teri sildi. Yargıcın ofisindeki hava fazlasıyla boğucuydu. Kızının burada fenalaşmasına şaşırmamak gerekirdi.

"Onca insanın dediği şey bu. Amir Hakimi de her şahidin tamamen kendi isteğiyle tek başına geldiğini söyledi. Kimisi gerginmiş. Kimisi de o kadının aklı başında olmadığı için hapishanede kalmasından huzursuz olduğunu söylemiş. Dahası insanlar kocası hakkında hiç iyi bir şey söylememiş, onun öldürüldüğünü düşününce fazlasıyla garip bir durum. Kimse ölünün arkasından kötü konuşmak istemez ama bazıları onun düzenbaz, yalancı ve inançsız biri olduğundan bahsetmiş."

"Bu Zeba'nın onu öldürmesi gerektiği anlamına gelmiyor," diye ısrar etti savcı.

Gulnaz, Yusuf'a baktı. Genç avukat köye gidip komşuların kapısını çalmıştı. Kızının evine gitmiş ve Hakimi'nin kendisiyle tanışmıştı. Bu çocuk orada ne yapmıştı? Bu insanlar, Zeba'nın tamamen aklını yitirdiğini söylüyordu... Bu onun işi olabilir miydi? Yoksa bu ifadeler gerçek miydi?

Bakışlarını yere eğdi. Gözleri yaşardığından ayakkabılarını doğru düzgün göremiyordu.

Kocasının kapıdan öylece çıkıp gidişini izlemenin acısını hep yüreğinde taşımıştı. Zeba'nın kara lanetten uzak bir hayat yaşamasını öyle çok istemişti ki... Kızının büyücülük yeteneklerine sırt çevirmesine içten içe çok sevinmişti. Zeba annesine kızdığında Gulnaz onu suçlamamıştı. Zeba, aralarında oluşan mesafeden dolayı annesinin ona kızdığına inanmıştı ancak gerçek bu değildi. Aslında Gulnaz sadece kendisine öfkeliydi.

Sebep olduğu onca sıkıntının ve dört gözle beklediği intikamın yükü o kadar ağırdı ki Gulnaz gecenin geç saatlerine kadar uyumaz, çocuklarının üzüntülerini ve değiştiremediği onca şeyi düşünürdü. Ortalık iyice sessizleştiğinde oğlunun evinde kaldığı küçük odanın penceresinin yanında oturur, sadece ona sesleniyormuş gibi duran gece seslerini dinlerdi: Bir kahkaha, bir baykuş, kalpten bir özür...

Şimdi de kambur bir şekilde oturmuş, kızının iblislerinden bahseden insanları dinliyordu. Bu dünyaya tüm bunlara şahit olmak için mi gelmişti? En önemlisi de yapması gereken şey bu muydu? Kızını güçlü bir kız evladı olarak yetiştirebilmeyi denemiş miydi ya da bunu kendine kanıtlamak için bir yol bulabilmiş miydi?

Bu hayat yolunda attığı her adımda doğruyu yapmak niyetindeydi. Sadece birinin nazarını engellemek, istenmeyen

bir evliliği önlemek ya da ailesini haksızlığa uğratan birini cezalandırmakla uğraşmıştı. Şimdi bile amacı kızını kurtarmaktı. Büyücülük yeteneği olmadan bir hiçti, Gulnaz bunu biliyordu. Bu yeteneğin varlığı atan bir nabız gibi âdeta ona can veriyordu.

Yargıç Najeeb, kızının davasıyla tarih yazmaya kararlıydı. Erkekler ölümlü oldukları için o kadar çok korkuyorlardı ki sonsuza kadar yaşamanın bir yolunu bulmaya çalışıyorlardı; işlerini devam ettirecek bir oğul, soyadlarını taşıyacak torunlar, kitaplarda, sokaklarda, gazetelerde yazacak bir isim... Bazıları o simsiyah saçlarına aklar düştükçe daha da çaresizleşirdi.

Yusuf düşündüğünü söylemeye çekiniyor gibiydi. Bu, onun için zaferi dört gözle beklediği bir satranç oyunuydu. Gulnaz da mı aynısını yapmıştı? Büyücülük yeteneğini bir kez daha denemek için kızının kötü durumundan mı faydalanmıştı?

Bazen ne zaman durman gerektiğini bilmiyorsun, diye geçirdi içinden ve derin bir nefes aldı. Endişelenecek çok şeyi olsa da buna katlanacak çok az gücü vardı.

Ofisteki hava gittikçe daha da ağırlaşıyordu.

Gulnaz ayağa kalkıp yerdeki çantasını eline aldı. Erkekler başlarını ondan yana çevirmiş, konuşmasını bekliyordu ama konuşmadı. Hiçbir açıklama yapmadan Yargıç Najeeb'in ofisinden çıktı.

"Hanım? Hanım, nereye gidiyorsun? İyi misin?" diye seslendi yargıç arkasından.

Yusuf, kadının arkasına dönüp yanıt vermemesine şaşırmamıştı. Bunu uzun zaman önce fark etmişti, Zeba ve annesi aynı kumaştan biçilmişti.

Otuz Üçüncü Bölüm

Zeba bütün gökyüzünde salınan yoğun bulutları izliyordu. Bu manzara ona elinde *tula*'sı, yani kavalıyla koyunlarını eve götüren bir çobanı hatırlatıyordu. İlk iki gece uyuyamamıştı. Kaldığı mağaranın önünden geçerken son derece zarif bir şekilde kuyruğunu havada kıvırıp ona bakan akrebi izlemişti. Bu manzara, genelde bayat olan ekmek, karabiber ve sudan oluşan yemeğine odaklanmasını engellemişti. Karabiber onu hapşırtıyordu, daha ikinci saniyede beş ya da altı kez bedeni hapşırmaktan sarsılmıştı. Her biri küçük birer iblisti âdeta. Zeba'nın tahminine göre su yerin derinliklerinden açılmış kuyudan çekilmiş olmalıydı çünkü katmanlı topraktan sızan minerallerin tadını alabiliyordu. Su, ona kuzenini hatırlatmıştı.

Babasının yeğeniydi ve aralarında dağlar kadar yaş farkı vardı. Zeba küçük bir kızken onu kucağında taşırdı. Kuzeni koca bir delikanlı olduğunda şehir şehir dolaşmaya, kuyu kazmak için bir ay çalışmaya başlamıştı. Günün birinde toprakta gaz sıkışması olunca bileklerine kadar yükselen suda hayatını kaybetmişti. Zeba, dünyanın çekirdeğine ulaşıp yaşam kaynağını ortaya çıkarmanın ama onu hiç tadamayacağını fark etmenin nasıl bir his olduğunu merak ederek o çocuk için ne çok ağlamıştı.

Kadınlar delikanlının cenazesinde acılı annesini teskin etmeye çalışmıştı.

"İnsanlara su getirmeye çalışırken hayatını kaybetti. Yaptığı iş sayesinde ne çok sevap işledi, onun mekânı cennet olacak."

Hiç yoktan yere öldü gitti demektense bu şekilde konuşmak daha iyiydi.

Zeba akşamüstleri mollanın her bir hastasına ettiği duayı dinliyordu. Hücrelerinde oturuyor ve o yumuşak, hoş sesiyle duasını dile getiriyordu. Hastalarının her birinden sıkıntısını dile getirmesini, gördüğü görüntüleri veya duyduğu sesleri tarif etmesini, huzuru dualarda bulmasını istiyordu. Kuru ekmek ve karabiberden oluşan yemeklerini kolayca yutabilmeleri için oğlunun kuyudan çektiği soğuk suyu getiriyordu.

Büyük ihtimalle molla da bu dünyada yaptığı iş için sevap kazanmayı umuyordur, diye geçirdi içinden Zeba.

İlk gece düşündüğü kadar zor geçmemişti. Hücre iki kişinin kalacağı büyüklükteydi ama çatısı alçaktı, molla kapıdan geçebilmek için başını eğmek zorunda kalıyordu. Zeba, zamanını Habibullah'ın onun için getirdiği küçük kilimin üstüne kıvrılıp yatarak geçiriyordu.

Bir adam, Zeba'ya mollanın minareden okuduğu ezanı hatırlatacak şekilde boğuk bir sesle bağırdı. Bu âdeta duaya çağrıymış gibi diğerleri de aynı şekilde bağırmaya başladı. İnlemeler, hıçkırıklar ve kahkaha sesleri ay ışığının vurduğu avluyu dolduruyordu. Zeba kaç kişi olduklarını hesap edemese de aralarında hiç kadın olmadığını tahmin edebiliyordu. Sıranın en ucundaki hücrede kalıyordu ve en yakınındaki hasta ile arasında üç boş hücre vardı. Bunun bilerek bu şekilde ayarlandığını düşünüyordu.

Büyücülük yeteneği ile ilgili dedikodular, annesininkine benzer bir şekilde yaygınlaşmaya başladığından Chil Mahtab'dan uzak olması onu rahatlatmıştı. O kadınların Zeba'nın sunabileceğinden çok daha fazlasına ihtiyaçları vardı.

İçini kemiren açlık, Zeba'ya her zaman yürekten kucakladığı kutsal ay Ramazan'ı hatırlatmıştı. Gücünü göstermesi, gün doğumundan gün batımına kadar tek bir damla suyun dudaklarının arasından geçmesine izin vermeden oruç tutması için bir şanstı. Hücresinde geçirdiği dakikalar, Ramazan ayının farklı bir türüydü ama midesinde aynı yanma oluşuyordu. Aslında gerçek susuzluk ve açlık hissini arzuluyordu çünkü bu, zihninin tehlikeli bir şekilde kendine acıma alanına girmesini engelliyordu. Oruç tutmak kutsal, gerekli ve adil hissettiriyordu. Alnını soğuk zemine bastırıp türbede geçirdiği zamanın onu arındırması için dua etti. Tabii böyle bir şey mümkünse...

Her gün mollanın ağır eline ve verdiği o tadı berbat olan suya katlanıyordu. Böylece ne kadar güçsüz olduğunu bir kez daha anlıyordu.

O kız kendi kızı da olabilirdi. Aslında Zeba o gün avluya adım atar atmaz karşısında gördüğü kendi Küçük Kız'ıydı. Yeşil başörtüsü, cılız bacakları, sıktığı yumrukları... Zeba her bir parçanın kendi kızına ait olduğuna inanmıştı. Önüne aş koyduğu, affettiği ve itaat ettiği adam tarafından, Küçük Kız'ının namusunun kirletildiğini gördüğünü düşündükçe içini korku sarıyordu. O beyaz tenli küçücük bacaklarının arasından utancın kırmızı lekesini görmüştü.

Zeba onun yüzünü gördüğünde artık çok geçti. Zamanı geri almanın bir yolu yoktu. Parmakları baltanın ahşap sapına dolandığında Kamal'ın o küçük kızla işi bitmişti. Kamal o an

karısına yeni bir gözle bakmıştı. Yukarıya kaldırdığı baltanın altında öfkeyle yukarı doğru kıvrılmış dudaklarına bakarken ilk kez Zeba'nın da dişlerinin olduğunu fark etmişti.

Kulağına çalınan ısrarcı fısıldaşmalar, Zeba'yı düşüncelerinden uzaklaştırdı.

"O burada! Onu gördüm! Uzak dur benden!"

Lanetli komşularına kulak vermek için başını iki yana salladı.

"Lütfen, hayır... Lütfen beni uzağa götürme. Ben burada Mahşer Günü'nü bekliyorum. Seninle gelemem!"

Çoğu gece dingin ve huzurlu geçse de bazı gecelerde böyle taşkınlıklar yaşanıyordu. Israrla guruldayan karnının sesini bastıran bağırışlar, başının daha da zonklamasına neden oldu.

"Lütfen, Şeytan! Beni değil! Beni cehenneme götürme!"

"Sus, sus, sus!" diye bağırdı başka bir hasta, onun hastalığı da farklıydı. Bazı hastalar paronayaktı ve kimsenin görmediği ya da duymadığı kişilerle konuşuyorlardı. Diğerleri o kadar perişan bir hâldeydi ki bütün gün ağlayıp uyuyorlardı. Zeba onunla birlikte türbede toplam altı kişinin bulunduğuna inansa da hiçbiriyle konuşmamıştı.

"Eğer senin için gelirse, lütfen hepimize bir iyilik yap ve onunla git," diye bağırdı bir adam. Ardından karanlıkta korkunç bir kahkaha sesi yükseldi.

Zeba inleyip yan tarafına kıvrıldı, yanağını dayadığı kilim sertti. Vücudundaki bütün eklem ve kaslar kaskatı kesilmişti. Boynunu ovmaya başladı. Bu on bir günde fazlasıyla kilo vermişti, teninin altındaki zayıf kas ve bağları hissedebiliyordu. Her hamilelikte biraz daha yumuşayıp sarkan karnı bile âdeta kuru üzüm gibi küçülmüştü. Her bebekte ortaya çıkan çatlaklar katların arasında kaybolmuştu.

Molla, diğerlerine yaptığı gibi ona da dua ediyordu. Hücresinde kalması için ayak bileğindeki zinciri bağlarken onu uyarmıştı. Orada bulunan hastalar erkekti ve onların arasına karışmaması gerekiyordu.

"Mahşer Günü geliyor. Allah bana yardım eder, ben buna hazırım. Rüzgârı, doluyu, yangınları gönder. Bekliyorum! Yeter ki şu iblisi benden uzak tut!"

"*Imshab ba qisa-e dil-e-man goosh mekonee...*" diye şarkı söylemeye başladı Zeba usulca, komşusunun inlemesini ve onu susturmak için öfkeyle bağıran diğerlerinin seslerini bastırmayı umuyordu. "*Farda, man-ra qisa feramoosh mekonee...*"

Bu gece ruhumun derinliklerine saklanan acıyı dinleyeceksin, diyordu sözlerde. *Ama yarın tüm o anlatılanları unutacaksın.*

Şıngırdayan zincirlerin ve iç çekerek ağlamanın da etkisiyle bu hüzünlü şarkı daha çok can yakıyordu.

Kırk gün demişti molla. Kırk gün sonunda tedavisi tamamlanacaktı ve kaderinin belirleneceği hapishaneye geri dönecekti. Hayatta kaldığı bu on bir gün geri kalan yirmi dokuz günü tamamlaması için ona güç veriyordu.

Molla gün içinde hücresinde onu ziyaret etmişti. Hayvanat bahçesindeki yeni, farklı bir tür hayvanmış gibi genç kadını incelerken ellerini arkasında bağlamıştı.

"Canım kızım, çok sıkıntıdasın. Aklın seni nerelere götürdü böyle?" diye sormuştu.

"Aklım beni nereye mi götürdü?" diye tekrarlamıştı Zeba. "Ardındaki şu dağdan daha ağırım ben. Aklım beni hiçbir yere götüremez."

Molla sorularına devam etmeden önce bir süre genç kadının yanıtını düşünmüştü.

"Zeba, burada kendini perişan hissediyor musun? Sana yemek getirdim. Biliyorum ekmek pek lezzetli değil ama gücünü koruman lazım. Bak bolani. Hâlâ sıcak."

Zeba, mollanın aniden gelen onu rahat ettirme isteğinden keyif alarak kıkırdamıştı. Hayır, diye geçirmişti aklından, bu adamdan hiçbir şey almayacaktı. Hele de bacaklarına prangaları takan kişi oyken asla...

Molla diğerleri duymasın diye sessizce, "Şuraya bırakıyorum," demişti. Hamur işini bir gazete kâğıdına sarıp öyle hücreye getirmişti.

"Al götür şunu!" diye söylenmişti Zeba, ancak baharatlı patates ve kızarmış hamur kokusu ağzını sulandırmıştı.

"Niye bu kadar inatçısın?" diye sormuştu molla bezgin bir tavırla. "Buranın çok da rahat bir yer olmadığını biliyorum, ancak bunu senin iyiliğin için yapıyorum. Bunu anlayabilsen şükrederdin."

"Şükrediyorum zaten," demişti Zeba, "biri zamanı günlere, günleri saatlere ve saatleri de dakikalara bölecek kadar bilge olduğu için şükrediyorum çünkü ne kadar zaman geçtiğini bilmeden bu kırk gün bitsin diye beklemekten muhtemelen ölürdüm."

Molla bir süre sessiz kaldıktan sonra hücresinden ayrılmıştı. Fazlasıyla akıllıca konuştuğu için mi yoksa tamamen saçmaladığı için miydi? Ne olursa olsun Zeba'nın umurunda değildi. Zeba aklındakini dile getirmişti ve bu sayede az da olsa huzurluydu.

Molla diğer hücreleri ziyaret etmiş, her birine dua edip o gün için paylarına düşen ekmek ve karabiberi vermişti. Hastalarının düşüncelerini, sızlanmalarını ve öfkeli çıkışlarını

dinlemişti. Onlara huzurdan bahsetse de ayaklarındaki prangayı çıkarmamıştı. Günün çoğunu hastalarının yanında geçiriyordu ama akşam olunca karısı ve çocuklarının yanına, yuvasına dönüyordu. Mollanın boş avlusu ve onlara bakan türbedeki sandukayla hastalar kendi başlarına kalıyordu.

Zeba mırıldanmaya devam etti, gözleri ağırlaşmıştı ve şarkının diğer sözlerini hatırlamıyordu. Ağzında hâlâ karabiberin tadı vardı. Yarın daha çok su içmeye karar verdi. Bugün yeteri kadar su içmediği için pişman olmuştu. Bu akşam havası fazlasıyla sıcak ve boğucuydu. Hareket ettikçe koltuk altlarıyla kasığının terlediğini hissetti. Sırtını duvara yaslayıp oturdu ve bacaklarını öne doğru uzattı. Bir ter damlası boynundan aşağıya, oradan da pamuk elbisesinin içine aktı.

"Onu gördüm! Onu gördüm! Benim için geliyor!" Çığlıkları bir nebze daha sessiz olsa da komşusu hâlâ bağırmaya devam ediyordu. Sesine yenilgi hâkimdi. "Molla-*sahib*, neredesin? Bana yardım et!"

Zeba genç bir kızken ailesi bayram akşamlarında toplanırdı. Halalar, teyzeler, enişteler, amcalar, dayılar ve yakın arkadaşlar... Amcası kendi kendine akordeon çalmayı öğrenmişti. Cilalı ahşap kutunun arkasındaki deliklerden çıkan havayı hâlâ hissedebiliyordu. Amcasının sağ eli, toplamda kırk iki adet olan siyah beyaz tuşlar üzerinde gidip gelirken sol eliyle körüğü çekip bırakırdı, bir yandan da etrafındakilerle birlikte şarkılar söyler, birileri şarkı sözlerini unuttuğunda onların yerine sözleri tamamlardı. Enstrümandan çıkan güzel sesler, şarkılardaki ahenk eksikliğini gizlerdi.

Zeba'nın en büyük kuzeni ise tabla çalmayı öğrenmişti, keçi derisinden yapılmış biri uzun, biri kısa davullara

parmaklarıyla vuruyordu. Binlerce yıllık ritimleri o davullarla çalardı. Zeba, kuzeni kendisinin yapmayı bile hayal edemediği şeyi yaparken parmaklarının âdeta uçuşunu izlerdi. Tablanın yüzeyindeki, asla kapanmayan kara bir göze benzeyen noktaya vurduğunu görmek onu heyecanlandırırdı.

Zeba'nın yengesi de yuvarlak bir diskin etrafına dizilen zillerden oluşan *daira*'yı, yani tefi çalardı. Ülke o zamanlar savaştaydı. Mücahitler, Rus askerleri ve tanklarıyla savaşmak için dağlara çıkmıştı. Afganistan toprakları yavaş yavaş şehitlerin kanıyla sulanıyordu. Savaşın er ya da geç onlara da ulaşacağını bildiklerinden dans edip kahkaha atmak daha çok önem kazanmıştı. Babası öyle gecelerde her zamankinden daha çok kahkaha atardı.

"*Sen de şarkı söyle, Zeba-jan! Annen gibi surat asma. Bırak kalbin şarkı söylesin!*"

"*Şarkının sözlerini bilmiyorum,*" diye fısıldamıştı Zeba babasına.

"*Alkışlamayı biliyorsun, değil mi?*" diye yanıt vermişti babası göz kırparak. "*Ritim tutmak için fazlasına gerek yok.*"

Zeba da babasının yanına oturmuş, elleri kızarıp acıyana kadar alkışlamış, diğerleriyle birlikte sağa sola sallanmaya başlamıştı. Zihninde öyle bir huzuru yeniden tadabilecek kadar güzel bir müzik yoktu.

Eğer hapishaneye geri dönersem kadınlara şarkı söyleteceğim. Hep birlikte daire oluşturacak şekilde oturacağız, bir keçinin derisini yüzmek anlamına gelse bile kendimize bir tef bulacağız.

Zeba bir an durdu. Avluda birisi mi vardı? Etrafı dikkatle dinlerken deri bir terliğin altında ezilen dalın çatırdamasını

duydu. Yalnızlık duyularını keskinleştirmişti, bu yüzden etrafını görmesine gerek yoktu. Bahçede dolaşan kişi molla değildi. Onun adımları doğruluk ve inançla yoğrulduğundan daha yavaş ve ağırdı. Diğer mahkûmlardan biri de değildi. Onların adımları da ürkek ve çekimserdi. Hem diğer hastaların hiçbiri bileklerindeki prangaları çıkaramazdı.

Zeba hücresinin köşesinde duran kovayı alıp sapından tuttu.

Hücresine doğru iki adım daha atılmıştı. Gelen kişi parmak uçlarında yürüyor olmalıydı. Zeba onun küçük bir hayvan olup olmadığını merak etti. Belki de ürkek geyiklerden biri, ne tür bir yaratığın çığlık ve inlemelerle gecenin sessizliğini bozduğunu görmek için dağdan gelmişti.

"Git ve bir daha gelme, Şeytan!" diye bağırdı adam öteden. Zeba'nın kalbi hızla atıyordu. Adamın sessizliği aldatıcıydı. Hâlâ sinirleri bozuktu, muhtemelen günlerdir uyuyamıyordu.

Ayak sesleri kesildi. Komşusu gelen kişiyi korkutmuş muydu? Zeba korkmalı mı yoksa rahatlamalı mıydı, bilemiyordu.

Zeba gözlerini kapatıp sıcak gece havasını içine çekti ve daha sıcak bir şekilde dışarı verdi. Keşke yine zihninde dönüp duran şarkıyla kendi hâlinde kalabilseydi.

Gözlerini açtığında önünde duran kişi yüzünden derin bir iç çekti. Ay ışığı yüzünden gelen kişinin suratını net bir şekilde göremiyordu. Öte yandan görmesine gerek de yoktu, zaten onun kim olduğunu biliyordu.

Gelenin Şeytan olduğunu sanan bir deli bile buna cesaret edemez! diye geçirdi içinden Zeba.

"Sensin! *Sen* burada ne arıyorsun?" diye telaşla karanlığa doğru fısıldadı.

Otuz Dördüncü Bölüm

"Seni görmek zorundaydım," diye fısıldadı Basir. Hücrenin girişindeydi, aralarında herhangi bir kapı ya da parmaklık olmamasına rağmen çocuk görünmeyen eşiği geçmekte tereddüt ediyordu.

"Buraya nasıl geldin?" diye sordu Zeba. Oğluna doğru birkaç adım attı ama ayaklarındaki zincirlerin şıngırtısı onu durdurdu. Aylardır oğlunu görmüyordu. Tüm bedeni uyuşuk olsa da çocuklarından ayrı kalmak canını yakıyordu. Ne kadar perişan göründüğünün farkındaydı. Saçı keçe gibiydi ve kirliydi, kıyafetleri yıkanmamıştı. Daha aşağılayıcı bir kavuşma hayal edemezdi.

"Bir şekilde geldim," dedi Basir, omzunu silkerek.

"Ama saat çok geç ve burası evden çok uzak!" diye hayıflandı Zeba, oğlunun, halasının evinden türbeye nasıl gelmiş olabileceğini düşünerek. "Biri seni buraya arabayla mı getirdi? Otobüsler buraya kadar çıkmıyor..."

"Buradayım, anne. Gerisini boş ver."

Oğlunun ses tonunda boş vermesi gerektiğini belirten bir tını duyunca Zeba da öyle yaptı.

"Beni bu hâlde gördüğün için üzgünüm."

"Ben de," diye onayladı Basir usulca. Başını eğip hücreye girince ay ışığı delikanlının yüzünü aydınlatmıştı. Zeba

oğlunun dudağının üstünde beliren bıyıkları fark etti. Ne hâlde olduğunu unutarak öne doğru eğildi.

"Seni çok özledim," diye yakardı yumuşacık bir sesle. "Seni, kız kardeşlerini. Hepsi iyi mi? Başlarına bir şey mi geldi? Bu yüzden mi buradasın?"

"Hiçbir şey olmadı. Hepsi iyi."

"Emin misin? Bana yalan söylemiyorsun, değil mi?"

Basir'in yüzünde sert bir ifade belirdi. Zeba onu böyle görünce yüzünü buruşturdu.

"O nasıl söz, anne."

"Affedersin." Zeba ağırlığını bir bacağından diğerine verdi. Bu, on bir gündür içinde bulunduğu en rahatsız durumdu ve bunun ne taş kaplı zeminle ne de havanın sıcaklığıyla alakası vardı. Oğlu yorgun görünüyordu ama ona ikram edecek bir şeyi yoktu. "Oğlum, senin gözlerine bakabilmek ne büyük bir nimetmiş."

Basir hemen bakışlarını kaçırdı.

Yeniden annesine baktığında gözlerinde ay ışığında parıldayan yaşlar vardı.

"Seni çok özledik, anne," diyen Basir'in sesi çatlamıştı. Ardından kendini annesinin kollarına bıraktı. Zeba hıçkırarak ağlamaya başlayınca sesini bastırmak için eliyle ağzını kapadı. Mollanın gelip oğlunu onun yanındayken yakalamasını istemiyordu, zaten komşuları bu akşam fazlasıyla huzursuzdu.

Basir kollarını sıkıca annesinin beline dolayıp başını onun karnına gömdü. Zeba bir eliyle oğlunun yüzüne dokunurken tüm bedeniyle oğlunu hissebilmek için yanağını sırtına bastırdı.

Zeba çocuğun yüzünü yukarı kaldırıp gözlerindeki yaşları sildi.

"Bu sana çok ağır geliyor, farkındayım," diye mırıldandı. Konuya nereden başlayacağını bilmiyordu. Oğlu ondan nefret mi ediyordu? Onu affetmiş miydi? Gecenin kör karanlığında oğlu annesine sıkıca sarılsa da bundan emin olması mümkün değildi.

Basir doğruldu ve burnunu çekip boğazını temizledi. Kendini toparlayabilmek için gözlerini kaçırdıktan sonra sakin bir tonda konuşmaya başladı.

"Sana biraz yiyecek getirdim," dedi Basir, hücrenin hemen dışında duran küçük plastik çantaya uzanarak. "Gül sulu kek, iki domates ve biraz da pilav."

"Bana yemek mi getirdin?"

Basir beceriksizce omzunu silkti.

"Burada insanlara ne yaptıklarını duydum. Başka yiyecekler de getirecektim ama saracak başka bir şey bulamadım..."

"Hayır, hayır, hayır," dedi Zeba, başını iki yana sallayarak. "*Bachem*, oğlum, çok teşekkür ederim. Gerçekten. Onca yolu gelmene, yanında da yiyecek getirmene inanamadım sadece. Sen sadece... Sen... Ne diyeceğimi bilemiyorum."

Basir dudaklarını birbirine bastırdı.

"Buraya yiyecek getirilmediğini duydum ama senin bir şey isteyip istemediğini bilmiyordum." Çantayı Zeba'nın önüne bıraktı ve annesinin içinden bir domatesi eline alıp topraksı kokusunu içine çekişini izledi. Daha domatesinden bir ısırık bile almadan sanki tadına bakmış da domatesin suyu çenesinden aşağıya akıyormuş gibi duruyordu. Zeba domatesi çantaya geri koyup pilavın olduğu teneke kutuyu çıkardı. Teneke kutunun lekesiz kapağını açtı ve kişniş, tarçın ve karanfille tatlandırılmış karamelize soğanlı esmer pilavın kokusunu içine çekti. Pilav soğuktu ama Zeba parmaklarını kutuya daldırıp ağzına götürürken onun sıcak olduğunu hayal ediyordu.

Hayır, diye geçirdi içinden. Türbenin gücüne inanmıyordu. Biricik oğlu onca yolu aşıp ona yemek getirmişken olmazdı.

Pilav çok lezzetliydi. Tamina her zaman mutfakta yetenekliydi.

"Halanın pilavı," dedi Zeba, başını arkaya atarak, "her zaman çok lezzetliydi zaten, kimse onun kadar iyi pilav pişiremez ama bu... Yediğim en lezzetli şey olabilir."

"Ne yazık ki bu iltifatları ona iletemeyeceğim."

Zeba zorla yutkundu.

"Halanın yanında nasılsınız? Size iyi davranıyor mu?"

"Bize karşı oldukça nazik."

Zeba, Basir'in yalan söyleyip söylemediğini merak etti. Ailenin, Zeba'nın Kamal'ı öldürdüğüne inandığına şüphe yoktu. Çocukların bu korkunç olayla hiçbir alakaları olmadığını görecek kadar açık yürekli olabilirler miydi?

"Halan hiç... Hiç benim hakkımda bir şey dedi mi?"

Basir başını iki yana salladı.

"Hayır, senin hakkında hiç konuşmuyor."

Zeba şaşkındı.

"Nerede uyuyorsunuz? Evlerinde sadece üç oda var. Halanız sizin için bir yer ayırdı mı?"

"Rima onların yanında uyuyor. Shabnam ve Kareema da kızlarla birlikte aynı odada yatıyor... Çoğu zaman. Bazen kızlar benim yanımda yatmak istiyor ama Tamina hala bundan hoşlanmıyor. Ben oturma odasında tek başına uyuyorum."

"Peki, karnınızı güzelce doyuruyor mu?"

"Onlarla birlikte yiyoruz. Ne çok fazla ne çok az."

Çok şükür, diye geçirdi içinden Zeba, rahat bir nefes alarak.

"Bizi evden kovmasını bekliyorum," dedi Basir usulca. "Neden yapmadığını bilmiyorum."

Zeba oğlunun koluna dokundu. Bir an tam anlamıyla o delilik eşiğini geçtiğini düşündü, önünde duran çocuk zihninin bir oyunu olabilirdi. Nedense bu ihtimal, Basir'in delilerin yattığı bir türbede katil annesini bulmak için halasının şefkatli kollarından ayrılmış olma ihtimalinden daha ağır basmıştı.

Basir kolunu çekerek, "Daha fazla yemek yemelisin, anne," dedi. "Korkunç görünüyorsun."

Zeba küçük bir kahkaha attı.

"İştah tuhaf bir şey doğrusu," dedi. "Böyle bir yerdeyken bir geliyor bir kaçıyor. Aç mısın? Kesin açsındır. Onca yoldan geldin."

Zeba teneke kutuyu ona uzattıysa da Basir bir elini havaya kaldırdı. Çok kibar bir hareketti, anne ve oğul arasındaki paylaşımlara göre fazla kibardı. Bunu görmek Zeba'ın kalbini kırsa da bir şey demeyip kutunun kapağını kapattı.

"Babama ne olduğunu anlatacak mısın?" Basir'in ses tonu sertti.

Zeba hapishanede kaldığı aylar boyunca bu soruyu binlerce kez kendine sormuş ve her seferinde farklı yanıtlar almıştı. Çocuklarına her şeyi anlatacaktı. Ya da onlara hiçbir şey söylemeyecekti. Belki de babasının bir canavar olduğunu sadece Basir'e söylerdi. Ya da sadece kızlara anlatırdı. O gün neler yaşandığına dair bir açıklama yapardı. Kamal'ın onu öldürmeye çalıştığını ya da ayağının kaydığını ve baltanın üstüne düştüğünü söylerdi. Bunun korkunç bir hata, bir kaza, babalarının ise iyi kalpli, ahlaklı bir adam olduğundan bahsederdi.

"Evet?"

Zeba berrak gece havasına baktı. Bu sorunun yanıtını nereden bulacaktı?

"Oğlum, ailemiz parçalandı. Sana ya da kız kardeşlerine zarar gelecek hiçbir şeyi yapmak istemedim ben."

Basir nefes alıyorsa bile Zeba bunu göremiyordu. Omuzları dik bir şekilde yere oturmuş, gözlerini bağdaş kurduğu bacaklarının arasındaki boşluğa dikmişti.

"O gün... O gün hepimiz için korkunçtu. Neden böyle bir şey yaşadığımızı bilmiyorum ama Allah'ın böyle bir kader yazdığını hepimiz biliyoruz."

"Benim soruma yanıt verecek misin yoksa böyle saçma sapan konuşmaya devam mı edeceksin?"

"Basir!" diye bağırdı Zeba. Daha önce oğlu karşısında böyle saygısızca konuşmamıştı.

"Buraya neler olduğunu sormak için geldim. Bana anlatacak mısın yoksa anlatmayacak mısın? Çünkü anlatmazsan o zaman kendim tahmin etmek zorunda kalacağım."

"Basir. Canım oğlum, yetişkinler arasında olup biten şeyler vardır ve ben..."

"Bu yaşananlar sadece yetişkinler arasında değil, anne."

Zeba birden doğruldu.

"Ne demek istiyorsun?"

"Bu yetişkinler arasında değil. Babamı gördüm. Ona... Ne... Ne olduğunu gördüm. O bir yabancı değildi. Bedenindeki kanı yıkadım, onu kefene sardım. Ben babamı toprağa gömdüm. Şimdi de her gece kardeşlerimin ağlamalarını dinliyorum. Her ne olduysa bu hepimizin başına geldi, o yüzden lütfen bana bu yetişkinlerin arasında deme."

Basir haklıydı. Bilmeye hakkı vardı ama Zeba, gerçeği öğrendiğinde bunun oğlunda neleri değiştireceğini düşünmeye çalışmıştı. O kızın kim olduğunu bulmaya çalışır mıydı? Annesinin bir yalancı olduğunu düşünür müydü ya da daha fazlasını söyler miydi? Babasından, onu ömür boyu affedemeyeceği kadar çok nefret eder miydi? Ya da kendi evlerinde

yaşanılan olayı bir başkasına anlatır mıydı? Bir erkeğin öfkesine sahip olsa da anlayıştan ya da muhakemeden henüz yoksundu.

Komşuları gibi tamamen aklını kaçırmış olsaydı ne kolay olurdu!

Kalbi hızla atmaya başladı. O an Basir'e ya her şeyi anlatacaktı ya da susacaktı. Basir de o dakika ya annesinden nefret edecekti ya da onun için gözyaşı dökecekti.

En son baktığından bu yana dağ büyümüş müydü? Sanki aya ulaşmak istercesine daha da uzun görünüyordu.

O an şarkı zihninde yeniden çalmaya başladı.

Bu gece ruhumun derinliklerine saklanan acıyı dinleyeceksin. Ama yarın tüm o anlatılanları unutacaksın.

Zeba gecenin sessizliğinde tablanın belli belirsiz sesini duyuyor, asla kapanmayan gözün ona baktığını görebiliyordu. Bitiş notasının çalınmasıyla akordeondan yayılan hava Zeba'nın yüzünü gıdıkladı. Ardından tefin sesi duyuldu ve sonra alkışlar koptu.

Oğlunu, çocuklarını kaybederse elinde başka ne kalacaktı ki? Onları bu hayata tutanacak kadar çok sevmiş miydi? Oğlu dik bir şekilde oturmuş, sanki annesi atağa geçmeye hazırlanan bir akrepmiş gibi ona bakıyordu. Ardından yas tuttuğu bebekleri, ona yeterince gözyaşı döktüklerini söylüyorlardı. Kızlarının gözleri onun üzerindeydi, bu günah yuvasını onun inşa ettiğini, Kamal kadar onun da günahkâr olduğunu söylüyorlardı.

"Bana yanıt verecek misin?" diye sordu Basir.

Basir daha iyisini hak ediyordu. O düzgün, iyi bir evlattı.

Zeba gecenin sıcak havasıyla ciğerlerini doldurdu ve kararını verdi. Pişman olacağından emindi...

Otuz Beşinci Bölüm

"Ne düşünmem gerektiğini bilmiyorum," dedi Hakimi. Gerçekten şaşkındı. Önündeki adam aynı sebeple gelen beşinci kişiydi. Ne zamandan beri insanlar bir komşularının akıl almaz davranışlarını bildirme gereği duymuştu ki? Kendi komşusu bile evin çatısında en az yirmi beş tane güvercin besliyordu ve her birine isim vermişti. Hakimi kuşları birbirinden ayırt etmenin imkânsız olduğu konusunda onunla tartışsa da adam Hakimi'nin öz çocuklarını ayırt edebildiği gibi onları ayırt edebildiğine dair ısrar etmişti.

"Gerçek bu," dedi adam, ellerini ovuşturup omzunu silkerek. "O zamanlar bu konu üstünde düşünmemiş, aile işine de karışmak istememiştim. Ama şimdi..."

"Evet, bunu bana anlatman için seni buraya getiren nedir?" diye sordu Hakimi, adamın yanıtını duymak için masasında öne doğru eğilerek.

"Şey, şimdi, birçok şey söyleniyor, hangisinin doğru olduğunu bilmiyorum. Tek bildiğim, yargıcın o kadın hakkında bir karar vermeden önce her şeyi öğrenmek istediği. Evet, bir karar vermek istiyorsa o zaman gördüğüm şeyi öğrendiğinde bunu yapabilecektir."

"Güzel. Bana gördüğünü anlat. Yargıç bunu ne kadar önemser bilmiyorum fakat bana anlatmakla başlayabilirsin. Oradan devam ederiz."

Hakimi bir defterle tükenmez kalem çıkardı. Sayfanın köşesini karalamaya başladı ama mürekkep akmadığı için sadece iz kalmıştı. Dudağıyla bir "O" yapıp kalemin ucunu ağzına götürdü. Sıcak havayı kalemin ucuna üfledikten sonra sayfayı yeniden karalamadan önce diliyle kalemi yaladı. Bu sefer kalem yazmaya başlamıştı, belli belirsiz, silik bir mavi mürekkebin izi görünüyordu.

Hakimi defterinden temiz bir sayfa açtı. Diğer ifadelerin de bulunduğu bir dosya tutuyordu. İster yargıç bunları Zeba'nın savunmasında göz önünde bulundursun ister okumadan bir kenara atsın, Hakimi'nin hiç umurunda değildi. Öte yandan böyle davranmak kendini iyi hissetmesini sağlıyordu, sanki davayla alakalı delil yerine kasabadaki otoritesinin kanıtını topluyordu.

"Şimdi, bana ne gördüğünü söyle."

"Ben... Şey... Kadının adını bilmiyordum. Elbette, aileyle bir bağımız yok. Ancak yakın oturuyoruz bu yüzden kadını görürdüm. Hangi gün olduğunu hatırlayamıyorum ama işe gittiğim bir gündü. Adımımı sokağa yeni atmıştım ki bir ses duydum. Arkamı bir döndüm kadın orada duruyordu. Başörtüsüyle yüzünü kapamadığı için onu tamamen görebildim. Kadın beni görür görmez geri çekilip başını diğer tarafa çevirdi."

"Ne yapıyordu?"

"O... Bir komşunun evinin kapısının arkasındaki yeri kazıyordu... Parmaklarıyla... Sanki... Sanki orayı kazımak onun için önemliydi. Bir an önce işini bitirmek ister gibi bir hâli vardı."

"Tuhaf. Sana hiçbir şey söyledi mi?"

"Hayır, söylemedi. Sadece... Çocukların kovaladığı bir sokak köpeği gibi bana baktı. Ona yaklaşsam bana saldıracak gibi duruyordu. O yüzden gitmedim."

"Elbette, gitmedin," diye başını olumlu anlamda salladı Hakimi. "Onu izlemeye devam ettin mi yoksa onu orada mı bıraktın?"

"Bir süre bekledim. Yani, aslında ona ne yaptığını, iyi olup olmadığını sordum. Aklını kaçırmış gibi bakıyordu. Normal biri gibi değildi. Parmaklarıyla toprağı kazıyordu. Bana yanıt vermeyince kocasının nerede olduğunu bilip bilmediğini sordum. Bir ailesi vardır diye düşündüm."

"Ne yanıt verdi?"

"O... Şey... Pek bir şey demedi. Sadece ağzına bir avuç toprak atıp sanki bir şey çalmış gibi koşmaya başladı."

"Ağzına toprak mı attı?" diye tekrarladı Hakimi şüpheli bir şekilde. Keşke her gün bunun gibi olsaydı. Keşke her sabah köyündeki insanlar hakkında tuhaf hikâyeleri kayda almak, kulaktan dolma bilgileri resmiyete dökmek için uyansaydı. Bu, rozetinin ışıltısı, tabancasının ağırlığı kadar güçlü bir duyguydu. "Kirli eliyle ağzını silmedi mi?"

"Hayır, hayır. Bir avuç dolusu toğrağı ağzına tıktı, sanki... Sanki pilav yiyordu."

Hakimi ilgiyle gözlerini iri iri açtı.

"Bu gerçekten düşündürücü bir tavır. Onun gidişini izledin mi?"

"Evet, izledim."

"Ne tarafa doğru koştu?"

"Hatırlamıyorum."

Hakimi büzdüğü dudaklarının arasından derin bir iç çekti. Sırtını sandalyeye yaslayıp kalemini defterine vurmaya başladı.

"Eğer, hatırlamıyorsan bir şey yapabileceğimi sanmıyorum..."

"Ah evet, ayakkabıcıya doğru koştu, okuldan uzağa. Şimdi hatırladım çünkü işe gidiyordum ve okulun önünden geçmem gerekiyordu."

"Anlıyorum," dedi Hakimi usulca, sanki bu detay her şeyi değiştirecekti. Raporuna ustaca çizilmiş bir çizgi ekledi. Liseden mezun olamamıştı ama eğitimli biri gibi hissetmek için başka yolların olduğunu da öğrenmişti. Bu detaylarla gurur duyuyordu. Çocuklarının becerebileceğine inanmadığı için kendi ayakkabılarını kendisinin boyamasından bu anlaşılabilirdi. Hangi makamda olursa olsun bu her erkeğin yaptığı bir iş olsa da Hakimi, çıkan sonucu görünce çektiği zahmete değdiğine inanırdı.

"Bu bilgiyi yargıçla paylaşacağım," dedi. "Şimdi, eğer bahsetmediğin bir şey yoksa..."

"Hayır, tüm bildiklerim bu kadar. O kadının kesinlikle akıl sağlığı yerinde değil. Bu olay en azından kocası öldürülmeden bir iki hafta önce yaşandı."

"Anlaşıldı. Ee, geldiğin için teşekkürler..." dedi Hakimi, defterinden kâğıdı yırtıp benzer sayfaların olduğu dosyaya iliştirerek.

"Efendim, bir sorum olacaktı... Sadece merak. Bu kadının kocası hakkında hiç bilgi aldınız mı? O adamı pek tanımam da."

"Öldürülen adamdan mı bahsediyorsun? Allah rahmet eylesin. Hayır, kimse onun hakkında konuşmak istemiyor gibi. Sormadığımdan değil tabii. Bu davada açık olan bir şey varsa onun kurban olduğu, o kadar."

"Elbette," diye mırıldandı Timur, tahmininden bahsetmeden önce konuşmasına devam etti. Plansız ve riskliydi ama şu an kendini çalkalanan bir soda şişesi gibi hissediyordu. Bir şekilde o şişenin ağzı açılmıştı. "Yine de o adam hakkındaki dedikoduları duymamana şaşırdım."

"Dedikodu mu? Ne dedikodusu?" dedi Hakimi, bir gözünü kısarak.

"Bunu söylememem gerekir. Kendi gözümle görmedim ama başkalarından duydum. Birkaç ay önceydi, çok korkunç bir durum, kendim bile inanmak istemedim."

"Ne duyduğunu anlat. Dedikoduların arasından doğruları seçmek benim işim."

Timur, Hakimi'nin çöl kumunun arasındaki bir yakutu bile ayırt edemeyeceğini bilse de hiçbir şey demedi.

"Duyduğum en korkunç şeydi, öyle ki tekrarlamak bile canımı yakıyor."

"Aklındakini söyle, kardeşim. Yapacak işlerim var," diyen Hakimi'nin sabrı tükeniyordu.

"Elbette, onun günahkâr bir adam olduğunu herkes bilir. Bir öfke nöbetinde Kur'an-ı Kerim'i yakmaya kalkmış."

Hakimi iki eliyle masadan destek alarak birden sandalyesinden ayağa fırladı. Dedikodu olsa bile korkunç bir haberdi.

"Yakmak mı? Allah affetsin! Neden böyle bir şey yapsın ki?"

Timur başını iki yana salladı. Avuçları terlemişti. Hakimi görmeden avuçlarını pantolonuna sildi.

"Hiçbir fikrim yok. Kalpten kutsal kitabımıza bağlı bir adam olarak bir adamın böyle dehşet verici bir şey yapmasına neden olan şeyi hayal dahi edemiyorum. Sana kötü olduğunu söylemiştim."

"Kötü mü? Buna kötü demek az kalır. Bu dine küfre girer! Kendisi artık hayatta olmadığından onu ne sorgulayabilir ne de cezalandırabiliriz. Bu bilgiyle ne yapabilirim? Bunu kim doğrular?"

"Ben... Ben kimin doğrulayacağını bilmiyorum. Dediğim gibi dört ay önce çarşıya gittiğim bir gündü, kimden duyduğumu hatırlamıyorum ama bana bu hikâyeyi anlatan tek bir kişi değildi. O gün eve gittiğimde satın alacağım şeyi unuttuğumu fark ettim. Duyduklarım yüzünden fazlasıyla üzgündüm."

"Kim olmaz?" Hakimi şimde de dirseklerini masaya dayamıştı. Bir türlü rahat oturamamıştı, kolları ile bacakları sanki kendi başlarına uygun bir pozisyon bulmaya çalışıyor gibiydi. Birden aklına bir fikir geldi. "Karısı bu durumu biliyor muydu?"

"Karısı?" Timur belli belirsiz omzunu silkti. "Bilmiyorum. Biliyordur diye düşünüyorum. Kocası bunu yaparken görmüş olmalı. O kadın ve çocukları için ne küçük düşürücü bir durum. Neyse ki bütün kasaba bu olayı duymadı."

"Çok kötü. Çok çok kötü."

Dine saygısızlık etmek Afganistan'da hoş karşılanmazdı. Her iki adam da daha on sekiz ay önce Kabil'deki bir camide Kur'an'ın bir sayfasını yakmakla suçlanan genç kadını düşünüyordu. Bir mollanın hedef göstermesi sonucu halk kocaman sopalar, karpuz büyüklüğünde taşlarla genç kadına saldırmış, hiç acımadan o kadına tekmeler savurmuştu. Oracıkta hayatını kaybeden genç kadının cesedinin üstünden arabayla geçmiş, sonrasında bedeninden geriye ne kaldıysa ateşe verilmişti. Olayın hemen ardından da soruşturma başlatılmıştı. Soruşturmanın amacı, kadının gerçekten kutsal kitaptan bir sayfa yakıp yakmadığını ortaya çıkarmaktı.

Soruşturmanın sonunda suçlama asılsız çıkmış, suça karışan erkekler tutuklanıp cinayetten yargılanmış ama aylar içinde sessizce serbest bırakılmış ya da cezaları hafifletilmişti. Sonuç ortadaydı. Dine küfredenlere karşı Kur'an'ı savunanlar için bahane her zaman vardı. Zeba da kocasının bu tavrı yüzünden çileden çıkmış olabilir miydi? Hakimi, Kamal'ın içkiye düşkünlüğünü duymuştu. Kasabalarında bu durum çok yaygın olmasa da birkaç kişi alkol almayı severdi. Hiç şüphesiz günahtı fakat bu yeni suçlama ona göre daha ağırdı. Kamal gerçekten ne tür bir adamdı böyle?

"Bu haberler çok korkunç, çekinceni anlıyorum. Öte yandan bu konuyla ilgili tek kelime dahi etmememiz gerektiğini düşünüyorum. Bu söylenti, merhumun ailesi de dâhil birçok kişiyi öfkelendirir."

Timur oturduğu sandalyede kımıldandı.

"Onları daha fazla üzmek istemem, ancak yargıcın bu durumu bilmesi gerektiğini düşünmüyor musun? Belki de bir ihtimal vardır, karısı... Yani, tabii emin değilim ama bir ihtimal karısı da bundan haberdar olabilir ve..."

"Öyle bir ihtimal olabilir, evet ama bırakalım da onun kaderini yargı belirlesin." Bu, Hakimi'nin uğraşmak istemeyeceği kadar büyük bir meseleydi. Başını iki yana salladı, doğru bir karar verdiğine dair kendini ikna etmişti. "Dedikoduya göre hareket edemeyiz. Hem sadece bir söylenti, değil mi?"

"Sanırım, sadece bir söylenti. Ancak bunu tek bir kişiden duymadım, birçok kişiden duydum."

"Bunu zaten söylemiştin."

"Elbette söyledim," dedi Timur, dudaklarını büzerek. "Affedersin. Böyle bir şeyin olması gücüme gidiyor... Yani bir

Müslüman olarak. Söylemek zorundaymışım gibi hissettim. Böyle bir suça karşı gelen birine hem bu dünyada hem de öteki dünyada saygı duyulması gerektiğini düşünüyorum."

Hakimi hiçbir şey demedi. Timur'un dediklerini düşünüyordu. "Ben... Ben ne demek istediğini anladım. Ben de aynı sorumluluğu taşıyorum. Bunu sessiz sedasız yargıca iletebilirim."

"Takdirine bırakıyorum," dedi Timur saygılı bir ifadeyle. "Bu yükü omuzlarımdan attığım için minettarım."

Hakimi derin bir soluk verdi ve gözetimi altındaki polis merkezine göz attı. Doğruydu, bu kasabadaki kimse bu mesleğin getirdiği sorumluluğun tam olarak farkında değildi.

"Fazlasıyla vaktini aldım, Hakimi-*sahib*. Fakat sakıncası yoksa bir sorum daha var. O... Kadın hakkında. Başkaları da böyle tuhaf davranışlarına denk gelmiş mi? Bunu gören tek kişi ben miyim merak ettim sadece."

"Hiç de değil," diye kıkırdadı Hakimi, bu küçük bilgiyi paylaştığı için rahatlamıştı. "Bir haftadır aynı şeyleri anlatan beşinci kişisin. Sanırım bunun bir anlamı var. Kocasının başına baltayı indirmesi için kadının aklı dengesinin bozuk olması lazım. Zavallı adam, Allah rahmet eylesin. Acaba karısının deli olduğunu biliyor muydu yoksa kadın durumunu gizlemiş miydi? Kadınlar anlaşılmaz yaratıklardır, sen de bilirsin. Bir şeyleri gizlemekte üstlerine yok. Eteklerinin altında neler sakladıklarını asla bilemezsin. Babam böyle söylerdi."

Timur kibarca gülümsedi, ondan önce başkalarının da geldiğini duymak içini rahatlatmıştı. Tıpkı Walid'in söylediği gibi...

"Evet," dedi, başını olumlu anlamda sallayarak, ardından sandalyesini geri itip keten yeleğinin uç kısmını aşağıya doğru çekiştirdi. Bu, uzun zamandır duyduğu en iyi haberdi.

Laylee'ye olanların ardından bu kadar uzun süre hayatta kalabildilerse, Zeba'nın Laylee'nin sırrını tutması sayesindeydi. Timur ne zaman Zeba'yı toprak yerken gördüğüyle alakalı hikâyeyi anlatma konusunda fikrini değiştirse, Nargis ona bunu hatırlatmıştı. "Gerçekten ilginç yaratıklar."

Timur evin yolunu tuttu. Zavallı bir kızla annesinin yakarışlarına kulak vermekle akıllılık edip etmediğinden emin değildi.

Otuz Altıncı Bölüm

"Zeba! Zeba!"

Annesinin ona seslendiğini duyması uyku hâlinden kaynaklanıyor olmalıydı. Önceki gecelere göre bu gece başı daha çok dönüyordu.

"Kızımı görmek istiyorum!"

Zeba derin bir iç çekerek doğruldu. Yere baktığında başının altına küçük, yuvarlak bir yastık yerleştirilmiş olduğunu fark etti. Acaba uyurken bunu molla mı koymuştu? Yastığı koyarken adamın ellerinin başına değdiği düşüncesi onu ürpertti. Nasıl olurdu da bir yabancının dokuşunuyla uyanmazdı?

"Burada başka kimse var mı?"

Zeba, Rima'nın ona doğru emeklediği gibi hücre ağzına doğru emeklemeye başladı.

"Buradayım! Buradayım, anne!" diye bağırdı Zeba çekimser bir ifadeyle. Bu hücrede ilk defa sesini bir fısıltıdan öteye taşımış, yükseltmişti. Diğerlerinin bir kadın sesi duydukları için öfkeleneceklerini biliyordu ama annesinin seslenişine karşı koymak imkânsızdı.

"Zeba? Sen misin?"

Zeba hücrenin kapısından boynunu dışarıya doğru uzattı. Dışarıda meraklı gözlerle türbeye ve mollanın evine doğru

bakan iki adam vardı. Kasabadaki dindarlar doğruca türbeye gider, hastaların bulunduğu kısımdan uzak dururlardı.

Zeba, göz bebeklerini acıtan gün ışığına karşı gözlerini kısarak buradayım dercesine kolunu salladı.

"Buradayım! Anne, buradayım!"

Annesinin duruşu değişince Zeba onun dikkatini çekebildiğini fark etmişti. Gulnaz, hızlı adımlarla ona doğru yürümeye başladı. O sırada başka sesler de işiten Zeba'nın midesi düğümlendi.

"Anne? Anne sen misin?" diye bağırdı bir adam. Gulnaz'a doğru bağırırken sesi çatlıyordu. "Onca zamandan sonra benim için mi geldin?"

"O senin annen değil. Hepimiz için geldi. Bize bakmak için geldi," diye seslendi başka bir adam neşeyle.

"Aptallar!" dedi bir başkası öfkeyle. "Ancak sefil bir adam çölün ortasında okyanus görebilir."

Gulnaz onlara aldırmayıp hücrelerinden uzak durdu. Son hücreye yaklaşırken yüzüne sert bir ifade hâkimdi. Burası kızının olduğu hücreydi.

"Bu kadınlar kim?" Bir zincir şıngırdasa da inlemelere karışan soru yanıtsız kalmıştı.

Zeba, yanında oğluyla birlikte mollanın kendi evinden çıktığını gördü. Yüzündeki ifadeyi tam olarak göremese de yaşlı adamın şaşkın olduğu belliydi. Molla, çocuğu eve doğru itti ve sanki görünmez bir zincir çocuğu geri çekiyormuş gibi durup izledi.

"Zeba, iyi misin? Sana ne yaptılar? Ah, yüce Allah'ım, şu yere bir bak!" Gulnaz bir an bile tereddüt etmeden hücreye girdi. Kızını kollarının arasına aldıktan sonra geri çekilip kızının yüzüne düşen saçları geri itti.

"Anne... Anne..." dedi Zeba, hıçkırarak. Ardından yüzünü annesinin omzuna gömdü. Başını kaldırdığında annesinin ellerini yüzüne doğru çekip avuç içlerini öptü, ardından gözlerini yumdu ve o elleri yanaklarına bastırdı. Gulnaz başparmaklarıyla kızının gözlerinden damlayan yaşları siliyordu.

"Ben deli değilim, anneciğim," diye fısıldadı Zeba. "O benim deli olduğumu söylüyor ama değilim!"

"Seni burada tutmaya devam ederlerse delireceksin," dedi Gulnaz buz gibi bir sesle.

Zeba burnunu çekip başını salladı. Sürekli saçıyla oynuyordu, bu günlerde saçını yıkayamadığı için tamamen deli gibi göründüğünü fark etti.

"Haklısın. Neden beni burada tuttuğunu bilmiyorum. Tuhaf gelecek hiçbir şey söylemedim de yapmadım da. Ben... Ben..."

"Elbette yapmadın. Bu insanların neler yaptığını çok iyi bilirim. Allah'ın adını anarak para kazanmaya çalışırlar." Gulnaz âdeta ağzından ateş saçıyordu. "Biri seni burada tutması için ona ödeme yapmış olmalı. Seni buraya getirdiklerinde avukatlar hiç paradan bahsetti mi?"

Zeba başını iki yana salladı.

"Of! Yusuf'un buna izin vermesine inanamıyorum. O çocuğun nesi var?" Gulnaz, sanki düşüncelerini zihnine geri itmek istercesine avucunu alnına bastırdı. Başını kaldırdığında kendini toparlamıştı, bu hâliyle yine o eski Gulnaz'a, Zeba'nın çocukluğundaki kadına dönüşmüştü âdeta.

"Onun seni dinleyeceğini düşünüyor musun?"

Gulnaz çantasına uzanıp içinden helva ile doldurulmuş, ikiye katlanmış bir parça kete çıkardı.

"Ye bunu, canım kızım," diye fısıldadı Gulnaz. "Gücünü toplamalısın."

Zeba başını yana yatırıp derin bir iç çekti. Annesinin ellerinin arasından keteyi alıp dudaklarına götürdü. Yağla kavrulmuş un ve şeker. Annesi tavanın en dibindeki, iyice kavrulmuş kısımları ayırıp getirmişti. Zeba en çok bu kısımları severdi. Annesinin bunu hatırlamasına şaşırmaması gerekirdi ama şaşırmıştı.

Zeba ağzındaki lokmayı zar zor yuttu, boğazı kurumuştu.

Gulnaz bu kez çantasından küçük bir şişe portakallı soda çıkardı ve Zeba'nın yanına yere koydu.

"Başka ne getireceğimi bilemedim. Açmamı ister misin?"

Zeba hızlıca başını salladı.

Gulnaz kapağı çevirip açınca şişenin ağzından gazlı içeceğin baloncukları çıkmaya başladı. Zeba içeceğinden büyük bir yudum aldı. Sıvı ağzından kurumuş boğazına doğru yol alırken minik baloncuklar burun deliklerini gıdıklıyordu.

"Teşekkür ederim, anne," dedi Zeba soluk soluğa. Midesi âdeta bayram ediyordu. Mollanın teklifini geri çevirmişti ama bu hiç kolay olmamıştı. "Basir iki gün önce buradaydı. Önce onun bir hayal olduğunu sandım. Gerçi bazen hâlâ onun hayal olduğunu düşünüyorum ya..."

"Buraya mı geldi?" Büyük torununun sırf annesini görmek için kalkıp onca yolu gelme cesaretini göstermesi Gulnaz'ın canını sıkmıştı. Çocuğu buraya kendi getirmek isterdi.

"Peki, ne söyledi?"

"İyi olduklarından bahsetti. Tek duam, benden bir şey saklamadığını düşünmek. O... O da bana yiyecek getirdi," dedi Zeba, sesi çatlamıştı.

"*Sen baban gibi değilsin,*" demişti Zeba ona, bu sözler dudaklarından dökülür dökülmez pişman olmuştu. Basir, sanki bunu annesi söyleyene kadar kendisi hiç aklından geçirmemiş gibi irkilmişti. Bu annesinin korkusuydu, kendisinin değil.

"*Nasıl emin olabiliyorsun?*" demişti Basir. "*Yanılabilirsin! Sen kimsin ki bu yargıya varıyorsun?*"

Zeba doğru kelimeleri ararken bocalamıştı, gerçi bu durumda söylenecek doğru bir söz var mıydı ki?

Gulnaz dilini şaklatıp derin bir iç çekti.

"Allah onu korumuş."

"Çocuklarla ilgili bir şey duydun mu hiç, anne? Tamina'nın evinden hiç haber geldi mi?"

Gulnaz bakışlarını yere çevirdi.

"Onlara yakın oturan Fahima adındaki arkadaşıma sordum ama o da taziyeye gittiği günden beri Tamina'yı ne görmüş ne de onunla konuşmuş. Tamina'nın yas tuttuğu için içine kapandığını söyledi. Ona bizim... Bizim çocukları merak ettiğimizi söyledim. Tamina'nın önünden geçmesini ve bir kulak kabartmasını istedim. Yapacağına dair söz verdi ama henüz haber alamadım. Bunun endişelenecek bir şey görmediği anlamına geldiğini düşünüyorum. Bence çocuklar gayet iyi."

Zeba hiçbir şeyden emin değildi, bu yüzden annesinin bu varsayımına gücenmişti. Çığlıkları duymuyor olmaları her şeyin yolunda olduğu anlamına gelmiyordu ama bunu söyleyecek gücü yoktu. Ketesini yeni bitirmişti, konuşmak yerine çatlamış dudaklarına bulaşan yağı silmeye karar verdi.

"Canım, ben bir mollayla konuşayım. Seni salıvermesini sağlayabilecek miyim bir bakayım. Burası dört çocuklu bir anne için uygun bir yer değil. Gerçi burası kimse için uygun

bir yer değil." Gulnaz elleriyle dizlerinden destek alarak ayağa kalktı, bunu yaparken yüzünü buruşturmuştu.

Zeba annesini tutup geri çekmek, yanında kalmasını sağlamak istiyordu ama yapmadı. Kızını düştüğü bataklıktan çıkarmak için yola koyulan annesini izlemekle yetindi. Gulnaz tepede duran kişiye doğru emin adımlarla yürümeye başladı. Çantasını sıkı sıkı tutmuş, diğer hücrelerin yanından geçerken göz ucuyla bakmıştı. Gulnaz'ın geldiğini gören molla, başıyla sağı solu kolaçan etti. Bir ayağını diğerinin arkasına atmıştı, sanki gönülsüz bir şekilde eve doğru gitmek ister gibi bir hâli vardı. Gulnaz ile konuşmaktan çekiniyor muydu? Zeba hücresinin duvarının arkasında kalarak olanları görmek için kendini zorladı. Bir süre sonra sırtını esnetti, neredeyse bütün gün oturmaktan her yeri tutulmuştu. Chil Mahtab'ı bu kadar çok özleyeceğini hiç tahmin etmezdi.

Annesinin sesini duyabiliyordu. Daha mollanın yanına gitmeden ona seslenmişti. Bir yandan da koluyla Zeba'nın olduğu yeri gösteriyordu. Zeba ne konuştuklarını duyamayacak kadar uzaktaydı ama annesinin el kol hareketlerini seçebiliyordu. Molla gözünü yerden ayırmıyordu. Gulnaz, Allah'a yalvarırken göğü işaret ediyordu.

Bu beklenilenin de ötesindeydi. Bir sonraki dakika Zeba'nın boğazı düğümlendi. Molla usulca başını yukarı kaldırdı. Konuşmaya çalışsa da Gulnaz buna müsaade etmedi. Lafını henüz bitirmemişti. Molla bir adım öne çıkıp elini kadının koluna koydu. Gulnaz sert bir ifadeyle kolunu geri çekip öfkeyle adama baktı. Şaşkınlıkla elini ağzına götürürken önce sol ayağını, ardından sağ ayağını geriye doğru attı. Molla kadına biraz daha yaklaşıp başını yana yatırdı. Kaçmasın diye

Gulnaz'ı kollarından tutuyordu. Gulnaz'ın başı ise âdeta bir kukla gibi öne düşmüştü.

Neden molla ona dokunuyordu? Zeba hücresinden dışarıya doğru bir adım attı. Prangalar kâğıt gibi incecik bileğini acıtınca yüzünü buruşturdu. Molla, türbenin yanında duran evini işaret etti. Bu gerçekten olamazdı, molla uzanıp Gulnaz'ın yanağına dokunmuştu. Gulnaz geri çekildi, sanki yere kök salmışçasına öylece duruyordu.

Zeba bağırmak istedi. Kurumuş bahçeyi geçip tepeye kadar koşmak, mollanın üzerine atılmak istiyordu. Onun dokunuşundan huzursuz olan annesini çekip kurtarmak istiyordu. Zincirini çekiştirdi ama daha fazla ilerleyemiyordu.

"Off!" diye bağırdı Zeba öfkeyle. Ellerini ağzına götürüp bağırdı. "Anne! Anne!"

Kızının sesini duyan Gulnaz, ondan yana dönüp parmaklarını dudaklarına götürdü. Her şey yolunda dercesine bir elini Zeba'ya doğru kaldırdı. Ancak gördündüğü üzere hiçbir şey yolunda değildi. O adam ne yapıyordu? Molla, Gulnaz'ı, Zeba'nın buraya geldiği ilk günden hafızasına kazıdığı minderle döşenmiş, camları perdeli iki katlı yapıya götürdü. Annesi başı önde onun yanında yürüyordu. Molla, Gulnaz'ın ilerlemesi için elini kadının beline koydu. Gulnaz irkilip ondan uzaklaşmış olsa da molla kadını dirseğinden tutabiliyordu. Gulnaz birden durdu ve adama öfkeyle baktı. Başını iki yana sallıyordu. Molla kapıyı gösterdi.

"Geri gel, anne!"

Annesinin büyük bir tehlikede olduğunu hisseden Zeba'nın yüreği ağzında atıyordu. Bu adam annesinden ne isteyecekti? Burada tamamen hiçliğin ortasındaydılar. Bugün kimse

türbeye ziyarete gelmezdi, sıcaktan kimse dışarı çıkmazdı. Zeba'nın bağırışını duyanlar sadece onun gibi hücrede olan hastalardı.

"Anne... Anne! Gitme, anne!" diye bağırdı Zeba. Attığı tiz çığlık avluda yankılanmış, akasya ağacının yaprakları kıpırdamıştı. Gulnaz bir kez daha kızından yana döndü ve başını olumlu anlamda sallayıp mollanın kapattığı ahşap kapının ardında gözden kayboldu.

Otuz Yedinci Bölüm

"Oğlum! Allah sana uzun ömürler versin. Telefon çaldığında ben de seni düşünüyordum."

Yusuf gülümsedi. Bu eski batıl inancın doğruluğundan şüpheliydi, özellikle Afganistan'da.

"Seni tanıyorsam, bunca zamandır seni aramadığım için kötü bir evlat olduğumu düşünüyorsundur," diye takıldı Yusuf.

"Eh, anneni iyi tanıyorsun," diye iç çekti annesi. "Ne yapayım? Sesini her gün de duysam bana yetmez."

"Diğer çocuklarını merak etmiyor musun?" diye sordu Yusuf, kendini yatağına bırakarak. Annesiyle şakalaşmak hoşuna gidiyordu. Annesinin şakalaşma tarzı birçok kişiyi şaşırtırdı.

"Sadaf cep telefonuyla aşk yaşıyor, erkek kardeşinse haftada bir kere gelip yemeklerimden yiyor. Sitara'ya gelince iyice kendi hâline düşmüş. Bu arada onunla hiç konuştun mu? Dayı olacağını biliyor musun?"

"Dayı mı?" diye bağırdı Yusuf heyecanla. Kız kardeşini bir anne olarak düşünemiyordu. Her ne kadar Yusuf'tan iki yaş büyük olsalar da o ve kocası gencecik duruyorlardı. "Vaay, bu harika bir haber!"

"Çok şükür. Çocuk babasının tembelliğini almazsa verilmiş sadakamız var diyeceğiz. Adamın yaptığı tek iş, yatak odasından salona geçmek."

"Ah, anne. O kadar da kötü değil. Bankada iyi bir işi var."

"Evet, banka. Tüm gününü para içinde geçiren bir adam için kazandığı hiçbir şey. Bebek için ikinci el beşik almak istiyor. Kız kardeşin bizi dinleyip bekleseydi bir doktorla evlenirdi. Ailede bir doktorumuz olsaydı fena mı olurdu? California'daki kuzenimden daha mutlusu olamaz. Kızı bir kalp doktoruyla evlendi. Yoksa akciğer miydi?"

"Belki de bir plastik cerrahtır," dedi Yusuf alaycı bir ifadeyle.

"Benimle dalga geçme. Neyse ne, kredi kartıyla çocuk sahibi olmak zorunda değil. Onlardan çok bahsettik. Haydi, anlat bakalım, sen neler yapıyorsun? Şu kadına nasıl yardım edeceğini bulabildin mi?"

Yusuf yatağında doğrulup arkasındaki yastığı düzeltti ve bacaklarını uzatıp ayak ayak üstüne attı. İki avukat akşam yemeği için onu bir restorana davet etmiş ama tekliflerini geri çevirmişti. Zeba'yı şu türbeden çıkarmak için bir yol bulma umuduyla evde sakin bir akşam geçirmeyi ummuştu.

"Üzerinde çalışıyorum. Bu davanın böyle sonuçlanacağına inanmıyorum. Hapishane berbat bir yer değilmiş gibi bir de kadını aklı dengesi yerine gelsin diye türbeye gönderdiler. Ayağına zincir vurdular ve ekmekle sudan başka bir şey vermiyorlar."

Yusuf'un annesi duyduklarını onaylamadığını dilini şaklatarak göstermişti.

"Ah, deme! Şaka gibi. Biz Kabil'de türbeye dua etmeye giderdik, muayane olmaya değil. Ruh sağlığı tedavisi için kullanıldığını da hiç duymadım. Sahi mi diyorsun?"

"Tamamen doğruyu söylüyorum, anne. Sanırım ülkede yalnızca bir tane varmış, onun da tam burada olacağı tuttu. Ve o kadın şu an orada. Bugünün Afganistan'ı yıllar önce

buralardan çekip giden birçok Afganı şaşırtıyor. Çok farklı bir yere dönüşmüş."

"Sen oradasın diye babanla sürekli uydu kanallarını izliyoruz ama haberleri izlediğimizde benim bilmediğim bir ülkeden bahsediyorlarmış gibi hissediyorum. Sen orada iyi misin, güvende misin? Ekmek ve sudan fazlasını yiyip içiyorsun, değil mi?"

"Kendime iyi bakıyorum, belki de fazla yiyorumdur." Öyleydi de... Kabil'deki ilk haftası pek iyi geçmemişti, sindirim sistemi ülkenin yemeklerine beklediği kadar alışkın değildi. Ancak o zamandan bu yana da pek sıkıntı yaşamamıştı. Çiğ meyve ve sebzelere hâlâ şüpheyle yaklaşsa da geri kalan her şeyi rahatlıkla yiyordu.

"Şimdi neredesin?"

"Evde," dedi Yusuf, bu kelimenin ağzından rahatlıkla çıkması onu da şaşırtmıştı. "Yani, dairemde."

Bu da ev kelimesiyle aynı anlamı taşıyordu. Yusuf hayatını bir rutine bindirmişti. Sürücüler onu nerede bırakacaklarını biliyordu, gittiği birkaç dükkânda da ona artık ismiyle hitap ediyorlardı. Hangi sokağın çöp koktuğunu, hangisinin temiz olduğunu biliyordu. Bolaniyi hangi sokak satıcısından alacağını ve cep telefonunun en iyi nerede çekeceğini de biliyordu.

Heyecan ve endişenin birbirine karıştığı, uçaktan indiği o günü gülümseyerek hatırladı. Burada olmak iyiydi. Bir de şu davayı istediği yöne çekerse kendini daha iyi hissedecekti.

"O zavallı kadına ne olacak? Kocasını neden öldürdüğünü söyledi mi?"

Batı'nın avukat-müvekkil mahremiyeti konusunda eğitim almış olan Yusuf, annesine bundan nasıl bahsetmesi

gerektiğini düşündü. Aralarındaki kilometreleri düşünürken, camından palmiye ağaçlarıyla dolu caddeye baktı ve birkaç ayrıntıyı annesine anlatmasında bir sakınca olmayacağına karar verdi.

"Sana ne öğrendiğimi söylemedim, değil mi? Kocasını küçük bir kızı taciz ederken yakalamış... Berbat bir hâlde..." Yusuf seçtiği kelimeler konusunda dikkatliydi. Afgan dilinde tecavüz kelimesine denk gelen bir kelime yoktu. Bunu işe başladığında fark etmişti, sanki eylemi dile getirmemek varlığını yok edecekmiş gibi... Yargı dünyasında bile genelde zina ya da evlenmeden önce çiftin şehvetli ve sabırsız bir şekilde birlikte olması anlamı taşıyan evlilik dışı cinsel ilişki tabirini kullanıyorlardı. Zina, erkek ve kadın arasında karı koca ilişkisi dışında kalan her tür eylem için kullanılan kapsamlı bir terimdi.

"Ah, hayır! Allah kahretsin o piç kurusunu!"

"Evet. Müvekkilim bana pek bir şey anlatmadı ama parçaları yerine oturttuğumda kızlarından birinin sınıf arkadaşı olan küçük bir kızı savunmak için kocasını öldürdüğünü düşünüyorum. Gerçekten neler olduğunu yargıca söylemek istemiyor."

"Aferin kıza," diye iç çekti Yusuf'un annesi. "Bir kişiyi öldürmüş. Başka birini daha öldürmesi saçmalık."

"Biliyorum ama bu gerçeğin ona bir yararının dokunamaması oldukça kötü."

"Gerçekler acıtır. İnsanlar nasıldır bilirsin, kibar olmayı ya da şerefimizi korumayı tercih ederiz. Kız kardeşinin şu işe yaramaz adamla evlenmesini istemediğimizi herhangi birine söyledik mi? Hayır, çünkü itaatsiz bir kız, tembel bir damattan daha kötüdür. Yalanlarımız olmadan yaşayamayız."

Yusuf bir an durup bunu düşündü. Dünya yalanlarla dönüyordu. Bu sadece Afganistan'a özgü değildi.

"O kadın kötü biri değil, anne. Aynı zamanda büyücü. Bundan bahsettim mi?"

"Gerçekten mi? Katil müvekkilin aynı zamanda bir cadı mı? Ne yetenekli bir kadın!"

"Aslında bu yeteneğini annesinden miras almış."

"Çocuklar yeteneklerini başka kimden alacak ki?" diye dikkat çekti Yusuf'un annesi.

"Bir de babama soralım bakalım."

"Bunun doğru olduğunu o da biliyor ama saçını babandan almışsın. Bunun için ona teşekkür etmelisin çünkü başından güneş ışığı yansımadan mescidin dışında durabilen tek yaşlı adam o. Bu arada, uzun zamandır sormadım çünkü çocuklarının işine burnunu sokan annelerden biri olmak istemiyordum ama Meena ile işler nasıl gidiyor?"

Yusuf yüzünü buruşturdu. Annesine Meena'nın başka birine âşık olduğunu söyleme konusunu uzun uzun düşünmüştü. Zainab teyzeye konu hakkında bir şey söylemeyeceğine dair annesine güvenmiyordu.

"Kafamız pek uyuşmadı, o yüzden bu fikri aklından çıkarsan iyi olur. Biliyorsun, Zainab teyze Meena'ya telefon numarasını sana verdiğini bile söylememiş."

"Meena böyle mi söyledi? Büyük olasılıkla utandığı için bunu uydurmuş. Nasıl kafanız uyuşmaz? Çocukken birlikte çok tatlıydınız, şimdi de sevimli iki yetişkinsiniz. Daha ne olsun ki?"

Yusuf başını iki yana salladı.

"Yusuf, bir görüşmeyle bu kararı veremezsin."

"Bir görüşmeyle değil, anne. Olmaması gerektiği sonucuna vardık."

"Ben ne bilirim ki? Otuz küsur yıl önce evlenmiş bir kadınım ben." Yusuf'un annesi derin bir iç çekti. "Peki oğlum. Oradan ne zaman ayrılacaksın? Bana anlattığın hikâyeler ve haberlerden duyduğumuz karmaşa rahatsız edici. Bunca şeye nasıl katlanıyorsun?"

Hattaki cızırtı ve dava durumu olmasaydı, Yusuf tıpkı Washington'da yaşadığı zamanki gibi annesine sadece bir tren yolculuğu kadar uzakta olduğunu hissedebilirdi. Annesini salondaki tekli koltukta, önünde babasının depodaki bozuk parayla çalışan çamaşır makinesinden yeni çıkmış iç çamaşırlarıyla dolu bir sepetle otururken hayal edebiliyordu. Telefonu kapattığında ahizeyi bastırdığı yanağında kablo izi çıkacağını biliyordu. Annesinin alnındaki çizgileri âdeta görebiliyordu. Telefonu muhtemelen sağ eliyle kapattığını da biliyordu. Kıtalar arası sohbetlerin uydular arası değil de kablolu yapıldığı zamanlardan kalma bir alışkanlıktı.

Dördüncü kattan manzaralarını kesen kalın demir parmaklıklı pencerelerine neredeyse dokunabilirdi. Manzarası iç açıcı olmasa da Yusuf o pencereden karşı binayı ve yanındaki diğer binaları izleyerek saatlerini harcamıştı. On iki yaşındayken babası, teplerinden geçen uçakları incelemek için kullanması umuduyla ona dürbün almıştı. Öte yandan, babasının tüm çabalarına rağmen Yusuf bir mühendis olmamış, bunun yerine o dürbünü diğer pencereleri gözetlemek için kullanmıştı.

Sabahları bebeğini emzirmek için üstündeki pembe sabahlığı çıkaran kadını izlemişti. Bir eli pantolonunun ağ kısmında, diğeri uzaktan kumandada televizyon kanallarını zaplayan gri

saçlı adamı gözlemlemişti. Sigara dumanı eve girmesin diye pencere pervazından olabildiğince dışarıya uzanan zayıf, genç kızı seyretmişti. Bu özel hayatları izlediği için kendini hiçbir zaman bir sapık gibi hissetmemişti. Daha çok sırların bekçisi olduğunu düşünüyordu.

Ancak Afganistan'da olmasının nedeni bu değildi. Evinden bu kadar uzağa insanların özel sırlarının koruyucusu olmak için gelmemişti. İnsanlar hem New York hem de Washington'da aynı derecede yalan hayatlar yaşıyordu. Arkadaşları, kuzenleri, ailesi, iş arkadaşları... Afganistan'a uçak bileti aldığını öğrendiklerinde herkes aynı soruyu sormuştu.

Neden orada çalışmak istiyorsun?

"Anneciğim, gerçekten bir şeyler yapabileceğim yer burası. Toplumun kurtulması için ülkenin gerçek bir adalet sistemine ihtiyacı var. Ben de bunun bir parçası olmak istiyorum. Bir ulus yeniden yapılandırılıyor ve bu herhangi bir ulus değil... Bizim milletimiz. Her şeyi yabancıların eline bırakmak utanç verici olmaz mı?"

"Seninle gurur duyuyorum, Yusuf. Hepimiz seninle gurur duyuyoruz. Babanın arkadaşlarına veya amcalarına senden nasıl bahsettiğini bir duymalısın. Daha geçen hafta sonu bir düğüne gittik, orada baban liseden eski bir arkadaşıyla karşılaştı. 'Oğlum bir kahraman,' dedi. Baban gerçekten böyle söyledi."

Yusuf'un boğazı düğümlendi. Alnını ovalarken evini özlediğini fark etmişti. Çamaşırlarındaki yumuşatıcı kokusunu, ayağının altındaki gaz pedalının hissini özlemişti. Kaldırımlı yolları, hangi sokağın ne zaman temizleneceğini gösteren detaylı, karmaşık park tabelalarını da özlemişti.

Elena'yı da özlemişti. Ayrıldıktan sonra Elena'nın onunla iletişim kuracağını düşünmüştü. Afganistan'a gideceğini öğrendiğinde bile onunla hiç iletişim kurmamıştı. Sanki o da içten içe birlikte bir gelecek kuramayacak kadar farklı olduklarını kabul etmişti. Yusuf verdiği karardan pişman değildi. Sadece bu işi uzattığı için pişmandı çünkü gereksiz yere ikisi de acı çekmişti.

JFK Havalimanı'nda Dubai uçağının kalkmasını beklerken cep telefonunu çıkarmış ve Facebook hesabını kapatmıştı. Kendini dünyadan soyutlayan genç, umut vadeden avukatın farkında bile olmayan, önünden sadece geçip giden insanlarla dolu sıkıcı bir andı. Belki de mühim bir karar değildi. Sadece bir uygulamayı telefonundan silmişti. Kendini işe adamaya karar vermişti ve eski sınıf arkadaşlarının New York, East Village'taki loş ışıklı salonlarda kadeh tokuşturdukları ya da Washington, Rock Creek Park'ta bisiklete bindikleri fotoğraflar yüzünden aklının dağılmaması iyi olacaktı.

"Sonsuza kadar burada kalmayacağım, anneciğim. Buralarda bir şeyleri düzene soktuğumu hissettiğimde döneceğim."

Sızlanmaları yüzünden annesinin bezgin bir şekilde nefes alıp verdiğini duyabiliyordu.

"O ülkeyi senden daha iyi biliyorum," dedi annesi. "Orada iyi işler yapacaksın ama arkanı döndüğün an hiçbir şey başaramamışsın gibi hissedeceksin. Kendine, birinin dikkatsizce basmasıyla yok olabilecek bir yuva yapmak için kendinden üç kat büyük, kirli bir tahıl tanesini taşıyan zavallı bir karıncadan farkın kalmayacak. Bu da kalbini kıracak, beni endişelendiren kısım da bu."

Yusuf sonunda telefonu kapattığında odanın sessizliği üzerine çökmüştü. Yataktan kalktı ve şifonyerin üstündeki radyonun yanına gidip onu açtı, ardından istasyonları gezmeye başladı. Genç bir adamın sesini duyunca kanalı değiştirmeyi bıraktı.

"Evet, Radio Sabaa'dasın," diye bildirdi sunucu. "Haydi, kalbinden geçeni söyle."

"Ben sizi ilk defa arıyorum." Konuşan kişi fazlasıyla gergindi. Yusuf gözünü kapattı. Arayan kişinin, üstünde koyu renkli bir kot pantolonla cebine Coca-Cola arması işlenmiş bir polo gömlek, ayağında ise spor ayakkabı olan bir delikanlı olduğunu hayal edebiliyordu. Kız kardeşleri ve ailesi konuşmasını duymasın diye elinde cep telefonuyla evin diğer odasına geçmişti. "Çocukluğumdan beri bir kıza âşığım. Onun her şeyini seviyorum. Kaşlarının biçimini, ses tonunu, gülüşünü... Ne zaman evden çıksa onu takip ederdim, sırf onu ne kadar önemsediğimi anlasın diye. Bunu fark ettiğinde arkasına dönüp bana gülümsedi. Sanki... Sanki kalplerimiz birbirine bağlıymış gibi."

"Ah, genç âşıklar," dedi sunucu iç çekerek. "Lütfen, devam et."

"Son iki senedir neredeyse her gün konuşuyorduk. Eğitimimizden, ailelerimizden ve geleceğe dair umutlarımızdan bahsediyorduk. Allah biliyor ya, bir gün kendi işimi kurmak istiyorum, belki bir restoran ya da bir mobilya dükkânı açarım."

Yusuf kendi kendine gülümsedi ve radyonun düğmesini bırakıp yatağa geri döndü.

"Eğer o kız yanımda olursa tüm bunları yapabilirim. Onsuz bir hayatı hayal edemiyorum. Ben hayatım boyunca başka

kimseyi sevmedim. Ona baktığım gibi başka hiçbir kıza bakmadım."

"O kız da seni seviyor gibi. Birlikte olmanıza engel olan bir şey mi var?" diye soran sunucunun sesi oldukça sempatikti.

"Büyük bir sorunumuz var. Ailesi yakın zamanda onu bir başkasıyla nişanladı, sevmediği bir çocukla. Çocuk Almanya'da yaşıyor, iki hafta içinde düğün için buraya gelecek. Sevdiğim kızın onunla birlikte Avrupa'ya gitmesi an meselesi. O gitmek istemiyor ama ailesi ısrar ediyor."

"Çok üzücü!"

"Öyle. Geceleri gözüme uyku girmiyor. İştahtan kesildim. İşimi zar zor yapıyorum. Eğer giderse hayatım boyunca yalnızlığa mahkûm edileceğim. Onun kalbimde bırakacağı boşluğu kimse dolduramaz."

"Ne güzel söylüyorsun, güzel dostum," dedi sunucu. Derin bir iç çekti ve konuşmadan önce boğazını temizledi. "Umarım sen ve bu genç hanımın kaderi bir yazılmıştır da hiçbir şey bağlılığınızın önünde duramaz. Radio Sabaa'da Gece Kalpleri kuşağındasınız. Şimdi hattımıza başka birini alıyoruz..."

Yusuf, gizli gizli cep telefonlarıyla konuşan, birbirlerine şehvetli bakışlar atan ve gerçek aşkı bildiklerini düşünen delikanlı ile kızı düşünerek tebessüm etti. Gerçi o kimdi ki böyle bir yargıya varıyordu? Elena'dan ayrılmayı tercih eden kendisiydi, sonra da herhangi bir çaba göstermediği için kalbi kırılmıştı. Vaktini boşa harcamasına neden olan bir aptal olduğunu düşünmüş ve çekip gitmişti. Hepsi bu kadardı. Chil Mahtab'daki kadınları, özgürlüklerini ya da yaşamlarını tehlikeye atmalarına rağmen sevdikleri adamlarla kaçmaya cesaret eden o kadınları düşündü. Hangi aşk bu kadar zor olurdu ki?

Otuz Sekizinci Bölüm

"Anneme ne yaptın?" diye sordu Zeba öfkeyle. "Söyle!"

Molla dudaklarını birbirine bastırarak gergin bir ifadeyle yanıt verdi.

"Annene hiçbir şey yapmadım. Sadece senin durumunu konuştuk, Zeba-*jan*. Ben senin güvende olmanı istiyorum," diye fısıldadı molla. "Avukatın, delilik durumunun hoşgörüyle karşılanacağını söylüyor. Ben... Ben sadece delilik durumuyla ilgili hiçbir şüphe kalmasın diye senin bir süre burada kalmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Sana göz kulak olacağıma dair annene söz verdim. Bu sözümü de tutacağım."

"Tanrı seni hiç affetmeyecek," diye gürledi Zeba. "Milyonlarca yıl dua etsen de Allah, anneme her ne yaptıysan seni bunun için cezalandıracak."

Zeba, mollanın Gulnaz'ın yanağına dokunduğu anı hatırlayarak ağzında tükürük namına ne varsa yere tükürdü.

Molla şakaklarını ovalayarak, "Hepimiz günahlarımızın mahkûmuyuz, Zeba ama nihai yargı Allah'ındır, son kararı O verir," dedi. "Beş duyu organına sahip olan biz aciz kullar ise sadece anlayabildiğimiz kadarını anlarız, sınırımız bellidir. Annen bugün de gelecek. Bana inanmıyorsan ona kendin sorabilirsin."

Zeba adama sırtını döndü ve molla gidene kadar da yerinden kımıldamadı.

Diğer hastalar genç kadının varlığından haberdardı ve bazen ona "kadın" diye sesleniyorlardı. Elbette, Zeba yanıt vermiyordu. Birkaç açıdan bu durum gittikçe daha kötü bir hâl alıyordu. Elinden gelen tek şey ise yalnızlığına sığınmaktı. Geceleri daha huzurlu olmayı umsa da delilik, ay ışığının altında kendini daha çok belli ediyordu.

Huzursuz oluyor, gözüne uyku girmiyordu. Annesinin iyi olduğunu bilmeye ihtiyacı vardı. Mollanın ona ne yaptığını bilmeye ihtiyacı vardı. Bu suçluluk duygusu öyle zehirliydi ki neredeyse Kamal'ın hayatta olmasını dileyecekti. Zeba tamamen perişan hâldeydi. Neden annesinin mollaya karşı koymadığını ya da arkasını dönüp gitmediğini sorgulayacak durumda değildi. Artık Gulnaz'ın yaptığı her şeyin, her tuhaf davranışın veya deliliğin bir sevgi gösterisi olduğunu biliyordu.

Güneş en tepeye çıktığında Zeba teninin karıncalandığını hissetti. Sakinleşmeye çalışarak oturdu. Son birkaç aydır birçok şeye göğüs germiş bir kadının içgüdüsüyle hayatında başka bir dönüm noktasının eşiğinde olduğunu anlayabiliyordu. Nefes alışverişine odaklandı ve sırtını kil duvara yasladı.

Molla annesini utanmaz bir tavırla odasına çekmeden önce bu türbede bile biraz huzur olduğunu kabul etmeliydi. Kafasının arkası ağrıyordu. Omzunu geriye doğru itince prangalar yüzünden kaslarının acıdığını hissetti.

Otuz Dokuzuncu Bölüm

"Beyler," dedi Yargıç Najeeb usulca. "Zeba Hanım'ın davasına ilişkin olarak ilginç bilgiler aldım. Sizinle paylaşacağım şeylere daha dikkatli yaklaşmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu, çok çirkin bir durum. Eğer kocası Kamal çoktan ölmemiş ve gömülmemiş olsaydı, durum daha da kötü olurdu, şüphesiz."

Yusuf dikkatle dinliyordu. Yargıç bugün herkesi acilen çağırmıştı. Bu yüzden Zeba'nın türbede açlıktan öldüğünü duymayı bekliyordu. Şimdiden o kadını oradan çıkarmanın bir yolunu bulamadığı için kendini suçlamaya başlamıştı bile.

"Polis Amiri Hakimi'den bir telefon aldım, kendisinin adını tutuklama raporundan hatırlarsınız. Köydeki birkaç kişi gelip birkaç ay önce Kamal'ı, kutsal kitabımız Kur'an'ı Kerim'in bir sayfasını yakarken gördüğünü söylemiş. Hakimi bu olayın ne zaman ve hangi şartlar altında olduğundan emin değil."

"Aman Allah'ım, tövbe, tövbe..." diye homurdandı savcı, başını iki yana sallayarak.

Yusuf alt dudağını ısırıp kaşlarını çattı. Kutsal kitabın bir sayfasını yakmak bağışlanamaz bir suçtu. Aslında Kamal hakkında her şeyi öğrendikten sonra dine küfretmesine şaşırmaması gerekirdi, yine de sinirleri gerilmişti.

"Bunu davaya tamamen dâhil etmek istemiyorum ama korkarım, göz ardı da edemeyiz. Düşünülmesi gereken bir durum."

Bu noktada savcı ilgiyle dinlemeye başladı.

"Cinayet cinayettir."

Yargıç Najeeb masaya eğilip gözlüğünün üzerinden bakarak, "Sen de benim kadar bu cinayetin herhangi bir cinayet olmadığını biliyorsun," dedi.

Savcı başıyla onu onayladı. Üçü de bunu biliyordu.

"Hakimi başka ne söyledi?" diye sordu Yusuf. O an polis amirinin doğruca onu aramış olmasını, böylece sorularını kendisine sorabilmiş olmayı diledi.

"Hakimi kasabanın yarısıyla görüşmüş ve öyle görünüyor ki birçok kişi de bu hikâyeyi duymuş. Dedikoduları anlattığında başını sallayarak onaylayan insanların çokluğuna bakılırsa, söylenilenlerin doğru olmadığına inanmanın güç olduğunu söylüyor."

Yusuf bunu hayal edebiliyordu. Bir dedikodu bir kişiyle başlar ve öylece yayılırdı. Aynı şeyleri ondan fazla kişiden duyunca Hakimi de soru sormaya başlamış olmalıydı. Öte yandan dedikodu ya da gerçek her neyse, Hakimi'nin sorularının üzerine benzin döktüğünü de biliyordu. Geçmişte bunu görmüştü. Sadece Kamal'ın kutsal kitaptan bir sayfayı yakıp yakmadığını sorması bile bunu mümkün kılardı. Köylülerin merakı ve böyle bir şeyin yaşanmış olabileceğine ihtimal vermeleri de bir araya gelince dedikodu kök salmış olurdu. Yakında o kökler toprağa tutanacak, tohum verecek ve o tohum da gün yüzüne çıkacaktı.

"Hakimi'ye aynı hikâyeyi başkalarından duyduklarını söyleyen çok kişi var. Biri, Kamal'ı birkaç ay önce akşamları sigara içerken gördüğünü ve ellerinin külden kararmış

olduğunu, muhtemelen Kamal'ın günahının kanıtlarını sildiğini söylemiş. Başka biri de Kamal'ın dua için ne zamanı ne de sabrı olduğunu söylediğini duymuş. En kötüsü de birkaç kişi, Kamal'ın alkolik biri olduğundan bahsetmiş. Düzenli olarak alkol alıyormuş ama kimse alkolü nereden temin ettiğini söylememiş."

Yusuf bir eliyle ağzını kapattı. Zeba'nın davası iyiye gittiğinden değil, bir dedikodunun işleri nasıl değiştireceğine şaşırdığı için gülmekten korkuyordu. Gözlerinin ona ihanet etmesinden korktuğu için bakışlarını defterinden ayırmadı.

"Diğer haberlere gelince, bir gardiyandan bir gazetecinin dava hakkında soru sormaya geldiğini duydum. Öyle görünüyor ki bu gazeteci, hapishanedeki kadınları araştırmak için Chil Mahtab'a gitmiş. Bu genç gazeteciler nasıl olur bilirsiniz. Bu gazeteci, Zeba'nın davasını da duymuş, o yüzden ikiniz de bununla ilgili bir telefon alırsanız şaşırmam. Özellikle Kamal ve Kabil'de halk tarafından öldürülen şu kadının hikâyesi hakkında duyduklarımızla ilgili sizi uyarıyorum. Bu çok çirkin olur."

"İnsanlar dine küfredildiğini duyunca kan çıkmadan rahat etmez ama zaten ölmüş bir adamın kanını dökmek de biraz zor," diye takıldı savcı.

"Kesinlikle. Şimdi bu yeni bilgileri de katarak bir özet çıkaralım," dedi Yargıç Najeeb, her zamankinden daha ciddi bir ifadeyle. "Bu dava ciddiye alınmak zorunda. Zeba'nın savunmasında şahit yok ama şartlara bakıldığında şahitliğe gerek de yok. Yusuf, cinayetin işlendiği sırada Zeba'nın akli dengesinin yerinde olmadığı tezini ortaya koydu. Zeba tutuklama raporunda cinayeti işlediğini zaten itiraf etmişti ve hiçbir

suçlamayı da inandırıcı bir şekilde reddetmedi. Buna bakarak suçunu itiraf etmediğini düşünmek çok zor."

Yusuf başını iki yana salladı.

"Ben buna katılmıyorum. Mahkemenin bir uzman olarak gördüğü kişi tarafından deliliği ispatlandığı için tutukluluk durumunun düşürülmesi gerekir. Akli dengesi yerinde olmayan biri nasıl olur da gerçek bir ifade verebilir? Onu kendi gözlerinizle gördünüz, sayın yargıç. Sizce onu tutuklayan memura gerçek bir ifade verebilecek durumda mıydı? Mavi mürekkebe batırılmış parmağını sayfaya bastırdıklarında o gün neler olduğundan bile neredeyse bihaberdi."

"Yeter, Yusuf," diye araya girdi Yargıç Najeeb. "İzin ver de ben konuşayım. Savcılığın elinde güçlü bir rapor var. Bu davada adil ve açık görüşlü olmaya çalışıyorum ancak Zeba'nın akli dengesinin yerinde olmadığı ispat edilmiş olsa bile bu, cinayet suçundan muaf olması için yeterli değil. Şimdi, elimizde olan tek şey, korkunç bir şekilde dine saygısızlık etmiş sarhoş bir adam olan Kamal hakkındaki bu yeni bilgiler."

Yusuf oturduğu yerde birden doğruldu.

"Kabil'de halk tarafından öldürülen kadının davasının da ilginç olduğunu biliyorsunuz," dedi yargıç. "Onu öldürenler ölüme mahkûm edildi ama sonra yargıç cezalarını hafifletti, hatta bazılarınınkini düşürdü."

Savcı onu başıyla onayladı.

"Akıllarını kaçırmışlardı. Birinin Allah'ın kelamını yakmaya cesaret ettiğini duyunca öfkeden delirmişlerdi. Akıllarınca Allah'ın askerleriydiler."

"Bu cinayet için bahane değil," dedi Yusuf.

"Evet, öyle görünüyor ki insanlar cinayet için türlü bahaneler sunabiliyor, değil mi?" diye sordu savcı kibarca.

Yusuf, yargıcın ofisinde otururken gözüne damla damlatmamak için kendini zor tutuyordu. Acıyan gözlerini ovalamaya başladı ama bunun durumu daha da kötüleştireceğini biliyordu. O an bu ülkedeki insanların, neden oldukları yaştan yirmi yaş büyük gösterdiklerini anladı. Kabil'de etrafında toplanan sokak çocuklarını düşündü. Okul çağındaki erkek ve kız çocukları, New York'ta ebeveynlerinin elinden tutmadan caddede karşıdan karşıya geçemezdi. Yusuf, hapishanedeki kadınların vücut yapıları, çocukları ve omuzlarında taşıdıkları yükler yüzünden yirmili değil de kırklı yaşlarda gösterdiklerini fark edince şaşkınlığa uğramıştı. İşleri yüzünde zayıflayan ve yıpranan erkekler de iki gün doğumu arasında üç gün yaşıyorlardı sanki. Hayatları hızla akıp gidiyor olsa da tuhaf bir şekilde yerlerinde sayıyorlardı. Annesinin endişelendiği şey de bu muydu? Hayatının en güzel yıllarını, ona hiçbir şey sunamayacak bir ülkede geçirmesinden mi korkuyordu? Yusuf, annesinin bir ihtimal haklı olduğunu kabul etmek zorundaydı. Yine de vazgeçmeye niyeti yoktu.

"O zaman ne yapmak istiyorsunuz? Zeba yarın idam edilse kendinizi daha iyi mi hissedeceksiniz? Çocuklarının rahatlayacağını mı düşüneceksiniz? Bu size adil geliyor mu?"

Savcı başını iki yana salladı.

"Kocalarını öldüren kadınlara iltimas geçemeyiz. Ben kalpsiz bir adam değilim, arkadaşım. Sadece işimi yapıyorum, tıpkı senin gibi."

"Ben hem işimi hem de doğru olanı yapıyorum," diye karşılık verdi Yusuf, tok bir sesle. Boğazını temizleyip yeniden

konuşmaya başladı. "İstediğinizin bu olduğunu biliyorum. Haydi, herkesin işine yarayacak bir çözüm bulmaya çalışalım. Artık birinin dikkatini çektik. Bir gazetecinin bu davayı takip etmesi hoş bir şey mi ondan da emin değilim."

Aslında Yusuf, davanın bir gazeteci tarafından incelenmesinin Zeba'nın yararına olmadığından emindi. Linç edilmiş kadının katillerinin davası insanların zihninde hâlâ tazeliğini koruyordu. Üniversite öğrencileri bu konuya büyük önem veriyordu. Kadın hakları dernekleri pankartlarla yürüyüş yapmışlardı. Zeba'nın yolculuğu da dine saygısızlık eden kocasına misilleme yapan, hırpalanmış bir kadın olarak başlasa bile hızla bir cadı avına dönüşecekti. Yusuf, Zeba'nın bedenini sokaklarda sürükleyip ona sopa, tuğla ve araba parçalarıyla vuran ayaktakımını kolayca hayal edebiliyordu.

"Bu gazeteci tam olarak ne hakkında bilgi almak istiyor?" diye sordu Yusuf. "İnsanların kocası hakkında söylediklerini mi duymuş?"

"Emin değilim," dedi Yargıç Najeeb. "Fakat şehirdeki şu ısrarcı gazetecilerden biriyse birçok soru soracaktır, olay da ortaya çıkacaktır. Hakimi, o kadar insanın tüm bu karmaşa arasında gelip de ifade vermesine şaşırmış."

Yusuf dirseklerini dizlerine dayamış parmak uçlarıyla şakaklarını ovuyordu. Bugün hava çok sıcaktı ve yargıcın ofisindeki elektrikli havalandırma, aynı sıcak havayı üç kişi arasındaki küçük alanda döndürdüğüden zorlu bir mücadele veriyordu. Gömleğinin terden ıslanan yakasını ve koltuk altlarını hissedebiliyordu.

"Nasıl hissettiğimi söyleyeyim," dedi Yargıç Najeeb, bir mendille alnını silerek. "Tüm bunlardan yoruldum. İnsanlar

sadece yargıç olduğum için rüşvetle her şeyi halledebileceklerini düşünüyor. Böyle düşündükleri için onları suçlayamam. Herkes bir davanın reddedilmesinin veya birinin hapisten çıkmasının maliyetli olduğunu bilir. Benim de ayrıcalığım yok. Söyleyeceklerim bu kadar."

İki avukat da rahatsız olmuş bir şekilde birbirine baktı. Yargıç Najeeb doğrudan onlarla konuşuyor gibi değildi. Sanki bu sözleri zihninde ölçüp biçerken avukatları birer dinleyici olarak kullanıyordu.

"Siz çocuklar daha çok gençsiniz. Benim yaşıma geldiğinizde ne olacak biliyor musunuz? Daha fazla uyuyacaksınız, daha az yemek yiyeceksiniz, tartışacağınız konulara dikkat edeceksiniz ve insanların cenazenizde arkanızdan neler diyeceğini düşüneceksiniz. Ben ardımda bir iz bırakmak istiyorum. Türbeyi hatırlıyor musunuz? Hazreti Rahman... O zat ardından bir iz bırakmış ve insanlar hâlâ onun bir bilge olduğunu düşündüğü için mezarına gidip dua ediyorlar. Ben bir türbe istemiyorum," dedi yargıç, zayıf bir gülümsemeyle. "Ancak arkamda insanların beni hatırlayacağı bir şey bırakmak istiyorum."

"Yargıç efendi, tam olarak ne öneriyorsunuz?" diye sordu Yusuf sözlerini dikkatle seçerek.

"Bu davanın başkent olsa bile Kabil'deki bir davadan daha iyi ele alınmasını sağlayabiliriz. O davada ne yaptıklarını biliyor musun? Sanıkların mahkûmiyetlerini düşürdüklerinde ya da cezalarını hafiflettiklerinde savcılığa danışmadılar ya da kurbanın ailesine haber vermediler. İnsanlar bunu fark etti. İnsanlar bunu *konuştu*. Ben öyle bir yargıç olmayacağım. Eğer insanlar beni fark edecekse ya da benim hakkımda konuşacaksa bu iyi bir sebepten ötürü olsun istiyorum."

"Öyleyse bu dava için yapılacak en iyi şey Zeba Hanım'ı o türbeden çıkarmak," diye önerdi Yusuf usulca. "Bu davanın iyi bir örnek oluşturmasını istiyorsak sanığımızın binlerce yıllık bir türbede açlıktan ölmesine göz yumamayız. Yargıç efendi, yerel hastanenin başhekimiyle konuştum, zihinsel bir hastalığın tedavisi öyle bir yerde, o şekilde yürütülemez."

İlginç olsa da savcı bile Yusuf'un sözlerini başıyla onaylamıştı. Yargıç Najeeb oturuşunu düzeltip sırtını sandalyeye yasladı. Yusuf'a yanıt vermeden önce tespihini çekmeye başladı, yarıya kadar gelmişti ki konuşmasına devam etti.

"Biliyorum. Beyler, her ikiniz de gördüğüm şeyleri görmediniz. Özellikle son yirmi senede olanları... Mesleğim hiç kolay değil. İnsanların her şeyden şüphe duyduğu bir yerde süreçle geleneği dengelemek zorundayım. Değişmesinden hoşlanmadığımız şeyler kadar her şeyin aynı kalmasından da nefret ediyoruz. Yolsuzlukta asıl problem nedir, biliyor musunuz? Yolunuzu belirleyen şeyin para olmaması. Asıl problem, hepimizin birer kukla olması. Hepimizin başında ve kollarında birer ip var, başka biri de bunları çekiyor: Ruslar, Amerikalılar, ağalar, mollalar, Taliban... Kim birileri için çalışmıyor ki? Sen Yusuf, bizi Batı yasalarıyla yozlaştırmak isteyen bir Amerikalı casus olarak adlandırılabilirsin. Burada çok fazla kaldılar ama çok erken çekildiler. Masum insanları öldürdüler. Taliban'ı kovdular. Bütün o görevleri tamamen boşaydı. Biz insanoğlu sadece kalpten oluşmuyoruz."

"Sayın yargıç, yanlış anlamayın ama katılmıyorum," dedi Yusuf. "Ben kimsenin kuklası değilim ve meslektaşımın da öyle olduğunu sanmıyorum. Bence ülkemizin ve halkımızın iyiliği için çalışan birçok insan var. Hepimizin aynı şeyi istediğini düşünüyorum."

"Yusuf, günün sonunda kimse sana güvenmeyecektir. Bana bile zar zor güveniyorlar. Bunu henüz anlamadıysan bile zamanla anlayacaksındır."

Yusuf derin bir iç çekti. Yargıcın haklı olduğunu biliyordu. Bunu, gardiyanların ona bakışlarından, köylülerin kapılarını doğru düzgün açmamasından ve taksi şoförünün dikiz aynasından onu incelemesinden anlamıştı.

"Yusuf, türbeye gidip Zeba'yı al ve onu Chil Mahtab'a geri getir. Nasıl olduğuyla ilgili bir fikir edin." Havalandırma artık hiç çalışmıyordu. Tek bir yerde takılı kalmıştı, boş yere dönüyor, sadece Yusuf'un defterinin sayfalarını havalandırıyordu. Yargıç bunun farkında değil gibiydi. "Ben biraz bu konu üzerinde düşüneceğim. Ardından da köyde başka herhangi bir gelişme var mı diye bir kez daha Hakimi ile konuşacağım."

Yusuf yargıcın ofisinden çıkıp doğruca lavobaya yöneldi. Bir havlu kâğıdı ıslatıp yüzüyle boynunu sildi. Çantasını kurcalayıp içinden göz damlasını çıkardı ve şişeyi salladı, ardından başını arkaya yatırıp göz kapaklarının arasından damlasını damlattı. Gözlerini hızla kırparken soğuk damlaların âdeta birer gözyaşı gibi kirpiklerinden yanaklarına süzüldüğünü hissediyordu.

Kırkıncı Bölüm

Gulnaz biraz uzaktan olan biteni izlemeye çalışırken evin dış duvarları arasından içeriyi görebilmeyi diliyordu. Evde kimin olduğunu görmenin bir yolu yoktu. Tüm benliğini saran endişe, taksiyle buraya gelirken kendini daha da çok hissettirmişti.

Gözlerini kapatıp torunlarını düşündü. Basir, dayısı Rafi'ye son derece benziyordu. Henüz bir bebekken Gulnaz'ın sürekli dili sürçer ve ona, oğlunun adıyla seslenirdi. Kalbinin derinliklerinde, bir çocuğun güneşten ısınmış saçının kokusunu içine çektiği ya da o minik bedenin kusursuz bir şekilde kollarının arasına sığdığı o günlere dönmek için can attığının farkındaydı. Çok şükür, Rafi'nin çocukları da vardı ama o çocuklar ona uzak davranıyordu. Gulnaz, bunun annelerinden kaynaklandığını biliyordu. Shokria onun varlığını hoş karşılıyor, saygılı gelin rolünü iyi oynuyordu ama Gulnaz'a hiçbir zaman kalpten gelen bir samimiyetle davranmamıştı. Shokria, Zeba'nın yerini dolduramayacağının farkındaydı. Gulnaz da gelinine ona göre davranıyor, sanki aksi öz kızına ihanetmiş gibi geliyordu.

Geçmişi değiştirecek bir simya yoktu. Elimizde olan tek şey, ne kadar az ya da çok olursa olsun sadece yarınlardı. Bir korun küllerinden tekrar tutuşması ve hayata dönmesi için ise

sadece tek bir şans vardı. İşte bu yüzden Gulnaz, Tamina'nın kapısının önüne gelmiş, kapının açılmasını bekliyordu. Daha da uzun beklerdi ama güneş doğruca ona vuruyordu. Onun yaşındaki bir kadın için bilmediği bir mahallede öylece dolaşmak pek iyi sayılmazdı.

Gulnaz eve doğru yürürken her adımında söyleyeceklerini düşünüyordu. Kapıyı çalıp geri adım attı ve başörtüsünü düzeltip omuzlarını doğrulttu. Bir mendille üst dudağındaki teri silip mendili kolunda asılı olan siyah çantasına geri koydu.

Kapının ardından telaşlı adımlarla bağrışma sesleri geliyordu. Kızının kapısını ne zaman böyle çalsa asla içeriden neşeli, heyecanlı çocuk sesleri duymamıştı. Bu, Zeba, Basir ve kızların birini içeri kabul edemeyecek kadar utanç içinde olduklarının bir işaretiydi. Zeba kapıyı açtığında sadece aralardı, o da kimin geldiğini görecek kadar... Çocuklar da ya pencerelerden ya da kapı eşiğinden bakarlardı. Zeba geri çekilip metal kapıyı tamamen açacak olsa bile bunu büyük bir isteksizlikle yapardı. Kapı bile ona karşı geliyor gibiydi.

Gulnaz bir şeylerin ters gittiğinin farkındaydı ama sadece manzaranın görünen yüzünü seçebilmişti. Ne çok şeyi kaçırdığını düşününce içi ürperdi.

"Selamünaleyküm," dedi Kareema'nın yaşlarında olan küçük bir kız. Güneş, Gulnaz'ın arkasından vurduğu için çocuk gözlerini kısmıştı, yüzünde de yabancılara karşı takındığı çarpık bir gülümseme vardı.

"Ve aleykümselam, küçük kız," diyen Gulnaz, kızın arkasından avluya bakmaya çalışıyordu. Küçük avlu düzenli görünüyordu. Herhangi bir dağınıklık yoktu. "Annen evde mi? Torunlarımı görmek için geldim. Basir ve kızlar... Buradalar mı?"

"Evet, Khala-*jan*," dedi kız kibar bir ifadeyle. Gulnaz içeri girsin diye bir koluyla içeriyi işaret etti. "Lütfen, içeri gel."

"Rahatsızlık vermeyeyim," dedi Gulnaz. "Zahmet olmazsa çocuklara dışarı çıkmalarını söyler misin? Ben burada bekliyorum."

Küçük kız huzursuz görünüyordu. On yaşlarında olmalıydı ve yaşlı bir kadını sokakta bırakmaya gönlü pek razı değil gibiydi. Ağırlığını bir ayağından diğerine verip bir kez daha denedi.

"Lütfen, Khala-*jan*, önemli değil. İçeri gel de onları çağırayım. Güneşin altında burada böyle beklemen doğru olmaz."

Evin içinden kahkaha sesleri yükseliyordu. Kamal'ın kız kardeşinin evine girmeye gönülsüz olsa da bu ses Gulnaz'ın aklını çelmişti. Evden her an atılabilirdi. Gulnaz adımını avluya attığı an Tamina da kimin geldiğine bakmak için dışarı çıktı. Ellerini eteğine silerken Gulnaz'ı ilk başta fark etmemişti. Üstünde tek tük yaprakları olan bir armut ağacının dalı omzuna değiyordu. Kimin geldiğini gördüğü an kadın birden duraksadı.

"Tamina-*jan*," dedi Gulnaz usulca. "Evine habersiz geldiğim için beni bağışla."

Tamina'nın gözleri öfkeyle büyümüş, kadının nefes alışverişi ağırlaşmıştı. Gulnaz'ın karşısında dimdik duruyordu.

Niye burada olduğunu açıklama sırası Gulnaz'a gelmişti.

"Torunlarımı görmek için buradayım. Seni ya da aileni rahatsız etmek niyetinde değilim. Allah rahmet eylesin, kardeşine olanlardan sonra çocuklara göz kulak olmanın büyük fedekârlık olduğunu biliyorum."

Tamina sessizliğini korumaya devam edince Gulnaz oradan ayrılmayı düşündü. Birilerine yalvarmak onun tarzı olmasa da

bu durum farklıydı. Kızının, en büyük ve tek ağabeyini öldürdüğüne inanmak için bir nedeni vardı. Her ne kadar mahkeme süreci bitmemiş olsa da aile bu suçun karşılığında kana kan isteyebilirdi. Gulnaz derin bir nefes alıp konuşmasına devam etti.

"Böyle korkunç bir olayın bu aileyi etkilemesini hiç istemem, özellikle çocukları. Onlar masum yavrucaklar. Basir ile kızları görebilirsem seni rahatsız etmeyeceğim. Çocuklarla dışarıda yürüyüş yapabilirim, seni ya da çocuklarını rahatsız etmem."

Gulnaz eve doğru bir bakış attı. İçeriden gelen konuşma ve kahkaha seslerini duyabiliyordu. Tamina'nın kocasının evde olmamasını diledi. Bu aileden bir kişiyi daha görmeye tahammülü yoktu.

"Anneciğim," dedi küçük kız usulca. "Gidip Basir ile kızları çağırayım mı?"

Tamina derin bir nefes alıp başını iki yana salladı.

"Buraya geldiğine inanamıyorum," dedi öfkeyle karışık boğuk bir sesle. "Torunlarını görmek için onca yol gelmişsin."

Gulnaz boğazını temizledi.

"Evet."

İnsanlar uzak mesafeleri aşmasından fazlasıyla etkileniyordu, sanki iki yer arasındaki fiziksel mesafe üstesinden gelmek zorunda olduğu en büyük engelmiş gibi.

"Aklında ne vardı da çat kapı... Evime geldin?" Tamina, kızına sert bir ifadeyle bakıp eve girmesi için işaret etti. Kızı tek bir kelime bile etmeden içeri girdi, eğer bu konuşmayı dinlemek istiyorsa bunu içeriden yapmak zorunda olduğunu anlamıştı. Tamina artık sakin kalamıyordu. Gulnaz'a bir adım daha yaklaşmıştı, aralarında bir kişilik mesafe ya var ya yoktu.

"Torunlarımı görmekten başka bir niyetim yok," diye tekrarladı Gulnaz sakince. Teslim olmuş gibi ellerini yukarı kaldırdı. "Herhangi bir açıklama yapmak ya da özür mesajı iletmek için de gelmedim. Başsağlığı gibi boş laflarla da canını sıkmayacağım."

"Başsağlığı mı?" diye dalga geçti Tamina. Ellerini kalçalarına dayayıp başını iki yana salladı. Başörtüsü hafifçe ensesine doğru kaymıştı. "Senin başsağlığı dilemene ihtiyacım yok. Hemen evimden çekip gitmeni istiyorum. Senin evimde olduğunu komşularımın görmesini istemiyorum. İnsanlar ne der? Kardeşimi daha yeni toprağa verdik. Katilin annesine evimde çay mı ikram edeyim?"

"Tamina-*jan*, kimse burada olduğumu bilmiyor. Ailemin, oğlumun bile haberi yok. Komşuların da duvarın içini göremez."

"Bu duvarların sağlamlığı ancak bir çay poşeti kadar," dedi Tamina. "Bu kasabada ne olduğunu biliyor musun? İnsanların kardeşim hakkında ne dediğini biliyor musun? Bunun bizim ailemize ne yaptığının farkında mısın? İnsanlar kardeşimin dine küfrettiğini, Kur'an'ı yaktığını söylüyorlar, Allah korusun!"

Tamina iki parmağıyla kulak memesini çekiştirip gökyüzüne baktı, böyle korkunç kelimeleri sarf ettiği için Tanrı'nın onu bağışlamasını diliyordu.

Gulnaz şaşkınlıkla donakalmıştı. Böyle bir şeyi duymamıştı ama bir haftadır ne Zeba'yla ne de Yusuf'la konuşmuştu. Bu doğru muydu?

"Ben... Bununla ilgili hiçbir şey duymadım."

"Köydekiler böyle söylüyor. İnsanlar bana sanki kibriti ona ben vermişim gibi bakıyorlar. Daha önce kardeşimle ilgili böyle bir suçlama duymamıştım! Kardeşim hayattayken ne

yapmış olursa olsun, onun günahlarının çocuklarıma dokunmasına izin vermeyeceğim. Şimdi çocuklarımı evden dışarı çıkarmaya korkuyorum. Ailemin adı lekelendi! İnsanlar kocamla konuşmuyor, kız kardeşim eltilerinin lafları yüzünden insan içine çıkamaz oldu. İnsanlar evimin önünden geçerken duvarıma tükürüp küfürler yağdırıyor. Sen bana daha ne yapabilirsin ki? Daha ne olabilir ki?"

Tamina iyiden iyiye öfkelenmişti, kızgınlığı kendini belli ediyordu, Gulnaz nefes alışverişinden göğsünün şişip indiğini rahatlıkla görebiliyordu. Yumruklarını sıkmıştı.

"Bilmiyordum," diye mırıldandı Gulnaz, elleriyle yüzünü kapatarak. Kolundaki çanta yenilgisini belli edercesine gürültüyle yere düştü. Parmakları ağzına doğru tuhaf bir üçgen oluşturmuştu. Planını yeniden düşünmesi gerekiyordu. Bakıcılarına sopa göstererek torunlarına iyilik yapmış olmazdı. "Gelmekle hata ettim."

Çantasını yerden alırken beli sanki ona karşı çıkmak istiyormuş gibi ağrımaya başladı.

"Biz ne yiyorsak kardeşimin çocuklarını da onlarla besliyorum. Buraya bana teşşekür etmeye mi yoksa beni kontrol etmeye mi geldin? Git ve bir daha da geleyim deme! Bu çocukları umursuyorsan onları rahat bırakırsın!"

Gulnaz avludan çıkarken Tamina'nın, sırtına bir yumruk indireceğini düşünüyordu. Bir süre sonra arkasından kapının sertçe kapandığını duydu. Hiç durmadan evden aşağıya doğru yürürken yanaklarındaki yaşları sildi. Ne zaman bu kadar güçsüz kalmıştı? Ne zaman hayatındaki her şeyin kontrolünü kaybetmişti?

Sırtını bir kil duvara yasladı. Küçük cadde, dükkânlar ve arabalarla dolu olan başka bir caddeye çıkıyordu. Bir araç yanından geçti. Şoförü, Gulnaz sokakta ağır aksak yürürken ona dikkatle bakmak için yavaşlamıştı. Gulnaz başörtüsüyle burnunu ve ağzını kapatıp mahallenin gürültüsünde kaybolacağını bildiği bir şarkı mırıldanmaya başladı.

Torunlarına çok yaklaşmıştı. Sonuna kadar mücadele etmemekle doğru mu yapmıştı? Belki de Tamina'nın biraz zamana ihtiyacı vardı. Belki de Kamal'ın ölümünün ardından çıkan dedikodularla öfkesi daha da artmıştı.

Zeba'nın hayal kırıklığını şimdiden tahmin edebiliyordu. Gulnaz sadece çocukları kucaklamak ve annelerinin günün her anında onları düşündüğünü söylemek istemişti. Zeba'nın en büyük korkusu kızlarının ona, kendisinin Gulnaz'a baktığı gibi bakmalarıydı. Gulnaz bunu biliyordu. Ona buz gibi gözlerle bakmalarından ya da yanlarına gittiğinde kapıyı açmamalarından korkuyordu. Tabii onları görmeyi başarabilirse...

Zeba hâlâ türbedeydi. Gulnaz, mollanın o gittikten sonra kızına ne açıklama yaptığını merak ediyordu. Oradan ayrıldıktan sonra Zeba ile yüz yüze gelmeye cesaret edememişti. En azından o molla Zeba'ya iyi bakacağına dair ona yemin etmişti.

Düşüncelerle boğuşan Gulnaz, onu takip eden hafif ayak seslerini duymadı. Biri koluna dokunduğunda irkilip çığlık attı.

"Bibi-*jan*, büyükanne."

Gulnaz hafifçe iç çekti. Yüzüne dokunmadan önce karşısındaki çocuğa dikkatle baktı. Çocuk da ona bakıyor, önce onun konuşmasını bekliyordu.

"Basir..."

Hissettiği duygu yoğunluğundan boğazı düğümlenip nefes alışverişi yavaşlayınca çocuğun adından fazlasını dile getirememişti. Tereddütlü bir şekilde çocuğun omzuna dokundu. Basir gözlerini kırpıştırsa da geri çekilmedi. Gulnaz bu küçük hareketle torununu kendine çekip yüzünü ellerinin arasına aldı. Basir gözlerini kapatınca iki iri gözyaşı kirpiklerinden süzülüp yanaklarına döküldü.

"Benim tatlı torunum," dedi Gulnaz, çocuğun yüzüne düşen saçı geriye iterek. Çocuğun başını öpünce dudaklarına değen saçı, ona Rafi'yi de bu şekilde öptüğü zamanları hatırlattı.

Hayatı boyunca çocuklarından hiç ayrılmamıştı. Her zaman onun yanında olmuşlardı, özellikle babaları ortadan kaybolduktan sonra... Bazen babalarının yokluğunun bir lütuf olduğunu söylemeden edemiyordu çünkü bu sayede Rafi ve Zeba ile sağlam bir bağ kurmuştu. Kararlarını yeniden sorgulamasına gerek kalmamıştı. Yanında onu kötü gösterecek başka biri yoktu. Perdeleri çekip o küçük dünyalarına kapanmak ne kadar da kolay görünüyordu.

"Bibi-*jan*, geleceğini bilmiyordum."

Gulnaz başını iki yana salladı.

"Tabii ki gelecektim. Ben senin büyükannenim," dedi usulca. "Ne olursa olsun ya da nerede olursanız olun bir önemi yok, sana ya da kız kardeşlerine sırt çevirmem. Annen de çok endişeli."

"Biliyorum. Ben... Ben onu görmeye gittim."

"Söyledi."

Basir şaşkın bir ifadeyle başını yukarı kaldırdı.

"Onu görmeye mi gittin?"

"Gittim. En azından seni görebildiği için çok mutluydu. Buradan oraya çok yol var, üstelik bir çocuk için uzun ve tehlikeli bir yol."

Basir kendisine çocuk dendiğini duyunca yüzünü buruşturdu.

"Gitmem gerekiyordu."

"Gitmen gerektiğinin farkındayım," diye onayladı Gulnaz. "Ona soracak soruların vardı, değil mi? Sorularının yanıtını aldın mı?"

"Keşke hiç soru sormasaydım," diye kabullendi Basir gönülsüzce. Başını kaşımaya başladı, annesinin ona anlattığı şeyleri konuşmak istemiyordu. Sanki bu kendi günahıydı, sanki büyükannesi babasının günahları yüzünden ona vuracakmış gibi hissediyordu. O gece oradan öfkeyle ayrılmış olsa bile, annesinin ona söylediği her kelimeye inandığını fark etmesi utanç vericiydi.

"Soru sormakta da, alacağın yanıtlardan ölümüne korkmakta da haklısın. Ancak Allah sana bu aileyi vermiş ve onların yaptığı hiçbir şey senin hatan değil," dedi Gulnaz üstüne basa basa. Babasının günahı yüzünden bu delikanlıyı suçlamayacaktı.

Basir başını olumlu anlamda sallarken büyükannesinin gözlerinin içine bakamıyordu.

"Halan Tamina, habersiz geldiğim için bana çok kızgın. Gerçi ailesine olanlardan sonra kızmakta haklı."

"Çok ağlıyor."

Gulnaz derin bir iç çekerek, "Ağabeyini kaybetti," dedi.

Basir başını yukarı kaldırdı. Kaşları hoşnutsuz bir ifadeyle çatılmıştı.

"Ağlama sebebinin o olduğundan emin değilim. Üzgün olduğu zamanlarda söylenip duruyor... O... Babamın aileye sorun getirmekten başka bir şey yapmadığını söylüyor."

"Halan çok üzgün. Umarım göğsünde öfkesini senden ve kız kardeşlerinden çıkarmasına müsaade etmeyecek bir kalp taşıyordur."

"Çoğunlukla bize iyi davranıyor. Anneme de söyledim."

"Çoğunlukla mı?" Gulnaz bu küçük ayrıntıya takılmıştı. O küçük ayrıntı onu paramparça etmeye yetmişti.

"Evet, iyi."

"Çoğunlukla dedin."

Basir omzunu silkerken Gulnaz sabırlı bir ifadeyle bekliyordu. Gün yüzüne çıkması gereken gerçekler vardı ve hepsini duymak istiyordu. Basir kelimelerini dikkatle seçerken yolun uğultusu sessizliği bozuyordu.

"Ben... Sanki bana kızgınmış gibi hissediyorum. Beni kızlarının yanına yanaştırmıyor. Hatta beni Kareema ve Shabnam'den de uzak tutuyor. Geceleri kızlarla birlikte yatıyor. Kızlar korkuyor, büyükanne. Onlara ve Rima'ya bakmak zorunda olduğumu biliyorum ama halam bazen... Onlara yaklaşmamam için bana öfkeyle bağırıyor. Evden uzakta olmak benim de kolayıma geliyor. Bu yüzden annemi ziyaret etmek için türbeye gittiğimi fark etmedi. Çoğu gece avluda yatıyorum ama umurumda değil, gerçekten. Şikâyet edecek değilim."

Basir sözlerini dikkatle seçiyordu, bu durumdan bahsederek olanları daha da kötü bir hâle getiriyormuş gibi gergindi.

Gulnaz dudağını ısırdı. Tamina'nın o öfkeli anlarda neler söylediğini bir kez daha düşündü.

"Ah, yüce Allah'ım," diyerek soludu, bir eliyle ağzını kapatmıştı. Gerçeği anladığı an sırtını Basir'e döndü. Tamina'nın öfkesi tuttuğu yastan kaynaklanmıyordu. Kamal'ı kaybetmek ya da Kamal'ın acımasızca öldürülmesiyle ilgili tek bir kelime bile etmemişti. Evlendiği güne kadar tüm hayatını ağabeyiyle

birlikte geçirmiş olan Tamina kardeşi yüzünden değil, ailesinin başına gelenler için öfkeliydi sadece.

Basir'e güvenmiyordu çünkü Tamina, Kamal'ın oğluna güvenemezdi. Tamina, erkek kardeşini hiç sevmiyordu. Aslında Gulnaz'ın, Tamina'nın bedeninin her zerresine işlemiş olan o hayal kırıklığını fark etmesi gerekirdi ama kötülüğün bu kadar derine işleyebileceğine inanmak istememişti. Nasıl bu kadar kör olabilmişti?

Basir büyükannesini sessizce izledi. Gulnaz, torununa yüzünün suçlulukla kararmasının onun hatası olmadığını söylemek istedi. Onun yüzüne yansıyan kara bir bulutun gölgesiydi sadece. Hiçbir şey onun elinde değildi, olanları değiştiremezdi.

"Büyükanne."

Gulnaz başını olumlu anlamda salladı. İşte, gerçek buydu. Her zaman da ortadaydı. Zeba'nın hayatına ne olmuştu böyle? O güzel, masum torunları neler çekmişti? Gulnaz kendini kötü hissediyordu, sanki bir saniye daha düşünürse midesinde ne varsa sokağın ortasına boşaltacaktı.

Boğazını temizleyip gözyaşlarının akmaması için çabaladı. Bütün metanetiyle avuçlarını gözlerine bastıran Basir'e baktı. Acaba Basir ne kadarını biliyordu? Bu duyguyu ne kadar derinde hissediyordu?

"Seni götürmemiz lazım," dedi Gulnaz, omuzlarını düşüren torununa içten bir şekilde sarılarak. Basir başını büyükannesine yasladı. Annesi şu an burada olsaydı, aynısını ona da yapardı. En azından torunları, Tamina'nın evinde güvendeydi. Tamina çocukların başına bir şey gelmesine müsaade etmezdi. Kamal'ın mezardan çıkıp huzurunu bozmasına izin vermezdi. Bir daha olmazdı...

Kırk Birinci Bölüm

Zeba, birinin başında durduğunu hissederek gözlerini açtı. "Zeba-*jan*, sana dua etmekten başka ne yapabilirim?" diye fısıldadı bir gölge. "Bunu kabullenmek canımı yaksa bile Gulnaz haklı. Burası sana uygun bir yer değil."

Zeba dilinin şiştiğini, ağzında bir tatsızlık olduğunu hissetti.

"Sen... Annemden ne istiyorsun?"

"İç bunu," dedi molla, içi et suyundan çorbayla dolu olan bir kâseyi ona uzatarak. Zeba kemiklerin seramik kâseye çarptığını duyarken çorbanın yağlı buharı yüzüne değiyordu. Molla, çorbayı genç kadının dudaklarına götürdü ve Zeba kâseyi şiddetle itince yüzünü buruşturdu. Zeba, gözleri henüz karanlığa alışamasa da mollanın kıyafetinin sıcak çorbayla kaplandığını söyleyebilirdi. Tuz ve soğan kokusu adamın ter kokusuna karışmıştı.

Mollanın ona vurmasını, âdeta bir oyuncak bebek gibi saçından tutup onu sarsmasını bekledi ama adam öyle bir şey yapmadı.

"Anneme ne yaptın?" diye sordu Zeba, mollayı en son gördüğünde bu sorusu yanıtsız kalmıştı.

"Keşke her şey farklı olsaydı. Artık yaşlı bir adamım ve geri dönüp aileme baktığımda çocuklarım için doğru bir tercih

yapıp yapmadığımı merak ediyorum. Bu karardan hâlâ emin değilim."

"Çocuklarım," diye fısıldadı Zeba, molladan ziyade daha çok kendi kendine konuşuyor gibiydi. "Kızım Rima, ilk adımlarını ben onun elini tutarken atmalıydı."

"Belki de koşuyordur," diye iç çekti Habibullah. "Çocuklar, ebeveynlerinden biri kaybettikten sonra bile bir şekilde hayatlarına devam etmenin yolunu buluyorlar."

Bu, bir erkeğin söyleyebileceği en aptalca söz, diye geçirdi içinden Zeba.

"Oğlun yetenekli bir çocuğa benziyor. Senin yolundan gidecektir. Sana saygı duyuyor ve en önemlisi de senden korkmuyor. Sırf bu yüzden senin düzgün bir adam olduğunu sanmıştım. Ta ki anneme dokunana kadar..."

Molla sessizdi. Gökyüzündeki ay, ışığıyla etrafı aydınlatıyordu, birkaç gün içinde dolunay olacaktı. Molla hücrenin ağzında çömelerek oturup başparmağıyla işaret parmağını gözlerine bastırdı.

"Yaşlandım," dedi sonunda. "Her şey için çok yorgun ve çok yaşlıyım. Annen senin kız kardeşin gibi duruyor. Bu ülkede zamanın dokunmadığı tek kişi o. Hiç şaşırmadım. O kadar dirayetli bir kadın ki dağları dize getirir."

"Sanki annemi tanıyormuşsun gibi konuşuyorsun."

"Bir zamanlar onu çok iyi tanırdım. Bir zamanlar o benim karımdı."

Zeba birden ayağa fırladı. Bu bir rüyaysa daha fazla sürmeden etkisinden kurtulmak için kendine gelmeliydi.

"Sen ne saçmalıyorsun?" dedi Zeba tiz bir sesle.

Molla ciddi bir ifadeyle başını olumlu anlamda salladı. Zeba ona dikkatle bakarken zaman zihninde geriye akıyordu. Karşısındaki adamın sakalsız ve saçlarına aklar düşmemiş hâlini düşündü. Gözlerinin içine bakarken burnunun, omuzlarının şeklini inceledi.

"Sen... Sen ölmedin mi?"

"Henüz değil, canım," diye yanıt verdi molla düz bir sesle. Zeba'nın kalbi âdeta yerinden fırlayacaktı. Çığlık atıp karşısındaki adamın yüzüne dokunmamak için kendini zor tutuyordu. Gözlerini kapatıp kendini sakinleştirmeye çalışırken defalarca kendine sorduğu soruyu mollaya sordu.

"Neredeydin?"

Zeba, sanki dünya üzerindeki herhangi bir yer bir ömür boyu süren boşluğu açıklamaya yetecekmiş gibi adamın ağzından bir yer ismi duymayı bekledi.

"Her yere gittim. Bir gezgin oldum."

"Senin için dualar ettim."

Zeba kaç kere korkuyla doğu tarafındaki dağlara baktığını, şehirleri birbirine bağlayan tam dört yüz yirmi üç adet ahşap basamağı hesapladığı zamanları düşündü. Birçok insan orada kollarını, bacaklarını kaybetmiş ya da dehşet içinde donup kalarak ölmüştü. Tüm bunları çocukken öğrenmişti. Babasının bir dağ geçidinin dibinde kalmamış olması için ne çok dua etmişti.

"Gitmek zorundaydım, Zeba. Bizi özgür kılmak için yapmam gereken şey buydu."

"Şu çocuk... Artık başka bir ailen mi var?"

Molla omzunu silkti.

"Her erkeğin yaptığı şeyi yaptım. Evlendim ve yeniden başladım."

Zeba hızla gözlerini kırptı. Bunu o kadar kolay dile getirmişti ki sanki bir kitabı koyup diğerini alıyordu. Öte yandan bunu anlıyordu çünkü kendisi de bu adama benziyordu. Kendisi de Gulnaz'a sırt çevirmişti.

İçi tarifsiz, yeni bir huzurla doldu. Zeba derin bir iç çekti. Görünüşe bakılırsa onu deli eden annesiyle babasından başkası değildi.

"Bana şarkı söyle," dedi Zeba, yıllar önce onu terk edip gidene adama. Bu, onu sevmeye ya da ondan nefret etmeye karar vermek için kullanacağı küçük bir istek gibiydi.

Mollanın geçmişin anılarıyla yüklü, yaşlandığını ele veren hırıltılı boğuk sesi, yürek burkan gecenin sessizliğini bozdu. Parıldayan yıldızların altında aralarındaki mesafeyi yok sayan iki perişan kalpti onlar. Birbirlerine bakmıyorlardı.

"*Bu gece ruhumun derinliklerine saklanan acıyı dinleyeceksin*," diye söyledi molla. "*Ama yarın tüm o anlatılanları unutacaksın.*"

Zeba'nın babası kızının başına dokundu. Başparmağıyla alnını okşarken, Zeba, babasının ruhuna ulaştığını hissediyordu.

Mollanın sesi gecenin karanlığında yankılanıyordu. Bu bir itiraftı. Bu bir yakarıştı. Gözyaşları yanaklarından âdeta birer sicim gibi süzülürken Zeba da babasına eşlik etti.

Kırk İkinci Bölüm

Yusuf, Zeba'nın erkek kardeşi Rafi ile konuştuktan sonra telefonu kapatmıştı. Rafi, yaklaşık üç hafta mollanın yerinde kalmasının ardından kız kardeşinin yeniden Chil Mahtab'a döneceğine çok sevinmişti. Türbeye gidip onu ziyaret etmek istediğine dair Yusuf'a yeminler etmiş ama dördüncü çocukları doğmak üzere olduğundan karısını tek başına bırakmaya kıyamamıştı. Yusuf, adamın sesindeki pişmanlığı duysa da Rafi'yi rahatlatması gereken kişinin kendisi olup olmadığından emin değildi. Herkes kendi tercihini yapardı.

Yusuf bir sandalyede oturmuş, Chil Mahtab'ın görüşme odasında gardiyan Asma'yı bekliyordu. Zeba'yı almaya birlikte gideceklerdi. Latifa'nın öylece koridorda durduğunu gördüğünde cep telefonuyla oyalanıyordu. Zeba'nın hücre arkadaşının doğruca ona baktığını fark edince başıyla hafifçe selam verdi. Sanki bunu bekliyormuş gibi Latifa da kapıyı açıp başını içeri uzattı.

"Sen Zeba'nın avukatısın."

"Öyleyim," dedi Yusuf dikkatli bir şekilde. "Bir şey mi oldu?"

"Zeba ne zaman gelecek? Onu şu delilerin bulunduğu türbe gibi bir şeye götürdüklerini biliyoruz, çok saçma. Neden saçma olduğunu biliyor musun?" Latifa, Yusuf'un yanıt

vermesini beklemedi. "Çünkü o deli değil. O çok güçlü ve ona burada ihtiyacımız var. Ne zaman geri gelecek?"

"Yakında," dedi Yusuf, daha fazla bilgi vermeye çekinerek. "Yargıç onun dönüşünü onayladı."

"Yargıç onayladı!" Latifa öfkeden deliye dönmüştü. Bu, hücrelerinin kapısında oluşturduğu çukura neden olan türden bir öfkeydi. "Sanırım bunun iyi bir haber olduğunu düşünüyorsun ama o yargıç sadece oyalanıyor. Bu hapishanedeki diğer iki kadın cinayet suçundan yatıyordu ve ikisi de ölüme mahkûm edildi. Sadece an meselesi."

"Bu, Zeba'nın da aynı şeyi yaşayacağı anlamına gelmiyor."

"Erkekler yargıç olduğu sürece hiçbir şey değişmez."

Yusuf birden tüm erkekler adına savunma yapması gerektiğini hissetti.

"Gecen hafta Yüksek Mahkeme'ye bir kadın atandı. Durumlar değişebilir."

"Diğer haberleri duymadın mı?" diye tepki verdi hemen Latifa. "Reddedildi çünkü ayda bir kanaması oluyormuş."

Aslında Yusuf bu haberi duymuştu. Bir milletvekili, Yüksek Mahkeme yargıcının her gün kutsal kitaba el basması gerektiğini savunmuştu. Ayda bir hafta boyunca kutsal kitaba dokunamayan bir kadın, nasıl olurdu da bir yargıç olabilirdi? Bunu duyan Yusuf sinirden saatlerce sövüp durmuştu. Aneesa da haberi internetten okuyunca ofisin karşı tarafına bir kitap fırlatmıştı. Yusuf, Chil Mahtab'a gelmek için yola çıktığında hâlâ söyleniyordu.

"Aslında," dedi Yusuf, telefonunu masaya bırakıp dikkatini tamamen Latifa'ya vererek. "Bugün Zeba'yı getirmeye gideceğim ama onun güçlü olduğunu nereden çıkardın? Merak ettim."

Latifa saçını arkadan atkuyruğu şeklinde toplamıştı. Ellerini saçına götürüp ikiye ayırdı ve çekerek sıkılaştırdı. Tüm hayatını iki kız kardeşiyle geçiren Yusuf, gördüğü bu manzara karşısında bir kez daha evi özlediğini fark etti.

"Zeba'nın buradaki kadınlar için neler yaptığını bilemezsin," dedi Latifa, etkiyi artırmak için kaşlarını kaldırarak. "Kadınları geceleri uykusuz bırakan sorunları, o anında yok etti. Ben daha önce böyle bir şey görmedim."

"Ne demek istiyorsun?"

"Zeba annesi gibi, belki de ondan daha iyi. İlk başta inanmadım. Bu büyü şeylerine pek inanmam ama ilk kez kendi gözlerimle şahit oldum. Zeba'yı gerçekten bugün getirecek misin?"

"Planım bu." Yusuf hâlâ Latifa'nın sözlerini düşünüyordu. Mahkûmlar burada iki kadının yaptığı kara büyü için sıraya mı giriyordu? "Annesinden daha iyi demekle ne demek istedin?"

"Büyücülükte annesinden daha iyi," dedi Latifa, kelimeleri uzatarak. Zeba'nın avukatının bilmediği bir bilgiye sahip olduğuna inanan Latifa, kapıda durmayı bırakıp bir cesaretle görüşme odasından içeri adım attı. "Annesinin büyücü olduğunu biliyorsun, değil mi? Sakın bana bilmediğini söyleme."

Yusuf hafifçe kıkırdadı. Görünüşe bakılırsa Zeba ve annesi, mahkûmları fazlasıyla etkilemişti. Duyduklarına şaşırmış gibi yaptı.

"Ben diğer konular için buradayım," dedi Yusuf hemen.

"Ah, buna gülmekle hata ediyorsun, bayım," diye çıkıştı Latifa, ellerini geniş kalçalarına dayamıştı. O anda Yusuf, Latifa'nın sarı bir Ayı Winnie tişörtü giydiğini fark etti. Latifa, genç avukatın dolgun göğüslerine bakıp bakmadığını merak

ederken Yusuf, ayının bal kavonozuna dalmış, geçmişteki bir anıya çekilmişti. Çocuk hikâyeleri anlatan bu çizgi film kahramanı ayı, bir mahkûmun üstünde onu hazırlıksız yakalamıştı. "Yapabileceğin en kötü şey, bir büyücüden şüphe duymak. Zeba'ya Chil Mahtab kadınlarının Malika Zeba'yı dört gözle beklediğini söyle."

"Malika Zeba mı?" diye tekrarladı Yusuf, başını kaşıyarak. "Ona bir kraliçenin adını mı verdiniz?"

"Sen sadece ona söyle," diye fısıldadı Latifa, muzır bir gülümsemeyle başını iki yana sallarken. "Onun geldiğini duyunca kadınlar çıldıracak."

Latifa odadan çıkmak için arkasına dönmüştü ki Asma içeri girdi. Asma'nın kızıl saçları terden boncuk boncuk olan alnına yapışmıştı. Üstündeki ceketi düzeltip Latifa'ya sert bir ifadeyle baktı ama Latifa çoktan başıyla selam verip geri geri yürüyerek görüşme odasından çıkmıştı bile.

"İkinize de Allah güç, kuvvet, hız versin! Yolculuğunuz hızlı ve başarılı olsun," diye bağırdı Latifa, koridordan aşağıya yürürken elleriyle ağzını çevreleyerek. Sözleri alfabenin yazılı olduğu duvarlarda yankılanıyordu. "Hanımlar, güzel haberlerim var! Chil Mahtab'ın kraliçesini geri getiriyorlar!"

Asma beklenti dolu bakışlarla Yusuf'a baktı. Latifa'nın heyecanına hiç de şaşırmışa benzemiyordu.

"Hazır mısın?" diye sordu, kapıyı göstererek.

Hapishane arabasının motor sesi hiç de güven vermiyordu, havalandırması da yoktu. Havalandırma çalışsa da içeriye

sadece sıcak hava üflüyordu. Yusuf, dışarıdaki tozlu esintiyi yakalamak için neredeyse başını yolcu koltuğundan dışarı çıkaracaktı. Gözlerini yummuş, o şekilde yolculuk ediyordu. Göz damlasının son şişesini kullanıyordu, yerel eczanelerde damla bulabileceğinden de emin değildi. Arabanın gece mavisi döşemesi fena hâlde tütün kokuyordu ve yırtık ile deliklerle kaplıydı. Hapishanenin gardiyanı olan şoför, iki eliyle direksiyonu kavramış, kendi kendine bir şarkıyı mırıldanırken parmaklarını direksiyona vuruyordu. Asma ve diğer gardiyan da arka koltukta oturuyorlardı.

Yusuf ne görmeyi beklediğinden emin değildi. Yargıç Najeeb, arkadaşı mollayı aramış, Zeba'yı geri götürmeye geleceklerini bildirmişti. Molla buna hiçbir şekilde itiraz etmemişti, bu durum Yusuf'u fazlasıyla şaşırtmıştı. Sürücü aracı mollanın yerinin önüne park ettiğinde, Yusuf bir perdenin hafifçe geriye çekildiğini gördü. Arkasındaki gölgenin yüksekliğinden onun, mollanın oğlu olduğunu anlamıştı. Yusuf arabadan inince bacaklarının arkasının terlediğini hissederek bacaklarını salladı. Bugün siyah, bol bir kıyafet tercih etmekle akıllılık etmişti.

Hepsi arabadan inene kadar molla ortalıkta görünmedi. Bir süre sonra ahşap kapı yavaşça açıldı ve molla onları karşılamak için ağır adımlarla dışarı çıktı. İlk konuşanlar gardiyanlar oldu, erkek gardiyan saygı dolu bir ifadeyle elini kalbine götürdü. Molla da başını olumlu anlamda sallayıp Yusuf'a baktı.

"Bir kadına eşlik etmek için fazla kalabalıksınız. Hepinizin gelmesini beklemiyordum," dedi molla, gülümsemeden.

Yusuf güneşten korunmak adına elini gözlerine siper etti.

"Müdür gerekli olduğunu düşündü."

Molla başını olumlu anlamda salladı.

"O nasıl?" diye sordu Yusuf. Biraz uzaktaki hücrelere bakıyordu. İki kişi, dört gözle yağmurun yağmasını bekleyen kuru bir ağacın gölgesinde oturuyordu. Zeba'dan eser yoktu, bu, Yusuf'u huzursuz etmemeliydi ama huzursuzdu. Genç kadının, tıpkı onu bıraktığı günkü gibi mollanın kapısının önünde plastik bir taburede oturmasını ummuştu.

"O gayet iyi," diye yanıt verdi Molla Habibullah. "Güçlü bir ruhu var ama eminim, sen zaten bunun farkındasındır."

"Kesinlikle."

"Seninle bir dakika konuşmak istiyorum."

"Elbette, molla-*sahib*," diye yanıt verdi Yusuf saygılı bir ifadeyle. "Hemen ardından Zeba Hanım'ı, Chil Mahtab'a götürmekten mutluluk duyarız. Yargıç bana birkaç özel talimat verdi. Anladığınıza eminim."

"Bir dakika, genç adam."

Asma ve diğer kadın gardiyan arkadaşı, birbirine baktıktan sonra renkli kurdeleler ve yırtık kâğıtlardan oluşan dileklerin asıldığı demir parmaklıklara doğru yürümeye başladılar. Onları buraya getiren gardiyan ise telefonunu çıkarıp tuşlarına basmaya başladı. Molla, Yusuf'u kendi odasına yönlendirmişti. Yusuf ise rahatsızdı, bir an önce gitmek için sabırsızlanıyordu. Ciddi şekilde yetersiz beslendiğini düşündüğünden Zeba için bir paket patates kızartması, tavuk dürüm ve bir şişe su getirmişti.

Tam tamına kırk gün olmamıştı. Molla, tedavisi yarıda kesildiği için pek mutlu olmayabilirdi ve yargıca söyleyemediği itirazı her neyse şimdi Yusuf ile paylaşacaktı. Eğer güç kullanması gerekirse Zeba'yı alması için ona yardım etsinler diye gardiyanları çağırması gerekip gerekmeyeceğini merak etti.

Yusuf odaya adımını atarken mollanın sözlerine karşılık bir savunma hazırlıyordu. Kendi düşüncelerine öyle dalmıştı ki Zeba'nın, buraya ilk geldiği zaman kendi oturduğu yer minderinde oturduğunu neredeyse fark etmedi. Zeba'nın önünde bir fincan siyah çay, yer fıstığı ve kuru üzüm dolu iki seramik kâse vardı.

"Zeba! Sen... Sen buradasın." Yusuf gözlerini müvekkilinden çekip çoktan başka bir yer minderine oturan mollaya çevirdi. Zeba'nın birkaç metre ötesinde, uzansa ona dokunacak kadar yakınında oturuyordu. Dışarıdan biri görse durumu çok yanlış anlayabilirdi.

Yusuf, Zeba'yı gördüğü muameleden dolayı perişan ve açlıktan ölecek bir hâlde bulacağını hayal etmişti. Onun bu türbede geçirdiği her günü büyük bir başarısızlık olarak görmüştü. Ne zaman ağzına bir çatal dolusu pilav götürse hücresinde açlıktan kıvranan Zeba'yı düşünmüştü. Bu on dokuz günde Zeba'nın açlığa yenik düştüğünü ya da yeni bir çılgınlık çukuruna saplandığını duymayı bekleyerek kendini hazırlamıştı.

"İyi misin?"

Zeba başını olumlu anlamda salladı.

"Seni Chil Mahtab'a geri götürmek için geldim."

"Biliyorum," dedi Zeba, mollaya bir göz atarak. "Dün haberim oldu. Gitmeye hazırım."

Molla boğazını temizledi ve oniks taşından yapılma tespihini dalgın bir ifadeyle çekmeye başladı. Bir dizini yukarı doğru bükmüş, diğerini uzatmış öyle oturuyordu. Üstünde gri pantolonla tunik vardı. Yusuf ilk kez adamın kırçıllı favorilerinin, yüzünün kenarları boyunca yoğunlaşıp kısa bir sakal şeklinde çenesinde toplandığını fark ediyordu. Karşısındaki

adamın tıraş olup kılık kıyafet değiştirdiğinde nasıl görüneceğini merak etti.

"Gitmeden önce ona ne olacağını bilmek istiyorum."

Yusuf bakışlarını yerdeki halıya çevirdi. Mollaya bunun onu ilgilendiren bir durum olmadığını söylemenin kibar bir yolu var mıydı?

"Dava sonucu yargıç tarafından belirlenecek," diye yanıt verdi Yusuf. "Bana Zeba'nın buraya geldiği ilk güne kıyasla bugünkü durumunda bir gelişme olup olmadığını söylerseniz, bu durumu Yargıç Najeeb'e iletmekten memnuniyet duyarım."

"Ben basit bir adamım," dedi molla, sesinde hüzün hâkimdi. "Bana gelen insanlar acı içindeydi, benim işim onların yanında oturup dua etmek ve iyileşmeleri için bir yol bulmalarına yardımcı olmak. İnsanların hastalıkları kendilerinin ve ailelerinin derinliklerinde saklı. Benim iyileştirmeye çalıştığım ise hepsinin toplamından doğan acı. Bu kadın..." Molla bir an duraksayıp Zeba'ya düşünceli bir ifadeyle baktı. "Buraya ilk geldiğinde kötü bir hâldeydi. Kötü cinlerin esiri olmuştu. Onun düşüncelerini ve hareketlerini kontrol ediyorlardı. Onun kolu ve bacağıydılar. Son ziyaretinizden bu yana ona hep dua ettim. Tek yaptığım baş ucunda durup dua etmekti. Bedenindeki zehri atmasını sağlayacak besinleri tüketti. Zihnindeki zehirden arındı. Onun büyük ölçüde iyileştiğini düşünüyorum, kırk günden az bir sürede iyileşmesini neredeyse tamamladı."

"Yani şu an zihinsel olarak iyi durumda olduğunu söylüyorsun."

"Bu birkaç gün içinde çok şeyin değiştiğini düşünüyorum. Birçok şeyi daha iyi kavradığına inanıyorum." Gözleri durumundan bahsedilmesine rağmen hâlâ kılını bile kıpırdatmayan

Zeba'daydı. Zeba başını kaldırıp mollaya bakınca dudakları hafifçe aralandı, sanki bir şey demek ister gibiydi ama dudaklarından tek bir kelime dökülmedi. Ellerini kucağında kenetledi.

"Zeba Hanım, hazırsan artık gidelim. Asma ve diğerleri bizi dışarıda bekliyorlar."

Zeba yeniden başını olumlu anlamda salladı ve ayağa kalkarken elini halıya koyarak destek aldı. Kilo kaybetmiş gibi görünse de bir deri bir kemik değildi. Vücudundaki tüm yağlar eriyip yok olmuş olsa bile yanaklarında renk, gözlerinde ışıltı vardı.

"Yardıma ihtiyacın var mı?" Yusuf birden elini uzatınca Zeba başını iki yana salladı. Molla olup biteni dikkatle izledikten sonra onları yolcu etmek için ayağa kalktı.

"Delikanlı," dedi molla, bir elini Yusuf'un koluna koyarak. Yusuf aniden ondan yana döndü. Bu fiziksel teması hiç beklemiyordu. "Onun için mücadele et, lütfen. Onu savunmak için elinden geleni yap. Allah seni mükâfatlandıracaktır. Zeba cezalandırılmayı hak etmiyor. O iyi bir kadın. Keşke ona daha çok faydam dokunabilseydi."

Zeba arkasına dönüp mollaya baktı. Genç kadının gözlerine, onu burada bıraktıkları zaman gördüğü öfke değil, hüzün hâkimdi.

"Sen elinden geleni yaptın zaten," dedi Zeba usulca. Başörtüsünü düzeltip tek ucunu bir omzuna attı. "Ben... Seninle tanıştığıma memnun oldum."

"Senin için dua edeceğim," dedi molla Zeba'ya, ondan sadece bir adım uzaklıktaydı. "Burada baş ucunda dua ettiğim gibi uzaktayken de sana dua etmeye devam edeceğim. Allah büyüktür. Onun nelere kâdir olduğunu biliyorsun."

Yusuf o an Zeba'nın avukatından çok, orada fazlalıkmış gibi hissetti kendini. Zeba mollanın yöntemine inanmaya mı başlamıştı? Bu birkaç günde duaları onu bu kadar çok etkilemiş miydi? Zeba çaresizlik içindeydi ve denize düşen yılana sarılır misali mollanın büyülü sözlerine tutunmuş olabilirdi. Yusuf, Zeba'da bir şeylerin değiştiğini görebiliyordu. Genç kadında on dokuz gün önce göremediği bir dinginlik vardı. Bu türbede doğaüstü bir güç olabilir miydi? Yusuf başını iki yana salladı ve kendisinin de mollanın büyüsüne kapılıp kapılmadığını merak etti.

Kapıya doğru yürürken arkasından geliyor mu diye Zeba'ya baktı.

"Molla-*sahib*, yaptığın her şey için teşekkür ederim," dedi Yusuf çünkü böyle bir anda söylenecek en doğru söz buydu.

Molla gözlerini kapatıp anlayışlı bir ifadeyle başını salladı.

Ardından Zeba ağır adımlarla Yusuf'u takip etti.

Onların evden çıktığını gören gardiyanlar aracın yanına gelene dek arabanın yanında beklediler. Ellerini karnının üstünde birleştirmiş olan molla, ahşap kapıya yaslanmış onlara bakıyordu.

"Hoşça kal, baba," dedi Zeba usulca, güneşin altında gözleri parıldıyordu.

Yusuf birden durup ikisine de şaşkınlıkla baktı. Ağzı açık kalmış, başını hafifçe yana yatırmıştı.

"Ne dedin sen?" diye sordu onunla birlikte arabanın yanında duran Zeba'ya.

Molla ise hiç hareket etmiyor, sadece Zeba'ya bakıyordu. Molla ile Zeba'nın, Yusuf'un varlığını unuttukları her saniyede Yusuf, bu iki kişinin birkaç hafta önce gördüğü insanlarla

aynı insanlar olmadığına daha çok ikna oluyordu. Bu iki insan birbirini sadece üç hafta önce görmüş olamazdı.

"Ona ne dedin, Zeba Hanım?" diye sordu Yusuf yeniden tiz bir sesle.

"Baba," diye fısıldadı Zeba, sol yanağına süzülen bir damla yaşı silerek. Gardiyanlar yanlarına gelince açıklaması da yarım kalmıştı. Sonra gümüş renkli araca binip aynı anda dört kapısını birden kapattılar.

Babası mı? Yusuf önde otururken kelimeleri zihninde tartıyordu. Zeba onun gerçek babası olduğunu mu söylüyordu yoksa bir tür bağlılık ilişkisiyle beyni mi yıkanmıştı? Arkasına dönüp Zeba'ya baskı yapmamak için kendini zor tutuyordu. Öte yandan etraflarında başkaları varken böyle bir tartışmaya girmek istemiyordu.

Motor çalışıp araç tozlu yolda ilerlemeye başladı. Türbe ve molla her geçen saniye biraz daha arkalarında kalıyordu.

Kırk Üçüncü Bölüm

"Geri döndü, hanımlar! Malika Zeba bize döndü!"

Siyah-yeşil çiçekli elbise giymiş bir mahkûm, Zeba'yı görünce birden durdu ve arkasına dönüp koridordan aşağıya koşarak gitmeye başladı. Güzellik salonunun bulunduğu koridordan daha yeni geçiyorlardı.

Zeba şaşkınlıktan gözlerini kırpıştırdı.

Üç kişi güzellik salonundan başını çıkarmış bakıyordu. Birinin elinde saç fırçası vardı, diğerinin başında ise bigudiler. Yusuf'u görünce çığlık atıp içeri girdiler.

"Zeba-*jan*, geri geldin! Malika Zeba, nasılsın?"

Kadınlar, Zeba'nın önünde durdular. Çoğu, Zeba'nın döndüğünü duyar duymaz koridorun ucundan âdeta bir sel gibi çağıldayarak gelmişti. İki küçük kız ise uzaktan onu gösteriyordu.

"İşte bu kraliçe," diye fısıldadı biri diğerine. "Bu Malika Zeba. Annem bana ondan bahsetmişti."

"Farklı göründüğünü düşünmüştüm. Hani tacı nerede?" diye sordu ikinci kız, kıkırdayarak.

"Burada neler oluyor?" Zeba sözlerini nefes nefese ve kısık bir sesle dile getirdi. Aslında bu soruyu Yusuf'a sormuyordu. Ona verilen bu yeni unvan ve etrafa yaydığı etki yüzünden fazlasıyla şaşkındı.

Yusuf ona doğru eğilip sert bir ifadeyle, "Hücreye dönmeden önce seninle konuşmak istiyorum," dedi.

"Elbette," diye karşılık verdi Zeba, koridordaki kargaşa yüzünden dikkati dağılmıştı. "Ben sadece..."

"Seni çok özledik! Sen yokken neler olduğunu sana anlatmam lazım. Öyle çok şey değişti ki... Bunun için teşekkür etmem gereken tek kişi sensin," dedi genç bir kız.

Zeba belli belirsiz bir şekilde gülümsedi, bu karşılamaya nasıl tepki vereceğinden emin değildi. Kız, Zeba'nın elini tutup avucunu açtı ve öptü. Zeba hemen elini geri çekti, yalnızca yaşlı biri tarafından kabul edilmesi gereken bu hareket yüzünden huzursuz olmuştu.

"Beni kurtardın!"

"Seni kurtardım mı?" diye tekrarladı Zeba. Sonra bu kadınla oturduğunu ve korkunç hikâyesini anlatırken iki küçük çocuğunu izlediğini hatırladı.

"Evet! Bana verdiğin bu muska," dedi kadın, elbisesinin kolunun iç tarafına iğnelenmiş küçük kumaş topunu göstererek. "Bana verdiğin andan beri hiç çıkarmadım."

"Ne oldu?" diye sordu Zeba.

"Çocukların gönderileceği yetimhane tamamen dolmuş. Bir kişi için bile yerleri yokmuş. Ailem de çocukları yanlarına almak istemiyor. Çocuklarımın gidecek yeri yok, Zeba-*jan*. Sokakta kalabilirlerdi, birileri onları alıp organlarını satabilir ya da köle olarak başka birine verebilirdi. Öyle korkunç şeyler düşündüm ki... Ama iki gün önce hapishane müdürü çocukların iki sene daha benimle kalması için izin verdiklerini söyledi. İki yıl!"

Zeba gözlerini iri iri açtı.

"Bu... Bu harika bir haber!" dedi usulca.

"Öyle ve hepsi de senin sayende. Öyle çok şey oldu ki Malika Zeba. Yaptığın onca şey için teşekkür edebilelim diye sağ salim dönmen için çok dua ettik." Merakı daha da artan Yusuf'a utangaç bir şekilde baktı. "Yardımını hiçbir zaman unutmayacağımı göstermek istiyorum. Bak, bunu yaptım."

Kolunu uzatıp elbisesinin kolunu yavaşça sıyırmaya başladı, bu hareketi yüzünden hafifçe yüzünü ekşitmişti. Kolunda yeni bir yara vardı. Yeşil siyah harflerle Zeba'nın adı yazılmıştı. Zeba derin bir iç çekti.

"Sen ne yaptın böyle?" diye soludu. Bir parmağını kadının kolunda gezdirerek harfleri inceledi, gördüklerinin gerçek olduğunu hissedince birden geri çekildi. Başını kaldırdığında genç kadının yüzünü buruşturacağını düşünüyordu ama yapmamıştı.

"Kalbime kazıdığım isminin bedenimde de olmasını istedim. Bana yaptığın şeyi asla unutmayacağım." İki elini göğsüne bastırıp başını yana yatırdı, perçemi yana kayınca kalem çekilmiş gözleri ortaya çıkmıştı. "Çocuklarımla daha fazla zaman geçirmemi sağladığın için sana nasıl minnettarım bilemezsin."

"Ah, seni aptal kız!" dedi Zeba, kahkaha atarak. "Çocukların bu işe ne diyor?"

"Oğullarım mı? Adını onların koluna da kazımadığım için kendilerini şanslı sayıyorlar!" İçinin rahatladığı coşkusundan belli oluyordu. Zeba da bu kadının mutluluğuyla omzundaki yükün hafiflediğini hissetmişti. "Ne zaman onlara yetimhaneden bahsetsem ağlıyorlardı. Benimle birlikte kalacaklarını öğrendiklerinde ne kadar mutlu olduklarını hayal bile edemezsin! Marzia çocuklara sayıları öğretiyor, burada olsalardı gelip onlar da sana sarılırlardı."

"Malika Zeba!" diye seslendi başka biri. Söylediği şiir koridorda yankılanınca kahkaha tufanı da peşinden geldi:

"Pirinç tarlası mı yandı, olsun umut var
Çünkü bize geri dönen Kraliçe Malika'nın gülen yüzü var!"

Dört kadın daha yüzlerinde şapşal birer gülümsemeyle hevesle onlara doğru yaklaştı. "Sonunda! Seninle daha önce hiç konuşma fırsatım olmamıştı. Geri döndüğüne çok sevindim. Bana yardım etmelisin!"

Zeba, bir kadın seli tarafından götürülürken Yusuf, Chil Mahtab'ın koridorunda bir başına kalakalmıştı. Asma, delikanlının şaşkınlıktan açık kalan ağzına bakıp bir kahaha attı ve omzunu silkti.

"Şu büyücülük yetenekleriyle bütün kadınları parmağında oynatıyor. Geçen hafta bütün kadınlar güzellik salonunda dövme yaptırmak için sıraya girdi. Bir düzine kadın, onun ismini bedenlerinin çeşitli yerlerine yazdırdı," diye fısıldadı, yüzünde mahcup bir ifadeyle.

O sırada Yusuf'un cebindeki cep telefonu çaldı. Telefonu çıkarıp geçen hafta da onu üç kez aramış olan numaraya baktı. Üç aramayı da önemsememişti çünkü ya yargı, ya Aneesa ya da annesiyle meşguldü. Yanıt vermek için yeşil düğmeye bastığında, aklından hâlâ Zeba'nın ona bir açıklama borçlu olduğunu geçiriyordu. Molla onun gerçek babası mıydı? Annesi bunu biliyor muydu?

"Alo?"

"Alo. Chil Mahtab mahkûmu Zeba Hanım'ın avukatı mı?"

Bir kadın sesiydi. Yusuf ofisten biri olup olmadığını merak etti ancak Aneesa birinin onu arayacağından bahsetmemişti.

"Evet. Kiminle görüşüyorum?" Geride kalan birkaç kadın da koridorun köşesinde kaybolmuştu. Asma da etrafı kadınlarla çevrili olan Zeba'yı kontrol etme ihtiyacından çok meraktan onların peşinden gitmişti.

"*Dawn News* gazetesinde çalışıyorum. Adım Sultana. Zeba'nın davası hakkında birkaç soru sormak istiyorum. Telefonla ya da yüz yüze konuşmaktan büyük mutluluk duyarım."

Genç kadın hızlı ve kısa konuşmuştu. Kibardı ama ses tonunda bir tizlik de var. Yargıç Najeeb bir gazetecinden bahsettiğinde Yusuf'un aklına bunun bir kadın olabileceği gelmemişti.

"Ah, Chil Mahtab üzerine bir hikâye yazmak isteyen siz misiniz?" Yusuf görüşme odasına geçti. Bugün türbede olanları, mollanın değerlendirmelerini not düştüğü bir rapor yazması gerekiyordu. Açık olan kapıyı ardından çekince koridordaki yankı da ortadan kaybolmuştu. Çantasını masaya koyup sandalyeyi geri çekti.

"Evet. Aslında ahlaksızlık suçuyla ilgili bir haber yapmak istiyordum ama müvekkiliniz fazlasıyla ilginç biri ve onun hakındaki suçlamalar da çok ciddi. Hapishanedeki kadınların ona hayran olduğunu biliyor musunuz? Zeba, onlar için âdeta bir kahraman."

"Evet, bu oldukça açık," diye onayladı Yusuf. "Malika Zeba" sesleri hâlâ kulaklarında çınlıyordu.

"Ayrıca ilginç bir geçmişi var gibi görünüyor. Büyükbabası bir mürşit ve annesi de farklı biri. Nasıl oldu da Zeba böyle korkunç bir suçla yargılandı? Kocasını öldürdüğünü gerçekten itiraf etti mi yoksa tutuklanması sırasında tutulan imzalı tutanağın sahte olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Bunu nereden duydunuz?"

"Soru sorarak. Bunu itiraf mı etti yoksa uydurma mı?"

Yusuf, genç kadının doğrudan sorduğu sorular karşısında afallamıştı. Sadece bir dakikadır telefonda konuşuyorlardı ve o çoktan davanın kalbine inmişti bile.

"O ifadenin gerçekliği hakkında ciddi endişelerim var," dedi Yusuf dikkatli bir şekilde. Elinden geldiğince basını kullanmaya karar vermişti zaten. Eğer bu parmaklarını kirli adalet sistemine doğrultması anlamına geliyorsa bunu da seve seve yapacaktı.

"Anlıyorum. Ayrıca Zeba'nın akli dengesinin bozuk olduğu iddiasıyla tedavi için türbeye götürüldüğünü duydum. Bu, bir cinayet davasında uygulanan standart prosedürlerin dışında. Onu türbeye götürmek sizin fikriniz miydi? Orada ne kadar süre kalacak?"

Yusuf, gömleğinin yaka düğmesini açıp yakasını gevşetti, ensesi boncuk boncuk ter içinde kalmıştı.

"O türbede değil," diye yanıt verdi sadece. Sultana'nın, türbe hakkında daha çok bilgi almak istiyorsa bunu başka bir yerden öğrenmesi gerekecekti. Delilik savunmasının ona bir yararı dokunmayacağından, müvekkilini deli olarak göstermek niyetinde değildi.

"Ama Zeba türbedeydi, bir mollanın akli dengesi bozuk olan kişiler için fazlasıyla tartışmalı bir tedavi uyguladığı yerel bir yer. Onu bilimsel yollarla değerlendirip tedavi edebilecek eğitimli profesyonellerin olduğu tıbbi tesislerimiz varken neden oraya götürüldü?"

"Zeba türbede değil," diye tekrarladı Yusuf, hiçbir yorum yapmadan.

"Nerede?" diye sordu Sultana büyük bir ilgiyle.

"Chil Mahtab'da. Davası için son savunmamızı hazırlıyoruz. Yargıç önümüzdeki iki gün içinde kararını verecektir." Yusuf, son teziyle boğuşuyor, sayfalar dolusu karalamalarını pek de içine sinmeyerek gözden geçiriyordu.

"Yargıç Najeeb'in ne karar vereceğini düşünüyorsunuz?"

"Bu Yargıç Najeeb'e sorulması gereken bir soru," diye yanıt verdi Yusuf. "Ancak bu karmaşık vakadaki tüm faktörleri iyice tartıp düşünmesini ve dört küçük çocuğun annesi için adil bir sonuca ulaşmasını umuyorum. Zeba çocuklarının yanına ne kadar erken dönebilirse o kadar iyi."

"Onun masum olduğuna mı inanıyorsunuz?"

"Evet," diye onayladı Yusuf.

"Anladığım kadarıyla aklı dengesinin bozuk olduğu yönünde bir savunma hazırladınız. Bu zamana kadar Afganistan'da hiç kimsenin akli dengesinin yerinde olmadığına dair bir savunmayla mahkemeye çıkarılmadığını biliyor musunuz? Bu gerçekten alışılmışın dışında."

"Farkındayım ama bu davadaki koşullar da alışılmışın dışında ve Yargıç Najeeb de Afganistan'ın ceza kanunlarına sıkı sıkıya bağlı kalmaya özen gösteriyor. Zeba Hanım'ın adil bir şekilde yargılandığından emin olmak için yasaları titizlikle takip ediyoruz. Önümüzde başka bir örnek olmadığı için herhangi bir yanlışa yer vermek istemiyoruz. Birçok şey ülkemizde ilk defa gerçekleşiyor."

"Bu durumu haber yapmak isteyen tek kadın gazeteciyle konuşuyorsunuz. Bana bunu söylemek zorunda olduğunuzu sanmıyorum."

Yusuf dalgın bir ifadeyle çantasının kayışıyla oynarken boş boş gülümsedi.

"Bu haberi ne zaman yayımlamayı düşünüyorsunuz?"

"Yeterince bilgi edindiğim zaman. Şimdilik elimde kocasını öldürmekle suçlanan bir kadın ve delirdiği için onun suçlu olmadığını iddia eden Amerikalı bir avukatın bilgisi var. Pek de fena sayılmaz, değil mi? Yine de elimden geldiğince tüm

bilgileri toplamak istiyorum. Bazen Afganistan'daki suçlar, dedikodu ve söylentiden ibaret olabiliyor."

"Bu fazlasıyla gerçek," diye iç çekti Yusuf.

"Yine de ben dedikodunun bir parçası olmak istemiyorum. Dedikodular, kadınların sokak ortasında linç edilmesine neden oluyor. Ben gerçekleri istiyorum ve bu gerçekler sizin davanıza faydalı olabilir," diye önerdi Sultana. "Haber yaptığım her şey mahkemelerin yasayı doğru kullanmasını sağlayabilir. Bazı haberlerimiz yabancı basının da dikkatini çekebiliyor. Davanıza yönelenecek birkaç göz ve biraz baskı yeterli olacaktır."

"Ah, bana iyilik yapıyorsunuz!" diye kıkırdadı Yusuf.

"İyilik yapmıyorum. Sadece haber yapıyorum," diye düzeltti Sultana. "Bana bu kadının kocasından bahseder misiniz? Neden Zeba ya da bir başkası onu öldürmek istesin?"

"Söylentiler mevcut ama benim doğrulayacağım şeyler değil. Yine de müvekkilimin masum olduğu konusunda ısrarcıyım. Bir kadının kocasını öldürmesi buralarda pek olası değil. Bu durumun tersi çok daha yaygın."

"Yine Afganistan'da bir kadına söylenmemesi gereken bir söz," diye dikkat çekti Sultana.

Yusuf derinlerinde bir yerde adlandıramadığı bir öfkenin kabardığını hissetti. Sıradan bir Afgan erkeği olarak görülmekten hoşlanmamıştı. Önündeki boş formlara bakarken not defterini alıp kendini yellemeye başladı.

"Şu an telefonu kapatmam gerek. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar. Hikâyenizde başarılar," dedi hızlıca.

"Yusuf, bir şey daha soracağım. Zeba Hanım hiç..."

Ancak Yusuf, genç kadın sorusunu bitirmeden kırmızı düğmeye basarak telefonu kapattı.

Kırk Dördüncü Bölüm

Zeba'nın, hücresindeki kilitli demir dolapta tek bir rafı dolduran, birkaç parçadan oluşan kıyafetleri yıkanıp paklanmış, düzgünce yerleştirilmişti. Yatağının nevresimleri de kolalanmış ve yatağı düzeltilmişti. Yastığında kırmızı bir karanfil ile prizma şeklinde bir anahtarlık vardı. Prizmanın ortasında kırmızı bir kalp bulunuyordu. Zeba avucunda tuttuğu prizmayı çevirdikçe etrafa ışık demetleri yayılıyordu.

Chil Mahtab'a döneli iki saat olmuştu ama odasına yeni gelmişti. Koridorda arkadaşları tarafından sarılıp sarmalanan Zeba, bu yerin bir çeşit türbeye çevrildiğini hissediyordu. Kadınların ona gülümsemeleri, incik boncuk vermeleri, sanki mistik bir varlıkmış gibi ona dokunmaları onu huzursuz etmişti. Birkaç kişi, sırf Zeba onları kurtardı ya da kurtaracak diye adını kollarına, sırtlarına dövme yaptırmıştı. Bazısı tenlerine kazıdıkları o dört harfin bir muska kadar etkili olduğuna inanıyordu. Zeba'nın yapabileceklerine olan inançları, Chil Mahtab'ın boğucu koridorlarında âdeta bir sarmaşık gibi yayılıp durmuştu.

Latifa, iri bedenini Zeba'nın çelimsiz bedenine bastırarak ona sıkıca sarılmıştı.

"Ah, Allah'ım, bir deri bir kemik kalmışsın! Senin için korkunç olmalı. Bir şeyler yemelisin. Nafisa, aşağıya koş da yemesi için ona biraz yiyecek bir şeyler getir!"

Nafisa, Zeba'yı koridorda görmüştü ama arkadaşına sarılmak için kalabalığın dağılmasını beklemişti. Zeba'nın bir türbeye zincirle bağlanacak kadar deli olmasından gerçekten korkmuştu. Hücreye döndüklerinde de gözlerini televizyondan ayırmamıştı. Kabil'den haberleri izliyordu. Uzun bir masanın arkasında oturan genç bir erkekle kadın, intihar saldırıları ve kriket maçı sonuçlarıyla ilgili haberleri sunuyordu. Zeba'yı gördüğünde tam da Latifa'ya gidip kendisinin getirmesini söylemek üzereydi ama itiraz etmeden çenesini kapattı.

"Ah, Zeba-*jan*!" diye bağırdı Nafisa sevinçle. "Hemen sana bir şeyler getireyim. Korkunç görünüyorsun."

"Sorun değil, Nafisa," dedi Zeba, ona olduğu yerde kalmasını işaret ederek. "Buraya gelirken yolda bir şeyler yedim. Midem ağzına kadar dolu."

"Hımm." Latifa, Zeba'nın cılız bedenine bakarak suratını buruşturdu. "Bana hiç de tıka basa doymuş gibi gelmedin ama."

Zeba nasıl göründüğünü bilmiyordu. Ayakta durup gerilmek istiyordu çünkü neredeyse üç haftadır bunu yapamamıştı. Avluda yürüyüp bacaklarını yeniden hissetmek istiyordu. Yatağında yatmak ve akrepleri düşünmeden ya da zincir seslerini duymadan deliksiz uyumak istiyordu.

Bu his içini acıtsa da Zeba hapishanede olmaktan memnundu. Daha fazlasını ummaya cesareti olmadığını fark etti. Yusuf işini fazlasıyla yapıyordu. Zeba daha önce aksini söylemiş olsa da artık o da bu hapishaneden çıkıp çocuklarına geri dönmek için bir yol olup olmadığını düşünmeye başlamıştı. Bazen içinden Yusuf, yargıç ve savcıya o gün gerçekten neler olduğunu anlatmak geliyordu. Kocasını kendisinin öldürmediğini söylemek istiyordu. Gerçekleri bilselerdi onu sorumlu tutmazlardı.

Ancak sonra kimsenin bu gerçeğe inanmayacağını düşünüyordu. Dahası o küçük kıza Kamal'dan daha fazla zarar vermeyeceğine dair sessizce yemin etmişti. Tanımadığı bir çocuk için kendi çocuklarını feda mı ediyordu?

Belki de... Fakat bu seçimi haftalar önce yapmıştı ve yeniden düşünmek istemiyordu. Eğer hapishaneden kurtulduğu için o çocuğa zarar gelirse, özgür olarak geçirdiği her gün ona zindan olurdu. Bir gün kızlara gerçeği anlatacaktı. Onların da canını yakmak istemiyordu ama kızlarının ona farklı bir gözle bakmalarına dayanamazdı.

Chil Mahtab'a ne kadar çabuk alışırsa, hayata o kadar çabuk tutanabilirdi. Kendine yeni bir hayat kurmak zorundaydı. Her zamankinden çok daha güçlü olmak zorundaydı. Türbedeyken akli dengesinin bozuk olmadığını anlamıştı. Düşünceleri netti. Zihnindeki ses kendine aitti.

Babası, Molla Habibullah, o on dokuz gün boyunca saatlerce başında durmuştu. O tanıdık melodik sesi, Zeba'nın ruhunu dinginleştirmişti. Babasının yıllardır ruhunda hissettiği yokluğunu affetmişti Zeba. Ortadan kaybolmanın, bir babanın ailesine yapacağı en berbat kötülük olmadığını biliyordu. Dahası babasını ikinci kez kaybedemezdi.

"Sen deli değilsin, Zeba. Bir sıkıntı varsa annenin kanının fazlasıyla damarlarında dolaşıyor olmasından kaynaklı, o kadar. Annenin kanı, öfke ve intikam dolu. Allah'a inandığını söylüyor ama o içindeki Gulnaz'a inanıyor. Onu çok iyi tanıyorum. Ben o kadına âşıktım. Artık yetişkin bir kadın ve neredeyse benim için bir yabancı olduğu için sana çok daha fazlasını da anlatabilirim. Bir zamanlar o kadına âşıktım ben."

Zeba babasıyla tartışmamıştı. Kendisi de yıllarca Gulnaz için aynı acı duyguları hissetmişti.

"Avukatlara seni burada bırakmalarını söyledim çünkü senin kim olduğunu anladım. Senin benim canım olduğunu fark ettim. Seni gözümün önünden ayıramazdım. Berbat bir hâldeydin. Buraya getirilen diğer ruhlardan bir farkın yoktu. Bazen kendinin mi yoksa etrafındaki dünyanın mı deli olduğunu anlamak zordur. Eğer aklını kaçıracak gibi olmazsan bir çıkış yolu bulamazsın. Sen yitip gitmedin, canım kızım. Hatırlaman gereken tek şey bu."

Çalan kapı, Zeba'nın düşüncelerini böldü. Tanıdığı yüzler karşısındaydı. Gelen kadınlar, onun yatakta oturduğunu fark etmemiş gibi yapıp Latifa'ya yöneldi. Dudaklarını ısırıp yan gözlerle birbirine bakıyorlardı.

"Malika Zeba uyumuyor, değil mi?"

Latifa bir şey demesi için Zeba'ya baktı.

"İçeri gelin," dedi Zeba. Onca yalnız geçen geceden sonra dost sohbetine hasret kalmıştı. "Gelin, kardeşlerim."

Kadınlar, yüzlerinde beliren kocaman gülümsemeleriyle içeriye girmeye çalışırken kapıyı resmen kapatmışlardı. Ardından Zeba'nın önünde bağdaş kurup oturdular, başörtülerini gevşek bir şekilde boyunlarına bağlamışlardı.

"Bana yardım ettiğin için sana teşekkür etmek istiyorum," diye konuşmaya başladı Bibi Shireen. Bir kızı kaçıran oğlunun öldürülmesinden sonra cinayet suçundan yirmi yedi sene cezaya çarptırılmıştı. Zeba, Bibi Shireen gibi yaşlı bir kadının tepesinde oturuyor olmaktan utandığı için yatağından inip yere oturdu. Yarı

ayakta duran Zeba, oturması için Bibi Shireen'e işaret ettiyse de yaşlı kadın kaşını çatarak eliyle onu geçiştirdi. "Sen benim kızımı kurtardın. Kızımı öç olarak gelin diye alacaklardı. Ne kadar yalvarsak da fikirleri değişmemişti ama sen... Ne yaptığını bilmiyorum ama işe yaradı. Onu istemediklerine karar verdiler."

"Gerçekten mi?" dedi Zeba sevinçle. Bir ailenin bir kızdan vazgeçmesi alışıldık bir şey değildi. Gerçi hükümet, 2009 yılında aileler arasındaki anlaşmazlığı çözmek için karşılığında kız verilmesi olarak bilinen *baad* geleneğini yasaklamıştı ama buna kimse uymuyordu. "Bu harika bir haber!"

"Ben nasılsa bir yirmi yedi sene daha yaşamayacağım. İsteseler de daha fazla zamanımı çalamazlar. Her şey bir yana kızımın hayatının zindan olmaması en önemlisiydi. Allah'ın izniyle yılları ona kaldı."

Diğer kadınlar da başlarını olumlu anlamda sallayıp araya girdiler.

"Biz de sana teşekkür etmek istiyoruz." Bunlar kuma olan kadınlardı, kuzenleri tarafından öldürülen kocalarının katilleri olmakla suçlanmışlardı. Önce genç kadın konuşmaya başladı, sesi krema gibi tatlıydı. Sırıtarak onun yanında oturan ilk eşe baktı. "Ona sen mi söylersin yoksa ben mi söyleyeyim?"

"Devam et. Sen anlat."

"Şey," dedi genç kadın, belli belirsiz gülümseyerek. "Sen burada yokken kocamızın cinayetine karışanlardan birinin öldürüldüğünü öğrendik."

"Öldürüldü mü? Kim yapmış?" diye sordu Latifa. Kadınların oluşturduğu halkanın arasına karışıp yere oturdu, gardiyanlardan daha meraklıydı.

"Kocamızın canına kasteden kuzenler birbirine düştüler. O arazi için birbirleriyle kavga etmeye başladılar. Biri de diğer

kuzenini göğsünden vurmuş. Aile tamamen karışmış. Şimdi hepsi birbirini öldürmek için an kolluyor ama hapishanede olan bizleriz. Burada güvendeyiz. Çok komik, değil mi?"

"Hiç de komik değil," dedi büyük eş, kumasına kınayan gözlerle bakarak. "Ama yesinler birbirlerini. En azından dışarıdaki düşmanımız az olur. Bu sırada biz de olabilecek en güvenli yerde kalmış oluruz."

Genç kadın başını olumlu anlamda salladı.

"Kesinlikle öyle," diye araya girdi Latifa. "Aileden biri artık kocanız başınızda yok diye sizi eş olarak almaya kalkardı, eminim. Benim yengemin başına geldi, işte."

"Haklısın," dedi büyük eş, yüzünü buruşturarak. "Duruşmamızda bile bu konuşuluyordu. Tercih hakkımız varsa burada kalmak daha iyi."

"Ne yaptığını bizi anlatacak mısın, Zeba-*jan*?" diye sordu genç olan eş. Bacaklarının üstünde otururken ellerini dizlerine koymuş, başını da yana yatırmıştı. "Onlara ne tür bir lanet yağdırdın?"

Zeba şaşkındı. Bu mahkûmların sıkıntılarını anlattığı günü hatırlıyordu. Onlara herhangi bir yanıt vermemişti. Sadece durumlarını enine boyuna düşüneceğini söylemişti ve düşünmüştü de ama türbedeyken... Bu kadınlar için tek yaptığı, bildiği en basit kelimeyle Allah'a dua etmekti. Onlar için merhamet dilemişti.

"Ben... Ben ne yaptığımı söyleyemem. Dua ettim ve sizi düşündüm." Zeba durumu açıklamaya çalışıyordu.

"Peki, büyü olarak ne yaptın? Ateş? Tavuk kemiği? Çok merak ediyorum!"

Latifa, Zeba'nın tereddüt ettiğini fark edince gür sesiyle sessizliği bozdu.

"Elbette, size söylemez! Uğraştığı şeyler fazlasıyla tehlikeli, anlamıyor musunuz? Ölümcül işler." Latifa son kelimeleri öne eğilip fısıldayarak söylemişti. "Malika Zeba'nın yaptığı şey çocuk oyuncağı değil. Herkese göre de değil. Onun yetenekli ellerinde saklı."

Latifa'nın sözlerini düşünürken kadınlar birbirine baktı. Genç kadın, pişmanlık dolu bir ifadeyle yanağının iç kısmını ısırıyordu. Latifa da olanları uzaktan izlemek için yatağına geri döndü. Zeba sakinliğini korumaya çalışıyordu.

"Ne yaptığını bilmeme gerek yok," dedi Wahida. "Sadece bunun için sana minettarım."

"Evet, bu daha iyi," dedi Latifa kıkırdayarak. Hücrelerinde düzen yeniden sağlandığı için fazlasıyla mutluydu. "Zeba'ya olanları anlatsana."

Zeba, Chil Mahtab'da herkesten daha fazla makyaj yapıyormuş gibi görünen genç kıza, Wahida'ya baktı. Liseyi yeni bitirmişti ve İran'da yaşayan, ona hediyeler gönderip duran bir ağabeyi vardı. Genç kız, Zeba'nın yanına gelip bir elini onun dizine koydu.

"Güzel bir haberim var. Latifa-*jan* haklı. Kaçtığım çocuk, ailesine evlenmemiz için yalvardı ama Zeba gelene kadar aile buna yanaşmıyordu, artık durumu kabullendiler. Sonunda birlikte olacağız!"

"Şanslı kız! Peki, düğün düşünüyorlar mı?" diye sordu kumalardan büyük olanı, diğerine bakmak için geriye doğru yaslanmıştı.

"Hayır," diye yanıt verdi Wahida dalgın bir ifadeyle. "Fakat zaten bizi serbest bırakmaları için bir kamyon dolusu para döktüler. Birkaç gün içinde bana haber verecekler."

Latifa ellerini çırparak, "İnanılmaz. Yıllardır buradayım," diye sızlandı. "Ben böyle bir şey görmedim. Birçok kadının şanslarının böylesine döndüğüne daha önce hiç şahit olmadım. Malika Zeba keramet sahibi!"

"Şöyle deme," dedi Zeba sert bir ifadeyle. "Ben hiç de keramet sahibi falan değilim. Türbedeyken hepinize dua ettim. Başka da bir şey yapmadım. Yani beni bir tür... Keramet sahibi gibi biri olarak düşünmemelisiniz. Ben de sizin gibi bir mahkûmum."

"Mümkünatı yok. Diğer mahkûmlar senin yaptığın şeyleri yapmadı. Bunu bilecek kadar uzun süredir buradayım ben."

"Haklı," diye onayladı kumalardan büyük olanı. "Bir şeye ihtiyacın olursa buradayız. Kadınlar güzellik salonunda, sınıfta ve bahçede toplandı durdu. Her yerde senin bize yaptığın yardımlar konuşuluyor. Uzun zamandır ilk kez bir şeyler yapılıyormuş gibi hissediyoruz. Sen burayı âdeta bir dolunay gibi aydınlattın!"

"Ve çocuklar da çok mutlu, ah zavallı şeyler," diye kıkırdadı Bibi Shireen. "Anla işte, annelerinin gerginliklerini hissediyorlardı."

Zeba gözlerinin buğulandığını hissetti. Bunların hiçbiri onun sayesinde olmamıştı... Değil mi?

"Bu yüzden sana Malika Zeba diyorlar," dedi Nafisa, televizyonun sesini biraz açarak. Yine şarkı yarışması vardı ve finalleri kaçırmak istemiyordu. "Bu hapishanede en ünlü mahkûm sensin. Hatta seni soruşturan bir gazeteci bile geldi. Senin davanı duymuş, seninle röportaj yapmak istiyordu. Hikâyeni haberlerde görürsem şaşırmayacağım. Düşünsene, yüzünü televizyonlarda göreceğiz. Harika olmaz mı?!"

Zeba yanıt vermedi. Chil Mahtab'ın sınırları içinde adının çıkması zaten bir sorundu ama ülkenin geri kalanının, ona arkadaşlarının baktığı gibi tozpembe gözlüklerle bakmayacağından emindi.

Kırk Beşinci Bölüm

Kırpılmamış bir koyunun yünü gibi görünen kara bulutlar öfkesini şehre şiddetle yağdırıyordu. Sağanak başladığında Yusuf da ofise girdi. Yağmur damlaları yatıştırıcı bir ritimle ofisin camlarına vuruyordu. Çamur içinde evinin yolunu tuttuğunda bunların hiçbirinden memnun kalmayacağını biliyordu. Ancak yağmur uzun zamandır bekleniyordu, şehre yaklaşık iki aydır tek bir damla bile düşmemişti. Kuru ağaç dalları bezelye kabuğu gibi birbirine çarparken, yer doğru düzgün ıslanmadığından tozlar havaya kalkmıştı.

En azından sıcak biraz kırılacaktı. Yusuf sanki daha önce yağmur görmemiş gibi gözlerini cama çevirdi.

Telefonun çaldığını duyunca ceketinin cebine uzandı. Bu sefer cep telefonunun ekranında görünen numarayı tanımıştı. Cevaplama düğmesine basmadan önce derin bir nefes aldı.

"Efendim?" dedi Yusuf, fazlasıyla meşgulmüş imajı vermek için soğuk bir şekilde konuşmuştu.

"Evet, yine Dawn gazetesinden Sultana," dedi genç kadın, sanki Yusuf son konuşmalarında telefonu yüzüne kapatmamış gibi. "Geçen gün yarım kalan konuşmamıza devam etmek için aramıştım."

Yusuf, Zeba Hanım'ın davası için yaptığı tüm hazırlıkların sonunda koca bir hiç olacağını düşünerek masasındaki belge

yığınına baktı. Delilik savunması, sarı not defterinde özetlendiğinde uygulanabilir görünüyordu ancak gerçekte işler berbat olmuştu. Kocası Kamal hakkındaki dedikodular, yargıç ve savcının gözünde Yusuf'un önlerine koyacağı tezlerden daha çok ilgi görmüştü. Elinde kalan tek şey salt gerçekti, Zeba'nın şahit olduğu salt gerçek... Ancak müvekkili Yusuf'u o küçük kızdan bahsetmemesi için sıkı sıkı tembihlemişti. Küçük kızın sağlığından endişeleniyordu ve haklıydı da. *Küçük bir kız çocuğu cinsel istismara uğradı*, diye geçirdi zihninden, *ama dünya onu sadece kusurlu bir mal olarak görecek.* O küçük kıza kimse ne acıyacak ne de onun için öfke duyacaktı, aksi olsa bile yeterli olmayacaktı.

"Özel bir sorunuz mu vardı?" diye sordu Yusuf. Ana ofisinde masasında oturuyordu. Aneesa, odanın karşı tarafındaki masasındaydı. Telefonu kulağıyla omzu arasında sıkıştırmış, biriyle konuşuyordu. Diğer eliyle gözlüğünü düzelip alnıyla şakaklarını ovaladı. Annesiyle babasını kaybettikten sonra hizmetçi olarak satılan yeni müvekkili için bir dosya üzerinde çalışıyordu. Genç kadın ilk önce köyden Kabil'e götürülmüştü. Yanlarında çalıştığı aile, ergen yaştaki iki oğlunun genç kadına tecavüz ettiğini fark edince de kadını yetmişlerinde bir adamla evlendirmişlerdi. Yaşlı adam da evlendikten iki hafta sonra bâkire olmadığı gerekçesiyle genç kadını kovmuştu. Şimdi kadın zina suçundan tutukluydu ve sabah Chil Mahtab'a götürülmüştü. Aneesa'nın bu dava için onun yardımına ihtiyacı olabilirdi, bu yüzden Yusuf bir gazeteciyle vakit kaybetmek istemiyordu.

"Zeba davasıyla ilgili daha fazla detay vermek istemediğinizin farkındayım," diye açıkladı Sultana. "O zaman genel

olarak tutuklu kadınlar hakkında konuşabiliriz. Birkaç kere Chil Mahtab'a gittim. O yerde her türlü hikâye mevcut ama bir kadının yaptığı her şeye 'ahlaksızlık' damgası yapıştırmanın bu kadar kolay olması kimsenin umurunda değilmiş gibi görünüyor."

"Bu konu nasıl dikkatinizi çekti?"

Yusuf soru sorunca Sultana'nın sesinden rahatladığı anlaşılıyordu, sanki telefonu bir kez daha yüzüne kapatmasından korkuyormuş gibiydi.

"Sivil toplum örgütünde bir haber vardı. Kadınların işledikleri suçlarla çarptırıldıkları cezalardan bahsediyordu. Haberi okudum. İlk başta yabancı bir kuruluşun ülkemize gelip kendi standartlarına göre bizi değerlendirmesi canımı sıktı ama sonra bir adım atmaya karar verdim. Eğer bununla ilgili bir şey yapmıyorsam öfkelenmenin de bir yararı olmayacağını fark ettim, bu yüzden kendi adıma araştırma yapmak istedim. Afganlar, sivil toplum örgütünün haberini okumayacaklar ama haber servislerimizden dinleyecekler."

"Yabancı bir sivil toplum örgütüne pek inanacaklarını sanmıyorum."

"Onlara ya çok inanılıyor ya da hiç inanılmıyor. Bazıları onlardan ülkemiz için çok şey yapmalarını istiyor, diğerleri de onları birer ajan ya da misyoner olarak görüyor. Her hâlükârda kendi üzerimize düşeni yapmak zorundayız."

"Birçok kişi konuya böyle bakmıyor."

"Siz de yasal yardım örgütü aracılığıyla buradasınız. O yüzden hikâyeyi tek taraftan dinleyebilirsiniz. Örgütlerden bahsetmişken, tutuklanan kadınların temsil edilmeleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce adil ve eşit mi?"

Yusuf şaşkındı. Vereceği yanıtı düşündü. Sultana'nın ona, kadınları savunmak ve onlara yardımcı olmak üzere atanan danışmanları sorduğunu biliyordu. Ancak sanki cümlesi tamamen değişmiş ve her gece uykularını kaçıran o soruya dönüşmüştü.

Zeba'yı hakkıyla savunabiliyor musun?

"Orada mısınız?"

"Evet, buradayım," diye mırıldandı Yusuf. Oturduğu yerde doğrulunca Aneesa'nın görüşmesinin bittiğini fark etti. Endişeyle ona bakarken bir kaşını yukarı kaldırmıştı. Onu rahatlatmak istercesine başını sallayıp Sultana'nın sorusuna odaklandı. "Bakın, bazı kadınlar iyi savunulurken diğerleri o kadar şanslı olmuyor. Birçok avukat, ne tür bir eğitim aldıklarını merak etmeme neden olan davaları bir araya getiriyor. Savunma tezleri daha çok merhamet dilemekten ve kendi elleriyle yazdıkları itiraflardan oluşuyormuş gibi duruyor. Bu adil değil, özellikle uydurma suçlarla tutuklanan kadınlar için. Bununla birlikte, Afganistan'da birinin adilce yargılanıp yargılanmadığını bilmiyorum. Kabil'de yargılanan ve bir hafta içinde hüküm giyen şu katiller... Bu da gerçekten adil değildi. Karşı taraf nefret doluydu."

Sultana not alıyor muydu? Hatta belli belirsiz bir hışırtı vardı. Yusuf bir süre genç kadının nefes alışveriş sesini dinledi.

"Eğitiminizi Amerika'da mı aldınız?"

"Evet," diye yanıt verdi Yusuf.

"Peki avukat olmanızı sağlayan şey nedir?"

"Her zaman doğruya ulaşma gibi bir isteğim var," diye takıldı Yusuf. Sultana'nın da hafifçe kahkaha attığını duymuştu.

"Peki siz? Yurt dışında mı okudunuz?"

"Hayır, ben Kabil Üniversitesi'nden mezunum."

"Gerçekten mi?" Yusuf şaşırmıştı. Bir yarısı Sultana'nın da onun gibi olmasını bekliyordu, yani yurt dışında eğitim almış ve yurduna geri dönmüş bir göçmen... Neden böyle bir çıkarım yaptığını merak etti. Belki de bunun nedeni, açık sözlülüğü ve sorularını konudan sapmadan sorabilme becerisiydi.

"Evet, gerçekten," dedi Sultana sert bir ses tonuyla. Yusuf'un şaşkınlığını fark etmiş ve bundan hoşlanmamıştı. Dikkat çekmek için konuşmasına İngilizce olarak devam etti. "Bildiğiniz üzere bu ülkede de bir eğitim sistemi var. Bir şeyler öğrenmek için Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmek zorunda değiliz."

"Ben bunu kastetmedim. Söyleyin bana, siz neden bir gazeteci oldunuz?"

"Çünkü gerçeği öğrenmek hoşuma gidiyor," diye yanıt verdi Sultana hiç tereddüt etmeden. "Henüz çocukken bile bir sürü soru sorardım. Ailem bu durumu fazlasıyla anlayışlı bir şekilde karşılayınca sonunda iş olarak yapmaya karar verdim."

"Güzel düşünce."

"Teşekkür ederim," dedi Sultana. "Birkaç röportaj yapmak için bugün öğleden sonra hapishaneye gideceğim. Şansım yaver giderse, müdürle de konuşmak istiyorum. Sürekli meşgul olduğunu söyletiyor ama bugün onu köşeye sıkıştırmayı planlıyorum. Orada olma şansınız var mı?"

"Bu sabah ofisteyim," dedi Yusuf. Öyleydi de ama laf ağzından çıkar çıkmaz planını değiştirmişti bile. "Muhtemelen öğleden sonra orada olabilirim."

"Harika, öğleden sonra saat ikide hapishanede olacağım. Belki sizi de görürüm."

Yusuf telefonu kapatıp kalemini not defterinin arasına sıkıştırdı. İçinden bir ses öğleden sonrasının daha az kasvetli geçeceğini söylüyordu.

Kırk Altıncı Bölüm

Tel örgünün dibinde duran Zeba, tıpkı bir ay önce olduğu gibi annesinin ona doğru gelişini izledi. Gulnaz'ı en son mollanın odasına girmeden önce Zeba'ya bakmak için arkasına döndüğü zaman türbede görmüştü. Zeba, türbenin avlusunun karşı tarafında kalan annesine bağırışlarını, uyarılarını düşündü. Ancak Gulnaz aslında tehlikede değildi. Molla Habibullah onu incitmek niyetinde değildi. Ne birlikteyken, ne onu terk ettiğinde ne de oturup mahkûm kızlarının kaderi hakkında konuşurken...

Yağmur havanın serinlemesine yardımcı olsa da avluyu mahvetmişti. Zeba'nın ayağındaki terlikler ıslaktı ve pantolonun paçaları toprakta biriken su yüzünden kirlenmişti. Bugün oturamayacaklardı, yoksa çamur yüzünden kıyafetleri berbat olurdu. Öte yandan Zeba için bir önemi yoktu, öyle ya da böyle bu konuşmayı yapacaktı.

Gulnaz birkaç metre öteden kızıyla göz göze geldi ancak onları ayıran tel örgünün dibine gelene kadar hiçbir şey demedi. Ayağının altındaki kaygan zemine bakıp başını iki yana salladı. Ayakları, kurak günlerin acısını çıkaran yağmur yüzünden çamurla kaplanmış zemine batıyordu.

"Selamünaleyküm, anne," dedi Zeba usulca.

"Ve aleyküm selam, canım kızım. Rengin yerine gelmiş." Gulnaz, Zeba'nın arkasına, kızının avluda dikilen arkadaşlarına doğru bakındı. Kızı ile geçireceği bu anları havadan sudan sohbetlerle doldurmak ve onları sormak zorundaymış gibi hissediyordu. "Diğerleri bugün dışarı çıkmamış."

"Çamura bulanmamak için ne yapmaları gerekiyorsa onu yapıyorlar."

Zeba boğazının düğümlendiğini hissetti. Küçüklüğünden bu yana annesine saygı duyardı. Annesinin intikam dolu bir büyücü olduğuna inandığı zamanlarda bile onun heybetli, eşsiz bir insan olduğunu düşünürdü. Ondan uzak durmasını sağlayan da buydu. Annesi kırılgan ya da düşkün bir kadın değildi. Etrafındaki dünya yangın yeri olsa bile o her zaman kendi yönettiği bir adadaydı. Zeba annesinin canını sıkmamıştı, sadece ondan uzaklaşmıştı.

Öte yandan karşısındaki farklı bir Gulnaz'dı. Önünde duran kadın kendine has yaralara, kırgınlıklara, pişmanlıklara sahipti. Gerildiği anda ani ve trajik bir şekilde düşen ok misali bir hikâyesi vardı. Zeba o gözlerdeki acıyı yok etmek için elinden geleni yapmıştı. Annesi için istediği şey bu değildi. Hayatını üzerine kurduğu bir yalanı aydınlatan o parlak ışığa, her gün başını dik tutarak taşımak zorunda olduğu bir yanılgıya sahip olmak zulümdü. Zeba babası hakkındaki gerçeği bilmekten, sırf annesinin etrafında olmaya katlanamıyor diye hayatlarından öylece çıkıp gitmesinden nefret ediyordu. Babasının sefil, deli ya da ölü bir asker olmaması durumu daha da kötüleştirmişti. O hayattaydı ve sağlığı yerindeydi, zor bir karar veren düzgün bir adamdı. Gulnaz'dan mümkün olduğunca uzak durmak için sahip olduğu her şeyden ve sevdiği

herkesten uzaklaşmayı tercih eden bir adamdı. Yolları kader denen bu illet yüzünden yeniden kesişene kadar olabilecek en düzgün şekilde karısını terk etmişti.

Zeba annesinin yüzünde beliren çizgileri incelerken nasıl olup da onları daha önce fark etmediğini merak etti. O yemyeşil gözleri ışıl ışıl parlamıyordu. Gri gökyüzünün altında durdukları için miydi yoksa o ışık zaten yıllarca önce sönmüştü de Zeba mı fark etmemişti? Çıkan kamburu, büzülen dudakları, ellerinin hafifçe titremesi... Hepsi Zeba'nın yeni keşfettiği şeylerdi.

"Anne," diye konuşmaya başladı Zeba. Neden böyle olmak zorundaydı ki? Neden o ve annesi nehirdeki akıntıya kapılan salda hayata tutunmaya çalışan, birbirine uzanmaya çalışırken korkunç bir dalgayla yeniden ayrılan iki kişi gibiydi? Acaba o sakin, durgun sulara erişebilecekler miydi?

"Artık biliyorsun," dedi Gulnaz, ağırlaşan göz kapakları yaşlı gözlerini gölgeliyordu. "Artık her şeyi biliyorsun. Bilmene sevindim. Bunu söylemek beni şaşırtsa da gerçek bu. O zamanlar küçük bir kız olduğun için senden bu gerçeği sakladım. Onun nasıl bir koca olduğunu bilmemen gerekiyordu." Gulnaz gözlerini uzaklara çevirdi. Usulca konuşuyordu, sanki havadaki ağırlığı hafifletmek niyetindeydi. "Şimdiyse sana anlatmama bile gerek yok, değil mi? Sen bunu ruhunun ta derinliklerinde biliyorsun, canım, bazı kocalar can sıkar, ağırlıklarını taşımak zordur."

"Öyleler, değil mi?" dedi Zeba kahkaha atarak, annesi de gülümsemişti. Zeba konuşmasına devam etti. "Her zaman ülkenin diğer tarafına yürüyüşe gittiğimi, dağları tırmandığımı ve bir yerlerde yeşil bir bayrak, bir taş yığını bulacağımı ve

babamın mezarına denk geldiğimi anlayacağımı hayal edip dururdum. Babamı kanı özgürlük için dökülen bir şehit, bir kahraman olarak hayal etmiştim hep."

"Onun peşinde olduğu özgürlük biraz farklıydı. O bir şehit değildi, ben de öyle."

"Sanırım haklısın."

"Onun seninle konuşacağını biliyordum," dedi Gulnaz. "O gün sana bir şey söylememesi için yalvardım ama yüzündeki ifadeden ben gider gitmez dilini tutamayacağını anlamıştım."

"Nasıl yapsın ki? Öyle davransaydı ondan nefret ederdim."

Gulnaz yüzünde sert bir ifadeyle kızına bakarak, "Ondan nefret etmene gerek kalmazdı," dedi. "Sadece her şeyi olduğu gibi bırakacaktı."

Zeba başını iki yana salladı.

"Olması gereken bu değildi. Bilmem gerekiyordu."

"Gerekiyor muydu? Sana bir faydası mı oldu? Sorunların mı halloldu? İşe yaramadığına iddiaya girerim."

Zeba bu soruya yanıt vermedi. Annesinin gözlerinde yeterince acı vardı.

"Rafi'ye anlattın mı?"

Gulnaz başını olumlu anlamda salladı.

"Anlatmak zorundaydım. Bu gerçeği senden ya da en kötüsü babandan duyması anlamsız olurdu."

"Baba" kelimesi annesinin dudaklarından âdeta bir zehir gibi dökülmüştü. Zeba, annesinin babasına ne kadar kırgın olduğunu görebiliyordu. Hissettiği öfke en derinlerindeydi. Gulnaz ondan daha çok şey beklerken kocası onu hayal kırıklığına uğratmıştı.

"Rafi ne söyledi?"

"Pek bir şey söylemedi. Onu görmeye gidecek mi yoksa bu konuyu hiç duymamış gibi mi yapacak, bilmiyorum. O neredeyse koca bir delikanlıydı, baban git..." Gulnaz uzun zamandır zihnine işleyen yalanı yeniden dile getirecekken kendini durdurdu. "Baban gittiğinde. Rafi bu konu için hâlâ kızgın."

"Çok haklı. Bizi bırakıp gittiği için ona kızmakta haklıyız."

Gulnaz gözlerini gökyüzüne çevirdi, gerçeği öğrendikten sonra kızının az da olsa öfkeli olmasına minnet duyuyordu.

"Çok zor yıllardı."

"Öyle olduğuna eminim, anne. Bir an bile şüphe duymadım."

"Utanç, korkunç bir his."

Zeba bunu çok iyi biliyordu. Korkunçtu. Utanç, türbede ayak bileklerine dolanan prangalardan bile güçlüydü. Adı, rengi, cinsi değişse de Zeba'yı, Gulnaz'ı ve Kamal'ın tecavüz ettiği o kızı harap eden şeyin ta kendisiydi. Onları toplumdan dışlanmakla tehdit etmişti. Güneşin onlar için bir daha asla doğmayacağını göstermişti. Ruhları üzerinde silinmez bir leke gibiydi âdeta.

"Bu utancı yaşadığın için üzgünüm," dedi Zeba. Söyleyebileceği en iyi şey buydu. Annesine utanmamasını ya da artık utanmaması gerektiğini söyleyemezdi. Gulnaz gerçeği bütün çıplaklığıyla görüyorken bir yanılgıyı diğeriyle değiştiremezdi.

"Bitti gitti," dedi Gulnaz sadece. "Bunun böyle olacağını tahmin etmeliydim. Hiçbir şey saklı kalmaz, özellikle de insanların toprağı eşeler gibi hayatları eşeleyip sırları ortaya çıkarmaya bayıldığı bu yerde... Ama baban geri dönmek istemedi. Artık istese de dönemez, ailesinde değişen hiçbir şey olmayacaktır. Baban zamanında onlara da sırt çevirdi ve geri dönecek olursa aynı utancı kendisi de yaşayacak. Sakalının ve

türbenin ardında saklanarak yaşayıp gidecek, ta ki karısının onu, yıllarını dertli insanlara adayan muhteşem molla olarak defnedeceği güne kadar..."

"Babam kötü bir adam değil. Bana seni incitmek istemediğini söyledi."

"Seçtiği bu yolu onaylamadım," diye kabullendi Gulnaz. "Bir zamanlar birlikte mutluyduk ama bu, onu tanımadan önceydi. Nişanlıyken, sürekli yan yana olduğumuz zamanlarda da mutluyduk. Ama ne zaman kına gecemde elime yakılan kına silinmeye başladı, işte o zaman bir eş olmaktan nefret ettim. Aslında doğruyu söylemek gerekirse herhangi birinin eşi olma fikrinden nefret ettim ve bunu da türbedeyken ona söyledim."

"Peki, o ne söyledi?" Annesiyle babası arasındaki böyle özel bir konu hakkında soru sormak, Zeba için bile fazla cesur bir hareketti. Ancak ağzından çıkmıştı bir kere, nasılsa o çizgiyi çoktan aşmışlardı.

"Biliyordu. Her zaman biliyordu zaten. Bu yüzden boşanmamakla bana bir iyilik yapmış oldu. Kendini özgür kılmak için bunu yapabilirdi ancak bu, çıkıp gitmesinden daha utanç verici olurdu. Kalıp üzerime bir kuma da getirebilirdi ama bu da ona yakışmazdı. O gezip dolaşmak istiyordu ve benden nefret etmek, ona iyi bir bahane sunmuş oldu."

Zeba parmaklarını tel örgüye geçirip yüzünü tellere yaslayınca teninde iz çıkmıştı. Annesi parmak uçlarıyla kızının yanakları ile burnunu okşadı, güneş ışığı kadar hafif ve sıcak bir dokunuştu bu.

"Ben de seninle aynı fikirdeyim, anneciğim. Ben de aynısını yapardım. Vakti geldiğinde Shabnam'e, Kareema'ya ve

Rima'ya babalarından bahsettiğimde büyük olasılıkla ben de aynısını yapacağım. Bu acı gerçeği, elimden geldiği kadarıyla süsleyip püsleyip en tatlı hâliyle anlatacağım ve ölene kadar buna inanmaları için dua edeceğim."

"O gün ne oldu, Zeba?"

Zeba alt dudağını ısırıp yüzünü buruşturdu. Ağırlığını bir ayağından diğerine verdiği an, ayağının altındaki zeminin yumuşacık olduğunu fark etti, toprak hemen ayağının şeklini almıştı.

"Onu, daha önce görmediğim bir kızı taciz ederken buldum. Taş çatlasın Shabnam'den bir-iki yaş büyüktür ya da değildir. Kendi evimde, yuvamda böyle bir kötülüğe şahit olacağım hiç aklıma gelmezdi. Bir annenin görüp görebileceği en karanlık, en korkunç şeydi. O... O kızı mahvetti."

Gulnaz derin bir iç çekti. Kamal'ın içindeki karanlığı çok daha önce fark etmiş olsa da böyle bir şey olacağını tahmin etmemişti. Kızına bakınca damarlarında âdeta kan yerine akan gururu hissetti.

"Sen güçlüydün. Yargıç bilmiyor mu?"

Zeba annesine baktı.

"Bana neden inansın ki? Bir kadın olarak şahitliğim bile yarım sayılıyor. Neler olduğu ortaya çıkarsa... O küçük yine perişan olacak. Kendi çocuklarımı da düşünmek zorundayım. İnsanlar onlara korkunç şeyler söyleyecek."

Zeba düşüncesinde haklıydı. Birçok insan namusu lekelenmiş bir kızın ölmesinin daha iyi olacağına inanıyordu. Ardından da intikam duygusu geliyordu. Kızın ailesinin itibarı zedelenirse muhtemelen intikam almak isteyeceklerdi. Shabnam'i ya da Kareema'yı eş ya da hizmetçi olarak talep edebilirlerdi.

"Bir gün tüm bunları çocuklarına anlatacaksın," dedi Gulnaz, kendi hatalarıyla kızının hâlâ yapmakta olduğu hatalar arasında gidip geliyordu. "O gün geldiğinde hiçbir şeyi saklama. Çocuklarının senin arkadaşın olduğuna inanmak en iyisi. Basir'e bak. Neyi neden yaptığını biliyor ve onunla konuştuğum zaman adını duyduğunda gözleri parlıyor. Ondan utanmanı gerektirecek hiçbir şey yok."

Zeba başını olumlu anlamda salladı. Oğlunun adı geçince boğazı düğümlenmişti. Oğlunun hâlâ onu sevdiğine inanmak, tüm dünyaya bedeldi. Zeba ona, bir çocuğun ebeveynleri hakkında bilmesi gerekenlerden çok daha fazla şey anlatmıştı. Aslında ona her şeyi, her detayı anlatmayı her şeyden çok istiyordu ama Basir daha bir çocuk sayılırdı. Zeba'nın masum olduğu gerçeğini öğrenirse bunu sadece kendine saklayamamasından korkmuştu.

Ona gördüklerinden bahsetmiş, baltanın da orada durduğunu söylemişti. Kamal'ın gölgesinin ardında kızlarından birinin olmasından çok korktuğunu, hiç düşünmeden hareket ettiğini anlatmıştı. Basir ona korku dolu gözlerle bakıyordu. Sanki o gece şahit olduğu en korkunç şey onca yolu tek başına gelmesi ya da delilerin, türbenin gölgesinde yankılanan çığlıkları değil de annesinin anlattıklarıydı.

Öte yandan Zeba, baltayı eline alıp yana doğru savurduğunda sadece Kamal'ın sırtına çarpıp yere düşmesine neden olduğunu anlatmamakta ısrar etmişti. Kamal, Kareema'nın oyuncak bebeğine basınca dengesini kaybetmiş ve yere düşmüştü, balta da biraz öteye savrulmuştu. Kamal elleri ve dizleri üstünde hâlâ yerdeyken Zeba'ya öfkeyle bağırmıştı.

Seni orospu! Öldüreceğim seni!

Zeba tekmeler savururken Kamal genç kadını kıstırıp üstüne oturmuştu. Zeba ellerini yüzüne kapatmıştı ama kocası ağzına öyle sert bir şekilde vurmuştu ki adamın teninin tadını almıştı. Zeba'nın göğsü sıkışmıştı. Nefes almak fazlasıyla güçtü. Küçük kızın çıkıp gittiğini bile görmemişti. Kamal gibi o da az sonra ne olacağını anlayamamıştı.

"Tamina'nın bir süre sonra çocukları buraya getireceğini düşünüyorum," dedi Gulnaz. "Elbette, bunu söylemedi ama çocukları getireceğine inanıyorum."

"Tamina mı? Neden... Sana onun böyle bir şeyi yapacağını düşündüren şey nedir?" Zeba fısıltıyla konuşuyordu.

"Ağabeyi ile ilgili iyi anıları yok. Çocukluğunda ondan kötülük gördüğü belli, çocukları yanına almasının nedeni de bu. Basir'e de tam anlamıyla güvenmiyor ama ona iyi davranıyor. Ortalık durulunca buraya geleceğini düşünüyorum. Durumu anlamamıştım ama artık anlıyorum. Bu son birkaç ay onun için de zordu, özellikle de kutsal kitabı yakmakla ilgili çıkan dedikodular yüzünden. Kardeşinin mezarına tükürüyormuş gibi hissetmediğinde yanına gelecek. Kamal ölüp gitmiş olsa bile köyün ondan nefret etmesi Tamina'nın yararına oluyor gibi. Sanki senden nefret etmemek onu daha da özgür kılıyor."

Tamina. Zeba, Kamal'ın birlikte büyüdükleri evde küçük kız kardeşine neler yaptığını sadece hayal edebiliyordu. Tamina'nın Kamal'a ve ailesine karşı bu kadar mesafeli oluşuna şaşmamalıydı. O da ayağında prangalarla hayatına devam etmeye çalışmıştı.

"Zavallı Tamina. Hiç aklıma gelmezdi..." diye mırıldandı Zeba.

"Ama hayata tutunabilmiş. Hem de birçok yönden."

Zeba başını salladı ve annesinin haklı olması için dua etti.

Küçük kız, diye geçirdi içinden, solgun yüzlü Laylee'nin, Kamal'ın başının arkasına ölümcül darbeyi vurduktan sonra baltayı elinden düşürdüğü anı hatırlarken. Saçı nemli yüzüne yapışmıştı, elleri titriyordu ve Zeba'ya çıldırmış gibi bakarken boğazında bir çığlığın düğümlendiği belliydi.

"*Git*," diye bağırmıştı Zeba. Ancak bir yanı, cansız bir hâlde yatsa bile Kamal'ın yerden kalkıp ikisine birden saldıracağını düşünüyordu. Küçük yavrucak tir tir titrerken kanlı ellerine bakıp ellerini deli gibi elbisesine silmeye başlamıştı.

"*Hayır, hayır, hayır, hayır*," diye bağırıp duruyordu ama Zeba, güm güm atan kalp atışlarının arasında kızın sesini güçlükle duyuyordu.

Küçük kız, diye geçirdi içinden bir kez daha, Gulnaz'ın birkaç metre uzağında dururken. Daha kaç kadın kalbinin derinliklerinde kim bilir ne sırlar barındırıyordu. *Küçük kız... Senin de daha şimdiden boyundan büyük sırların var.*

Kırk Yedinci Bölüm

Yusuf yolda zar zor yürüyordu, ayakkabılarıyla çorapları çamura bulanmıştı. En azından kıyafetinin bir kısmını temiz tutmak umuduyla pantolonun paçalarını yukarı kıvırmıştı. Taksi şoförü onu Chil Mahtab'ın girişine olabildiğince yakın bir yerde bırakmıştı.

Bugün buraya gelmemeliydi. Bu ziyaretin aslında hiç acelesi yoktu. Yarın, güneş çıkıp da ıslak sokakları kuruttuğunda istediği her şeyi rahatlıkla yapabilirdi. Yusuf kendine gazeteciyle görüşmesinin çaresizlikten kaynaklanmadığını, bir strateji olduğunu söylüyordu. Gardiyanlar geçip ona başlarıyla selam verdiklerinde görüşme odasındaydı. Gardiyanların isimlerini bilmese de artık yüzlerini tanıdığından elini alnına götürüp selam verdikten sonra paçalarını düzeltti.

Ardından cep telefonunu kontrol etti ve buluşma saatinin üzerinden sadece iki dakika geçtiğini gördü. Evrak çantasını açıp not defterini çıkardı. O an göz damlası şişesi dikkatini çekti, neyse ki yağmur havayı rahatlatmıştı. Bu sabah göz kapağının içine kum tanesi batıyormuş hissiyle uyanmamıştı.

O sırada cep telefonu çalmaya başlasa da aramaya yanıt vermedi. Uzun sayılardan oluşan numaraya bakınca annesinin telefon kartıyla aramış olabileceğini fark etmişti. Bu kartları ekmek, kuzu eti, termos ve başka yerden almak yerine Afgan

marketinden almayı tercih ettiği diğer şeyleri temin ederken almış olmalıydı. Annesi Afgan marketinden alışveriş yapmak için iki otobüs değiştiriyor, ardından da yarım kilometre yürüyordu. Üstelik marketin pahalı olmasından da hiç şikâyet etmiyordu.

"Başka yere gitsen," diyordu annesi, "sana dana eti verip kuzu eti diye kandırıyorlar. Sanki millet anlamayacak! Hem bu termoslar sayesinde de çay saatlerce sıcacık duruyor!"

"*Memleketlinin seni kandırmadığını mı düşünüyorsun?*" diye karşılık verirdi babası, gözlerini izlediği televizyon kanalından ayırmadan. "*Aradaki tek fark bunu yaparken senin dilini konuşmaları. Yıllardır kuzu eti yemiyoruz.*"

Evden ayrı kaldığı süre uzadıkça Yusuf, ailesinin neler yaptığını daha çok merak eder olmuştu. Cep telefonundaki yerel saati New York saatine çevirdi. Komşularının pişirdiği yemeklerin kokusunun içeriye dolduğu, pencere pervazlarına yerleştirilen klima motorlarıyla dolu apartman dairesine dönmek istiyor falan değildi. Sadece ailesini çok fazla özlemişti. Onun durumu için eskiye özlem, ev hasretinden daha zarif bir tabir olurdu.

Annesini bu gece, yani New York'ta öğlen olduğunda ve babası için yemek pişirirken arayacaktı. Annesinin, büyüyen bebeğiyle karnı gittikçe belirginleşen kız kardeşinin iyi beslendiğinden emin olmak için her gün ona da yemek götürdüğünden emindi.

"Çok beklettim mi?"

Genç kadının sesi, Yusuf'u şaşırtmıştı. Başını kaldırdığında karşısında kara gözlerine sürme çekmiş bir kadın duruyordu. Bu Sultana olmalıydı. Diz boyundaki asker yeşili ceketinin

kollarını yukarı kıvırmıştı. Dar bir kot pantolon altına da uzun çizmeler giymişti. Bugünkü hava şartları düşünülecek olursa akıllıca bir seçimdi. Elini Yusuf'a doğru uzatıp başını yana yatırdı.

"Yusuf, değil mi?"

"Evet," diye yanıt verdi Yusuf, ayağa kalkmak için sandalyesini geriye doğru iterek. Genç kadınla tokalaştıklarında, hem elini ona uzatmasına hem de sağlam bir şekilde el sıkışmasına şaşırmıştı.

"Sultana olmalısınız diye düşünüyorum," dedi Yusuf, karşısındaki sandalyeyi göstererek. Genç kadın çantasını yere bırakıp kahverengi başörtüsünü çıkardığında ve saçlarını düzelttiğinde Yusuf ayakta bekliyordu. Kibar bir ifadeyle gülümseyince, genç kadının yanaklarının yanındaki çukurlar belirginleşmişti. Yüzünde sürmeden başka makyaj ya da herhangi bir takı yoktu.

"Doğru," diye onayladı Sultana. "Benimle buluştuğun için teşekkürler."

"Elbette," diye yanıt verdi Yusuf. Bir odada ikisinin yalnız olması fazlasıyla tuhaftı. Bir başınaydılar... Genç kadının yüzünün gülünce kalp şeklini aldığını fark eden Yusuf, elinde olmadan heyecanlanmıştı. "Böyle bir yeri soruşturmana sevindim. Bu mahkûmların davalarını araştırdığında adalet sisteminin önceliklerini görmüş olacaksın."

"Kesinlikle," diye onayladı Sultana. "Polise ihtiyacımız olduğu zaman ellerini kaldırıp 'paramız ya da eğitimimiz olmadan ne yapabiliriz?' diye bağırıyorlar. Öte yandan ölüm korkusuyla yaşadıkları evden kaçan kadınları bulma konusunda şaşırtıcı bir şekilde yetenekli ve başarılılar. Onların gözünde

hiçbir suçlu, kendisi için yaşamak isteyen bir kadından daha kötü değil."

"Bir kadın olarak bunun haberini hazırlamak zor olmalı," dedi Yusuf. "Bu olanları izlemek sinir bozucu."

"Sanırım öyle. Elbette, şaşırtıcı değil. Sadece olayların nasıl işlediğinin bir hatırlatıcısı, o kadar. Ben de onlar gibi olabilirdim. Diğer kadınlar farklı şeye inanmayı seçebilir ama içimizden herhangi birinin sonu burada bitebilir."

Yusuf, Aneesa ile görüştüğü davaları düşündü; para için onu başkalarına satan kocasını boğan kadın. Onu tornavidayla bıçaklamaya çalışan kocasından kaçan kadın. Ondan otuz yaş büyük adamla evlenmeyi reddeden kadın. Yusuf, ailesinin hoşlanmadığı bir adama âşık olma cesaretini gösteren kendi kız kardeşini düşündü. Ebeveynleri bağırıp çağırmış, itiraz etmiş ama sonunda kızlarının tercihi onaylamışlardı. Onun için düğün yapmışlardı, arkadaşları tebrik ettiğinde gülümsemiş, hayal kırıklıklarını belli etmemişlerdi.

Kız kardeşi de Chil Mahtab'ın yoklama listesinde olabilir, gardiyan Asma onu gözetleyebilir ve Yargıç Najeeb içtiği bir fincan yeşil çay eşliğinde kaderini belirleyebilirdi. İşte Yusuf, bu yüzden buradaydı. Çünkü bu toprakta yaşanan her korkunç olayda ailesini ve kendisini düşünüyordu. Gerçek bir yasal belgeyi düzenleyemeyen eğitimi yetersiz bir savcı olabilirdi. Kız kardeşi burada kapana kısılı kalabilirdi. Erkek kardeşi kız arkadaşıyla yakalandığı için tutuklanabilirdi. Aynı şeyi Yusuf da yaşabilirdi. Ebeveynleri gerçeği sakladıları için tutuklanabilirdi.

"Ortaya çıkarmak istediğin haber tam olarak nasıl bir şey olacak?" diye sordu Yusuf.

"Belirli suçlar ve doğru düzgün yargılanmadan hapse atılan kadınlardan bahsetmek istiyorum. Asıl problem, kadınların ne isimlerinin ne de yüzlerinin haberlerde görünmesini istemeleri. Yabancı basına konuşmaktan mutlu oluyorlar ama Afgan haberlerinde hikâyelerinin çıkacak olması düşüncesi onların kaçıp saklanmasına neden oluyor. Elbette, yargıç ya da polisin bu konuyla ilgili görüşlerini almak imkânsız. Kendi akıllarınca doğru olanı yapıyorlar."

"Aslına bakacak olursan, Zeba'nın da konuşacağını sanmıyorum," diye kabullendi Yusuf. "Düşünmesi gereken çocukları var ve adının daha fazla lekelenmesini istemez."

"Eminim. Bu yüzden belirli bir vakayı ön plana çıkarmayacağım. Daha çok bir bütün olarak sistemi ele alacağım."

"Bunu sana daha önce hiç sormadığımı biliyorsun," diye takıldı Yusuf. "Neden beni aradın? Yani burada daha çok yerel deneyime sahip birçok avukat var."

"Güzel soru," diyen Sultana, sanki temizleyecekmiş gibi ellerini masaya dayadı. "Etrafa soruşturdum ama konuşacak birini bulmak pek kolay olmadı. Burada eğitim görmüş avukatlar bir gazeteciyle konuşmak istemedi, özellikle de bir kadın gazeteciyle. Senin farklı olabileceğini düşündüm. Ayrıca Zeba'nın davası da ilgi çekici. Çok cinayet vakası yok, denk geldiğim birkaç vakada da cinayet sebebi belli. Zeba'nın vakasında ise cinayet sebebi tam olarak belli değil ve..." Sultana aynı anda parmaklarını masada tıkırdatıyordu. "Kendince haklı bir sebebi olduğuna eminim ama bunu açıklamaması merakımı daha çok cezbediyor."

Yusuf gözlüğünü çıkarıp burnunun üstündeki köprücük kemiğini ovaladı. Aslında fazlasıyla mantıklı bir nedeninin

olduğunu söylemek istedi. Bunun yerine onunla görüşmek istemesinin ilk nedenine odaklandı.

"Yurtdışından geldiğimi nasıl anladın?"

"Biraz soru sorarak yeni şeyleri er ya da geç keşfediyorsun. Bu kadar basit. Konu açılmışken evin nerede?"

"New York ya da Washington," diye yanıt verdi Yusuf, Amerika'nın onun için kocaman bir yer olduğunu tahmin edebiliyordu. "Her iki şehirde de yaşadım."

Sultana, sanki yüzündeki ifadeden bir şeyler anlıyormuş gibi Yusuf'u inceledi.

"Buradan ayrıldığında yaşın küçüktü."

"Evet," diye onayladı Yusuf. "Pakistan'a gittik."

"Biz de bir süreliğine aynı şeyi yaptık. Ama sen... Sen şanslı olanlardansın." Sultana'nın dudaklarına bir gülümseme yerleşti. "Amerika'ya gittin. Biz 2003 yılında geri döndük."

Yusuf sandalyesinde kımıldandı. Şanslı sayılırdı ve bunun farkındaydı. Afganistan'da yaşıtları arasında huzursuz hissetmesinin nedeni buydu. Akranlardı, aynı memleketten olduklarını hissetmelilerdi ama öyle olmuyordu. Sanki hepsi aynı trafik kazasındaydı da Yusuf hiçbir yara almadan o kazadan kurtulmuştu. Sultana da bunu hissetmiş olmalıydı.

"Biz de şanslıydık. Birçoğu bizim kadar şanslı değildi."

Yusuf ensesini ovaladı. Neyse ki hava sıcaklığı biraz düşmüştü; bu, sonbaharın yaklaştığının ve kuzeyden serin rüzgârların geleceğinin bir işaretiydi. Sonbahardan sonra kış etkisini öyle sert hissettirirdi ki insanın soğuktan kemikleri sızlardı. Üstlerinde eskimiş kazaklarıyla yalınayak sokak çocuklarını soğuktan titrerken izliyor olacaktı. Yaz acımasızsa kış ölümcüldü. Yusuf'un en büyük korkusu, Zeba'nın dış

dünyanın adaletiyle yüzleşmek üzere hapishaneden serbest bırakılmasıydı. Kamal'ın ailesi oğullarının intikamını almak isteyebilirdi. Eğer böyle bir niyetleri varsa, bunu hemen yapacaklardı, Yusuf bundan emindi. Daha köyün sakinlerinin ayakları soğuktan buz tutmadan önce Zeba ölmüş olacaktı. Yusuf'un aklına büyükannesinin cenazesinde, annesinin kavurduğu un helvasını yuvarlak ekmeğin arasına koyduğu gün geldi. Karamelize şekerin tadı, Yusuf'un çoraplı ayaklarının altında hissettiği mescitin soğuk muşambasına ve annesinin sessizce iç çekişlerine karışıp gitmişti. Zeba'nın oğlu Basir'in de böyle hissedeceğine emindi. Belki kar yağmış olacaktı. Belki de her yağan kar, ona annesini kaybettiği günü hatırlatacaktı.

Yusuf, gözlerini Sultana'nın ellerinden, ince parmaklarından, oval tırnaklarından ayırmıyordu. Kendisinin iyi bir avukat olduğuna inanıyordu. Hukuk fakültesindeki profesörleri, sınıf arkadaşları, danışmanları ve teftiş avukatları da ona böyle söylemişlerdi. Yasaları kullanması, örnekleri ve belgeleri bir araya getirmesiyle takdir toplamıştı. Usul ve ceza kanunlarının doğal mantığını seviyordu. Âdeta rehber gibiydiler, bir davaya nasıl yaklaşılması ve işlenmesi gerektiği konusunda ona yol gösteriyorlardı. Bir toplumun azgın sularda başıboş bir gemi gibi savrulmasını önleyen birer çapaydılar.

Öte yandan Yusuf dünyanın öteki ucuna gitmişti. Bazen kendini zamanda yolculuk yapmış gibi hissediyordu. Kanunlar ve yasalar değişiyordu. Ne yargıç ne de savcı tüm hikâyeyi biliyordu. Sultana yüzeyin altında çok daha fazlası olduğuna dair bir şeyleri sezse de elinde herhangi bir ipucu yoktu. Durumu göz önüne alınca da Zeba'nın kaderini gerçekler değil,

kesin bir doğruluğu olmayan eksik bilgiler belirliyordu. Yusuf, Sultana'ya baktı ve bu topraklarda hüküm süren yazısız kanunlar içinde hakkıyla çalışabileceği günün gelip gelmeyeceğini merak etti.

"Ya sana Zeba'nın davasıyla ilgili bilgi bulabileceğin yeri söylersem?"

Sultana başını yana yatırıp gözlerini kırptıştırdı.

"Ne demek istiyorsun?"

Yusuf ayağındaki ıslaklığı düşünmemeye çalıştı. Annesi burada olsaydı o ıslak çorapları çoktan çıkarırdı. "*Genç olduğun için farkında değilsin*," derdi, "*ama şu ıslak çorapları çıkarmazsan ömrün boyunca romatizma çekersin. Elinde bir sürü diploman olsa da hayattan öğreneceğin daha çok şey var.*"

Yusuf kaleminin başını not defterine vurup başını yukarı kaldırdı. Sultana, oturduğu yerde doğrulmuş onu dikkatle izliyordu. Ona baskı yapmaması gerektiğini biliyordu. Sabırlı olmak zorundaydı.

"Haklısın. Zeba'nın davası ilgi çekici ve tutuklama kaydında olanlardan çok daha fazlası var," dedi Yusuf. İçinde yapmak üzere olduğu şeyin doğruluğunu teyit eden bir öz güven filizlenmişti. Aslında bu yapılması gereken tek şeydi. "Son zamanlarda köyünde birçok söylenti dolaşıyor. İnsanların kocası hakkında söylediği şeyler, o güne ışık tutabilecek cinsten."

"Gerçekten mi?"

"Evet. Ölmeden önceki aylarda yaptığı şeyler hakkında bir sürü şey konuşuluyor. Onun ne tür bir adam olduğunu öğrenmek için kayda değer bilgiler olduğunu düşünüyorum."

"Yani bana Zeba'nın köyüne gidip oradaki insanlarla konuşmamı mı öneriyorsun?"

Bunun için zaman yoktu. Yusuf oraya kadar gidip kapı kapı dolaşarak konuşacak birkaç kişi bulmanın ne kadar uzun sürdüğünü biliyordu.

"Herkes polis amirine ifade vermiş. Hakimi adında bir adam. Öyle görünüyor ki rahmetlinin alkole düşkünlüğü varmış."

Sultana ilgili bir ifadeyle kaşlarını yukarı kaldırdı.

"Öyle miymiş?"

"Evet. Öyle olduğunu söylüyorlar. Ancak polis amirinden gelen en berbat bilgi de kutsal kitaptan bir sayfayı yakması. Allah'ın kitabına da saygısı yokmuş. Yani kutsal kitaba böyle bir şey yapan bir adam... Ne bileyim, evlilikleri boyunca karısına nasıl davrandığını da sen tahmin et."

"Anlıyorum," dedi Sultana, dudaklarını büzerek.

"Bu bilgi hiçbir şekilde dışarı yansıtılmadı. Somut kanıtlara baktığı için yargıcın buna ağırlık vermesi pek olası değil."

"Zeba'nın kocasının tüm bunları yaptığına dair bir kanıt var mı?"

"Birçok kişinin söylediği bu."

Sultana sessiz kaldı. Sandalyesine yaslanıp gözlerini Yusuf'un parmakları arasında oynattığı kaleme dikti.

"Başka bir şey var mı?" diye sordu sonunda.

Yusuf başını iki yana salladı.

"Bu... Bu çok şeyi açıklıyor, değil mi? İnsanların ilgisini çekecek bir haber olacağını düşünüyorum."

"Bu da yargıcın karşısına çıkacak ve Zeba'ya karşı hoşgörülü olması için onu zorlayacak çünkü kocası, kutsal kitaptan bir sayfayı yakmaya cesaret eden korkunç bir adam."

Sultana tiz bir ses tonuyla konuşmuştu. Gözlerini öyle kısmıştı ki sürmesi, kirpikleri ve koyu renkteki göz bebekleri âdeta puslu bir yarım ay gibi görünüyordu.

Yusuf parmaklarını kımıldattı, bacakları sızlamaya başlamıştı.

"Açıkçası bunu beklemiyordum," dedi Sultana ve sandalyesini geriye iterek masadan uzaklaştı. "Senden daha iyi bir performans bekliyordum. Müvekkilinin gerçek bir davayla yargılanması adına şartları zorladığını duymuştum. Bir sonraki davaya geçmeyi iple çekmektense onu gerçekten savunmak istediğini düşünmüştüm."

"Sen neden bahsediyorsun?" Yusuf, genç kadının verdiği tepki karşısında afallamıştı. Öne doğru eğilip gardiyanlardan biri onları dinliyor mu diye cam kapıya göz attı.

"Kirli işlerini yapması için bir gazeteci istiyorsun. Bu ben değilim. Dedikodular bu ülkeye zaten fazlasıyla zarar verdi. O dedikodular tam bir zehir. Şu hapishanedeki kadınlara bir bak. Dosyalarını gördün, değil mi? Kaçı, sırf parmaklar onları gösterdi diye içeri tıkıldı? Davanı kaybetmek üzeresin diye başka bir yalanın yayılmasında rol oynamayacağım. Zeba kocası hakkında konuşmak istemiyorsa, Kabil'de olanlar gibi başka bir linç girişimi için daha kibrit çakmaya çalışman gerekmez. Ben de oradaydım. Sırf dedikodu yüzünden sokakta öldürülen kadından sonra yapılan protestoları ele aldım. Binlerce kişi adalet için sokağa döküldü."

"Bak, yapmaya çalıştığım şey bu değil. Sultana, açıklamama izin ver."

Sultana sandalyesinden kalktı ve inatçı bir ifadeyle başını iki yana salladı. Öfkeli bir tavırla çantasının kayışını tutmaya çalışırken neredeyse sandalyeyi deviriyordu. Yusuf da elleri masaya dayalı bir şekilde ayağa kalktı. Her şey berbat olmuştu.

"Bana sadece beş dakika ver."

"Davanda bol şans, Yusuf. Özür dilerim ama zamanımı boşa harcadın."

Kırk Sekizinci Bölüm

Yusuf kaleminin ucunu ısırdı; bu, lise yıllarından kalma bir alışkanlıktı. Yargıç Najeeb, her iki avukatı da hüküm ve ceza kararını bildirmek için pazartesi günü ofisine çağırmıştı. Her iki taraf da dosyalarını sunmuştu, düşünmek için yeterli zamanı vardı.

Sonunda o gün gelip çatmıştı. Günlerden pazartesiydi.

Yusuf, Zeba'nın oturduğu ahşap sandalyenin yanındaki çiçekli tekli koltukta oturuyordu. Savcı da Yusuf'a başıyla selam vererek tam karşısındaki yerini aldı. Yusuf çiğnenmiş kalemini çantasına sıkıştırdı, metal ve silgi tadı hâlâ ağzındaydı. Savcı da sandalyesine yerleşip masaya bir deste rapor koydu. İki adam birbirine bakıp hafifçe gülümsedi.

"Her ne olacaksa bugün olacak," dedi savcı, omzunu silkerek.

Yusuf başını olumlu anlamda salladı. Savcının bu gönülsüz yaklaşımından etkilenmemişti ama karşısındaki kişiyi kendi kriterlerine göre yargılıyordu.

"Ben... Şunu söylemem gerek, yasalara uyma şeklin açısından... Bu zamana kadar kimsenin bir suçluyu savunmak için böyle canla başla çalıştığını hiç görmedim."

"Müvekkilim henüz bir suçlu değil," diye düzeltti Yusuf hemen. "Mesele bu."

Savcı saygılı bir ifadeyle başını olumlu anlamda salladı. Bugün Yusuf'un suyuna gidecekti.

"Ne demek istediğimi anladın."

Yargıç Najeeb içeri girdi ve masanın arkasındaki yerini almak için iki avukatla, Zeba'nın önünden geçti. Her iki genç adam da yargıç içeri girince ellerini dizlerine koyup ayağa kalkmaya yeltendi. Yargıcın sırtı Zeba'ya dönük olduğundan Zeba'nın ayağa kalkmasının bir anlamı yoktu, bu yüzden oturmaya devam etti.

"Selamünaleyküm," dediler aynı anda.

"Ve aleykümselam," diye yanıt verdi Yargıç Najeeb. "Yerlerinize oturun."

Yargıç sandalyesine yaslandı, oldukça dalgın görünüyordu. Elini ceketinin cebine atıp tespihini çekti ve sol eline aldı. O anı olabildiğince uzatarak herkesin bugünkü toplantının önemini hissetmesini istiyordu.

"Bu meseleyi sonlandırmanın zamanı geldi," dedi yargıç, dikkatini Zeba'ya yönlendirerek. "Buradaki her iki avukat da davanın içyüzü hakkında fazlasıyla tartıştı. Sürecin tamamen yasalara uygun bir şekilde ilerlediğinden emin olmak için çaba sarf ettik. Kabil'de olmasak bile fazlasıyla çalıştık."

Zeba ellerini kucağında kenetlemiş öylece oturuyordu. Yargıcı izlerken birden gözlerini kırpıştırdı ve utanmaz biriymiş gibi görünmemek için bakışlarını yere indirdi. Yargıç Najeeb bir kez daha sırtını sandalyesine yaslayıp bir süre düşündü.

"Aylar önce buraya getirilen kadınla bir değilsin."

Yusuf tüm bedeninin gerildiğini hissetti.

"Aylar önce buraya geldiğinde sanki cinler seni ele geçirmiş gibi davranmıştın. Bir insan değil de âdeta bir hayvan gibiydin. Şimdi aradaki farkı görebiliyorum. Bunun suçlulukla, masumiyetle ya da ne tür bir insan olduğunla ilgisi yoktu."

Yusuf içinde kötü bir hissin filizlendiğini hissetse de Zeba yerinden kımıldamadı. Aslında dik bir şekilde oturmuş, çenesini hafifçe yukarı kaldırmıştı. Yargıç o zamandan bu zamana geçirdiği değişimden bahsetmiş olsa bile bir hayvanla kıyaslanmak Zeba'nın hoşuna gitmemişti. Öte yandan yargıcın haklı olduğunu da biliyordu. O zaman ruhunun derinliklerinde onu ele geçiren bir vahşilik vardı, bu yüzden sağa sola tekmeler savurup çığlık atarken ofisten çıkarılmıştı çünkü ne ya da kim olduğunu artık bilmiyordu. Hangi anne, ona en çok ihtiyaçları olduğu zaman çocuklarından koparılınca aklını kaçırmazdı?Asıl delilik hiçbir tepki vermemek olurdu.

"Pek bir şey söylemiyorsun. Dava sürecinde de aramızda değildin. Senin hakkında bildiğimiz tek şey, imzalı ifaden," dedi yargıç.

"O ifade onun itirafı sayılmaz," diye araya girdi Yusuf, işaret parmağını kaldırarak.

Yargıç susmasını istercesine el kaldırınca genç avukat dudağını ısırdı.

"Bizi kontrol ettiğini düşünüyorsun, değil mi?" diye sordu yargıç. "Tıpkı annen gibi sen de dünyayı istediğin yöne hareket ettirebileceğini düşünüyorsun. Bazen kutsal biri bazen de düşman devletlerinin casusu olarak tanımlanan mürşidin torunusun. Sen bir büyücünün kızısın..."

Zeba sakin olmaya çalışsa da yargıç, annesinden bir büyücü olarak bahsettiğinde kaslarının seğirdiğini fark etmişti.

"Ah? Annenin numaralarından haberimin olmadığını mı sanıyordun? Tüm hayatı boyunca kurnazlıktan vazgeçmeyen bir kadındı." Yargıç Najeeb bakışlarını öte yana çevirip dişlerini yaladı. Neden Gulnaz'ı tamamen yaşlı bir kadın olarak göremiyordu? Kaşlarını çatıp o kadının dikkatleri nasıl üstüne çektiğini düşündü.

"Sayın yargıç, büyükbabasının ya da annesinin şöhretinin veya alışkanlıklarının bu davayla bir alakası olmamalı," dedi Yusuf, kontrollü bir sesle. Müvekkilini yargıcı kızdırmadan savunmak, daima hüner gerektiren bir sanattı.

Yargıç, Yusuf'un görüşünü duymazlıktan gelip Zeba kadar kendisi için de önemli görünen Gulnaz hakkında da daha fazla yorum yapmadan konuşmaya devam etti.

"Sen, hanım, kocanı öldürmekten tutuklandın. Bundan daha kötü bir suç var mı? Çocuklarını babasız... Bir aileyi evlatsız, kardeşsiz bırakmaktan daha kötü bir şey var mı? Birinin canını almaktan daha kötü bir şey var mı?"

Zeba duruma boyun eğdiğinden tüm bedeninin gerildiğini hissetti. Yargıç birkaç dakika içinde Kamal'ın cinayeti için onun idam edileceğini duyurabilirdi. Gözlerini kapattığında çocuklarının yüzleri gözlerinin önüne geldi.

Yusuf, Zeba'nın kendi kabuğuna çekildiğini görünce ister istemez onun için dua etti. Elini genç kadının elinin üstüne koymak istese de kendini tuttu. Zeba, yargıcın düşündüğü kişi değildi. Hayatı daha başlamadan bitebilecek küçük bir kızı kurtarmak için kendini yargıcın merhametine bilerek bırakan, tanıştığı en cesur kadındı o. Davranışlarıyla onu zaman zaman çıldırtan bu kadına saygı duyuyordu.

"O gün kocanı neden öldürdüğüne dair bana herhangi bir açıklama yapmadın."

Yusuf gözlerini yumdu, Zeba'ya bakamıyordu. Şimdi olmazdı. Yüzüne bir gülümseme yerleşen savcı, yargıca katıldığını belli edercesine başını hafifçe aşağı yukarı sallıyordu. Yargıcın ani kararına hem şaşırmış hem de sevinmişti.

Yargıç Najeeb ellerini masaya dayadı, başparmağıyla hâlâ tespihini çekiyor olsa da sözlerinin kutsal olduğu söylenemezdi. Tespih taşlarının usulca birbirine vuruşu Yusuf'un sinirlerini geriyordu. Bu nasıl bir adaletti böyle? Kamal'ın alkolik ve din düşmanı olduğu hakkındaki dedikoduları yargıç kendisi anlatmamış mıydı? Zeba'nın kocasının korkunç bir adam olduğu gerçeğini tamamen göz ardı mı etmeyi seçmişti?

Zeba'nın elleri titremeye başladı. Sanki yaklaşmakta olan bir felaketten kaçınmak ister gibi başını diğer tarafa çevirdi.

"Senin suçlu olduğunu ilan ediyorum," diye açıkladı Yargıç Najeeb zalimce. "Çünkü deliller buna işaret ediyor. Savunma raporunda kocanın neden öldürüldüğüne ilişkin herhangi bir açıklama görmedim."

"İyi iş," diye fısıldadı savcı, artık yeni bir zafer kazanmıştı. Zeba'nın davasının ayrıntıları onu şahsi olarak etkilemiş olabilirdi ancak profesyonel hayatı için endişelenmesi gerekiyordu.

Yusuf dirseklerini dizine yasladı. Ceza hukukunu biliyordu. Bunun üzerinde çalışmıştı, Zeba'nın davasını alınca tekrar üstünden de geçmişti. Zeba asılacaktı. Zeba'ya şimdi bakarsa, bakışlarını yerdeki halının püskülünden çekmeye cesaret ederse onun havada asılı durduğunu, boynunun âdeta oyuncak bir bebeğinki gibi kırıldığını ve bedeninin öylece salındığını görecekti sanki.

"Açıklamama izin verin. Sen, Zeba Hanım, kocanı öldürmekten suçlu bulundun. Bu, dinimiz İslam'a ve ülke yasalarına göre korkunç bir suçtur. Bunun bir bahanesi olamaz. Üç gün içinde yeniden görüşeceğiz, cezanı o zaman açıklayacağım."

Kırk Dokuzuncu Bölüm

Yusuf, suçlu hükmünü duyduktan sonra perişan bir hâlde evinin yolunu tutmuştu. Aslında doğruca evine gitmeyi planlamıştı ama önce spor salonuna uğramaya karar verdi. Fiziksel bir şeylerle uğraşması gerekiyordu.

Şehirdeki ilk haftasında spor salonuna yazılmıştı. Yerden tavana kadar aynalar ve parlak gömme ışıklarla dolu salonu, koşu bantlarının tanıdık sesi dolduruyordu. Ağırlık aletleri dambıllar gibi odanın her yerine dağılmıştı. İçeride her tarzdan, her vücut tipinden erkek vardı, kimisi Adidas marka sporcu atleti, kimisi de kollarını omuzlara kadar kestiği rengi solmuş tişörtler giymişti. Kısa kollu tişört giymiş biri, lastikli direnç bandının iki ucunu dışarı doğru çekti. Belirginleşen kol kaslarında bir damarı, âdeta pantolondaki ütü izi gibi ortaya çıkmıştı. Havaya plastik, ter ve metal kokusu hâkimdi.

Yusuf koşu bandını ağır ritme aldı. Bant dönüp dururken spor ayakkabılarının bantla her kavuşmasında ortaya çıkan ritim rahatlatıcıydı. Dairesi çok sessiz, ofisi çok boş hissettirdiğinde burası ona düşünmesi için iyi gelen bir yerdi.

Tabii, ister istemez düşünceleri Zeba ile mollaya kaydı. Her ne kadar bunun bir yarar sağlayacağından emin olamasa da mollanın, Zeba'nın gerçek babası olup olmadığını öğrenmesi gerekiyordu. Zeba, Chil Mahtab'a geri döndükten kısa

bir süre sonra bunu ona sormak istemişti. Ancak genç kadın, "*Bu nasıl bir soru böyle?*" diye yanıt vererek ne onaylamış ne de inkâr etmişti.

Alnından boncuk boncuk terler akan Yusuf, bunu Molla Habibullah'ın kendisinden öğrenmeye karar verdi. Eğer doğruysa konuşulacak çok şey vardı.

Böylece ertesi sabah Yusuf türbeye gidip mollanın kapısını çaldı. Mollanın oğlu kapıyı açmış, kaşlarını kaldırarak başını salona doğru çevirmişti.

"Baba! Avukat geldi!"

Yusuf içeriye göz atınca mollanın en son ziyaretlerinde oturduğu yer minderinde oturmakta olduğunu gördü. Bağdaş kurmuş, sırtını da duvara yaslamıştı. Başında beyaz takkesi, üstünde de siyah yelek, kahverengi tunik ve pantolon vardı. Sanki tam o anda Yusuf'u bekliyormuş gibi saatine baktı.

"Selamünaleyküm, molla-*sahib*," dedi Yusuf, bir elini göğsüne yerleştirerek.

"Ve aleykümselam. Hoş geldin, delikanlı."

"Birkaç dakika konuşabilir miyiz? Sizinle konuşmam gereken bir konu var. Elbette, Zeba Hanım ile ilgili."

Molla içeri girmesi için ona eliyle işaret etti. Yusuf iki adım atmış, ahşap kapıyı geçmişti ki mollanın yalnız olmadığını gördü. Gulnaz tam karşısında dik bir şekilde oturuyordu. Bacaklarını altına almıştı, üstünde de kırmızı işlemeli mavi bir şal vardı. Derin bir iç çekerek gözlerini Yusuf'tan kucağındaki şala çevirdi.

"Selamünaleyküm," dedi Yusuf, Gulnaz'a başıyla da selam vererek. Gulnaz da başını olumlu anlamda salladı. "Seni burada görmeyi beklemiyordum."

Mollanın oğlu elinde bir fincanla arka odadan göründü.

"Otur," dedi molla. Yusuf da molla gibi yer minderine oturdu, aralarında kayda değer bir boşluk vardı. Mollanın oğlu çay fincanını Yusuf'un önüne bıraktı. Çaydanlığı getirip fincanı çayla doldururken dikkatsizliği yüzünden yere damlayan çay, eskimiş halıda kaybolup gitmişti. Sonrasında çocuk yan odaya geçip görünmeyen bir kapının arkasında kayboldu.

Gulnaz gözlerini mollaya dikmişti.

"Sohbetinizi böldüm," dedi Yusuf, Zeba'nın ebeveynleri arasında oturduğundan artık emindi. Yusuf evlenmemiş olmasına rağmen, boşanma utancını yaşamamak için evli kalmayı sürdüren amcasıyla yengesini ziyaret ettiği zamanki gibi gergin hissediyordu. Aynı şeyi Elena ile olan son konuşmasında da hissetmişti. Bir zamanlar sevginin olduğu yerde öfke ve kırgınlık vardı. Yusuf boğazını temizledi. "Buraya geçen gün Zeba'nın söylediği şey üzerine bir soru sormak için geldim ama... Sorumun yanıtını aldığımı düşünüyorum."

Ne molla ne de Gulnaz tek kelime etti.

"Sizin aile ilişkilerinizi ya da geçmişinizi bilmeme gerek yok. Endişem yargıcın hükmüyle ilgili. Çok üzgünüm ama yargıç kızınızı suçlu buldu. Öte yandan ondan vazgeçmeye henüz hazır değilim."

Gulnaz elini alnına dayadı.

"Suçlu," diye iç çekti; sesi, şalının kırmızı işlemesi kadar ince ve zarifti. "Elbette."

"Dediğim gibi davanın peşini bırakacak değilim."

Bulutlar az da olsa aralanınca oda gün ışığıyla aydınlandı. Yusuf'un ayaklarının dibine vuran ışık havada uçuşan tozları belli ediyordu.

"Sen," dedi molla, sesinden öfkelendiği belliydi. "Kızını kurtarmak için öğütecek ya da tutuşturacak hiçbir şey bulamadın mı? Anlaşılan senin o numaraların sadece eltilerinle sana yan bakan kadınlara söküyor."

Gulnaz ellerini kucağına bastırdı. Ardından başını kaldırıp kısık gözlerle kocasına baktı.

"Ne cüretle böyle bir şey söylersin?! Sen, türbenin muhteşem mollası, dindar sefil! Çitleri dilek çaputlarıyla dolu, etrafı kurtarılmayı bekleyen delilerle çevrili sen... Sen kızın için ne yaptın?"

"Sen ne çatal dilli bir cadısın böyle," diye mırıldandı molla.

"Ben sen terk edip gittikten sonra çocuklarını büyüten, aileyi bir arada tutan kadınım! Bu beni çatal dilli bir cadı yapacaksa varsın olsun. Sen de it herifin tekisin! Çocuklarına göz kulak olmayı bile beceremedin. Etrafımıza roketler, bombalar yağmur gibi düşerken ortalarda yoktun, hiçbir şey yapmadın."

"Seni saygın bir ailenin kollarına bıraktım."

"Beni *saygın* bir ailenin kollarından aldın."

"Saygınmış," dedi molla, küçümseyerek. "Zavallı komşuların babana inanmasını sağlamak için ona yardım ettiğini bana sen kendin söyledin."

"Nankör pislik. Madem babamı küçük görüyordun, ne diye yana yakıla onun gibi olmaya çalıştın? Benim babam insanlara yardım ettiği için saygı görüyordu. O işini düzgün yollarla yapıyordu, senin gibi değildi. Kimseye pranga vurmadı ya da kimseyi aç açık bırakmadı."

"Yaptığım işe yarıyor. İyileşmelerine yardım ettiğim insanların ailesine sor. Onlar sana söyler. Ya da söylemez. Sana kendimi ispatlamak zorunda değilim."

"Hayır, değilsin. Zaten bana nasıl bir insan olduğunu çoktan kanıtladın," diye lafı yapıştırdı Gulnaz. Yuvasını terk edip gitmiş bir adamın yüzüne daha fazla bakmaya dayanamayarak kafasını kapıya doğru çevirdi.

Yusuf kalkıp gitmeyi düşündü. Şu ikisi büyük ihtimalle gittiğini bile anlamazlardı. Zeba iki gün içinde hüküm giyecekti ve Yargıç Najeeb'in ceza kanununu takip etme arzusu, Yusuf'un müvekkilini gözünü kırpmadan asması anlamına geliyordu.

"Konuşmak haddime değil ama," dedi Yusuf dikkatli bir şekilde. Zeba'nın ailesi ile arasındaki yaş farkının bilincindeydi. Karşısındaki insanlar büyükbaba-anne olacak kadar yaşlıydı, birer aptal gibi davranıyor olsalar da saygıyı hak ediyorlardı. Ancak Gulnaz ile molla geçmişlerini Yusuf'un karşısında ortaya dökünce görgü kuralları da rafa kalkmıştı. "Geçmişi deşmenin kızınıza bir faydası yok. Durumu umutsuz sayılır. Aklımda birkaç şey var ama yardımınız gerekli. İkinizin de..."

Molla çayını karıştırırken Gulnaz kaşlarını çattı. Yusuf bu manzara sayesinde gençken nasıl olduklarını kolayca hayal edebiliyordu.

"Zeba'ya yardım etmek için elimden geleni yaparım. Burdan ayrılmadan önce kendisine de söyledim," dedi Habibullah, fincanının dibideki çay yapraklarını karıştırarak.

"Güzel. O zaman yargıçla konuşmanızı istiyorum. Yargıç arkadaşınız, değil mi?"

Molla başını olumlu anlamda salladı.

"Kim olduğunu bilmiyor mu?" diye sordu Gulnaz. "Ailesi köylünüz."

"O zamanlar daha çocuktuk," dedi Habibullah usulca. "Beni ilk gördüğünde tanımadı. Ben de tanımasını beklemiyordum. Görünüşüm de dâhil birçok açıdan farklı bir adamım artık."

"Bak bu doğru işte," diye mırıldandı Gulnaz. "İyice yaşlanmışsın."

"O zaman konuşun onunla," dedi Yusuf hemen. "Size ve yaptığınız işe saygı duyuyor. Sizi işinin ehli ve kendini Allah'a adamış bir adam olarak görüyor. Ona Zeba'nın sizin kızınız olduğunu söyleyin ve ona merhamet etmesi için yalvarın."

"Ona kim olduğumu mu söyleyeyim?"

"Evet. Sizin için bir şey yapmak zorundaymış gibi hissedecektir. Sadece bir süre türbede kalmış biri için ricada bulunamazsınız. Sizi dinlemesi için ona gerçek bir sebep sunmalısınız."

"Ben de ona böyle söyledim," dedi Gulnaz usulca. "Yargıç, Zeba'nın onun kızı olduğunu öğrenirse ona merhamet gösterecektir. Bu Zeba'nın tek şansı."

Molla sakalını kaşırken kaşlarını çatmış, dudaklarını büzmüştü. Yusuf, adamın suratının asıldığını fark etti.

"Senin derdin ne?" diye çıkıştı Gulnaz. Hemen kabul etmesi gerekirken sessiz kalması kadını şaşırtmıştı. Kocasına laf söylemek için başını hafifçe ondan yana çevirdi. "Çok mu şey istiyoruz senden?"

"Dinle." Molla neredeyse gürlemişti. "Onun için her şeyi yaparım. Yapacağımı ona da söyledim. Yine de bu ilk gördüğüm kuyuya atlayacağım anlamına gelmiyor. Başka bir yol olup olmadığını düşünüyorum."

"Senin dâhil olmadığın bir yol mu demek istiyorsun?"

"Ve sana gelince de, hanım," dedi Yusuf, işaret parmağıyla fincanının kenarını takip ederek. Gulnaz başını kaldırsa da ona bakmadı. "Senin de elinden geleni yapman gerekiyor. Yargıcı ziyaret et ve kızına merhamet etmesini iste. O dört çocuk annesi. İyi bir evlat. Kocası korkunç bir adamdı. Ona tüm bunları söyle, en önemlisi de yeteneklerini hatırlat."

"Yeteneklerimi mi?" diye tekrarladı Gulnaz usulca.

"Evet, ne demek istediğimi biliyorsun. Bu normal şartlarda isteyeceğim bir şey değil ama şu an işler farklı."

"Anlıyorum," dedi Gulnaz, başını olumlu anlamda sallayarak. "Onunla konuşacağım."

Yusuf yapacağından emindi.

"Peki sen? Sen ne yapacaksın?" diye sordu molla.

Yusuf kapıya bakınca hücrelerin yanındaki avluda duran prangalı hastaları hatırladı. Hukuk kütüphanesinin yeşil lambaları altında geçirdiği uzun saatleri ve Zeba'ya, şahit olduğu şeyleri yani Kamal'ın o kıza yaptıklarını yargıca anlatmasını önerdiğinde kadının nasıl öfkelendiğini düşündü.

Yusuf konuya yaklaşım biçiminden hoşlanmasa da Zeba'nın neden böyle bir şey yaptığını öğrendiğinden beri de huzursuzdu. Sultana'yı, tüm o öfkesi ve güzelliğiyle ona nasıl karşı geldiğini anımsadı.

Yusuf fincanını yeniden yere koyup ayağa kalkmadan önce ellerini dizlerine yasladı.

"Bana gelince, aklımda bir şey var. Zeba'ya bir yararı dokunacaksa üzerinde çalışmam gerek. İkinizde de cep telefonu numaram bulunuyor. Hüküm perşembe günü verilecek. Beni yarın arayın ve neler olduğunu bana bildirin."

Yusuf gittikten sonra bile molla ve Gulnaz, uzun süre orada oturdular. Hızla yaşlanıyorlardı, zaman aleyhlerine işliyordu. Geçmiş yılların hatırına, aralarında söylenmemiş bir şey kalsın istemiyorlardı.

Gulnaz anılara daldı. Bir öğleden sonrasıydı, pencereden içeriye bakıp görünmeyen gümüş bir iplikle ömrünün bu adama bağlanacağını düşünmüştü. Şimdi, böyle yan yana otururlarken bu düşünce ne kadar da şaşırtıcı geliyordu.

Ellinci Bölüm

Yusuf, Aneesa'nın onun için aldığı sote ıspanakla pilavdan oluşan yemeğin plastik kutusunu açınca karşısında yeşil-beyaz bir yin-yang sembolü görür gibi oldu. Midesi guruldarken tuz ve kimyonla harmanlanmış pilavın mis kokusunu içine çekti. Aneesa ona iki tane de yuvarlak taze ekmek almıştı. Yusuf bir parça ekmek koparıp ıspanak ve kuzukulağının pembe saplarından oluşan karışıma batırarak ağzına attı. Ağzındaki lokmayı bitirmemişti ki Sultana ofise girdi.

Yusuf şaşkınlığını gizleyemedi. Hemen ayağa kalkıp bir peçete aldı. Lokmasını çiğnediğini görmesin diye bir eliyle peçeteyi ağzına tutarak, genç kadına gelmesini işaret etti. Sultana onu görür görmez başıyla selam vererek masasına doğru yürümeye başladı.

"Öğlen paydosunda seni rahatsız ettim sanırım," dedi özür dilercesine.

Yusuf ağzındaki lokmayı hızla yutmaya çalışırken boğulmamak için dua etti. Peçeteyle dudaklarını silip sandalyesine yerleşti. Şimdi karşılıklı oturuyorlardı, tıpkı Chil Mahtab'ın görüşme odasında oturdukları gibi.

"Dert değil," dedi Yusuf, kutunun kapağını yeniden kapatarak. "Aç mısın? Sana bir şeyler ısmarlayabilirim ama..."

"Teşekkür ederim, daha yeni yedim sayılır," diye yanıt verdi Sultana. Üstünde yine kollarını yukarı sıyırdığı aynı zeytin yeşili ceket vardı. Saçını gizleyen sarı yeşil renkteki başörtüsünü tepede bir topuz gibi toplamıştı. "Lütfen, sen devam et."

"Böyle iyiyim. Çok acıkmamıştım zaten," dedi Yusuf, boğazını temizleyerek. Ofiste bir avukat daha vardı ancak onun masası odanın diğer tarafındaydı ve yarım bir duvar ikisini ayırıyordu. Diğer avukat, Sultana içeri girdiğinde ilgiyle ona bakmış, telefonla konuşurken de genç kadına bakmayı sürdürmüştü. Genç bir kadının ofislerini ziyaret etmesi alışıldık bir durum değildi, elbette.

"Seni gördüğüme şaşırdım."

"Şaşırdığına eminim. Arayıp haber vermeliydim ama geçerken uğramanın daha iyi olacağını düşündüm."

"Gelmene sevindim. Bak, son konuşmamızda hiç umulmadık bir şekilde anlaşmazlık yaşadığımız için özür dilerim. Seni kullanmak ya da bu hikâyeye seni çekmek niyetinde falan değildim."

"Yine de yaptığın şey buydu, değil miydi?" Sultana hâlâ çantasının kayışını tutarken Yusuf, genç kadının çantasını yere koymasını diledi. Bu hâliyle her an kalkıp gidecekmiş gibi duruyordu.

"Ö-öyleydi," diye kabullendi Yusuf. "Bak, Zeba'nın davası için çabalıyorum. Birçok açıdan tam bir trajedi ve ne kadar denersem deneyeyim, yargıç o kadının asılmaması gerektiğini görmek istemeyecek. Savcının raporundaki boşluklar yok sayılıyor ancak böyle olmamalı."

"Bunun doğru olduğuna eminim. Fakat dürüst ol, Kuran'ın bir sayfasını yakan bir adamın, yani eğer yaptıysa, karısı

tarafından öldürülmesi gerektiğini düşünüyor musun? Düşündüğünü sanmıyorum, bu yüzden seninle yeniden konuşmak istedim. Belki de hikâyeye başka bir açıdan bakmamız gerekiyordur."

Yusuf dirseklerini masaya dayadı. Günlerden çarşambaydı, hükmün verilmesine yaklaşık yirmi dört saat vardı. Zeba'nın ebeveynlerinden haber alması an meselesiydi. Yusuf ikisini de aramıştı ama henüz çağrısına dönen olmamıştı.

"Sana tüm hikâyeyi anlatabilirim ama gerçekten korkunç bir hikâye ve hiçbir şekilde basına sızdırılmamalı. Detayları halk bilmemeli."

"Nedir bu hikâye?" Elbette, Sultana merak etmişti. Soru sormak onun işiydi. Bu yüzden ofise kadar gelmişti.

"Zeba'nın sır olarak sakladığı şeyin öyle kalacağına dair söz vermen gerek."

"Söz veriyorum." Sultana çantasının kayışını omzundan çıkarıp çantasını yere koydu. Arkasına yaslandı ve Yusuf kısık bir sesle küçük kızı anlatırken dikkatle onu dinledi. Belli belirsiz irkilse de genç avukatın lafını kesmedi ya da oturduğu yerden kalkmadı. Yusuf, Zeba'nın bu olay duyulursa küçük kızın utancından dışarı adım atamamasından, köyün zavallı kurbanı aramasından ve kızın hayatının bir kez daha mahvolmasından korktuğunu söyledi. Aslında Zeba'nın endişelerini açıklamasına bile gerek yoktu. Sultana, konu namusa gelince neler olabileceğini her kadın gibi biliyordu.

O küçük kız onurundan, geleceğinden mahrum kalırdı. Dünya öğrenirse tüm hayatı utanç içinde geçerdi.

Bu adaletsizlik değil de neydi? Sultana öfkeden deliye dönmüştü.

"Zeba dört çocuk annesi. Sahip olduğu tek şey yavruları. Anneleriyle birlikte o masum yavrucaklar da her şeylerini kaybedecek.

"Bu hikâyenin gerçekliğinden emin misin?" diye sordu Sultana. Aslında hiçbir şüphesi yoktu. Aksi olamazdı.

"Eminim," diye yanıt verdi Yusuf. "Zeba hikâyeyi anlatırken... Hikâye tamamen gerçekti. Yaptığım şeyi sana söylememin nedeni de bu. Yarın hüküm giyecek ve yargıç yasanın gereğini yapmaya kararlı. Zeba'nın asılmasını istediğini düşünüyorum."

Sultana bacak bacak üstüne atmış, bir parmağını çenesine vurup duruyordu.

"Ne yapılması gerekiyor? Yargıca kocası hakkındaki dedikodularla gitsem bile ne işe yarar ki?"

"Riskli bir iş ama yapabileceğim tek şey bu. Geri kalan her şeyi denedim." Denemişti de... Yargıç merhamet göstersin diye molla ve Gulnaz'ı bile kullanmıştı. Şu an içinde bulunduğu durum tam bir trajediydi, adalet ya da özgürlük yerine merhamet istiyordu.

"Şimdi sen, eğer yargıca ölmüş kocayla ilgili hikâye yazacağımı, onun kutsal kitabı yakmasıyla ilgili suçlamaları haber yapacağımı söylersem yargıcın baskı altında hissedeceğini mi söylüyorsun? Böylece Zeba'yı asmamaya mı karar verecek?"

"Bir ihtimal olduğunu düşünüyorum. Yani yargıçta gördüğüm şey bu."

"Bilmiyorum." Sultana dudaklarını büzüp Yusuf'u dikkatle inceledi.

Diğer avukat telefon görüşmesini bitirmiş, onlara doğru bakıyordu. Kim bu ziyaretçi dercesine Yusuf'a tek kaşını

kaldırdı. Yusuf da bir elini kaldırıp dikkatini yeniden çalışma masasına çevirdi. Açıklama yapacak durumda değildi.

"Köy dedikoduları. O söylentilerle hiçbir şey yapmak istemiyorum. Bu hepimiz için ölümcül olur, yemin ederim," diye fısıldadı Sultan.

Yusuf parmaklarını saçının arasından geçirdi. Bu davada yenilgiyi kabullenmek için bir sürü nedeni vardı. Olasılıklar en başından beri ona karşıydı. Hayatını kaybeden bir koca, susan bir kadın, sıfır şahit ya da muhtemel şüpheliler... Bunları düşününce Zeba çok uzun zaman önce asılmış olmalıydı.

Sultana birden ayağa fırlayıp pantolonun üzerinden ceketini düzeltti. Ardından çantasına uzandı.

"Gidiyor musun?" dedi Yusuf. Sultana'nın gitmesini hiç istemiyordu. Başka bir şey olmasa bile sadece yanında kalmasını ve ona elinden geleni yaptığını söylemesini istiyordu. Gerçeği bilen tek kişi Sultana'ydı.

"Geç oldu. Geri dönmem lazım," dedi Sultana. Genç kadın, Yusuf'un gözlerine bakınca hoşnutsuzluğunu fark etti. Yusuf, onun kararını verdiğini anlamıştı. "Hem geç olmadan yargıcı arasam iyi olacak."

Elli Birinci Bölüm

Yargıç Najeeb telefonu kapatıp iki parmağıyla kulak memesini okşamaya başladı.

"Arayan kimdi?" diye seslendi eşi diğer odadan.

Yargıç karısını duymadı, Molla Habibullah ile yaptığı konuşmadan dolayı kulağı uğulduyordu.

"Shazia mıydı? Bayram için Kabil'e gideceklerini mi söyledi?"

Göğsünde bir yanma hissedince bu yanmanın karısının yaptığı yemekten mi yoksa arkadaşından aldığı haberden mi kaynaklandığından emin olamadı. Mollayı tanıyamamış, onca yıldan sonra insanlara hizmet etmek için başka bir şehirden gelen bir yabancı olduğuna inanmış olmasına hayret ediyordu. Bildikleri yalnızca gerçeğin küçük bir parçasıydı. Her gün yüzlerce yalan ve sahte hikâyeyle uğraşan biri olarak bu hikâyedeki boşlukları da fark etmesi gerekirdi.

Ama görememişti.

"Efendi, sağır mı oldun?" diye bağırdı karısı. Yaşlı kadın iki oda arasındaki kemerli eşikte durmuş, kocasına bakıyordu. Bir elinde kızartma tavası vardı.

"Bir şey mi dedin?"

"Bir şey mi dedim?" diye tekrarladı kadın inanamayarak.

"Tamam, anladık, demişsin. Ne söyledin?"

"Kız kardeşin mi aradı diye sordum."

Yargıç Najeeb başını iki yana salladı.

"O zaman onu ara da bayram için Kabil'e gidip gitmeyeceklerini bir sor. Bana oradan kumaş almasını isteyeceğim."

"Onu yarın ararım," diye mırıldandı yargıç. "Demlikte çay var mı?"

"Hayır. Kaynasın diye su koyacağım," dedi eşi, yeniden mutfağa dönerken. Bir iki saniye eşikte durup tamamen gözden kayboldu. "Birkaç dakika gözlerini dinlendirmek ister misin? Yorgun görünüyorsun."

Yargıç Najeeb başını olumlu anlamda salladı. Kapıdan içeriye adımını attığı an tüm enerjisini alsa bile hanımının iyi bir eş olduğunu kabul etmeliydi. Tamamen baş başa kaldıklarında onun istediği her şeyi yapacak kadar nazik bir kadındı ve ona her zaman, böyle davranmanın görevi olduğunu hatırlatıp duruyordu. "*Dünyanın geri kalanı sana boyun eğebilir, sayın yargıç. Ancak sana bir erkek olduğunu hatırlatmak da benim görevim.*"

"Ben birkaç dakika yürüyüşe çıkacağım. Bacaklarım tutulmuş."

"Dizlerin gittikçe kötü olmaya başladı. Biraz bitkiyle zencefil kaynatayım, iyi gelir."

Yargıç ayağa kalkmak için dizinden destek alırken, aklına Gulnaz hakkındaki düşünceleri geldi. Onu tamamen büyüleyen o zümrüt yeşili gözler, gençliğinde onunla vakit geçiremediği için pişman olmasına neden olmuştu. Ömrünü o kadınla geçirseydi bedeni yine böyle ağrı sızı içinde olur muydu? Yoksa Gulnaz, mollayı kendinden uzaklaştırdığı gibi onu da başından defeder miydi?

"Şu davanın hükmünü ne zaman vereceksin?" diye sordu karısı içeriden.

"Yarın." Najeeb, tuniğini düzeltirken öğle yemeğinden üzerine damlayan iki damla yağ lekesini görünce kaşlarını çattı.

"Perşembe mi? Hafta sonundan hemen önce mi? Yani gerçekten tam da ibadet günümüzün arifesinde idam cezasını bildirecek kadar zalim bir adam mısın?"

"İdam cezasını bildirmek hafta içi bir gün daha mı iyi olur?" diye sordu yargıç şakacı bir tavırla. Çaydanlığın içindeki suyun kaynadığını duyabiliyordu.

"Ne demek istediğimi biliyorsun."

"Bak, zaten başımda bana ahkâm kesen iki avukat var, bir de evde üçüncüsünü çekemem."

"Beni avukat olarak çalışırken hayal edebiliyor musun?" diye sordu karısı kahkaha atarak. Ancak ilkokul dördüncü sınıfa kadar okuyabilmiş, sonrasında küçük kardeşlerine bakmak için okuldan alınmıştı. Her ne kadar okuma yazma bilse de evin dışında çalışmayı düşünmemişti, gerçi ailedeki diğer kadınların da böyle bir şansı olmamıştı. Bunu isteseydi bile yargıç bu düşünceye sıcak bakmazdı.

Yargıç Najeeb'in aklına yine Zeba geldi. Mollanın kızı olabilirdi ama anladığı kadarıyla kocasını öldürmesi konusunda herhangi bir şüphe yoktu.

Ayağa kalktı ve kapıdan çıkıp avlunun yolunu tuttu. Derin bir iç çekti, karısının ektiği dereotlarının keskin kokusu onu rahatlatıyordu. Sarı şemsiyelere benzeyen çiçeklere dokunmak için duraksadı ve parmaklarını ince yaprakların arasında gezdirdi.

Habibullah telefonda utanmış gibiydi, aslında daha çok bu, karısını ve çocuklarını bırakıp gittiği için yalan söylemesinden

kaynaklanıyordu. Najeeb arkadaşına bir iyilik yapmak istiyordu ancak iki arada bir derede kalmıştı. Bu davanın gerçekten ses getirmesini istiyordu. Kendini, Afganistan'ın yeni adalet sisteminde bir çağ açılmasında katkısı olan bir öncü olarak hayal etmişti. Bir temyiz mahkemesinde veya Yüksek Mahkeme'de bir pozisyon için aranabileceğini, böylece adını Afganistan hukukuna altın harflerle yazdırabileceğini hayal etmek pek de çılgınca değildi.

Zeba'nın dört çocuğu büyük olasılıkla babalarının yasını tutuyordu. Habibullah duruma farklı açıdan baksa da onların da adaletin işlediğini görmeye hakları vardı.

"*O korkunç bir adamdı*," demişti eski dostu, "*karısını ve çocuklarını hak etmeyen korkunç bir adam. Zeba iyidir. Dindar ve özünde iyi bir evlattır. Bu korkunç olayın sorumlusu kocası, Zeba değil.*"

"*Arkadaşım*," diye yanıt vermişti Najeeb, "*bu durumun bir baba olarak seni hayal kırıklığına uğrattığını anlıyorum. Ancak nasıl sorumlusu Zeba olmaz? Hem onun iyi olduğunu nereden bileceksin. Tamam kızın, evet ama yıllardır onu görmemişsin ki... Her birimizin otuz yıl öncesine kıyasla ne kadar farklı insanlar olduğumuzu bir düşün.*"

Sonunda mollanın ricasını dikkate alacağına ve onun için elinden geleni yapacağına dair söz vermişti. Aralarındaki ilişkiden kimseye bahsetmeyeceğine dair yemin de etmişti ve bu konuda ciddiydi. Bu dava ilgi çekerse Najeeb, gözlerin türbeye çevrilmesini istemiyordu. Molla orada gerçekten insanlara yardımcı oluyordu ve yargıç, Allah yolunda iyi işler yapan bir adamı bataklığa sürüklemek için bir neden göremiyordu.

Najeeb yeleğinin cebinden tespihini çıkarıp sokağa adımını attı. Her biri kendi mahremiyetini barındıran duvarlarla çevrili, tek katlı evlerin olduğu bir sokakta yaşıyordu. Sokağın her iki tarafının duvarlarla çevrili olması bir koridordan geçiyormuşsunuz hissi oluşturuyordu. Najeeb demir kapıyı arkasından çekerek kendi mabedini komşulardan ve gelip geçenden saklamış oldu. Polis raporunda yazılanlara göre olay günü Zeba'nın evine bir sürü kişi girip çıkmıştı. Acaba o gün orada kaç kişi vardı? Yoldan geçen onca kişi bir ailenin mahremiyetini ihlal etmişti. Najeeb'e göre kadınların anlamadığı durum buydu. Chil Mahtab'da bulunan bütün kadınlar işledikleri suçlarla o duvarları yıkmış, mahremiyetlerini koruyan perdeleri kenara çekmişlerdi. Bazıları erkeklerle olan ilişkilerini açıkça gözler önüne sermişti. Bazıları da karşı cinsten iş arkadaşlarıyla geç saatlere kadar çalışmıştı. Kimisi de baba evinden ayrılmıştı. Aslında hepsi yaptıklarının doğuracağı sonuçları tahmin etmeliydi.

Najeeb aniden durduğunda daha sokağın sonuna gelmemişti. Gözlerini kıstı. O an gözlerinin de artık dizleri gibi kötüleşip kötüleşmediğini merak ediyordu ama karşısında duran kadın işte oydu.

"Burada ne yapıyorsun?" diye sordu Najeeb şüpheli bir tavırla.

"Kadı efendi," dedi Gulnaz, sesinde ciddiyet, kararlılık hâkimdi. "Seninle konuşmam gerek."

"Beni nasıl buldun?"

"Sorup soruşturdum. Bu mahallede bilinen birisin."

Yargıç tespih çekmeyi bırakmıştı.

"Ne istiyorsun?" diye sordu, cevap vermesine fırsat vermeden onu göndermenin iyi olup olmayacağını düşünerek.

Davanın ilk birkaç haftasında Zeba'ya karşı çok yumuşak davrandığından şüphelenmeye başlamıştı. Gulnaz'ın düzgün bir kocayı başından savan bir kadın olduğunu bildiğinden artık kendisinin de kullanıldığını hissediyordu. Bu durum ona Zeba'nın annesinin yolundan gittiğine, hatta çok daha ölümcül bir yol seçtiğine inanması için birçok kanıt sunuyordu.

"Seninle konuşmam gerek."

"Çabuk ol. Yapmam gereken işlerim var, akşam akşam beni işlerimden alıkoyuyorsun." Najeeb kollarını göğsünde kavuştururken tespihi dirseğinin üstünden sarkıyordu. Gulnaz derin bir nefes aldı ve yargıcın evine gelirken hazırladığı konuşmayı yapmaya başladı.

"Kadı efendi, ikimiz de aynı köydeniz. Birbirimizin çocukluğunu biliriz. Aynı mescidin gölgesinde yaşadık, aynı nehir kenarında dolaştık. Ailemi tanırsın, evimizde çok iyi ağırlandınız. Ben de şimdi senden merhamet dilemeye geldim. Benim kızım o adamdan çok çekti ve o adamın nasıl biri olduğu da gün gibi ortada."

"Aynı köyden olmamız işlenen bir suçu yok sayacağım anlamına gelmiyor. Adaleti sağlamak bir yargıç olarak benim vazifem."

"Hepimiz adalet istiyoruz."

"O zaman doğru şeyi yapmak zorunda olduğumu biliyorsundur. Zeba'nın senin kızın olduğunu biliyorum ancak yasalara uyulmasını sağlamaktan ben sorumluyum. Milletimizin yeniden bir gaflete düşmesine izin veremeyiz, burası da bu durumun başladığı nokta."

"Ya o adamın günahları ne olacak? O cezasını çekemeden öldü gitti. Alkolikti, düzgün bir arkadaşı olmayan bir adamdı.

Ne dua ederdi ne bayram bilirdi ne de Allah'ın kelamına uyardı. Siyah halı yıkanmakla beyazlamaz. Benim kızım elinden geldiğince o adamla yaşadı, ona iyi bir eş oldu ama o adamı günahlarından kurtaramadı."

"Zeba'nın onu kurtarmasına gerek yoktu. Adaleti yasaya ya da Allah'a bırakacaktı."

"Senden onun çocuklarını düşünmeni istiyorum. Oğlu harap oldu, üç kızının da artık kimsesi yok. Hem annelerini hem de babalarını kaybettiler. Bu dünyada yeterince yetim yok mu zaten? İzin ver de annelerine kavuşsunlar, lütfen!"

"Suçlular, çocuklarının ardına gizlenmemeli." Bu durumun kendisinin zalim bir adam olmasıyla alakası yoktu. Zeba tutuklandığında arkasında dört çocuk bıraktığını hesaba katmış olmalıydı. En küçük çocuğunun yaklaşık bir yaşında olduğunu da biliyordu. Davaya göz attığı ilk gün bu detayları aklında tutmuştu. Hatta hiç görmediği çocukların yüzlerini hayal etmeye çalışmış, bazen de torunlarını onların yerine koymuştu. Tabii, bunu dile getirmedi.

"Sana teklif edecek bir param yok, kadı efendi. Ailemin refah içinde yaşadığı o günler geçmişte kaldı. Yetişkin hayatımın çoğunda yalnızdım ve oğlum ailesini geçindirmek için mücadele ediyor."

Najeeb, karşısındaki kadının ima ettiği şeyi fark edince sinirlenmeye başlamıştı.

"Ben senden beş kuruş istemiyorum! Hanım, baban mürşit efendiye hep minnet duymuşumdur. Umudumuz kalmamışken o babama umut verdi. Kardeşim hastalığından kurtuldu, hayatta ve şu an sağlığı da yerinde. Onca şeyden sonra senden para isteyeceğimi gerçekten düşünüyor musun?"

Gulnaz hiçbir şey söylemedi. Güneş incecik bulutların arkasında batmıştı, gökyüzü zerdeçal ve safran rengindeki bir tuvali andırıyordu. Dağların sivri görüntüsü gün batımını gölgeliyordu. Gulnaz aslında merhamet dilemiyordu, adalet istiyordu.

"Bilmen gereken başka bir şey daha var."

Gulnaz sokağı şöyle bir incelerken yakınlarda bir bisiklet tekeriyle oynayan çocukları gördü. Etrafta onu duyacak kimse yoktu.

"Aslında o adamı öldüren başka biri."

Yargıç, sanki zaten Gulnaz'ın akıl ermez şeyler söylemesini bekliyormuş gibi başını olumlu anlamda salladı.

"Kim mesela? Orada başka kimin olduğunu bilmek ilgimi çeker. Kimse o gün orada başka birinin daha olduğunu söylemedi, buna kızın da dâhil!"

"Kızımı asarsan onu şehit etmiş olursun."

"Şehit mi?" dedi yargıç, küçümser bir tavırla. "Ne diye şehit olacakmış?"

"Kızımın akıbeti mahkemenin merhametine bağlı çünkü benim kızım o gün bir hayat kurtardı. Anlatacağım şey tamamen gerçek ama bunu kanıtlayamam, kızım ortaya çıkmasını istemiyor. Tutuklandığı andan beri bu konuda tek bir kelime bile etmedi çünkü küçük bir kıza daha fazla zarar gelmesinden korkuyor."

Najeeb yine göğsünde yanma hissetti. Akşam yatmadan önce yoğurt yese iyi olacaktı, belki şu reflü biraz yatışırdı.

"Anlat."

Gulnaz alt dudağını ısırdı. Zeba'ya yargıçla konuşacağını söylememiş, ona anlatacaklarından bahsetmemişti. Ama ya bu

konuşmanın yapıldığını öğrenirse ne olacaktı? Ya eskiden olduğu gibi annesine öfkelenecekti ya da ona minnet duyacaktı. Gulnaz bu riski almaya karar verdi.

"Zeba o gün kocasının gerçekte nasıl bir adam olduğunu öğrendi. Kocasını okul çağındaki küçük bir kıza tecavüz ederken buldu. Kadı efendi, bu önemli bir mesele. Benim canım kızım, türbede kaldığı on dokuz gün de dâhil her an, her saniye masum bir yavrucağın onurunu korumaya çalışıyordu."

Najeeb çileden çıkmış bir hâlde ofladı. Her seferinde ölüp giden şu adamın arkasından yeni bir olay çıkıyordu. *Çok normal,* diye geçirdi içinden yargıç, *adam kendini savunacak durumda değil ki...* Gerçi ailesi de onu savunmak için pek bir şey yapmamıştı, bunun nedeni kutsal kitabı yakması hakkında çıkan dedikodular olabilirdi.

"Bir çocuk," diye tekrarladı Gulnaz usulca. "Sen de bir baba ve namuslu bir adamsın. Zeba'nın böyle bir zulme kendi yuvasında şahit olduğunu bir hayal et."

"Evet, hanım, ben de bir babayım," dedi Najeeb kendini savunurcasına. Gulnaz buraya kadar gelmişti çünkü yargıcın düşüncesini değiştirebileceğine inanıyordu. Kararını Zeba'nın lehine çevirebileceğini düşünüyordu ama bu sandığı kadar kolay değildi. Yargıç Najeeb ister istemez kibirlendiğini hissetti. Onun da iyi bildiği şeyler vardı. "Üç tane oğlum, iki kızım var. Hepsi de yetişkin olup kendi yuvalarını kurdular. Bir baba olarak bildiğim bir şey varsa o da bir annenin çocukları için her şeyi yapacağıdır."

Gulnaz birden doğrulup başını iki yana salladı.

"Sen beni yanlış anladın."

"Hayır, anladığımı sanmıyorum," dedi Yargıç Najeeb.

"Ben sana gerçeği anlattım," diye ısrar etti Gulnaz.

"Akıllı olduğunu sanıyorsun. Hep akıllı bir kadındın."

Buraya kadar gelmekle kızı için iyilik mi yapmıştı yoksa işleri daha da mı kötüleştirmişti? Bu akşam Yusuf'u arayıp yargıçla konuştuğunu söyleyecekti. Öyle ya da böyle yargıç artık her şeyi biliyordu.

Güneş dağların ardında neredeyse kaybolmak üzereydi. Gün batımları gerçekten çok tuhaftı. Sanki zaman bir şekilde daha hızlı akıyordu. Günlerden çarşambaydı ve bu, yargıç Zeba'nın hükmünü bildirmeden önceki son gün batımıydı. Bundan sonra kızı olmadan kaç gün batımı daha görürdü? Zaman Gulnaz'ın kalbine, kızının hayatının pamuk ipliğine bağlı olduğu şu son gün ve saatlere kadar hiç böyle ağır gelmemişti. Gulnaz, yargıç büyüleyici gözlerinin yaşardığını görmesin diye bakışlarını yere çevirdi.

"Benim ne düşündüğümün bir önemi yok, kadı efendi. Sorun da bu. Bu dünya sadece senin gibilerin fikirleri etrafında dönüyor."

"Bu konuda söylenecek başka bir şeyin kaldığını sanmıyorum," dedi yargıç, Gulnaz'ın sözüne ne yorum yapacağını bilmiyordu.

"Hayır," dedi Gulnaz usulca. Boğazı öfkeden düğüm düğümdü, kelimeleri dile getirmesi için büyük çaba sarf etmesi gerekmişti. "Sanırım yok. Ama bu gece düşünecek çok şeyin olduğuna eminim. Bu yüzden yürüyüşüne devam etmen için seni yalnız bırakıyorum."

Karşısındaki bu adamla mantıklı bir şekilde konuşmak, kızı adına merhamet dilemek istemişti. Ancak mantık çoğu zaman herkeste aynı etkiyi yaratmıyordu, tam da bu sebepten hayatı başka yollarla anlamaya çalışmıştı.

Gulnaz yargıca sırtını dönünce yargıç da yürüyüşüne devam etti. Tam birkaç metre uzaklaşmıştı ki Gulnaz, yere çarpan bir şeylerin hafif tıkırtısını ve yargıcın iç çekişini duydu. *Tak, tak, tak*... Bu ses çatıya çivi çakılma sesine benzemiyordu. Gulnaz'ın ne olduğunu görmesi için arkasına dönmesine gerek yoktu. Gözlerini bir saniye kapadı ve içinin rahatladığını hissederek arkasındaki sahneyi gözünde canlandırdı. Şaşkınlıktan ağzı açık kalan Najeeb'in elinde boş bir tespih püskülünden başka bir şey yoktu. Otuz üç adet oval taşın kusursuz bir şekilde dizildiği tespihi acaba kaç kez çekmişti? Taşları bir arada tutan şu ince ipe pek akıl erdiremeyen Yargıç Najeeb hâlâ şaşırabiliyordu.

Görünüşe göre tespihin sapasağlam ipi ortada hiçbir sebep yokken kopmuştu ve o güzelim taşları dört bir yana dağılmıştı.

Elli İkinci Bölüm

"Küçük bir kızken hepimiz için tek bir Mahşer Günü olduğuna inanırdım," dedi Bibi Shireen. Zeba'nın yanında bağdaş kurmuş otururken hafifçe sağa sola sallanıyordu. Küçüklüğünde defalarca anlatılan hikâyeleri dile getirirken gözleri parlıyordu. "Mahşer Günü'nün alametleri vardır: Peşpeşe depremler gelecek, insanlar dua etmeyi bırakacak, kâfirler sokaklara dökülecek. Dağlar un ufak olacak ve ay, Mahşer Günü'nün yaklaştığını gösterircesine parçalara ayrılacak. Korkunç yaratıklar olan Yecüc ile Mecüc, serbest kalacaklar ve yeryüzüne çıkıp aramızda dolaşacaklar. Yeniden dirilmeye inanırdım, hepimizin genç olacağına ve dikenli Sırat Köprüsü'nü geçmek için sıramızı bekleyeceğimize de... Bazıları köprünün altında kaynayan cehennem ateşine düşecekken doğruluktan ayrılmayanlar cennet kapılarının durduğu diğer tarafa geçecekti."

Chil Mahtab'taki mahkûmların neredeyse yarısı avluda toplanmış, Malika Zeba'nın etrafında yarım ay şeklinde oturuyorlardı. Öğleden sonra idam hükmünün açıklanacağı söylentisi çabuk yayılmıştı. Ortam buz gibiydi, dışarıda oturan kadınların hiçbirinin serinlemek için kendilerini yellemesine gerek kalmamıştı. Kıyafetlerinin kollarını yukarı doğru

sıvamış yarım düzine kadının kolunda Zeba'nın adı yazıyordu. Kasvetli hava her yanı sarmıştı.

"Şimdi neye inanıyorsun?" diye sordu Latifa.

Bibi Shireen gözlerini sıkıca yumdu. Başörtüsünün ucuyla gözlerinin kenarını sildi. Âdeta boğulacakmış gibi bir ses tonuyla konuşmasına devam etti.

"Kıyametin her gün koptuğuna inanıyorum artık. Her gün. Neden Allah, bazılarımızı sadece kurban olsun diye yaratmış ki?" Bu yakarışını gökyüzüne bakarak dile getirmişti.

Zeba, Bibi Shireen'in elini tuttu.

"Bibi Shireen haklı." Kadınlar başlarını evden kaçtığı için yirmi yıl hüküm yiyen kadına çevirdi. Dava dosyasında kocasının evinden kaçarken bacağından bıçaklandığı ve üç tane kemiğinin kırıldığı yazsa da dosyayı inceleyen yargıç için bir önemi olmamıştı. Sonra kadının dudaklarından şu dizeler döküldü:

"Aybaşı oluyoruz diye bizi küçük gören erkekler
Kanlarımız yere saçılınca keyifle güler."

"Bir tane de ben söylemek istiyorum," dedi biri tereddütlü bir şekilde. Zeba'nın hatırladığına göre başından beri onu hiç istemeyen bir adamla arasındaki nişanı bozmuş kadındı. Ailesi onu başka biriyle evlendirmeye kalktığında ilgisiz nişanlısının ailesi, zina yaptığını öne sürerek kadına iftira atmıştı. Genç bir kızdı, yüzünde hâlâ ergenlik sivilceleri vardı.

"Gösterirse o parmaklar seni
Unut, günü aydınlatan neşeli güneşi."

Şiirler, Chil Mahtab'daki kadınların vakit geçirme aracı olmuştu. Bazıları zekiceydi, bazıları da fazla uydurmaydı. Yine de çoğu kadının isimlerini bile yazmayı bilmediği bir dünyada onlara bir nebze de olsa özgürlük sağlıyordu. Bu, onlara Zeba'nın farkında olmadan verdiği bir hediyeydi.

Zeba, yargıcın bugün bildireceği hükme hazırdı. Aslında bu ana Kamal'ın cesedinin yanında bulunduğundan beri hazırdı. Çocuklarının eve gelmesini ve herkesin neler olduğunu öğrenmesini beklerken öylece beklemesinin sebebi de buydu. Basir, komşuları, Yusuf, annesi ve hatta babası bile kaderini değiştirmek için cesur girişimlerde bulunmuşlardı ama değişmemişti işte.

Chil Mahtab'daki kadınlar, Malika Zeba'nın son gününe şahit olup olmadıklarını merak ederek onun yanından ayrılmıyorlardı. Bir kadın sırf bir adamla birlikte görüldüğü için tutuklanıyorsa veya kırbaçlanıyorsa, pekâlâ cinayetten asılabilirdi de. Sanki hapishane şimdiden onun için yas tutuyordu.

Zeba son iki günü dua ederek geçirmişti. Sadece çocuklarının adını anarken utanmalarını ya da öfkelenmelerini istemiyordu. Onu düşünmelerini, elinden geldiğince onları besleyip büyüttüğünü, uyudukları ya da ağladıkları zaman onlara göz kulak olduğunu veya düşüp dizlerini yaraladıklarında içinin cız ettiğini bilmelerini istiyordu. Çocukları olmadan yediği yemeğin tadı tuzu yoktu. Basir'in karnındaki kıpırtılarını duyduğu o ilk ana kadar yaşadığını bile hissetmemişti. Saniyelerin günlere, günlerin aylara ulaşmaya, zamanın akmaya başladığı zaman tam da o zamandı.

Zeba çocuklarının tüm bunları bilmesini istiyordu.

Latifa parmaklarını şıklattı.

"Ben de söyleyeceğim. Ben de..." diye bağırdı. "Şiirim şöyle:

"Koltuk sevdasından vazgeçmez şu dikkafalı erkekler,
Acaba nasıl olurdu dünyayı yönetseydi kadınlar!"

Şiirin sonlanmasıyla bir alkış tufanı kopmuş, övgüler yağmıştı. Latifa bir an sevinçten havalara uçacak gibi olsa da sözlerinin ağırlığını anlayınca duraksadı. Ardından Zeba'ya baktı.

"Özür dilerim," dedi usulca. "Belki de doğru zaman değildi."

"Latifa, doğru zaman ne zaman ki? Boş ver, harikaydı," dedi Zeba. Mahkûmlardan biri tarafından paylaşılan bir kutu çikolata elden ele dolaşıyordu. Kadınlar en azından herkes tadabilsin diye çikolataları kaşıkla bölüyordu. "Penceresiz bir eve göre Chil Mahtab pek de fena bir yer değil. Evin aksine bazen burada daha rahat nefes alabiliyorum."

"Kesinlikle," dedi bir kadın. Zeba onun yüzünü göremiyordu. Diğerlerinin arasına karıştığı için sadece bayrak direği gibi kaldırdığı elini seçebiliyordu. "Malika Zeba, buraya Chil Mahtab diyorlar çünkü burada geçirdiğimiz zamanın adı bu. En azından kırk ay döngüsü... Ama sen, bu koridorları kırk ay döngüsünün ışığıyla aydınlattın. Ne olursa olsun, geride tek bir kişi kalsa dâhi adın bu duvarlarda hep yazılı olacak."

Zeba boğazının düğümlendiğini hissetti. Onlara çok faydası dokunmamasına rağmen yaptıklarının karşılığı sonsuz olmuştu. Biri daha fazla yemek yedi ya da hücre arkadaşının çamaşır deterjanını kullandı diye kavga edebilirlerdi. Ancak bugün bunların hepsine ara verilmişti.

"Allah merhametlidir," dedi biri, tıpkı bir kuzey esintisinin avlunun köşesinde yer alan erguvan ağacının yapraklarını hareketlendirmesi gibi. Tel örgü bile gün ışığında parıldıyor, âdeta gümüş gibi duruyordu. "İnşallah, Rabbimiz dualarımızı duyacak. İnanın, kardeşlerim."

Latifa hüzünlü bir ses tonuyla bir mani daha söyledi.

"Bilseydim Chil Mahtab'ın bana böyle mutluluk getireceğini
Seve seve kullanmasına izin verirdim bir erkeğin bedenimi!"

Cümlenin son bulmasıyla bir kahkaha fırtınası aldı başını gitti, herkes keyifle alkışladı. Zeba ve Latifa göz göze geldiklerinde başlarını olumlu anlamda salladılar. Tek bir kelime etmeden bu Mahşer Günü'nde birbirlerine olan minnetlerini göstermek istiyor gibiydiler.

Yargıç Najeeb'in ofisi Yusuf, savcı, Zeba, Gulnaz ve bir gardiyanla tıkış tıkış dolmuştu. Anne ve kız çiçekli koltuğa yan yana oturmuşlardı. Gulnaz kızının elini sıkıca tutuyordu. O sabah Tamina ile konuştuğunu Zeba'ya söylemişti. Köylüler, Tamina'nın ailesine yaptıkları tacizi sonlandırdığı için ertesi gün onu ziyaret edeceklerdi.

Savcı gergin bir ifadeyle etrafa bakındı. Yakasını iliklemesi gerekse bile sırf bu durum için kravat takmıştı. Bu davanın sonucunu görmek için âdeta can atıyordu. Yusuf ise Zeba ve Gulnaz'ın karşısında oturuyor, ruh hâli iyi mi diye arada sırada müvekkilini kontrol ediyordu. Zeba beklediğinden daha

sakin görünüyordu ama bu yine de sürprizlerle dolu bir kadın olduğu gerçeğini değiştirmiyordu. Ayağını yere vururken tam sağında oturan savcıya bakmamaya çalışıyordu.

Yargıç Najeeb, ofise en son girerek herkesin yerini almasını istedi. Masasına yerleşirken el alışkanlığıyla elini cebine attı. Tespihi cebindeydi, isteği üzerine karısı hemen taşları ipe dizmişti. Gulnaz'a bir göz atıp tespihi cebinde bırakmaya karar verdi. İki kere öksürünce başındaki sarık kımıldadı. Boğazını temizledi ve konuşmaya başlarken masasındaki belgelere baktı.

"Bugün Zeba Hanım'ın hükmünü bildireceğim," dedi ciddi bir ses tonuyla. "Kurbanın ölümünün yarattığı büyük etki sebebiyle bu dava üzerinde çok çalıştık. Fazlasıyla trajik bir davaydı. Bir koca öldü ve bir anne hapishanede. Çocuklar kimsesiz. Suçlar cezalandırılmalı ve yasalar tarafından ele alınmalıdır. Herkes merhametten bahseder ama merhamet Allah'a mahsustur.

"Eminim hepiniz şu deyişi duymuşsunuzdur: 'Er ya da geç hak yerini bulur.' Bu lafı herkes söylese de kimse ardındaki hikâyeyi bilmez."

Yusuf başparmağı ve işaret parmağıyla kalemini sıktı, öyle sert sıkmıştı ki parmakları beyazladı. Yargıcın kullandığı "hak" sözü midesine taş gibi oturmuştu.

"Kendi çocuklarının karnını doyurmak için daha gün doğmadan varlıklı bir aileden ekmek çalarken yakalanan bir hırsız vardı. Biri sesi duymuş, feneri yakmış. Adam, hırsızın pencereden çıktığını görünce bağırmış ve komşuları uyandırmış. Hırsız koşmaya başlamış, komşular da ellerine geçen sopa ve bıçaklarla onun peşine düşmüşler.

"Hırsız karanlıkta koşarken bir mescide denk gelmiş. Allah'ın evinde saklanabileceğini düşünerek içeri girmiş. Şansına molla da mescidin arkasındaki nehre abdest almaya gitmiş. Öfkeli halk yaklaşırken hırsız da mollanın yatağına girip bataniyeyi de kafasına kadar çekmiş. Toplaşan komşular mescide girmiş ve uyuyan adamı molla sanmış. Sonra molla abdestini alıp geri dönmüş ve öfkeli kalabalığı karşısında görünce şaşırmış. Onun geldiğini gören komşular, mollayı hırsız sanmış, onu dışarı çıkarıp sopalarla dövmüş, yumruklarını zavallı adama indirmişler. Molla hırsız olmadığını söylemiş, yanlış bir adamı cezalandırmadan önce iki kez düşünmeleri için yalvarmış. 'Er ya da geç hak yerini bulur!' diye bağırıyormuş. Ardından komşular adamın elini kesmişler. Bu hırsızlığın cezasıymış. O karmaşa arasında ise hırsız kahrından ölerek aç biilaç onu bekleyen ailesinin yanına geri dönmüş.

"Molla öldükten sonra cennet kapısına ulaşıp ölüm meleğiyle karşılaşmış. Meleğe, Allah'ın neden işlemediği bir suç yüzünden onu cezalandırdığını ve gerçek hırsızın kaçmasına izin verdiğini sormuş. Hak bunun neresinde?"

Yargıç, dinleyicilerin bir süre bu soruyu düşünmelerini isteyerek birkaç dakika sustu. Ardından boğazını temizleyip konuşmasına devam etti.

"Melek ona hırsızın asıl niyetinin kursaklarına doğru düzgün yemek geçmeyen ailesinin karnını doyurmak olduğunu söylemiş. Mollaya gelince belki hırsızlık suçu işlememiş ama bir zamanlar bir çekirge yakalayıp onun o incecik bacağını kırmış. Bu günahı kimsenin görmemiş olması onun günah olmadığı anlamına gelmiyormuş. 'Tıpkı senin söylediğin gibi

eski dostum, er ya da geç hak yerini bulur,' demiş melek. Adaletsizlik gibi görünen şey, aslında gecikmiş bir adalet olabilir."

Gulnaz başörtüsünün ucunu omzuna attı. Gözlerini başını yerden kaldırmaya cesaret eden Yusuf'a dikmişti.

Savcı, hükmü beklerken başını dikkatle sallayarak gözlerini kıstı.

"Bu davada düşünülmesi gereken çok şey vardı. Dava süresince söylediğim gibi şu an ülkemizde gelişmekte olan yasalara uymak istiyorum. Hiçbir düzenin olmadığı veya bireyler tarafından yaratılan düzenlerin zorla kabul ettirilmeye çalışıldığı karanlık zamanları aşmanın tek yolu budur. Bu yüzden ceza kanununu baz alıyorum."

Yusuf hızla gözlerini kırptı. Burnunun üstüne düşmüş gözlüğüyle paragrafı okurken kaşlarını kaldırmış olan yargıca baktı.

"Ceza kanunun 400. maddesi 'birini yanlışlıkla öldürme' suçunu işleyen birinin üç yıla kadar hapsinin ya da 36,000 Afgan afganisi kadar para cezasına çarptırılmasının gerektiğini söylüyor." Yargıç Najeeb başını kaldırıp gözlerini Zeba'ya çevirdi. "Anladığım kadarıyla bu kadının kocasını öldürmeye niyeti yoktu. Ne bunu planlamıştı ne de komşularına ya da sevdiklerine böyle bir şeyden bahsetmişti. Tavır ve davranışından yola çıkarak zihinsel durumunu değerlendirmek için bir uzman tarafından incelenmesini bile istedik. Ruh hâli oldukça vahimdi, türbede bulunan molla ile görüşmelerimiz sonrasında bundan pişmanlık duyduğunu anladık. Zeba'nın kocasını öldürmek istediğine inanmıyorum. Kocasının tavırları –hem dine hem de yasalara ters düşen davranışları- yüzünden kendisini savunma ve yuvasının günah batağına dönmesini

engelleme ihtiyacı duyduğuna inanıyorum. Onu polise teslim etme niyetinde olduğu da aşikâr, bu yüzden kocası ölmeden önce polis amirine de gitmiş. Kocasının dine aykırı davranışı ceza kanunun 347. maddesine göre cezalandırılacaktı."

Yargıcın ceza kanunundan belirli maddeleri okuduğunu duyunca Yusuf'un kalbi hızla atmaya başladı. Savcının yüzünde hoşnutsuzluk ile korku arasında bir ifade hâkimdi. İşler nasıl bu kadar hızlı değişmişti?

"Zeba suçlu bulunmuş olduğundan ona en uygun cezayı vermekle yükümlüyüm, bu yüzden Chil Mahtab'da bulunduğu zamanı tutukluluk süresine saymaya ve bin Afgan afganisi kadar da para cezasına çarptırılmasına karar verdim."

Savcı birden ayağa fırladı, şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı. Yusuf da aynı şekilde heyecandan yerinden fırlamıştı. Eğer yargıcın ofisi biraz daha büyük olsaydı koltuğun arkasında ters takla atacaktı. Verilen cezayı anlayıp anlamadıklarını görmek için Gulnaz ve Zeba'dan yana döndü.

"Ama sayın yargıç, bu doğru değil. Uygun gördüğünüz cezaya karşı çıktığımı düşünmenizi istemem ama onu suçlu bulmuşken nasıl olur da..."

Yargıç savcının sorusunu elini kaldırarak savuşturdu. Arka tarafta bir yerde vantilatörün sesi geliyordu.

"Artık itiraz dinleyecek vakit yok. Şiddetle bir sonraki davana odaklanmanı tavsiye ediyorum," dedi. Masasında duran manila dosyayı kapatıp ellerini üstüne yerleştirdi. "Karar kesindir."

Savcı dudaklarını büzerek bir of çekti. Sonuçtan hoşlanmayacağını biliyordu. Bu dava tutarsızlıklarla doluydu, durumu kabullenmekten başka bir seçeneği kalmamıştı.

Karar verilmişti. Gulnaz, biricik kızı Zeba'nın elini sıkıca tuttu. Zeba annesinin gözlerinin içine bakarken o zümrüt yeşili gözlerinin yaşlarla dolu olduğunu gördü. Bu onlara verilen en büyük hediyeydi. Bu yeni bir başlangıçtı, artık birbirilerinden saklayacakları sırları kalmamıştı. Mahşer Günü gelmişti ve Zeba aylardır uzak kaldığı dört meleğini kucaklayabilecekti. Artık ağzına attığı her lokma cennet meyvelerinden daha tatlı gelecekti. İçtiği her yudum tadı asla bozulmayan süt ırmaklarından daha doyurucu olacaktı. Zeba bu dünyadaki cennetin tadını çıkarabilecekti.

Zeba yaşayacaktı...

Elli Üçüncü Bölüm

Yusuf arama kaydını incelerken onun adını görünce arama butonuna bastı. Perşembe akşamıydı ve bugünkü mahkemede olanlar zihninde hâlâ tazeliğini koruyordu. Savcı tek bir kelime bile etmeden çıkıp gitmişti, yüzünün asıklığı Yargıç Najeeb'in de dikkatinden kaçmamıştı. Gulnaz ve Zeba alınlarını birbirine dayamış, hıçkırarak ağlamışlardı. Yusuf'un gözleri yargıçtaydı ama yargıç çoktan sandalyesinden kalkmış, başka davaya bakmakla ilgili bir şeyler mırıldanmıştı. Sadece Yusuf'un yanından geçerken bir an duraksayıp elini omzuna koymuş ve başıyla selam vermişti. Başka bir şey de dememişti.

Sultana telefonu açınca Yusuf rahatlamış bir şekilde bindiği taksinin koltuğuna arkasını yasladı.

"Zeba özgür," dedi, rahatlıkla konuşabilmek için kısa bir cümle kurmuştu. "Zeba özgür."

"Gerçekten mi? Sen ciddi misin?" diye bağırdı Sultana sevinçle.

"Evet, hem de fazlasıyla ciddiyim. Bu öğleden sonra belli oldu. Orada olmasaydım ben bile inanamazdım!"

"Ama... Ama... Neden? Yargıç ne dedi?"

Yusuf, yargıcın sunduğu sebebi, yaşına ve şehrin geleneklerine aykırı olan yeni yargı yetkisini anlattı. Ancak yargıcın

Zeba'yı serbest bırakmasına gerçekten etki eden şeyi merak ediyordu.

"Çok şaşırtıcı."

"Kesinlikle öyle. Dinle, yargıca ne dediğini, söylediklerinin bu öğleden sonraki kararla bir ilgisi olup olmadığını bilmiyorum. Yargıca ne söyledin?"

"Yusuf, aslında pek bir şey söylemedim. Sadece Zeba'nın köyünde yaşayan insanlarla görüşüp kocası hakkındaki söylentilerin gerçekliğini araştırmak istediğimi dile getirdim. O da bana bunu yapmak istememin nedenini sordu, ben de ona hakkında bu kadar korkunç yalanlar söyleniyorsa, bu dünyadan göçüp gitmiş birinin adının temizlenmesini hak ettiğini düşündüğümü söyledim. Ardından Yargıç Najeeb'e konu hakkındaki düşüncelerini sordum ama bir şey söylemek istemedi. Telefonu kapatmak için acele ediyordu."

"Bir şey olmuş, Sultana. Ne olduğunu bilmiyorum ama yapılan bir şey işe yaradı."

Taksi onun sokağına giden köşeyi döndü. Oturduğu apartman dairesi az ötedeydi. Günün bu saatlerinde erkekler sokaklarda öylece dolanıp duruyordu. Bir pop şarkısının elektronik ritmi, kavrulmuş et kokusuyla birlikte bir kebapçı salonundan dışarıya süzülüyordu. Küçük bir çocuk ise gelen geçenlerin ayakkabılarını boyamayı teklif ediyordu.

"Zeba gerçekten serbest mi bırakılacak? Tamamen?"

Sultana'nın bu şaşkınlık dolu hâlleri, Yusuf'un zihninde de dönüp duran düşüncelerin bir yansımasıydı âdeta. Yargıç Najeeb mollanın konuşması yüzünden mi fikrini değiştirmişti? Yoksa Gulnaz yalvardığı için mi? Ya da Sultana'nın dikkatleri davaya çekerek Kamal'ın gerçekte nasıl bir adam

olduğunu ortaya çıkarmasından, böylece kutsal kitabı savunan birini cezalandıran yargıç olarak eleştiri almaktan mı korkmuştu? Her ne kadar dava dosyasında yer almasa da tüm gerçekleri bir şekilde öğrendiği için bu sonuca varma ihtimali de vardı.

"Yaptığın şey için teşekkür etmek istedim. Yargıcı araman onda bir şeylerin değişmesine neden olmuş olabilir."

"Bundan şüpheliyim," dedi Sultana iç çekerek. "Söylediklerimden etkilenmişe benzemiyordu. Daha çok akşamını böldüğüm için huzursuz olmuş gibiydi."

"Davanın bu şekilde sonlanacağını hayal etmemiştim ama bu sonuca varmak istiyordum. Çok mutluyum."

"Burada iyi şeyler yapmaya çalışmanın yaşattığı hayal kırıklığı da bu. Yasal süreç gerçekten işlemiş olsa bile aldığın sonucun seni Taliban zamanlarına geri götürme ihtimalini düşünüyorsun. Daha bu hafta bir kadın zina suçundan Ghor şehrinde kırbaçlandı. Dava gerçek bir mahkemede görüldü ama sonunda kırbaçlanacağı zaman erkekler öylece durup izledi."

Ancak Yusuf, aldığı kötü haberlerden ya da Yargıç Najeeb'in ofisinde usul kurallarını hayata geçirme çabalarının işe yaramamasından dolayı hayal kırıklığına uğramamıştı. Herhangi bir yerin mahkeme salonu olabileceğini, dosyaların el yazısıyla hazırlanabileceğini ya da bir defterden koparılan kâğıda rapor tutulabileceğini anlamıştı. Tutuklama kayıtlarının bir hayal ürünü olabileceğini ve zinanın hırsızlıktan daha ağır bir suç sayılabileceğini biliyordu. Bu da yapılacak daha çok işin olduğu anlamına geliyordu.

"Peki, sırada ne var?" diye sordu Sultana, Yusuf'un aklını okumuş gibi. "Amerika'ya mı döneceksin?"

"Hayır, henüz değil," diye yanıt verdi Yusuf. Sultana'nın planlarını merak etmesi onu gülümsetmişti. Annesi de ona aynı soruyu soracaktı ancak bunu biraz daha farklı şekilde yapacaktı. Er ya da geç... New York'a geri dönecek, ailesinin sofrasındaki yerini alacaktı. Belki de yeğenini bile kucağına alabilecekti. Fakat hemen değil... "Bir süre daha buralarda olurum sanırım."

"Gerçekten mi?" diye sordu Sultana, sesi oldukça neşeli geliyordu.

"Gerçekten. Yani bana sormak istediğin başka bir soru varsa müsaitim."

Taksi, Yusuf'un apartmanının önünde durdu. Yusuf, apartmanın aşağısındaki spor salonunun tentesini görebiliyordu. Kendini enerjik hissettiğinden bugün ilerleyen saatlerde yine spor salonuna gitmeye karar verdi. Şoföre taksi ücretini ödeyip sokağa adımını attı. Benzin ve taze ekmek kokusu havayı doldurmuştu.

"Bunu bilmek güzel, Yusuf-*jan*," dedi Sultana. Onu [illegible]yle ve cana yakın bir ses tonuyla hitap etmişti. Burada işler böyle yürüyordu. Burası dedikoduların, ipuçlarının ve inanların dağlar kadar sağlam olduğu topraklardı...

Elli Dördüncü Bölüm

Zeba serbest kaldıktan bir hafta sonra çocuklar evlerine geri dönmüştü. Erkek kardeşinin evine adım atmaya cesaret edemeyen Tamina, çocukları getirmişti. Geldiğinde güneş batmıştı ve sokağın sonunda bir taksi duruyordu. Taksi şoförüne onu beklemesi için para vermişti, hâlbuki bu bekleme ücretinin Mateen ile kendisine çok fazla geleceğini biliyordu. Ancak serbest bırakılan katilin evinden haber almak için tetikte bekleyen komşular tarafından görülmek istememişti.

Kızlar, Zeba'nın kollarına atılmışlardı. Basir de annesinin yanında durmuş, önce başını ona yaslamış, ardından yüzünü annesinin koluna bastırıp gözyaşlarını saklamıştı.

Zeba, hiç kıpırdamadan öylece duran Tamina'dan yana döndü.

"Benden uzak dursan iyi olur," dedi Tamina, kızların başlarına doğru bakarak. "Aramızda herhangi bir bağ yok."

"Tamina-*jan*. Ben sana minettarım, sen..."

"Sakın bir şey deme, lütfen. Söylenecek bir şey yok. Ben yapılması gerekeni yaptım. Bir anneye yakışan tavır buydu. Allah bizden ne yapmamızı isterse biz de onu yaparız."

Zeba, kocasının kız kardeşini bir daha göremeyeceğinin bilinciyle sadece başını salladı. Kamal toprağın iki metre altında yatıyordu ve onunla birlikte Tamina'nın unutmak istediği her

şey de gömülüp gitmişti. Bu onun için bir şanstı ve bu şansı geri tepemezdi.

Tamina gitmek için arkasını dönmüştü ki bir an durup başını bile çevirmeden bir iki cümle daha kurdu. "Çocuklar adına mutluyum, Zeba. Ölmeyi hak eden kişi değildin."

Kollarını sıkıca kızlarına dolayan ve yanağını oğlunun başına yaslayan Zeba, artık daha fazla kendini tutamadı. Hıçkırarak ağlarken kendini yere bıraktı.

Zeba sonbaharı ve kışı çocuklarıyla birlikte evde geçirmişti. Büyükbabası Safatullah, çiftçilere kiraladığı aile arazisini ona vermişti. Edindiği arazi kirası çok bir şey olmasa da küçük ailesini geçindirmeye yetiyordu. Okulların kapalı olduğu üç aylık kış tatili boyunca pek evden çıkmamışlardı. Zeba iyileşmek için kendine süre tanımıştı. Çürümüş yiyecek ve geride kalan boşluğun kokusu çıksın diye evin camlarını açıp havalandırmıştı. Her ne kadar Chil Mahtab'da kaldığı zamanlarda yağan şiddetli yağmurlar Kamal'ın kanını silmiş olsa da Zeba avludaki toprağı da kazımıştı. Gül ağacının kurumuş dallarını budadıktan sonra parmaklarıyla hemen altındaki toprağa dokunarak yumuşaklığını hissetmişti.

Yerleri silip süpürmüş, bütün tencere, tava, tabak ve bardakları kaynar sudan geçirmişti. Tüm bu işleri huzur içinde yapıyordu. Salonun duvarlarını silerken artık karanlığı hissetmediğini fark etti. Gizlice geldiği gibi gizlice yok olmuştu sanki. On yedi yıldır Kamal ile paylaştığı odaya sıra gelince, Zeba gömlek ve pantolonları kendinden uzak tutarak

kocasının kıyafetlerini kaldırdı. Her bir parçayı katlayıp eski bir çarşafa koydu ve sıkıca bağladı. Kışın en soğuk günlerinde o bohçayı açıp gömlekleri, şapkaları odun niyetine yaktı, alevler de onları büyük bir keyifle yuttu.

Çocuklar babalarından hiç bahsetmemişlerdi. Babalarının hayattayken nasıl bir adam olduğunu bildiklerinden herhangi bir açıklamaya gerek duymamışlardı. Artık hayatlarının bir parçası olmaması onların canını sıkıyor gibi görünmüyordu. Bağırıp çağırmasını, korkudan sinen annelerinin üzerine yürümesini hiç mi hiç özlememişlerdi. Kulakları hâlâ o büküyormuş gibi yanıyor, yanakları o vuruyormuş gibi acıyordu. Bardak kırılmalarını ya da gecenin bir yarısı altlarına kaçırmalarına neden olan korkuyu da özlememişlerdi. Babalarının gidip annelerinin geri gelmesi daha adil olmuştu.

"*Er ya da geç hak yerini bulur*," demişti yargıç. Çocukları, yargıcın anlattığı hikâye duymamış olasalar bile bu cümlenin ardındaki saf gerçeği anlamışlardı. Çocukların olayları kavrama yeteneği Zeba'yı hayrete düşürüyordu.

Artık bahar gelmişti. Dondurucu soğuklar yerini ılık, rüzgârlı günlere bırakmıştı. Dışarıdaki dünya bir renk tablosu gibi sürekli değişiyordu. Sarı yeşille, gri de maviyle yer değiştirmişti. Dağlardaki kar eriyordu. Nehir suları buz gibi çağıldıyor, balıklar nehir yataklarını dolduruyordu. Zeba kararını vermişti. Artık ailesinin de dünyaya karışma vaktiydi. İnsanlar onlara bakacaktı ama varsın olsundu. Parmakla onları göstererek fısıldaşıp bağırsalar da önemli değildi. Chil Mahtab'dan çocuklarının hayatını zindana çevirmek için çıkmamıştı.

Rima'nın küçücük eli, Zeba'nın sağ eline öyle güzel uyuyordu ki... Basir nehirde tuttukları balıkları koymak için

kullanacakları plastik kovayı taşıyordu. Çocuklarının peşinden giderken o sıcak gün ışığının altında onları gördüğü için Zeba sevinçle dolup taşıyordu. Basir, Shabnam ve Kareema birkaç metre önden gidiyorlardı, birbirlerine bir şey söyleyip kahkaha atarlarken Zeba evlatlarına, yüzlerini görebilecek kadar yakındı.

Kareema birden durup arkasına döndü ve annesine seslendi. "Yarın büyükannemi görmeye gider miyiz?"

"Evet," dedi Zeba, başını olumlu anlamda sallayarak. "Yarın sabah erkenden dayının evine gideriz. Ama önce güzelce bir banyo yapmamız lazım ki bize sarıldıklarında üstümüz başımız balık kokmasın."

Kareema bir kahkaha attı ve kardeşlerine yetişmek için birkaç adım koştu.

Bunlar benim çocuklarım, diye geçirdi içinden Zeba. *Şu parlak yüzlere, yürürken kollarını ileri geri sallamalarına, şakalaşırken omuzlarını dürtmelerine de bir bak. İçlerinde kötülükten eser yok. Bu çocuklar benim.*

Gulnaz, onların gelmesini bekliyordu. Rafi ve karısı da öyle... Artık aralarındaki ilişkiyi mahveden biri, yani Kamal olmadan, Zeba çocukluğuna geri döndüğünü hissediyordu. Babaları hakkındaki gerçeği bilmek, Rafi ve Zeba'yı annesini daha çok sevmeleri için özgürleştirmişti çünkü sonunda onu tamamen anlayabiliyorlardı. Ne babalarından bir açıklama bekliyor ne de onun hayatının bir parçası olmak istiyorlardı. Babalarının orada olduğunu bilmek yeterliydi, ne şehitti ne de iblis.

Köydekilerin çoğu da nehre gelmişti, bu manzara Zeba'yı biraz tedirgin etti. Önce çocukları çağırıp başka gün yeniden geleceklerine dair söz vererek geri dönmeyi düşündü. Ancak

sonra Chil Mahtab'da bıraktığı kadınlar aklına geldi. Latifa, Nafisa, Bibi Shireen ve ikiz oğulları olan o genç kadını düşündü. Ona Malika Zeba adını verdiklerini, adını kollarına kazıdıklarını hatırladı.

"*Senin adına öyle mutluyuz ki*," diye sevinçle çığlık atmışlardı serbest kaldığı gün. "*Bize dua et, Malika Zeba. Kimsenin dua etmeyeceğini biliyorsun.*"

Onun serbest kalmasına sevinmişlerdi çünkü bu durum onlara da güç vermişti. Eğer bir katil serbest kalabiliyorsa onlar için de umut var demekti.

Hâlâ kadınların zihninde yankılanan seslerinden destek alan Zeba, çenesini kaldırdı ve iki mevsim boyunca kaçındığı köylülerin yanına doğru ilerledi. Kırmızı beneklerle kaplı gümüş yeşil alabalıkları oltalarıyla taşıyan çocuklar kahkaha atıyorlardı. Bir aile, küçük çocukların parmaklarını buz gibi suya sokarak oynadıkları taşların birkaç metre ötesinde oturmuş, tuttukları balıkları kızartıyordu.

Zeba, nehrin hafifçe eğim gösterdiği yere yakın düz bir alana oturmalarına karar verdi. Diğerlerinin yüzlerini görebilecek kadar yakın ama neler konuştuklarını anlayamayacak kadar da uzaklardı. Yanlarında getirdikleri örtüyü serip bağdaş kurarak oturdular, o sırada Basir de bir komşudan ödünç aldığı oltayla balık tutmaya gitti. Shabnam ve Kareema oynamak için getirdikleri topla sessizce oynamaya başlamışlardı, top yere vurdukça yerdeki gümüş renkli örümcekler kaçışıyordu. Rima ise topa doğru uzanan eli ablaları tarafından her savuşturulduğunda kıkırdıyordu.

Nehir akşamüstü güneşinin ışıklarıyla parıldıyordu. Zeba etrafa rahatlıkla bakabilmek için elini gözlerine siper etti.

Basir'e bakınırken onun yaşıtlarından oluşan bir grup çocuğun yanında olduğunu gördü. Kimisi kayaların üstünde otururken, Basir ve birkaç arkadaşı da dizlerine kadar suya girmiş, ağlarını ayarlıyordu.

Zeba arkasından bir hışırtı duyunca ister istemez başını sesten yana çevirdi. Bir anneyle babanın aralarında duran küçük kızlarıyla birlikte evlerinin yolunu tuttuğunu gören Zeba, dikkatini yeniden küçük kızlarına verdi.

Shabnam'in gözlerinin önüne düşen saçı geri itmek için öne eğilmişti ki birden göğsünün sıkıştığını hissetti, nefesi kesilmişti. Zeba çok ağır hareketlerle bir kez daha başını aileden yana çevirdi, bir yanı ailenin onu fark etmesini isterken diğer yanı istemiyordu. Tuhaf duygular içerisindeydi. Etraflarında başka insanlar da vardı ama kimse onlara dikkat etmemişti, sanki Zeba ve çocukları normal, sıradan kişilerdi.

Kadın kocasına bir şeyler söylerken adam başını aşağı yukarı sallıyordu. Küçük kız annesinin elini sıkı sıkıya tutmuştu. Gittikçe onlara doğru yaklaşıyorlardı, birazdan Zeba ve kızlarının yanından geçeceklerdi. Zeba bakışlarını yere çevirdiğinde gözlerinin yaşardığını hissetti. Birkaç kez gözlerini kırpıştırdı ama başını başka tarafa çevirmedi. Ne güzel bir kızdı öyle... Tıpkı önünde oturan kendi küçük kızları gibi...

Küçük kız yürürken babasının yanında bir görünüyor, bir gözden kayboluyordu. Babası iyi bir adama benziyordu, yüzünde huzur hâkimdi. Önden değil de eşi ve kızıyla yan yana yürümesine bakılırsa, doğruyu yanlışı ayırt edebilecek türden bir adam olduğu anlaşılıyordu.

Küçük kız, annesinin söylediği bir şey yüzünden birden başını kaldırıp kahkaha attı, o masum, güzel yüzünde sadece

neşe vardı. Zeba, kendi kızlarının oyunumu bozmayacak şekilde hafif bir iç çekti. Ancak sanki aldığı nefes yere çarpıp sekmiş de küçük kızın omzuna dokunmuş gibi güzel kız başını onlara doğru çevirdi.

Zeba'ya doğru bakınca ağzı şaşkınlıktan açık kaldı. Zeba, kızın gözlerine bakarken kalbinin deli gibi attığını hissediyordu, gözlerini başka tarafa çevirmeye cesaret edemedi. Acaba ailesine bir şey diyecek miydi?

Hiçbir şey demedi. O masum yavrucak, sadece gözlerini kırptı ve hafifçe gülümsedi, sanki o küçücük kollarıyla Zeba'nın boynuna sarılmıştı. Aralarında dile getirilmemiş öyle çok söz, öyle çok soru vardı ki hepsi de bahar havasına karışmış, yerini eriyen kar sularıyla yenilenerek çağıldayan nehrin sesine bırakmıştı.

Buradan bakınca Laylee tamamen kendini toparlamış gibi görünüyordu. Babası alelade bir ifadeyle kızının başını okşadı, sanki küçük kızı yanlarında yürürken onu rahatlatmak istiyordu. Bu dünyada dört bin günden fazla yaşamıştı ama son aylarını tüm kötü günlerini geride bırakacak bir günü defalarca yaşayarak geçirmişti. Fareed öfkeyle Zeba'nın boğazını sıkarak onu öldürmeye çalışırken o anlarda Laylee'nin annesi de kızına sıkıca sarılmıştı. Gözyaşları Laylee'nin hassas, ezilmiş uyluklarının arasından sızan kana karışmıştı. Zeba yargıcın ofisinde başını arkaya atıp çığlık attığı zaman Laylee de annesine bu ıstıraba bir son vermesi için yalvarıyordu. "Öldürün beni," diye yalvarmıştı küçük kız. Yan odada duran babası Timur, böyle korkunç bir şey için yalvaran kızını duyunca kahrından yere yığılmıştı. Başka çocukları yoktu. Laylee onların her şeyiydi.

"*Sen çok iyi bir evlatsın,*" diye fısıldamıştı babası ona defalarca. Laylee'nin annesi bu manzaraya daha fazla dayanamayarak başını diğer tarafa çevirmişti, kocasının kızlarına böyle sarıldığını görmek bir kez daha kalbini bin parçaya bölmüştü. Kocasının ruhu perişan olsa da onuruna el sürülmemişti.

Sadece babası gururla başını okşadığı ve annesi sağlığına bir an önce kavuşsun diye gece gündüz demeden kızına baktığı için Laylee bu bahar günlerini yaşayabiliyordu. Bir zamanlar olduğu küçük kız değildi belki ama yaraları iyileşecekti.

Zeba bir elini kaldırıp göğsüne bastırdı. Seyrek ağaçların arasında sadece mor bir noktadan ibaret olana kadar gözleriyle küçük kızı takip edebilirdi ama Zeba o sıcak gülümsemeyi zihnine kazımak için gözlerini yumdu.

"Anne, iyi misin?" diye sordu Shabnam, endişeli bir ifadeyle annesine bakıyordu. Kareema ile birlikte oyun oynamayı bırakmışlardı, bu boşluğu fırsat bilen Rima da taşları dağıtıyordu.

O sırada yanlarına doğru yürüyen Basir de ucunda ışıldayan bir alabalığın sallandığı oltayı âdeta bir kral asası gibi tutuyordu.

"Çok iyiyim," dedi Zeba kızlarına. Uzun zamandır ilk kez bu küçük, kıymetli kelimelerin gerçek olduğuna yürekten inanıyordu.

NADIA HASHIMI, Afgan asıllı çocuk doktoru ve yazardır. Eğitimini New York Üniversitesi'nde tamamlamış olan yazarımız, ayrıca kadın hakları savunucusu ve yetenekli bir konuşmacıdır. Kitaplarında özellikle güçlü, kadın karakterlere yer veren Hashimi, ailesiyle birlikte Maryland'de yaşamaktadır.

www.nadiahashimi.com

NADIA HASHIMI, Afgan asıllı çocuk doktoru ve yazardır. Eğitimini New York Üniversitesi'nde tamamlamış olan yazarımız, ayrıca kadın hakları savunucusu ve yetenekli bir konuşmacıdır. Kitaplarında özellikle güçlü, kadın karakterlere yer veren Hashimi, ailesiyle birlikte Maryland'de yaşamaktadır.

www.nadiahashimi.com

Gerçekler, bir kurşundan çok daha ağırsa ve
kadınsan ellerine kına yerine kan yakılan topraklarda,
özgürlüğün bedeli kaç ömürdür?

Sevgi dolu bir eş, sabırlı bir anne ve iyi bir komşu... Neredeyse yirmi yıl boyunca Zeba'yı tanımlayan kelimeler bunlardır ta ki kocası Kamal, başında bir baltayla evlerinin avlusunda bulunana kadar. Çocukları annelerinin katil olabileceğine asla inanmasa da Zeba masumiyetini kanıtlayacak tek bir kelime bile etmeyince, Kamal'ın ailesi adaletin yerini bulmasını ister. Afganistan'da böyle bir suçun cezası ise idamdır.

Tutuklanarak hapishaneye gönderilen Zeba, mahkeme gününü beklerken oradaki kadınlarla güçlü dostluklar kurar. Her birinin bu uğursuz yere gelmelerine neden olan bambaşka hikâyeleri vardır. Nafisa töre cinayetine kurban gitmemek için, Latifa kız kardeşiyle özgür bir hayat kurmak üzere kaçarken yakalandığı için, on dokuz yaşındaki Mezhgan ise sevgilisinin çocuğunu taşıdığı için hapse girmiştir. Chil Mahtab zamanla bu kadınlar için bir hapishaneden çok, dışarıdaki dünyanın acımasızlığından kaçabildikleri bir sığınak hâlini alır.

Öte yandan Zeba'nın insan hakları savunucusu, Afgan asıllı Amerikalı avukatı Yusuf, zamanın Zeba'nın ve kendisinin aleyhine aktığının farkındadır. Dahası, tıpkı ana vatanı Afganistan gibi Zeba'nın da göründüğünden farklı olduğundan şüphelenmeye başlamıştır. Müvekkili gerçekten soğukkanlı bir katil mi yo

Kabuğunu Kıran İnci'nin yazarı
başrolde olduğu, yüreğinizin
mücadele, dostluk ve dayanışı

KDV'den muaftır.

ISBN 978-625-44310-0-5

